an Christum verda vpp vaktur af Dauda/sia hans Dyrd/og liþa hia honum ad eilyfþu/ et cr. So eiga Menn ad hugga sig i Sottum og Siukdome + allra handa Motgange og Freistingum/ og giefa sig ecke par ad Siukdome/ Satakt eda Daudanum sialþum/Puiad þesse Vonen til eilyfþs Lyfþs/sem oss er med ollu vys/ fyrer Christum/sa af Dauda vpreis/hun geingur yfer alla Olucku/ allan Motgang. En Gud nade/þetta vill ecke ganga oss so til Hiarta sem vera ætte/vier er um alla tyma og ofmiog hneigder til þe s sem er stundlegt/ein þad eilyfþa vill ecke ganga oss til Hiarta. Þar fyrer liggur a þui/ ad þesse Truargrein vm Vpprisuna sie vel jdkud og med Hondum hofd/so hun mætte Rotfestast med oss/ oss til Huggunar/Puiad Daglega liggur oss a þessare Huggun/mz þui ad hier a Jordunne er so mykel Eymd og Neyd.

So heyre þier nu/ huornen sa Heilage Paall vtleggur + fyder vors Herra Christi Vprisu/ og huar til vier skulum hafa hana/sem er/Ad vier iafnan huggum oss med henne/ þuiad Christur sem situr til Fodursins hægre Handar/hann vill veita

ſinn Heilaga Anda / og hyrer hann Helga
oſſ og ſtyra / og hallda oſſ vid þa Nad
og Myſkun ſem hann hefur med ſijnum
Dauda a Kroſſenum forþient og vtueg-
ad. Þegar nu ſa tijme kiemur / ad vier
ſkulum fara af þeſſum Heime / þa ſkul-
um vier fyrer Christum vona og vænta
eilijfs Lijfs j ſtaden þeſſa ſtundlega.
3 Til þeſſarar merkelegu nadar rijku og
gledelegu Huggunar leggur S. Pall eina
agiæta Aminning / ſo lætande / Chriſtur
[ſeiger hann] er einu ſinne daen fyrer Syn
dernar / enn þad hann nu lifer / þad lifer
hann Gude / Vier hőfum nu þa Von ad
vier munum lifa med Chriſto / Þar epter
fylger þetta / og er þar af riett ſkiled / ad
ef vier væntum oſſ ad lifa med Chriſto /
þa ſkulum vier og ſo med hőnum deyia
fra Syndenne / Ja [ſeiger hann] Vier erum
ſkijrder j hans Dauda / og erum greptrad
er med Chriſto / Vor gamle Madur er nu
hőnum Kroſſfeſtur / þar fyrer ſkal ſa ſyn
duge Lijkame læta af / ſo vier þionum
ecke Syndenne framar meir / þ er ad ſkil-
ia / Huőr ſem vill viſſelega forlæta ſig
vppa þad eilijfa Lijf / hann ſkal vera dau-
dur fra Syndenne / þad er / hann ſkal ecke
lifa

liþa j Syndenne/ Huiad Synden þærer Daudan med ſier/ + vier erum þyrer Chriſtum þrelſader þra Daudanum/ Þar þyrer ſkulum vier hallda oſſ j þra Syndonum og aſtunda ad vera Gude hlyduger/ þa kunnum vier ad haþa Von til þeſſ eilijþa Lijþs/ Ecke aþ þui ad vier þorþienum þ med vorum Verkum/ þuiad þad er vort adur ordeo þyrer Nad og Nijſkun Chriſti. Enn huór ſem gieþur ſig til þeſſ ad þiona Syndenne/ hann gieþur ſig aptur j Daudan + vnder Guds Ryckiu og Reide.

Eins aminner hann þa j Corintho 1. Cor. 5. ſeigande/ Vier hoþum eitt Paſka lamb ſem er Chriſtur/ ſa þyrer oſſ er þorn þærdur/ Lijka ſo ſem Gydingar mattu ecke vid ſijnu Paſkalambe eta nockud ſurt Braud/ þeirra Braud vard allt ad vera ſætt og oſyrt/ So eigum vier ad hreinſa j burtu Surdeig Syndarennar/ og liþa vid hreinleikans ſannleikans ſæta Deig/ þad er/ Vier ſkulum aþ Hiarta þordaſt Syndena/ og haþa goda Samuiſku/ ella ſegar meigum vier ecke neyta þeſſa Paſka lambs/ vier miſſum þa alla Von þa ſem vier hoþdum til eilijþs Lijþs/ + gieþum oſſ þyrer Syndena aptur j Daudann

 og

+ Guds Reide;

Og til Coloſſenſis 3. Cap. ſeiger hũ / Sie þier riſner vpp med Chriſto/þa leit ed þſſ ſem þar vppe er/þar Chriſtur er/ ſitiande til Guds hægre Handar. Og ſtũ ded epter þui ſem þar er vppe / og ecke ep ter þui ſem hier er a Jördunne. Hann ſei= ger/vier erũ alla reidu vpriſner aþ Dau= da mz Chriſto/þad er ſo ad ſkilia/Chri= ſtur heþur loþad oſſ þui/ og vier truum ad þad ſie ſannarlega ſatt/ad vier mun= um þyrer hann vprĩſa aþ Dauda/ſo ſem þad være alla reidu ſkied/ og þad er ſo þyrer Truna og epter Chriſti Orde alla reidu ſkied/ enn þad er ecke enn augliōſt openbert orded/vier ſiaum og tōkum þar ecke enn nu a. Þar þyrer / med þui vier ep ter Trunne og Ordenu erum alla reidu vpriſner j Chriſto/þa ſkulum vier ſo ſem þeir Menn ſem dauder eru þra Heimenum lata þetta ſtundlega þara / lata ecke vor Hiörtu haþa þar aſtundan a nie Elſku/ helldur hupa jaþnan vm þad eilĩþa. Vi= er ſkulum deyda vora holldlega Limu/þ er/Syndena og vondar Girnder/ſtanda Syndenne j mote/ + idka oſſ j allre Hlyd ne vid Gud og hans Ord / og til þeſa vill

vill Chriſtus gieþa oſſ ſinn Heilaga Anda. Enn huör hann giörer ecke þetta / epterþylger Hollde og Blode/gieþur ſig j Syndarennar þiönuſtu/hn̄ ſame vill ecke vera daudur med Chriſto/ hann vill liþa med Heimenum/ Þar þyrer gieþur hann ſig þra Lijþenu j Daudan/þra Gudz Nad og j hans Reide/ Þuiad Dauden heyrer til Syndenne.

Merkium nu j þyrſtu þeſſa Huggun/ huörnen vier eigum ad verda niotande vors Herra Jeſu Chriſti Lijþs/til þeſſ ad hann vilie vernda oſſ og varđueita / ꝛ m; ſijnum Heilaga Anda helga oſs/ ſtyra ꝛ ſtiorna oſs/ og þar med eirnin vppuekia oſs til eilijþs Lijþs/ad vier mættum ſem Guds Börn erþa hans Rijke/og hia hönum og hans Heilögum liþa eilijþlega. Þar næſt gleymum ecke þeſſare Aminnin gu/Ep vier vilium viſſelega vona a Vpriſuna/ þa vöktum oſs þyrer Syndenne/ liggium ecke nie liþum vijſuitande j Syndenne/ Huar þyrer ꝛ Þuiad Synden heþur Daudan med ſier. Þar þyrer/en̄ þo ſo ſie ad vier gietum ecke ſied vid Syndeñe ſem ſkyllde/ vier þöllum ſtundum og giörum Vriett/ þa ſkulum vier þo ſia til ad vi-

er liggium ecke nie liþum j henne/giórum ſdran med Angre og Yþerbot/ og treum Syndanna þyrergieþning þyrer Chriſtum/ og lætum aþ ad ſyndga/þad veite þ gieþe oſs Gud Himneſkur Fader / þyrer ſinn Son Jeſum Chriſtum. Bænen.

O Drotten Gud Himneſkur Fader/Þu ſem gieþed heþur þiñ Son Jeſum Chriſtum j Dauðan þyrer vorar Synder/ og vppuacter hann aþ Dauda oſſ til Riettlætis. Þig bidium vier/ Veit oſſ og gieþ þinn Heilaga Anda/ og med hönum ſtyr þu oſſ og ſtiorna/ og varðueit oſſ j riettre og ſannre Tru/ geym vor þyrer öllum Syndum/ og epter þetta lided Lyþ vpp vek oſſ til eiliþs Lyþs/þyrer Jeſum Chriſtũ þiñ Son.

Añan dag Paſka/Euangelium/ Luc. XXIIII. Cap.

OG ſia/ ad tueir aþ þeim geingu a þann ſama Dag til nockurs Kaupſtuns/þad ed var þra Jeruſalem ſextige ſkeida Rwm/ad Naþne Emaus. Og þeir voru ad tala vm alla þa Hlute ſijn a millum/ſem vid høþdu borid. Og þad ſkiede þa þeir ræddust vid/og ſpurduſt a ſijn j millum/ad ſialþur Jeſus nalægdo

ſagdeſt þa/ og gieck ſaþnſramt þeim. Enn þeirra Augu voru ſo hallden/ ad þeir þecktu hann eige. Og hann ſagde til þeirra. Huad er þad þyrer Rædu ſem þid høndled yckar a mille reikande/og er ud hrygguer aþ? Þa ſuarade eirn er Cleophas var ad Naþne/ꝛ ſagde til hans. Ertu alleina ſo okiendur til Jeruſalem/ ad þu veiſt eige huad a þeſſum Døgum þar inne giørſt heþur? Enn hann ſagde til þeirra. Huad er þad? Enn þeir ſøgdu til hans. Þad/aþ Jeſu hinum Naduerſka/ huør ed var Spæ doms Madur/ Mættugur j Verkum og Ordum þyrer Gude og ollu Folke. Og huørnen ad vorer Høþud Preſtar/ og Høþdingiar ſelldu hann j Fordæming Daudans og Kroſſþeſtu hann. Enn vier vonudum ad hann munde endurleyſa Jſrael. Og yþer allt þetta/ er nu hiñ þridie Dagur j Dag/er þetta ſkiede/So og haþa ſkielþt oſſ nockrar Konur aþ oſſ til/ þær ed þyrer Lyſingena høþdu hia

Grøpenne vered/ og pundu ecke ho..s Lijkama/ komu og søgdu sig eirnen ſied haþa Einglanna Sioner/þeir ed søgdu hann liþa. Og nøckrer vt aþ oſſ geingu til Graþarennar/ z pundu eins lijka ſem Konurnar høþdu ſagt/ enn hann pundu þeir ecke. Og hann ſagde til þeirra. O þier heimſker z treger j ydar Hiarta/ ad trua þui øllu ſem Spamennerner haþa talad. Nlaut Chriſtus ecke þetta ad lijda og jnnganga ſo j ſijna Dyrd? Og hañ tok til þra Moyſe og øllum Spamønnum/og lagde vt þyrer þeim allar Ritningar/þær aþ hønum voru. Og þeir toku ad nalgaſt Kauptuned þad þeir geingu til/enn hañ liet þa ſem villde hann leingra ganga. Þeir neyddu hann z ſøgdu. Ver þu hia oſſ Herra/þuiad kuøllda tekur/og a Dagen lijdur. Hann gieck jñ/ og var hia þeim. Og þad ſkiede/þa hañ ſat med þeim til Bords/ Ad hann tok Brauded/ bleſſade þad og braut/ og riette ad þeim. Þa opnuduſt þeirra Augu

ſo ad þeir þeckþu hann/ Og hann hvarþ
ꝼra þeirra Augum. Og þeir ſøgdu ſijn
a mille. Brann ecke ockart Hiarta j ock
ur/ þa hann talade vid ockor a Veigen-
um/ og opnade ꝼyrer ockor Ritningar-
nar? Og þeir ſtodu vpp a ſømu ſtundu/
og ſneru aptur til Jeruſalem/ og ꝼundu
þa elleꝼu ſamanſaꝼnada/og þa ſem med
þeim voru. Hverier ed ſøgdu/ Drottem
er ſannarlega vpp riſen / og heꝼur birſt
Simone. Og þeir ſøgdu huad giørſt
haꝼde a Veigenum/ og huørnen þeir
høꝼdu þeckt hann/ j þui hann braut
Braudid.

ÞEtta var til a ſialꝼan Paſkadagen/
ad Kuølldc þeſſ Dags/ epter þad
ad vor Herra Chriſtus haꝼde ꝼyrſt
openberad ſig ꝼyrer Mariu Magdalena/
og þar epter ꝼyrer hinum ødrum Kuinn-
ønum/og ad ſijduſtu ꝼyrer Petre Poſtula/
ad hann være ecke leingur daudr/ helldur
liꝼande. Og þeſſar Openberaner þiena
allar ſaman þar til/ad ſu Truargrein ſie
og blijꝼe ſtadꝼøſt og obrigdanleg hia oſſ/

ad Christur sie aþ Dauda vpp risen/ med þeim sama Lÿkama/ med sama Hollde og Blode/ Beinum og Sinum/ sem han̄ haþde ædur/ nema hans Lÿkame er ecke þramar meir daudlegur/ helldur so sem hann skal vera ad eilÿþu/ og alldrei vmbreytast. Enn hvar til oss þiene þetta/ og huornen vier skulum þæra oss þad j nyt/ huort gagn vier höþum þar aþ/ þ heyrdum vier j giær/ Sem er/ Vier skulum hugga oss j vorum Herra Jesu Christo/ og Bidia ad hann þyrst villie gieþa oss sinn Heilaga Anda/ og hallda oss j Naad sinne og Miskun/ og verndá oss þra illu/ Þar næst þa vier skulum deyia/ þa villie hann vppuekia oss aþ Dauda til eilÿþs Lÿþs/ ad vera þar sem hann er. Þuiad lÿka so sem vor Herra Jesus Christus tok ecke Manndom vppa sig sinna vegna/ og ei helldur leid hann Dauda og Pijnu þyrer sig sialþan/ helldur þyrer oss og vorra vegna/ So skal hans Vpprisa þiena oss og vera gagnleg til þess/ ad komast þra Daudanum til Lÿþsins/ og verda þyrer hann eilÿþlega Saluholpner.

Þetta heyrdu þier j giær/ Enn j þessu Euangelio eru adrar Greiner oss til Lærdoms

doms / þær vel eru merkiande med þessare Hφfudgrein vm Vpprisuna / ✝ eru miøg godar og nytsamlegar / til Vnderuijsanar og Betranar / a voru Lijfe og Framferde.

Fyrst skyrer Gudspiallamadurenn fra / huörsu ad þesser tueir Læresueinar / sem geingu til Emaus / hafe a Veigenum talad vm vorn Herra Christum / huad hann hafde hent / og huörnen ad Kuinnurnar hafe giört eitt Rykte / ad hann være af Dauda vpprisen / og ad þær hefde sied hn̄ og talad vid hann / et cet. Og þegar þr talast nu so vid sijn a mille / þa kiemur vor Herra til þeirra so sem annar vegfarande Madur / Enn hann liet þa þo ecke strax þeckia sig / helldur talade hann lenge vid þa / huörnen Christur ætte ad lijda og koma so til sinnar Dyrdar / og ad þetta hafe riettelega fyrersagt og spæd vered af Spæmönnönum. Epter þad for hann til Herbergis med þeim / liet þa þeckia sig j þui hann Braut Brauded / og huarf so strax fra þeim. Þetta er Historian j sialfre sier.

Hier vilium vier fyrst hugleida / huar fyrer Herran Christur openberar sig fyrer

þessū

þessum tueimur/ Lærefueinum/ sem ecke voru Postular/ og kiemur sijdan þa epter a til Postulanna * Med þui ad hönum hefde vel Bored ad akta meir Postulana/ þeir ed hafa attu sierlegt Embætte fram yfer adra j Kristnenne. Enn vor Herra Christur lætur hier þeckia sig/ so sem hans er vane til/ad hann ecke alijtur Persoonur Manna/ helldur Hiartad. Þesser tueir Lærefueinar höfdu god einfölld Hiörtu/ * þegar þeir ganga nu sinna Erinda/og talast vid/ þa hafa þeir önguar hiegomlega Rædu eda vonslegt Baktal sijn a mille/ so sem nu er Almennelegur hattur Manna/ helldur er þeirra Ræda vm Herran Jesum/ og vm þad/ ad hañ munde vera vpp risen af Dauda/ Enn þr Veyktruader gieta þui ecke truad/ Þar fyrer kiemur vor Herra Christur til þeirra/ * leider þa fra þeirra Vantru/ fyrst med eirnre langre merkelegre Predikun/ og þa sijdan med Openberan/ ad hann liet þa þeckia sig. Þuiad þetta er hans Embætte/og hier af ma sia og merkia/ad hann hefur sierdeilis Glede og Giedþeckne þar af/ þegar Menn hafa hans Ord mz Hönd vm/ þar vill hann vera/ so sem hann seiger

seiger / Huar sem tueir eda þrir eru sam an komner j mijnu Nafne / þar vil eg ve-ra a mille þeirra.

Þar. pyrer aminner S. Pall þa Co-lossenses / ad þeir skule læta Guds Ord rijkuglega bwa sijn a mille / Og 4. Cap. seiger hann so / Ydar Ræda sie alltijd liuþleg / og inz Sallte kryddud. Sallt er hin besta Jurt / Huar Sallt er ecke / þar kn Naturen ecke ad haþa godan Smack. J þann mæta er Ord Guds þ rietta Sallt med huőriu ad christner Men eiga ad gi-őra Ord + Vidrædur vel smackande / Þui ad / huar hellst sem Guds Ord er / þar er ætijd þesse gode Smeckur / og þar aþ kie mur jaþnan gott. Enn huar sem Guds Ord er ecke med j bland / þar má Ræd-an vel vera vingiarnleg / enn aþ heime kie-mur eingen Betran / + er vggánda / ad þar inune innlædast Hneyxlan og annad verra lijka sem sa Natur er sem ecke smackar illa / en er þó skadlegur / Pad skulu Men varast / og gleyma ecke Salltenu / Þui vi-er hőþum tuőþallt Gagn þar aþ / Fyrst er von / ad Madur meige þorbetrast þar nőckud aþ Guds Orde / og taka þar nőck-ud aþ til Huggunar / Aminingar edá styrk

ingar

kngar/Þar næſt er þad vÿſt/ad huar Gu-
ds Ord er med Hónd haft/ þar flyr Di-
öfullen. Og þo hann læte ecke af ſÿnum
Freiſtingum/ þa verndar oſſ þo Guds
Ord/ ſo Freiſtingen fær alldrei framgaa
ng oſſ til ſkada/ Þar fyrer gieft S. Pall
Guds Orde eitt ſierlegt Nafn/og kallar
þad Sverd Andans/ huar med vier mei-
gum veria oſſ/ og ſlaa Diöfulen fra oſſ.

Þar þuert a mote/ Huar helſt ſem
Guds Ord er ecke/ og Menn hafa onyt-
ſamlegar illar Rædur/ þar geingur ſo
ſem S. Pall hermer epter griſku Skall-
de/ Corrumpunt bonos mores colloquia
praua. Jllt ſamtal ſpiller godum Sidū/
Og þad fylger þar epter/mȝ þui ad Gu-
ds Ord hefur þar ecke Rwm/ þa fær Di-
öfullen þar ſamaſtad/ ad ſaa þar nidur
ſÿnu Jllgreſe/og læta þar koma af all-
ra handa Hneyxlaner/Þar fyrer ma hney-
xlunarſöm Ræda vel jafnaſt vid eitrada
Pÿlu/ ſem bæde giörer Saar og Lemſtur
og þar med verdur þad Saar alldrei gr-
ætt. Þar fyrer aminner S. Pall miög
aluarlega til Eph. 4. Cap. Læted öng-
na ſlæma Rædu fram fara af ÿdrum
Munne. Hañ giefur illre Rædu þ Nafn
ſem

ſem Menn gieþa þwnu Trie/ þuiad þwed
roted Trie ber énguan Auóxt/ ſo er og jll
Ræda/ecke añad eñ onytſálegt Skraþ jll
otierleg Samtól/allſkyns Hial/ huar aþ
ecke ad eins kiemur eingen godur Auóxtur
helldur Synd og Hneyxlan. Hia ſoddan
Rædu vill Heilagur Ande ecke vera/ hañ
ſtyggeſt þar vid/heyrer þad ogiarna/þæ-
leſt og þlyr j burtu. Þar kiemur þa jllur
Ande j ſtaden Heilags Anda/ hann þorſo-
mar ſig ecke ad gióra huad jllt hañ kañ/
huórnen hann þæe nidur ſæd jllu Sæde j
Hiartad/ og giórer Hióxtun athugalaus/
ſo Menn ſkeyta ecke vm huad þr gióra.
Hier þyrer liggur magt a/ad huór N a
dur ſie þorſiall og vel þorþeinktur/ + þor-
deſt alla onytſamlega og ſyndſamlega
Rædu/ Þuiad Dióþullen hañ er þar viſſe
lega hia/ + leitar ad koma þui þar þrañ
ſem hann vill. Eñ vier ſiaum[þui verr]
ad Heimuren vill huórke læta kienna ſier
nie helldur leidriettaſt/ Vier eigum j óll-
um Hlutũ/huad vier aþormum + giórum
med Ord og Verk/þa eigum vier ad gió-
ra þ allt ſaman j vors Herra Jeſu Naþ-
ne/ſo ſem S. Pall kiennir til Coloſſ. 3.
og þyrer hann þacka jaþnan Gude + Fód

ürnum: Eñ þetta geingur nu ecke ſo til/
Jeſus Nafn er j burtu/Gude þacka Meñ
ecke/Diöfulſins Nafn er optaſt a Tungun
ne/Gud verdur lyktur og laſtadur hid ſmæ
legaſta/med Eidum Blote og Banne/Og
þo ſa liote Vane ſie hier ecke almenneleg-
ur ſo miög ſem j ödrum Löndum/ad ſuer
ia og formæla vid Herrans Chriſti Dau
da/Vnder/fiim̃ Saar/Pijnu og Dauda/
vid Guds Sacramenta/og annad hræde-
legt/huad jeg læt hier otalad/ Þuiad þ
er hrædelegt og ognarlegt ad heyra/ ad
chriſtner Menn ſkule ſo hrædelega vanhel
ga og laſta Guds haleita Nafn/og þad
hann hefur giört og lided Mönnum til
goda og Sæluhialpar/ſkule ſo misbrw-
kad verda/et ct. Jeg ſeige/ þo ſlijkt ſie
ecke ſo Alment hia oſſ/ þa eru hier þo
annad nogu jllt og hryggelegt/ Hier er
Blot og Bölvan/Þar Menn ættu ad ſeig
ia/Gud vere med þier/Gud biuare þig/
þa er j ſtaden komed/Blot og Bann/Böl
van/Formæle og Særingar ogudlegar/
ſo ad þar af er auglioſt/ ad Diöfullen
ſitur j þeirra Manna Hiörtum/og talar
med þeirra Tungu/ ellegar mundu þeir
ecke ſo bölva/ helldur lofa Gud/ og la-
ta

ta ønnur Ord aß sier heyrast. Hier eru og
adrar syndsamlegar Rædur almenneleg=
ar/Klam ✝ Nijd/Rieskne/Hæd/Spott/
Brijxl/Bakmælge/og allt annad huilij=
kt sem Gud Heilagan Anda stygger og j
Burt rekur/enn j staden jnnladar og lock=
ar Dioꝑulen/Þetta allt ætti aller christ=
ner Menn ad ꝑordast og ꝑlyia/so sem Di
oꝑulen sialꝑan/ og venia sig til ad tala
helldur vm Gud/hans Ord/so sem þss
er góder Læresueinar tóludu vm Christ=
um/og hóꝑdu Hiartanlega medaumkan
a hónum/ þar iaꝑnsnart er Christur hia
þeim/kienner þeim og vnderuijsar/leid=
er þa ꝑra Vantrunne/og lætur þa þeckia
sig. So er ꝑulluijs von/ ad huar sem
Menn haꝑa Guds Ord med Hónd/ þar
vill vor Herra Christur vera nalægur mz
sijnum Heilaga Anda. Þar huert a mo=
te/huar hellst Guds Ord heꝑur ecke rwm
og annad huórt er Blot og Bóluan/ell=
egar Klam og Nijd/og ønnur skiemeleg
hneyxlunarsamleg Ræda/þar heꝑur And
skoten lidugan jnngang/Bwstad og Ve=
ru/og þar kiemur hann aꝑ stad allra han
da Olucku/epter sijnum Vilia.
Þetta er nu einꝑalldur Lærdomur/ꝑyr

er Hwsbændur og Hiw/og alla adra/ + er miög nytsamur/ vegna þess skiein leiga Ovana sem ofmiög er j vana komen hia Alþydu Folke/vm Blót + Bann Eida og illan Munnsöfnud. Þar fyrer ligg ur stor Magt þar a/ad aller fromer sok nar Prestar opt og jduglega aminne Folk ed huad syndsamlegur jllur ovane þad er ad sueria/blota/formæla/og hafa von dan ogudlegan Munnsöfnud/med ödrum liotum skamlegum Rædum + Ordbragde/og huad soddan færer med sier/og leider epter sig/ Pviad allt slijkt þad er j mote Gude/ og er fyrer hönum Synd og Strygd/ þad er j mote christelegum Kiærleika/þad giefur orsök og efne til Syndar + Hneyrklanar/ einkum Vngdomenum/ sem þetta nemur og lærer/Slijkur vondur Munnsöfnudur burt rekur og so Heilagan Anda/ og Guds Heilaga Eingla/ enn jnnlætur j staden ohreinan Anda/og hans Aara Dióflana/þui ber öllum Prestum hier opt og tijdum a ad minna/ Sömuleidis þa ættu Hwsbændurner/hu ör a sijnum Bæ/sia vel og vandlega til/ ad lijda ecke slijkt af sijnu heima Folke/ halldor þui helldur til ad lofa Gud/ tala
vm

vm hann/hans Ord/og haꝼa þ j Mún-
ne/helldur enn vondan diőꝼullegan Muñ-
sőꝼnud/Og ꝼyrst huőr Madur a ad stan-
da reikningskap aꝼ huőriu hiegoma Or
de/ sem Herran Christus seiger/Matth.
12. Huad þungur Reikningskapur ꝛ Re-
kide mun þa koma epter Blot og Bann ꝛ
annan skiemelegan Munnsőꝼnud:
2 Hia þessum Lærdome/er nu annar
ædre og ypparlegre/og hlyder vm Vppri-
su vors Herra Jesu Christe. Huilijker þss
er Lærestueinar Cleophas og hans Főru-
nautur haꝼe vered/þad ma skilia aꝼ Ord
őnum Herrans Christi/ þar hann kallar
þa heimska/ꝛ Treghiartada/til ad trua
þui sem Spamennerner hődꝼu ædur ꝼyr-
er sagt: Þad er lijtell Loꝼstyr ad hañ kall
ar þa heimska/ Enn hitt er stor Synd/
ad þeir villdu ecke trua Spamőnnonum/
med þui þeir hőꝼdu eigenlega Vitnis-
burde/ sem var Kuennanna/ad Christur
være vppriſen/þeir vissu og huad Einge-
larner hőꝼdu talad hia Grőꝼenne/ Enn
þeir trudu huőrke Spamőnnunum nie
Kuinnőnum/ ei helldur Einglőnum/ og
lijklegt er ad þeir haꝼe aꝼ Hrædslu ꝼared
ꝼra Jerusalem/ þr haꝼa ottast yꝼerꝼall
C iij. aꝼ

af Sydingum/ med þui ad Rykted var nu vt komed a medal Folksins/ ad Christur være vppriſen/ Þuiad þeir hurvdu ad þr mundu fa Giölld þar fyrer. Huörnen nu sem hier vm er vart/ þa er þ þo vyſt/ ad Christur hann var þeim og j þeirra Hiarta med öllu daudur/ Þad er þeim otruanlegt/ ad Jesus Mariu Sonur sem fyrer þremur Dögum deyde a Krossenum mune af Dauda vppriſen vera. Huör hann vill ecke trua þessu/ seig þu mier/ huörnen fær hann þa ödru truad ? Huör nen vill hann trua/ ad hann verde leystur fra Syndenne og Daudanum ? Snögt ad seigia/ þesser Lærefueinar þo þeir hafe vered Godhiartader/ þa hafa þeir þo vered Truarlauſer. Giarnan villdu þeir ad þad sie satt/ ad Christur være vppriſen/ Enn þeir kunnu ecke ad trua þui. Slijkt er stor Synd/ og huad vont hun leider epter sig/ þad mattu skilia af fyrsta Pistle til Corintheos 15. Cap. Þar stendur so/ Ef Christur er ecke vppriſen/ þa er vor Predikun til onytis/ þa er og ydar Tru fanyt og til einskis/ þier erud þa enn nu j ydrum Syndum/ og þeir fiurt Sofnudu eru þa glatader/ og vier sem j þessu

Lijfe

Lijþe vonum alleinaſta vppa Chriſtum / eruin þa aumaſter allra Manna/et ct.

J ſoddan Synd eru nu þeſſer tueir ſtad der aꝼ ſtorre Vantru. Eñ huad giörer nu Christur til þeſſa ? Huörnen breyter hañ vid þa ? Hann gieþur þeim hörd Ord ꝛ þung / Enn ſia huad þar kiemur epter / Vor Lauſnare Herran Chriſtur/hañ gieþur ſig ecke ad þeſſare Vantru. Tuent ſier hann hia þeſſum Læreſueinum/þad hön um er þægelegt/ Þad þyrſta / þeir haþa þennan Grunduöll med ſier/ ad þeir enn nu aꝼ Hiarta elſka Herran Chriſtum/þad ma merkia aꝼ þeirra Ordum/ Hann var [ſeigia þeir] Spamadur/ mattugur j Ordum og Verkum / þyrer Gude og öllu Folke. Jtem/vier vonudum ad hañ mun de endurleyſa Jſrael/Eñ j Dag er ſa þride Dagur / ad þetta ſkiede/ et ct. Þeſſe Ord avijſa/ad þad heþde vered þeim ſtor Glede/ eꝼ hann være vppriſen/ enn þeir gatu ecke þui truad/ Þeir villdu giarnan ad hann liþde/þeir villdu og þeigen haþa hann hia ſier aptur. Þeir eru ecke ſo ſem Gydingar / ſem voru hans heiptarleger Fiandmenn/ og höþdu ſierlega Glede aꝼ hans Dauda/ þetta er þad þyrra. Þad

annad er þetta/ad þo þeir true ecke/enn nu/ þa læta þeir þo leidrietta ſig og vnderuyſa ſier/ og ſtanda ecke j mote Ordenu.
Huar ſem þetta tuent er/eñ þo ad þar ſie Vantru og adrar Synder/ þa er ecke ſtor Neyd a ferdum/ þegar Menn vilia læta ſier ſeigaſt/og trua Ordenu. Þegar hinn Siuke hann er hlyden ſijnum Lækna ra/ hefur hans Rad/foraktar þau ecke/ þa er god von til/ ad hönum mune Batna/ Enn ſie hann ecke hlyden/ og ef hann diarflega etur og dreckur þad hann vill/ og hönum er ſkadlegt/ þa er eingen von a/ ad hönum mune Batna. So er þad hier. Þeſſer tueir Læreſueinar hafa ſtora Vantru/eñ þo eru þeir ecke Ouiner Chr=ſti/þeir læta vnderuyſa ſier/ Þeirra Hiör tu verda Brennande þegar Chriſtur talar/ ſo feigenſamlega heyra þeir hans Ord. Þar fyrer er vor Herra Chriſtur + ſo hia þeim/og lætur hina Poſtula þa ſtund ſit ia j Jeruſalem/og ſyrgia þar/þiker mei ra varda vm þeſſa tuo/ad hann fyrſt mz ſinne Predikun/þa ſijdan med ſinne ſyne=legre Openberan hialpe þeim fra Van=trunne/ og leide þa aptur a hann rietta
Veg

Veg/ſo ſem villurafande Saude

Þetta ſkalltu læra / og hugga þig mz þeſſu Epterdæme/ Þuiad þad bregſt alldrei/ad þegar þu ranſakar + reyner þitt eiged Hiarta / þa finnur þu med þier ſtoran Veykleika Truarennar/einkum trunad at Trauſtz þeſſ ſem þu ætt ad hafa til Guds Myſkunar fyrer Chriſtum. Þar fyrer er omógulegt ad þu ſiert ei hræddur vegna þinna Synda/og efaſamur. Þui ad bæde ſialfra vor Hiórtu/ ſo og Andſkoten/ þau hallda og alykta af þeſſum Truarennar Veykleika / ad ecke ſieum vier riettchriſtner/ ecke ſie Guds Nadar Ande med oſſ/ þad ſie ecke nema Yfleruarp og Hræſne/ et ct. Þad hefur þa þo ecke enda hier med þeſſum Hugrenningum/ hell dur fylger þar vm ſijder Hiartans Sorg og Angur/og ad ſijdaſtu Aurvilnan. Þa er gagnlegt þetta Epterdæme/ Sia þu til þeſſara Læreſueina / Truen er ecke ad eins veyk og lijtel med þeim/ helldur er hun med ollu ſloken og vtgiórd/So ertu lijka ſem þeir / og þeir ſem þu. Enn ſo vingiarnlega ſem Herran Chriſtur breyter vid þa/ ſo ſkalltu og fullkomlega trua ad hann mune breyta vid þig/ef þu hell

dur þier vid hans Ord/ og vert ecke vantruadur/ Lat þar fyrer kienna þier og vnderviſſa/ þad ſem þu veiſt ecke/ og lærdu þ þu kant ecke/ þa ſkalltu þa og reyna/ ad þad er ſo j Sannleika.

Þuiad vier ſkulum ecke hallda vorn Himneſkan Födur fyrer ſoddan Gud/ ſem hier a Jördu hefur ecke nema einſamla lifande Heilaga/ og ad hann mune ecke hafa Þolenmæde vid þa Aumu og Veyku. Hann er eirn mektugur og miög ryk vr Hwſfader/ ſem hefur ſtoran Manngiölda j ſynu Hwſe/ Þar eru ecke aller ſterker/ ſtorer/ fulluaxner/ þar eru og j bland veyker/ vanmættuger/ ſo og ſma Börn/ þau ecke kunna ad erfida/ eda ſitt Braud ad forþiena/ Þeirra Herra og Fader hūn hlytur auk alls annars Omaks og Ahyggiu ad ala önn fyrer þm/ og fæda þau. So geingur þad til j chriſtelegre Kirkiu hier j Heime/ hier eru veyker/ hier eru vanmeta hier eru Smaborn/ þeſſū verdur ad þuo og þiona/ og hafa vmhyggiu fyrer þm/ þangad til ad þeir eru fullordner/ a med al ſlykra þa ſkalltu reikna þig/ og vert med godu Giede/ Gud mun hafa Þolenmæde vid þig/ allt til þeſſ þu verdur hreauſtur

eystur og sterkur.

Þu hlytur ꝛ eirnen ad elska Guds Ord heyra þad med godre Giætne/ bidia Gud vm Heilagan Anda/ þa muntu vaxa og þroast j Trunne Dag fra Deige/ og verda riett godur christen Madur/ so sem Christur lofar/ þar hann seiger/ Sa sem heyrir/ hönum skal veitt verda. Þui þad ma ecke so fara/ ef þu finnur þig ad vera Truarveykan/ ad þu fordest þa Orded ꝛ Sacramenten/ Þu hlytur ad heyra Orded medtaka þad Heilaga Sacramentum/ vera stödugur j Bæna akallenu/ og vakta þig fyrer Syndenne/ þa mun Gud eliita þig med sinne Nꝍd/ so sem hañ leit þessa tuo Lærefueina/ Þuiad so sem vier heyrdud j giær/ Christur er þar fyrer vppresen af Dauda/ ad hann vill giefa oss siñ Heilaga Anda/ giöra oss Heilaga Riettlꝍta til þess ad vier mættum lifa med hönum eiliijflega. Þetta er annar Lærdomur þessa Euangelij.

3 Þann þridia Lærdom skulum vier og merkia. Christur kunne vel ad lꝍta þessa tuo Lærefueina þeckia sig strax med þad fyrsta/ so þeir tryde a hann. Enn hann vill ecke giöra þad/ Hann tekur ꝍdur Rit-

ningena þyrer ſig/ huad Moyſes ✝ Pro⸗
phetarner haþa ſpaad þyrer vm hans Da
uda og Vppriſu/ Hann heþur viſſulega
vtþytt þyrer þeim þ Fyrerheit vm Kuin⸗
nunnar Sæde og Hoggormen/ Item/ hu⸗
ornen ad oll Oþþur/ allar Forner j Log⸗
malenu være Fyrermynd ✝ Merking ha⸗
ns Dauda ✝ Oþþurs a Kroſſenum / Itiñ/
vm Eirormen j Eydemorkenne / og huad
annad aþ Epterlijkingum og Vitnisburd
um ſem ſtendur j gamla Teſtamentenu /
hia Moyſe og Spamonnonum / þ allt
ſaman heþur vor Herra Chriſtur predik⸗
ad þyrer þeim ædur/ þa epter a þegar
þeir voru ſtyrkuer og ſtoduger ordner j
Trunne/ þa ed þyrſta birte hann ſig þyrer
þeim/ og liet þa þeckia ſig. Aþ þeſſu
ſkulum vier læra/ad akta og alljta hellſt
Guds Ord meir og þramar enn Openber⸗
aner edur Jarteikner. Jarteiknum ✝ Op
enberonum ſkulum vier ecke þyrr trua/ enn
vier ſiaum og reynum/ad þau eru ſam⸗
hlioda Ordenu. Sie þær a mote Guds
Orde/ þa truum þeim ecke/ blijþum vid
Guds Ord/ og lætum Openberaner og
Jarteikner þara ſiñ veg/ þui þær eru þa
ecke nema Suik og Fals. Heþdu Menn
giort

giört ſo j Pauadomenum/ þa heþdu Vitraner og Jarteikner ecke ſo miög ſuk-ked oſſ og a tzlar dreiged/ſem þad ſkie-de. Þetta er nog ſagt ad ſinne/vm þeſſa Dags Euangelium. Almattugur Gud gieþe oſſ ſijna Nad/ad vær mættum bet ra oſſ hier aþ/ leggia aþ Blot/Bann og Eida/og allan vondan Munnſöþnud/og illar Rædur/ þar med vara og þroaſt j Trunne Dag þra Deige/ og blijþa ſtad-þaſter vid Guds Ord alla tijma/ Amen.

Bænen.

HErra Gud Himneſkur Fader/ſem heþur opi-enberad þinn Son þyrer þeim tueimur Læ-reſueinum/ſem geingu til Emaus/Vier bidium/ad þu þyrer þitt Ord og þinn Helga Anda villier vpp lyſa vor Hiörtu/ad vier ſteum ſtöd-ugier og ſtadþaſter j Trunne/og hölldum oſſ þaſt lega vid þitt Ord/ og huxum vel og vandlega þar vm/ ſo ad/þo þar kunne ad koma/ad vier epter Dæme Chriſti verdum ad lijda nöckud hi-er a Jördu/ þa mættum vier haþa Trauſt og Huggun j þijnu Orde/ og varduetta þad/ allt þar til ad vier epter þetta Lijþ verdum þyrer þinn Bleſſadan Son vpp vakter til ei-lijþs Lijþs/ Amen.

Fyrsta Sunnudag epter Paska

Euangelium Johañ. XX.

SO ad Kuøllde þess sama Þuott-dags/þa ed Lærësueinarner voru saman komner/ ad lyktum Dyrum fyrer Hrædslu saker vid Gydinga/ kom Jesus þar/ og stod j mided/ og sagde til þeirra/ Fridur sie med ydur. Og þa hañ sagde þetta/ synde hann þeim Hendurnar og siña Sijdu. Enn Lærësueinarner glødduzt vid/ ad þeir sau Herran. Jesus sagde þa enn aptur til þeirra/ Fridur sie med ydur. Lijka so sem Faderen sende

mig/ ſo ſende jeg ydur. Enn ſem hann ſagde þetta/ blies hann a þa/ og ſagde til þeirra/ Medtake þier Heilagan Anda/ huorium hellſt þier fyrergiefed Synder nar/ þeim erü þær fyrergiefnar. Og huorium hellſt þier aptur hallded þar/ þa eru þær þeim aptur halldnar. Eñ Thomas eirn af þeim Tolf/ ſem kalladeſt Tuibüre/ var eige med þeim/ þa ed Jeſus kom. Og hiner adrer Læreſueinarner ſøgdu til hans/ Vier høfum ſied Herran. Eñ hann ſagde til þeirra. Nema ad eg ſiae Naglaføren j hans Hondum og eg læte minn Fingur i Naglaforen/ og eg legge mijna Hond j hans Sijdu/ þa true eg ecke. Og epter atta Daga vo ru enn aptur hans Læreſueinar þar jñe/ og Thomas med þeim/ kom Jeſus ad-lyktum Dyrum/ ſtod j mided og ſagde. Fridur ſie med ydur. Sijdan ſagde hann til Thomam/ Rietttu þinn Fingur hingad/ og ſkoda mijnar Hendur/ lyptu upp þinne Hende og legg j mijna Sijdu/ og
verť

verk eige vantruadur/ helldur Truadur. Thomas suarade og sagde til hans. Dr otten minn/ og Gud minn. Jesus sagde til hans. Af þui þu sast mig Thoma/ truder þu. Sæler eru þeir ed ecke sia/ og trua þo. Mørg ønnur Teikn giørde Jesus j Augsyn sinna Lærefueina/ huør ad eige eru skrifud j þessare Bok. Enn þetta er þui skrifad/so ad þier trued/þad Jesus sie Christus Sonur Guds/ og ad þier so Truader/ hefdud Lijf j hans Nafne.

HEsse Openberan skiede a Paska dags Kuóllded/epter þ Lærefueinarner voru komner heim aptur til Jerusalem fra Emaus/ og høfdu sagt fra þm tiu Postulum [þui Thomas var þa ecke vid] huad til hafde bored a Veigenum/ og huórnen ad þeir hefde þeckt Herran/og sied hann þa hann braut Braudet/ Þa þeir voru nu ad tala vm þetta/ þa kiemur vor Herra Christur ad lyktum øllum Dyrum/ oskar þeim Fridar/ og vill giøra þeim tiu þad sama/sem hañ haf

dè nu litlu einu þyrre giört þeim tueimur og leida þa þra þeirra Vantru/ ſo þeir ſkule nu ecke eþaſt leingur/helldur trua ad hann ſie þullkomlega aþ Dauda vppriſen. Þar þyrer er þeſſe Hiſtoria eirn Vitnisbur dur vm Vppriſuna Chriſti/ og lætur þo þar med ſierlega j lioſe þann rietta Aꝛuöxt Vppriſunnar/og huar til vier ſkulum hana haþa/og huar til hun ſkal vera oſſ gagnleg.

Læreſueinarner voru/ ſo ſem Gudſpiallamennerner votta/eþaſamer og hrædder/ þui þeir ottuduſt Gydinga/ Huiad Ryktꝫ vm Chriſti Vppriſu vtbreiddeſt ꝛ barſt meir og meir/Þeir viſſu vel ad Gydingar hößdu jnnſiglad Gröþena/og læted hennar verda giætt aþ Romuerſkum ſtrijds Mönnum/ſo þetta Rykte ſkyllde ſijdur vppkoma og þa Framgang. Þar þyr er hielldu þeir ſier jnne/ læſtu ꝛ luctu ad ſier Dyr allar þeſſ Hwſs þar þeir voru jnne/voru ſialldan a medal aññara Folks. Þar þyrer ſeiger vor Herra Chriſtur ſtraꝛ hann birteſt þeim / Fridur ſie med ydur/ Sem hann villde ſeigia/Ei/vered o hrædder/ med þui ad jeg liþe/ ydur ſkal ecke ſaka/Heimuren ma læta ſem hann vill/

seg er þo samt Herra yber öllum Hlut-
um/ þar pyrer vered til Frids/ og obrædd
er/ ydur skal eckert skada/ Jeg kann ad
vernda ydur pyrer Heimenum/ ja og lijka
pyrer Dioplenum og Daudanum.

So sem vor Herra Christus hugbreyst
er nu sijna Læresueina/ og seiger ad þeir
skule vera til Frids og med godu Giede/
og obrædder/ So skulum vier og vita/
ad sijdan vor Herra Christur reis upp ap
Dauda/ þa gietur hann ecke ødru vijs tal
ad vid oss/ hann kann ecke ødru vijs ad
predika pyrer oss/enn ad vier skulum vera
obrædder hughrauster/ hugga oss i hön-
um/ ottast huørke Heimen/ Dioþulen nie
Daudan. Þuiad þo vier sieum enn nu
synduger/ og þo Satan hape Magt yp-
er oss vegna Syndarennar/ Þa er þad þo
vijst/ ad Christur borgade og bitalade py
rer vorar Synder a Krossenum/ Og þo
ad so sie/ ad vier sieum opveyker pyrer
Andskotanum/ + han sie myklu sterkare +
mættugre enn vier/ þa er þo Christur hö-
num ypersterkare/ og hepur hann sigrad/
yperunned og pangad/ hann hepur teked
pra hönum hans Harneskiu/ þad er/ han
hepur sundur molad + broted hans Mag-
gt/.

gt/ ſo hann gietur ecke giört þad ſem hñ
vill. Sömuleidis/þo ad Dauden ſie ſterk
are enn vier/ꝛ vier gietum ecke vared oſſ
fyrer hönum/ þa er þo vor kiære Herra
Chriſtur eirn Herra yfer Daudanum/hañ
liet Daudan taka Lijfed af ſier a Kroſſ-
enum/ enn hann vppvakte ſig aptur af
Dauda/ fyrer eigenlegan Krapt og Sty-
rk/ſo ſem hann ſeiger/Jeg hef Magt ad
lata mitt Lijf/ og taka þad aptur/ og
þad Bod hef jeg af mijnum Födur/
Johañ. 10. Cap.

Epter þui ad þad er þa ſo/Ad Chri-
ſtur fiꝛalade fyrer vorar Synder/ og er
eirn Herra yfer Diöflenum og Daudan-
um/og vier erum hans Vnderſatar/heyr-
um hans Rijke til/ hann er vor Herra og
Kongur/vier hans Lider og Limer/ Hu-
ørn viljum vier þa hrædaſt ? Huör kann
ad giöra oſſ ſkada ? Huör kann[ſem S.
Páll ſeiger]eda vill fordæma oſſ ? Chri
ſtur Sonur Guds hann deyde fyrer oſſ/
Ja hann reis vpp/og ſitur til Guds hæg
re Handar/ hann vill/ og hann kann vel
ad vernda oſſ fyrer allre Olucku. Þar fy-
rer þa ætte þetta Ord ad hlioma fyrer
vorum Eyrum/og vera rootgroed j vor-

 um

um Hiörtum þad hann talar epter sijna Vpprisu/ seigande/ Fridur sie med ydur. Herra Gud/ Miög haleitt Ord er þad + merkeleg Huggun/ ef þu ad eins villt lata vpp Augun / og sia huör þesse Ord talar/ Ad þetta er Sonur Guds/ huörium Faderen hefur alla Hlute j Hendur feinged/ alla Magt/ allt Valld a Himne og a Jördu/ Matthei j sijdasta/ Hann oskar Fridar/ Hann vill ei ad eins vera ecke reidur vppa oss/ hann vill ei ad eins vera ecke minnugur vorra Synda/ sem hn̄ þo ma vel giöra/ og sem hann hafde noga Orsök ad giöra sijnum Læresueinum/ sem so þunglega hneyxludu sig a hans Dauda/ og misstu alla Von og Tru/ Enn hann vill kosta sijnu Lijfe/ sinne Almættugre + eilijfre Magt þar til/ ad vier skulum verda frij fra Syndenne/ Diöflenum og Daudanum / og hann bydur og bifalar oss/ ad vier sieum med godu Giede hans vegna/ þui hann er af Dauda vpprisen/ og lifer.

Þetta er ad vijsu eitt gledelegt + hugg unarsamlegt Ord/ enn su vonda Vantru vill ecke leyfa ad þad festest j voru Hiarta/ oss þiker jafnan ad Postularner hafe att

att Betre Kiör enn vier/aþ þui þeir haþe vered verdugre/ Vier ſieum aumer armer Syndarar/og þar þyrer meigum vier ecke nie vogum ad taka þetta Ord oſſ til hug gunar/ ſo ſem Poſtularner/ vid huória Chriſtur talade Perſonulega/ ſeigande/ Fridur ſie med ydur/þad er/ Otteſt ecke/ jeg vil þrelſa ydur/hialpa ydur/og giöra ydur Saluholpna.

Eñ ſlijkre Freiſtne mæter Herran Chriſtur/og hamlar henne miög agiætlega/ og þramſetur ſoddan Huggun/ ad vier höþum öngua þörþ eda orſök til ad eþa/ eþ ad vier erum a medal þeirra ſem ſig villia hugga j Chriſti Vppriſu/ecke helldur ad huxa ad Poſtularner haþe j þann mata nockur Betre Kiör helldur enn vier höþum. Þuiad ſo ſem Gudſpiallamaduren avijſar/þa ſeiger hann j annad ſinn/ Fridur ſie med ydur/og leggur þetta til/ Lijka ſo ſem Faderen ſende mig/ſo ſende jeg ydur/Og ſem hañ talade þetta/Blies hann a þa/og ſagde/Medtaked Heilagan Anda/ Huörium ſem þier þyrergieþed Syndernar/þeim eru þær þyrergieþnar/ Og huörium ſem þier aptur hallded þær þeim eru þær aptur halldnar.

Þar hann seiger/ad hann ville vtsenda þa/ þar med a Hendur selur hann þeim eitt sierlegt Embætte/ Og þar hann seig er þar epter a/ Huórium sem þier syrer giefed Syndernar/ edur aptur hallded/ þeim skulu þær syrergiefnar/eda aptur halldnar vera. J þessum Ordum skyrer hann fra/ huada Embætte þad er/Sem er/ Ad þad skal j allan mata vera slijkt eitt Embætte/ ad þar med skal ódrum Mónnum þionad verda/ sem skulu hafa gagn af soddan Þionustu/Þar med giefur vor Herra Christus þeim Heilagan Anda til þessa Embættis og þeirrar Þionustu/Huar syrer giórer hann þad?

Adur syrre var sagt/ad vorar Synder vallda þui/ad vier kunnum ecke riettelega leggia a Hiartad þa Huggun vm Herrans Christi Vpprisu. Þuiad huórsu liüflega sem Christur talar/ þa huxum vier ad hans Ord mune ecke koma vid oss/ værum vier ecke so synduger/ þa munde þesse Friduren sinnast hia oss/Ẽn af þui vier erum so aumer og synduger/þa bliotum vier ad ottast og vera hrædder syrer Guds Reide og eilijfre Fyrerdæmmingu. Og þad er vijst og satt/ef Madur ligg-

ur j Syndenne/þa ma hann fullkomlega hrædaſt Guds Reide/ og hönum er ecke neitt ſo vijſt ſem Guds Hefnd og Straff nema hann læte af Syndenne/ og fae og ödleſt Syndanna fyrergiefning. Huör ſem nu viſſe huörnen hann kynne ad fa Syndanna fyrergiefning/ ſa feinge og þennan Frid/ Þuiad Synden hun giörer þad ad Hiartad hefur ecke roo/hun ſpiller þeſſum Fridnum.

Fyrer þeſſa Grein jnſette nu vor Herra Jeſus Chriſtur predikunar Embættid/ + giefur Poſtulönum Heilagan Anda þar til/ad huar ſem þeir fram bera Orded/ þar ſkule viſſelega Heilagur Ande vera hia/ fyrergiefa Syndernar/ og ſtadfeſta þennan eilyfan Frid j Hiörtunum/ Jeg [ſeiger hann]ſende ydur lijka ſo ſem min̄ Fader vtſende mig. Nu er auglioſt/ ad Chriſtur var til þeſſ vtſendur af ſijnum Födur/ ad hann ſkyllde leida Menn til Guds Kynningar/ og fyrer Euangelium giöra þa frij fra Syndenne/epter þui ſem þeſſe Ord hlioda/Eingen hefur ſied Gud nockurn tijma/ Sonuren ſa eingietne ſem er j Faudurſins Skaute/hann hefur kun̄giört oſſ þad. Item/ hann gaf þm̄ öllum

um Magt/ad verda Guds Börnum/sem trua a hann. Þegar þier kann nu ad þikia/ ad Postularner hafe stor Oskakiór fram yfer þig/ j þui ad þeir hafa sied Christum og heyrt hans Ord/ad hañ byd ur þeim þennan Frid/ og ad þeir skule vera med godu Giede og glader/þa heyr du hier huad Herran Christur seiger. Þad er vijst þu finnur hañ nu ecke hier a Jörd unne/ hann lætur ecke med lijkamlegum Augum sia sig/ eda þreifa a sier so sem hañ giörde j þann tijma/Jeg[seiger hñ] kom j Heimen/Jeg forlæt og aptur Heimen/og fer til Födursins. So er hañ nu skilen vid Heimen/ad hañ vill ecke persónulega nie lijkamlega læta sig hier finna.

Enn þessum Skilnad er so vared/ ad hann hefur læted eina Bifalning hier epter sig/ þar hann sagde til Lærесueinanna. So sem minn Fader vtsende mig so sende jeg ydur/þad er/Lijka so sem mitt Ord hefur vered vijst og satt/ ad minn Himneskur Fader hefur teked þa alla til Náda/ huórium jeg hef Nád og Myskun lofad/Lijka so skulu ydar Ord/Nær sem þier prediked Jdran og Yfirbot/ og fyrergiefning Syndanna j mijnu Nafne/

v.ra

vera ſönn og bregdaſt ecke/og gillda eins.
ſo ſem jeg hefde ſialfur talad/ huórium
ſem þier fyrergiefed Syndernar/ þeim
ſkulu þær verda fyrergiefnar/ huórium
ſem þier aptur halldeð Syndernar/þeim
ſkulu þær aptur halldnar vera. Nu þo
miſmunur ſie á mille Perſonanna/Poſtul
arner eru veykar fatækar Manneſkiur/eñ
Chriſtur er Sonur Guds eingieten/ þa
ſkal þo eingen miſmunur vera Ordanna
og þad ſkal eins gillda/ þegar þier til-
ſeigeſt Syndanna fyrergiefning fyrer Chri
ſtum af Mannenum/ ſo ſem þu hefder
heyrt hña af Chriſto Guds Syne ſialfū.

Þetta ſkalltu merkia + læra vel + vand
lega[ſem ſagt er] Eingen Hlutur ſturlar
vor Hiórtu ſo ſem Synden. Ef þu nu
villt verda frij fra Syndenne/huad vill-
tu þa giöra þar til ? Huórt villtu fara
ſo þu faer fyrergiefning Syndanna ? Hu-
örge annarſtadar/eñ þar ſem þu fær ad
finna Herrans Chriſti Ord/ Þegar þad
verdur nu þier bodad/þa ſkalltu ecke hu-
ra par þar vm/ huilijk ſu Perſona er ſem
þu ſier eda heyrer. Halltu þier vid þiſſa
Vitalning/ſem hier ſtendur/Jeg ſende yd-
ur ſo ſem minn Fader ſende mig. Læt

Manneſmans Perſonuna vera ſem hun er/ trudu þui ad eins / ad nær hann til ſeiger þier Fyrergiefning Syndanna j Jeſu Na⸗ ſne/ þa er þad vijſt og ſatt / ſo ſem þu hefder heyrt þau Ord af vorum Herra Chriſto ſialfum.

Þeſſe er hin allra beſta/gagnlegaſta/ ꝫ haleitaſta Predikun/ Þuiad þegar vier er um frelſſer fra Syndenne/ þa þurfum vi⸗ er ecke leingur ad hrædaſt/ huórke Guds Reide nie Diófulſins Magt eda Valld. Gud giórer þa eckert hia oſſ þad hónum miſlijke/ eda huar fyrer hann giete vered vor Ovinur/med þui ad Synden er j bur tu. So kann og Diófullen framueigis óngua Magt ad hafa yfer þeim Manne ſem frials og frij er orden fra Syndeñe. Huórnen faum vier þa þetta? J Pauas domenum var oſſ kient / ad idraſt/ gióra Bot og Betran/bæta fyrer Syndernar / ſyngia Meſſur/eda ſtanda ad þeim/faſta ꝫ vatna a ſierlegum Tijmum ærſins/gan⸗ ga Pilagrijms góngur/ákalla Heilaga ꝫ leita þeirra ærnadar Ords. Enn allt þet ta er ecke annad enn ad leida j Villuna/ſo Madur kiemſt alldrei a þann rietta Veg til Syndanna Fyrergiefningar. Enn Herr

an Christur hañ vijsar þier ödrü vijs/ecke
til þinnar eigenlegrar Forþienustu eda an
narra Manna godra Verka/ Hann vijsar
þier til þeirra sem Gudz Ord hafa/ þeir
ed þad kienna og predika/og lofar þier/
ad huad sem þeir seigia þier j hans Nafz
ne/þad skule vera so vijst/ sem hann hefz
de lofad þier þui sialfur.
Nu skalltu og so vita þetta/ad Guz
ds Ord kallast ecke alleinasta Afflausnen
eda Lyklavalldet/og ecke helldur Predik
unar Embætted einunges/ sem openberlez
ga hliomar/ hier heyra ✱ so til þau Heil
lögu Sacramenta/ Þuiad j þia Sacraz
mentönum finnur þu huörtueggia bæde
Orded og Fyrerheited/ Sie nu þar fyrer
so/ad þu girnest Guds Nad og Syndan
na fyrergiefning/ og ef þu ert ecke ædur
skijrdur/ þa lát þu skijra þig/og tru þu
satt ad vera/þad sem þier verdur j Ord
enu lofad og tilsagt/ Sem er/ ad aller
þeir sem eru skijrder og trua/ þeir skulu
verda Sæluholpner. Enn ef þu ert ædur
skijrdur/ so sem vær aller erum/ þa vier
vorum nyfædder/ höfum fyrer sierlega
Guds Nad audlast þa Heilögu Skijrn/
þa er ecke þörf ad þu skijrest vpp aptur/
þegar

þegar þu þarft Huggunar vid. Þui þad være ein hrædeleg Synd og Gudlastan/ lijka so sem Gud være osannordur i þeirre fyrre skijrnenne/og lofade þui sem hann villde ecke veita þier/Enn þu skallt taka skijrnar Orden þier fyrer Hendur/ og aminn þu sialfan þig þar med/ad þu ert skijrdur i Nafne Fødur og Sonar + Anda Heilags/og ad þu eiger ad vera hlutakare og niotande Christi Dauda/ þa munntu visselega finna Huggun. Item/þu skallt og ganga til Kuølldmaltijdar vors Herra Jesu Christi/ og eta þar hans Holld i Braude/ og drecka hans Blod i Vijne/og trua þeim Ordum sem þu heyrer þar/ad hans Lijkame sie giefen fyrer þig/og ad hans Blod sie vthellt til fyrergiefningar þinna Synda/ Sia þu/ þa hefur þu Herrans Christi Ord/ og þad er omøgulegt ad þad meige bregdast/ Þu hefur fullkomlega fyrer giefning allra þinna Synda. Þetta Embætte bifalar nu vor Herra Christur hier øllum sijnum Postulum/so vel einum sem ødrum/Postularner hafa bifalad þad ødrū fra sier/ So ad þetta Embættre hefur so sem ad Erfdum fared/og er komed til vor/huør

ter ed predikudu og so Jdranena/og Syndanna þyrergiefning/ j Nafne Jesu. Þar skalltu minnast ad þa Syndanna þyrergiefning. Þar alleina j Ordenu og Sacramentönum þær þu hana og þinnur/ ꝛ lat þad ecke hindra þig huör eda huilyk ur sa er/ sem Ordet þramber/jeg meina þetta ORD/ þar Madur predikar Syndanna þyrergiefning og jdranena j Nafne Jesu/ Sie þar þetta Ord/þa heþur þu þad allt saman sem þu þarþt til Syndanna þyrergiefningar/ huiad hier stendur þad liosslega/ So sem Faderen sende mig so sende jeg ydur. Hia þessu Ordenu er Heilagur Ande/hann vill þyrer þetta Ord ed vpp byria sitt Verk med oss/ ad vier skulum trua/og þyrer Truna þa ꝛ ödlast allra Synda þyrergiefning.

Soddan Predikun heyrde eingen Mad ur j Pauadomenum nöckurn tijma/ Vm Lyklauallded og Aþlausnena var nöckud kient/en þui var öllu ranglega vmbreytt/ Huiad Menn vrdu aþleyster[þad er vyst] enn ecke alleinasta j Nafne Jesu Christi/ Nem ætti ad vona og vænta vppa Forþienan/ Fyrerbon ꝛ Aarnan Heilagra þramlidenna/og trua a Föstur/Aulmusur/

og

og önnur eigenleg Verk. Enn nu þegar vier kiennum/ huörnen Menn eige ad fa Syndanna fyrergiefning alleina j Herrans Christi Nafne og hans Orde/ þa mæla Papistar þar a mote/ Þuiad þennan Prijs vilia þeir eigna sijnum godum Verkum alleina ꝛ Heilagre Messu. Þar fyrer höfum vier rietta og sanna orsök þar til ad þacka vorum naduga Gude/ sem fyrer sitt Ord hefur vijsad oss aptur a þañ rietta Veg/ til Syndanna fyrergiefningar sem er/ ecke vor eigen Verk/ eda annarra Manna Godgiörder/ eda Forþienasta/ huört þeir eru lijfs eda liöner/ eda þeirra Aarnan/ Helldur vors Herra Jesu Christi Ord/ og þau Heilögu Sacramenta/ sem hann hefur giefed oss og bifalad ad boda/ og vtskipta j christelegre Kirkiu.

Þetta ætte med riettu ad vera oss Tilefne/ ad vier hölldum oss fastlega vid Orded og Sacramenten/ vppa þad ad Truen meige þar af vaxa og þroast/ og verda stödugre Dag fra Deige. Enn þad er ad ottast/ ad so sem vier erum forsomunarsamer j þui/ ad heyra Orded/ og medtaka Sacramented/ so munu vier og verda seiner j Þacklætenu. Vier feingum þa

Hei-

Skilögu Skijrn j vorum Barndome/ þa
vier vijſſum ecke af oſſ/Enn være þad ſo
ad ſa Sidur være j Chriſtnenne/ ad dra-
ga vndan Skijrnena til þeſſ Madur er
gamall/ þa mundu marger deyia j burt
adur enn þeir yrde ſkijrder. So ſem vier
leſum/ad adur enn Euangelium var ſo al
menneléga bodad/ og medteked a medal
Heidingia/ þa drou marger vndan Skijr
nena/ſo leinge ſem þeir gatu/ſo ſem Con
ſtantinus Keiſare/Biſkup Ambroſius/Au
guſtinus og enn fleire. Þuiad Satan er
eirn Meiſtare þar til/ad hindra og ham
la þui/ ad Menn gióre ſo ſem Gud hefur
boded og bifalad.

Almennelegar Predikaner heyra marg-
er nære lage/ a medan þeim er ecke yfer
þlytt/ og þar er ecke epter fared/ huórt
þeir læra þar af mijked eda lijted/ Enn
være þad gióꝛt/þa kiæme þar færre. Eñ
med medtekningu Heilagrar Aflauſnar/
og Sacramenteſins/lætum vier noglega
j lióſe huória áſtundan vier höfum til
Guds Rijkis/ og huórnen vier aſtundum
ad betra oſſ af Vppriſunne Herrans Chri
ſti. Þuiad allmarga finnur þu þa ſem
heillt Aar vm kring/ tuó eda þriu Aar
ganga

ganga ecke eitt sinn til Sacramentis. Þeir
forakta og med ollu Aflausnena / ꝛ hallda þeim duge nog su openberlega Predikun / Huad og satt er / ad huor sem truer
þeirre openberlegre Predikun / hann er afleystur ꝛ hefur Syndanna fyrergiefning.
Enn su heimuglega Aflausn er sierdeilis
og einkum huggunarsamleg / þar fyrer /
ad Orded bodast þar ecke so almennelega
[sem þad skiedur þa openberlega er predikad] þar verdur hondlad og talad vid
þig sialfan personulega / ad þu j Freistingunne / Neydenne / ef þu hrædest Guds Reide / heyrer þann Vitnisburd af þijnum
Saluforgara / ad þijnar Synder sie þier
fyrergiefnar / og ad Gud vilie fyrer Christi saker taka þig til Nadar / og ecke lata þig fordiarfast j Daudanum / Slijkt
geingur oss meir til Hiarta / og verdur
oss betur Hugfast / ꝛ vppvekur oss betr en
þo vier heyrum Fyrerheiten almennelega j
Predikonum framboren. Þar fyrer skyllde huor christen Madur vitia Heilagrar
Aflausnar / og medtaka hana / ecke allein
asta þegar hann vill ganga til Sacramentis / helldur og so einnen endrar nær /
so opt sem hann finnur nockra Freisting
Truar

Truarennar vegna / med þui ad Christi Fyrerheit er so vijst og stadfast/huórium sem þier fyrergiefed Syndernar / þiñ eru þær fyrergiefnar/og huórium þier aptur hallded þær/þm eru þær aptur halldnar.

Þetta er nu su Huggun og sa Lærdom ur sem vier hófum ad læra af þessa Dags Gudspialle/ ad Gagn og Nytsemd Vpprisunnar Herrans Christi er þetta/ ad hann hefur sett og skickad Predikunar Embætted j Heimenum/og giefur þann Heilaga Anda þar til/ so vier meigum finna þar Syndanna fyrergiefning/ + ódl ast so þann Frid sem Herran Christur oss ar hier sijnum Læresueinum. Enn þeir sem forsmaa þetta Predikunar Embætte/og Sacramenten/þeim skulu Syndernar verda aptur halldnar/Og er med óllu omógulegt ad þeir med nóckrum ódrum hætte verde vid Syndernar lauser. Pad nægest vm þetta Euangelium ad tala/ huórt vær vilium enda med þssare Bæn.

Bænen.

Drotten Gud Himneskur Fader/ Vier þóck um þier af Hiarta/fyrer þijna oseiganlega Nad og Myskun/ ad þu fyrer þinn Blessadan Son/hefur jnnsett þad Heilaga Euangelium/ j

huöriu öss til seigest og bodast pyrer giepning Syndanna/Vier biðium/giep þinn Heilaga Anda j vor Hiörtu/ so ad vier kynnum ad trua þynu Orde/þynum Hootunum og Fyrerheitum so vier mættum læra/ad ottast þig og elska/og vm syder ad verda Saaluholpner/ pyrer Jesum Christum þinn Son/vorn Drotten/ Amen.

Annan Sunnudag epter Paska

Euangelium/Johan. X. Cap.

EG em godur Hirder. Godur Hirder hann giepur sitt Lijf vt pyrer sijna Saude/ Enn Leiguliden/ og hann sa sem ecke er Hirder/ huørs ad Saud-

Sauderner eru ecke eigenleget/nær hann sier Vlpen koma/ þa yþer giepur hann Saudena/og þlyr j burt. Og Vlþuren grijpur Saudena/ z sundur dreiþer þm. Enn Leiguliden þlyr/ aþ þui ad hann er Leigulide/ og giæter ecke Saudanna. Eg em godur Hirder/ og jeg þecke mijna Saude/ og jeg þeckiunst aþ mijnum/ So sem þad Faderen þecker mig/og jeg þecke Fødurenn/ og jeg legg mitt Lijþ vt fyrer mijna Saude. Jeg heþ og adra Saude/ sem eige eru aþ þessu Saudahwse/ þa byriar mier og hier til ad leida/ og þeir munu heyra mijna Rødd. Og þar mun verda eitt Saudahws/ og einn Hirder.

Þessu Evangelio eru þriar Greiner sierdeilis ad merkia/ Hin þyrsta er eirn Lærdomur vm vors Herra Christi rietta Embætte/ huørt hann heþ ur alleina/ sem er/ ad hann er sa rierte Hirder. Hin önnur er ein Huggun/ þegar vier hugleidū/huar til vier þurþum þessa

Hirders vid/ og huórnen vier eigum ad hegda oss vid hann. Su þridia Greinen er eirn Spædomur/ huórsu ad sa Greinarmunur sem var a mille Gydinga + Heidingia skyllde af takast/ og ad vor Herra Christur villie fyrer Euangelium þæda huórutueggiu + færa þa tileilijfs Lijfs.
I Vm þa fyrstu Greinena. Vor Liufe Herra Christur/ kallar sig j þessu Euangelio eirn godan Hirder/ enn adra kallar hann Leigumann/ þad er/ Þienara/ sem leigder eru/ þeir giæta og so Saudanna/ enn þr eru ecke þeir riettu Herrar yfer Saudónum. Þar fyrer er hier Mißmunur a mille þess rietta Hirders/ og hins sem er Leiguþienaren/ Bæder geyma þeir Saudena/ færa þa j godan Grashaga/ + giæta þeirra/ Enn Hirderen hann er alleinasta sa riette Herran/ sem nóckud sierlegt giórer vid Saudena/ so sem vier faum hier framar meir ad heyra.
Þessa Epterlijking er hægt ad skilia/ Þuiad lijka so sem Sauduren hann hlytur ad hafa sinn Hirder/ huór hónum kann ad fylgia/ og færa hann þangad sem eru græn Grós og gott Haglende/ So hliotum vier Mennerner ad hafa vora Predikara

ára og Kienneþedur / sem kunna ad þodra
oss og þæda med Guds Orde / og vijsa
oss þann rietta Veg til Himerijkes / Þar
þyrer heþur Gud aþ sierlegre Giæsku æ +
alla tijma sinne christne / huór ad er San-
dahiörd hans Haglendes / veitt og gieþed
Leigu þienara / þa Heilógu Forþedr / Pro-
pheta / Postula / sem Saudena þorsorg-
udu med godu Foodre / og sem S. Pall
seiger / med heilsusómum Lærdome / allt
til þess ad eilijþr Guds Sonur vor lijþe
Lausnare Jesus Christur hann kom sialþ
ur ad sijdustu / og tok þetta Hirders Em
bætte vppa sig.

Nu þo þeir Heilógu Forþedur / Spæ-
menn og Postular haþe dyggelega giætt
Saudanna / haþt þa i goda Grashaga /
og þodrad þa med hreinum Guds Ords
Lærdome / so þar var eingen Brestur a /
þa giórer þo vor gode Herra Christur
mismun a mille sinnar Personu og þeir-
ra / og seiger / Jeg er alleina sa gode Hird
eren / Hiner adrer / þo þeir haþe vel giætt
Saudanna / þa eru þeir þo ecke nema
Þienarar leigder þar til / Sauderner heyr-
ra þeim ecke til / þeir annast þa og ecke so
sem þeir aumu Sauder haþa þórþ til.

Huad Saudaskiepnan/hun er ecke hol pen þar mz/þo hun fae Foodur ad eins/ þo þu leider hana þangad sem besta Haglende vera kann/ huad hefur þad ad seigia/ ef hun er þar ecke obrædd fyrer Ulfenum? Sauduren þarf vid Verndar z Varduveitslu/ecke siþdur enn Foodursins/ meige Sauduren ecke vera obræddur/þa er hann ecke holpen/ þ kostar hans Lijf/ og være betur hann være kyrr Heima i Fiarhwse sijnu/þo hañ þar lide Hungur.

Hier kiemur fram̃ sa riette Mismunuren/ þegar Ulfuren þ er Diöfullen/Item Synden og Dauden koma/ þa kann huör ke Petur nie Pall/ecke Noe nie Abraham ecke Moyses nie David ad hialpa/ þeir flyia fra Saudönum/kunna ecke ad vera hia þeim/ja þeir hrædast sialfer Ulfen/ og kunna ecke ad veria sig fyrer hönum. Hier sier þu ad þo þeir sie ostraffanleger j Kienningu og Lærdome/og þo þeir fodre Saudena hid trulegasta/þa kunna þeir þo ecke ad vernda nie frelsa þa fra Ulfenum/Þar fyrer eru þeir ecke sa riette Hirder/ þeir eru Leigumenn/ Sauderner heyra þeim ecke sialfum til/ þegar þeir sia Ulfen/flyia þeir og forda sier/og læ-

ꝛa þær aumu Saudaskiepnur vera epter
j Lijþshaskanum. Enn vor Herra Jesus
Christus / hann er sa rietta Hirderenn / hañ
ꝼlyr ecke ꝼyrer Ulꝼenum / hann lætur ecke
Saudena epter einsamla / hann hialpar
þeim / og ꝼyrr enn hann læte Saudena
skie nóckud jllt / þa lætur hann ꝼyrr sialꝼ-
an sig verda vppsuelgdan aꝼ Ulꝼenum.
Þetta er þad sierlega Embætte / og sa hæ
leite Velgiórningur / huar aꝼ hann heꝼur
þetta Naꝼn / og þui hann neꝼnest ecke all
einasta Hirder / helldur eirn godur Hirder /
sem gieꝼur sitt Lijꝼ vt ꝼyrer sijna Saude.
Og þo ad þeir Adam / Noe / Moyses /
Dauid / Petur / Paall villdu giarnan giórа
þetta / þa gieta þeir þad þo ecke / þeir
eru Menn eins lijka og vier / þeir kunna
huórke ad yꝼeruinna Dióꝼulen Daudann ne
Syndena / Slijker grimmer glepsande Ulꝼ-
ar eru sterkare en þeir / þeir kunna ecke ad
hlijꝼa sialꝼum sier / þeir hliota aller ad
halda sier vid þennan Hirder / so sem ad
rer Sauder / eꝼ þeir vilia verda ꝼrelsader
ꝼra Ulꝼenum.

Þar ꝼyrer skalltu læra / ad þeckia vorn
Herra Christum riettelega huór hann er.
Hann heꝼur þetta Embætte / ad hañ a ad

kienna oss og kunnan giöra Guds sijns Födurs Vilia/ so sem Johannes Skijrare seiger/ Eingen hefur nöckurn tijma sied Gud/ Sonuren sem er j Skaute Födursins/ hañ kunngiörde oss þad. Þetta Embætte fremur hann og vtrietter vel + trulega/ og alla tijma hefur hann j christelegre Kirkiu haft trua Verkamenn/ j þssu Embætte/ þa Heilögu Forfedur + Spamenn. Þar fyrer er þetta eitt Embætte/ til hvörs hann hefur og adra Menn/ og vpplyser þa med Heilögum Anda sijnum so ad þeir standa j þui Embætte trulega og dyggelega. Enn ad læta Saudena blij fa ohrædda/ og vgglausa fyrer Dióflenum/ þar til brukar hañ eda hefur önguan annan enn sig/ aller Menn eru þar til oft neyker/ og þurfa sialfer Hialpar vid. Þar fyrer er þetta hans rietta eiged Embætte/ Hann er alleina sa riette og gode Hirder/ sem so fodrar sijna Saude/ ad hann lætur sitt Lijf fyrer þa/ og lætur þa vera ohrædda. Þetta skalltu læra/ og þacka Gude/ ecke alleinasta fyrer þad/ ad hañ hefur fyrer Christum læted þig þeckia sig/ og vita sitt Heilaga Ord/ helldur þad hann fyrer Christum hefur leyst og
frelsa

frelſad þig fra Dióflenum Syndenne og Daudanum / og læted þig fa med Fodre nu eilijfa Verndan og Frelſan.

II Þetta ſkulum vier hallda vora hellſtu og ſtærſtu Huggun / Þuiad huad er til Rada fyrer oſſ aumum Mannſkiepnum? Þar er miǫg ojafnt aſkipad/ef ad nǫckur villde læta Vlf og Saud eigaſt vid. Vlfur er ſterkur/ olmur og grim̃ur/ ſlægur og miǫg ſlottugur/ þar med hefur hann af Natturunne daudlegt Hatur til Saudarins. Þar þuert a mote/ þa er eingen Skiepna a medal allra Dyra ſo Verialaus og einfǫlld ſem Saudurenn/ Aunnur Dyr hafa Horn Klær ꝛ Tennur/ huar m̃z þau veria ſig/og ſkada þann ſem þeim giǫrer jllt/ Enn ſu auma Saudarſkiepna hefur ecke neitt ſlijkt/huar med hũn meige hialpa ſier.

So ſem Saudurenn er nu hia Vlfenum ad reikna/ eins erum vær aumar Manneſkiepnur hia Dióflenum. Þuiad vier aumer Menn erum allareidu af þeim jlla Ovin daudlega ſkadader/ ſkiemder og fordiarfader. Hann leidde oſſ j Syndena og Daudan/og alla Olucku j̃ huǫrre vier nu vefiunſt og velkiuſt/ ſo oſſ er omǫgulegt/ ad

ad vier gietum hialpad oss sialfer. Pat hvert a mote er Diöfullen mektugur/klo=kur og miög slægur/hann lyst alldrei nie hreytest skada ad giöra. Pennan aumа veyka Mannsins Lÿkama kreinker hann med Sott og Siukdome pramar enn hann var ædur/Sælena plægar hann med vondum Girndum/ Vantru/ Athugaleyse/ Reide/Hatre/Aufund/Saurlÿfe/ et ct. Huiad huör kann vpp ad reikna allt pad hid vonda/sem sa hreckuÿse Ovinur giör er oss Daglega ? S. Petur talar lÿted vm hann/enn po miög punglega/Ad hann gange vm kring sem greniande Leon/ og leite epter peim sam hann kunne ad gley=pa og suelgia. Merk pessa Epterlÿking/ og hugleid hana vandlega/ j huilÿkum Voda og Hæska vier erum stadder/vegna pessa Ovinar.

Huörnen eigum vier pa ad bera oss ad? Huar med vilium vier vernda oss ? Vopn og Veriur stoda hier eckert / ecke hell=dur Gotz eda Peningar/ad Madur giete keypt pad af sier. Med einu Orde ad seigia/ Ef pu skodar nu sialfan pig/ Mætt pinn og Megn/pa sier pu/ad pu megnar eckert j mote pessum Ovin/ pu

matt órwanta þier/þu ert aþ bónum yþ erunnen. Enn sia þu hier til/og heyr hu ad þinn Herra Christur seiger. Siertu eum og einþólld/veyk + Veriulaus Saudarskiepna/og kantu ecke ad hialpa þier sialþur/þad skadar ecke par. Þuiad hier heyrer þu/ad þu ætt eirn Hirder/ecke S. Petur/S. Pal/Moysen/David/helldur Guds Son/hann er komen til þijn hingad a Jórdena/hann þodrar + þæder þig þyrst med sijnu Heilaga Euangelio/ þar næst heþur hann Vmhyggiu þyrer þier/verndar þig þra Vlþenum/ tekur þijna Eymd og Neyd vppa sig/so ad hann lætur sundur rijþa og vpp sluka sig/ vppa þad ad þu meiger liþa/og þrelsast þra óllum Voda og Haska.

Hingad skalltu nu renna þijnum hugskots Augum/þegar þu sier Vlþen hlaupa ad þier med gapanda Gine/ lijka so sem hann villde jaþnsnart gleypa þig/ Enn þu skallt vera obrædddur/ og hugsa so/Nu þo eg sie ein a um Saudarskiepna + kunne ecke ad veria mig þyrer þier Diöþull/þa er jeg þo ecke alleina/ Jeg heþ eirn godan Hirder/ hann liet Vlþen Lijþlatа sig þyrer mijna skulld/en Diöþullen

þieck

fleck þar med sitt Banasær/ Þar fyrer
þo hann nu vilie gapa og læta grimle-
ga/og giöre sig næsta hrædelegan/ þa
mun hann ecke giöra mier skada/ Minn
godur Hirder Sonur Guds/ hefur þad
allt giört klart/og giört mig frÿ ⁊ friál
san fyrer Ulfenum/so sem hann seiger/
Höfdinge þessa Heims er dæmdur.

Nu ef þu seiger/ Huörnen er jeg frÿ ⁊
friáls orden ? Alla Daga og Stunder
verd jeg ad hrædast Ulfen/hann skiekur ⁊
hrekur/hann slær og reyter mig/og jeg er
so sem ein aum Saudaskiepna/sem ræf-
ar og villest og önguan Hirder hefur/Þui
ad vier siaum allei og reynum/ad Christ-
nen/einkannlega huör christen Madur ver-
dur ad lijda Motgang og hefur alldrei
Roo nie Frid j þessum Heime/ huar er
þa þesse Verndan sem nu er um talad ?

Andsuar/Lææt þier vegna og ganga so
sem auded verdur/ þo samt er þad satt
sem Christur seiger/Jeg er godur Hirder/
Eirn godur Hirder lætur Lijfed fyrer sij-
na Saude/Tru þu þessu Orde/og efa þ
ecke/ Christur er þinn Hirder/ og er buen
ad giefa sitt Lijf ut fyrer þig/so þu skul
er vera frÿ fra Diöflenum Syndenne og

Dandanum.

Þar næſt ſkalltu og ſo læra/ huad þad er ſem Chriſtur ſeiger ƀramar meir/ þar hann talar j annad ſinn/ og ſeiger/ Jeg er eirn godur Hirder/ jeg þecke mijna/ ꝛ mij-ner þeckia mig/ lijka ſo ſem Faderen þeck er mig/ og jeg þecke Fóduren. Þeſſe Ord ſkulu gieƀa þier gott og riett Andſuar til þinnar Spurningar. Þad er alment Mal tæke/ Okunnugt elſkar eingen/ Þar þuert a mote/ huór ſem heƀur nóckud/ og veit huar til þad er ganglegt/ þad varduelt-er hann og elſkar/ og helldur mijked aƀ þui. Lijka ſkalltu ſkilia þetta Ord [ad þeckia] ſem Chriſtur ſeiger/ Jeg þecke mij na/ þad er/ Jeg elſka þa/ jeg giæte þeir-ra/ jeg varduelte ꝛ geyme þa/ ſo ſem ſier-legan Fieſiod.

Huar ƀyrer hliota Menn chriſtner þa ad lijda ſo mijked jllt ? Heƀde Chriſtur Vm-ſion yƀer þeim/ og elſkade þa/ þa munde þeim ganga betur ? Ja [ſeiger Chriſtur] þu ſkallt ecke eƀa þad/ Jeg þecke myna/ Enn þad ſkiedur j þann mæta/ lijka ſo ſem Faderen þecker mig/ og jeg Fóduren. Minn Fader þecker mig/ þad er/ hañ elſk ar mig/ jeg er hans Hiarta/ hans Lyſt og Glede

Glede/og hans dyrmætaste Fiesiodur/Enn
þo samt lætur hann festa mig a Kross-
en og deyia a Krossenum/ og Gydingar
læta alla sijna Jllsku j frame vid mig.
Þar virdest so sem hann þeckie mig ecke/
so sem hann hefde med ollu gleymt mier/
Ja lijka so sem være hann reidur vid mig
og so sem jeg være ein Bolvan/ ongrar
Náдar verdur/ Enn ádur enn þrijr Dag
ar fuller eru lidner/ þa mun openberast
hvórnen Faderē þecker mig/jeg er þa lif-
ande aptur + j eilijfre Dyrd til hans hæg-
re Handar/eirn Herra yfer ollum Hlutū/
Lijka nu so sem minn Fader þecker mig/
so þecke jeg og Fóduren. Þegar so var
ad sia/ sem hann hefde med ollu gleymt
mier/þa kallade jeg til hans med styr kre
Tru/Minn Gud/minn Gud/þui yfergaf
stu mig? Lijka eins vill þad ganga med
ydur/Gud leggur Krossen vppa ydur/Jeg
ydar Hirder læt vm lijtla stund ecke sia
mig/jeg læt Vlfen bijta ydur og glepsa
til ydar/Enn jeg þecke ydur/þad er/ þo
hann hræde ydur og skielfe/ þa skal hañ
ecke gleypa ydur nie svelgia. So skulu þi-
er vara/ad jeg þecke ydur/jeg tek vara a
ydur/jeg gleyme ydur ecke/sem þier ætled.
Þui-

Þuiad huörnen kann lijkamleg Olucka eda Motgangur ad skada ydur/huört þad er Sott eda Siukdomur/Fiötur eda Fangelse/Mannamisser eda Motgangur/Þad er vijst og satt/þad er allt þungt og sart ad lijda/þier vilied giarnan vera þess an/ En læted ydur nægia ad jeg er ydar Hirder/og heþ so hialpad ydur þra Ulþenum ad hann skal ecke suelgia ydur/helldur ad þier þyrer mig skulud haþa eilijþt Lijþ.

Þannen þecker vor elskulege Hirder oss og er þar þyrer naudsynlegt og gagnlegt ad vier skulum eirnen þeckia hañ/so sem hann seiger/Jeg þecke abst mijnum/þad er/þo vier christner Menn verdum ad lijda Kross og Motgang/ þa skulum vier haþa þa Von/ ad Gud lætur þad skie oss til goda/ hann heþur ecke gleymt oss hann tekur vara a oss/ vier skulum med vorum Bænum leita og vænta Hialpar til hans. Þetta skulum vier læta oss nægia/og vera til Frids þar med/ad Ulþur en kann ecke ad þa Magt yþer oss/eñ þo hann bite oss/og glepse j Ullena. Þuiad vier hoþum þann Hirder/sem lætur Lijþ sitt þyrer oss/þad er/sa sem þar þyrer er daen a Krossenum/ ad Satan/ Synden

og

og Dauden ecke skule bordiarba oss.

Þennan Lærdom vm Hirderen Herran Jesum Christum / skalltu taka þier byrer Hendr / og bera hann saman vid Pauans Lærdom / þa skalltu sia / ad Pauen hefur øllu þessu vmbreytt / Af vorum trufasta Sælarhirder vorum Herra Jesu Christo hefur hann giórt eirn strangan Domara eda grimman Vlf / og seiger / ad ef vier vilium hafa hann nædugan og blijdan / þa skulum vier nióta godra Verka Leigusueinanna / og þeirra Fyrerbonar og arnunar. Enn Gud næde / Huada Hialp vill tu finna hia þeim sem sialfer þurfa Hial par vid / so þeir verde frelster fra þeim skadlega Vlfe ? Huar fyrer villtu ecke hallda þig vid þinn trua Hirder / huor ed sinn Kiærleika hefur audsynt þier / i sinn Lijkama hefur a Krossenum j Daudann giefed fyrer þig ? Þar fyrer hugga þig j hönum / og vit fyrer vijst / hann þecker þig / enn þo Heimuren gange þier j mote. Hans eilijfr Fader þeckte hann og eirnen / og liet hann deyia a Krossenum / enn þar epter koronade hann hann med eilijfre Dyrd / So mun þig skie / vegna þijns Hirders / efa þad j önguan mata. Þetta

er su önnur Grein/ huória Huggun vier eig um ad haþa aþ Hirders Embætte Herrans Christi.
III Þridia Grein er eirn Spadomur/ ꝛ er miög merkelegur. Vor Herra Jesus seigest haþa eitt Saudahws/ yþer huóriu hann er Hirder/ þad er hans eiged Folk Gydingarner: Þar epter seiger hann/ ad hann haþe ꝛ adra Saude/ enn ecke j þssu Saudahwse/ hann loþar og ad hann vil ie þa Saude þæda/ ꝛ ad þar skule verda eitt Saudahws lijka so sem Hirderen er eirn. J þessum Spadome er fierdeilis tuent/ þad sem vier skulum athuga/ Fyrst þad/ ad vor Herra Christur talar beralega vm adra Saude sem ecke eru aþ þui Saudahwse/ yþer huórium hann j þann tijma var Hirder/ Þuiad þesse Ord auijsa oss og kienna lioslega/ad þesse Hirder hann vill ecke alleinasta vera Gydinganna Hirder/og ad Gydingar skulu ecke alleinasta vera Guds Folk/ hellldur vill Gud vera eirn Gud/bæde Gydinga og so Heidingia/ og ad þesse Hirder vilie ecke gieþa sitt Lijþ vt alleinasta þyrer Gydinga/ hell dur og eirnen þyrer Heidingia/ Þetta skal

ltu vel merkia

Pad annad / Ad hann seiger ecke / ad Heidingiar skule verda Gydingar / þegar þier villa koma sier j hans Saudahws / lata vmskiera sig / e hallda Moysis Lögmal / Þetta skal vera þeirra Verk / ad heyra Rödd þessa Hirders. Þetta er j all an mata pad sem þar heyrer til / eꝩ þu villt vera christen / og komast j pad riettta Saudahws / Lijka so sem Rödden aꝩ Himnum vottar / þar Gud Fader sagde / Þesse er Sonur minn / hönum skulu þier hlyda / hann skulu þier medtaka med stödugre Tru / og hallda ydur alleinasta vid hann. So er nu Truen til Christum alleinasta sa Hlutur / sem oss giörer ad Christi Saudum / og oss leider til þess rietta Saudahws og j eilijꝩt Lijꝩ.

Ja [seiger þu] Huar eru þa Verken god / og eitt Heilagt Frambferde? Andsuar / Pad kiemur sialꝩt epter / Þuiad huör sem kiemur til þessa Hirders / og j þetta Saudahwsed / hann bær Heilagan Anda / huör ed oss giörer goda Saude / so ad vier giörum huörium Manne gott / öngvum jllt / erum þolenmoder j Motgangenum / stöduger j Vonenne / og Bæna akall enu / og skickum oss j allan mata epter

Guds

Guds Orde/Slijkt er oss omögulegt ad giöra/nema þuiad eins/ ad Madur hafe adur med Trunne heyrt og medteked þessa Hirders Raust sem nu var vm talad.

J þessu efne er Pauans Lærdomur nu öllu rangur og sutksamlegur / Hann vijsar ecke Saudönum til þessa Hirders/eda ad þeir skule heyra hans Rödd / han̄ og sækier þessa Röddena/ fordæmer hana + kallar Villu/og vijsar Fatækum mön̄um til Mwkareglu/ og ad Menn skule treysta vppa Messur/Föstur/Pilagrijms gön gur/ærnan og Fyrerbon Heilagra/ + ann ad þuilijkt. Enn vakta þu þig/ giör þu epter þui sem Födursins Rödd af Himnum seiger/ Þesse er minn Elskulegur Son ur/heyre þier hönum/ Og þu skallt vita ad þegar þu hlyder þessa Hirders Röddu þa ertu hans Saudur/ og hann vill vera þinn Hirder/ og giefa þier eilijft Lijf/ Þar til hialpe oss öllum vor Lausnare Jesus Christur/ Amen.

Bænen.

DRotten Gud Himneskur Fader/ Þu sem af þinne Födurlegre Giæsku minntest a oss aum ar Man̄eskiur/og setter þin̄ Elskulegan Son til eins Hirders yfer oss/ecke alleinasta til ad fæda

oss og ꝼedra med þijnu Orde/helldur og so tirk
nen ad vernda oss j mote Syndenne/Daudanum
og Diöflenum/ Vier bidium þig Himneske Fad
der/ Veit þu oss og gieꝼ þad/ꝼyrer þinn Heila
ga Anda/ad lijta so sem þesse vor Hirder hann
þecker oss/ og annast oss j öllum vorum Neyd
um og Motgange/ad vier og j sama mata kyn
um ad þeckia hann/ og hallda oss ꝼastlega vid
hann/ og j hia hönum ad leita allrar Hialpar
og Huggunar/og epterꝼylgia hans Raust/og ver
da so vm sider/ꝼyrer hans Naꝼn eilyꝼlo
ga Saluholpner/ Amen.

Þridia Sunnudag epter Paska

Euangelium Johan. XV.

INNan lijtels Tijma munu þier ecke sia mig / og þa enn vm lijt en Tijma munu þier enn sia mig aptur/þui jeg ꝼer til Fodursins. Þa sögdu sumer aꝼ hans Lærësueinum sijn a mille. Huad er þad ad hann seiger til vor/ vm lijten Tijma þa munu þier ecke sia mig / og þa enn vm lijten Tijma munu þier sia mig aptur/þuiad jeg ꝼer til Fod ursins. Þa sögdu þeir/Huad er þad hann

seiger

ſeiger oſſ/jnnan lijtels tijma ? Vier vil-
um eige huad hann ſeiger. Enn Jeſus
formerkte ad þeir villdu ſpyria hann ad/
og ſagde til þeirra/ Þier ſpyried ad Pſſu
ydar a millē þad jeg ſagda ydur/ jnnan
lijtels Tijma munu þier ecke ſia mig/og
þa aptur vm lijtenn Tijma munu þier
ſia mig. Sannlega ſannlega ſeige jeg
ydur/ þier munud ſyrta og grꝏta/ enn
Heimuren mun fagna/ og þier munud
hrygguer verda/enn ydar Hrygd ſkal ſnu
aſt j Fognud. Ein Kona nꝏr hun ſkal
fꝏda/ þa hefur hun Hrygd/þuiad hen-

nar ſtund er komen. Enn þa hun hefur Barned fædt/minneſt hun ecke þeſſ Harmkuælis fyrer Fagnadar ſaker/ þuiad Madur er j Heimen boren. Og þier hafed nu ad ſønnu Hrygd. Enn jeg ſkal ſia ydur aptur/og ydart Hiarta ſkal fagna/ og ydarn Føgnud ſkal eingen af ydur taka. A þeim Deige munu þier mig og einſkis ſpyria.

HEtta Euangelium/med þeim fleirum ſem predikud verda nockra Sunnudaga hier epter/ er teked af vors Herra Jeſu Chriſti ſeinaſtre Predikun/ ſem hann epter Kuølldmaaltijdena hafde fyrer ſijnum Læreſueinum / og ſkrifud ſtendur hia Johanne j fremur heilum Capitulum. Og Herran Chriſtur talar ſierdeilis vm þrent j þeirre løngu Predikun. Fyrſt huggar hann ſijna Læreſueina/ ad þeir ſkule ecke ſkielfaſt vegna hans Dauda/ helldur fagna og glediaſt j hønum/med þui hann er þar til gagnlegur/ ad þeir ødleſt eilijfa. Viſt annars Heims hia hønum/þeir ſkule og medtaka þann

Hel

Heilaga Anda hier a Jördu/og med þeir
ra Bæn þa og ödlaſt allt hvad þeir þur-
ſa til Liſſs og Sælar. J annare Grein
ſeiger hann þeim ſra hvad þeir mune lijd-
da hans Ords vegna. J þridia mata a-
minner hann þa/ad þeir elſkiſt innbyrdis
hafe brodurlegan Kiærleika hvör til ann
ars/ og þione hvör ödrum/ Þeſſar eru
þær ſierleguſtu Greiner/vm hvöriar Chri
ſtur talar i allre þeirre Predikun.

Enn i þeſſu Euangelio talar hann vm
þær tvær fyrſtu Greinernar/ i hvörium
hann ſeiger þeim fyrer hvad þeir mune
lijda i Heimenum/ og þar epter huggar
hann þa/ad þeirra Motgangur ſkule ecke
leinge vara/ helldur ſnuaſt i Glede. Og
med þui vor Herra Chriſtur talar þetta
hvörtueggia med þeim Ordum/og myrk
um/þa ſkildu Lærefueinarner þad ecke/
fyrr enn þeir reyndu þad/ Þuiad þegar
hann vard fangadur af Gydingum/og a
Kroſſen feſtur af Heidingium/ ſijdan i
Gröfena lagdur/þa urdu Lærefueinarner
hrygguer og ſorgfuller/ enn Heimuren
hafde ſijna Glede og Lyſt þar af. Enn
þetta ſtod ecke yfer nema litla ſtund/ ad
ur enn þrijr Dagar voru lidner reis Chriſt

us þra Daudum/og liet Læresueinana ſia ſig/Þar aþ kom ſu ſanna og eilijþa Gleðe/ad þeir vita þad þeirra Herra ꝛ Gud ſitur til Födurſins hægre Handar/og vill vera þeirra Verndare/allt þar til þr koma þangad ſem hann er/ og verda Samhuholpner.

Þetta er Meining Ordanna epter Hiſtoriunne. Enn vier meigum ecke ſo vtleggia þeſſa Predikun/ ſo ſem ad kome hun ad eins vid Læreſueinana og Poſtulana. Þetta er almenneleg Predikun/ ahrærer alla Guds Chriſtne og alla chriſtna Menn allt til Heimſins enda/ þeim ſkal ganga ſo ſem Chriſtur ſeiger hier/ad hier j Heimenum munu þeir grata og ſyta/enn Heimuren mun þagna/ þad er ſo aſett/ Þar vppa ma huör chriſten Madur reida ſig/ þar vill huörke Glede nie Gaman a þerdum vera/helldur Gratur og Veinan:

Huörnen kiemur þad til? Eru þr chriſtnu þa ſo med öllu obolenmoder/e da veyker aþ ſier/ad þeir kunna ecke neitt ad lijda? Nei/ Helldur er Plagan ſtor og Kroſſen þungur ſem a þa verdur lagdur hann þrycker þa nidur og klemer þa ſo hart/ad þad er omögulegt ad þeir grate

te ecke og ſyte/aþ Sorg og Motgange. Þar þyrer ſetur Herran Chriſtur fram̄ eina Epterlyking vm Jodſiuka Konu/ hun kallar og kueinar/og ber ſig miỏg hỏrmu lega/ecke aþ þui ad hun er ſo veyk aþ ſier og lytel þyrer ſier/ helldur aþ þui ad hennar Angiſt og Pyna er miỏg þung/ hun miſſer Miatt og Megn/og heþur ỏnguan Krapt framar meir ad ſkiliaſt vid ſitt Foſtur/ lyka ſo ſem Ezechias Kongur ſagde/þa Jeruſalem var byloͤgd aþ Aſſyria lands Konge/ Foſtred er komed ad Fæding/en̄ þar er eingen Kraptur til ad fæda. Soddan Neyd og Angiſt ber ad hafa hier j Heime/ Menn plaagaſt opt med Siukdome/ Hall ære og ỏdrum Motgange/enn þad ſem a Heim Chriſtnu liggur/ þad er þungbærara og ſarra/ Huar þyrer þ Þuiad Heimſuren kiemur j Brioſt vm alla adra/ enn þegar chriſtnum Manne geingur jlla/ þ er Heimſmm Fỏgnudur ⁊ Glede/ ſo ſem vier hỏfum Dæme aþ ſialþum Chriſto/ þa hann var j ſinne ſtærſtu Neyd a Kroſſenum og kuime þyrer Kuỏl og Angeſt valla ad hræra Tunguna ⁊ bad vm ad drecka/ þa gaþu Gydingar hỏnum Edik med

Fv. Galle

Galle blandad/ og hæddu og spottudu hann þar ad auk.

Þar fyrer seiger Herran Christur hier/ Þier munud syta og grata/ Enn Heimur en mun fagna. J ódrum Lóndum eru saklauser Menn vijda i hel slegner/ fyrer þ þeir vilia ecke leingur blijfa vid Afguda dyrkan og rangan Pavans Lærdom/ stundum eru þeir myrdter suiksamlega/ stundum brender/ Og þar er eingen sin hyrar ad þ sie oriettelega giórt/ Þeir fagna + glediast þar vid/ og þikiast vel hafa giórt/ þad sie riettelega giórt vid þa Villumenn so þeirra Villa vtbreest eige nie breidest. Og er þetta ein lijkamleg Freistne.

Enn þegar þar kiemur/ so sem skiede Postulana/ ad Menn gleyma þui ad Christus sie lifande/ og sitie til Fódursins hægre Handar/ og lata so sem Christur være daudur/ og eingen hafe bitalad fyrer þra Synder/ og eingen vilie frelsa þa fra Daudanum og Dióflenum/ þa ed fyrstatekur til su rietta Neyd og Angist/ ad Hiórtun hrædast Guds Dom og eilijfan Dauda/ og eru klemd af Sorg og Sut og Efasemd/ so þeim liggur vid Dauda. Af soddan Sorg og Neyd þeir Heimuren

myren ecke par / hann leikur sier ✝ er gla-
dur / eins og hann være j Fadnre Guds /
so er hann athugalaus og ohrædður vm
sig. Þañen pramkiemur nu Christi Amin
ning vid þa Christnu / ad þeir æpa ✝ gra-
ta / enn Heimuren þagnar.
Slijkt ad læra og vita er miög naudsyn-
legt og gagnlegt / vppa þad ad vær kyñ-
um ad hugga oss og styrkia j móte sodd-
an almennelegre Hneyxlan. Huiad vor
Skynseme hun vijsar oss iaþnan hingad /
þegar jlla geingur / ad vier sieum ecke Gu
ds Börn / Gud sie reidur vid oss / eþ hann
elskade oss / ✝ værum vier hans Börn / þa
munde hann vernda oss / ✝ læta oss haþa
goda Daga. Enn soddan Huxaner eru
þuert a mote Herrans Christi Ordum /
Þier mijner Læresueinar [seiger hann] þi-
er sem erud mijn Börn / mijn Kirkia / miñ
Elskulegur Fiesiodur a Jördunne / þier
munud æpa og grata / Enn Heimuren /
þad er þeir Ogudlegu sem mitt Ord þyr
erlijta / og liþa j Syndum og Glæpum ✝
epter sijnum vondum Vilia / þeir dansa
og eru glader.
Og huad þarþ hier margt vm ad ta-
la ? Hugleid þu sialþan Christum / sem nu

predikade þetta vnder Bordum / enn epter tuær eda þriar Stunder lidnar/verdur hann aþ Gydingum gripen/ og annars Dags a Krossens Galga þestur/ t do þar einum herþelegum og þorsmanarleg um Dauda/ þo er hann eingieten Sonur Födursins/ j huörium Faderen hefur alla sijna Lyst og Glede ? Aþ þessu Dæme meigum vier sia/ad Guds Börn verda ad lijda margt og mijked j þessum Heime/ og bera allra handa Sorg og Motgang.

Enn soddan Hrygd og Hörmung varer ecke alla tijma/þui þad være aumt og omögulegt leinge äd lijda: Þar þyrer/ sie þad so þu ert vel christen/og þu kiemur j Kross og Motgang/ so þu verdur ad syta og grata/ þa vertu ecke eþasamur/ tak þier þessa Predikun þyrer Hendur/og heyrdu huad Christur seiger þramueiges/ Ydar Hrygd [seiger hann] skal snuast j Glede/ Item/ þier haþed nu Hrygd/ enn jeg vil sia ydur aptur/ og ydart Hiarta skal glediast/og ydarn Fögnud skal eingen taka þra ydur.

Nu vel/ þar stendur þad/ huörs vier höþum vissellega ad vænta/ eþ þar kiemur/ad vier þurþum ad grata t syta. Og

ſierdeillis og einkum meinar Herran Chri-
ſtur þa Hneyrlan/ þegar chriſtner Menn
ſia huórſu þm ochriſtnu geinge vel/ eñ þr
þijnaſt og plagaſt/ þa liggur þeim þad
þungt. Þad er vel ſatt[ſeiger hann]hier
græted og ſyted / og Heimuren gledſt og
ꝑagnar. Enn huilijk Glede er þad ? Huad
leinge varer hun ? Huad kiemr epter hana
O þu auma blinda Verólld/ Þijn Glede
þijner gladuærer Lijßdagar eru Augna-
blik ad reikna/ſijdan epter a kiemur eilijß
Sorg/ eꝑ þu betrar þig ecke. Þar þuert
a móte/þo ad nu þijner Chriſtner ſie nu au-
mer og veſaler/ þa ſkal þo þeirra Sorg
og Hrygd vara vm lijten tijma/ſijdan ep-
ter a kiemur eilijß Glede.
Þuiad Christur hann tilſeiger og loꝑ-
ar oſſ ſijnum Chriſtnum þetta þrent/ſem
er/ ad Hórmungen og Hrygden ſkule ecke
leinge vara/þar epter a ſkule koma Glede
og Fógnudur/ og hann ſkal vera eilijꝑur/
og eingen ſkule taka hann ꝑra oſſ. Þaud
en hann burt tekur alla þeſſa Heims Gle
de/ Ja/Tannaverkur/ Hóꝑudverkur/ eda
huórſu lijtell Motgangur þad vera kañ/
Snógt ad ſeigia / þuſundſinnum / og med
þuſund hættum/ ja a Augabragde kann
ſu

fu Olucka ad koma / og a huórin Augabragde / sem Mann sturlar * angrar / Þar byrer ma þessa Heims Fógnudur kallast Hiegome. Enn christnum Mónnum mun ódru vijs ganga / Þeir meiga vissulega vona og vænta eilijfs Fagnadar / mitt j Motgangenum / Þuiad þeirra Hófud og Herra Jesus Christur situr til Guds hægre Handar / hann kann a einu Augabragde ad frelsa þa fra Oluckunne / huórsu þung og stor sem hun er / og hann vill epter þetta Lijf gióra oss Saluholpna ad eilijfu / so sem hann seiger / Huar jeg er / þar skulu þier og eirnen vera / Johañ. 14.

Hólldum fast þessare Huggun j Hiórtum vorum / og styrkium oss þar med j Motgangenum. Enn vier finnum aller [þui midur] ad þad vill ecke ganga so til / Þegar vier sytum og gratum / þa hialpar eingen Huggun / þesse sijst huória Christur framsetur hier med liosum Ordum / ad þad skule ecke vara nema vm litla stund / Oss þiker so sem vier ættum eilijflega ad lijda / * alldrei mune ender vera a vorre Kuól og Pijnu / þar sie huórke Hialp nie Rad fyrer Hende / Þar fyrer fóllum vier j Efasemi / og mundum ór-
vilnast

ailnast med öllu/eþ ad Gud varducitte oss ecke sierlega.

Enn slykt hender oss þar fyrer/ad vier[so sem Lærefueinarner]hugum ecke vm ad vor Herra Christur lifer/ Vier truum ecke ad hann sitie til Guds hægre Handar og giære vor/ so sem godur Hirder sinna Elskulegra Sauda/Ellegar mundum vier so seigia/Þu Dioffull og þu Heimur/ huad meige þid ? Huör er Magt ydkar/ Dioffullen a heima j Heluijte/ Heimuren er j þessare Verölldu/Enn minn Frelsare Jesus Christur hann lifer/ og situr til Guds hægre Handar/ hann kann/og vill verndа mig ad eilijfu/Jeg veit ecke huörn en jeg vil hialpa mier sialfur/ huad skad ar þad ? Jeg vil þar fyrer ecke efast/ Minn Herra Christur hefur þusund Rad þad er mijn Huggun/ + þad er mijn Von ad so sem hann hefur lofad mier/so mune Sorg mijn snuast j Glede.

Ein Kuinna j Barnburde sijnum/ hun kann ecke ad hialpa sier sialf/hun veit ecke nær Gud mun vilia leysa hana/ og þad skiedur opt/ad þa Neyden er sem stærst/ þa finnur hun Guds Nadar Hialp a Augabragde/og fyrre enn Menn varde:

Þar

Þar er til samans Dauðe og Lijf/ Vpphaþed er so sem Dauden/em a stuttre stund hverþur Birt Dauðe/ og allur Lijfs Haske/ og þar er tuoþallt Lijf a Ferdum/ Moderen leyseſt fra sinne Neyd/þar med þa sier Moderen sitt Barn og Aþkuæme med Hiartans Glede / Lijka eins [seiger Christur]skulu skiot vmskipte verda vm Hrygd og Sorg minna christenna Manna / Þegar Neyden er sem ſt ærst og Vonen sem veykust/þa skal koma Hialp og nogleg Frelsan.

Þetta skulum vier læra/ og merkia þ vel/Þuiad þad bregst alldrei/eþ þu villt vera riett christen/ þa er vijs Neyd og Motgangur/ Holld + Blod er veykt/þu veinar og kueinar og klagar Neyd þijna/ med gratande Tarum/ Enn hura þu vm þessa Huggun/alijt ecke ad eins þau Ord en sem Christur seiger/þier skulud harma og grata/ helldur hin onnur/Ydar Sorg skal snuast j Fognud / Og þu skallt vita/ ad þegar þu tekur so til ad syrgia + grata/þa ertu a þeim rietta Veige sem liggur til eilijfs Fagnadar. Þuiad/ eins so sem þad skiedur Kuinnuna/þegar Barnburdar Sorg og Kuól kiemur ad Hond-

um þyrer henne / þad skiedur aþ þui / ad Barn korned girneſt ad þa eitt nytt ſtærra og herlegra Herberge / þad vill ecke leing ur vera innelukt og byrgt j þrongun Herberge Modurlegs Kuidar / þad vill haþa meira Rwm. Lijka eins hlytur þad ad ganga þeim Christnu / þeir græta ⁊ ſyrgia / ecke aþ þui ad þeir ſkule vera hier / ⁊ þordiarþaſt j Neydum og Notgange / Ecke ſo / helldur til þeſſ ad þeir kome til Glede og Fagnadar / og þad meira er / til eilijþs Fagnadar. Þetta ſkalltu læra / og vert hrauſtur / Lættu ſaman Augu þijn / og hu þa til / þu hlytur ad drecka eitt beiſkan Dryck / þa epter a verdur þad betra / Þuiad þinn Herra Christur hann ſitur til Guds hægre Handar / hann er vor truer Hirder / hann giæter vor Sauda ſinna / Og ſo ſem vier heyrdum þyrer atta Dögum / hann ſier ſo til ad Vlþuren þær ong ua Magt yþer oſſ / helldur ad vier þyrer Christi ſkullð ſkulum þa eilijþt Lijþ. Þad veite og gieþe oſſ vor Myſkunſame Fader a Himnum / þyrer ſinn Elſkulegan Son og ſinn Heilaga Anda / Amen.

Bænen.

G. Herra

Fiorda Sunnudag

Herra Gud Himneskur Skapare og Fader/ þu sem aþ Födurlegre Giæsku helldur oss Börnum þijnum vnder Aganum hier a Jördu unne/ vppa þad/ ad vier verdum lijker þijnum Elskulega Syne/fyrst j Krossburdenum/þa sijdan j Dyrdenne/Vier bidium/Gief þu oss Hugann j Freistingönum/og vnder Krossenum/med Heilögum Anda þijnum. So ad vier höpum önguan Efa a þinne Nad og Giæsku/Helldur ad vier stadfastlega reidum oss vppa Fyrerheit þijns Sonar/ þar hann loþar/ ad þetta skule ecke vera nema ein lijtel stund/og þa skule epter koma eilijf Glede/Og ad vier j Polenmæde kynnum ad lijda og yferuinna allan Motgang og Olucku/ og verda vm sijder fyrer Jesum Christum eilijflega Sæluholpner.

Fiorda Sunnudag epter Paska

Euangelium Johann. XVI.

NV fer eg til hans/sem mig sende og eingen aþ ydur spyr mig ad/ huort fer þu ? Helldur aþ þui ad jeg talade þetta til ydar/ þa vpp fylldest ydar Hiarta aþ Hrygd. Enn jeg seige ydur þo Sannleiken/ ad þad batar ydur ad jeg fare hiedan. Þui ef ad jeg fer ei j burt

j burt hiedan/ þa kiemar eige Huggaren
til ydar. Enn eþ jeg þer j burt hiedan/
mun jeg ſenda hann til ydar. Og þa ed
hann kiemur/ ſtraþþar hann Heimenn
vm Synde naog vm Riettlæted/ og vm
Domen. Vm Syndena/ aþ þui ad þeir
trwdu ecke a mig. Enn vm Riettlæted/
þuiad jeg þer til Fødurſins/og epter þad
ſiaͤe þier mig ecke. Enn vm Domen/
þuiad Høþdinge þeſſa Heims er dæmd-
ur. Jeg heþe enn nu margt ad ſeigia yd
ur/enn þier kunned ad ſinne ecke bera þ.
Enn nær ed ſa Sannleikſins Ande kiem

ur/þa mun hañ kienna ydur allan Sann leik/ Þuiad hann talar ecke aþ sialþum sier/helldur huad hann heyrde/þad talar hann/ og huad epter komande er/ þad kunngiorer hann ydur/Hann same mun og auglysa mig/ þuiad aþ mijnu mun hann þad taka og kungiora ydur. Allt huad hellst Faderen heþur/þad er mitt. Þar þyrer sagda jeg ydur/ ad aþ mijnu mun hann þad taka og kungiora ydur.

Þesse Texte er og so teken aþ þeirre seinustu Herrans Christi Predikun/og heþur inne ad hallda fierdeil is Lærdom og Huggan/ huar til hans Daude og Pijna skule vera oss gagnleg/ ad vier skulum ecke hryggiast þar aþ/hell dur glediast/ og þacka Gude aþ Hiarta þar þyrer. Hier ma og sia/huórsu ad vor Herra Christur er aþ Hiarta gladur/ þa hann talar þetta/ Jeg[seiger hann] þer til hans sem mig sende/Eñ eingen aþ ydur spyr mig ad/ Huórt þer þu ? Sem hann villde seigia/Jeg byd epter þui/ad þier munud spyria mig ad/ og gieþa mi-
ctt

er tilegne til ad tala vid ydur nöckud vm mijna Pijnu og Dauda / Enn þier giöred þad ecke / helldur hitt ſem verr er / þier ecke alleinaſta ſpyried einſkis / helldur hryggeſt þier hier vid / Eñ Sona korn mijn giöred þad ecke / Jeg ſeige ydur ſatt / ad þad batar ydur ad jeg fer j burtu·

Þeſſe Ord ſkulum vier vel + vandlega merkia / Ad fara j burt / þad meinar hañ ad ſkiliaſt vid heim heman / Þad [ſeiger hann] batar ydur. Med þeſſum Ordum ſteþur hann oſſ Dauda ſinn og Pijnu til eignar / og ſeiger ad hann deyie fyrer vora ſkulld / og oſſ til Gagns og goda / Þuiad þad er vijſt / ad vegna Syndarennar er Dauden komen yfer oſſ. Þar med er og þad auglioſt / ad Sonur Gudz var Syndlaus / og var ecke ſkylldugur ad deyia / Enn þad hann er daen / þad er ſkied vorra vegna / Þuiad hann tok vppa ſig vorar Synder / og giörde ſig ſkulldbunden og ſekan vorra vegna / ſo vier ſkylldum verda kuitter og frij.

Og lijka ſo ſem einn vtarmadur forꝛ biorþadur Kaupmann / hann er ecke med öllu þar med holpen / þo einhuör bitale og borge hans Skulld / Skule hann hial

past ꝛ vidriettast/þa verdur hann ad haa ꝼa nockud ꝼyrer ꝼraman Hendurnar/so hn̄ kunne ad græda nockud aptur/ Eins er oss aumum Mannskiepnum hattad/Vi-er erum ecke holpner þar med þo Christur deyie ꝼyrer oss/ og bitale þar med ꝼyrer vorar Synder/ Vier þurꝼum vid Heilags Anda/ sa ed vpp kueiker Truna a Christum j vorum Hiortum/ og hreinsar oss og riettlæta giorer. Þar ꝼyrer lætur S. Paall þad ecke nægast/ Rom. 4. ad hann seiger/Christur er ꝼram̄ gieꝼen ꝼyrer vorar Synder/helldur leggur hann þetta þar til/ ad hann sie vppvaken oss til Riettlætis/Enn huada Riettlæte þetta er/ og huornen vier ꝼaum þad/þad vtskyrer vor Herra Christur hier ꝼramueigis/med morgum Ordum.

Þannen er nu Burtꝼor og Daude Herrans Christi ꝼyrst gagnlegur til þess/ ad hann bitalar þar med ꝼyrer vorar Synder/og setur sig j skulld vorra vegna/ enn giorer oss kuitta ꝛ ꝼrij þar ꝼra/Þar næst ad hann sender oss sinn Heilaga Anda/ ꝛ giorer oss med honum Riettlata. Þuiad so seiger hann/Eꝼ jeg ꝼer ecke j burt/þa kiemur Huggaren ecke til ydar. Merkium

þess-

þeſſe Ord vel/ þuiad þau burt taka allt þad ſem Papiſtar kienna/ vm Sialþrædis viliau/ vm Forþienuſtu godra Verka/ og ad Madurenn giete ſialþur bꝛed ſig til ad þa Nad Guds/ Þuiad þeſſu kunna Papiſtar ecke j mote ad mæla/ ad huar Heilagur Ande er ecke/ þar er eingen Nad nie Forþienuſta/ helldur blijþur þar Synd og Fyrerdæmning/ ſo ſem þeir ſialþer ſeigia/ Sine tuo numine nihil eſt in homine/ nihil eſt innoxium/ An Heilags Anda Nadar/ er eckert med Mannenum/ ꝛ ecke neitt ſkadlauſt nie ſyndlauſt. Sia þu nu huad þar epter þylger ? Ef Heilagur Ande kiemur ecke/ nema Chriſti þare j burtu og deyie/ þa er þar aþ lioſt og bert/ ad oll vor Sæluhialp hun er þalen og þolgen j Herrans Chriſti Dauda og Pijnu/ Hu ornen meigum vier. þa hroſa oſſ aþ þorþienuſtu vorra godra Verka ? Aan Heilags Anda er eingen Sæluhialp/ og Heilagur Ande kiemur alleina þar þyrer/ ad vor Herra Jeſus Chriſtur þer til Fodurſins/ Þetta er ſa Nadarbrunnuren/ aþ huorium vor Sæluhialp þram̄ þlytur.

Huad a þa Heilagur Ande ad giora hia oſſ ? Hann ſkal ſeiger Chriſtur/ ſtraþþa

Heimen þyrer Synd / þyrer Riettlæte / og þyrer Dom / þad er / Heilagur Ande skal eina avijtunar eda strǿþþunar Predikun læta ganga yþer allan Heimen / og yþer alla Menn / Þuiad þar er eingen vndan teken / þeir þurþa aller ad betra sig / og læta straþþa sig / ecke þyrer lijted / helldur þyrer Synd / ad þeir sie þyrer Gude bǿlvanleger Syndarar / Fyrer Riettlæte / þad er / ad þeir haþe ecke Riettlæte / Fyrer Dom / ad þeir vite ecke / huǫrnen þeir skulu hugga sig j Neydenne / og huad þeir eige ad giǫra. Þetta skal vera strǿþþunar Predikun hins Helga Anda / ein almenneleg Predikun vm allan Heimen.

Nu seiger þu so / Nær heþur Heilagur Ande so predikad ? Huǫr heþur nǫckurn tijma sied hann eda heyrt ? Huǫrnen skied ur þesse strǿþþunar Predikun ? Andsuar / Personulega talar hann ecke vid oss / hañ heþur Mennena þar til / þegar Guds Orꝺs Predikarar þeir avijta og straþþa / þa eru þad ecke Mannsins Ord eda Predikun / helldur er þad Heilags Anda Ord ꝫ Predikun / þo hann læte Mennena bera þ̅ fram̅. Þar þyrer eigum vier aller ad hallda mijked aþ Predikunar Embættenu / og

heyra Guds Ord aluarlega og rækelega/ og vera ætriid þar ſem þad er kient/med þui ad Heilagur Ande hann er ſa ſem ſtraffar og predikar yfer Mannſins Muñ. Vier eigum og ecke helldr ad hverſkallaſt ſlijkri Straffe/og læta oſſ þikia yfer ſ þar yfer/ ſo ſem marger giora/ Þuiad Heilagur Ande hefur fulla Magt þar til og er vijſt/ad hann giorer þad oſſ til hins Beſta/ſo ſem og vor Herra Chriſtur reiknar þad hier yfer ſierlega Nad og Velgiord/ad hann ſender Heilagan Anda til ad frambera ſoddan ſtroffunar Prediků.

1 Þad ma vndarlegt þikia/ad Chriſtur ſeiger/ ad Heilagur Ande ſkule ſtraffa Heimen yfer Synd/ ad þeir trua ecke a mig. Hefde hann talad ſo/ Hann ſkal ſtraffa Heimen yfer Olydne vid Fodur og Modur/yfer Manndrap/Hordoma og Stuld/ ꝛ ꜹnnur Bodorda Brot/ þad hætte ſkilianlegra. Enn þad er ecke þorf ad Chriſtur ſkule ſenda Heilagan Anda til þeſſ/Þuiad Heimuren veit þad vel æd ur ſialfur/ad ſlijkt er Synd ꝛ Guds ſtygd ſo ſem S. Pall vottar/ad heidner Meñ vite Guds Logmal/og huad riett og oriett er/ Item/ til ſlijkra Synda hefur

Moyses noglega sagt/ og þad være Heilögum Anda stor mijnkun/ ef hann visse ecke annad ad predika/ enn þad sem Moyses hefur ádur kient. Þar fyrer lætur hann Moysen strax soddan openbera Glæpe/ Enn hann talar vm eina adra Synd/ af huörre Heimuren veit önguan hlut/ so langt er fra þui/ ad hann mune sialfur hialpa sier fra þeirre Synd/ Enn þesse Synd er/ ad trua ecke á Christum.

Huad Moyses kallar Synd/ad vanhelga Hvijldardagen/ad leggia Guds Nafn vid Hegoma/ ad vanheidra Forelldra sijna/ et ct. Þad eru allt fordæmanlegar Synder/ og þær leida Guds Reide yfer oss aumar Mannskiepnur/ Þar fyrer skal huör christen Madur flyia og fordast þær so sem Daudan sialfan/ Þuiad Guds Ord kann ecke ad bregdast/ Huör ecke helldur allt þetta/ seiger Moyses/ hann skal vera böluadur/ Enn su Synd fyrer huöria Heilagur Ande straffar Heimen/kallast ad trua ecke a Christum/ Þar fyrer epterfylger þad af straffs Predikun hins Helga Anda/ ad þo þu hallder tiu Bodorden/ af öllum Mætte þijnum/ sem best þu kant/ og ef þu truer ecke a

Christum

Christum / þa hialpar þier su Lögmals sins Uppfylling önguan hlut / þu hlytur samt ad fara med Diöflenum / Huar fyr er? Huiad þesse mykla Synd / kallast Synd Heilags Anda / ellegar so / hun er su Synd / huöria Heilagr Ande kallar Synd senner / ad trua ecke a Christum / hun liggur þier enn a Halse / Huar su Synd er / þar er ecke Nad ad eilijfu / Enn skule þar verda Nad / þa skal þesse Synd afleggiast / og af vantruudum Manne verda riettruadur.

Ja / seiger þu / Þetta mætte vel heita reidennar Predikun / huör ecke þienar til Huggunar / helldur til Skielfingar / eñ þo talar Christur vm soddan Predikun / so sem eirn sierlegan dyrlegan Fiesiod / huörn Huggaren Heilagur Ande skyllde flytia i þennan Heim? Andsuar / Huörtueggia er satt / og þad er so i Sannleika / ad Heilagur Ande hann bæde straffar og huggar / enn þo hans Straff og Huggun þike huört ödru a mote vera / Þuiad þetta Straff þad er oss gagnlegt til þess / ad vier lærum þar af ad þeckia vora Neyd og vorn Veykleika / so ad vier ecke framgöngum i þeirre skadsamre Meiningu / ꝛc.

Athugaleyse/sem allur Heimur er j stadd- ur. Til Dæmis ad taka/einn Gydingur/ hann lætur sier nægia/ad hann hefur Mo- ysen/huxar sier mune þad duga til Sa- luhialpar/þar fyrer fyrerlytur hann Christ- um/hæder hann og offsæker. Eins lyka hefur Tyrken sijna Side og Skickaner/ þar blijfur hann vid/og þegar hann hell- dur þad þa lætur hann sier nægia/ꝛ hux- ar ad Saluhialpen mune hönum ecke bre- egdast. Papistar giöra lyka so/þeir syng- ia Messur/hallda sijnar Muka Reglur/ þeir fasta/eru hreinlyfer/syngia og lesa/ þar fyrer þikiast þeir vera fromer/ꝛ þa mune ecke skada/ og þui ganga þr framm j fordæmanlegu Athugaleyse/eins so sem þa vantade eckert/ Enn þa vantar þo þad allra mesta/þui þeir liggia j þeirre stærstu Synd/ huör ad er Synd Heilags Anda/enn ecke j mote Moyse/ sem er ad þeir trua ecke a Christum.

Soddan fordæmanlegt Athugaleyse burt tekur Heilagur Ande mz sinne strafs Predikun/a medal christenna Manna/so þeir fyrer allt annad framm kostgiæfa/ad þeirra Hiörtu forlate sig vppa Christum og ad þeir hafe þa vissa von ad Gud sie

Þeim nadugur pyrer Christi saker. Þeg-
ar soddan er j Hiartanu/ þa er Madur-
en ecke ad eins prij pra Athugaleyse sens
ver ap Verkonum/ helldur þar hann ap
þessare Strapppredikun eina Huggun/
Ad þo vier hopum Lögmalsins Synder
a Herdum/ og jatum oss ad vera pyrer
Gude auma Syndara/ þa skulu þo sod-
dan Synder ecke pordæma oss/ pyrst vier
truum a Christum/helldur verda oss mysk
unsamlega pyrergiepnar pyrer Christi Na-
pns saker. So er nu þetta huortueggia
satt/ ad þo þu hepder alls Heimsins Ri-
ettlæte og Godverk/og truer ecke a Chri
stum/þad er/ep þu hepur ecke þijna Hug
gun j hans Pijnu og Dauda/ þa hialpar
þier þad ecke par/ þu ert samt pordæmd-
ur med öllum þijnum godum Verkum.
Þar þuert a möte/ ep þu truer a Christ-
um/og vonar ad þu pyrer hann paer Syn
danna pyrergiepning og Guds Nad/ + þo
þu hepder þa allar Verallldarennar Synd-
er þier a Bake/þa skuly þær ecke porda-
ma þig/ þu skallt pyrer Christum pinna
Nad hia Gude/og verda Saluholpen.
So sier þu nu/ ad þo þetta Heilagt E-
uangelij Strapp sie strangt/ + Heimenum
olijdan-

olḡdanlegt/aꝧ þui ad Godverken hialpa eckert/eꝧ ad Madur truer ecke a Christum þa er þo þetta Straꝧꝧ og slijk Aviſſan nytsamleg og huggunarlamleg/og eirn dyrmætur Fiesiodur/huörn vier skylldum ecke vilia missa ꝧyrer allt Veralldarennar Gotz/Þuiad þetta Straꝧꝧ Heilags Anda/þad vijsar oſſ a þann rietta Veg/huörnen vier kunnum ad verda lauser og liduger ꝧra Syndenne/ og aminner oſſ/ ad eꝧ vier vilium ecke trua a Christum/ þa kome oſſ allt annad til einskis. Og er þetta nu ꝧyrste Partur aꝧ stroꝧꝧunar Predikun Heilags Anda.
2 Þar næst skal Heilagur Ande straꝧꝧa Heimen vegna Riettlætes/ad Christur ꝧer til Födursins/og vier siaum hann ecke ꝧra mar meir/Þetta skalltu skilia eins og þad ꝧyrra/sem nu næst var vm talad. Þuiad lijka so sem Heimuren veit/ huörtar ad eru Lögmalsins Synder/en̄ ecke huad Heilagur Ande kallar Synd/So heꝧur Heimuren sitt Riettlæte/ aꝧ huörju hann veit og huar vid hann blijꝧur/Enn Riettlæte Heilags Anda skilur hann ecke/ Heimuren kallar Synd/ so sem ꝧyrr er sagt/ ad slaa j hel/ad horest/ad liuga/stela/Enn ad

ad trua a Chriſtum/ þad helldur hann þyrer ónguã Synd/ ꝫ giórer ſier ónguã Samviſku þar af. Ef ad nóckur liſer nu ſo/ ad hann huórke fremur Hordom/ og ecke ſlær j Hel/ ei lygur nie ſtelur/ er fromur ꝫ ærlegur j óllum Hlutum ſa er fyrer Heimenum hallden riettlætur Madur. Enn Heilagur Ande talar vm annad Riettlæte/ ſem ecke er faled j vorum godum verkum/ helldur alleinaſta j þui/ ad Jeſus Chriſtur foor til Fódurſins/ og vier ſiaum hann ecke meir.

Þad er ad ſkilia/ Heilagur Ande kiennir oſſ/ ad alldrei verdum vier riettlæter nie Sæluhólpner fyrer vor Godverk/ Helldur verdum vier alleinaſta riettlæter fyrer þad/ ad Chriſtur fer til Fódurſins/ þad er/ hann deyr fyrer oſſ a Kroſſenum/ og bliſur ecke j Daudanum/ helldur riſs hañ vpp fra Dauda/ og fer vpp til Himens/ og ſitur þar til Guds hægre Handar/ eiñ Herra yfer óllum Hlutum/ og giefur ſinn Heilaga Anda j vor Hiórtu/ fyrer Euangelium/ ſo ad vier truum a Chriſtum/ og hyggum oſſ j hans Burtfór. Þeſſe Truen er þad eina Riettlæte ſem fyrer Gude gillder/ og er ecke byg vppa þui ſem vi-

er

er giördum/helldur vppa þui sem Christ-
ur hefur giört/sem er/ad hann þo fyrer
oss/ r situr nu sijdan Gude til hægre Han-
dar/og giefur Mönnönum Gæfur/ Þar
fyrer leggur Herran Christur þetta til/
Og þier[seiger hann]siaed mig ecke lein-
gur/það er/ Þu hlytur ad trua þui/ þu
hefur þad alleinasta j Guds Orde/ med
Eyrönum kantu alleina ad heyra þad/
ad Christur sitie til Guds hægre Handar/
og bidie fyrer oss/Enn sæll er sa/sem þui
stadfastlega og af Hiarta truer.

Þetta er nu og so miög huggunarsam
legt/ Þuiad soddan Straff og Avijtan
hins Helga Anda forbetrar oss med tuen
nu mote/Fyrst ad vier lætum oss ecke nægi
ia veralldlegt Riettlæte so sem giöra Hr-
æsnarar og Verkheilager/Þar næst ad vi
er vitum og skiliun þad Riettlæte sem
fyrer Gude gillder. Þar fyrer/ þegar
Gydingar Tyrkiar og Papistar og adrer
þikiast giöra nog/ þegar þeir lifa ecke j
opinberum Syndum og Hneyxlönum/hell
dur hegda sier ærlega og ostraffanlega/
þa seiger sannchristen Madur so/ Nei/
það er ecke nog/Fyrer Mönnönum mattu
hrosa þier/ ad þu hefer önguum Ortett

giört/ Enn þyrer Gude hlytur þu so ad seigia/ Drotten/gaktu ecke j Dom vid Þræl þinn/ Vert mier Nadugur/og lat mig ecke gialllda minna Verka/ helldur nióta Forþienustu þyns Sonar/ sem daen er þyrer mig/ og nu situr þier til hægre Handar/ og er minn ærnadar Madur. Þetta er þad Riettlæte sem þyrer Gude gilldez/og oss lætur ecke verda til skamar/ Þuiad þad er grunduallad ecke a lausum Sande vorra eigenligra Verka sem alldrei eru hrein nie þullkomen/ helldur a hreinu og þullkomnu Oþþre Guds Sonar. Þesse Grunduöllur er oþallualltur/og kann ecke ad suyktia oss/ Enn aþ slyku veit Mannleg Skynseme eckert/nema Heilagur Ande kome og straþþe/og burt take þær Huxaner vm Riettlæte Verkanna/ x vysse oss til Guds Sonar/ huór ad þaren er til Födursins/ og situr nu til hans hægre Handar/ ad hann vilie geyma oss og vardueita j þeirre Nad sem hann med synum Dauda heþur oss aþrekad og vtuegad.

3 Þad þridia er/ad Heilagur Ande straþþar og so Heimen þyrer Dom/ad Hoþdinge þessa Heims er dæmdur/Huad mu

þetta vera? Eda huórnen a ad skilia þad
riettelega? Andsuar. Heimuren veit ecke
par af þeim Dome/ad Dióffullen er dæm
dur/Þar fyrer er hann hrædddur fyrer hön
um/og allre þeirre Oluckv sem hann pla
gar ad vppueckia/ Og vppa þad ad Hei
muren meige hafa Frid fyrer hönum/ +
hafa Villd hans og Vinattu/þa þion
ar hann hönum trulega og af Dygd/ hu
ar med hann kann/ og hurar ad hialpa
sier þar med/ Þuiad ad lifa j Saurlijfe/
Hatre/Aufund/vera agiarn/sierplægen/
þad er allt saman Dióffulsins Þionusta/
og þar med þionar Heimuren hönum. J
giegn þessu þa fram geingur Stróffun
hins Helga Anda/Bydur ad vier ecke skul
um hrædast Dióffulen/ecke þiona hönum/
eda læta hann styra oss/Vier skulum alij
ta Guds Ord/ fylgia þui/ breyta epter
þui/ hirda ecke vm huad epter kiemur:
Þuiad þo Dióffullen sie þess vegna reidur
ef vier þad giórum/ og vilie giöra oss
jllt/ þa skulum vier ecke hrædast hann/
helldur vita ad hann er dæmdur/ hann er
fangadur og yfervunnen af vorum Herra
Christo/Þar fyrer gietur hann eckert gió
rt meira enn Christur leyfer hönum. Og
Chri-

Chriſtur er vor Frelſare/ vort Hőfud/ hu-
ðr ad er þar fyrer komen j Heimen/ ad
hann hindre Dioffulſins Aform/ og nidur
briote hans Verk.

Þetta ſkal nu chriſtnum Mönnum vera
ſtor Huggun/ ꝛ hier vid eiga þeir ad hall
da ſig/ j allſkyns Motlæte og Freiſting-
um/ ad þeirra Gud/ hann er Herra yfer
Dioflenum/ og Dioffullen er hans Fange
er af hönum ſigradur yferunnen/ og er ord
en veykur/ naken/ maktarlaus/ og ſlyppur
Dioful/ Og þo hann ſie olmur/ ſo ſem
eirn Hundur ſa ſem j Hleckium er/ ꝛ ecke
lætur af ad giőllta/ vrra gapa og glep-
ſa/ byta ꝛ hræda/ þa kann hann þo ecke
ad giőra ſkada. Enn giőre hann nőckurn
ſkada/ þa vill Chriſtur lækna og græda
þad/ og ſnua őllu til hins beſta/ þuiad
hann er hans Herra.

Þeſſa Huggun hefur Heimuren ecke/ og
ei ſkilur hann hana/ hann hrædeſt Daud-
an/ Siukdom/ Fatækt og hvőria adra
Olucku/ og giőrer opt Gude j mote ꝛ ha
ns Orde/ alleinaſta til þeſſ ad hann mei-
ge vera frij og frials fra Olucku ꝛ Mot
gange/ Og þegar Motgangur kiemur/
þa er eingen Von nie Huggun epter/ og

tingen kann þa soddan Menn ad byggia: Enn þetta giöra ecke þeir Velchristnu/ Þuiad þeir vita/þo Diöfullen sie Hôfdinge þessa Heims/sem sier j Hende hefur Lijkaman/Gotzed og Hiartad Mannsins [ef Gud leyfer hönum þad]og hañ kañ ad snua þui huört hann vill/ þa er þar annar Hôfdingie/ecke Heimsins/ helldur Himnanna og eilijfs Lijfs/huör ed dæmdt og yfervunned hefur Heimsins Hôfdingia Diöfulen. Þar fyrer þo Heimsins Hôfdinge sie grimmur og olmur/þa flyia þeir til þess Himneska Hôfdingians/ og vita ad hann med einu Orde kann j burtu ad taka alla Olucku. Þar fyrer akalla þeir hann j Motgangenum/ bidia hann um hialp/ og vona visselega/ ad sa Himna Hôfdinge þrra mune ecke alleinasta hialpa þeim hier j Heime/ helldur og so ept er Daudan giöra þa ad eilijfu Saluhölpna. Þetta kienner þeim ströfftunar Predikun hins Helga Anda/ ellegar vissu þeir þad ecke. Almattugur Gud hann giefe oss bæde Lærdom og Huggun hins Helga Anda/ og láte þad Rootfestast j vorum Hiörtum/ og giöre oss eilijflega Saluholpna/ Amen.

Bæn

Bænen.

GVd Drotten Himneskur Fader/Þu sem hef ur vegna þijns Sonar lofad oss þijnum Heilaga Anda/ huör ed Heimenn a ad straf ꝼa fyrer Synd/ Riettlæte og Dom/ Vier bid- ium þig/lat vpp vor Hiörtu/ so ad vier med- kiennum vorar Synder / og fyrer Truna a Christum/mættum vier fa pad eilijfa Riettlæte. Og ad j öllum Neydum Motgange og Freistin gum vorum/ mættum vier finna þetta Traust og þa Huggun/ad Christur hann er eirn Herra yfer Diöflenum/ Daudanum og öllum ödrum Hlutum/og ad hann vilie med sinne Nad hial pa oss fra allre Olucku/og giöra oss eilijf- lega Saluholpna/ Amen.

Fimta Suñudag epter Paska/
Euangelium/ Johañ. XVI.

SAnnlega sannlega seige jeg ydur/ Nuørs þier bidied Fødurenn j mijñu Nafne/ pad mun hann giefa ydur. Hingad til hafe þier einskis beded j mijñu Nafne. Bidied pa munu þier medtaka/ so ad ydar Føgnudur sie full- komlegz. Þetta hef jeg talad j Ordskui

dum til ydar. Sa tijme kiemur ad jeg ta la ecke leingur j Ordskuidum til ydar/ helldur mun jeg kungiøra ydur opinberlega aþ mijnum Fødur. A þeim Deige munu þier og bidia j mijnu Naþne. Og eige seige jeg ydur ad jeg mun bidia Fødurin þyrer ydur/ þuiad sialþur Faderen elskar ydur/aþ þui þier elskudud mig/ og trudud þad ad jeg være aþ Gude vtgeingen. Eg em aþ Fødurnum vtgeingen/ og komen j þennan Heim. Eg þyrerlæt og aptur þennan Heim/og þer til Fødur sins. Og hans Lærisueinar seigia þa til

hans. Sie/nu talar þu berlega/z mæle er øngua Ordskuidu. Nu vitum vier ad þu veist alla Hlute/og þu þarþt eige ad nockur spyrie þig. Fyrer þad truum vier ad þu sert aþ Gude vtgeingen.

HEtta Euangelium er Partur aþ vors Herra Jesu Christi seinustu huggunar Predikun. Og aþ þui ad hann strax j vpphaþe þessa Capitula spaer þyrer/ ad hans Atruendur mune þa ad lijda Oþsokner og allskyns Olucku og Motgang/ þa huggar hann þa þyrst þar med/ad hann vilie senda sinn Heilaga Anda/ sem skal straþþa Heimen þyrer Synd/ þyrer Riettlæte/ og þyrer Dom/ Þeim Christnu sem soddan Stroþþun og Aþijtan lijda/og hana medtaka med aud miuku Hiarta/ þeim er hun hin agiætaste Fiesiodur/ sem yþer geingur allan Heimsins Rijkdom/ Þuiad þo Heimuren haþe Gotz og Peninga/ Heidur og Magt og allt huad hann girner/ til huors er þ allt saman/med þui ad hann er j þessare Eymd/ sem er Synden/ z kann ecke þra heime laus ad verda? Hann heþur eckert

Riettlæte þyrer Gude/enn þo ſtundar haſi vppa ſitt Riettlæte ?/ + med ſeinaſta heþur haſi öngua huggun j Neydiñe + Morgangenum. Þar a mote/Enn þo Chriſtner menn ſieu þatæker og aumer/lijde Kroſſ og margþalldann Motgang/ þa haþa þeir þyrer Chriſtum þyrergiefning all ra Synda/ eitt eilijþt Riettlæte/ og viſſa von + huggū/ad þeirra Herra Jeſus Chriſtus er eirn Herra yþer öllum Hlutum/ og heþr dæmt Heimſins hößdingia Dióþ ulenn/ Þeſſe er hin þyrſta Huggun.

2 Su önnur Huggun er þeſſe/ ad þo þr Chriſtnu hliote ad lijda margt og mijked/þa ſkule þad þo ecke vara nema lijtla ſtund/ ſijdan mun epter koma Huggun/ Fögnudur og Glede/. Enn þar j ſtaden þær Heimuren vmſkipte ad þo hann haþe Glede/ þa er hun ſtundleg/og epter hana ſkal koma eilijþ Hrygd.

3 Su þridia Huggun er j þeſſa Dags Euangelio/ ad þo chriſtner Menn ſieu aumer og þatæker hier j Heime/þa haþa þeir þo þa Huggun/ ad nær hellſt ſem þeir kalla til Guds j ſinne Neyd og Eymd/þa vill haſi þyrer Chriſti ſaker myſkunſamlega bænheyra þa og hialpa þim·

Þetta er miög agiætt Huggun/og mükell Velgiörningur/vm huörn vier eigum optliga ad hugsa/ ꝛ þacka Gude af hiarta fyrer hann. Þuiad þad er augliost/ huersu ad Heimurenn fordast Kross ꝛ Mot Gang/og vill helldur yfergiefa Euangelium/Christum og hanns Christne/enn ad lyda nöckud. Enn þeir Christnu fordast ecke so Krossen ꝛ Motgangenn/ Þeir vita vel/ ad fyrer Gudz Ordz saker hliota þeir ad giefa sig fram̄ j Voda og Haska/ so sem ad talad var fyrra Sunnudag. Enn þar med hafa þeir þessa huggū/ad þegar þeim liggur a/og þeir bidia Gud vm Hialp/ þa vill hann Nadarsamliga frelsa þa og hialpa þeim.

Sa gode Ezechias var staddur i stozrum Voda/ꝛ allt hans folk/þegar Konungr af Assyria lꝏ fyrer Jerusalem/ꝛ hafde hryggeliga fordiarfad allt Jsraels Rijke/ꝛ j eyde lagt Rijke Juda. Enn huad giörde hann til ? Hann klagade sijna Neyd fyrer Spamannenum Esaia/ꝛ geck sialfur vpp j sijna Kirkiu/ akallade sinn Gud/og bad ad hann villde lata sia sijna Magt/ og ad hann være Herra yfer öllum Kongum/ꝛ villde hialpa sijnu aumꝏ

Folke. Þessa Bæn heyrde Gud jafnsnart/ og sende a þeirre sömu nottu eirn Eingil/ sa ed j hel slo Hundrad attatiu og fijm Þusunder manna af Heidingium/so allet adrer flydu af hrædslu/lietu allt þar epter/ og fordudu sier/ huör sem kunne.

Sÿdann þar epter vard Ezechias dauduod siukur/og Spamadurenn Esaias kom sialfur til hanns/ og sagde hönum/ ad hann skyllde giöra skipan sÿns hwss/ þui ad hann ætte ad deya/Enn Ezechias Bad Gud j sinne Neyd/ + Gud Bænheyrde hann og hiet hönum ad lifa enn j fimtan Ar.

Lÿka eirnen/ þegar Dauid vard rekenn vr Rÿkenu af sÿnum Syne Absalon / þa leid hañ þad Straff þolenmodliga/þui ad hann visse vel huar med hann hafde þad forþienad/ þo Bad hann Gud vm Hialp/ og hann kom aptur til sÿns Rÿkes. J stuttu male ad seigia/ Aull heilög Ritning er full med soddann Epterdæme ad enn þo goder Menn hafe komed j allskyns Neyd + Motgang/ þa hefur Gud hialpad þeim og Bænheyrt þa. Huörsu storum + dasamligum hlutum kom Moses af stad med sinne Bæn ? Siorenn vard ad klofna j sundur/+ standa sem Veggur/

gur / Sa hardo Steirn gaf af ſier nogle-
gt vatn / Þa hann bad og vppriette ſijn-
ar hendur / þa hafde hanns Folk Sigur /
enn þegar hann liet ſijnar hendur ſijga /
þa hǫfdu hanns Ouiner Sigurenn.

Þegar vier nu heyrum ſoddan daſemd-
ar verk / og myſkunſamliga hialp og hia
ſtod / ſem Gud hefur veitt ſijnum Heilo-
gum / þegar þeir hafa hann akallad / þa
meigum vier jata / ad þad er ein ſierlig
Nad og Myſkun / ad Gud er Manniſkep-
nuñe ſo nær / ſo ſem Moyſes ſeiger j fim-
tu Bok / og Bæner heyrer ſo giarna. Og
med þui þu verdur gladur vid / ef þu ke-
mur til eins Mans j þinne Neyd / bidur
vm Hialp / og hann er reidubuen og vel
viliugur til ad hialpa þier / þ veita þier
þad þier er gagnligt / Huad myklu er þad
þa gledeligra / ad vier hǫfum eirn ſo mi-
lldann og nadugann Gud / ſa ed oſſ vill
hialpa j allre Neyd / ef ad vier ad eins vi-
lium lata vpp Munnenn ? Þuiad ſo er
vorum efnum hattad / ad Meñerner geta
ei auallt hialpad þo. þeir villde giarn-
an / Enn ſa millde Gud a Himnum / hann
kann ad hialpa. Huar ſem ſoddan Hialp
være fol fyrer Peninga / þa munde huer
Madur

Madur hana kaupa / enn þo hann giæfe þar fyrer allt þad hann a. Og med þui Godz ꝛ Peningar hialpa hier ecke til / þa erum vier jafnann kuñdande / ad vier mu- num ecke fa soddan fyrer ecke parid.

Fierdeilis og einkum standa tuær freis- tingar j veige fyrer oss / ꝛ þær hindra þes- sa Von. Fyrst / þo vier heyrũ þesse dyrd leg Dæme / huernen Gud hefur hialpad sij num Heilögum j allskyns Voda ꝛ Haska / þa getum vier þo ecke haft þa Tru / ad Gud mune hialpa oss / Þuiad vier siaum huössu storar ꝛ dyrdlegar gæfur þeir meñ hafa haft / ꝛ meigum jata / ad vier höf um ecke slijkar Gæfur / Af þessu dæmer vor Skynseme / ad Gud hafe bænheyrt þa þui þeir hafe verid þess verduger / Og mz þui vier erum ecke so verduger / þa hyr- um vier ad vor Bæn kome til einkis.

Annnur Freistne er þesse / ad vier finnum ecke alleinasta / ad oss vantar soddañ ga- fur sem þeir höfdu / helldur höfum vier storar Synder / þær kleiña vort hiarta so ad vier getum ecke ætlad ad Bæn vor sie kröptug og Gude þægeleg. Þu hefur so syndgad / hinn annar med ödru mote / Og nær þu villt nu Bidia / þa flygz þier þet-

ta strax

ta ſtrax j Siñe/Eþ ſu Synd hamlade ece/þa munder þu nóckud vtuega nu þiñe Bœn/So verdr þitt Hiarta þa eþaſamt og Truen þellur nidur/ og þo þu bidier/ þa Bidur þu j Vedur og Vind/þu kannt ecke ad hallda þaſt a þeirre huggun/ ad Gud mune bœnheyra þig/þijnar Synder kiœþa nidur þa Von / og giòra þig eþaſaman.

J mote ſoddan þreiſtingum þa þienar ſu Huggun ſiñ ſtendur j þeſſu Euangelio. Huiad giœt þu ad/Vid huería talar Christur ? Pad eru hanns Lœreſueinar/þeir ed litlu adur þyrre kijþudu vm þad ſijn a mille/ huór þeirra ſkyllde vera Herra og Hòþdinge yþer hinum ódrum/þegar þeirra Herra Christur vœre j burtu/ og litlu einu þar epter / þa þlydu þeir aller þra Herranum Christo ꝛ hneyxludu ſig a hónum/ſumer aþneitudu hónum/Og einkum var þeirra ſkilningſleyſe ſoddan Synd/ad þo Herrann Christur predike þyrer þeim/ og ſeige þeim allt ſkilmerkeliga/ þa ſkilia þeir þo ecke eitt Ord þar aþ/ huiad þeir hóþdu ecke annad enn holldlegar Huganer vm hann / Pannenn voru nu Lœreſueingarner veyker/og þatœker Syndarar

krat/ þo ſamt lofar Herrann Chriſtur þeim dyrum Eidé/Ad huad hellſt þeir bi-dia j hanns nafne/ þad ſkule þeim veitt verda.

Þetta ſkalltu læra/og hugga þig hier med/ ad ſiertu eirn aumur veykur Synda-re/ þa ertu ecke þo ouinur Herrans Chri-ſti/ þu hæder hañ ecke/þu villt vera hia honum/þu medkenner hanns Ord + Na-fn/ þu fylger ecke þeim ſem offſækia ha-nns Ord/ þu forherdiſt ecke j vitanligum Syndum/og þo þu faller/þa liggur þu ecke vÿſuitande j Syndeñe/þu rÿs vpp a-ptur / og jdraſt ad þu hefur ſtygdt þinn Gud og Herra/ þu girneſt ad gióra þad alldrei optar/ Hier med ſkalltu lata þier nægia/ Þuiad þad ſkiedur alldrei a Æfe þinne/ad þu ſiert ſyndlaus mz óllu/Vier bliotum aller ad ſeigia/Fyrergief oſſ vor ar ſkullder/hier med ſkalltu vera til fri-dz / og lat þetta Ord + Fyrerheit ganga þier ſo til hiarta/ad ef þu bidz vm nó-ckud j Jeſu nafne/þa mune Faderenn ge-fa þier þad.

Soddann fyrerheit kanntu ecke ad taka til þÿn/ ef þu offſækter Gudz Ord/ + mz kiender þad ecke/ellegar ef þu liggz j þÿ-num Syn-

num Syndum/ Þuiad þad er omögulegt
ad ſa kunne ad bidia ſem er ƀorhertur j
Syndenne/og ecke vill lata aƀ ad ſyndga
Ordenn getur hann talad/enn Hiartad re-
kur þau Ord med makt ƀra ſier aptur/
Hiartad vænter ſier Reide/en̄ huórke Na-
dar nie nóckrar Gaƀu/ſo leinge þad ligg-
ur j Syndenne. So er þad Sannindi/ad
huar ecke er heilagur Ande/þar kann ein-
gen riett Bæn ad ſkie/ Þui kallar Zacha-
rias hann Anda Nadar og Bænar/ Þui
fyrſt kenner hann oſſ/ad Gud ſie oſſ nad-
ugur/ þar næſt hnepper hn̄ oſſ til/ad vier
uppa ſoddan Von akóllū Gud. Nu ver-
dur heilagur Ande vtrekenn med Synde-
nne/hann vykur ƀra oſſ og ƀer j burtu/ſo
ſem Pall ſeiger/Rom. 8. Cap. Þeir ſin̄
eru holldliger/þeir eru holldliga ſinnad-
er/þad er/ þeir haƀa ecke helgan Anda.
Jtm̄/Þeir ſin̄ aƀ Gudz Anda verda driƀ-
ner/ þeir eru Gudz Börn/et ct. Huar ſin̄
Madur liggur nu j Syndenne/ þar hind-
raſt Bænenn/ þar hverƀur Vonen ad Gud
mune Bænheyra / þar er ecke nema Sorg
og Kuijde/ ad Gud ſe Reidur + mune ſtre-
ƀƀa med eiliƒƀum Pyſlum.
En̄ huar Madur er ecke ƀorhertur j vit
anligre

anligre Synd / þa skulum vier ecke lata ap ad Bidia/enn þo vier kunnum ad palla ap veykleika/ Þuiad sialpur Christur hep/ ur Boded oss ad Bidia vm Syndanna pyrer gepning/So siaum vier hier/ad Postula/ rner voru ecke med øllu hreiner/þo samt talar Christur þessum Ordum til þeirra/ Sannlega sannlega seige eg ydur/ Huǫrt hellst þier Bidied pǫdurenn j mijnu Napne þad mun hann gepa ydur/ J mijnu Na/ pne/ seiger hann / Hepde hann Boded þier ad Bidia j þijnu napne/vegna þinnar por/ þienustu + godra verka/þa mætter þu vel vera epasamur vegna þinna Synda. Nu seiger hann/Bidied j mijnu Napne/ þad er/ styrked og grundualled ydar Bæner a mier/ setied ydar Tru og Von eirnen til mijn/ad Faderinn mune pyrer mijna sku/ lld Bænheyra ydur/og giepa ydur þad þi/ er Bidied vm/þa skulu þier visselega pa þad. Med þessum hætte skal Madur ri/ etteliga giǫra sijna Bæn/ So hapa + eir/ nen þeir sem jata sig ad vera Syndug Orsǫk til ad Bidia/og þeir meiga viss/ lega vona / ad þeir munu ecke porgiepens Bidia/med þui þeir Bidia j Christi Nap/ ne/ enn ecke j sialpra þeirra napne.

Enn sia þu hier/þyrer Gudz skylld/hua-
ada Sorg og Neyd Pauenn hefur giört
j Christnenne/ og huörsu særliga villter
þeir aumer Menn þara enn nu. Hann byd-
ur ad Mem skule bidia/ enn ecke alleina-
sta j Jesu Nafne/helldr j Mariu Nafne/
og annara Heilagra / ad Gud vilie þyrer
þeirra Arnan + Verdskulldan bænheyra.
Þar af er su hrædeliga Afgudadyrkann
komen/ ad Menn giördu otallegar Kirk-
iur/ Alltare/Bylæte Heilagra / dyrkudu
Sals þionustugiörder/ selldu Messur og
Söngua og Aflat j stadenn Gudz Nad-
ar/ sem af skiærre Nad og þyrer Christ-
um veita vill þad hann er vmbedenn. Eñ
huörnenn kemur þetta saman vid Christi
Befalning/Bidied Födurenn j mijnu Nafn-
ne ? Hañ vill ecke ad þu skuler bidia þe-
nnan eda þann Heilagann/Þu att ad bid-
ia Födurenn/ og þad nægest þo ecke/ þu
att ad akalla hann j Christi Nafne / ad
hann þyrer Sonarens skulld enn ecke þyrer
þinna godra verka saker/eda añara Nla-
nna Verdskulldan/ vilie vera þier nadug-
ur/ + bænheyra þig.

Þetta er nu þad rietta Merke + Teikn
huar af vier skulum vita/ huad þad sie/

ad Bidia riettelega/ Og ad eingenn kunne rietteliga ad Bidia/ nema riett Christner. Gydingar og Tyrkiar hafa mykil Bæna hölld/ og þikiast hafa storan pris þar vti fram yfer oss Christna/ ad þeir akalla þann sanna Gud sem Himen og Jörd hefur skapad. Enn villtu vita huört þeir Bidia riettelega/og huört Gud bænheyrer þa/ þa athuga þessa Christi Biþalning/ sem hier stendur / þa finnur þu/ad þeir Bidia/ enn ecke j Christi Nafne/ Ja/ þeir Bidia so/ ad þeir spotta Christum/ og hall da hann ecke fyrer Guds Son / j huörs Nafne Gud vill alleinasta vera nadugur og bænheyra oss. Huörn Gud akalla þeir þa ? Er þad sa sem skapad hefur Himen og Jörd/ so sem þeir hrosa af ? Langt fra þui /Þuiad sa Gud sem skapade Himen og Jörd/ hann fædde af sier eirn Son fyrer Eilifd/ og liet hann verda Mann vorra vegna/ og fyrer hans skulld vill hann vera oss nadugur og bænheyra oss. Nu af þui ad Tyrkiar og Gydingar vita ecke af þessum Gude/ þeir vita alleinasta af þeim Gude sem onguan Son hefur/ þa er augliost ad þeir akalla ecke þann sanna Gud/ og þo þeir hrose þui med Ordunum

ad þeir

ad þeir akalle þañ Gud sem skapad he-
fur Himen og Jörd/ þa er þad ecke satt/
Þui sa sañe Gud hefur eirn Son/Af þes-
su er augliost/ ad ecke akalla þeir Gud/
helldur Diöfulen/ huör fyrer þeim vpp-
mælar þann Gud sem onguan Son a.

Papistar eru ecke so iller/ þeir medkeña
ad Christur er Sonur Gudz/og samt og
adur/þegar þeir Bidia/ þa stilla þeir sijn
ar Bæner/ ecke alleinasta a Nafn Gudz
Sonar / helldur vppa sijn eigen Verk og
Fyrerbon framlidenna Heilagra / Þetta
kalla þeir Bænakall/enn þad er ecke riette
lega Beded. Þad er omögulegt ad Gud
kuñe eda vilie soddañ Bæner heyra. Og
med þui ad þær einar Bæner hafa Fyrer
heited ad þær skule Bænheyrdar verda/
þegar Fadereñ er Bedenn j Christi Nafne/
þa er liost/ ad med þui Papistar Bidia j
ødru Nafne/þa bænheyrer Gud þa ecke/
og þeirra Bæn er eingen Bæn/helldur sp-
otta þeir þar med Christi Nafn / fyrer
huört Gud alleinasta vill vera oss nadu-
gur og hialpa oss.

So meigum vier nu þacka Gude af hi-
arta/ ad vier fyrer hans Ord erum kom-
ner fra þeirre Afgudadyrkan/ ⁊ vier vit

kim nu/ad vier eigum ad Bidia alleinasta Gud Födur / enn ecke framlidna Heilaga/ + ad vort Bæna akall skule alleinasta skie j Nafne Gudz Sonar/ Þu skallt alleinasta trua og vona/ ad Gud vilie bænheyra þig og hialpa þier/ fyrer Herran Christum/+ fyrer hans forþienustu saker/ so sem Herran Christur talar miög merkelega/+ huggunarsamlega. Eg/seiger hann/seige ydur ecke/ ad eg vilie bidia Födurenn fyrer ydur/So sem hann villde sagt hafa/Enn þo eg meige ecke annad enn bidia fyrer ydur / so sem fyrer þeim sem mijner eru og mier til heyra/ Þa lofa eg ydur sannlega þui/ad þo jeg bæde ecke fyrer ydur / og þier alleina bidied fyrer ydur sialfer/ þa skal Faderenn bænheyra ydur/Huar fyrer? Þuiad [seiger hann] Faderenn elskar ydur af þui ad þier elsked mig/og trued ad jeg sie af Gude vtgeinginn. Þetta er þad fyrsta/þu skallt trua ad Christur sie vtgeinginn af Gude/þad er/ad Faderenn hafe sent hann / so hann skyllde taka vorar Synder vppa sig/frelsa oss fra eilijfum Dauda + Diöflenum/og flytia oss inn j Gudz Rijke. Þegar þetta er stadfast j Mannsins Hiarta / þa flytur Madur ad elska

so nad

ſo nædugan Gud / Hann kann ecke annad
enn haſa lyſt og glede aſ þeim kroſſpeſta
Chriſto/og haſa aſt a bónum/og bygg
a ſig j bónum aſ óllu hiarta. Þegar vier
nu ſo elſkum vorn Frelſara / medtókum
hans Ord/ og hóllldum hann ſyrer vora
Saluhialp/ þa vill Faderen og ſo elſka
oſſ/aſ þui ad vier elſkum hans Son/og
hann vill bænheyra oſſ / og geſa oſſ allt
þad ſem vier bidium hañ vm/ ⁊ allt ſam
an er þad komed alleinaſta vnder vorum
herra Jeſu Chriſto og hans Nad ſem
hann heſur hia Fódurnum.
Til þeſſarar huggunar ⁊ til ſlyks Fyr
erheits heyra og þeſſe Ord ſem epterſylg
ia/Jeg vtgeck aſ Fódurnum ⁊ kom i þeñ
an heim/eg ſorlæt og aptur þennan He
im ⁊ ſer til Fódurſins/þad er/ Jeg ſkal
hier epter ecke vera ſo ſatækur og aumur
ſem eg til þeſſa heſ verid j Heimenum/
Jeg ſkal vera Herra yſer óllu þui ſem er
a Himnenum og a Jórdunne/ Þar ſyrer
ſkulu þier hugga ydur med miñu Naſne
og vona Hialpar og Verndar hia mier/
j allſkyns Freiſtingum og Morgange.
So heſur þu nu huórtueggia j þeſſu
Euangelio/ſem er/Fyrſt Biſalning ⁊ Fy

erheit/ad vier skulum Bidia/ og ad Gud vilie Bænheyra oss/ Þar næst huðrnen og med huðrium hætte vier skulum Bidia/ sem er/ Vier eigum ad Bidia j Nafne Jesu Christi/ og vakta oss/ ad vier ecke so sem Tyrkiar + Gydingar/ komum fram fyrer Gud/ an þessa Nafns/ Þui huar sem þetta Nafn er ecke/ þar er ecke Nad ar von/nie ad Madur mune Bænheyrdur verda.

Vier skulum og eirnen hier minnast a þa Reglu/ huðria vier finnum j öllum Epterdæmum Heilagra/ sem er/ Gud vill láta sijna Christne hier a Jördunne hafa Kross og Motgang/ og Bænheyrer ei nie hialpar jafnsnart sem vier vilium/ Þui hann er vanur stundum/ad leyna sier/+ lát a sem hann vilie ecke heyra/ so sem hann giörde vid þa Cannversku Konuna/ Og þat giörer hañ fyrer sierlega Orsök/Opt finnes er oss þad fyrer Bestu/ ad vier liggium vnder Krosse + Motgange/ þuiad ef vier værum fyrer vtan Motgang/ þa værum vier[kann ske]athugalauser og fiellum j Syndena/Opt skiedur þad/ad Gud reyner vora Tru/+ keyrer oss til sijns Ordz/og ad Bidia/annars mundum vier[ma vera]

þera lijted hyra vm Orded/og bidia gaa lauſlega og ecke med aluoru/ Stundum ſkiedur þad og þar fyrer/ ſo ad vier lærum ad þeckia Gud/ og hans Dyrdarlega Magt og nadugan Vilia/Þuiad ef hann hialpade ſtrax j huort ſiñ/ þegar vier vill dum/ þa þætte oſſ lijted koma til Hialp arennar. Enn þegar hann dregur hana vndan/og lætur Neydena verda þyngre y þyngre/ſo ad vier hyrum ecke annad enn vier munum þa og þa fordiarfaſt med ollu/ þa ed fyrſta ſiaum vier riettelega hans Guddomlega Makt/j þui hañ hial par oſſ þa/ þegar oſſ þiker vr ollum vo num komed.

Þar fyrer þa giæted ad þeſſu/einkanlega j Bæna akallenu/huor Naudſyn ydur rekur til ad bidia/ſie þad lijkamleg ſtund leg Neyd/eda Plaaga/ þa gior ſo þijna Bæn/ad þu huorke ſetier Gude ſkamt ne Tijma/latt allt vera epter hans nadarful la Vilia/ad hñ hialpe þier ſem hans ble zadur Vilie er til/Þuiad þo ſu ſtundlega Hialpen kome ecke fram/þa ſkalltu hug ga þig vid þa eilijfu Gudz Nadarhialp/ og þacka Gude ad þu ert þar viſſ vppa. Enn ſnerte þad andlega Neyd/ſem er/ad

Gud ſkule hialpa þier fra Dioflenum/ Syndenne/ ꝛ eilijfum Dauda/ þa efa þig ecke/ þu ert viſſelega bønheyrdur/ Gud lætur þa Hialp j onguan mata bregdaſt Og ad vier j voru Bæna akalle mættum ſo fyrer Chriſtũ ſetia vora Von til Gudz Nadar og Hialpar/og j øllum ſtundlegum Motgange gieфa oſſ vnder Gudz Vilia/ og vænta hans Hialpar med Þolenmæde/til þeſſ vier verdum leyſter af ſtundlegre Kuøl og Neyd/ellegar ꝛ verdum fyrer Gudz eilijfa Nadarhialp med øllu Saluholpner/Þad veite oſſ vor liufe Lausnare Jeſus Chriſtur/Sonur eilijfs Gudz/fyrer ſijns Nafns ſaker Amen.

Bænen

DRottenn Gud Himneſkur Fader/ þu ſem oſſ hefur til ſagt og lofad/fyrer þinn Son Jeſum Chriſtum/ad huad vier bidium j hans Nafne/þad vilier þu veita oſſ/Vier bidium þig/ Halltu oſſ vid þitt Ord/Gief oſſ þinn Heilagann Anda ſa ed oſſ ſtiorne og ſtyre epter þijnum Vilia/Varduelttu oſſ fyrer Diøfulſins Rijke/fyrer rongum Lærdome/og rangre Gudz Dyrkan Varduelt Lijf og Saal fra allre Olucku/Gief oſſ þijna Blezan og þinn Frid/og ad vier j øllum Hlutum mættum þiña þijna Nadarſamlega Hialp

Hialp og Hiastod/So ad vier bæde þessa Heims og annars mættum loƒa dyrka og vegsama þig so sem vorn milldann Födur/Fyrer Jesum Christum þinn elskulegann Son vorn Drotten og Herra Amen

A Vppstigningar Dag Herrans Christi / Historian aƒ Giorninga Bok Postulanna

DOR Herra Jesus Christus haƒde sijna Læresuema/allt til Bethaniam/hoƒ vpp sijnar Hendur og blezade þa. Og þad skiede þa hann blezade yƒer þa/ad hañ leid ƒra þeim/ z var

vppnumenn til Himens. Enn þeir til badu hann/og sneru aptur til Jerusalem med myklum Fognude/ og voru jafnan j Musterenu Vegsamande og Lofande Gud/ Luc. 24 Cap.

Þag vỏlldum vier Dyrdarlega Ha tijd/vm þa huggunarsamlega og gledelega Vppstigning vors Herra Jesu Christi/huỏr ed/ þa hañ hafde vered fiỏrutige Daga hia sijnum Lærersueinum/ epter sijna Vpprisu/hafde hañ þa til Bethaniã hia Fiallenu Oliueti/Og sem Lucas skrifar/vpplypte sijnum Hỏndum/og blezade þa/ þar epter leid hann fra þeim/og for synelig a vpp j Lopted/ og j Himenen/þar hann situr til Gudz hægre Handar. Slijkt þotte faheyrt + mi/og furdanlegt/ Þuiad vorer Lijkamer eru ecke vaner þar til ad lijda j Lopted vpp so sem Fuglar/ helldr liggia þeir so sem Stockar og Steinar/ og þo Menn vilde þa med Afle j Lopted/ þa falla þeir til Jardar/+ hliota ad hafa eitthuad til ad standa a eda liggia/ So eru vorer Lijkamer/þeir vilia nidur/+ er omỏgulegt ad þeir lijde j Loptenu/ so sem hier stendur

skrifad vm vorn Herra Christum / z Læ-
resueinarner sau med beirra Augum ad
hann leid vpp j fra þeim.

Enn slykt er oss fyrst gagnlegt þar til
ad vier lærum hier aller af vorum Herra
Christo / huórnen vorer Lykamer skulu
verda epter þetta Lijf. Nu a medan Sy
nden loder vid oss/eru vorer Lykamer o-
lietter a sier/seiner z þungfærer/þeir de-
tta til Jardar sem Steirn/Enn þegar Sy
nden deyr j burtu fyrer þennan holldlega
Dauda/og þa vorer Lykamer verda fyr
er Christum vpuakter til eilyfs Lyfs/þa
munu þeir ecke leingur vera þunger og o-
skickanleger/helldur liettfærer alijka sem
nu er Hugur Mans/han̄ fer a augabra-
gde hundrad Milur vegs / Þar er eingenn
Stadur so fiarlægur eda apturlæstur/ad
þann kunne ecke þar ad koma/Eins skulu
og vorer Lykamar vera a þeim Deige/
liettfærer og styrkner/og so sem Fuglenn
tekur sig vpp j Lopted/og þad er honum
ecke Omak nie Erfide/so skulum vier lij
da og fara vm Lopted/z allstadar huar
vier vilium/ohindrader/huiad so kenner
Herran Christur oss med synu Epterdæ-
me/ Hann hefur Holld og Blod eins og
vier

vker/og a medan hann lifde hier j Heime
þa hafde hans Holld + Blod eins Art og
Nattúru og vier hófum / nema þad var
allt syndlaust. Enn þegar hann reis vpp
af Dauda/þa for hann med Lijkama og
Salu vpp j Himenen/Hann for j gegnum
læstar Dyr jnn til sinna Læresueina / hañ
var osynelegur þa hañ villde/Eins Art +
Natturu skulu vorer Lijkamar fa epter
þetta Lijf/Og oss til Huggunar / og ad
vier til slijks vona og vænta skulum / þa
hefur hann læted Læresueinana slijkt sia.

Enn lijka so sem þetta er óllum hugg-
unarsamlegt/ad vort Holld + Blod skal
ecke blijfa j Jórdunne/eda a henne/ helldr
skal þad fara vpp j Himenen/So hefur
an efa Dióflenum þetta vered ein skelfe-
leg og hrædeleg Syn/ þar sem hann vi-
sse/ad aller Lijkamer sem j Jórdena vo-
ru komner/ allt til þess tijma/ þeir lau
þar samt/Veguren vm Lopted til Him-
ensins var þeim til luktur/ þar sier hann
nu Son Gudz fara vpp j Himenen/j vo-
ru Hollde og Blode/hann fer fyrst vndan
so ad vier skulum fara epter hónum/ þo
ad oss þike þad omógulegt a medan vier
lifum hier j Heime/ Þuiad fullvel skillde
Dióful-

Diöfullenu huad þesse synelega Himna-
för hafde ad merkia / ad Christur giörde
þad ecke siña vegna / huiad jafnsnart sem
hann reis vpp fra Dauda / þa var hann j
Guddomlegre Dyrd og j Himnenum hia
sijns Födurs hægre Hönd eirn Gud + Her
ra yfer öllum Hlutum / Enn þetta er skied
oss til Huggunar / hann hefur viliad hier
med læra oss sia / huad gott vier mnum
fa af hönum / sem er / vier skulum ecke
blijfa hier a Jördu eda liggia eilijflega
j vorum Gröfum / vier skulum vpp j Hi-
menen þar sem hann er / so ad bæde Sal
+ Lijkame verde fyrer hañ ad eilijfu Sa-
luholpeñ.

Hier fyrer seiger Gudspiallamadurenn
Lucas so / ad epter þad Læresueinarner
höfdu sied Herrann Christum fara vpp j
Himenen / sneru þeir aptur med myklum
Fögnude / geingu til Jerusalem / voru dag
lega j Mustereñu / lofudu + prijsudu Gud /
Adur fyrer fiörutiju Dögum og nöckud
betur / þa hann var fangadur / og deyde
a Krossenum / þa voru þeir aller saman
miög hrygguer og af Hiarta sorgfuller /
vegna þeirra goda Meistara og Herra /
ad hann skyllde so vera tekeñ fra þeim.

Enn

Enn nu a fiallenu Oliueti sia þeir/ ad hn̄ skilst og einnen vid þa/ Ja/ hañ skilst so vid þa/ ad hann vill alldrei þadan j fra lata sia sig personulega hier a Jördu/ Enn þeir syrgia nu ecke ad eins / helldur verda þeir glader þar vid/ lofa + dyrka Gud. Huar fyrer ? Þuiad þeir vita ad þeirra Herra hañ siti þar epter hia Gudz hægre Hende/ og vill senda þeim Heilagan Anda/ vera þeirra Medalgangare + Fyrerbonarmadur hia Födurnum/ verenda þa fyrer Diöflinum / Syndenne og allre Olucku/ allt til þess ad hañ vm̄ sijder sæker þa aptur og tekur þa til sijn/ so þeir sieu þar sem hann er.

Þetta er nu su rietta og sanna Sök til þeirra Fagnadar/ þeir vita þo þeir verde at missa hans lijkamlega Vmgeingne/ þa syrgia þeir þad ecke/ helldur lofa og dyrka þeir Gud og hans Nad og Myskunseme. Og vissulega hefur vor Herra Jesus/ j þa fiörutigu Daga/ giefed þeim Orsök og efne til þessa fagnadar/ Þuiad [epter þui sem seiger Joh. 16. Cap. A þeim Deige vil eg lioslega kunngiöra ydur af mijnū Födur] vm þessa fiörutigu Daga/ þa hefur vor Herra Christur ecke giört all-

ört annad / enn ad vnderuŋſa ſijnum Læ⸗reſveinum vm ſijna Dyrd / og ſitt Rijke / vm þad Embætte ſem hann biþalade þeim ad haþa / huørnen hann villde ſaman ſaþna ſier eirne Chriſtne / gieþa Heilagan Anda / og leida otalega marga til Gudz kynningar / og giöra þa Saluholpna / ſtyra og ſtiörna þeim / og varduei̇ta þa þra ellre Olucku / ſo ad þeir ſkylldu viſſulega trua / ad hann villde med allre ſinne Magt þeim hialpa. Ad þeſſu Male hnÿga þau dyrdarlegu huggunarſamlegu Ord⸗en / Jeg þer vpp til mijns Födurs ⁊ ydars Födurs / til mijns Gudz og ydars Gudz / Mier er geþen öll Magt a Himnum og a Jördunne / Fared vm allan Heimen kenned og ſkijred / Huør ſem truer ⁊ verdur ſkijr⸗dur / ſa ſkal vera holpen.

Og einkanlega heþur vor Herra Chri⸗ſtur vtſkijrt þyrer þeim þann 68. Pſalm i huørium öll Chriſteleg Kirkia bidur þyrſt / ad vor Herra Chriſtur þae Sigur a Daudanum / ad hann ſkule aþ Dauda vpp riſa / og yþervinna alla ſijna Oviine / og vppreiſa eitt nadarenriat Rijke / þyrer ſitt Heilaga Euangelium / huørt hann kallar Nadar regn / þyrer huørt vor Hiörtu ſem adur

ædur voru ſo ſem þurr Jörd/vöxuaſt og verda auaxtarſöm. Þar næſt talar Pſalmuren vm Himnafør Chriſti/ og ſeiger/ Þu ert vppfarenn j Hædena/ ꝛ herleidder Fangelſed/ þu heƒur ödlaſt Gaƒur Mönnum til handa/ eirnen þeim fraufnu/ ad Gud mune ƒwa hia þeim
Þeſſe Ord kenna oſſ tuo dyrdlega Velgiörninga/ ſem oſſ vrdu veitter ƒyrer Himnaƒör vors Herra Jeſu Chriſti. Sa ƒyrre/ ad hann heƒur Fangelſed ad Herfange tekeđ. Hann kallar Fangele vora Ouine/ Syndena/ Daudan og Dioƒulen/ þui þeſſer eru daudleger Ouiner alls mannlegs kyns/ huörier oſſ höƒdu og hielldu j Fiötrum og Fangelſe/ ſo þad var ecke mögulegt ad nockur Madur kunne ad hialpa ſialƒum ſier/ vier vrdum aller ad vera þeirra Fangar/ og gatum oſſ ecke verndad mie vared. Og nu ƒyrſt ad vor Herra Chriſtur j klæddeſt voru Hollde/ ꝛ vard Madur/ þa hlaut hann ad verda pijndur og plagadur aƒ þeſſum Ouinum/ Allar voꝛar Synder voru lagdar vppa hann/ Dioƒullenn ƒreiſtade hans margƒalldlega/ ꝛ vppuakte med þad ſijdaſta Gydinga og Heidingia hönum j mote/ Dauden ſlo hin

i hel. Nu lijka so sem þa þangadur Madur bryst vr Fangelse/tekur med sier Stocken/ Laas og Fiótur/so gióre vor Herra Christur / og þangade þessa Ouine sijna/ huórra Fange hann var adur v orra Syn da vegna/ og hafde þa med ser herteknad er/ Synden/Dauden + Dióþullen skulu nu verda ad medkenna / ad þeir gióꝛdu oriett j þui/ ad þau gripu þeman sem er eirn Herra yþer óllum Skepnum. Og med þui ad hann vppuekur sig sialþur af Daudanum/ og þer med Salu + Lijkama vp i Himenen/ og situr til Gudz hægre Handar/ þa verda þeir ad jata / ad þir eru þangader/huiad Christur hiá Gudz hægre Hende/ hann afslær þeirra jllum Asetninge/ hann niðurbrytur Magt þeirra + Vellde/ so þeir kuña nu ecke ad gióraska da/so sem þeir vilia. Eirn þangeñ Madur heþur eirn sierlegan Stad / huar hañ blytur ad blijfa/ huórt hann vill eda ecke og þad er honum omógulegt/ad hann komest eirnu Fete vijdar/eda gióre nóckud añad enn þad sem sa leyþer sem Magt og Valld heþur yþer honum. Eins er Dióþullen/þo ad hann se jllur og hreckuijs/og villde giarnan gióra Skada hier + þar/

þa ge-

þa getur hann þo ecke giört meira en vor Herra loꝭa: hönum. Eins er hættad Syndenne og Daudanum/enn þo ad þau storme og strijde vppa oss Christna/ so sem grimmer Ovuier/ þa eru þau ꝭangner Fiandmenn / og þo þau vilie oss alldrei so jllt/ þa lata þau oss hallda Lijꝭenu.

Þesser ein sierleg Huggun/ huör ed j þann tijma giörde Lærefueinana aꝭ Hiarta glade/ og enn nu a þessum Deige ætte ad vera vor stærste Fögnudur/ ad vier vitum þ.d vor Herra Jesus Christus situr til Guds hægre Handar/ yppe yꝭer öllum Himnum/og Dauden/ Synden og Dioꝭullen liggia vnder hans Fotum/ so sem adrer Fangar/ sem ecke leingur rada sier sialꝭer/ og ecke ꝭramar enn þeirra Herra leyꝭer þeim/ hann skulu þeir lata rada/ þo þeir v giöre þad nauduger/ Þeir skulu lata hans christna Menn vera j Fride/ og haꝭa onguan þöck þar til: Þegar vor Herra Christur vill lata þad so skie/ þa kann Dioꝭullen ad plaga Lijkaman med Sott og Siukdome/ og Hiartad med vondum Girndum og Freistni/ a Gotze og Eignum/kann hann og ad giöra oss Tion og Skada/ Enn ad hallda oss j Dau

danum

danum og Fyrerdæmingunne/ þad getur hann ecke giört/þui þar stendur so/Mijner Sauder heyra mijna Rödd/og aþ mi̇̄ne Hende skal eingen slijta þa/ Og Rom. 8. Cap. Þar er ecker fordæmanlegt a̅ þeim sem eru i Christo Jesu/ Þui hañ er þeirra Herra/og vill varduelta þa/hann vill fyrergiefa þeim þeirra Synder / og hann vill lata oss vera þar sem hañ er/ Þo so framt sem vier göngum ecke epter Holldenu/helldur epter Andanum/Þuiad ef vier göngum epter Holdenu/ þa leidum vier Daudan aptur yfer oss/ Og Her kan Christur er þar fyrer faren vpp j Hi̇̄mnenen[sem hier seirna seiger]ad hañ vill giefa oss Heilagañ Anda/ so ad vier getum staded j mote Syndenne.

Lijkamlegur Siukdomur er miög þung Byrde/ʒ su saraſta a medal alls stundlegs Motgangs /huör ed og so kiemur aþ þeim vesta Syndarennar Vppsprettußrunne/ Þuiad være Synden ecke/þa være ecke helldur Dauden. Þar aþ kemur þad almennelega/at þegar Lijkamanum geingur illa /þa er og Hiartanu og Salunne ecke gott. Enn huad skal christen Madr giöra til j slijku efne? Hañ skal renna si̇̄

num Hugskotzaugū til Himens/ þar sier hann Gudz Son til hægre handar Gude og veit þad/ad hann er ecke vor Ouinur/ nie þeirra sem hafa hans Ord og trua þui. Þar þyrer þegar adrer syrgia þad og syta/ + bera sigjlla j soddan Auslum og Þijslum/ þa er eirn Velchristen madur hughraustur/og seger so/Nu vel/ gange sem Gud vill/ þo veit jeg ad minn Lausnare er Herra yfer øllum hlutū/ hañ kann a einum Deige/a eirne Stundu ad hialpa mier/þui hanner til hægre handar sijnum Fødur/og er eirn Herra allra Hluta/ Hialpe hann m ecke/ og vilie hann lata mig so pijnast og plagast + vanmegnast Huad skal jeg gióra þar til ? Þetta/ Jeg veit þo ad eg þyrer hann skal epter þetta Lijf þa eliijft Lijf/ og þara eirn okūñ ugan Veg/þann sem hann þor/ecke j Jördunne þar Lijkamen liggur litla Stund/ helldur huit fra Jördunne/gegnum Lopted / vpp j Himnarijke.

Soddan Huggun skulum vier og hafa j øllum ødrum Freistingum og Notgange/ Þuiad þad er vijst/ ad Christur hefur Fangelsid herteked/og er eirn Herra allra hluta/Aller hluter skulu lata vndan honum/

hm/og jata hann ad vera sinn Herra/ lw
ta hønum og hrædast hans Vellde/ so vel
Dióþullen sem Einglarner. Þetta er su
Huggun/ og sa þyrre Velgiörningur sem
vier høþum aþ Himnaþör Herrans Chri-
sti/ ad aller vorer Oviner eru hns Fägar/
og vier skulum hugga oss vid hans Mä
gt þeim j gegn/ og vera ecke eþasamer j
nockre Neyd eda Olucku./ Þuiad sa sem
situr til Gudz hægre Handar/ hann heþur
med sijnu Blode keypt oss/ ad vier sieum
hans Folk/ og hann þrelsade oss þra Syn
derne/ hann mun ecke yþergieþa oss ad ei-
lijþu.

Sa annar Velgiörningur er lijka dyrdle-
gur og stor/ Sem er/ ad hann heþur þei-
ged Gaþur oss til Handa/ og vill vtskipta
þeim med oss. Enn huörnen þesse Ord
sieu skiliande/ þar høþum vier tuo Lære-
þedur/ sem ecke kuña oss ad bregdast. Sa
þyrre er S. Petur Postule/ huör ed þa-
strax eptera/ þa hañ haþde med teked Hei-
lagan Anda/ a Hüijtasunnu/ j þeirre þyr-
stu Predikun þegar Heilagur Ande liet hey
ra til sijn/ þa talar hann þesse Ord/ Mz
þui/ ad Jesus er þyrer Gudz hægre Hönd
vpphaþen/ og heþur med teked Fyrerheit-

hins Heilaga Anda aþ Födurnum/þa heþur hann vthellt þessu sem þier siaed og heyred/ Þuiad David er ecke vpstigen til Himna et cet. Giæt nu ad þessum tueimur Ordum / ad Christur sie vpphaþen þyrer Gudz hægre hönd/ og ad hann haþe med teked Fyrerheit aþ Födurnum/ Bæde þesse Ord þinur þu hier j Psalmenum/þar þyrer verda þeir Petur og David med öllu samhlioda/ Bader tala þeir vm Himnaþör Herrans Christi/ vm þær Gaþur sem hañ heþur þeiged vegna vor Manna/ ad vier skulum þær ödlast/ þeirra niotande verda/ Og Petur neþner þær Gaþur med Naþne/ og seiger ad þad er Heilagur Ande.

Þetta er ein Gaþa öllum oss geþen/ ad Gud giörer oss hluttakara j sijnum heilaga Anda/og vtheller hönum j vor Hiörtu/til þess ad nidurkeþia Syndenne/ og hamla þeim vonda Anda/ þyrer Truna ad hreinsa vor Hiörtu/so vier sieum Gude hlyduer/ og aköllum hann riettelega/ hann læte oss diarþlega medkienna Christum/hugga oss j allskyns Motgange/ og giöra oss hughrausta. Og med einu Orde ad seiga/Þar vier vorum ædur Sathans þie

ens Piener ar/ adur en vier beingum Hei-
lagan Anda. / Pa giörer Heilagur Ande
oss nu ecke alleinasta prij fra Diöfolsins
Vallde/ helldur giörer hann oss ad Guds
Börnum / vardueiter og hamlar oss fra
Syndene et ct. J þennan mata vtskyrer
S. Petur þesse Ord/ huar vm vier faung
fleira ad heyra a Huijtasunnu Dag.

Sa annar Læresader ⁊ Vtleggiare þes-
sa Psalms/ er S. Pall j Pistlenum til
Ephes. 4. Cap. Þar hann so seiger/ En
Pad han er vppfaren/ Huad er þad? Vt
ann hann er adur nidurstigen j hiner ydd-
stu Alþur Jardar/ Sa nidur er stigen/ hin
er sa same sem vpp er faren yfer alla Hi-
mna / vppa þad ad hann alla Hlute vpp
fyllde/ Og hann sette suma til Postula/
suma til Spamanna/suma til Gudspia-
llara/ suma til Hirdara ⁊ Lærefedra/ et
ct. Þetta er j stuttu Male so miked sagt/
Fyrer Vppstigningena Christi hôfum vier
þessa Huggun/ad han vill vardueita Pre
dikunarembætted/ þann sanna Lærdom
og þa riettu Gudzþionustugiörd/ ⁊ gefa
duglegar Personur/ sem Christnenne skulu
forstödu veita. Slijkt er Predikunarem-
bættens stor Prijs/ huört allstadar j Hei-

mennum verdur miøg forsmæd og fyrerlit ted. Pad er eingen vndur þo Storherrarner og þeir Rýku og Mektugu ackte Kennemenn ✝ Kirkiunnar þienara ecke. Par er ecke so aumur Bure / ja ecke Nautahirder nie Suÿna / ad hann skyllde ecke þurka Sko siÿna a Prestsins Fate / ef hann mætte / og pretta hann ✝ suÿkia huar hn kynne / So finst j Raun og Sannleika / ad fyrerlitner verda ecke alleinasta Prestarner / helldur og þeirra Embætte og Þionustugiörden.

Enn huad seiger Gud þar til ? Mun hann ouirda ✝ fyrerlÿta eirnen þessa Stiett ? Mun hun vera fyrer honum fyrerlitleg og onytsamleg ? Ef þu villt trua hinum heilaga Pæle / þa verdur þu ad jata og medkenna / ad eirn fromur Predikare / eirn trur Þienare / og Scholameistare [huiad Kirkiur og Scholar eru eitt] eru vors Herra Jesu Christi Gafa / hueria hann sender ofan af Himnum / Huiad so ddan Personur vara ecke hier af Jördu / þær eru Plantan þess himneska Födurins / hann saer þeim j siÿnum Alldengarde / þad er / j sinne Kirkiu hier a Jördunne / Og vor Herra Jesus Christur sitiande
til Göd

til Födursins hægre Handar/ hann heller yfer þa sijnum heilaga Anda/ so ad þeir vaxa og verdi Auört/ ja soddan Auört/ sem Gude er þægelegur/ og oss fatækum gagnlegur til Sæluhialparennar. Þuiad soddan Personur sem Menn kalla Predikara/ Presta/ Kennefedur/ Skölameistara/ Þeirra Embætte sierdeiles og einkum er þar til sett og skickad/ ad Gud vill þar med vppbyggia sijna Kirkiu hier j heime / ad su sanna Gudzþionusta / hrein Lærdomur vid Magt blijfe/ og ad vier aller skulum komast til kynningar Gudz/ / od-last eilijfa Sæluhiálp. Þar fyrer skulu vier soddan Personur hafa / hallda/ odruuijs enn Heimurenn er vanur ad giöra. So opt sem þu heyrer eirn godan Prest / Predikara/ so opt sem þu heyrer eirn eda annan Capitula lesenn af hellagre Ritningu/ þa skalltu hyxa/ ad þad er vors Herra Christi Gafa/ huöria hann sendt hef-ur fra hægre Hende Födursins. Þuiad sannarlega/ ef ad hann sender ecke soddan Gafur/ þa hefder þu adra Presta / Predikara / so sem skiede j Pauadomenum/ þeir ed ecke sintu vm Gudz Dyrd/ helldur þeirra eigenlegt gagn/ ecke vm Sæluhi-

alp Mannanna/helldur þeirra Pung/þet ir ed ecke hyra par vm Saal eda Lijkame/ helldur lata þau þara ſem þau kunna/þegar þeir ad eins eru þyrer Heimenum halldner Rijker og mektuger. Þeſſa nidur ſær og plantar Andſkoten/ j þeim rijku Klauſtrum og Stigtum Pauadoms ſins/ſo ſem j ſijnum lyſtelega Alldengarde/ Soddan Gæþur koma ecke ofan ad fra Guds hægre Hónd/ helldur nedan ad vr Heluijte.

So ſkalltu nu læra riettelega ad þeckia vors Herra Christi Himnaþór/ og þacka Gude Bleſſudum/ad þu ſo lioſlega ſier ꝫ merker Auórt vors Herra Jeſu Christi Himnaþarar/ ſem allſtadar vtrekur jlla Anda/þyrſt vr þijnu Hiarta/ þar ed hel lagur Ande byr/ og þig leider ꝫ þærer til alls. þeſſ ſem Gude lijkar/Þar næſt opet Berlega/ þar hann lætur Aþgudadyrkaner og ranga Lærdoma ecke vid Magt blijþa/ nie hindra bæde Dyrd Guds og þijna Saluhialp/ Þuiad ſlijkt er hellſt og meſt Girnd ꝫ Aſtundan Dioþulſins/eñ hvor Herra Christur hann hindrar þetta hans Aþorm/ꝫ giórer þad ad ongu/Huórt ed nu ecke leingur heþur ſijna vmgeingne hier a

Jørdunne j Eymd og Fatækt/helldur sit-
tur hann til Guds hægre Handar/ til ad
hialpa oss sem truum a hann / og frelsa
fra Diøflenum / Syndenne og Daudanum
og allre Olucku/og giøra oss eilijflega
Sæluholpna/ þad veite og giefe oss vor
Himneskur Gud og Fader/ fyrer sinn Son
Jesum Christum Amen.

Bænen

JEsu Christe Sonur Gudz Almattugs / þu
sem nu ecke leingur ert hier a Jørdunne pa-
takur edur þurfande/helldur ertu nu til hægre
Handar þijns Himneska Fødurs/og ert nu Her-
ra og Drottenn yfer øllum Hlutum a Himne
og a Jørdu/Vier bidium þig audmiukliga/Veit
og gief oss þinn Heilaga Anda/ Gief oss goda
Guds Ordsþienara/Vardueit þitt Heilaga Ord
j hia oss/Hept og afstyr þu Diøflenum/og øll-
um vondum grimdar Mønnum/Ouinum þinn-
ar Christne/Lát þitt Ryke hier a Jørdunne vid
Magt halldast/allt jnn til þess/ ad aller þijner
Ouiner eru kómner vnder Skør þinna Fota/og
vier høfum Signr feinged a vorum Ouinum/
Syndenne/Daudanum/Diøflenum
fyrer þig/og fyrer þijna
Hialp og Hiastod
Amen

Siøtta

Siötta Sunnudag epter Paſka/ Euangel. Joh. XV. XVI.

ENN þa ed ſa Huggarenn kemur/ huern ad eg mun ſenda ydur aꝼ mĩ num Fødur/ ſem ad er Sannleikſ enns Ande/ huer aꝼ Fødurnum ꝼramge ingur / hann mun bera Vitne aꝼ mier/ Og þier munud mier Vitne bera/ þuiad þier haꝼed j ꝼra Upphaꝼe hia mier vered. Enn þetta tala eg þui til ydar/ ſo ad þier hneyxleſt ecke. Þuiad þeir munu ꝼorboda ydur. Og ſa Tijme kiemur ad

huør

huør hann lijflætur ydur / sa meinar sig ad giøra Gude þægt Verk. Og þetta giøra þeir ydur/af þui/ þeir þeckia huørke Fødurenn nie mig. Enn þetta tala eg þui til ydar/ad nær ed su Stund kiemur/ad þier minnest þess / ad eg sagda ydur þad. Enn þetta sagda eg ydur eige j Vphafe/þui eg var hia ydur.

J Þessu Euangelio giefst oss eirn mi og nytsamlegur Lærdomur/j huørium ad Herran Christur kenner oss fyrst / huerier ad sieu riettir Christi Lærefueinar / Þar næst/huørnen þeim mune ganga og vegna j Heimenum / sem er/ad þeir mune verda forbodader og j Helslegner/Þad þridia/huørier þeir eru sem þetta giøra vid Christna menn / og huad þa vppuekur til slijkrar Grimdar. Vm þessar þriar Greiner vil eg tala ad þessu sinne/og læta þa Truargrein vm Heilagann Anda bijda til Huijtasunnunnar/ þar hun a heima.

Fyrst er vitanda / ad þad er almenneleg tijdkad j heilagre Skrift / ad þetta Ord/AD VITNA/er so mijked sem ad

predika

predika / eda kenna / og Vitnisburdur kall
ast ecke / so sem j voru Male / pad sem
Madr ber pyrer Dome / vm eitt Mal eda
annad / helldur ein Predikun og Lærdom-
ur / Par pyrer / þar Herran Christur seig-
er / ad Heilagur Ande skule vitna vm sig /
og þier skulud * eirnen vitna. Pad er so
mykid sagt / Sa Heilage Ande skal predi
ka vm mig / og þier skulud og eirnen pre-
dika.

Nu siaum vier / hvörsu ad allur Heim-
urenn er pullur med Votta og vitnisbur-
de / Tyrkiar hapa sierlegann Vitnisburd /
eda Predikun / So giöra lijka Gydingar /
Papistar / Endurskijrarar / Sacramenti-
star / og alldrei er nöckur Villa so stor /
ad ecke pinnest nockrer sem hana medtak-
a / porsuara / og þar vm votta og preki-
ka / Pad hepur og skied ad soddan Vitne
og slijker Predikarar / hapa verid dæmder
* repster ap veralldlegre Valldstiorn / þui
ad hun hepur Magt til þess ad Strapp-
Hneyxlunarpulla Gudlastara / og Villum-
enn / og lijda þa ecke.

Enn j þessu Euangelio giörer vor Her
ra Christur mismū a millum Votta * Læ
repedra / og seiger med Napne / ad þeir sie
allein

alleinasta sanner Lærefedur huorium vier skulum hlyda + trua/ sem votta + predika þad sama sem Heilagur Ande vottar. Þesse Vitnisburdur skiedur so/ at Heilagur Ande predikar ecke personulega sialfur/ enn hann hefur nockra sierlega Menn þar til/ þeim gefur hann vors Herra Jesu Christi Ord j Munn og Hiarta/ sem Christur liooslega seiger / Hann skal ecke tala af sier sialfum/ Jtē/ Hann mun taka þad af mijnu/ og kunngiora þad ydur Johā. 16. Cap. Þesser vitna og kenna + læra/ ad vier sieum aller Syndarar/ + af oss sialfum til eilijflega tynder og tapader/ Enn Gud sa aumur a oss/ og liet sinn Son taka mandomlega Natturu vppa sig/ vorra vegna/ Hañ giorde Bot + Bitanling a Krossenum fyrer vorar Synder med sinum Dauda/ + hann vill fyrer sinn Heilaga Anda/ styra + stiorna oss/ til þess vier verdum eilijfliga Saluholpner et ct. Huad sem þesse Vitnisburdur hliomar med þessum hætte/ þar vitna Mennerner/ þar vitnar + Heilagur Ande med/ Hañ giorer þessa Predikun lifande j Mañsins Hiarta/ so ad hañ truer/ ad þetta sie satt/ elskar og prijsar Gud fyrer Nad sijna og

na og Mÿskun/ og lijdur þolenmodlega/ huad hellst sem vegna slijkrar Jatningar ad hönum kemur.

Þannen sier þu nu/ huad sæ riette Lærdomur ꝫ sannur Vitnisburdur er/ ꝫ huar aꝼ þu mætt marka/ huörier ad eru riettir Vottar/ rietter Predikarar / eda ecke/ Þuiad so sem ædur var sagt/ Allar Rær j Heimenum eru ꝼullar med Votta ꝫ predikara. Enn þesser eru alleinasta vors Herra Jesu Christi rietter Vottar/ sem þetta vitna med Heilögum Anda/ ꝫ vijsa Mönnum alleinasta til Jesum Christum/ ad hañ alleina sie vor Speke/ Riettlæte/ Helgan/ og Endurlausn.

Um þessa/ sem Jesu Christo vorum Herra bera þennan Vitnisburd riettan og sannan/ talar Christur hier/ ad Meñ mune setia þa j Bann/ og þar mune koma/ ad huör sem slær þa j Hel/ hann mun þikiast giöra Gude þægt Verk. Ad setia j Bann kallast ad vtsetia ꝼra Söꝼnudenum/ banna Sueꝼn ꝫ Samneyte vid adra Menn/ so sem Veralldlegt Valld giörer skemdar Skalkum og Jllrædesmönnum/ ad reka þa aꝼ Lande mz Vtlegd/ Og ödrum þuilijkum Refsingum/ Eins mun

heim

Heimurenn Breyta vid þa Christnu/ Menn munu hallda þa þyrer Villumenn/ giöra þa vtlæga so sem adra Obotamenn/ og reka þa burt / so sem giört er kladugum Saudum/ so adrer skulu ecke Spillast aþ þeirra Predikun/ og ad þeirra Villa sku le ecke vtbreidast nie berast/ Þessara + þui lijka Launa meiga aller Predikarar vænta/ þeir sem med Heilögum Anda vilia Vitne bera vorum Herra Christo. Enn hi ner adrer sem predika og vitna eins + Pa uen j Rom/ vm mannleg Verk og þeirra Forþienustu/ vm Heit/ og Klausturreglur/ vm Messu/ Offur / Föstu og Akall Heilagra/ og annad þuilijkt/ þa skiedur ecke neitt illt / Heimurenn veit ecke huörsu mijked hann a ad hallda aþ þeim / huör Madur giefur þeim/ + hialpar þeim lijka so sem þad være Christi sialfur et ct. Þad geck so til j Pauadomenum/ sem mörgum er enn vitanlegt

Enn huar þyrer Christur talar þetta/ þad þylger nu epter/ Jeg/ seiger hañ/ talade þetta til ydar so ad þier hneyxlest ecke / Þuiad þesse Hneyxlan kemur fram̃ buad sem huörge seiger/ Menn huxa/ þad meige ecke skie/ad Gud læte Truan Predi

 karа

kara lyda nöckud/ helldur vernda hann + vardveita/Enn arga Skalka/ sem villa Folked enn alleina þeinkia vppa þeirra eigenlegt Gagn/ þa straþþe hañ ecke/ Nu seiger Christus/ þ geingur ecke so til/ Huor sem truer hier vppa/ hann hneyxlar sig vissuliga/ hañ helldur þa riettu Votta þyrer Villumeñ/ þuiad þessum mun ecke vegna vel/ þeir haþa ecke þessa Heims med lære/ Enn þa Falsuotta/ þa helldur Heimurenn þyrer rietta og sanna Predikara/ þeim geingur allt ad oskum/ Heimurenn lætur allt epter þeim/ Huad mykla Neyd og margt illt vard S. Pall ad lyda/ Eñ þeir Falspostular þocknuduzt huörium Manne/ og voru velkomner Gester/ Gydingar oþsoktu þa ecke/ þeir lidu þa/ Eñ þar a mote mætte S. Pall allstadar vera ohræddur vm sig/ nöckurstadar/ Þar þyrer lær þu + merk þetta vel/ Huör sem hann er vors Herra Jesu Christi saññur Vottur/ hañ þær eingen god laun hia þessum Heime/ Heimurenn bannsetur hñ/ og burt rekur / ellegar slær hann i Hel: Þuiad hier stendur þad/ ad öllum truum Vottum og Predikurum eige so ad ganga/ Epterdæmen eru til/ Huad lidu þeir

heilögu Spamenn/Johannes Skijrare/ Christur Guds Sonur sialbur/vegna þeſſa Vitnisburdar ? Peir vrdu vm siјdet þeſſ vegna Lijbed ad miſſa.

Hvórier munu þeir þa vera/ sem so illa bara med sanna Guds ords þienara ꝛ Votta ? Þad kienner Christur hier/og seiger/ Peir skulu ætla ad þeir giöre Gude þægt Verk/et ct. Hier med avijsar Herran Jesus berlega/ ad þeir sem lætast vera þeir heilögöstu/og hellst og best þikiast þiona Gude/og byrer Heimenum haba þ Nabn og þa Kallan/ad þeir sie riettheilager/ þeir enu sömu munu vera enn örgustu Ovíner Christinna manna.

A medan Gydingarijke var enn nu nöckud vid Magt/þa siaum vier/ad Johannes skijrare bieck mest Motlæte og Motkast ab Höbudpreſtunum/Phariseis ꝛ þm Skribtlærdu/þeir voru sierleger Menn/ꝛ höbdu sierlegt Kall og Embætte/ꝛ þad þotte omögulegt/ ad þeir munde Oriett giöra/ Hvad sem Gud habde j Lögmalenu boded ad giöra/med Fornbæringum ꝛ annad þvilijkt/ þar med vmgeinguſt þeir daglega/ꝛ toku þar vel vara a/Eñ Johannem/hans Skijrn og Predikun kunnu

þeir ecke ad lijda: A vorum Dögum geid
gur þad eins til. Pauenn/hanns Cardina
lar og Byskupar haba eitt haleitt Kall
og Embætte/eb þeir villdu standa riette-
lega þar inne/ Þeir eru kallader andleger
Menn/ Þeir hrosa þui/ ad þeir einer sie
Catholici/Orthodoxi/ þeir Riettchrist-
nu/ + su gamla Christelega Kirkian. Enn
Euangelij Ouiner eru onguer grimare en
þeir/Þeir kalla oss villumenn/Kiettara/
þeir Banbæra oss og bordæma/ alleina-
sta byrer þad/ad vier seigum/ad Gude e
ge ad veitast sönn og riett Þionustugiörd/
og ad ecke eige ad spilla henne nie blan-
da hana med röngum Lærdome.

Þar byrer þiker þeim þad Syndlaust/
og þeir giöra sier ongua Samuisku þar
ab/ + þeir þikiast giöra Gude þægt verk
þar vti/so sem Christus seiger hier/þeg-
ar þeir abljþa eirn og annan batækan
Christenn Mann.

Hier liggur Magt a/ad vier giætum
vel ad + ecke alleinasta epter þui ytra Ali-
te/ byrer Mönnum/helldur hurum vm/
huörer med heilögu Anda riettelega vör-
ta vm vorn Herra Jesum Christum/ Vi-
er sem lijdum Obsokn/og erum ab Papi-
stum

ſum halldner Villumenn og erum Ban≠
Bærder/hölldum vier oſs vid Guds Föd≠
urs Ord og Bißalning/ſem ſagde/ Þeſse
er minn elſkulegur Sonur/heyre þier hö≠
num.

Þar ßyrer medtökum vier ongua nya
Guds þionuſtugiörd/ edur annan nockurn
rangan Lærdom/Huad hellſt ſamhlioda
er vid Herrans Jeſu Chriſti Ord/þar hö
lldū vier oſſ vid / Heimuren ma giöra til
huad hann vill/Og huad hellſt ſem ecke
kemur ſaman vid Guds Ord / eda ecke er
aß Guds Orde vtdreiged/þad lætum vier
Bara/ og hößum ecke par med þad/ Þar
Byrer ßordæmum vier Pauan og alla Pa≠
piſta/ßyrer þad þeir hallda ßleire Sacra
menta enn Chriſtur heßur jnſett og ſtick
ad/Þeir vana Herrans kuölldmaltyd/og
taka j Burtu Kaleiken / Þeir ßyrerßioda
Ectaſkap / og gießa þar med Orſök til
ſuinirdelegra Saurleiks Synda/þeir giö
ra aß Föſtum og Bindinde ſierlegs Mat≠
ar ſierlega Guds þionuſtu/ Þeir giöra aß
Meſſunne eitt nytt Oßfur ßyrer Synder
ßramlidenna Manna/og lißande/þar ei≠
naſta eitt Herrans Chriſti Oßfur er nog
Byrer alls Heimſins Synder. Vær ßordæ≠

gnum Pauan̄ þar fyrer/ad hann tekur sier til þad Valld/ ad hann seigest epter Christi Bode og Bifalningu vera Höfud allrar Guds Christne j Heimenum/ Enn Herran Christur hefur þessa Bifalning gefed almennelega so vel einum Postulanna sem ödrum/ Huörium hier fyrergiefed Syndernar / þeim eru þær fyrergiefnar et ct. Petta og annad þuilijkt sem j mote Guds Orde/ ellegar fyrer vtan Guds Ord er af Pauanum j Rom lagt vppa Guds Christne og Kirkiu/ þ forleggium vier ꝛ fordæmum / so sem openberar villur/ꝛ öcktum ecke hans haleita Stat ꝛ Embætte. Þui ad aller Vitnisburdhliota ad verda samhliodande vid vitnan hins Helga Anda/ Og Heilagur Ande/ so sem Christur seiger Joh. 16. Cap. skal eckert tala af sialfum sier/ helldr taka þ af þui sem Christur predikar. Þar fyrer seigum vier so/ Burt/ Burt vr Christelegre Kirkiu med allan þan̄ Lærdom sem ecke er ꝏdur lioslega og skilianlega Vottadur vm vorn Herra Jesum Christum. Enn eige tölum vier hier vm veralldlegar skickaner Sidu eda Setninga/vier tölū hier vm Guds þionustugiörd/og þad sem til vorar Saluhialp.

ſubtalpar heyrer/ þar hlìotum vier alleinaſta ad blijþa vid þad ſem Chriſtur heþur boded og biþalad/enn ecke annad. Enn þyrer þetta ſama hatar oſſ Heimurenn/ bordæmer og lijþlætur oſſ.

Eins giörum vier vid Endurſkijrara/ Þuí þar þeir læta Skijra ſig vpp aptur Þ er ecke ad eins huörge biþalad j Heilagre Ritningu / helldur er þad ein openber Synd / Þuiad þeir væna Gud Lyge þar med/ ſo ſem hann heþde ecke talad Satt þar hañ loþade oſſ eilijþu Lijþe þyrer Chriſtum/ þegar vier vorum ſkijrder.

Vier þordæmum og lijka Sacramentiſta/ Þuiad þar ſem Chriſtur ſkipar ad taka Brand/ + ſeiger/ Þad er minn Lijkame/ + ſo Kaleiken/ ſeigande/ Þat er mitt Blod/ þa bera þeir aptur Herrans Chriſti Ord/ og ſeiga/ þad ſie ecke annad enn einþallt Brand + Vijn/ Þetta kuñum vier ecke ad lijda/ þar þyrer hatar Heimurenn oſſ og oþſæker·

Enn huörnen kemur þad til/ ad Heimuren kañ ecke ad lijda Vitnisburden vm Chriſtum ? Þad kenner oſſ Chriſtur / ſeigiande / Þetta giöra þeir ydur þar þyrer/ ad þeir þeckia huörke Födurenn nie mig.

Ad þeckia Fódurenn er ecke annad/ enn ad vita/ ad þad er Guds Vilie/ ad vier heyrum Synenum alleina/ og ſetium Tru og Trauſt ꝛ alla vora Von alleinaſta til hans. Sómuleidis/ ad þeckia Sonen/ þa er ecke annad enn þad/ at trua viſſulega/ ad Gud ꝼyrer hañ alleina vilie vera oſſ myſkunſamr ꝛ giódra oſſ Saluholpna. Huór ſem med þeſſum hætte þecker Fódureñ ꝛ Sonen/ hñ mæler ecke j mote Chriſti Ordū/ helldur medtekur hann þau med audmiuku Hiarta / og helldur þau ꝼyrer ſinn dyrmætaſta Fieſiod/ og lætur allt annad ꝼara / ſem ecke er ſamhlioda vid Chriſti Ord. Þad giódra þeir Oꝼſoknarar ecke/ þeir vilia ecke blÿꝼa vid Criſti Ord einungis / helldur vid ſijna Skynſeme/ Viſku/ Þotta og goda Meining. Þeir ſeiga ſo/ Þad kann ecke at vera jllt/ ad þuinga ſiñ Lijkama ꝼyrer Gudsſkulld/ Taka ſig ꝼra Heimenum/ gieꝼaſt j Klauſtur/ þiona þar Gude/ heidra og tilbidia Guds Heilaga/ hallda ecke alla tÿma eins et ct. Med ſod dan Huxunum verdur mannlegur Skilningur yꝼerunnenn og ꝼangeñ. Enn villdu Menn alleinaſta huxa vm Chriſtum ꝛ hñs Ord/ þa mundu þeir mæla ſo/ Meñ mega ſetia

Ba ſetla og ſkicka þetta ✝ þad / þa er þ
þo ecke nema verallðleg ſkickan ✝ Setnin
gur/Mőnnum ſkal ecke naudga þar til/
Enn þetta kallaſt ad þiona Gude rettele
ga/og er őllum Mőnnum boded og ſkipa
lad / ad ottaſt ✝ elſka Gud alleina/✝ þio
na huőrium Manne med Chriſtelegum
Kiærleika/vid þeſſa Gudsþionuſtu vil eg
mig hallda/þuiad Gudz Ord kan̄ ecke ad
bregdaſt.

En̄ þeſſe Heimur han̄ giőrer þad ecke
hann ſkickar og dicktar ſier ſialpur hinar
og adrar Guds þionuſtugiőrder/þær ſem
Gud hepur ecke j ſijnu Orde boded/ſo ſem
ſkiede j Pauadomenum. En̄ þegar þa ke
mur Vitnisburduren ap Chriſto / huőrn
Heilagur Ande ber med ſannre Guds Or
da Predikan/og viſſar Mőnnum þa riet
tu Gudsþionuſtugiőrd/og laſtar hina ad
ra vppdicktada Guds dyrdkan/ Þar reid
eſt Heimuren/verdur ſem galen/ſeigiſt ecke
bara villt/vill hallda þui han̄ hepur vpp
teked/lijdr ecke auñtan nie vmuandan/vill
vera oſtrappadur/Og þ kemur þa/ad hū
ryckr Suerdenu og ſlær pra ſier. So mei
ga nu Menn ſia/huadan Heimſins Heipt
og Hatur kemur/ ſem er/ ad hann þecker
 huőrk

huörke Födurenn nie vorn Herra Jesum Christum.

Þetta skalltu lata vera þijna sierlega Huggun/ Þuiad auk Opsoknarennar/ þa lijda Christner Menn þessa Freistne / ad Gud hann skipter so misiafnt sijnum Gafum/ Omilldum örgum Skalkum giefur hann þad besta / enn þa Fromu og Gud hræddu lætur hann lijda opsokn og alla Olucku. Enn hugleid þu huör þu ert/ Huad hialpar Pauanum hans þrefallda Korona/ og mykla Magtaruellde ? Huad hialpar Cardinalum og Byskupum/ Munkum + Messupreſtum þeirra heilagur lif nadur og goder Dagar ? Fyrst þa vantar þad/ ad þeir þeckia huörke Födurenn nie vorn Herra Christum ? Þui læt þa vara/ þeir munu kaupa dyrt nog þa goda Daga/ Enn þacka þu Gude himneskum nædugum Födur/ ad þu ert fyrer Heimenum aumur og Fatæklur/ og hlytur ad vona + vænta Motgangs og Olucku a huörre Stundu/ Og enn þo so sie/ þa hefur þu þo þenna Friesiod/ ad þu þecker Födurenn og Sonen/ þui þar inne er folged eilijft Lijf.

Hölldum þar fyrer fast a þessum Vitnisburde

leðurde/ym vorn Herra Jesum Christum Pníad þo vier lijdum þar þyrer opsokn ꝛ Motgang/ þa er þetta vor Huggun sem vier standur/ ad vier erum sanner Vottar Christi/ ꝛ vitum ad þeir sem oss opsækia þeckia hvórke Fóduren nie Sonen/ ꝛ mu nu þar þyrar lijda eilijþar Kualer / Enn vier sem þeckium Fódurenn og Sonen/vier munum þyrer þessa Kynning verda Salu hólpner/ Þad veite oss Gud Fader/Gud Sonur/og Gud Heilagur Ande/Eilijþur Almættugr Gud Skapare/Frelsare/Hugg gare ꝛ Saluhialpare vor/Amen.

Bænen

HErra Gud Himneskur Fader / Vier glórum da vier þacker/ad þu þyrer þinn Heilaga Anda hefr sett oss til þess ad bera Vitnisburd um þinn kiæra Son Jesum Christum/Vier bidium þig/ad med þui Heimuren kann ecke ad lijda/sod dan Vitnisburd/og hatar oss þar þyrer/Þa ver tu vor Huggun/og veit oss Styrk og Hreysti/ ad vier lijdum Krossen med Polenmæde/og blij kum stadþaster vid þitt Ord/og ad vier mætt um alla tijma þundner vera i bland þeirra sem þig og Þinn Son riettelega þeckia/Allt þar til vier þannm og hreppum þa eilijþu Saluhialp/Fyrer Jesum Christum þinn Son vorn Drotten og Herra/Amen.

A Huijta-

A Huitasunnu hin þyrsta Predikan/ vm Natijdena og þann Heilaga Anda/ Actor. II.

HEgar Huijtasunnudagar voru þull komner/ voru þeir aller med einum Hůga j þeim sama Stad. Og þar vard skyndelega Þytur aþ Himne/ lijka sem mikels tilkomanda Vindar/ og vppþyllte allt Hwsid þar þeir satu jnne. Og a þeim saust sundurgreinelegar Tungur alijka sem Elldsloge/ og sette sig yþer sier huorn þeirra. Og þeir vrdu aller þuller aþ Heilogum Anda/ og toku til ad tala ymisl-

ymisleġum Tungum/epter þui sem Hei-
lagur Ande gaf þeim vt ad tala. Enn
þar voru Gydingar byggiande til Jeru-
salem/güdhrædder Menn/af allra han-
da Folke/sem er vnder Heimenum. Og
er þetta Hliod skede/ kom Mannfiølden
til samans/og vard ottasleigenn/ Þuiad
huør og eirn heyrde þa tala sitt Tungu
mal. Enn þeir aller toku ad skielfast/og
vndrast/ seigande. Sia/ Eru þesser eige
aller sem þar tala af Galilea ? Og hu-
ørnen heyrum vier þa talande vort Tun
gumaal/ þat vier erum jfæ fædder ? Par
thi/Medi/z Elamite/og þeir sem bygg-
ia j Mesopotamia/ Judea/ Capadocia/
Ponto/og Asia/Phrygia/og Pamphili-
a/a Egiptalande/ og j Landzælfum Ly
bie/huør ad er nærre Cyrenia/og vtlend-
er af Rom/Gydingar/ og þeir sem Gyd-
ingar hafa nygiørst/Kretar og af Ara
bia / og vier heyrum þa talande vorum
Tungum Gudz Stormerke.

A þesse

Nu Þessare Hatijd heyrum vier og sia um huór ad sie riettur Auóxtur Herrans Jesu Christi Upprisu + hans Himnafarar. Pijna hans + Daude a Krossenum þiena þar til / ad Gud er orden til frids fyrer þetta Offur / + vill nu ecke reidast vorum Syndum. Enn fyrer hans Upprisu er Daudenn sigradur og yfer vunnen / og Diófullen hefur mist alla sijna Magt / Huiad bæde Dauden og Dióbullen hliota nu ad medkenna / ad þeirra Magt er eckert / med þui ad sa framlidne Jesus an allrar Motstódu vppvekur sig sialfur til eilijfs Lijfs / Enn med sine Uppstigningu og Himnafór syner hann opinberlega / ad hann er eirn Eilijfur Gud / og situr til hægre Handar sijnum Himneska Fódur / Allt þtta þienar oss til vorar Saluhialpar / Enn eitt vantar enn nu / huórs vier meigum ecke missa nie an vera:

Huiad / enn þo Christur sie daen / vpprisen af Dauda / vppstigenn til Himna / þa eru þo vor Hiórtu samt full af Synd / + þad bregst ecke / Synden hrærer sig + kuikar so sem Ormur / og giórer epter Art og Natturu / og kemur oss til ad gióra i mote Gude hans Vilia og Bodordum / +

þad

þad er oss omógulegt þenne j mote ad standa/Ja/Hollde og Blode er vel viliugt ad samþyckiast Syndenne/og ad veita Gude alla Oblydne.

Og þo ad predikad sie þyrer oss vm Herran Christum/huórsu ad hann giórde Bot og Bitaling þyrer oss/ꝛ heþur giórt oss þrij þra Syndenne og Daudanum/þa vill þo slijkt ecke jnn j Hiartad a oss/þad bleþur sig ecke þar þar ad/þui þ er eins ꝛ þ kome ecke þar vid oss/Huar þyrer skiedur þad ? Þuiad vor Hiórtu haþa annan þanka ꝛ adrar hyxaner vm Gud. Þau vilia ecke nie kuña hugga sig vid hans Nad og Giæsku/Være godverk og þeirra þor þienasta til/þa heþdu þau nockra goda Von/Eñ þyrst þau eru ecke/þa eþast þau huórnen sem Madur predikar þyrer þeim vm Guds Nad ꝛ Myskun. Þetta er mióg mijkell og þordæmanlegur Brestur/sem er j vorum Hiórtum. Hier er nu þesse Hvitasunnu dagur mióg gagnlegur til/at vor Hiórtu mætte þyrer Heilagan Anda vmbreytast/Þuiad a þessum Deige lætur vor Herra Jesus Christus sijna Nad mióg dýrdarsamlega j liose aþ Himnum/sem oss giórer ad ódrum Mónnum/ꝛ endurnýar

durnyar vor Hiórtu / med óllu mote/ so ad vier truum þui heilaga Euangelio/ ꝛ haum hyrer þa Tru Fyrergiefning allra vorra Synda/ ꝛ sijdan eptera tókum oss vpp j mote Syndenne / og lœtum hana ecke rœda vid oss so sem ædur fyrre/ hell dur deydum hana og nidurkiæfum/ ꝛ hly dum Gude. Þesse tuó Heilagz Anda Verk sem hann vtrietter og verkar j vorum Hiórtum/ þau hafa med sier fleire Gæf ur/ sem er/ ad Hiórtun vor hura meir vm ad hlyda Gude/ enn ad hrædast Mennena/ Item/ ad Madur diarflega og obrædd medkenner sijna Tru/ og er j óllum Mot gange hraustur/ hafande Huggun j Nad og Myskun Guds:

Soddan dyrdarsamur Velgiórninga hefur a þessum Delge vered veittur ꝛ op enberadur/ og med honum hefur vor Her ra Jesus Christus med óllu fullkomnad sijna Nadar hialp oss til Handa. Þui ef Heilagz Ande veitteist ecke/ þa yrde Euan gelium forgiefens og an Auaxtar hia oss predikad/ so sem liost er af nogum Ept erdœmum/ bæde Phariseanna a þeim tij ma/ og Papistana a vorum Dógum/ þeir heyra Orded predikad/ enn Hiórtu þeir ra og

ra og Augu eru Steinblind/ Eyrun haþa þeir/ enn þau eru so dauþ so ad þeir bare na ecke pared þar aþ/ helldur eru þeir + verda þar aþ hardhnackader/meir + meir/Þar þylger þa epter annad þyngra/ at þeir lata Dióþulen draga sig j allra han da Synder/ so þeir rÿda + renna med honum til Heluÿtis og eilÿþrar Fyrerdæmningar.

Þar þyrer er þesse Hatÿd harla dyrdar leg a huórre vier siaum / huórsu ad vor Herra Christur burt tekur þa skadsómu Þordiarþan/ sem Sathan steypte yþer oss alla j Paradÿs med Syndene/ so ad Gu ds Ord þær og þinnur Rwm med oss aptur/ og Synden þær ecke þramgang epter sÿnum vilia / enn þo hun locke oss og vp veke j giegn Gude/ þuiad vor Hiórtu ha þa Guds Ord sier þyrer Augum/og þylg ia þui epter sem best. Og þo vier kunnum aþ Veykleika vorum ad þalla/ þa hialpar Hellagr Ande oss vpp aptur/ so ad vier liggium eige nie liþum j Syndenne/ Og so sem Sathan haþde ædur vppuakt Hiartad og Munnen Gude j mote/þa prÿsa þau nu Gud + loþa/ mz gratande Tarum/þyrer hans Nad + Myskun/ + skeyta ecke

ke ecke þar vm þo Heimenum lyke þad illa. Enn vier vilium nu tala vm Historiu þessa Dags/ þar kunnum vier þagurlega ad sia/ hvar til Heilagur Ande þienar oss/ hvadan vier skulum vænta hanns/ huörnen hañ vill koma til vor/ og huörnen vier eigum ad leita hans og þa hañ og ödlast.

Þesse Historia skiede a þimtugasta Deige epter Paska/ og þesse Dagur var hia Gydingum hallden miög dyrdarleg Hatijd/ Þuiad Gud hafde a þeim þimtugasta Deige epter Jsraelis Sona vtgöngu/ af Egiptalande/ eda epter Paskalambsens Dag/ vtgiefed sitt Lögmal a Sinai þialle/ Þuiad þad var eirn miög mykell Velgiörningur/ ad Gud opinberade Gydingum sinn Vilia med synu Lögmäle/ so þeir vissu huörnen þeir ættu hönum ad þiona / og giöra huad riett var. Þuiad Mannsinns Nattúru er so hattad/ ad ef Gud kiemur ecke ædur med sitt Ord/ og kienner huörnen Men skule riettelega þiona honum/ þa vppdictar Hiartad sijnar eigen Giörder / meinande Gude þar med ad þiona/ og velker sier so i Afgudadyrkan/ ad þar er ecke rad til Hialpar/ so sem nogleg

hnogleg Dæme Heidingia audſyna/Slyku daudlegu Orade ✝ illu athæfe villde Gud hier med hamla j þui ad hann gaf vt ſitt Lögmal a Sinai fialle.

Enn huörenn Gud hagade til j þann Tijma/og huörnen hañ liet ſig ſia og heyra/þar vm er af Moſe ſkyrlega ſkrifad. Allt Folked atte ad helga ſig j tuo Daga/og ganga ſo ad Fiallenu/ Þa komu Skruggur og Reidarþrumur/ ✝ logande Elldingar/allt Fialled huldeſt af Reyk/ og Eingell Drottens liet heyra ſijna Rödd/ þuilijkaſt ſem være ſterk Baſuna/So ad allt Folked vard hrædt/af þeſſare oyrdlegre og ognarlegre Syn/ottadeſt ad þ mundc allt ſaman deya af Hrædſlu/ Bad þar fyrer Moyſen/ad hañ være med þra Bodum/ og talade ſialfur vid þa / þeir giæte ecke þa Guds ſterku Röddu heyrt nie lided.

Þadan j fra hielldu Gydingar þann Fimtugaſta Dag/epter þad þeir ætu Paſkalambed/ fyrer heilagan Dag og eina ſierlega Hatijd/ Þuiat Gud af Himnum talade þa vid þa/og gaf þeim ſitt Lögmal/og ſtadfeſte ſitt Sattmal vid þa/at ef þeir hiellde hans Bodord / þa villde

hann vera þeirra Gud/og þa nadarsamlega varduita ɀ þeim hialpa/ So sem nu Historian auijsar / huórsu ognarlega þa gieck til þegar Gud gaf Lógmaled/ so ßinnum vier/ad Lógmalsins Art ɀ Edle er eins og j sama mata. Þad er Guds Ord og Bißalning/ þui kann eingenn ad neita/Enn so sem j þann Tijma skiede/ ad Gydingar kunnu ecke ad lijda Guds Ródd/eins þa er Lógmaled óllum Mónnum ein olijdanleg Predikun/huória vier j onguan mata kunnum ad lijda. Og m; þui vier kunnum ecke ad ßullkomna Lóg mæled vegna Syndarennar sem enn nu lijf er j oss/ þar ßyrer þa kemur ecke annad þar af en ein jll Samuiska. Vier siaum og vitum huad Gud vill læta gióra/ en vier ßiñum med oss/ad vier erum af Syndenne so ßordiarßader/ ad vier gietū þad ecke giórt/ Og med þui ad Gudz Sattmæle er so vid oss giórdur ßyrer Lógmæled/ad hann vill þa vera nædugur/ þegar vier hölldum hans Bodord/eñ ef vier hölldum þau ecke / þa er omógulegt ad vier sieum ecke hrædder ßyrer hans Reide/ Þetta merkia þær Reidarþrumur ɀ Skrugur ɀ Elldingar/sem vor Hiórtu skelfa ɀ hræda=

hræda/ þui þau ottast Guds Ride og ei lýþan Dauda.

So er nu Guds Lógmal hreint ✝ gott/ og Gydingar hrosa sier og hallda þad þyrer sierlega storan Guds Velgiórning/ ad Gud opinberade sinn Vilia þar med. Enn þetta vantar/ Hiórtu vor eru so aþ Syndenne þordiórþud/at þau geta ecke ha lled þennan Sattmala/og blijþa þar þy rer samt j Daudanum ✝ vnd Gudz Reide. Þetta er Sóken huar þyrer ad Gud vard at breyta þessare Moyses Hugtasunnu/✝ burt taka þann gamla Sattmala Lóg malsins/ og vppreisa eirn nyan Sattmal a/ so sem Pistillenn til Hebreos klarlega vtuijsar j 8. Cap. Huiad Gud loþar hia Spamannenum Jeremia einū nyum Satt mala/huiad sa gamle var veykur ✝ giór de ecke Auórt neirn.

Þad er miög agiætlegt ad sia /huórsu þessare nyu Huitasunū ber saman vid þa gömlu/ A þm tijma[so sem sagt er] var eirn hrædelegur Stormur/Skruggur og Elldingar/Enn hier kemur hliod aþ Him num/ so sem mijkell Þytur/og vppþyller allt Hused so þad skalþ og biþadest/enn þesse Þytur er miukur / þægur hyr ✝ linþ

Mijū- legur

legur Vindur/hvørn eingen þurþte ad ott aſt/Adur var Himenen bremande ad ſia med Reldarþrumum og Elldingum/eins og ad Himen og Jörd villde ꝼalla j eitt/ Hier lætur Heilagur Ande ſia ſig j Mynd elldlegra Tungna/og ſetur ſig yþer hvörn eirn þeirra/Og þad ſkiedur ſo/ ad lijka ſo ſem ꝼyr meir vard hvör Madur ſkielꝼ dur ꝫ hræddr/ſo verda þeir heilögu Poſ⸗ tular nu glader og hrauſter/ꝫ taka til at tala allra handa Tungumal / Og þar þeir ædur hielldu ſier inne/vegna Otta aꝼ Gydingum/ þar ganga þeir nu diarꝼleg a vt j Muſterid/og a medal Folkſins/ja ta openberlega og ſeiga/ad ſa Kroſſꝼeſte Chriſtur ſie Guds Sonur/ vppriſenn aꝼ Dauda/og ſitie til Guds hægre Handar/ og hvör hellſt ſem vill verda Saluholp enn/ſa ſkule trua a hann/akalla hann/ꝫ læta ſkijra ſig j hns Naꝼne/ Þetta er hid ſtuttligaſta ſagt vm Hiſtoriuna hvad þar ſkiede vm þa nyu nadarꝼullu Hvijtaſunn Hætijd.

Fyrſt ſkulum vier hier vita/ vm þann Heilaga Anda/ ad hann er eirn eilijꝼur al mattigur Gud/med þui ad hann vtgeni gur aꝼ Födurnum/ ſo ſem Chriſtur vott

fr. Joh. 15. Cap. Þesse vtgangur hefur engvan Tijma/ huórke Upphaf nie Enda og af þessu alyktast þad omotmælanleg a/ ad Heilagur Ande er slýkur Ande/ sem er Fódurnum lýkur j óllum Hlutum/ eins Eilýfur og Almættigur sem hañ.

Þessum Guds Anda giefur Ritningen þad Nafn/ ad hun kallar hann Heilagan Anda/ vegna sýns Embættis/ Þuiad hañ fyrer Truna heilóg giórer vor Hiórtu/ og veiter fyrergiefning Syndanna/ Og Ritningen seiger/ Ad lýka so sem hañ vtgeing gr af Fódurnum ad eilýfu/ so sender Christur hañ fyrer sitt Ord j vor Hiórtu/ Þui ad so seiger S. Petur Act. 2. Cap. Ad med þui Christur er vpphafeñ fyrer Guds hægre Hónd/ þa hefur hann medteked Fyrerheit hins Heilaga Anda/ eins og Christur segde/ Þegar jeg fer j burt þa vil jeg senda hann til ydar.

Hier mætte einhuór hyra/ Med þui ad Christur veiter alleina helgan Anda/ Hefur þa heilagur Ande ecke ædur verid med Mónnunum ? Suar/ Jeg sagda nu/ ad Heilagur Ande geinge vt af Fódurnum/ þar fyrer hefur hann vered ad eilýfu/ Eñ lýka so sem Sonur Guds/ huór af Fód

prnum er bødddur ad eilijfu/hann openbet ade sig fyrer oss a tilsettum Tijma/ + liet sia sig j voru Hollde / So opinberade og Heilagur Ande sig/a helgum Huitasun deige/og liet sia sig/ huór ed ædur til for na og eirnen var j Christelegre Kirkiu/ st ornade henne og styrde/spæde fyrer Mun Spamannanna/ + fyrer Orded vpplyste + helgade Mannanna Hiórtu. Og þea Em bætte huórt hann blutte heimuglega adur til forna alleina a medal Gydinga/ þad flytur hann nu opinberlega/ fyrer dyrdlega dasamlega Giórninga/ ecke alleinasta hia Gydingum / helldur og so lijka hia Heidingium:

Og med þui vier vitum huad Heilagur Ande er/þa eigum vier og ad læra þetta/ ad hann er vors Herra Jesu Christi Gafa + Skeinkur/Þar fyrer eigum vier ad bidia Christu vm þssa Gafu/ + leita hennar hia honum. Heilagur Ande nefnist + vors Herra Jesu Christi Gafa / ecke af þui ad Christur sender hann alleina/ Þuiad hañ seiger nóckrum sinnum/ad Faderen skule vtsenda hañ/Helldur af þui/ ad Christur alleina fyrer sijna Pijnn hefur þessa Gafu forþient / Þuiad hun giefst oss og

oss veitist alleinasta fyrer Christi skulld. Þar fyrer gillder þad eins/ huórt þu bidur Herran Christum vm þessa Gafu/ elligar Födurenn/ enn þar vppa skalltu treysta / ad hefde Christur ecke forþienad hana/ og være Gud þier ecke nadugur fyrer hans skulld / þa feinger þu Heilagan And ecke. Þar fyrer seiger Christur / Ef jeg fer ecke j burtu/ þa kiemur Huggarenn ecke til ydar / Enn ef jeg fer/ þa vil jeg senda hann til ydar. Og Johañ. 14. Jeg vil bidia Födurenn/ og hann skal giefa ydur eirn annan Huggara. Item/ Huggarenn sa Heilagur Ande / huórn Faderenn mū senda j mijnu Nafne. Þar fyrer er þad klꝛert talad/ ad Christur sende Heilagan Anda/ og so hans Fader/ og þo samt er Heilagur Ande su Gafa/ huória Christur hefur alleina medteked af Födurnum Actor. 2. og verdur oss öllum fyrer hans Son og skulld veitt og giefen.

Enn huória Þörf og Naudsyn ad vier höfum fyrer þessa Gafu/ þad er þar af openbert/ ad fyrer Syndena eru ecke alleinasta vorer Lijkamer spillter og fordiarfader/ bryggelga / Anden j oss er syndsamlegur og Jllur/ so sem vier meigum marka

a þeim sem ecke stiornast af Heilögū Anda / og lifa æn Guds Otta / þeir ganga fram örugger / ohræddder / giöra huad þa lyster / hugsa ecke vm huör Domur ꝛ Refsing þar mune epter koma. Skulenn þesse Eymd og Hörmung verda burt teken / og skule vier aumer verda riettelega holpner / þa skulu vier ecke hugsa vm ad þad sie nog / þo Madur verde fromur ed ytra þar verdur ad vera Hiartad med. / Madur hlytur ad fa med öllu eirn nyan Anda / sa ecke fylge Syndenē / helldur Guds Orde og hans vilia / Þetta verkar nu alleinasta vor herra Christur med sinne Gafu / sem er Heilagur Ande / hann forhindrar vorn illan Anda / ꝛ giörer oss ny Hiörtu / Enn huernen hañ fer ad þui / þad viliū vier og so heyra og læra.

Þier heyred j þessa Dags Historiu / huörnen ad heilagur Ande liet sia sig / so sem være þad gloande Tungur / Soddan var ein Auglysin / ad Gud villde lata ecke alleinasta predika Euangelium j allra handa Tungumalum / helldur ad hann og eirnen fyrer Tungur og Predikunar Embætted / villde giefa þañ Heilaga Anda. Þar fyrer / huör hellst sem af Hiarta girnest ad

fa þe=

þa þessa Gaßu/ sa hallde sier til Guds Tijds/ + Sacramentanna/ heyre rækelega Ordsins Predikan/ + lese vel/ + hure astūd unarsamlega vm Guds Ord/ þa vill Gud syrer sin Helga Anda/ vpplysa + vmskipte leg giora Hiortun/ Huiad Guds Ord/ og þau heilogu Sacramēta/ er sa einka mæ ten/ huar med Christur giefur Heilagan Anda/ og giorer oss adrar Manneskiur. Heimuren sem ecke hefur Heilagan Anda hann hefur Syndenne Ræm/ hann lætur Diofulen drijfa og draga sig huort hañ vill/ Þar huert a mote vardueiter Heilag lifa/ þa sem hafa Guds Ord/ so fr epter Ordenu/ enn ecke epter vondum Girndum/ þeir hafa Hollded j Taume/ og læta þad ecke ollu ræda / og þo þeir falle syrer Breyskleika saker/ eda Gæleys se/ þa angrar þa þad / þeir jata sijna Synd/ Bidia Gud vm Naad og Fyrergief ning/ og betra sig/ og þroast so jafnan + enne/ j Trunne/ Kiærleikanum + Von= um. Polenmæde og ollum godum Verk= þar af/ ad þeir hallda sier Rækelega vid Guds Ord/ og syrerlijta ecke Predikunar Embætted/ so sem Heimuren giorer/ helle=

dur haþa þad og hallda þyrer sijn dyggd/
tafta Fiesiod/ med þui ad þeir vita/ ad
Gud vill ecke med ỏdru mote giefa sinn
Heilaga Anda/ vtan med Ordenu.
Framar þa skulum vier og vita þad/
ad Gud vill lata Bidia sig vm Heilagan
Anda/ so sem Christus seiger Luc. 11.
Minn Fader vill giarnan gefa þeim Hei
lagann Anda sem hann Bidia þar vm.
Vor Bæn vill og haþa eina goda Sam
visku/Huỏr sem liggur j Syndunum/ og
liþer j Hneyxlunum / sa þær ecke neitt gott
med sinne Bæn / Synden giỏrer Hiartad
eþasamt/ + tekur þa Tru þra oss/ ad Gud
vilie Bænheyra. Þar þyrer huỏr han gie
nest Nꝛad hins Heilaga Anda/ hann skal
þyrst heyra Gudz Ord rækelega/ þar næst
þordast Synder og Glæpe/ + daglega Bid
ia Gud vm Heilagan Anda/ad hann vil
ie giỏra Orded liþande + krỏptugt j Hiar
tanu/þa mun Gud vissulega veita oss sij
na Nꝛad/ + vpþyria j oss þa Sigurdou +
nꝛadarþullu Huijtasunnu/ ei þo vier tỏlũ
ei allra handa Tungur/+ giỏrum ei krap
ta verk so sem Postularner/þa mũ þo þe
tta signada Lios vpplysa vor Hiỏrtu/so
ad vier þeckium Jesum Christum / vorn
Sala

Saluhialpara / og haum hyrer hañ Syn danna Fyrergiefning / og eilijft Lijf.

Bænen

JEsu Christe Sonur lifanda Guds / Vier bid- ium þig / Gief oss þinn Heilaga Anda / so ad hann stiorne oss og styre / og leide oss epter þyn- um Heilaga Vilia / og hugge oss j öllum Miot- gange / og Manntraunum / og halldе oss vid Sañ- leikan / enn forde oss Lygum og Lærdome röng- um / So ad vier mættum blijfa stadfaster j Trú- ne / og proast og vara j Kiærleikanum og öllum godum Verkum / og hafa so eina vissa Von til þinnar Nádar / og Miskunar / huöria þu hef- ur med þijnum Dauda afrekad og vtuegad / þu sem lifer og rijker med Födurnum og þeim Heilaga Anda / ad eilijfu Amen.

Annan Dag Hvijtasunnu Euangelium / Joh. III. Cap

SO elskade Gud Heimen / ad hann gaf vt sinn eingeten Son / til þess ad aller þeir sem a hann trua / fyr- erfarest eige / helldur ad þeir hafe eilijft Lijf. Þui eige sende Gud Son siñ j Hei- men / ad hann fyrerdæmde Heimen / helldr ad Hei

ad Heimuren frelsist fyrer hann. Huør a hann truer/ fyrerdæmest eige. En̄ huør þann truer eige/ han̄ er nu þegar fyrerdæmdur/ þui hann truer eige a Nafn eingetens Guds Sonar. Enn þesse er Domurenn/ ad Lios kom j Heimenn/ og Mennerner elskudu meir Myrkred enn Liosid/ þuiad þeirra Verk voru vond. Huor sem jlla giører/ hann hatar Liosid/ hann kemur og eige til Liossens/ ad eige straffest hans Verk. Enn huør sem Sannleikenn giører/ hann kemur til Liossenns/ so hans giørder verde kunnar/ þui ad þær eru j Gude giørdar.

J Giær heyrdu þier talad vm tuegg
ia handa Huꝑtasunnu/ Su ꝼyrre ꝛ
elldre var ſu/ þegar Lögmaled var
gieꝼed Gydingum j Eydimörku a Fialle
Sinai/ Þeſſe Huꝑtasunna var miög hræ=
deleg og ognarleg/ eingom var þar glad=
ur/ huör Madur var þar j Daudans An=
giſt og Hrædſlu ſaddur. Og ſlijkur Huꝑ
tasunnudagur er og varer j alla Stade/
huar ſem ecke er nema Lögmaled. Þuiad
þad Bregdſt alldrei/ vor Hiörtu ꝼordaſt
Gud og hrædaſt hans Reide/ þuiad vier
vitum hans vilia enn giörum hann ecke/
Ja/ Vier gietum ecke giört hañ/ Þui þat
Ord er ecke ꝼorgieꝼens talad/ ſem Moy=
ſes ſeiger/ Bölvadur ſkal ſa vera ſem ecke
helldur öll Lögmals ord.

Enn huar til Lögmals Huꝑtasunnu dag
ur kiene oſſ/ þad heyre þier j annen Tij
ma/ Til Riettlætis ꝛ til Himerijkis hial
par Lögmaled oſſ ecke par / Og þo er
oſſ þad gott/ þuiat aꝼ þui lærum vier at
þeckia vorn Veykleika / og ꝼordiarꝼada
Natturu/ vppa þad vier ſieum ecke athu
galauſer/ ꝛ lætum oſſ þikia/ ad oſſ van
te ecke neitt/ helldur ad vier leitum oſſ añ
arar Hialpar/ og Gledium oſſ j þeirre

Naad

Nꝏd sem oss verdur þramboden j Jesu Christo þyrer Euangeliū/ so sīn S. Pall seiger/ Lógmꝏled er Tyþtunar meistare/ so ad vier skulum koma til Christum.

Þar þyrer ꝏtte epter þa gómlu hrædeligu og hryggdarþullu Huüstasunnu ad koma ein ónnur ny Gledeleg og Nꝏdarþull Huüstasuña/ a hvórre vor Herra Jesus sende sinn Heilaga Anda oþan aþ Himnum til þss/ ad hann skule þyrer Trúna a Christum hreinsa vor Hiórtu/ og rotþesta þ heilaga Euangelium j oss/ og ecke alleina sta ad standa j mote Syndinne/ og vorum illum Anda/ j voru Syndumspilltu Hiarta/ helldur og so ad naudga oss til Hlydne vid Gud/ og til allra godra Verka/ vppa þad vier liþum so sem Guds Bórn/ og lꝏtum ecke Syndena nie Dióþulen stiorna oss. Enn med þessu mote eigum vier ad komast yþer þessa Heilagꝫ Anda Nꝏd og Gꝏþu/ sem er/ ad heyra rꝏkeliga Guds Ord/ bidia Gud aluarlega/ so sem þier haþed heyrt/ og þesse Lꝏrdomur ꝏtte ad vera ydur Hiartanlega kiær/ Eñ aþ þui ad omógulegt er/ ad vier verdum sꝏluholpner an Heilags Anda/ þa hlytur þesse Bꝏn ad skie aþ oss Daglega/ Og

aþ Hiarta/Vier eigum og þordaſt allt þ ſem Heilagan Anda kann ad ſturla + ſtygg la aþ voru Hiarta/ Þetta heyrdu þier i giær.

Enn þetta Enangelium ma þar þyrer ſynaſt ad vera ſkickad a þennan Dag/ ad vier ſkylldum haþa ſtuttan Form + viſſ= an Lærdom/ huar med Heilagur Ande vil le þremia ſitt Verk i Heime þeſſum/ + til reida Chriſto eina eiliþa Chriſtne. Lög= mæled[ſem þier heyrdud j Giær]er naud ſynlegur/ koſtulegur/ gagnlegur og godur Lærdomr/ til þſſ ad læra ad ottaſt Gud þordaſt Syndena/ og veita Gude ſkylldu= ga Hlydne. Enn þetta vantar/ ad vort Hiarta og ſa illur Ande ſem j oſſ er/ kañ ecke Batna nie vmbreytaſt med Lögmal= ſins Predikan/ helldur bliþur Hiartad n:z ſama mote + ædur var þad/ og þui giet= ur Lögmalſins Lærdomur ecke ſynt Auö= kt ſem hann ſkyllde. Þegar hann giörer ſem beſt hann kann / þa vmbreyter hann Munne/ Höndum og Fotum/ þad er/ Ma dur gietur læted nockud lyted ſia þad yt= ra Riettlæte Verkanna / enn Hiartad er ſpillt og þullt med Synd/ Og þo ſu von da Girnd brioteſt ecke j huört ſinn vt/ þa

 er hun

er hun þo samt i Hiartanu/og verdur all
drei so nidre Byrgd/ad hun kome ecke stun
dum i lios. Eñ brioteſt hun ecke vt/ ⁊ ma
dur lætur nockud a mote sier/og keþur ha
na nidur/þa bregdſt þad ecke/Menn ver-
da siergoder og athugalauser. So er þar
Vode a bædar Sijdr. Hallde Madr voll
dum Girndum i Taume/ og giöre huad
riett er/þa ver holldlegt athugaleyse og
Hræsne/ Eþ lætum vier vondar Girnder
og Fysner ba þramgang/og eþ vier þylg-
ium þeim/þa kemur ill Samuiska og ör
vænting. Soddan Auörtu leider Lögma
led epter sig / Ecke aþ þui ad Lögmaled
sie ecke i sialþu sier hreint og godur Lær-
domur/ helldur aþ þui vier erum ohrein-
er/ ⁊ vor Hiörtu kunna ecke ad þara riett
med þennan Lærdom/Eñ være vor Hiör
tu þrÿ og þrials giörd þra soddan Ohre-
inleik og Synd/ þa skylldu þau kunna ad
þara betur med Lögmaled.

Þui er ecke gagnlegt/ad vier holldum
oss med Gydingum til Moysis og Lög-
mals sins/elligar ad vier lætum oss nægia
Verkanna Lærdom/ huör ed ecke ad eins
vmbreyter Höndū ⁊ Fotum/ so sem Lög-
maled giörer/helldur leitum annars Lær-
doms

doms/ſa Hiörtun kann ny ad glöra/ ⁊ gie
þa oſſ eirn godan nyan Anda j ſtaden vo-
rs jlls Anda/ſem aþ nætturu til er j oſſ.
Enn huör er þeſſe Lærdomur? Huad kal
laſt hann? Huar þinnum vier hañ? Ecke
hia Moyſe/ þuiad/ſem ſagt er/hañ læt-
ur Hiartad blijþa ſem þad var/og kieñer
alleinaſta huad vier ſkulum giöra. Enn
aþ þui ad Hiartad er hid ſama ⁊ vmbreyt
eſt ecke/þa er oſſ ſoddan Lærdomur gagn
laus?

Þetta giörer ſa Lærdom: ſem vier hey
rum j þeſſu Euangelio/og openber er gi
ördur a þeirre ſeirne Nadar Huytaſuñu/
aþ Heilögum Anda. Þar þyrer ætte eing-
en chriſtenn Madur ad vera ſa/ ad hann
kunne ecke þennan Texta þyrer vtan/Ord
þyrer Ord/ ⁊ leſe hann daglega þyrer Hi-
arta ſijnu/ſo ſem þau Ord/hia huörium
ad Heilagur Ande er viſſelega/og vill þyr
er ſoddan Ord og Predikun verka ſiñ giör
ning hia oſſ/ ſem er ad hreinſa og ny ad
giöra vor ſyndug Hiörtu/ hamla Synde-
nne/og vpp vekia ſanna Hlydne j oſſ.

Þegar manlleg ſkynſeme huxar vm
Gud/þa alyktar hun ſo/ad Gud ſie nad
ugur og godur alleinaſta þeim ſem epter
 þylgia

fylgia hans vilia / og giöra þad sem hö-
num er þægelegt / Enn hinum sem j Syn-
dunum liffa sie hann reidur og gramur.
Soddan huxaner höffū vier aller aff Náttu-
urunne til vm Gud / og þad er omögulegt
ad Hiartad kunne nockud gods sier at væn-
ta af Gude / þegar þad veit sijna Saur-
gan og Synd. Og j þessu verdur bæde
Samuitskan og Lögmaled samhlioda /
Þuiad Lögmæled predikar eins / ad Gud
vilie þeim til goda vera j þusund Lidu
sem hann elska / Enn þeir sem hann hata
þa vilie hann straffa j þridia og fiorda
Lid.

Enn vilier þu þeckia Gud fullkomle-
ga / og riettelega vita hans Vilia / þa giæt
ad þier / Þu lærer þad ecke af Lögmale-
nu / J þijnu Hiarta og þinne Samuisku
finnur þu þad ecke helldur / Helldur skal-
tu taka þessa Predikun þier fyrer Hend-
ur / þar muntu finna allt annad / Þuiad
hier heyrer þu / huörsu ad Gud hann elsk-
ar Heimen / og er vid Syndugа myskun-
samur / Þuiad so hlyda vors Herra Jesu
Christi Ord / Gud elskade so Heimenn / ad
hann gaf sinn eingeten Son. Merk þesse
Ord vel og vandlega / og huxa vm þau /

Huad er Heimurenn ? Hañ er þiölde man legs Kyns/aller þeir huörium Gud Byd: ad ottast og elska Gud/helga hans Nafn/heyra hans Ord/heidra Födur + Modur/sla ecke j hel/drygia ecke Hoor/Lünga ecke nie stelä/er ct. Aþ þessare Bepalningu meigū vier læra/ad Heimuren j sialfum sier er ecke annad enn Guds og hans Ords forackta re/Mañdrapare/Hoorkall Þiofur et cr. Þuiad huör þörf er a þui ad Gud skyllde Bioda þuilijkt / ef vier giördū þuilijkt af sialfum off tll ? Elle egar ef vor Nattura være ecke hneigd til þess sem þar er þuert a mote.

Þetta er nu Heimuren/ sem er Hoopur allra Skalka og Straka sem ad fremia allra handa Löstu og Synder/Spyr þu þijna Samuisku þar ad/ huad Gud heþur j sinne vid slijka Menn[þui þo nockrer sieu ostraffanleger j þeirra ytre Hegdan/ og Framferde/ þa eru þo Hiörtun allra so halldeu ad þau eru Gude a mote] þa mun hun seigia og alykta/ad Gud kann ecke ad lijda þa/hann vil straffa þa/og fordæma. Enn hier stendur þuert j mote Gud elskade Heimen/seiger Christur/þad er/ Eñ þo Heimureñ sie fullur med Synder/

þer/þa getur Gud þo ecke hatad hann/ hann getur ecke lijded/ad Heimuren bordest mest eda byrerbarest. Hañ giörer hier grei narmun/ Syndena sem ad er Diöbulsinns Eitran hatar hann/ Enn Mennena sem þar med eru eitrader hatar hann ecke/þa elskar hann/og hefur soddan Kiærleik til þeirra / ad hañ vill hialpa þeim.

Enn vilier þu framar vita/huörnen Gud elskar Heimen/þa heyrdu huad Herran Christur seiger. Gud/seiger hañ/elskade so Heimen/ ad hann gaf sinn eingeteñ Son/so ad aller þeir sem trua a hann/ skulu ecke fortapast/ helldur hafa eilijft Lijf. Þad ma heita Elska su ed yfergeingur alla Ast og Elsku/ad hann gefur oss eingeten Son sinn / lætur hann verda Mann/+ huad hann giörer og lijdur hier j Heime j voru Hollde/þat skal heyra oss til/vera vort eiged / koma oss til Gagns og Goda. Huör kann med Ordum ad vt tala/eda med sijnu Hiarta ad grunda slijka Nad ? Ef þu hefur godan Vin/ og honum liggur a/þa hialpar þu honum med Godze + Peningum/ef þu gietur/ eñ Börn þijn gefur þu ecke vt fyrer hann/ hier er eingenn so kiær/ad þin eigen Börn sie,

ſie þier ecke kiærare. Þetta giörer Gud ecke/ hann giefur ſinn eingieten Son/lætur hañ koma j Heimenn/ ꝛ j vora Eymd/ lætur hañ deya a Kroſſenum / aumum og andſtyggelegum Dauda / Huar fyrer? All einaſta af þui/ ad hann elſkar oſſ/ ꝛ hefur j ſinne ad frelſa Heimen fra Syndenne ꝛ Daudanum/ ſo ſem Orden lioſlega hlioda/ Vppa þad ad aller þeir ſem trua a hann fyrerfareſt ecke/ helldur hafe eilijft Lijf.

Hier er nu þetta tuent / Være ecke Elſka Födurſins og hans Giöf/ þa værum vier aller ſaman hialparlauſer/ Þuiat eingen huörke a Himne nie Jördu kann at hialpa: Nu kemur þar Sonur Gudz einngieten/ hann ſöckur ſier nidur j vora Eymd/tekur Synder vorar fra oſſ og leggr þær vppa ſig/og betalar og borgar fyrer þær m ſijnu Blode/ ſo vier þurfum ecke ad giöra neitt annad nema trua a hann/ þad er/hugga oſſ j hans Dauda/og fyrer hann vona og vænta oſſ Guds Nadar/ þa ſkulum vier verda Saluholpner.

Þetta er nu ſu rietta Predikũ hins Heilaga Anda/fyrer huötia hann giörer önnur Hiörtu j oſſ/tekur burt Syndena/ ꝛ hrein

far oss. Lögmaled sem sagt er / er lijka Guds Ord / og eirn Himneskur Lærdom ur/en pad kienner alleinasta huad vier eigum ad giöra/en gefur oss huörke Matt nie Megn til ad giöra pad/ vor Hiörtu eru eins + mdur/En pesse Predikun talar ecke vm vor god verk ed a Giörninga/hun setur fram fyrer oss Guds Nad + Myskun/og huad Guds Sonur hefur giört fyrer oss/ad Faderen hafe giefed oss han til Eignar. Pesse Predikun geingur ecke so einfalldlega fram sem Lögmaled/Heilagur Ande hann er par med/ hann vpp vekur vor Hiörtu/so ad pau trua pessare Predikun/og efa ecke Nad og Myskun Guds/huiad pau sia petta vissa Teikn og Merke/sem er Guds Sonur/par fyrer hafa pau sijna Huggun j hans Dauda og Forpienan/Og po pau giete ecke sagt nei fyrer Syndernar/ pa samt efa pau ecke Gudz Nad / huiad pau vita ad Gud gaf peim sinn Son/og vill ad aller skule med taka hann + verda hans niotande.

Par verda pa öll önnur Hiörtu. Pad er natturlegt po vier Syndarenar vegna hrædunst Gud og hans Reide. En mz pessare Predikun kiemur Heilagur Ande pui

því til vegar/ad þo vier sieum synduger þa hỏfum vier samt Von og Traust til Guds nadar/hvória hũ hefr synt j Synenum/þa verdum vier þar af vpphuattet/so vier hurum ad veita Gude Hlydne + skicka oss epter hans vilia/ + fordast allt þad sem vier vitum ad honum er j mote. Þar fyrer stondum vier j mote Syndeñe/ og verdum so sem nyar Manneskiur/Þui ad enn þo oss sie omógulegt allar vondar Girnder nidur ad kefia/ Holld og Blod hefur sitt Edle jafn vel j Heilógum/ þa feum vier þo epter slijka vmbreyting hiartans/ nya vilinga og lostuglega Hlydne og Ast til Guds Lógmals/þar sem adur fyrr eñ Hiartad vard fyrer Heilagan Anda vmsnued/var ecke annad eñ Lyst til Syndareñar/ enn ogied a þui ad hlyda Gude og elska hañ.

Þar fyrer skulum vier vandlega merka Suñu og Innehalld Heilags Anda Predikunar/Mẽnn meiga leita til so sem þeir vilia/ þa er þo j óllum Heimenum engen añat Mæte eda Hattur/med hvórium vor Hióǵrtu kunna vm ad breytast enn þesse/ ad vier heyrum og medtókum Euangelium af óllu Hiarta / og sidan

Gud vm sijna Nad/ ad hann vilie geꝼa oss Heilagan Anda/ sa sem giörer þessa Prędikun riett liꝼande og kröptuga j vorum Hiörtum/ so ad vier truum a Christum/og verdum so ꝼyrer þa Tru riettlater og Saluholpner.

Og þesse Ord skulum vier vel og vandlega merkia/ riettum Lærdome til styrkingar j mote vorum Ouinum Papistunum/ Þuiad/ eꝼ þu giæter grandvarlega at Textanum/ þa er þetta Suñа og Meining hans/ Ad Christur kenner hier/ huørnin vier kunnum ad verda Saluholpner/ og ꝼordast eilijꝼan Dauda. Eꝼ þu spyr einn Papista þar ad / þa vijsar hann þier til godra Verka/ Þau eru ymislig/ Sum heꝼur Gud biꝼalad j þeim tiju Bodordum/ sum haꝼa Menn sialꝼer vppdicktad/ sem er Klaustra liꝼnadur/ Messuhalld/ Akall Heilagra/ et ct. Og med þessum Lærdome heꝼur Pauen villt og blindad allan Heimen/ Eingen visse añad enn þat/ Eꝼ vier skylldum komast j Himerijke/ þa yrdum vier ad hialpa oss þar til med vorum eigen Verkum. Enn heyrdu huad Herran Christur talar lioslega/ Þesse er einasta Veguren/ eingen annar/ so vier glötumst ecke/

ke/helldur verdum Saluholpner/AD TRVA a hann/ Ef þu nu spyr Papista ad/ hvórt þad kallast ad trua a Christum at heidra Forelldra/ sla ecke j hel/ Hoorast ecke / ei Linga nie Stela/ og ad eg nefne þeirra god Verk Igiefast j Klaustur/ forsueria Ectaskap/ þurfasta / akalla Heilaga/ et ct. Þa munu þeir suara/ ad þad sie sierdeilis Godverk/ og ad trua a Christum sie annad sierlegt.

Spyr þu þa enn framar/ Med þui ad Christur seiger/ Hvór sem truer a mig/ sa skal ecke fordæmdur verda/ og þesse god verk eru annad en ad trua a Christum/ þa epterfylger þad so ecke verdi j mote mælt/ad fyrer þesse eda ónnur Godverk/ verdur eingen Madur Saluholpen/ Og være mógulegt/ad nóckur Madur giórde óll God Verk sem til eru/ þa hlytur hann sama ad fara Diófflenum j valld/ Þuiad hier stendur/ vær eigum ad trua a þann ein getna Gudz Son/ Hann er alleina sa sem oss vardueiter/ so vier ecke fordæmunst. Huór hann nu truer/ sa verdur ecke dæmdur/ hann er laus fra Gudz Reide/ Gud helldur hann fyrer sitt elskulegt Barn/ og giórer hann Saluholpen. Enn huór sem

ecke truer/þad er/huør sem ecke setur Tru og Traust til Gudz Nadar og Myskunar/fyrer Christum/ad Gud mune fyrergiefa hönum Syndernar / og vera hönum nadugz Christi vegna/sa er alla reidu dæmdur og fordæmdur/so hönum skal hvørke Klausiralifnadur/Messuhalld/ecke Fyrerbon Heilagra / ecke Lögmaled mz Moyses hialpa so mÿked sem er Nalpradaruirde.

Nu ef þu spyr ad/Skulu þa Godverken verda til einkis gagns ? Eda skal þesse seirne Hustasuña vera til þess/ad þin fyrre hafe enda/og Gud hafe forgiefens giefed sitt Lögmal ? et ct. Nei/ecke so/ Þu ætt ad vera fromur/ og giöra eckert þat sem Gud hefur fyrerboded þier/Eñ ef þu villt ecke giöra so/ + ef þu lifer epter þÿnum vondum vilia + Girndum/þa þarftu ecke at vænta annars eñ Gudz Reide + eilÿfrar Fyrerdæmningar/so sem S. Pall berlega talar/Ad fyrer soddan Synda saker kome Guds Reide yfer þau obludyden Börn/Col. 3. Cap. Enn hier fylger ecke þad epter/ad þu kunner med þÿnum godum Verkum/ad koma þier jnn j Himerÿke/Þuiad so sem j Giær var opt=

sinnis

ſunnis talad / Vor Verk kunna ecke ad vera riettelega god og ƀullkomleg / ƀuiad Hiartad er obreint og ƀullt med Synd / og ſu vonda Girnd og Lyſteſeme kan ecke ad deya ƀyrr enn Hollid og Blod er med ollu daudt. Og nu ƀyrer ƀeſſa Grein / at vier kunnum ecke ad hialpa oſſ med vorum godum Verkum / ƀa ſende Gud ſin Son / ad hann ſkyllde lietta aƀ oſſ ƀeirre ƀungu Synda Byrde / og ƀyrer ſijna Pijnu giora oſſ Guds Born [vier ſem adur vorum born Reidinnar] og leida oſſ aptur til Sonarlegrar Hlydne / med ſijnum Heilaga Anda.

So ſtodar nu ƀeſſe ſeirne Huſtaſunna ƀar til / ad vier kunnum ad ƀara riettelega med ƀa enn ƀyrre / ecke til ƀeſſ ad vier ƀyrer vor Godverk kunnum ad aƀleggia Syndena / elligar verda Saluholpner / ƀad verkar alleinaſta vor Lauſnare Jeſus Chriſtur / hann hlaut til ƀeſſ ad gieƀa vt Lijƀ og Lijkama ſinn / Helldur ad vier kunnum [ſo miked ſem veykum Mønnum er mogulegt] ad veita Gude nockra Hlydne / og ecke med Syndum og Glæpum ad koma hans Reide yƀer oſſ. Petta er ſa meſte Auoxtur Godra verka ƀyrer Guds

Dome

Dome/ hvðr þeir alleinasta giðra / sem fyrer Truna a Christū hafa feinged Syn danna fyrergiefning/og Heilagan Anda/ Enn j hia þeim sem ecke hafa Heilagann Anda medteked/ eru god Verkin ecke nema Hræsne/ og ytra Riettlæte/ þad sem fyrer Gude ecke par gillder.

So hafe þier nu heyrt þann Lærdom sem þessa Dags Euangelium hefr sijne ad hallda/ad Suma + Mergur mæls þeirrar Predikunar sem Heilagur Ande hefur/+ fyrer huðria hann vill endurnya vor Hiðrtu/er þetta. Vier skulum trua/ ad Gud se ecke reidur vppa oss/ þo vier sieum aumer Syndarar/ hann vill ecke ad vier skulum þar fyrer fordæmast/ helldur gef ur hann oss sijnn eingieten Son/a hann ei gum vier ad trua/j honū skulum vier hafa vora Huggun/og verda so frij og frialser fra Syndene og eilijfum Dauda/ Pad giefe og veite oss öllum vor Lausnare Jesus Christus/Amen.

Bænen

Herra Gud Himneskur Fader/þu sem af þðdurlegre Ast og Elsku til Manneskiunnar hefur veitt og giefed oss þinn Son hingad / þenn nan

han Heim/og villt ad vier ſkulum trua a hann og i hans Nafne ödlaſt eilijffa Saaluhialp/ Vier bidium þig/Gieff þinn Heilaga Anda i vor Hiärtu/ad vier mættum ſtanda ſtöduger i ſoddan Trü/allt til æpeloka/og verda ſo eilijflega Saaluholpner/ Fyrer Jeſum Chriſtum vorn Drotten/Lauſnara og Herra/Amen

A þann Heilaga Trinitatis Sunnudag/Fyrſta Predikun/ Vm Naттijdarhallded.

HAtijd þeſſe er þui hallden i Chriſtelegre Kirkiu/ ad Folkenu verde kent og vnderuijſad / huad GVD er/ſo Menn lære hann riettelega ad þeckia ✝ at akalla. Og þetta er ſu þÿrſta ✝ allra hæſta Hőfudgrein vorrar Truar/ med huøre vier ſkilium oſſ fra öllum audrum Mönnum/og öllum ödrum Truarbrögdum i Heimenum. Og þad er vijſt og ſatt ad huör hann riettelega þecker Gud/hans er þad eilijfft Lijff/Þar i mote/Huar ſem Menn þeckia Gud ecke riettelega/ þar er Synden/Dauden og eilijf þyrerdæmning. Sydingar/ Tyrkiar og adrer Heidingiar kunna eirnen ad tala vm Gud/ Þeir

trua

trua a eirn eilijfan Almättigan Gud / sim aþ ongu hefur skapad Himen og Jörd / og alla Hlute sem þar jnne eru. Enn huör sem ecke veit meira aþ Gude enn þetta / sa þecker ecke Gud riettelega / og hañ veit ecke / nema þad minsta Guds verk / huat med Gud hefur sig fyrer oss i Náttúrunni opinberad.

Þuiad Ritningen kenner oss þessa Grein med ödru mote / sem er / Ad þar er ecke nema eirn eilijfur almattugur myskunsamur lifande Gud / og þesse same eine almattuge Gud er Gud Fader / Gud Sonur / og Gud Heilagur Ande: Þar eru þriar adskilianlegar Persónur / Faderen / Sonuren / Anden / og er þo ecke nema einasta ein guddomleg Vera / ecke þrijr Gudar / helldur alleinasta eirn Gud. Þuiad Gud Fader fædde aþ sier sinn Son fyrer alla Eilijfd / og Sonuren er eirn eilijfur almattugur Gud so sem Faderen / hafande huórke Upphaf nie Enda. Þuiad Faderen kann eckert ad fæda aþ sier nema þat sim eilijft er / og honum samlijkt / So vtgengur Heilagur Ande aþ Födurnum og Synenū / og er þar fyrer lijka eirn almattigur Gud / än Upphafs og Endas / eins og Faderenn

ꝛren og Sonuren.

So myked kenner Ritningen oss vm þe ssa Truargrein/Vier skulum og lata oss nægia þetta/þviad vier skiliúm þad all drei klarlega ꝛ fullkomlega so leinge sem vier lifum j þessum Heime. Þar fyrer skulum vier lata þetta so standa/og sko da þau Verk og þa Giørninga/hvar m3 hvør Personā hefur sig opinberad/þar af kann Madur agiætlega ad sia og læra greinarmun Personanna og þeckia þa ein ᴜstu guddomlegu veru.

Gud Fader hefur opinberad sig fyrer oss Mønnunum/fyrst j þui/ad hann fyr er sitt eilyfft Ord SONENN skapade all a hlute af ongu/Himen og Jørd/ꝛ hvad þar er inne: Af þessare Opinberan vita Gydingar Tyrkiar Heidingiar/þuiad þr sia þad med Augunum/og þreifa a þui med Høndønum/Enn af þeirre Opinbe ran sem myklu haleitare er/af hvørre Ma dur lærer riettelega ad þeckia Gud Fødur og hans Hiarta til vor/þar vita þeir on gvan Hlut af/sem er ad Gud gaf oss Mønnunum sinn Son/sem er/ORDED þad hann fædde j eilyfd/og liet hann j klædast voru Hollde. Hvør sin̄ þetta veit

O hann

hann sier/ad Gud vill vera Nadugur og Myskunsamur/ med þui hann sende oss sinn himneska Feisiod/sinn eingieten Son vppa þad/ad vier skylldum fa Syndann a fyrergiefning ⁊ eilijft lijf. Nu mz þui/ ad huörke Tyrkiar Gydingar nie Heidingiar vita þetta/⁊ vilia ecke trua þui/Ja/ þeir giöra Spott af þssu/þa er augliost ad ecke vita þeir af Gude / ⁊ ecke þeckia þeir hañ/þeir meiga tala vm hañ huad þeir vilia/eñ þad hefr ecke par ad seigia.

Guds Sonur þad eilijfa ORD/hefur öpinberad sig j þui/ ad hann kom j vort Holld/⁊ fæddest af Jömfru Mariu/sañ ur Madur/⁊ kende oss fyrst med Euangelij Predikun/ad þeckia siñ Födur/þad hñ vilie vera myskunsamur/ og fyrer Sonar sijns skulld fyrergiefa oss Syndernar/og giöra oss Saluhialplega. Þar eptera gaf hann sig vt til eirnrar Fornar a Krossenum/fyrer allar vorar Synder/so ad vier fyrer hans Dauda yrdum frij ⁊ frialser fra Syndenne og eilijfum Dauda/ Hñ reis vpp a þridia Deige/stie vpp til Himna/þar situr hann til hægre Handar sijnum Födur/j voru Hollde og Blode/og hañ vill a þañ sijdasta Dag koma af Himnum

innum

innum/lÿkamlega og ſyneliga/ j Skye ei-
nu/ og dæma Lifendur og Dauda/ og gio-
ra þa eilÿflega Saluhōlpna ſem trua a
hann/ og byggia ſig j hans Dauda/ ⁊ tru
a hans Orde/ Hina adra vill hann fordæ-
ma eilÿflega/ ſem forſma hans Ord/ ⁊
þui ecke trua/ helldur fylgia ſÿnu Hiarta
og Dioflenum. Þeſſu vilia huōrke Tyrk
iar/ Gydingar nie Heidingiar trua/ ⁊ eige
vita þeir hier af/ Þeir offækia þetta/ ⁊
draga Spott þar at/ þar fyrer blÿfa þr
j Daudanum og Fyrerdæmingunne/ og
vita ecke af Gude.
Heilage Ande/ Þridia Guddomſins Per-
ſona hefur opinberad ſig/ j þui/ ad hann
a Huijtaſunnu deige j lÿking gloande Tu-
ngna vpplÿſte Poſtulaña Hiörtu/ og kende
þeim a augabragde öll Tungumæl/ ⁊ fy-
rer þeirra Ord ⁊ Predikaner vpplÿſte hiñ
margra Manna Hiörtu/ ⁊ giörde þa riet
truada. Þetta vill hann enn nu og ætijd
verka j Chriſtnene/ ⁊ læta ſia ſig þar m3/
ad hann fyrer Euangelium og þau heilö-
gu Sacramenta vill vpplÿſa vor Hiörtu
ſo ad þau þecke Gud riettelega/ ⁊ treyſte
vppa hans Nad og Myſkun/ elſke Naun
gan/ ſie þolinmoder/ ⁊ ad Meñ ſie blyd
 ner j

ner j Kroſſe og Motgange/ſtande j mote Syndenne og veite Gude loſtuga hlydne. Af þeſſare Heilags Anda openberan/ og þuilÿkum hans Verkum vita huörke Gydingar Tyrkiar nie Heidingiar nockurn Hlut/og blÿfa þar fyrer j Daudanum/og þeir eru med aullu mote Afguddyrkarar / ſem eckert vita af þeim rietta og ſanna Gude og hans Verkum/þar fyrer kunna þeir alldrei riettelega ad akall a Gud.

Enn vier Chriſtner Menn ſem ſo þecktum Gud/ad hann er eirn Fader/+ fædde eirn SON/fyrer alla Eilÿfd/ounræddelega[+ gaf oſſ hann til eignar/ſo ad hañ vard Madur/ leid Dauda og Pÿnu fyrer oſſ/og fyrer ſÿna Vppriſu yfer vañ hañ Daudan og Diöfulen]vier vitum og ad Heilagur Ande er ſannur Gud/og ad hañ vilie koma til vor/og bua j vorum Hiörtum/og giöra þau med öllu mote Ny og ödruvÿs enn þau adur voru. Vier[ſeige eg]ſem ſlÿkt vitum/kuñum riettelega ad bidia/og riettelega Gud ad akalla. Þui vier komuſt ödruvÿs ad Orde enn Gydingar/Tyrkiar og Heidingiar/O Almattuge eilÿfe Gud þu ſem ſkapader Himen +

Jörd

Jörd et ct. Vier kunnum betur og liosleg ar ad vtþyda huad Gud er/ þar vier seigum so/ O eilijfe Almattuge Gud Fader/ þu sem þyrer þitt ORD hefur skapad alla Hlute/ og gafst oss þinn Son/ O eilijfe Almattuge Sonur Gudz/ sem Madur ert orden/ og deyder fyrer oss á Krossenum/ O almattuge eilijfe Gud Heilagur Ande/ þu sem fyrer þad heilaga Euangelium villt helga og vpplysa vor Hiörtu/ styrdu og stiorna mier/ geym mijn fyrer Synd og skömm/ varduect mig vnder Skiole Nádar þinnar/ og giör þu mig eilijflega Saluhólpen/ et ct. Þetta kallast riettelega ad bidia/ og mz þessum hætte kann eingen ad bidia nema alleinasta þeir Christnu/ þeir einer þeckia Gud riettelega/ af hans Verkum/ med huöium hñ hefur opinberad sig.

Hier mætte einhuör seiga/ Kallest þetta alleina riettelega ad bidia/ þa hefur alldrei nöckur adur fyrre riettelega beded/ Þuiad Vier meiga sia Bæner þeirra Heilögu Spamanna/ Moysis og añara/ þr hafa akallad Gud Zebaoth/ þad er Gud Allsheriar/ sem skapad hefur alla Hlute þa sem eru/ J Psalmenum stendur ORD

ten eda GVD/Drotten/Mijna Sal boꝛ-
leinger epter þier / hialpa mier Drotten
þui eg er saklaus/Drotten er mitt Lios/
Minn Gud eg akalla þig et et. Mz ſod-
dan mote ma vel þikia ad Tyrkiar og
Gydingar Bidie/Þui þeir nefna þañ Gud
sem skapad hefur Himen og Jörd/ þad
kann ecke ad vera nöckur annar eñ eirn rie-
ttur og sannur Gud.

Enn hugleid þetta vel/þa skalltu finna
ad þetta er ecke þañen. Þuiad eñ þo Gyd-
ingar j gamla Testamẽtinu nefndu GVD
ellegar DROTten j þeirra Bæna akalle/
og þo þeir ecke nefndu Persónur Gud-
domsins sem nu var talad vm/ þa er þo
vijst ad þeir akölludu alleinasta þañ Gud
sem fyrerhiet ad giefa þ Blezada Sæde *
sa ed fyrer sinn Heilaga Anda talade j
Spamönnönum/* alla tijma hefur Pre-
dikunar embættenu vid Magt hallded.
Þuiad aller Gudhrædder Gydingar höf-
du Tru og Traust þar a/ ad Gud munde
senda eitt Blessad Sæde/ og med þui frel
sa fra Syndeñe og Daudanum / Þannen
hafa þeir medkient Christum/ og truad
a hann alla tijma j þeirra Bæna akalle
enn þo ad þesse Truargrein være ecke hia
þeim

heim so klar + auglios/so siñ j Nya Teſtamentenu/j huǫrtu þetta Lios vm Gud Fǫdur/ Son + þann Heilagá Anda atte ad ſkijna ſo ſem ſu ſkiæra Sol.

Þar fyrer meigum vier med ǫllu ſkilia Bæna akall Gydinga j gamla Teſtamenteun fra Bænaakalle Tyrkia og Heidingia/Þuiad Tyrkiar nefna Gud med Nafnenum/ enn þeir meina þañ Gud ſem onguan Son hefur/fyrer huǫrn hañ vilie gióra oſſ Saluholpna/+ ecke hefur helldur Heilagan Anda/fyrer huǫrn hañ vill Helga oſſ. Enn ſoddan Gud er ecke ſannur Gud/ Þar fyrer vita þeir eckert af Gude og þo þr læteſt tilbidia Gud/þa tilbidia þeir þann leida Dioful / Þuiad ſa Gud er huǫrke a Himne nie a Jǫrdu/ ſem er ein ſamall/ an Sonar og Heilags Anda.

Enn huǫrnen ad þeſſe vor Truargrein verde beuijſud af þui gamla Teſtamenteenu/þar vm er nu oflangt ad tala/ Fyrer þeit j Paradijs vm Kuinnunnar Sæde aud ſyner klarlega/ad epter þui þ a at ſundurmeria Hǫggormſins hǫfud/ þa hlytur þ ſama Sæde ad vera Gud/ ſo ſem Eſaias giefur þui. Sæde þad Nafn/ og kallar hann Emanuel/Gud med oſſ. So

 eru +

eru og Vitnisburder vm Heilagan Anda auglioser og klarer/ Fyrst j Giörningenum / ad Gudz Ande talar fyrer Spamenna/ og hia Spamannenum Joel vottar Gud/ ad hann vilie vthella sijnum Anda yfer allt Holld/Ad sönnu/ Þa er mismunur a millum hans sem vtheller/og hins sem vthelltur verdur / Faderen kann ecke ad vthella sialfum sier. Þar a mote/ sa Ande huörium hañ vtheller/ mz Þui Þad er Guds Ande/Þa hlytur hann Gude lijkur ad vera/ ellegar kann hann ecke ad vera Guds Ande.

Enn j Nya Testamentenu höfum vær Christi Ord/ ad hann bydur ad Skijra j Nafne Födurs Sonar og Heilags Anda. Jtem/Joh: 16. Cap: Þegar Huggaren kemur/ huörn eg mun senda fra Födurnum/ sa Sannleikssins Ande/ sem vtgeingr af Födurnum / hañ mun Vitne bera vm mig. Þar talar Christur vm annan Huggara/og eina adra Personu enn hans Persona er/ og hann seiger/ ad hañ vilie senda hañ fra Födurnum/ Af Þessu er augliost ad Fader/ Sonur og Heilagur Ande eru Þriar adskilianlegar Personur / Faderen vard ecke Madur/hann do ecke a Krossenum/

num/helldr Sonuren/So birtest ecke Sonuren a Huijtasunnu j gloande Tungum/ helldur Heilagur Ande.

Eñ su hiosasta Openberan Heilagrar Þreñingar skiede j Skijrneñe Christi/Þar stendur Sonur Guds j Añe Jordan / og lætur Johañem skijra sig/Heilagur Ande lætr sia sig vpp yper hönu j lijkamlegre Dwfumynd/Og sa Himneske Faderen lætt ur heyra sijna Rödd af Himnum. Þessa Opinberan skulu vier taka oss fyrer hugskots augu/og styrkia vora Tru þar m:/ og vita / ad vier truum a eirn Gud sem er Gud Fader/ Gud Sonur/ + Gud Heilagur Ande/ þriar Personur j eirne oadskilianlegre eijfre guddom sins Vern/ Þar Gud Fader skapade oss og alla Hlute/og gaf oss siñ Son til eignar/Guds Sonur vard Madur/og fornfærde sig a Krossenum / fyrer vorar Synder/Gud Heilagur Ande fylger Predikunar embættenu/ vppvekur Truna j oss/ so ad vier faum Syndanna Fyrergiefning og eilift Lijf/Þeim sama Eilijfa Almættuga Gude sem so margfalldlega syner oss aumu + syndugu sijna Nad og Myskun/sie Lof og Dyrd at eilijfu.

O v. Sonnur

Aunnur Predikun aß Euange-lio/Joh. III.

DEs var var eirn Madur aß Phariseis/ Nicodemus ad Naßne/ einn Nøßdinge Gydinga/ hann kom til Jesu a Nattarþele/ og sagde til hans. Meistare/ vier vitum ad þu ert eirn Læreßader komen aß Gude/ þui eingen gietur giørt þau Teikn sem þu giørér/ vtan Gud sie med hønum. Jesus suarade og sagde til hans. Sannlega sañlega seige jeg þier/þad eingen nema hañ/sa ad nyu verdur endurßæddur / ßær ad sia Guds

Rijke.

Rÿke. Nicodemus sagde til hans. Nuer-
nen ma Maduren endurfædast þa hann
er gamall? Nuort gietur hann hørfed
aptur j sinnar Modur Kuid/ og fædst so
ad nyiu? Jesus suarade. Sannlega sann
lega seige jeg þier/nema þad ad einhuør
verde endurfæddur vt áf Vatne z Anda
þa kann hann ecke jnn ad ganga j Gudz
Rÿke/ Nuad af Hollde er fædt/ þad er
Hollð. Enn huad af Andanum er fædt
þad er Ande. Vndrast þu ecke/ þo ad eg
segda þier/ad ydur byriade ad nyiu ad en
durfædast/Vinduren blæs huar ed hann
vill/og þu heyrer hans Þyt/enn eige vei-
stu huadan hann kiemur/edur huørt hañ
fer. So og eru aller þeir sem af Ando-
anum eru endurfædder. Nicodemus suar
ade/og sagde til hans. Nuørnen ma þet-
ta ske? Jesus suarade henum/z sagde.
Ertu eirn Meistare j. Israel/z veist eige
þetta? Sannlega sannlega seige jeg þi-
er/ad vier seigium þad vier vitum/og vit-
um huad vier sied høfum/og vorn Vitn-
isburd

tsburd medtake þier ecke. Fyrst þier trued eike þa jeg seige ydur aþ jardlegum Hlutum/huørnen munu þier meiga trua eþ ad jeg segda ydur aþ Himneskum Hlutum? Og eingen mun vpp stijga til Himna/vtan sa sem oþā stie aþ Himne Mañs sins Sonur sa sem er a Himnum. Og so sem Moyses vpp þeste Høggormen a Eydemørkunne/ lijka so byriar Mannsins Syne vpp ad þestast/so ad aller þeir sem a hann trua/þortapest eige/helldur ad þr haþe eilijþt Lijþ.

I Þessa Dags Euangelio er ein miøg nytsamleg Disputatia og Samtal a mille Nicodemum og Christum/ huørnen vier skulum audlast eilijþt Lijþ/ ꝧ verda Saluholpner/Og kiemur vel vid þessa Hatijd/þuiad allar Personur/ huør med sijnu Embætte ꝧ sinne Verkan verda hier þram̄ settar. Vm Fødurenn stendr hier ad hn̄ haþe elskad Heimen/ ꝧ gieþed hønū sinn Son til ad þrelsa hañ þra Fyrerdæmningunne og Daudanum. Vm Sonen stendur hier ad hañ eige ad vppþestast so sem högg-

Höggormuren j Eyde mörkime / og opna aptur Veigen til Himerijkis sem leinge he þur Mönnum byrgdur verid Syndanna vegna. Vm Heilagann Anda stendur hier huörsu ad hann endurfæder oss / fyrer þa heilögu Skijrn og giörer af oss nya Men. So riettelega og skyrlega verdur hier ta lad vm allar þriar Personurnar / og huad huör Personan hefur veitt oss + giört vid oss / vppa þad ad vier skulum fa Ast og Elsku til Guds / og vona og vænta oss alls gods af hönum / sem so myskunsam lega hefur verkad vora Endurlausn / og Saluhialp / ad þar vantar ecke nöckurn hlut til / nema ad trua / + þiggia þad m3 Þacklæte.

Nu viliom vier taka þetta Malefne fyrer Hendur / vm huört Nicodemus og Christur tala so aluarlega sijn a mille. Nicodemus var vel lærdur / + so sem vier köllum / eirn Doctor / so sem Christur seiger / Ertu Meistare j Jsrael / og veist eige þetta ? Hann kemur nu j godre meiningu til Herrans Christum / og vill heyra + læra af hönum / Enn af þui han kunne ecke annad en Lögmaled / + var þeirrar meinin gar / ad ef hann giörde so mijked sem han

giæte

giøte af Lögmalenu/ þa munde Gud lä
ta sier lýka/ og giefa honum Himerijke/
þa vill Christur ecke læta hañ vera j þre
Villu/ þuiad hun er fyrer tuær Greiner
fordæmanleg.

Fyrst sier sa gode Nicodemus ecke/ ad
allra Manna Hiörtu eru full af Syndū/
og ohrein/ Þar fyrer/ þo Madur life so
hañ slær ecke j hel/ Stele ecke/ Liuge ecke/
Dryge ecke Hoordom/ eda annad þuilijkt
þa er þo Hiartad fullt af jllum Girnd=
um/ og er socked j Girndum allt vpp yf=
er Eyru. Þuiad Gud hefur ecke sett Lög=
maled alleinasta fyrer Hendur og Fætur/
Tungu + Eyru/ helldur fyrer allan Mañ
en/ og einkanlega fyrer Hiartad / so sem
þau tuö seinustu Bodord noglega vtuij=
sa/ j huörium Gud hann fyrerbydur jllar
Girnder Hiartans/ Þu skallt ecke girnast
Sem hañ villde seiga/ þu hefur ecke þar
fyrer fullkomnad Lögmæled/ þo þu med
Verkenn siert ecke Hoorkall/ Mannslaga=
re/ Hiartad hlytur hreint ad vera / og fyr
er vtan alla Girnd/ sie þad ecke so / þa he
fur þu syndgad j mote Lögmalenu/ og
hlytur þu ad lijda tilbærelegt Strafp sin
er Dauden. Slijkt sier Nicodemus ecke/
þui

þuí lætur hann sier nægia/þegar hañ he
fur Munn og Hendur j Taume/og synd-
gar ecke so sem adrer / þar fyrer vonar
hann ad Gud mune vera sier nædugur/og
hann mune verda Saluholpen/enn þo ad
Hiartad sie fullt af vondum Girndum/
og Lystingum / og elske hvörke Gud nie
Naungann sem skyllde.

Pad annad j huörium Nicodemus for
villt/var þetta/Ad hann veit ecke nie sier
ad oss er med öllu ömögulegt[an Heila-
gs Anda]Lögmaled vpp ad fylla/og al-
ldrei kunnum vier ad veita Gude þa Hly
dne sem oss ber/ Þegar vier komunst sem
næst/sin̄ nu er sagt/þa fordunst vier giör
ningen/ Enn Gud lætur sier þad ecke lyn-
ka/hann vill og so hafa hreint Hiarta/
j huöriu onguar illar girnder meiga ve-
ra/eda syndsamlegar Hukaner. En huar
villtu finna þad? Huar villtu leita þess?
Hefde Nicodemus hugad vm þetta tue-
nt/ þa hefde hann ecke læted sier nægia
þa ytre Vmgeingnena goda/ hann hefde
hugad vm huörnen hann kyñe ad fa eitt
nytt ? hreint Hiarta/eda komast so lange
ad sa Ohreinleike sem j Hiartanu er yrde
ecke af Gude til Synda reiknadur/helldr
fyrer

fyrer gleþen/ Enn sa gode Mann sier eckert af þessu/Hans Meining er so / Gud gaf oss sitt Lógmæl/ þegar eg af óllum mætte breyte þar epter/ og fordast openberar Hneyxlaner/ þa er nog/ Gud skeyter ecke vm meira/eins + Papistar hallda/ þeir hyxa/ad huór hann lifer meinlaust/ og saurgar sig ecke/hónum er hægt ad koma st j Himerijke/ hañ[meina þeir]er alla reidu Saluholpen.

Enn vor Herra Christur vill ecke lata þennan goda Mann vera j so fordæmanlegre Villu/ Þar fyrer giefur hann hónum litla eñ þo harda Glosieran þar vpp a/ seigande/ Eingenn fær ad sia Guds Rijke nema hann sie fæddur ad ofan[elle gar so sem Menn plaga þ vt ad leggia] ad nyu/Og strax þar epter/Huad af holldenu er fædt þad er Holld. Fyrst er hægt ad skilia huad þad er sem hañ seiger/Eingen kann ad sia Guds Rijke/þad er/Eingen geitur feinged Nad Guds og ordeð Saluholpen. Þar næst er og þad audskiled/huórnen vier erum fædder af Fódur og Modur/j þennan Heim/ med Vite og skynseme/og Sialfrædis vilia og óllum formætte/ ad alle þetta stodar oss ecke

ecke þar til Guds Rijkis. Med þui/ ad vor Herra seiger ad vier hliotum ad fædast ad nyu/ ecke so sem vier erum hier nid re madur fædder af Födur + Modur/ hell dur ofan ad/ Þuiad vor Herra seiger klar lega/ ad þar hlytur ad skie önnur Fæds ing enn su sem kemur af Födur + Modr.

Þar fyrer er þetta Suma og Mergur Mals a Herrans Christi Rædu/ Ad huör su fromur og heidarlegur sem Nicodes mus er/ siins Framferdis + Lifnadar veg na/ þa þar hañ ecke þar med ad sia Gus ds Rijke/ hann hlytur ad blijfa j Dauds anum/ og fordiarfast j Grimd og Reide Guds. Þetta skilur Nicodemus nöckurn Part/ enn þad skilur hañ enn nu ecke/ huör nenn hann eige ad fara sig ad / ad endurs fædast ad nyu/ og verda nyr Madur/ Þui ad su Lijf og Kunnatta er ecke j Lögmal enu/ ellegar hefde hann vel kuñad hana/ Guds Sonur hefur einsamall flutt þa Lijf vr siins Födurs Skaute hingad til Jardar/ og hun er þetta.

Nema so sie/ ad nockur verde fæddr af Vatne og Anda / þa kann hañ ecke ad ko mast j Guds Rijke/ Þuiad huad sem fæs dt er af Holldönu þad er Holld/ + huad

sem fæddest af Andanum þad er Ande/
Sem hann villde sagt hafa/Nicodeme/
Ef þu villt verda Saluholpen/þa skall
tu lata skÿra þig j mÿnu Nafne/ Med
soddan Skÿrn mun Heilagur Ande þier
giefen verda/ hann skal giöra þig ad öd-
rum Manne/enn þu varst fyrre/so ad þu
skallt ecke/so sem þu hefr hingad til gi-
ört/ reida þig vppa þÿna Mannkoste/
eda god Verk[slÿkt er Holldsins Auört
ur/og heyrer ecke til Guds Rÿke/ þuiad
Hiartad er enn nu fullt med jllar Girnd-
er] helldur alleinasta vppa mig/ Jeg sim
er Sonur Guds/ og læt vppfesta mig a
Krossen/ til þess ad aller þeir ed trua a
mig og sia mig/ þeir skule verda Salu-
holpner. Med þessum hætte verdur þu
riettelega endurfæddur til Guds Rÿkes/
ecke fyrer þÿn god Verk/ helldur fyrer
Heilagan Anda/hann vpp veckur j þier Tru
na/Og þo su jlla Girnd sie ecke med öllu
daud j þÿnu Hiarta/þa verdur þad þier
fyrergiefed/ og þad verdur huled fyrer
Truna/og Girndenne verdur nidurþrÿkt
fyrer Hialp Heilags Anda/so ad hun ræd
ur ecke vid þig/so sem adur giörde hun/
fyrr enn Heilagur Ande kom.

þan

Þannen kenner vor Herra Nicodemo ⁊ øllum oss/ad ef vier vilium komast j Guds Rijke/ þa skiedr þad alldrei med Løgmalens eda vorum godum Verkum/ Þad er alleina Veguren/ ad læta Skijra sig j Nafne Jesu Christi og hans Dauda/ og þyrer Skijrnena vona ⁊ vænta Heilar Anda/sem vppkueikia skal vor Hiørtu/med riettu Trunadartrauste/ til Jesum Christum/ ad vier þyrer hans Dauda og Pijnu skulũ þa Fyrergiefning allra vorra Synda/og haþa vissa Von til Guds Nadar og eilijfs Lijfs.

Þetta er nu sá riette Veguren enn eingen annar/Þui þu heyrer Herran Christum hier ecke tala eitt Ord vm/ huørnen vier skulum elska Gud ⁊ vorn Naunga/Huar þyrer giører hann þetta? Er oss Christinum Mønnũ ecke skylldugt ad elska Gud og Naungann/⁊ jdka oss j øllum godum Verkum? Ja vissulega / Enn þar med kemst eingen j Himerijke/ Ja þad enn er meira/Mañe er þad med øllu omøguligt þuiad Hiartad er þullt Synda og vondra Girnda/ og þad er omøgulegt ad Madr kunne ad skapa sier sialþur annad Hiarta enn hañ heþur.

Þar fyrer/ so mijked sem ahrærer þessa Spurning/ huórnen vier eigum ad verda nyer Menn/ og Saluholpner / þa talar vor Herra Christur ecke par vm Lógmal ed og vor god Verk/þuiad j þeim er eingen Hialp/ so sem hann seiger/Huad sem af Hollde er fædt þad er Holld / Hann kieñer oss alleinasta þetta/ad vier skulum lata skijra oss j hans Nafne / þa mune Helagur Ande koma j vor Hiórtu/ og fyrer Truna taka j burt Syndena + hreinsa Hiórtun/ so verdum vier þa nyer Meñ/ og faum ad óllu eitt nytt Hiarta.

Og enn þo su vonda Girnd stillest ecke so pliotlega/helldr loder hun vid oss/ so leinge sem vier lifum/ þa verdur oss þo slijkt ecke til Syndar reiknad/þuiad vier truum a Christum / so þad kann ecke ad giöra oss skada a vorre Saluhialp/So og hialpar Heilagur Ande oss til ad stan da j mote Girndum og deyda þær / dag fra Deige/ Sijdan þa epter a kiemur eitt ny Hlydne vid Lógmæled/huória Hlydne oss var omógulegt ad veita an Heilaga Anda/ Eñ nu epter Skijrnena styrker Heilagur Ande oss/ so ad vier hófum Guds Ord fyrer Augum og af Hiarta stundum a þad

k þad ad hlyda Gude. Þannen vmbreyt-
eſt Madureñ / og verdur nyr Madur / Hi-
artad er ecke leingur full af Syndenne /
þuiad fyrer Truna a Christum erum vier
frij og frialſer fra óllum Syndum / Og
ſu ytra Vmgeingne og Framferde vort er
ecke leingur hræſne / ſo ſem ædur / Hiartad
veiter Gude velviliuga loſtuga Hlydne / ꝛ
hefur Girnd og Aſtundan ad þiona Gude
ſijnum / og ad fullkomna hans Vilia.

Þetta er nu ſa heilſuſamlege Lærdomr
þeſſa Euangelij / Ad Christur kenner Ni-
codemo og óllum oſſ / huórnen vier kunnū
ad verda Riettchriſtner og Saluholpner.
Med vorum godum Verkum þurfum vi-
er þad ecke ad kyria / þar þurfum vier
ecke epter ad vona nie vænta / vegna þra
Greina ſem ædur var vm talad. Enn ad
þui ſkulum vier giæta / ad vær mættum
fa og ödlaſt nytt Hiarta / þad ſkiedur all
einaſta j þañ Mata / ad vier lætum ſkij-
ra oſſ / og Heilagur Ande fyrer Skijrnena
vppkueiker Truna j oſſ. Þeſſe eru þau
riettu heilſuſamlegu vmſkipte / af huór
ium ad kiemr ein riett hiartanleg vmbre-
ytne / a Lijfe ꝛ framferde / ſo Madur tek
ur til ad elſka Guds vilia og Lógmal /

ep Hiarta/enn þo hañ kuñe ad palla/þa veit hann sier þad pyrergiepꝫd pyrer Chꝛistum.

Nu vantar Nicodemum enn eitt/Ad hann skilur ecke huórnen þesse Endurpæding skule skie/þar suarar vor Herra hónum til/og seiger/ad Heilagur Ande hñ verke þessa Endurpæding heimuglega/eñ pyrer Orded/og þad synelega Sacramentum. Og hann setur pram eina Epterlijking vm Vinden/Menn pinna til Vindsins ad hann blæs/enn eingen veit huadan hañ kemur/og huar hañ lender. So seiger hann/Þegar eg er vpphapen so sem Moyses vpphop Hóggormen j Eydemórkuñe/og þegar Euangelium geingur vt vm allan Heimen/huórsu Gud hepur Heimen elskad/og giepꝫd sinn eingieten Son/vppa þad/ad aller þeir sem a hann trua pyrerpareꝫt ecke/helldur hape eilijpt Lijp/þa skal koma Vindur hins Heilaga Anda/sa ad skal blæsa a ydar Hiórtu/ꝛ pyrer Krapt Guds Ords vppuekia Truna. J Ordenu eru palen þau Heilógu Sacramenta. Og einkanlega eru þesse Ord vm Skijrnena vel merkiande/j mote þeim Villumónnum sem kallaꝫt Endurskijrarar/og þeir

ed seig

hi ſeiga / Hvad ſtodar þad þott Meñ læ-
ke auſa a ſig eirne Lwku Vatz ? Þad ſtod
ar vÿſt / aß þui ad þad er giórt j Guds
Sonar Nafne / til þeſſ ad hans Pÿna ✝
Daude ſkule vera vor Eign / heyra oſſ
til / ✝ vtſkiptaſt vor a medal / þui er Hei
lagur Ande þar hia / og vill þyrer þeſſa
Skÿrn endurþæda oſſ til Guds Rÿkis /
Þar þyrer ſkulum vier hallda Skÿrnena
eirn merkelegan og haleitan Hlut / ✝ vorn
dyrmætaſta Fieſiod. Gud Himneſkur Fad-
er ſem þyrer ſinn Son heþur oſſ þennan
ſinn Lærdom opinberad / ad oſſ byriar ad
ſkÿraſt / og aß Heilögum Anda ad endur
nyaſt til eilÿþs Lÿþs / Hann vardveite oſſ
i ſoddan Lærdome / og giöre oſſ eilÿþlega
Saluholpna Amen.

Bænen

HErra Gud Himneſkur Fader / Vier aumer ſy
ndugar Meñ medkennum / ad med oſſ og vo
rre Natturu er eckert gott / og aß oſſ til erum
vier ecke annad enn dauder og Fordiarþader j
Syndunum / Þuiad þad ſem aß Holldenu er fæd-
þad er Hollð / og kann ecke ad ſia Guds Ryke.
Enn vier aköllum og bidium þig / Vertu oſſ my
ſkunſamur og nadugur / Og j Nafne þins Son
ar Jeſu Chriſti ſend þinn Heilaga Anda j vor
Hiörtu / og giör oſſ nyar Mañeſkiur / ſo ad vier

Fyrsta Sunnudag
vissulega truum/ ad oss sieu Syndernar fyrer
giefnar/epter þui sem oss j Skrifftenne er tilsagt
og lofad/og ad vier mættum dagliga vaxa og
þroast j Kiærleikanum til Gudz og allum
ødrum Dygdum og Mannkostum/og verda
so vm sijder eilijflega Salu
holpner / Amen.

Fyrsta Sunnudag epter Trinitatis Euangelium/ Luc. XVI.

HAR var eirn rijkur Mann/sem klæddest j Pelle og Purpura/ og at daglega skijnande Kräser. Og þar var eirn Fatækur madur/Lazarus ad Nafne/ huør ed vte lä fyrer hans Dyrum

fullur Kauna/ hañ girndteſt ad ſedia ſig
af þeim Molum ſem fiellu af Bordum
hins Rijka/ z eingen gaf hønum nøckud.
Helldur komu Hundar/ og ſleiktu hans
Sær. Enn ſo ſkiede/ þad hinn Volade
andadeſt/ og vard boren af Einglønum
j Fadm Abrahams. Og hinn Rijke an-
dadeſt lijka/og var grepfradur/ Eñ ſem
hann var j Helvijte/og Kuølønum/hoof
hann vpp ſijn Augu/leit Abraham a lei-
ngdar og Lazarum j Fadme hans. Þui
kallade hann/og ſagde. O Fader Abra-
ham/myſkuna þu mier/og ſend Lazarum
hingad/ad hañ drépe hinu fremſta ſijns
Fingurs j Vatn/og kiæle Tungu mijna
þui jeg kuelſt j þeſſum Loga. Og Abra
ham ſagde til hans. Sonur/hugleid þu/
ad þu medtokſt hid goda j Lijfe þijnu/og
Lazarus lijka eirnen hid Vonda/þui hly
tur hann nu ad huggaſt/enn þu ad kuel-
iaſt. Og fram yfer allt þetta/er a mill
um vor og ydar mijked Diup ſtadfeſt/ ſo
ad þeir ſem hiedan vilia fara til ydar/ gi

eta þad ei/ z eige þeir helldur þadan ỹra yður/vpp til vor komest. Og hann sagde þa. Eg bid þig Fader/ ad þu sender hāñ j mijns Fødurs Hws/þuiad eg heþe fim Brædur/þad hann skyre þeim ỹra/so ad eige kome þeir j þennan Kualastad. Og Abraham sagde til hans/ Þeir haþa Moysen/ og Spamennena/ heyre þeir þeim. Enn hann sagde. Nei Fader Abraham/helldur eþ nockur Framlidenna ỹære til þeirra/þa mundu þeir Jdran giøra. Enn hann suarade hønum/Eþ ad þeir heyra ecke Moyse og Spamønnonum/ þa munu þeir ecke helldur trua/ þo ad nockur Framlidinn vpprijse.

Þessu Euangelio høþum vier tuær merkelegar Historiur / Su þyrre er vm þann Rijka Mann sem haþde Godz + Peninga noga/ enn hann þor jlla med þa/ og skeytte ecke vm þatæka. Vm þeñan stendr skriþad/ ad hønum var kast ad j Elld eilijþan. Hin ønnur Historian er vm þann þatæka Lazarum / sem vppa

Ækkamans vegna ✝ Biargrædis var mz öllu aumur og Fatækur/enn vegna slijk-kar Eymdar og Fatæktar verdur hañ ei-lijflega lijfgadur og endurnærdur. Þar fyrer er oss þetta Evangelium til þess gagnlegt/ad ef Gud giefur oss med sinne Blezan Godz eda Peninga/þa eigum vier ad fara vel med þa/ og einkum ad gley-ma ecke þeim Fatæku/ so ad vier komū ecke j þa eilijfu Kuöl sem þesse Rijke Ma dur kom j. Þar med huör hann er hier j Heime aumur/Siukur/Sær/Voladur ✝ Vesall/ hann skal ecke örvænta/ eda hyxa ad Gud mune hafa þar fyrer gleymt hö num/helldur hugga sig med Burtfararde me Lazari/ huör ed hier leid vm litla stu nd/og vard sijdan eilijflega sæll og Sæ-luholpen.

Vm þeñan Rijka Mann talar vor Her ra so/ad hann hafe fared jlla med Gotz og Peninga/hann hafde þa alleinasta til Ofneytslu Ohofs og Metnadar/ enn liet þess a mille hanñ auma Lazarum liggia fyrer sijnum Dyrum og aktade hann sijd ur enn Hundarner huöria hann hafde j sijnu Huse: J Bædum þessum Greinum giörde hann oriett/og slijkt var ein daud leg Foz-

leg ꝼordæmanleg Synd/ Þuiad ecke gieꝼur Gud Manne Godz og Peninga og Rijkdom til þeſſ ad haꝼa hann til Metnadar og annars Ohoꝼs/ Vier eigum ad haꝼa þar aꝼ Mat ꝛ Dryck Klæde og Skiæde/ enn þo med gegnd ꝛ Hooꝼe/ En hvad þa er vmꝼram/ þar med eigum vier ad hialpa vorum naudþurꝼtugū Naunga.

Þeſſe er ſa ꝼyrſte Lærdomur ſem vier ſkulum Læra aꝼ þ[illegible]ſſu Evangelio/ ad vakta oſſ ꝼra Stærelæte/ Drambſeme og allre Oꝼneytſlu ꝛ Ohooꝼe/ og giarnan hialpa Fatækum/ aꝼ þui ſem vier hoꝼum. Hvor ſem þad ecke giorer/ heꝼur Peninga til Prals og Metnadar/ til ꝼorkoſtulegs Klædaburdar/ ꝛ annars Ohooꝼs/ og leitar ecke annars enn ad haꝼa goda Daga ꝛ Kræſingar/ en hialpar þeim Fatæku lijted eda eckert/ hann hugleide hvor Domur ad gieck yꝼer þann Rijka Mann/ hañ ma viſſulega vænta ad ſoddan Domur vill yꝼer hann ꝼalla.

Þad er og hrædelegt/ ad priala ſo med Godz og Peninga/ þſſa litla Stund vier liꝼum hier a Jordunne/ og haꝼa allt þad ſem Bukuren beideſt epter/ enn pijnaſt ꝛ kvelíaſt ſijdan eptera j Heluijtis Elld-

de ad eilijfu/so sem Abraham seiger hier
til hins Rijka/ Minstu Sonur/ þu hefr
medteked þitt ed gooda/a medan þu lifz
der/og þui hlytur þu ad kueliast / Enn
þar a mot medtok Lazarus hid illa/þar
fyrer skal hann nu huggast. Þusfundsinn
um betra være þad/ ad vera hier þatæka
ur/aumur/Vesæll og hialparlaus/ en ad
kueliast so annars Heims eilijflega.

Enn Heimuren lætur sier ecke seigast/
þar hialpar eingen Aminning nie Prediks
un/ so sem vier siaum a þessum Rijka
Mane/han seigest hafa enn nu fiim Bræ
dur a Lijfe/og ef einhuor af Framlidnu
kemur ecke til þeirra/ og seiger þeim hu-
ad vm hans Hagi lijdur/ þa munu þeir
ecke betra sig/ en þo bæde Moyses + Spa
mennerner sie daglega fyrer þeim predik-
ader. Enn geingur þad enn nu til a vors
um Dogum/Menn eru amintter med Gus
ds Orde/ad þeir take sig vara fyrer sods
dan þungum Dome/ad þeir enu Rijku hi
alpe giarna þeim Fatæku/ hafe Hoof +
gooda Stilling i Klædaburde og odrum
Hlutum/ Þeir eru aminter ad fordast Syn
der og Slæpe/og lifa sparlega/ riettferd
uglega og Gudlega i þessum Heime/ enn

bæst aþ Mönnum giæter þar ad. Nu vill Gud ecke gieþa Mönnum nöckra adra vid vörun/enn med Euangelij Predikan/Vilie Menn ecke medtaka þa Vidvörun/þa sem der hann hvörke Eingel aþ Himnum/eige helldr nöckurn Framlidenn/sem skal annan na þa til Idranar/Helldur so sem hier gieck þeim rijka Manne/aþ þui hann vill de ecke Betra sig aþ Gudz Orde/ þa vard hann þordæmdur/ Eins skal + ganga hi num ödrum.

Vier hliotum enn aptur ad standa j mote rangre Meiningu þeirra Mæka og Endurskijrara/þeir ed hallda Synd ad eiga Gods og Peninga/Vier aminnum hu örn christen Mann/ad læta ecke villa sig nie aþvega leida. Þeir seiga so/Heþde þe se Madur ecke verid so audigur og Rijkur/ þa heþde hann ecke þalled j þessa Synd og Fyrerdæmning/þeir gieþa Godse + Peningum Skulld alla. Nu þo þeir sien allþæer sinn þar þyrer þordast ad eiga Godz og Peninga/þlester stunda rijker ad verda/hvörnen sem Sælunne geingur/þar hura þeir ecke vm/Þa er þo Naudsyn ad Menn haþe sanna Vndervijsun hier vm/+ kunne ad standa j mote rangre Meiningu

hvörsu lijtils verd sem hun synest ad vera.
Fyrst er þad vÿst og satt / ad Godz og Peningar eru ecke jller j sialfum sier / hell dur Guds Gafa og Blessan / hvörre Gud hefur lofad þeim öllum sem lifa j hans Otta / og eru truer og dyggver j sijnu Kalle og Embætte / Þuiad so seiger Salomon / Blessan Drottens giörer Mann rÿ kan / og David / Sæde þeirra sem Gud ott ast skal eignast Landed / hvad liost er af noglegū Dæmum / Abraham / Loth / David / Salomon / Daniel voru Megtuger Menn sem höfdu storan Rÿkdom. Þar fyrer er þad eingen sierleg Dygd eda Heilagleike ad vera Fatækur / so sem þeir O gudlegu Munkar hallda / ecke helldur sierleg Synd ad vera Rÿkur. Peningar eru j sialfu sier ein god Guds Skiepna / so sem allt annad þad sem Gud hefur skapad / og oss Mönnum er til goda giefed / Eñ ad fara jlla med Gods og Peninga / þui helldur vor Hiartans Hreckvÿsse / sem ecke vill neyta riettelega þeirrar Guds Gafu. Lijka so sem eitt Suerd hialpar þier til ad veria og vernda þig / þÿna Konu og Börn / fyrer Skalke og Jllþydis manne / enn være þu slyppur / þa ma skie þu fein
ger af

ger af hönum Skömm og Skada/ Nær þu hefur Suerded til slijks/ þa giörer þu riett/ Enn þar sem er Storsinne/ Grimd ＋ Reide/ og Nadur giörer Mord/ Mannslag/ eda kemur annare Olucku af stad/ þ er ecke Suerdsins skulld/ helldur þijns stor Sinnis og þinnar Reide.

Lijka eins er hattad vm Gods ＋ Peninga/ Christur giefur Rijkdomenum Nafn og kallar hann Þyrna/ huórier ed nidrkefia og kiæfa Guds Ords Aućrt j Hiartanu/ Þui so ꝰ ecke. Fyrer adra Grein enn þa/ ad vanskickud Hiörtu þyngiast þar med/ og þau læta Rijkdomen kleinna sig/ og til fanga taka/ so þau kunna ecke ad komast þar fra og verda frij/ þau stinga og meida sig þar a med berum Höndum/ Menn giæte vel ad skadlausu fared þar mz ef þeir villdu vakta sijnar Hendur. Þar fyrer seiger vor Herra Christur j ödrum stad so/ ad hægra sie Vlfalldanum ad fara j giegnum Nalarauga/ enn rijkum ad komast j Himnarijke. Vlfallden er miög stort Dyr/ enn Nalar augad miög lijted gat/ skyllde nu Vlfallden smiuga þar j giegnum/ þa hlytur öruglega ad höggua ＋ kemba af hönum. Þar fyrer/ med þui þesse

þesse Vanart er j allra Manna Hiórtum/ ad þeir elska Gods og Peninga/ og læta ánetia sig þar j/ þa hlytur Gud ad hógg va og kiemba vel aþ þeim/med ymislegū Krosse og Motgange / og giöra þa vel magra og mioa/ ellegar yrdu þeir med þeim rijka Manne oþþyckuer og þeiter/ þeir mundu ecke hyra par vm Lazarum/ og enn þad meira er/ þeir mundu læta Moyses og Spamennena þorgieþens þyr er sier predikast/ og skeyta ecke vm Gudz Ord. Þar þyrer/huad omógulegt er þyrer Mónnunum/þad er mógulegt þyrer Gude/ad rijker Menn verde Saluhólpner.

Dauid ver eirn merkelegur megtugur Kongur/haþde Rijkdom og Aud nogleg an/enn vppa þad ad hañ skyllde ecke þes ta Hiarta sitt þar a/ þa leggur Gud vp pa hañ Motgang + margþalldlegar Fre istaner/þær plaga hann so/ad hann gley mer Godze + Audæþum/og jaþn vel Nat og Dryck/ og seiger/Drotten/ jeg er vtlen dur so sem aller mijner Forþedur. Þui ta lar þu Dauid so ? Ertu ecke megtugur Kongur og eirn Storherra ? Ja ad vijs su/Enn þar med þa er eg j storum Fre istingum og Plagum/so ad eg gleyme ól

lu/ og helld Guds Ord fyrer minn Besta Aud og mestu Huggun.

Ef Gud giefur þier Godz og Peninga/ þa giór ecke so sem Þr gieklegu Spekingar fordum/ huórier ed meintu ad omógulegt være ad vera Bæde fromur og rijkur/ og kóstudu þar fyrer Peningum j Sio og Vatn/ þu skallt og ecke gióra so sem Munkar og Klausramenn sem vegna Helgedoms hielldu Synd ad eiga Peinga eda koma vid þa. Enn þu/ huórium ad Gud giefur Gotz og Peninga/ medtaktu þa so sem eina Guds Gafu/ og packa Gude fyrer eina sierlega Guds Blessan/ ellegar þu syndgar med Opacklæte/ þuiad Gud hefur giefed þier þitt daglegt Brad/ nóckud framar og frekar enn ódrum. Þar næst taktu Dæme hins Rijka Mans þier fyrer Sioner/ og gief giætur ad/ ad Gotz ꝛ Peningar giórdu hónum ecke skada/ hann mætte fara med þa Gude til Dyrdar/ enn mórgum ódrum til Hialpar og Hugguner. Enn þar hann forsmaket Guds Ord/ ꝛ gleymer Þm fatæka Manne/ leggz sig j Matartroged so sem Suinmarflatan/ og vill eirn allt vpp eta/ þar fyrer þa vakta þig/ og hyg vel vm þad sem

sem hönum vard a/huad hann forsomade/ ꝛ. huörs vegna hann hlaut ad kueliast og pijnast. Hann heyrde Moysen ꝛ. Spamennena/ enn hann heyrde þa sier til einskis Gagns/og villde ecke breyta epter þeirra Lærdome/ Giör þu þad ecke/þa mun Gotz og Peningar ecke skada þig/ helldur vera Sök og Efne til margra godra Verka og Heilagra Giörninga/sem Gude eru til Heidurs/ enn Naunganum til Gagns og Gooda.

Hinn rijke Madur meinar ad hans Brædur mune betra sig ef Lazarus kiemur til þeirra/ og seiger þeim fra huörnen hönū geingur/og aminner þa ad þeir breyte öd ru vijs enn hann. Eñ Abraham setur fram eina stutta Reglu/Þeir hafa Moysen og Spamennena [seiger hann] hlyde þeir þeim/ Sem hañ villde seigia/Slijk Afe lot þa aller þeir sem misbrwka Gotz ꝛ Peninga til eigenlegrar Fyrerdæmningar/ nema so sie ad þeir hlyde Moyse ꝛ Spamönnonum/ Þetta er sa heilsusame Lærdomur/ af huörium vor Hiörtu læknast og grædast/so ad þau fare vel med Gotz og Peninga/ og sier ad skadlausu.

Huad kienner oss þa Moyses og Spamenner

mennerner? Einkanlega ptta tuent/Pad fyrsta ad medtaka pad fyrerheitna Sæd ed Christum/ vona ꝛ vænta sier fyrer han̄ Myskunar Guds og fyrergiefningar Syn̄danna/ꝛ setia þessa huggun j giegn Guds Reide ꝛ Daudanum. Þui þetta er Partur eirn af þeim Predikunum sem Guds Spamenn hafa æ og alla tijma hafpt og predikad fyrer Folkenu. Þui næst kienna þeir/ad vier skulum ottast Gud/og vera hönum þacklater fyrer hans Nad ꝛ Myskun/ og giöra gott Naunganum/ synna hönum Vinatt u ꝛ Kiærleik epter mætte ꝛ efnum/þegar honum liggur a/huor sem vill fylgia þessum Spamanna Lærdome/sa kann vel og riettelega ad fara med Gods og Peninga/sa er ecke Sök og efne til sinnar Fyrerdæmingar so sin̄ hin̄ rijke Madur/helldur mun han̄ safna sier Fiesiod a Himnū/huör eilijflega mun vara/so sin̄ Christur seiger. Þetta er nu sa fyrre Lærdomur sem fyrer oss verdur settur j þessu Euangelio/vm þann Rijka Mann/huörs Skada og Vijte vier eigum ad læta oss ad varnade vera/ecke fyrerlijta Moysen ꝛ Spameñena/ecke Christum sialfann/helldur hallda Guds Ord
fyrer

Fyrer vorn dyrmætasta Feiſiod/og breyta epter þui.

Nu viltum vier taka oſſ fyrer Hendur annad Epterdæme/ ſem er þann fatæka Lazarum/og ſia huad vier eigum ad læra þar af.

Huad aumur og fatækur Lazarus hefur verid/þad auyſar Gudſpialla madur enn noglega/Hann var fatækur bæde Lijkamans vegna ꝫ Peninga/hann hafde ecke huar med hañ kuñe ad ſlóckua ſitt Hũgur/hans Lijkame var hladen Kaunum ꝫ Særum/og þar adrer Fatæker hafa ein huöria þa ſem þeim gióra til goda/þa var þeſſe frome Lazarus til frids/og liet ſier nægia/ef hũ hefde haft þau not ſem Hũdar ens Rijka mans höfdu. Þar Gudz ſpiallamadurin ſkrifar vm Hũdana/þad er viſſulega ſkied þar fyrer/ad þſſe er ein af þeim hrædeligũ Syndum Rijkra manna margra/ad þeir ala Hundana meir ꝫ framar enn þa Fatæku/og hyra ecke vm ad Gud lætur þa Fatæku vera þar fyrer ꝫ medal vor/og þar fyrer giefur hañ einũ meir og framar enn ödrum/ ad vier ſkulum einkanlnga hyra til þeirra/ꝫ hialpa þeim-af þui ſiñ Gud hefur oſſ giefed/

ed/ Enn Lazarus þar ecke slijkrar Nadar ad niota/ sa Rijke lætur sijna Hunda lig gia a Sessunne hia sier/ hann strijkur þe im/ hann lætur þa jeta af Borddiske mz sier/ Enn þann fatæka Lazarum sem lig gur fyrer hans Dyrum lætur hann lijda Hungur og Neyd. Huør sem hier vill nu dæma epter ytra aliite fyrer Heimenum/ hann segde/ ad Gud hafe med öllu gleymt þeim auma Lazaro / med þui ad hann lætur hann bæde vera Fatækan og Sar an/ og þar med lijda Hungur og Neyd/ Og þad er vissselega satt/ þegar oss geing gur a mote/ þa þaum vier oss ecke vared fyrer þessare Freistne/ vier hyxum ad Gu de mune jlla vid oss/ ef hann elskade oss eda minnest a oss / þa munde oss vegna betur

J mote soddan Freistingu þienar þet ta Epterdæme miög vel/ og aller aumer Fatæker huggunarlauser menn skulu hier læra/ huad þeir eige ad hyxa/ og huöria Huggun þeir eige ad hafa/ þegar þeim geinge jlla/ Minstu Sonur [seiger Abra ham til hins Rijka mañs] ad þu tokst vt þitt ed goda a medan þu lifder/ + La zarus þar a mote sitt ed jlla / Enn nu skal hann

hann huggast/enn þu hlytur ad kueliast.
Þesse vmskipte skal eingen læta sier þung
þikia. Þad er vyst/ neyd er ad lijda Ey-
md og Fatækt/ og so sem vier siaum og
heyrum/ad huór Madur bordast þad sin
mest hann gietur/og þad sem enn er hr-
ædelegt ad heyra/ad margur setur Sæl
syna j voda/til þess ad hann kune bord-
ast Fatæktena/Eingen vill vera Lazar-
us/Huór Madur hurar ad vera sa Rijke.
Enn erum vier ecke blinder og heimsker ?
Gud Næde þad. Vier heyrum hier liosle-
ga/ad huórtueggia kan ecke ad skie/ sem
er/ad haba hier j Heime goda Daga og
alla Hlute yberbliotanlega og anars Hei-
ms lijka eirnen eilijba Glede. Þad geing-
ur ecke so til/hier vilia verda vmskipte/
Anad huórt hlytur Madur ad lijda hier
og huggast annars Heims/Ellegar haba
hier Glede og Gaman/og kueliast anars
Heims. Og huad vier lijdum hier j Hei-
me þad er stundlegt/bær snart enda/ enn
þar eptera kemur eilijb Glede / eb þu ert
riettur Lazarus / og setur Von þijna til
Guds Myskunar/+ vmber og lijdur hans
Vilia med Þolinmæde / Þuiad Lazarus
er Ebreskt nabn/+ kallast a Norrænu.sa

sem sier Guds Hialp/og huggar sig þar vid/So skalltu og eirnen giöra/ Siertu Fatækur/Siukur/Aumur/eda huad þyrer Plagu og Olucku a þig strijder/ þa lijd þad med Þolenmæde/og seig þu so/ Þo jeg lijde nöckud j þessum Heime /þa skal eg þo ecke örvilnast/þo eg þae hier j Heime huörke Hialp nie Huggun/ þa þæ jeg Hialp og Huggun hia mijnum Gude j Himerijke og j ödrum Heime/ Lazarus leid og eirnen/enn ad sijdustu vard hans Sal Boren aþ Einglū j Abrahams skaut/ þar þieck hann noglega Huggun j staden allrar sinnar Neydar og Hörmungar/ Þar vpp a vil eg vona og vænta/ og vera þolenmodur og blyden mijnum Gude/sem hier j Heime höndlar vid mig/so sem vid alla sijna Heilaga / Þeir hliota hier j Heime aller ad lijda Olucku og Motgang. Nu þo ad marga vante huörke Gods nie Peninga/þa haþa þeir þo margt annad ad lijda/sem eru heimuglegar Astrijdz ꝛ Freistingar/so þeir mundu helldur osk a ad lijda Neyd og Skada bæde a sier sialþum ꝛ sijnu Godse / enn ad læta so plæga sitt Hiarta: Suma og mergur Mæls er þra/ Þar skal eingen hia sleppa/Huör sem an

ars Heims skal huggast/þan̄ hlytur hier
j Heime ad lijda þ Vonda/ huadan hellst
sem þad kiemur/ Þar pyrer skallt þu ve-
ra med godu Giede/murra ecke nie mög-
la vegna þessarar stundlegrar Eymdar/
seig helldur so/eg veit ad Gud hefur ecke
gleymt mier/Þegar eg skal giefa vpp min̄
Anda/þa mun þad koma fram̄ vid mig
so sem vid þann fatæka Lazarum/ ad
hann minnist mijn.

Þannen er nu þetta Epterdæme Laza-
ri miög huggunarsamlegt/ ad nær vier
hlydum Moyse og Spámönnonum/þad
er/þegar vier høfum Guds Ord/og tru-
um þui/ þa skulum vier læta oss nægia
þann Himneska halætta Fieliod/og læta
huörke Fatækt nie Sinkdom eda nöckra
Olucku skielfa oss/ Þui vier meigum full
komlega vænta þessara Vmskipta/ad ef
vier medtökum hier hid Vonda/ og lijdū
hier Kross og Motgang/ þa munum vi-
er fa Huggun ad eilijfu/Þar a mote/hin
er adrer sem vt taka sijn Giæde hier j Hei
me/ og ecke lijda nöckud illt/ þeir munu
kueliast. Þar fra vardueite oss Gud vor
nadugr Fader og giefe oss med Laz aro
Þolenmæde/ og læte oss fa og ödlast ei-

 lijfa

Fyrsta Sunnudag
lijþa Sæluhialp / þyrer Jesum Christum
vorn Herra / Amen.

Bænen.

DRotten Gud Himneskur Fader / Vier bidium
þig / ad þu styrer og stiorner oss med þijnum
Heilaga Anda / so ad vier heyrum ecke þitt Ord
þorgiefins / so sem giørde sa ryke Madur / Og ad
vier ecke stundum vppa þessa Heims veralldlega
Hlute / so ad vier gleymum þui sem Eilijft er /
Helldur ad vier giarna og aff godum Huga / epter
er Eþnum vorum / Hialp veitum þeim Aumu
og vesölu Manneskium / og saurgum oss ecke med
Metnade / Oþarfe og Oþdrykiu. Og verde þad
so / ad vppa oss kiemur Kross og Motgangur /
þa lat oss ecke þalla j Aurmlnan / helldur setia
alla vora Von / allt vort Traust til þinnar Hi
alpar Nadar og Myskunar / og med Þolenmæ
de alla Hlute ad yþervinna / þyrer þinn Son
Jesum Christum / Amen.

Annan Sunnudag epter Trini tatis Euangelium / Luc. XIIII.

NOckur Madur var sa / sem giørde
mykla Kuølldmaltijd / og kallade
marga til sijn / Og sende vt sinn
Þion vm Kuølldmals tijman / ad hñ seg-
de þm

de þeim sem bodner voru/komed/þuiad nu eru aller Hluter til reidu. Og þeir toku aller til j senn ad afsaka sig. Hinn fyrste sagde til hans. Bwgard keypta jeg/ og hlyt jeg ad fara vt og skoda hann/eg bid þig/afsaka mig. Og hinn annar sagde/Fim̄ Akneyte keypta jeg/og fer eg nu vt ad reyna þau/eg bid þig afsaka mig. Hinn þridie sagde. Konu hef jeg mier feste/z fyrer þui ma jeg ecke koma. Og Þionustumadurenn kom aptur/kunngiorde þetta sijnum Herra. Þa vard Hwsbonden reidur/og sagde til sijns Þionustu mans. Far þu snarlega vt a Stræte/og

og gótur

Gøtur Borgarennar/ og leid Volada/ Vanada/ Blinda/ og Hallta hier jnn. Og Þionen sagde/ Herra/ þad er giørt hu ad þu skipader/ z þo er enn meira Rwm. Og Herran sagde til Þionsins / Far þu vt a Þiodbrauter/og Tungarda/z naud ga þeim hier jnn ad ganga/ so ad mitt Hws verde fullt. Enn jeg seige ydur þ/ ad eingen þeirra Manna sem kallader voru/mūu smacka mijna Kuølldmaaltijd.

Hetta Euangelium hefur tuent inne ad hallda/Þad fyrra/huørsu Gud hann er Nadugur og Myskunsamur/ og villde giarna ad aller Menn yrde Saluholpner/Þar fyrer til reider hañ sijna Kuølldmaaltijd/og lætur sierdeilis bioda sijnu Folke/ sem var Gydingalydur. Þuiad Fyrerheited vm Kuinnuñar Sæde vorn Herra Jesum Christum/var einkanlega z sierdeilis þeim giefed/ad þeir skylldu fyrer hann verda frij og Frialser fra Syndenne/Daudanum og Diøfulsins Rijke. Þad annad er vm hryggelegt Ofall ætre Gydingaña/ad þeir villdu ecke þiggia slijka Nad/helldur forsmadu hana.

Þeir sem voru andlegrar Stiettar/ tœku vara vppa Gudlegre Þionustugiórd / meinu ad ecke þyrþte þeir Herrans Christi vid/ þeim dygde Moyses. Þeir sem hófdu veralldlega Stiorn/ og meira Alit og Magtarvellde hófdu/ þeir toku sier þra og ecke helldur til/og skeyttu ecke vm Euangelium. Almuga folked stundade ecke nema vppa þad tijmanlega / þad heyrde og hafde Euangelium/ enn villde þo ecke medtaka þad. Enn huilijkt Straff sodd an O packlæte leidde epter sig/ þad auijsar vor Herra j nidurlage þessa Euangelij/ sem er/ad huórke Lógmæled nie þeirra Godverk eda Fornfæringar skule hial pa þeim/og ad alldrei skule þeir smacka þessa Nmaltijd / þad eilijfa Lijf/sem fyrer Christum er tilreidt og framboded óllum Mónnum j Euangelio. Badar þess ar Greiner þiena hier til/ad vier aluarlega medtókum Euangelium/ hófum þad og hólldum fyrer vorn dyrmætasta Fiesiod / og vogum þar vppa óllu þui sem vier eigum/ þuiad allt añad er stundlegt/ enn þad er eirn eilijfur Fiesiodur/og veiter þeim óllu eilijfa Saluhialp / sem þar vppa trua.

Epterlijking þesse / huórnen ad Madurenn Jesus Christus til reider eina mykla Kuólldmaltijd / og bydur mórgum til hennar / hun þienar oss þar til / ad vier lærum huórsu Nadugur og Myskunsamur Gud er / og huórsu hann vilie þeigen ad aller Menn verde Saluholpner / Þetta hefur hañ fyrst audsynt vid sitt eiged Folk Gydingalyd / Þuiad hann fyrerhiet þeim sijnum einka Syne / vppa þad ad þr skylldu hann medtaka / og fyrer hann fa ꝧ ód last Nad Guds og verda ad eilijfu Saluholpner. Þetta er su Kuólldmaltijd / til huórrar Gydingum var boded af Johanne skijrara / af sialfum Christo ꝧ hans Postulum / Þuiad aller predikudu þeir ad Guds Rijke være komed / og a minntu huórn Mann ad koma til þessarar Koslldmaltijdar / og forsoma hana ecke. Af þessum hætte verdur nu Gud Almattugur prijsadur j þessare Epterlijkingu / so sem eirn ór ꝧ milldur Giestabods Herra / sa ed giefa vill huórium Mañe noglegt / og gióra óllum gott / þad er / hañ vill fyrergiefa óllum Mónum / einkanlega sijnu Folke Gydingum / Syndernar / fyrer sinn Son Jesum Christum / ꝧ giefa þeim Heilagan

lagan Anda/og giøra þa eilijflega Sæl
luholpna.

Enn hvørnen taka Gydingar ſlijkre Guds Nad/ og hvørnen þiggia þeir þta Gieſtabod ? Þeir læta bioda ſier/enn þe vilia ecke koma/ Einn ſeigeſt hafa meire þørf ad vakta ſinn Akur/enn ad fara til þeirrar Kvølldmaaltijdar/Hinn añar ſeigeſt verda ad ſkoda Vxa ſijna / Sa þridie hefur gipt ſig og kann þui ecke ad koma. Þuiad þeir ſem voru þeir ædſtu ⁊ helſtu j Andlegre Rijkiaſtiornan / þeir þottuſt hafa nog ad þr høfdu Løgmaaled ⁊ Lærdonien/⁊ forſmædu þar fyrer Evangelium og Herran Chriſtum/ og þottuſt ecke þurfa hans vid til Fyrergiefningar Syndanna og eilijfs Lijfs. Hiner adrer ſem høfdu verślldlega Rijkiſtiornan giørdu lijka eins/ Þuiad þeir ſem eru mietuger og Ypparleger j Heimenum/ þeir ſkeyta ecke mijked vm Guds Ords predikun. Þar næſt voru þeir þridiu/fleſtur fiølde Manna/ ſem hafde verślldlega Høndlan/ hurande vm Biørg og Næring og Buſkapar lag/ þeſſer breyttu eins og þeir ættu ad vera hier eilijflega/⁊ huxudu ecke mijked vm Evangelium.

Þar j mote voru fatæker Fiskarar/
Tollheimtarar og adrer aumer Menn og
Bersynduger/ þeir urdu glader vid þad/
ad þeim var boded til þessarar Kuölld-
maltijdar/ þeir lietu Johannem og Ch-
ristum predika fyrer sier ecke forgiefins/
þeir hielldu sier vid hans Ord/ og med-
toku þad med Trunne/ þesser voru nu þe
riettu Giesterner eñ ecke hiner/ Aullum var
boded/ ꝛ aller voru þeir velkomner Giest-
er/ ꝛ þui voru þeir bodner/ ad þeir ættu
ad koma/ enn þeir villdu ecke/ þui þeir
elskudu meir þad stundlega/ Þar fyrer fel
lur þungur Domur yfer þa/ þar vor Her
ra seiger/ Sannlega sannlega/ eingen af
þeim Mönnum sem bodner voru skulu
smacka mijna Kuölldmaltijd/ þad er/ Hu
ör sem fyrerlytur Euangelium ꝛ GUDS
Son/ og ecke vill medtaka þa Heilögu
Skijrn/ sa skal blijfa j Syndenne/ vnder
Guds grimdar Reide/ fordæmdur ad ei-
lijfu/ hönum skal huörke hialpa Moyses
nie hans eigenleg Godverk/ og ecke nöck-
ur Hlutur sem Manne er mögulegt ad giö
ra/ huörsu dyrlegt og kostulegt sem þad
vera kann.

Þetta Dæme Gydinga skulū vier merk
ia/ ꝛ

la/ og læta oss þeirra Vijte ad varnade
verda/þorsmæ ecke Guds Ord/hallda þ
ecke minna vert enn Akra/Vxa og Eigen-
konu. Guds Ord skulum vier haþa og
hallda þyrer vorn dyrlegasta og kiærasta
Fiesiod/ꝛ þess vegna j Hættu leggia alla
Hlute j Heimenum/ eþ Naudsyn kreþur/ꝛ
missa þa helldur enn Orded.

Hier skulum vier og vakta oss þyrer
Villum og röngum Lærdome Mwka og
Endurskijrara / þeir heyra ad Gydingum
vard til Syndar þeirra Akrar/Vxar/eig
en Konur/ þar þyrer sinna þeir Bladenu
vm/vilia ecke gipta sig/ecke eiga Vxa nie
Akra/ vppa þad þeir meige þui helldur
blijþa vid Guds Rijke/og [so sem þr sög
du] ad þr mættu þui betur Gude þiona.
Enn þetta er tuöþölld Villa og miög
skadsöm.

Fyrst hallda þeir Hionabanded/Akur ꝛ
Vxa so og alla Valldstiett og Bwskapar
lag ad vera hneyxlusaman Liþnad/Gudz
Rijke til þorhindranar. Enn slijkt eru o-
sanninde/Guds Vilie er/ad sumer sie Valld
stiornarmenn/og þione ödrum þar med/
Hann heþur og sett og skickad j siöunda
Bodorde/ ad huör Madur skule inz. Akra

leita sinnar Fædu og Næringar/ ödrum
Mönnum ad skadlausu/ og erfida med
Tru og Dygd/ Hann vill og ad huör Ma
dur life j Hionabande/ og fordest so Hor
doma og annad Saurlijfe/ hann vill ad
Madurenn vinne og erfide/ og fæde þar
af Konu og Börn/ Þar fyrer er öll þesse
Embætte Gudleg/ og Gud hefur sett og
skickad þau/ og þau eru hönum þæzeleg/
og hann vill giefa Lucku og Blessan þm
sem lifa j Guds Otta/ og taka vara a
þeirra Kallan og Embætte. Þar fyrer er
þad vijst/ ad þeir/ vm huöria j þessu E-
uangelio verdur talad/ syndga ecke þar
med þo þeir kaupe Vxa og Akra + gipte
sig/ Helldur syndga þeir þar med/ ad þr
forsmaa Euangelium/ og vakta so Akra
og Vxa Konu og Börn/ ad þeir þar fyr
er gleyma Guds Nad og hans Rijke/
Þessa Synd skalltu fordast/ Leita fyrst
Guds Rijkis og hans Riettlætis/ sydan
þa epter a tak vara sem best þu kant a
þijnum Akre/ þijnum Vxum og þijnu Bw
skaparlage/ og elska þijna Kuinnu/ þad
mun Gude ecke mislijka/ helldur mun hañ
giefa Lucku og Blessan til allra þinna
Giörninga/ bæde j veralldlegre Valldstiett
j þijnu

j þþmum Sølum Kaupum og allre Hønd lan/ og so Bwskaparlagenu.

Slijkt vita ecke Mwkar og Endurskijrarar/ eda adrer Verkheilager/ þeir haþa þad vppa sem ecke skyllde/ Þui þar sem þeir ættu ad blijþa vid sijna Kallan og hlyda Gude sem tilheyrelegt er/ þa smeygia þeir sier wr Netenu/ flyia ꝛ þord aſt allt Erþide og Omak sem Menn hlio ta ad haþa j veralldlegre Valldstiett/ og Bwskaparlagenu/ og haþa ad eins goodæ Daga/ Þetta giøre og adrer vel giørt/ Enn huad verdur þa aþ þui Bodorde/ þar ed seiger/ Þu skallt elska Naungæ þinn/ huør ed þarþ þinnar Hialpar vid/ ꝛ huørium þu att ad hialpa epter Guds Skipan og Biþalningu ? Þar þyrer skal huør Madur læra ad þeckia slijka pals heilaga Menn/ ꝛ vakta sig þyrer soddan Villum. Þuiad sierhuør Stiett ꝛ Kalkan er god og Gude giedþeck/ enn ad þorsinæ Euangelium Kallanarennar vegna/ so sem Gydingar giørdu/ þad er jllt og rangt.

Þar þyrer skalltu vita ad þad er eingen Helgedomur ad þordaſt Ecktaskap/ ꝛ eiga huørke Vra nie Akra/ so sem Mwkar aa lykta aþ þessu Euangelio/ eda Endurskijr

ærar/sem alla Hlute vilia haþa sameig
enlega/Pad er Helgedomur/þyrst ad þig
gia þessa Christi Maltijd og koma til
hennar/Par næst/ad lijda þolenmodlega
pad sem ad Hondum kiemur/ j huórre
Stictt sem Madur er/ og standa trulega
j sijne Kallan/Huiad slijkt heþur Gud bod
ed/og hann vill [sem sagt er] gieþa sij
na Naad og Blessan þar til. So mijked
skal talad vera vm þa þyrre Grein þessa
Gudspialls/pad Gydinga ahrærer.

Annnur Greinen kiemur oss Heidnum
þiodum vid/ og hier siaum vier j annad
sinn Guds Naad og Miyskun/ j þui/ ad
þa peir hellstu og Rijkustu a medal Gyd
inga villdu ecke medtaka Euangelium/Al
leinasta þeir þyrerlitnu og þatæku medta
ka pad/+ Betra sig þar aþ/ Pa sende nu
Gud stijna þienara til vor Heidingia sem
ecke vorum j Stadnum hia Gydingum/
helldur a vijdum Vóllum/ vissum eckert
aþ Gude eda aþ hans Orde/og hann byd
ur ad naudga til þessarar Kuólldmaltij
dar. Og þetta skiedur so/ ad Gud þyrer
sitt Heilaga Euangelium þorkastar + þor
dæmer óll mannleg Verk og alla Forþien
an godra Verka/og vijsar oss alleinasta
til sijns

til ſijns Sonar/ ad vier ſkulum trua og
treyſta a hañ/ ⁊ vita ad þyrer hans ſkulld
vill Gud þyrergieꝼa Syndernar/ ⁊ giöra
oſſ Saluholpna. Þegar vor Hiörtu heyra
nu þeſſa Predikun/ hvörſu ad allt þad
kann ecke ad ſtoda/ne hialpa til Saluhialpar/
huad hellſt ſem Madur ſier þyrer
Hendur tekur/ þyrer vtan Chriſtum / ⁊ an
hans/ þa ſturlaſt þau og verda hrædd/
þau yꝼergieꝼa þa allt þ hvar vppa þau
ædur treyſtu/ſo ad Madꝛ hellldur ſier mz
audmiukt Hiarta til Herrans Chriſtum/
og girneſt Guds Nad og Fyrergieꝼning
Syndaña/vegna hans Pijnu og Dauda ⁊
Forþienunar. Nied ſoddan mote verdur
Hiörtunum naudgad til þeſſarar Kuöllldmaltijdar.

Hier ſiaum vier aptur/ hvörſu Nad
ugur og Myſkunſamur Gud hañ er/Hañ
vill ecke lata oſſ blijꝼa j Syndeñe ⁊ Dau
danum/ hann veiter oſſ Hialp þyrer ſinn
eingieten Son/ lætur hann lijda Dauda ⁊
Pijnu þyrer oſſ/ og bitalar ſo þyrer allar
vorar Synder. Nu liggꝛ öll Magt þar
a/ad vier tökum þetta til vor med Trunne/
og giörum ecke ſem þeir Vantruudu
Gydingar/ad akta meir Akra og Vxa/⁊

Eigenkonur enn þad Heilaga Euangelí⸗
um: Þar þyrer skal huór Christen Mad⸗
ur læra/ad bidia Gud vm Heilagan An⸗
da/so ad oss sie ecke þorgieþens boded til
þessarar Kuölldmaltijdar/helldr ad vier
yþer gieþum alla Hlute / og blijþum vid
Guds Ord og Euangelium.

Þuiad Epterdæme Gydinga stendur oss
þyrer Sionum/þad oss ætte med riettu ad
vera Vidvörun/Þa vantade ecke Predika
ra nie Læreþedur/ Huörsu trulega og al⸗
uarlega heþur hinn Heilage Johannes a⸗
mint þa til Jdranar ꝛ Sialþur Herran
Christur aminte þa ei alleinasta med Ord
önum/hann giörde og þurdanleg Dasem
dar verk/ huar med hann audsynde lioss⸗
ga/ad Guds Rijke være nalægt/ þo vill
de þad ecke hialpa/ þeir lietu sijna Akra
Yxa ꝛ Eigenkonur þorhindra sig/og ko
mu ecke til Kuölldmaltijdarenñar.

Lat þetta vera [seige eg] þier til
Epterdæmis/Vor Hiörtu eru eins veyk ꝛ
vanskickud so sem Gydinganna/ Þar þyr
er kañ þad vel ad skie/ad þad sama hin
dre oss þra Euangelio sem þa hindrade/
eþ ad vier bidium ecke Gud aþ hiarta vm
Heilagan Anda/og snuum oss ecke aluare
lega

lega þra ſtundlegū ǵlutum þeſſa Heimſ.
Enn miǵg er þeſſe Freiſtne groen j allra
vorra Hiǿrtū/Vier ottūſt ad vier munum
deyia aþ Hungre/eþ vier medtǿkū Euāgeli
um/So voru þeſſer vm hvǿria hier ver-
dur talad/þeir voru þeirrar Meiningar/
ad eþ þeir þære til þeſſarar Kvǿllldmal
tijdar/þa yrdu þeir ad yþergieþa Vxa/Ak
ra og Eigenkonur. Eñ þeſſe þeirra mei
ning er rǿng/Eþ villtu vera Chriſten/þa
þarþtu ecke ad yþergieþa þitt Kall ⁊ Em
bætte/þijna Hǿndlan/Bvſkapar ſyſlan
eda Verknad / ſo þramt ſem þad er ær-
legt/⁊ hueyrlunarlauſt/Blijþ þu þar vid
ſia þu til ad þu þæder ⁊ klæder Bǿrn og
Konu og þitt Heima þolk/þar mū Gud
hialpa þier til med ſijne Bleſſan. Sia þu
eirnen vel til/ad þu þorſomer ⁊ þorſmæer
ecke Kvǿllldmaltijdena / Leita þyrſt yþer
alla Hlute þram̄ Guds Rijkes og hans
Riettlætis / þa mun Gud bæde gieþa þier
Blezan j þeſſum Heime/og giǿra þig ei
lijþlega Saluholpen / Fyrer þitt Erþide
og Aſtundan vill hann gieþa þier Biǿrg
og Blezan/enn Saluhialpena þyrer Ch-
riſtum.

Þo ma þad ſtundum bera til/ad vier

Guds Ords vegna [þuiad Heimuren og Dióffullenn kuña þad ecke ad lijda] hlio tum ad lijda nóckud / so sem nog finnast dæme til/ ad Papistar og þeir ed Orded hata/ þeir offsækia og j Hel sla fatæka Menn Christna / so sem skiedur j ódrum Lóndum. Huar slijkt ber til / þar heyrer þesse Freistne framgang/ vm Vxa og Akra/ Þuiad þar finnast mióg marger sem akta meir Akra og Yxne enn Euangelium: Enn huad hryggelegur og hrædelegur Blindleike er þad ? Þo þu misser ecke Lijfed fyrer Gudz Ord/ þa hlytur þu samt ad deya þegar Tijmenn kiemur/ og ganga fra óllu þui þu att/ Og ef þu helldur meira af þijnum Peningum/ Godze og Eignum / Lijfe og Lijkama enn þessare Auólldmaltijd/ þa er þetta Domuren/ Þu skallt ecke smacka þessa Auólldmaltijd/ þad er/ þu skallt ecke verda Saluholpen/ Þui villtu þa akta þad stundlega og tijmanlega framar eñ þad eilijfa? Skyllder þu ecke helldur leggia j Hættu Gods og Peninga Lijf og Lijkama / enn ad missa eilijfa Saluhialp þar fyrer ? Einkum med þui ad vier hófum liost Fyrerheit Herrans Christi/ Huór sem ad forlætur

lætur sitt Hws Brædur eda Systur/Fød ur eda Modur/Konu eda Børn pyrer my= ns Napns saker / hann skal þa Hundrad Falle aptur / og erpa eiliȷ́pt Lijp. Þar pyr er lærdu ad vakta þig pyrer Hneyxlan/ ꝛ ad hallda Euangelium pyrer þiñ Dyrmæ kasta Fiesiod/Þuiad þo vier skilium hier epter alla hlute/þa pylger þo Gudz Ord oss inn j þad eilijpa Lijp/ꝛ giörer oss Sa luholpna/Þad veite og giepe oss Gud øll um saman/Amen.

Bænen.

DRotten Gud Himneskur Fader/ Packer giöre um vier þier/pyrer þad/ad þu hepur læted kalla oss til Kuölldmaaltydar eilijps Lijps/pyr er þinn Elskulegan Son Jesum Christum vorn liupa Lausnara. Vier bidium þig/Vppuek vor Hiörtu med þijnum Heilaga Anda/so ad vier ecke til onytis heyrum þitt Ord/helldur ad vi= er mættum riettelega skicka oss og reida til sodi dan Maaltydar/ og ecke læta nöckrar Ver= alldlegar Höndlaner hindra oss þar j pra/ Amen.

Þridia Sunnudag epter Trini= tatis Euangelium/ Luc. XV.

NN aller Tollheimtarar og Bersyndugier menn nalægdu sig til hns so ad þr heyrdu honum/ Og hiner Skriptlærdu og Phariseí mogludu vm þad/og sogdu. Þesse medtekur bersyndugа Menn/og etur med þeim. Enn hann sagde til þeirra þessa Epterlijking/ so seigande. Huor sa Madur af ydur sem hann hefur hundrad Sauda/ og ef hann glatar einum af þeim/ yfergiefur hann ecke þa niu og niutiu a Eydemørku/ og fer epter þeim sem glatadest/ þangad til hann finnur hann ? Og þa hann hefur funded hann/ leggur hann þann sama med

(med Føgnude)ſier a Nerdar/kiemur he-
im/og kallar ſaman Vine og Nabwa/z
ſeiger til þeirra. Samglediest med mier/
þuiad jeg heƒ minn Saud aptur ƒunded
þann ſem glatadur vár. Eg ſeige ydur/
ad lijka ſo mun Føgnudur vera a Himn-
um/ yƒer einum Syndugum ſem Jdran
Giører/meir enn yƒer þeim niu og niutijg
et Riettlætum ſem ecke þurƒa Yƒerbotar
vid. Eda hvør er ſu Kona ſem heƒur tiu
Peninga/eƒ hun tyner einum/er eige ſo/
ad hun kveiker Lios og ſopar Hwſed/ og
leitar vandlega þangad til hun ƒinnur
hann/ Og þa hun heƒur hann ƒunded/
ſaman kallar hun Vinkonur ſijnar og
Grannkonur/ſeigande. Samglediest mz
mier/þuiad jeg heƒe minn Pening aptur
ƒunded/ hvørium eg tynda. Lijka ſo og
ſeige jeg ydur/þad Føgnudur mun vera
ƒyrer Einglum Guds yƒer einum
Syndugum/þeim ed Yƒer
boot giører.

Land-

LArdomur þessa Dags Euangelij/
er sierdeilis þad/ad vier skulum læ-
ra huórsu ad vor Herra Jesus er ko-
men j þennan Heim fatækum Syndórum
til Huggunar og Hialpar/ ad hann vilie
leita þeirra med sijnu Orde/ og Leida þa
fra Villu og Voda eilijfum/og giöra þa
Saluholpna. Þuiad fyrst siaum vier hi-
er huórsu ad Tollheimtumenn og adrer ber
synduger koma til hans/og þad hañ lijd
ur þa hia sier/Hann vijsar þeim ecke fra
sier/ hann talar ecke til þeirra hastarleg
a/Helldur þegar ad Phariseí og Skrift-
lærder mögla vm þetta/ og leggia honum
þetta til Lyta/ad hann skickar sier so vin
fiarnlega vid þa Syndugu/ þa forsuar-
ar hann sig/og setur fram̃ eina Epterlijk
ing/seigande/ Huór hann hefur hundrad
Sauda/og tyner einum af þeim/ hañ yf
ergiefur hina adra/ og fer ad leita epter
þeim hañ tynde/ allt til þess hann fiñur
hann. Eins eru Synduger Menn so sem
villurafande Sauder/þuiad þa eru veg-
na Syndarennar komner vnder Valld Di-
öfulsins og j Villuna/ og ef þeir feinge ecke
Hialp nöckra/ þa yrdu þeir fordæmder ad
eilijfu. Eñ Christur seiger/Jeg er sa riet-
te Hird

re Hirder þessara Sauda/ Jeg vil ecke lata þa þara ville / helldur leida þa med mijnu Orde aptur a þann rietta veg/ so ad þeir verde Sæluholpner.

Þar fyrer skalltu merkia þissa Huggun vel og vandlega. Syndarennar Art + edle er þad/ ad smeygia sier jnn med Slægd/ enn ad endalokunum giörer hun Mañsins Hiarta okyrt og sturlar þad/ so ad Mein brædast Gud / og ottast ad þeir mune eilijflega verda fordæmder/ So sem sia ma aff mörgum / ad þeir falla j örvilnan veg na sinna Synda/ og giöra sier sialfum Sorg + Mein. Slijk Hiörtu hallda ecke Herran Christum fyrer eirn Hirder/ sem elskar þa Saude sem villt fara/ leitar ep ter þeim / og vill giarnan leida þa aptur a riettan Veg. Þeir hallda hañ fyrer glep sande Vlff og hrædast hann/ enn þad giöra þeir miög jlla og ouidurkuæmelega/ Þuiad hier stendur/ ad hann leitar epter Saudnum sem villst hafde/ og fortapad ur var/ Ecke til þess ad fordiarfa hann/ helldur ad leida hann aptur j þad rietta Saudahws/ þar hann ma fa sijna Fædu og vera ohræddur.

Þar fyrer skalltu læra hier/ huad þu

att ad trua og hallda vm Herran Christ um / sem er / Med þui hann medtekur Ber synduga og Tollheimtara / og hefur Umgeingne med þeim / kienner og vnderuijsar þeim liuflega. Slijkt er vijst Merke og Vitnisburdur / ad hann er ecke ovinur syndugra / ad hann ecke vill fordæma þa / eda læta þa fortapast j Villunne / helldur vill hann leita epter þeim / og bera þa a sijnum Herdum vr Villunne inn j Saudahwsed j christelega Kirkiu / þad er / hun vill fyrer sinn Dauda og sijna Pijnu fyrer giefa þeim Syndernar. Sie nu so ad þu sater og medkienner þig fyrer eirn Syndara / þu sier ad Diofullen og þinn eigen Vilie hafa leidt þig j Villuna / þa vert ecke þar fyrer efasamur / fordast þu ecke Herran Christum / hann vill þier gott / hun lætur þig ecke blijfa j Villunne.

Þetta er sa fyrste Lærdomur / þu att ad vona og vænta þier alls gods af Herranum Christo / enn þo þu siert syndugur / Þuiad hann hefur ongua Lyst a Dauda hins Synduga / helldur er þad hans Vilie [sem Spamadurenn seiger] ad sa Synduge snue sier / so hann miege lifa. Huor þetta kann ad Rootfesta sier j Hiarta / og hufa

hura vel vm þennan trua Hirder/sem ecke vill læta þann villta Saud blijfa j Villunne/ hann vill leita hann vpp/ og taka hann vnder sijna Vernd/ sa same munde hafa kyrra og rolega Samuisku/ og vera obræddur mitt j Daudanum. En þad vill ecke ganga oss til Hiarta/ Strax vier fiaum/ huǫrnen vier erū Afvega geing ner og komner j Villuna/ þa erum vier hrædder/og kunnum ecke ad vona + vænta annars af Gude enn Hyckiu og Reide/ Þar af kiemur stor Angist og Efasemd/ so ad Menn optsinnis gieta ecke huggad þau aumu sorgfullu Hiǫrtu. Þar fyrer þa eigum vier vel ad hura vm þessa Epterlijking/og merkia hana vandlega.

Og so sem vier hǫfum hier agiætan Lærdom og merkelega Huggun/ vegna Herrans Christi Personu og hans Embættes sem hier verdur vmtalad/ So skulum vier og giæta ad vorra vegna/ huǫrnen vier eigum ad skicka oss/so vier faum fyrergiefning Syndanna/ Þad avijsar vor HERRA j tuær reisur/ j þui ad hañ talar vm þann Synduga sem giǫrer jdran. Þuiad þar þu heyrer/ad Christur hañ er so Nadugur og Ulyskunsamur/ og vill leita

leita epter þeim Synduga og finna hañ/
og lata hann ecke vera j Villunne/ Detta
er ecke j þa Meining talad/ so sem Mad
ur kynne ecke slijkt af sier ad briota/ eda
so sem hefdum vier Lof og Leyfe til þss
ad lifa sem oss lyster/ þar er langt fra/
Huiad Guds Vilie og Bifalning stendur
stödug/ so sem hũ var vpp byrjud vid Adam og Euu/ ad Dauden kiemur epter
Syndena/ ef ad Madur blijfur liggiande
j Syndenne/ og vill ecke aflæta ad syndga.
Helldur er þetta Meiningen/ Ad þegar þu
sier/ ad þu ert fallen j Syndena/ ad þu ör
uænter þier þa ecke/ helldur sia þu þig
vm kring/ og hyxa vm/ huörnen þu kant
ad verda aptur laus og lidugur fra Synd
eñe/ so ad hun verde þier fyrergiefen. Þar
seiger Christur/ ad vppa sijna Sijdu skule
ecke neitt vanta/ hann vilie hafa Þolenmæde/ forlæta og fyrergiefa allt þad sem
þangad til er skied/ ef Madur vill ad eins lata af/ og giefa sig vr Villunne a
þann rietta Veg og giöra jdran.

Huörnen geingur þetta til/ og huörnen
eigum vier ad haga oss og hegda? Med
þessum hætte/ Vor HERRA Christur
[sem nu sagt er] hann er Hirderen/ sa ed
hialpa

hialpa vill þeim villta Saudnum/ og leida þann aptur a riettan Veg/ Þar fyrer geingur hann oafplaatanlega vm/og laatur sijna Rødd hlioda/ ef Sauderner vilia heyra hana og snua sier. Þuiad Evangelium kenner og predikar tuent/ Fyrst ad ia ta Syndernar og laata af ad syndga/ Þui ad þetta er Guds Domur/ ad huør hellst sem liggur j Syndinne/ hañ skal vissulega deyia. Þad annad er/ ad vier skulum trua a Guds Son/ þad hann hafe fyrer sinn Dauda betalad og borgad fyrer vorar Synder/og stillt Guds Reide/ sem aññars kunne ecke ad vera til frids med oss/ ef ad Sonuren hefde ecke orded Medalgangare/ og med sijnum Dauda forlijkt oss vid Gud/ Þetta er Suma Mergur og Jñehalld alls Euangelij/ so sem Christur byd ur ad predika j sijnu Nafne Idranena og Syndanna fyrergiefning. Med soddan Predikun geingur vor HERRA Jesus oaflaatanlega epter þm villurafande Saudum/ og leitar þeirra/þar med kallar hañ epter þeim/Þetta er / sem vier høfũ nu heyrt/þad Nyskunar verk/ og þad halei ta heilsusama Embætte / sem vor liufe Herra Jesus Christi hefr j framme vid oss

Nu erum vier aller / so vel eirn sem ann ar / farader villurafande Sauder / ef vier vilium satt seiga / Þuiad Synden fylger oss allt fra Modurlijfe / ⁊ dregur oss af Veigenum ꝍ og alla Tijma / Og lijka so sem eckert Kuikfie er faradara enn villt ur Saudur sinn onguan Hirder hefur / þui ad hann hefur ecke neitt þar med hann kun ne ad veria sig / Eins erū vier aumer Syn darar / af oss sialfum til hófum vier syn dur eñ ongua Hialp / Synden liggur a oss vid huória vier kuñum ecke lauser ad ver da. Dióffullen er vor hófud Ovinur / og leitar vid a huório Augabragde ad for diarfa oss / ⁊ þad er omógulegt ad vier verium oss fyrer hónum / Þar med þa er vort Holld og Blod so hneigt til Synd arinnar / ad þo vier hefdum Frid fyrer Dióflenum / þa mundum vier sialfer ko ma oss j Guds Ouinattu / so þar er med óllu huórke Raad nie Dad hia oss aumū Mónnum / Dag fra deige komum vier j Villu / meir ⁊ meir / ⁊ j eilijfa Fordiórfū.

Soddan Sara Sorg og Hiartans Neyd kann Herran Christur ecke ad lijda / ad vier skulum so hryggelega fordiarfast eilijflega / Þar fyrer leitar hann epter oss med

med sijnu Orde/og aminner oss/ ad jata
og vidurkienna vorar Synder/ og jdrast
þeirra aþ Hiarta/ ⁊ lata aþ ad Syndga/
þa vilie hann þyrergieþa oss Syndernar/
⁊ minnast þeirra alldrei leingur/ Ja hañ
vill þar ad auke gieþa siñ Heilaga Anda
sem oss skal styra og stiorna/ og varduei
ta oss þra ollu jllu æþenlega. Hier ber
oss nu/ sem erum villter/ ⁊ stadder j Dau
dans voda/ad hlyda vel til/ ⁊ lata Hird
eren ecke kalla oss þorgieþens/ Vier eigum
ad auñsta oss sialþer/ og hata Syndena/
og haþa hiartanlega Astundan og Girnd
a þui ad vær mættum betra oss/ Meira
kunnum vier ecke ad giöra/ Hirdereñ oska
ar og ecke meira aþ oss/ Enn huad vier
þurþum meira vid Styrkingar og Hialp
ar/ þad gieþur hann oss aþ sijnu eigen/so
framt sem Saudurenn vill læta þinna sig
og hleypur ecke j Ovegu / og eþ hann er
kyrr/ ⁊ rietter sig epter Rödd Hirdersiñs/
þa vill Hirderen taka hann sier a Herdar
og bera hann þangad sem hann ma vera
obrædddur og haþa Nægd alls.

Þetta kallast nu ad giöra Jdran/þegar
Madur medtekur Guds Ord/ er mz go
du Giede/blijþur ecke liggiande j Synden

ne/lætur bera sig aptur til Fiarhwsens/
Huör þad giörer sa er holpen/ + er ohræd
dur þyrer Ulþenum/Huör þad ecke giörer
hann er j Villunne og hialplaus. Siertu
nu eirn Syndare/so sem þu mætt vel ja
ta og medkenna/þa örvæntu ecke/þui þu
mætt enn nu verda holpeñ/Heyr ad eins
þijns Hirders Jesu Christi Rödd/giördu
Jdran/iæta og vidurkieñ þijna Synd/ +
læt þier þad vera leidt/læt aþ og giör
alldrei optar/+ læt so Hirderen bera þig
þad er/Tru þu ad þyrer Jesum Christum
haþer þu Fyrergiefning Syndaña/ad hañ
haþe borgad og bitalad þyrer þig/vertu
so j hañs Saudahwse/j Christelegre Kir
kiu/Heyr þu Guds Ord / neyt Herrans
Kuölldmaltijdar/ hux a vm þijna Skijrn
huadGud Fader/Guds Sonur/Gud Hei
lagur Ande haþa þier j henne til sagt og
loþad. Þa muntu verda þrij og þrials þra
allre Neyd og Eymd eilijþlega.
Enn hier ættum vier ad haþa Harma
klögun bæde yþer Heimenum so og yþer
sialþum oss/vm þad/Ad þo þesse Hird
er elske oss storlega/ og haþe soddan A
hyggiu þyrer oss/+ vñe oss gods/þa eru
þo þeir þæster aþ oss sem vilia jdrast og
þylgia

Hylgia hans Rödd/ vilia helldur blijfa j sinne Villu og j Voda og Haska Eilijfs Dauda. A Predikunar embætted vantar eckert hia ofs/ loß sie Gude/ Vier aminn=um/ vnderuijsum og kiennum/ vier bidium ad huör Madr læte aß Syndum + Hneyx lunum/+ liße Gudrækelega / ad huör Ma dur þordest Agirne / Saurlijfe/ Bloot og Bann/ Lyge + allar adrar daudlegar höß ud Synder/ Þuiad huör hellst sem liggur i þessum Syndum eda ödrum þuilijkum sæ er villtur/+ kemur ecke til eilijfs Lijfs helldur þer hann beinan veg til Heluijtis og eilijfrar Fyrerdæmingar/ so sem S. Pall seiger/ ad vegna slijkra Synda ko me Reide Guds yfer ohlyden Börn/ Og j Cor. 6. Cap. Lated ecke villa ydr/ Huör ke Saurlijfes menn nie Afguda dyrkarar ei Horkallar nie Þiofar ei Agiarner/ etct. Skulu erfa Guds Ryke/ Soddan Kienn= ingar og Aminningar ganga og hliöma hætt og lagt/ og þetta er vissilega vors Hirders Jesu Christi Raudd/ med huörre hann vill leida oss vr Villunne til Sauda hussins/ og a þann rietta Veg aptur. En huör giegner þessu ? Huör vill heyra þ ? Er nöckur sa ed aluarlega hyxar vm ad

Betra sig? Huórium Manne þiker ꝥ ecke
stor Synd sem hann giórer/ þar fyrer Bet
rar hann sig ecke/ ⁊ lætur sinn Hirder Chr
istum hropa forgiefþins a sig. Huad vill
þa koma epter? Þetta/ sem Christur seig
er/ ad lijka so sem Glede er j Himnum yf
er einum Syndugum sem jdran giórer/ ⁊
Einglarner fagna þar af/ so hliota ecke
alleinasta fromer Ordsins Predikarar af
Hiarta læta sig angra og gremia/ ad Gu
ds Ord og Aminningar bera ónguan A
uóxt/ helldur Heilager Guds Einglar ꝥr
hryggiast og syrgia þess vegna/ ad þu ert
so blindur og forhertur/ ⁊ þar þu mætt
fordast eilijfan Dauda/ þa villtu ecke an
ad en̄ verda glatadur/ ⁊ ert þar med otta
laus og obrædddur.

Þar fyrer hugleid þu vel þessa Epter
lijking/ j huórre þu sier fyrst/ huórsu myst
unsamur vor Herra Christus er/ huórsu
aluarlega leitar hann vid/ ad hann kunne
ad koma þier wr Villunne og Rijke Diöf
ulsins/ in̄ j Guds Rijke og hans Nadar?
Þar næst heyrer þu/ huórnen þu att ad
hafa þier og hegda hier aptur a mote.
Huad hellst þu hefur hingad til Dags gi
ört/ þad skal ecke skada þig/ sim þu ad

eins

eins aptur / og vijk aꝼ þeim villta Veige
og lát þinn Herra Christum bera þig / þ
er / Giördu Jdran og yꝼerboot / og tru þu
a Guds Son / ad hann med sinne Pijnu ꝛ
sijnū Dauda haꝼe ꝼorlijkad þig vid Gud /
og bitalad og borgad ꝼyrer þijnar Synd
er / þa ꝼær þu Heilagan Anda / og hann
mū styra ꝛ stiorna þier / so þu alldrei lein
gur komer j Villu / helldur blijꝼer j christ
elegre Kirkiu og vid Guds Ord / þangad
til þu verdur med öllu Sæluholpen.

So sem Herran Christur nu hegdar sier
vid þa syndugu / leitar epter þeim / og vill
leida þa aptur a riettan Veg / so ad þeir
skule ecke ꝼordiarꝼast og deyia eilijꝼlega /
eins lijka vill hann ad Christeleg Kirkia
skule giöra / einkum þeir / huörium predik
unar Embætted er biꝼalad / þeir skulu lei
ta allra Hooꝼa og Bragda / med stærstu
Astundan / ad Syndararner mættu betra
og bæta sig / þess vegna ꝼramsetur hann
adra Epterlijking vm Kuinnuna / sin̄ tynt
haꝼde einum Peninge / og leitar epter ho-
num med storre Astundan. Þuiad so sem
Christur doo ꝼyrer allar Veralldarennar
Synder / so vill hann ad huör Saluꝼorga
re haꝼe giætur a sijnum Saudū / þui þr

 eru

eru Herrans Christi Eign/ og dyrkeyptur Fiesiodur/ þui skal hann leggia alla Astūdan þar a/ ad ef hann sier nockra ganga af veigenum/ ad hann leide þa aptur a þann rietta veg/ og frelse þa fra Ulfenum. Þar heyrer nu til Hoguærd/ Medaumkan/ Þolenmæde/ ad Mañ brodurlega aminne og blijdlega til seige/ Og þa mun vissulega skie/ ad gott Ord þad kiñ ur godan Samastad. Enn huør hañ vill vera strangur og hastordasamur/ deila a Menn og skamyrda þa/ sa kiemur litlu godu til leidar. Og þo so bere til/ ad slijkar Brodurlegar Christelegar Aminingar kunne ecke ad hialpa/ þa hefur Christur giefed þar til Rad og sierlega bifalning sem er/ Ef slijker Menn eru nockrum siñu aminter/ og þeir vilia ecke betra sig/ þa skal loka þa vte fra Samkunduñe/ ꝛ hallda þa fyrer Heidingia / Soddan skiedur ecke af Hefnd nie Reide/ helldur þeim til goda sem j Villuñe eru/ ad Meñ med slijku almennelegu Straffe/ leite þa vpp og leide þa vr Villunne a þann rietta Veg.

Merktu nu vel þessa Huggun og þenan Lærdom/ sem þu hefur af þessa Dags Euangelio/ sem er/ Ad Christur vill vera off

oss Naadugur og Myskunsamur/ og fyrer gefa oss allar Synder/ þegar vier ad eins Jdrunst/ þad er/ þegar oss angrar af Hiarta/ ad vier höfum jlla giört/ og betrum oss/ ꝛ þar med hyggum oss j hans Nad og Myskun. Myskunsamur Fader a Himnum/ giefe oss fyrer sinn Heilaga Anda/ ad vær mættum þeckia vorar Synder/ ꝛ betra oss/ og fyrer Truna a Jesum Christum verda Saluholpner/ Amen.

Bænen.

DRotten Gud Himneskur Fader/ Vier med kiennum/ Ad vier erum aller (þui verr) eins lijka sem Sauder/ þeir ed fara viller og rafande/ Satan og vort eigenlegt Holld og Blod/ hafa oss leidt og fært af þeim rietta veige/ Vier bidium þig þu Naduge og Myskunsame Fader/ Fyrergief oss allar vorar Synder j Nafne þijns Sonar Jesu Christi/ Og vpp vek og lys vor Hiörtu fyrer þinn Heilaga Anda/ so ad vier hölldum oss fast vid þitt Ord/ med riettre sannre Jdran og Trunne/ og ad vier blyfum stadfaster þar jnne/ allt til æfeloka og Enda/ og verdum eilijflega Saluholpner/ Amen.

Fiorda Sunnudag epter Trinitatis Euangelium/ Luc. VI.

WEred Myskunsamer/ lijka sem ydar Fader er Myskunsamur. Aunguan skulu þier dæma/ so ad þier dæmest eige/ Fordæmed ecke/ so ad þier fordæmest eige. Fyrergiefed/ og þa mun ydur fyrergiefed verda. Giefed/ og þa skal ydur giefast. Samþryckta gooda ꝛ velskiekna yfirfliotanlega Mæling munu þeir giefa j ydart Skaut. Þuiad m ꝫ þeirre hinne somu Mælingu huørre er þier mæled vt/ mun ydur jnn aptur mællt verda.

verda. Og hann sagde þeim eina Eptꝛ
erlijking. Huort kann nockur Blindur
Blindan ad leida? Eda er ecke so ad þr
falla bader j Grøfena? Læresueirnen er
ecke yfer Meistaranum. Enn nær Lære⸗
sueirnen er so sem hans Meistare/ þa er
hann algiørdur. Huad sier þu Ognena j
þijns Brodurs Auga/ eñ ad þeim Bialk
anum sem j þijnu Auga er giæter þu ei⸗
ge? Eda huornen mættu seigia Brod⸗
ur þijnum/ Broder/ leyf þu ad jeg j burt
drage Ognena vr þijnu Auga/ þar ed þu
sier ecke sialfur Bialkan j þijnu Auga?
Þu Hræsnare/ Drag fyrst wt Bialkan
wr þijnu Auga/ og siꝺ þu þa so til/ ad
þu faer vtdreiged Ognena vr þijns Bro
durs Auga.

Þessa Suñudags Euangelio fram
setur vor Herra Jesus Christur eirn
sierlegan agiætan nytsamlegan Lær
dom fyrer sijna Christelega Kirkiu/ huór⸗
nen Menn Christner eige ad haga sier og
begda vid adra sier Samchristna / so ad
Gude

Gude lÿke. Þui ad aller høfum vier þessa Vanart mz oss + Onatturu/ Vier þikiust vera fromer/ hafa riett j huöriu Male/ og vilium vera ostraffader. Þar a mote auijtū vier adra/ vm þad sem þo er ecke auijtunar vert/ so ad eingen gietur giört ad oss lÿke. Slijkt er miög vodalegt/ ein kum ef Madz ber slijkt fram fyrer Guds Dom/ og Madur helldur sig fyrer Gude riettlatan/ vegna sinnar godrar Sidsemd er eda Verka/ + dæmer adra/ sem af veyk leika/ eda j annan mata eru oss olyker/ so ad vier höllдum þa ochristna/ eda j minna gillde fyrer Gude en oss/ Þar af ver and leg Drambseme og eiturlegt Hatur til an ara/ so ad þad huörttueggia er Gude j mote/ + er ein stor fordæmanleg og dauð leg Synd.

J giegn slijkre Vanart og Onatturu kiener Herran Christur hier oss þessa List eda Rad/ ad lata adra vera j Fride/ legg ia ecke til þeirra/ huörke dæma nie fordæ ma þad oss kiemur ecke vid/ og oss er ecke Bifalad. Þui ad Gud hann hefur sett og skickad sierdeiles Menn þar til/ og hefur giefed þeim sierlega Bifalning. Fader + Moder eiga ad dæma sijn Börn + Vinnu folk/

Folk og læta þad vonda ecke vera orefst/ ellegar þm ber ad standa Gude Reikning þar fyrer. Veralldlegt Yfervalld a og lÿ ka ad dæma sijna Vndergiefna/ og þeig- ia ecke nie draga Fiódur yfer þeirra Mis felle/enn sijdur ad samþyckia þeim þar vti/helldr dæma + fordæma/ Þuiad þar fyrer + þess vegna hefur Gud giefed þm Refsingar Suerded/þar a ad suijda + blæ da epter/+ draga af Gamaned/Gud vill so hafa þad / hann hefur feinged þeim Suerd j hendr/eñ ecke Refarou. Þar næst þridia lage eru þeir sem eru j Predikun- ar embættenu/ þeir eiga lÿka ad straffa þad Vonda/enn þo ecke med Hóndunum eda Suerdenu/ helldr med Ordenu/+ hlÿ fa óngum/ so framt sem þeir elska sijna Saluhialp.

Huar helst sem soddan Kallan og Bi falning ecke er/ þar seiger Christur/ Þu skallt ecke dæma/ecke fordæma adra/þui þ er ecke þier bifalad/þier ber ecke þad ad giöra/Helldur attu ad dæma og fordæ- ma sialfan þig/ Þu skallt hyra vm sialf an þig/+ þad þu att ad giöra/ vert ecke athugalaus/og ohræddur/ læt þier ecke þikia ad þu giörer allt riett/helldur skal

ltu auijta

en auſta og dœma ſialþan þig/ j öllu þui ſem þu giörer Gude a mote / þa þer þu Gudlega ✝ vel m; Dom ✝ Fordœmming. Þuiad þ er Vilie Guds / ad vier Lijþum j Guds Otta/✝ breytum epter hans Orde/ ✝ lijþum ecke j holldligu Athugaleyſe/Og þad er viſſulega ſatt/ad huör ſiñ ſo breyter/✝ giörer epter þſſare Biþalningu/ſa þær nog ad giöra ad huxa vm ſialþan ſig og ſinn veykleika/✝ lata adra vera kyrra.

Þetta er nu Sum̃a og Meining þeſſa Euangelij/ Ad huör Madur ſkule dœma ſialþan ſig/ og læta adra vera odœmda/ huör ✝ eirn ſkal ſtraþþa ſialþan ſig/ hrein ſa þyrſt þyrer ſijnum Dyrum/ ✝ ſia til ad hann kunne ad ſkicka ſier ſialþum ſem beſt þa þær hann viſſelega nog ad giöra/ ſo ad hann huörke dœmer nie þyrerdœmer adra:

Eirn Blindur [ſeiger Herran] kañ ecke ad leida annan/ Og huör hellſt ſem vill kienna ödrum/hann hlytur ad kunna nockud meira enn hinn/ellegar er hann eirn aumur Læremeiſtare/So er og þetta/Þad ſkartar ecke vel/ad þu ſtraþþar annan/eñ ert ſialþur ſtröþþunarlegur. Þar þyrer tak þu til þyrſt a ſialþum þier/ad dœma eda þor-

Bordæma þad vonda sem med þier er/ þa muntu verda ad draga nidur Hökuslæten audmykia þig fyrer Gude/og Bidia han̄ vm Nad og Syndanna fyrergiefning so sem eitt aumur Syndare/ Ef giörer þu so/þa ertu frials og frij fra þeim tueim ur höfud Syndum/ Sem er Dramßseme og Foraktan og Fyrerlitning annara.

Heidner Menn hafa og vel kunnad ad sia/ ad soddan Domsmenn eru miög leid-inleger/ sem ecke kunna annad enn ad hnys-sa i annara Manna Ord og Giörder/las-ta og dæma adra/ enn eru sialfer strapfs-anleger/Par fyrer kiendu þeir so/ ad hu-ör og eirn skyllde fyrst hufa vm sin̄ Brest og Veykleika/ þa kynne hann ad verda hæfelegre til ad avijta adra/En̄ med þ[illegible] um Lærdome hafa þeir litlu goodu til leidar komed/og sialfer hafa þeir halld ed þetta omögulegt/huiad þr seigia so/ Huad sem liott er a huörium Manne þad er so sem Seckur huörn Madur ber a Ba ke sier/ hann sier ecke sialfur Secken/ ꝛ ei þad vonda sem i hönum er/enn þeir sem ganga epter hönum/þeir sia Secken/ So seigia þeir ad þesse Vanart ꝛ Onattura sie huörium Manne medfædd/ og eingen

Mad-

Madr kune hana med øllu af ad leggia.

Enn þetta er ecke nøglega sagt nie talad vm slijkt Efne / Þesse Aminning er oflinleg / þui er ecke Vndur þo ad hun leidde lijten Auøxt af sier. Enn vor Herra Christur hann tekur diupara j ærenne/hn̄ kiemur Betur vid Særed / Þad er vijst allra Manna Vanart og medfædd Onætturа/ad hyxa meir vm adra enn sialfa sig/ Allt hvad vier siaum hia ødrum þad sieffum vier og løstum/enn þad vier giørum sialfer þad prydum vier/þui hrosum vier / þad er allt saman frijtt og fagurt/ En̄ þesse Synd leider epter sig storan skada + mykla fordiørfun. Þar þuert a mote þa høfum vier stort gagn af þui / ef ad vier dæmum oss sialfa/enn erum myskunsamer vid adra / Af þessu vita veralldleger vijsinda Men̄ alls eckert. Nu er allt Mæl med verte hier vnder komed / og huør hann vill hyxa riettelega vm þetta/sa mun ecke forakta þennan Lærdom / hellur mun hann læta hann ganga sier til hiarta / og standa j mote þeirre medfæddre Onætturu/ ad dæma vm adra/ helldur hegda oss og Breyta epter Guds Vilia.

Þar fyrer skalltu merkia þetta / Fyrst seiger

seiger Christur/Huör ecke dæmer/ecke for dæmer/Huör sem fyrergiefur/Huör sem giarn er a ad veita og giefa ödrum/hañ er myskunsamur/þad er/hann giörer eitt Gott Verk/ꝛ so agiætt/ad hann er j nöckurn mata Gude sialfum lyktur/og giörer eins og Gud er vanur ad giöra. Slykt ætte ad vijsu ad vppvekia oss/til þess ad hafa vingiarnlegt Hiarta til allra þeirra sem oss er ecke bifalad ad dæma ꝛ straffa/ad vier dæmum þa ecke nie fordæmū. Þuiad þad er ecke Guds Vilie/ad Synden skule vera odæmd eda oströffud/enn þ er hans Vilie ad eingen dæme eda fordæme nema sa sem þad a ad giöra med riettu sijns Embættes vegna/og huörium þ er boded og bifalad af Gude.

Þu hefur eirn Nagranna/þu heyrer eitt eda annad vm hann talad/ellegar ma vera þu sier þad sialfur ꝛ veist huad hön um hefur a orded/Huad villtu giöra þa? Skalltu hafa Glede eda Gaman þar af? Aattu ad baktala hann fyrer huörium Manne/og koma hönum so j vont Rykte? Ellegar ef hann giörer þier nöckurn Oriett/villtu þa hefna þijn strax a hönum? Nei/ecke so/vertu kyrr/þu

Batar hann ecke þar med/hefþ þolenmæde vid han/med þui sa Batækur Madur hefþ ur læted Dióffulen sunkia sig/Hugleid þu ad ef Gud hefde ecke geymt + varduætt þig/þa hefde slijkt kunnad ad henda þig Þuiad vier erum aller saman af einu efne giórder/Hollð og Blod er eins gott j ein um sem ódrum/þar er eingen mijsmunur/ En þad ad eirn giórer ecke jllt so sem an nar/þad er Guds Nad/og hónum er þ ad þacka/enn þar Byrer a eingen ad hro ka sier vpp/ eda þikiast meir og Bramar en adrer. Þar næst Ber þier ad Bidia Gud Byrer hónum/ ad hann vilie hialpa hón um/ og leysa hann aptur wr Dióffulsins Snóru og Nete/Og ef þier er þad móg ulegt/þa Ber þu þig ad /ad leida han a riettan Veg/ snua hónum Bra Syndenne/ og vera hónum til gods Epterdæmis j Ordum og Giórdum. Ef þu giórer þet ta/þa giórer þu kostulegt myskunarverk og afslijku godu verke mun koma merke legur og kostulegur Auóxtur/af huórium heidner Vijsinda menn [sem ædur var vm talad] vissu ecke par.

Þuiad so talar Christur Bramuegis/ Dæmed ecke þa munu þier ecke dæmast/

Fordæmed ecke þa skulu þier ecke fordæmast/ Fyrergiefed þa skal ydur fyrergiefed verda/ Giefed/ þa skal ydur giefed verda/ eirn fullan samanþryckran skieken + yferflio tanlegan Mæler skulu Menn giefa j ydart Skaut/ et cet. Hier sier þu ad þu fær ecke alleinasta storan Lofstyr þar af/ ef þu giörer Myskunarverked so sem Gud/ og dæmer ecke/ og fyrergiefur ödrū þar kiemur + annar meire Avöxtur epter/ sem er þesse/ Ad lijka so sem þu giörer vid þinn Naunga/ so vill Gud eins giöra vid þig. Oh Herra Gud/ huar fyrer forsomum vier oss/ þui fyrergiefū vier ecke? Þui lætum vier so lyted og onytsamt þin dra oss/ þar vier j staden meigum fa og hafa so milldan og nádugan Gud? Hug leid huör + huilijk Sök þijn er vid Gud? Huörsu opt + þunglega hefur þu vm þijna Daga syndgad a mote Gude? Ad ef þu villt so grandvarlega yferuega Synd og Skulld þijns Naunga vid þig/ þa er hun ecke halfmörk hia hundrad Pundū/ Þad allt vill Gud forlæta þier/ ef ad þu ad eins villt vera myskunsamur vid þinn Naunga:

Nu er þad vijst/ ad þo þu siert miög

reidur vid þinn Naunga/og ſiert jlla til Frids vid hann/þa varer þad ecke nema litla ſtund a medan þu ſkeyter Skape þijnu/ og þu kiemur ꝑraṁ þijnum vondum Vilia og Mood/einn þar aꝑ heꝑur þu lijten Bata eda Avinning. Enn þegar Gud ſkal dæma + ꝑordæma þig/þa er þad eilijꝑ Neyd og Pijna/ Atter þu nu ecke ad gleyma lijtillre Morgiörd og ſtundlegre vegna þeſſ eilijꝑa? Atter þu ecke ad vera vingiarnlegur vid eirn Mann þo haṅ haꝑe miög ſtygt þig/vppa þad ad þu mætter haꝑa Vinættu Guds? Þetta er ein ſtreingeleg og alvarleg Aminning/ og þetta er ad rata vppa Hiartad Manſins/ ſo þad hlytur ad klökna og verda miukt ſo ſem Vax ꝑyrer Solu/ Þar Gud ſa Nadugе Fader ſeiger oſſ til og loꝑar oſſ ſo vingiarnlega/ ad eꝑ vier dæmum ecke nie ꝑordæmum vorn Naunga/helldur ꝑyrergieꝑum/þa vilie hann eins giöra vid oſſ.

Huiad huör hann vill ecke læta þetta Gagn og þennan merkeliga Auöxt vppvekia ſig til ad ꝑyrergieꝑa og dæma ecke/ Hugſe ſa vm þa eilijꝑu Neyd og eymdar Ordꝺ þad ſem hann leider yꝑer ſig þar med/þegar hann vill dæma adra og ecke ꝑyrer-

fyrergiefa þeim. Þuiad so stendur þar/ Eins lijka so sem þier mæled ødrum wt/ so skal ydur ⁊ jnmællt verda. Og Math. 18. Cap. hootar Christur/ Eins skal min Himneskur Fader giöra vid ydur/ ef ad þier ecke fyrergiefed af Hiarta/ huor ødrum þeirra Mißgiörder. Hafer þu nu nöckud a mote þijnum Naunga/ huad hellst þad er/ og hann hefur forsied sig/ ⁊ þu ert huörke hans Herra nie Fader/ ecke Hwsbonde/ Yfirdomare nie Predikare/ ⁊ þu hefur öngua Bifalning til ad dæma/ þa hura þu vm ad hafa þar ecke par mz/ dæm þar ecke vm/ þui ef þu giörer þad/ þa bindur þu a Bak þier obærelega eitt þa Byrde/ þuiad so er asett/ ad ef þu dæmer eda fordæmer/ þa vill Gud dæma ⁊ fordæma þig/ Og huörn Abata hefr þu þar a þu aumur veslings Madur ? Þu kant ad hefna þijn med illum Ordum/ mz Reidesuip/ Snoppunge og Slage/ þad er vijst/ þad ber optar vid enn vera ætte/ Eñ huad fær þu j staden ? Ecke annad enn þetta/ ad þar Gud hefde ædur giarnan fyrergiefed þier og forlated allar þijnar Synder/ hefder þu fyrergiefed ødrum/ þa vill nu Gud ecke fyrergiefa þier hina min

fiu Synd/hñ vill dæma þig og þordæma
✝ þyrergieþa þier ecke ad eilijþu/Þad ver-
kar og giörer þu þier sialþur med þinne
Reide. Ætter þu ecke helldur ad lijda alla
Hlute/og læta þa þara/enn ad koma þí
er j slijka eilijþa Neyd og Hörmung?
Læte eingen suijkia sig nie a Talar dra
ga/lijka so sem þad sie ecke so stor Synd
ad dæma adra Menn/og ecke vilia þyrer-
gieþa ödrum/Þad er ad þalla jnn j Gudz
Embætte/og taka hans Dyrd ✝ Æru þra
hönum/Gud vill j allan mæta sialþr heþ
na og dæma/✝ hann lætur önguan haþa
þad Embættre/vtan þa sem hönum lijk
ar/✝ hann heþur þad Embætte Biþalad/
Þar þyrer eiga Forelldrarner ad styra og
stiorna sijnum Börnum og heima Folke/
dæma þau ✝ þordæma/so ad eþ þau vil
ia ecke læta vndan Ordönum einum/ þa
eiga þeir ecke ad læta vanta Högg ✝ Reþ
singar/Eñ eþ Forelldrarner giöra þ ecke/
eru oþmiög epterlæter/siæ j giegnum Fin
gurnar med þeim/þa giöra þeir stora sy
nd/✝ þyrerlijta Guds Bod ✝ Biþalning.
Verallddleger Valldsinenn haþa ✝ lijka so
aluarlega Biþalning aþ Gude/ ad reþsa
mz Suerdenu/✝ taka burt vondar Hneyrl
aner ✝

aner og stor Synder / þeir forakta og lij⸗
ka Guds Skipan og Bifalning / og synd⸗
ga þunglega / þegar þeir eru ofmiög lijn
tæker epterlæter / og straff a ecke openber⸗
ar Oneyrlaner / so sem nu er [þui verr] þia
oss miög alment / Hordomsmenn ⁊ Blod
skamarar ⁊ adrer illgiörda Menn eru hier
Refsingar lauser / Hafe þeir Fie og Pen⸗
inga þad taka Valldsmenn / enn ad straff
fa þa med Suerdenu / þad er aflagt / So
er og eins vm Þiofa sem epter Lögum
dræper eru þeim er slept med Vorkun og
Midlæte / Slijkt misliikar Gude j all⸗
an mæta / og þui kiemur Guds Hefnd og
Straff yfer Land og Lyde lijkamlega /
enn þeir ed Guds Bifalning forackta / og
giöra ecke sitt Embætte / þeir meiga þyn⸗
gra Doms vænta a sijnum Tijma et ct.
Enn þeir sem eru j Predikunar Embætt⸗
enu / þeir hafa þa þyngstu Bifalning /
Þuiad þo þeir huörke refse med Hriffe
nie Suerde / helldur straffe alleinasta med
Ordenu / þa hootar þo Gud þeim / ad ef
þr giöra þad ecke aluarlega / þa vilie hañ
þess krefia af þeirra Höndum / og hefna
þeirrar Syndar a þeim / sem þeir þegia
yfer. Þessar þriar Stietter eru j Heimes⸗

num/huørium Gud heþur gieþed ſitt Vm
bod/ og biþalad ad dæma og þordæma/
og bannar þeim ad þyrergieþa þad nockꝛ
ud ſem er hneyxlunarſamlegt.

Aullum ødrum Mønnum heþur hann
med ollu þorboded ad dæma ꝛ þordæma/
og heþur ſkipad þeim ad þyrergieþa. Og
huør hellſt ſem ecke vill þeſſare Skipan ꝛ
Biþalningu hlyda/ yþer hann ſkal koma
þetta Straþþ/ad Gud vill mæla hønum
med ſama Mæler/ſem hann heþur mællt
ødrum/Haþe hann dæmdt/ þa vill Gud
og dæma hann/enn þo myklu þunglegar
enn oſſ Mønnonu̅ er møgulegt ad giøra/
Vilie hañ ecke þyrergieþa/þa vill ꝛ Gud
ecke helldur þyrergieþa hønum/þad meiꝛ
ra er enn adrer eru hønum ſkylldugur nøck
urn tijma/ Þuiad Gud vill ad vier ſkulu̅
vera Myſkunſamer ſo ſem hann er/ og
þalla ecke j hans Embætte. Þar þyrer læ
re huør og eirn Madur ad ſkicka ſier ept
er þeſſum Lærdome/ꝛ dæma huørke nie
þordæma/ellegar kiemur þullkomlega yþ
er hann þyrr neþnd Reþſing og Reide.

Ad þeſſu Male hnijga þær tuær Eptꝛ
erlijkingar ſem hier ſtanda/vm þa Blinꝛ
du og Læremeiſtaran. Blindur þær ecke
vel

vel leidt annan Blindan/ Sa og sa sem eckert kann/ hann kann ecke ad kienna ódrum/ Og med þui ad vier erum nu fodd-an Men sem alldrei erum an Synda/alla tijma þinst med oss nóckud syndsamlegt og stróþþunar vert/ þar þyrer skal huór dæma sig sialþan/og taka Bialkan wr sialþs sijns Auga/ ædur enn hann talar vm Augnena j sijns Brodurs Auga. Enn j Raun og Sannleika/huór sem aluarlega vill dæma sialþan sig/sa heþur nog ad gióra/ so ad hann mun gleyma ódrum Mónnum/ og Bidia Gud daglega Dags/ ad vera sier Nadugur/ og þyrergieþa oss vorar Synder/sem vier hóþum hónum a mote giórt/ þa vilium vier og giarna þyrergieþa ódrum. Pad veite og gieþe oss vor liuþe Lausnare Jesus Christus/ þyrer sinn Heilaga Anda/ Amen.

Bænen.

HErra Gud Himneskur Fader/ þu sem ert Milldur og Myskunsamur/ og heþur þyrer Christum sagt til vor/ og loþad ad dæma oss ecke nie straþþa/helldur Myskunsamlega ad þyrergieþa oss Syndernar/ og veita oss þad vier þurþum vid/ Vier bidium/ Gieþ oss þinn Heilaga Anda/og læt oss stóduga og stadþasta blijþa j þessare Von til þinnar Nadar og Myskun

ar. Kendu oſſ og ſo ad giöra eins vid vorn Naunga/ad vier önguan dæmum/önguan þordæmom/helldur giörum gott/þyrergiefþum og þortlætum huſrium Manne/og dæmum yþer oſſ ſialþum/ad vier mættum ſo lifþa j þÿnum Otta/ og verda vm ſyder eilifþlega Sælu holpner/ Amen.

Fimta Sunnudag epter Trinitatis Euangelium/ Luc. V. Cap.

OG þad ſkiede/ þa ed Folked þlycktest ad hønum/ til ad heyra Guds Ord/og hann ſialþur ſtod vid Sioen Genezareth/ og hann leit tuø Skip ſtanda vid Sioen. Enn Fiſkararnier vo

tu ſkigner aþ Skipsnum/og þuodu Net
en. Hann ſtie þa vppa annad Skiped/
þad ſem var Simonar/ og bad hann ad
draga nockud þra Lande. Og hann ſat
ſo og kiende Folkenu aþ Skipenu. Og
ſem hann gaþ vpp ad kienna/ſagde hañ
til Simonar. Drag þu vt a Diuped/og
leyſed vpp ydar Net/ til Fiſkedrattar.
Simon ſuarade/og ſagde til hans. Met
ſtare/j alla Nott høþum vier erþidad/ z
þeingum eckert/enn j þijnu Orde mun eg
Netenu vt kaſta. Og þa þeir høþdu þt
ta giørt/jñelucku þr mykla mergd Fiſka
ſo ad þeirra Net riþnudu. Og þeir ben-
tu þa ſijnum Fielsgum/ſem voru a hinu
odru Skipenu/ þad þeir kiæme þar/ og
hialpudu þeim. Og þeir komu/og hlodu
bæde Skipen þull/ ſo ad þau ſucku ad
meſtu. Þa ed Simon Petrus ſa þetta/
þiell hann til Knianna Jeſu/ og ſagde.
Gack þra mier Herra/þuiad jeg er Ma-
dur ſyndugur / Aþ þui ad Felmtur var
yþer hann komen/z alla þa ſem mz hon

um voru aþ þeim Fiskedrætte/er þr þein-
gu til samans/ lijka og eirnen yþer Ja-
cobum og Johannem Sonu Zebedei/sem
ad voru Lagsmeñ Simonar. Og Jesus
sagde til Simonar. Ottast þu eige/þui-
ad hiedan j þra skalltu Meñ veida. Og
þeir drou sijn Skip ad Lande/yþergaþu
allt saman/og þylgdu honum epter.

Þessa Dags Euangelio er þyrst eitt
agiætlegt Hwslærdomur /eda Bw-
skapar Regla / Med þui ad huør
Madur kieppest vid ad haþa Guds Bless
an j Bæ sijnum / ꝛ ad þa naudsynlega At
vinnu/þa stendur hier huørnen vier eigū
ad skicka oss þar til/ Þuiad lijka so sem
S. Petur þiskade ecke þar alla þa Nott
j giegnum/enn jaþnsnart sem Herran ba-
ud hønū ad þiska/ꝛ hann var þui Bode
hlyden/þa þieck hañ mergd Fiska/so eins
vill þad ganga oss. Eþ vier vilium haþa
Lucku/og Blessan/og erþida ecke þorgieþ
ins/þa hliotum vier ad haþa vors Her-
ra Christi Ord/ꝛ stadþesta vora Tru vpp
a Orded/ellegar stodar huørke vor Fyrer
sion nie Vtuegier eda Atburder pared. Nu

Nu seiger þu/ Huar skal jeg þinna þ Guds Ord ? Christur kom til Peturs/ talade Munnlega vid hann/ og Band hönum ad þiska/ Til mijn kiemur hann ecke/ jeg sie hann ecke/ hann er ecke nalægur mier/ ellegar skyllde jeg giöra epter hans Skipun/ og vona og vænta Lucku og Blessanar ? Andsuar.

Vor Herra Christur talar þyrst vid þig i Kirkiunne/ þyret Munn þijns Prests eda Sæluforgara/ Huad hellst þu heyrer þar þad attu ad medtaka/ haþa þad i hall da eins og sialþur Gud heþde talad þad til þijn þyrer Munn Christi. Og sannarlega/ huör hellst þad giörer/ hönum gieþur Gud Nad og Blessan/ ecke ad eins stüdlega helldur og so vegna Sælar og Samvisku/ so ad þu verdur Gudhræddur/ Fromur/ Þolenmodur/ Bænrækenn/ et ct. Þui ad Guds Ord kann ecke ad vera Auaxtarlaust/ og Fyrerheited er þar hia/ ad huer sem þyrst leitar Guds Rijkis/ þeim enum sama skal allt annad til þalla.

Þar næst talar vor Herra Christur vid þig þyrer Munn þinna Forelldra/ þegar Fader og Moder skipar þier nöckud/ þa attu ad vera þeim hlyden/ og giöra þad/

lijka

iðka eins sem Gud sialfur hefde hier pad skipad. Item / þegar Hwsbonden ꝛ Hws freyan bioda og bifala nockud / þa er þ Guds Ord ꝛ Vilie / Huór sem skickar sier þar epter / er hlyden / giörer þad med Tru og Dygd / sa giörer Guds Vilia / og þar mun sannlega koma epter Lucka ꝛ Blessan. Þar a mote siaum vier / ꝛ Raun gief ur Vitne þar vm / ad þegar Þienararner eru oblydner / otruer / odygguer / þa þeir eiga ödrum ad þiona / þa hafa þeir öng' ua Lucku / eflast alldrei / og verda Hwsgan gs menn vm síder / Sökin er þesse / Gud hann kallar þa m3 sijnu Orde / bydur þm ad þiona med Tru og Dygd og erfida / lij ka so sem hañ bydur Petre hier ad fiska enn þeir villa ecke / þeir ganga j burtu / gi öra eitt huad annad / ellegar ef þeir gan ga til þess Verks / þa giöra þeir pad m3 Illu Giede / og huörke med Tru nie Dygd.
Hefde Petur giört so / þa hefde hann ecke feinged soddan Veide. Þar fyrer er þ tuent sem hier heyrer til fyrer þeim sem vilia hafa Lucku og Blessan / Þu skallt ecke fylgia þijnum eigen Vilia / ꝛ ecke hell dur giöra þad þier synest riett ad vera / helldur hyra þu vm Guds Ord / þad er /
vm

vm þijna Forelldra og Hwsbændur/þu ad þeir seigia þier og biþala/Þar heþur þu Guds Ord/ þar heyrer þu huad þu att ad giöra/ Þar epter attu ad breyta med Tru og Dygd/þad vill Gud haþa aþ þier/Eþ giörer þu þad/þa vill Gud sam̄lega gieþa Luck u og Farsælld til alls þess sem þu giörer og þier vid vijkur/þui þu ert hlydugt Barn/trur og dyggur Þienare/Huad Gud lætur seigia þier j Kirkiunne þad giörer þu/ ꝛ huad han̄ lætur þier seigia aþ Forelldrunum Hwsbændönum/ þad vinnur þu med godu Giede/og Tru ꝛ Dygd/ Soddan Hlydne lijkar Gude vel og hann vill hana endurgiallda/ So sem nogleg lios Dæme eru til/ good hlyden Börn trutt og dygdt Þionustuþolk elskar Gud/þeim gieþur Gud Lucku/ lætur þa eþlast/og hialpar þeim med sinne Blessan so sem hann giörer hier vid Petur/ huör ed Netenu vtkastade epter hans Orde.

Huar sem nu er Lucka ꝛ Blezan Guds þar eiga Menn þram̄ueigis ad læra ad þeckia hana/og vidurkienna hana/ Þuiad marger eru þeir/ þo Gud haþe gieþed þeim myked og gott þa ganga þeir þo bram̄/og þikiast haþa þad aþ sijnu Erþ-
ide/

ſde/ſinne Fyrerſion og ſyͤnum Atburdum:
Þetta giörer Petur ecke/ Hann medkieñer
Guds Gaꝛfu og Velgiörning/ ⁊ vidurkieñ
er þar med ad hann er ſyndugur Madur/
og ecke maklegur ſoddan Bleſſanar. Sa
hann ſo giörer/ ſa verdur ecke dreiſſugur
nie drambſamur af Gotze og Peningum
ſo ſem Heimſins Hattur er/ Hann ſeiger
helldur ſo/ Herra Gud/ huad er jeg aumur
Syndare/ ad þu giefur mier og veiter ſo
Ryͤkuglega þyͤna Blezan? Med þeſſum
Hꝛtte fer hann riettelega med Gudz Blez
an/ dreiſſar ei nie drambar þar af/ hellda
ur er j öllum Greinum audmiukur lyͤtela
rur/ Þui hann ſkielfeſt vegna ſinna Synda
og priſſar Guds Nad og Myſkun/ ⁊ ver
dur godgiarn og fuꝛs til ad hialpa ödrū
af ſinne Blezan.

Þetta er ſa fyrſte Lꝛrdomur ſem vier eigum ad lꝛra af þeſſu Euangelio/ ⁊ er eirn nytſamlegur Lꝛrdomur fyrer Vngdo men og alla Þienara/ j allſkyns Buſkapa arhꝛtte og Vinnulage/ ad huör ſem girn eſt ad fa Lucku og Guds Blezan j ſyͤnu Kalle og ſinne Höndlan/ hann hyre vm vors Herra Chriſti Ord/ ſie hlyden Födur og Modur/ Herrum og Huꝛsbꝛndum/ med

Tru

Tru og Dygd og af öllu Mætte og Megne stunde ad veita Tru og Hollustu j þui sem þeim er bifalad/ Slijkt er Gude vel þægelegt/og slijkt umbunar hann og launar med Lucku og Blezan/so sem hann hefur lofad j fiorda Bodorde/seigande/Heidra Födur og Modur/so þu meiger leinge lifa j Landenu þui sem Gud mun giefa þier. Hia þssum Brwskaparlags Lærdome eru tveir adrer Lærdomar/ sem eru nöckud þyngre. Hinn fyrre er um S. Petur ad hann bidur Herran Christum ad fara fra sier. Sa annar/huad Herran Christur hefur haft j Sinne/og j huöria Meining hann hefur læted þennan Fiskedratt skie/ og giefed þessa Veide.

Pad ma þikia miög undarlegt/ad þa Petur sier þessa myklu Veide/ þa fellur hann til Fota Christi/og seiger/Vijk fra mier/jeg er eirn syndugur Madur. Ematte Peturs var þetta/ad fiska/og þar fyrer for hann til ad fiska/ad hann villde giarnan fa nöckud/þar fyrer bar hönum helldur ad fagna og glediast af soddan Hepne/ helldur enn skielfast og hrædast. Fasinnadur og bleckelegur Þurfamadur er þad/ ef eirn rijkur Madur giefur hönum

um hundrad Dale/ ad hann skyllde verda hræddur þar vid og stöckua j burt. Nu siaum vier/ad slijkt hender hier S: Petur/Huörnen mun þad koma til ? Og huør er Meining hans Orda ?

Aþ hans Ordum þar hann seiger/Jeg er eirn Syndare/ þa meigum vier skilia huör hans Meining hefur vered/ Þuiad hañ hugar ecke alleinasta um þennan Afla da Fiskanna/sem þar var j Land komen helldur hugar hann um Hiarta sitt Lijþ og Framferde/ Hann mætte vel glediast aþ þessum mykla Feing og Fiskedrætte/ enn þegar hann hugar um sijnar Synder/ og hann sier þenna stora Velgiörning/ sem Christur veitte hönum/og huörsu hñ var overdugur þar til vegna sinna Synda/ þar tekur hans Glede ad snuast j Sorg/ og hans Synder hræda hann meira/ enn hañ kunne ad glediast aþ þessare Lucku.

Miög gott og nytsamlegt er þad/ ad vier lærum hier aþ ad þeckia Syndena riettelega/Þuiad Synden er eirn hrædelegur og skadsamur Hlutur. Adur eñ Dioþullen leider þig j Syndena/þa strykur hñ so um Munn og Varer a þier/ ad þier þinst og smackast Synden eins og være hun

Sykur eda Hunang/hier þinst ecke nockud
swrt eda Beiskt vera j henne. Enn giæt-
tu hier ad Petre og hans Epterdæme/þa
skltu þiña ad eckert Gall er so Beiskt sem
Synden. Og vissilega geingur þad so til
ad eingen Fögnudr eingen Glede er so stor
ad hun ecke huerþe j Burtu og verde ad ön-
gun/þegar ad Synden vaknar og kleiñer
þitt Hiarta. Petur oskade ecke ad vera
Rijkare enn eiga þenna Fiölda Fiska/og
eplaust þa tok hañ til ad þiggia þessa ga
þu og Blesan med storre Glede og Pack-
læte. Enn jafnsnart sem hönum koma
hans Synder j Hug/þa er þar ecke allein
asta eingen Glede a ferdum/helldr er ha-
ns Hiarta hrygt/efasamt + af Angist kl-
emt og þiötrad/so ad hann þikest alldrei
hafa vered aumare og vesallre.

Slijkt/seige eg/skalltu læra hier/vppa
þad ad þu læter ecke Syndena swijkia þig
helldur flyer hana og fordest med allre
kostgiæfne. Þuiad læter þu epter henne
hennar Vilia/þa kleiñer hun þig vissile-
ga + særer/ so eingen Hlutur j Heimenum
kann þier Hialp Huggun og Hugsualan
ad veita/sem liöst er af noglegum Epter-
dæmum. Pa Cain hafde j Sinne ad lijf-

læta ſiñ Brodur Abel/ þa hugrade hañ ſo/ Oh þad er ei ſtor Synd/ Jeg vil giöra þ ſo/ þar ſkal eingen Madur vita aþ/ Þeſſare ſætre Hugrun ber hann braū/ lætur hana locka ꝛ leida ſig/ ꝛ hugrar/ þegar hans Broder er daudur/ þa ſkule eingen angra eda onada hann meir/ Enn huad ſkiedur? Jaþnſnart ſem hann var buen ad giöra þeſſa Synd/ og Gud minte hann a ad hñ heþde illa giört/ þa er hann med byrſta hrauſtur og diarþur/ og gieþur ecke gott Ord/ Enn litlu ſijdar þa verdur hañ ſkielþdur og hrædddur/ og bellur j örvilnan/ ſo ad allur Heimuren verdur hönum oþ lijtell/ hñ veit ecke huar hañ ſkal haþa ſig hañ þorer ecke ad horþa vppa adra Meñ hañ er hrædddur ad adrer mune giöra hönum eins og hann giörde vid ſinn Brodr.

Slijkt merkium vier aþ daglegum Epterdæmum/ marger balla oþoruarandis/ galauſlega ꝛ aþ vmhugrunarleyſe j Mord og Manſlag ꝛ adrar ſtorar Synder. Eñ þegar ſkaden er orden ꝛ Synden er giörd/ þa gietur þa eingen huggad/ þeir eru ſo ſem halþuinglader/ og vita opt ecke huörnen þeir eru j þa Synd komner. Þar þyrer er ſtor Þörþ ꝛ Naudſyn a þui/ ad vier

Bigtum ad oss/ og latum ecke þad eiturlega ſyndarennar ∂unang ſuijkia oss/ hell dur hurum huad epter vill koma/ eþ vier drygium Syndena. Synden er sem olmur Röttur sliettþialladur/ eda annad oarga Dyr/enn þar eru vnder skarpar skadlegar Neglur/höggue þær til nöckurs/ þa skie dur þ alldrei skadlaust/ Þar þyrer tru þu ecke Syndenne/ þegar hun lockar þig/og Freistnen kiemur/ Þad er ecke allt Gull sem skijn/ þad er ecke allt heilnæmt sem sætt er og vel smackande. Nær Leoned eda annad oarga Dyr seþur/ þa er þier vodalaust ad vera hia þui/enn þa þ vak nar og er hungrad/þa vakta þig. Eins er Synden/ j þyrstu synest hun + þiker vera hasklaus/hun er vel komen/hun er sætare þegre og vnadarsamlegre enn Madur kann ad oska. Hiartad heþur huörke Ro nie Frid/so elskar þad hana. Enn þegar Andskoten þær sinn Framgang/og þu ert fallen j hans Snöru/þa kiemur annad ep ter/þa verdur annad vppa Teningenum/ so þa er eingen Hlutur j Heimenum grimmare og hrædelegre enn Synden er. Aadur til þorna haþder þu Lyst og Kiærleika til hennar/ og þad þotte þier þijn stærsta

Glede og besta Lucka vera ad þu mætter
bremia Syndena/enn þa Synden er giörd
og Samuiskan vaknar/þa villtu beigen
gieba þar til allt þad þu att og hebur j
Heimenum/ad su Synd hebde alldrei blog
ed þier j Hiarta/Þuiad Synden er alldrei
einsömul/hun leider epter sier Guds hebn
dar Dom/hans Reide og eilijban Dauda.
Enn huörnen kann Mannlegt Hiarta ad
lijda og þola slijkt ?
J þessu slijku efne skalltu læta þenna
Fiskara Petrum vera þier til Epterdæm
is/Synden plægar hann so/ad hann gie
tur öngua Glede habt ab þessare Nadar
Blezan/hönum er so jllt ad hann veit ecke
huar hann skal haba sig. Hugsa hier vm
alla þijna Lijbs tijd/einkum þegar Synd
en lockar þig/seigdu þa so/Nei/þu skalt
ecke koma mier þar til/Þad er stutt Ga
man/enn þa epter a vill koma eilijb Sorg
og Pijna eb jeg fylgie þinne aeggian/þar
med misse jeg Guds Nad og Blessan/ *
þar j staden kiemur ecke nema Sorg * Ne
yd og Hrygd/þui er betra jeg hallde mier
aptur/samþycke ecke Syndena/Þuiad so
sem sagt er/Huar Synden er/þar verdur

vm ſÿder ecke annad enn Otte ꝛ Hrædſla og eilijf Fordiörfun.

Vier eigum og ad bidia Gud þar vm af öllu Hiarta/ ad hann vilie vernda og vardueita oſs fra Syndenne ſo ſem vier bidium j Fader vor/ þar vier ſeigiū/Leid oſſ ecke j Freiſtne/ þ er/ Elſkulege Fader ef þ kan̄ ad ſkie/ad Satan og vort eigid Holld locke oſſ ꝛ leide/og kome oſſ j Freiſtne/ þa leid þu oſſ þadan aptur/ gief oſſ þinn Heilaga Anda/ſa ed fyrer þitt Ord vardueite oſſ j þijnum Vilia/ og hialpe oſſ og ſtyrke til ad ſtanda j mote Syndenne.

Nu er omögulegt ad vier hier j Heime ſietū ætijd ꝛ alla tijma vaktad oſſ fyrer Syndenne/Holld og Blod kiennur oſſ opt ſinnis til ad falla/ſtundum j mote vorum Vilia/ Þuiad þo Anden ſie velviliadur/ þa er þo Hollded veykt/Og Dióffullen er iafnan nalægur/ hann er ſlægur og kann vel til/ ſo ad fromer ꝛ riettchriſtner Men̄ falla opt j ſtorar Synder/ Sijdan fylger þar epter/þegar Synden er drygd/þa tek ur hun j burtu alla Huggun og Glede/ ꝛ ſturlar Hiartad/ſo ſem hier ſkiede Petur.

 Þar

Þar hann nu sinna Synda vegna þurþte sem mest og hellst Huggunar vid/ þa vill hañ ecke haþa Huggun/ hñ Bydur Christo ad þara þra sier. O þ kiære Petur/ Hvad er þier? Þu medkienner ad þu ert eirn Syndare/ Villtu þa ecke lata hialpa þier þra þinne Synd? Þu ert siukur til Dauda villtu þa ecke lata Lækraran koma til þijn? Hvada Heimska er slijkt/ ad þu vijs sar Christo þra þier/ og villt ecke lata hialpa þier.

Þetta er bæde Andskotans skulld ꝛ Syndarennar/ þau þorblinda so Hiartad/ ad þad kann ecke ad sia sijna Velþerd/ helldur leitar þad epter siñe Fordiörþun ꝛ Ogiæþu. Þar þyrer liggur Magt a/ ad vier baum hier vm rietta og sanna Vnderuijsan/ og lærum riettelega ad þeckia vorn Herra Christum. Petur meinar so/ ad vegna þui ad hann er eirn stor Syndare/ þa skulle Christur þara þra hönum/ þar Christur er þo þss vegna komen til hans/ ad hialpa hönum þra Syndenne/ og giöra hann Riettlætan og Froman. Þar þyrer þordast slijkt Oræd/ Enn sie þar komed ad þu ert eirn Syndare/ ꝛ þu medkieñer þijna Synd/ þa siæ þu ad þu örvilnist ecke

þess

þess vegna/ helldur leita þier Læknarans
sa sem þier kann ad hialpa fra þessare
Fordiarfan/ Pad er vor elskulegur Lausnare
Jesus Christur/ hann er komen j þennan
Heim med sitt Ord/ þad Heilaga Euan
gelium þad lætur hañ vtbera og predika
openberlega/ hñ felur þ j Heilagre Skrij
tn/ j Auölldmaltijd sinne/ þar skalltu lei
ta til ad fa Hialp og Huggun. Pu skallt
ecke giöra so sem þeir Halfchristner hirdu
leysingar giöra/ sem þar fyrer fordast Sa
cramentum/ og þar fyrer giöra ecke Bæn
til Guds/ ad þeir hata Nauungan/ eda or
ygia adrar Synder. Slijker eru Syndar
ar og þurfa Hialpar vid/ enn þeir vilia
ecke lata hialpa sier/ þeir vilia liggia j
Syndeñe og betra sig ecke. Petta skalltu
fordast/ + lærdu ad þeckia Christum/ hu
örsu ad hañ er þiñ Hirder/ sa sem leitar
epter Saudnum sem villtur er. Par fyrer
skalltu ecke lata hañ kalla forgiefins ep
ter þier/ med þui þu sier huörnen ad þu
ert komen j Villuña. Medtaktu Gudz Ord
og tru þui ad Christur hefur bitalad fyr
er þijnar Synder/ Sijdan skalltu vakta
þig/ og lata ecke Andskotan ofz ei þitt
Holld suijkia þig/ Ef þu giörer þetta/
 þa

þa verdur þu þyrer Christũ Saluhꝛolpen. Huad/ſia þu hier huõrnen hañ breyt- er vid Petrum/ hañ heyrer Synda Jatn- ing Peturs/ eñ huad giõrer hañ til ? Pet- ur ſeiger j ſijnu Hiarta/ad ecke mune hañ þinna Nad hia Christo. Eins predikar þitt Hiarta þyrer þier/ad med þui ad þu ert Syndugur/þa þurþer þu ecke ad vęn- ta Nadar hia Christo/vęrer þu þromur heþder þu ecke ſo og ſo ſyndgaſt/ þa heþ- der þu betre Von. Eñ þetta ⁊ añad þui lijkt þad kiemur [ſem þyrr er ſagt] aþ Syndeñe og Dioþlenum/ Þau kuña j õng- uann mata ad lijda / ad þu vęnter þier nõckurs gods aþ Gude. Eñ þu ſkallt hey- ra Guds Ord /huad Gud loþar þier j ſij- nu Orde / j ſkijrnenne / j Kuölldmaltijd- enne þar heyrer þu añad enn þad Synden og Andſkoten ſkiota þier j Hiarta / ſem er/ad Gude er ecke jlla vid þa ſyndugu hñ gaþ þeim þar þyrer ſinn Son / ad þeir ſkylldu þrelſaſt þra Syndõnum. Vor Lau- ſnare Jeſus hatar þa og ecke helldur/þui ad hann er þar þyrer komen j þeña Heim/ ad hann villde borga ⁊ bitala þyrer þeir- ra Synder /⁊ leida þañ þortapada Saud aptur a riettan Veg. Heilagur Ande hann

ladar

ladar og lockar oss jafnlega med Ordenu og Sacramentónum / so ad hann kunne ad Helga oss / og endurfæda oss / þetta allt finnur þu vissulega j Guds Orde.

Slijkt hid sama finnur þu og eirnen hier j þessare Historiu / Þegar Petur veit nu ecke fyrer Hrædslu og Hugar Angist huórt hann skal hafa sig / og klagar ad hann sie eirn aumur Syndare / þa seiger Christur til hans / Ottast þu ecke. Huad kann jeg annad ? Seiger Petur / Være jeg ecke so syndugur / þa være mijn Skielfing ꝛ Hrædsla ei so stor. Nei seiger Christur / Jeg seige þier enn eitt siñ / Ottast þu ecke. Sierttu syndugur / þa er jeg Syndalaus / og jeg er hier þar fyrer / ad jeg vil hialpa þier fra þijnum Syndum / og giöra þig Riettlatan / Og enn þ meira er / þu skallt ecke alleinasta fyrer mig frelsast fra Syndónum þijnum / helldur skalltu koma til þess Embættis / ad þu skallt hialpa ödrū fra Syndónum. Þesse Fiskedrattur sem þu hrædest so miög er ein Figura og Fyrermynd þrra Hluta sem skie munu seirna meir. Nu hefur þu fyrer mitt Ord ꝛ mz mijnu Orde veitt marga Fiska / Enn þar mun koma ad þu munt med mijnu Orde

veida

velda margar Manneskiur/taka þær fra Diöflenum/ z hialpa þeim til Guds Rijk is. Þar vyrer vert öruggur og ohrædður/ þegar nockur hann er komen so langt sem þu/ad hann sier og medkienner sinn Siukdom/þa er öll Neyd vte/Jeg er Læknaren/ Jeg vil eingen deye j soddan Synda Siukdome/nema sa sem ecke vill læta hialpa sier.

Sia/ huörsu fagurlegt og huggunarsamlegt Epterdæme ad þetta er/ huörtu vier ættum alldrei ad gleyma/so leinge vi er lifum/ Ad Herran Jesus so vingiarnlega huggar þañ fatæka Syndara Petrū/ huör ed ecke visse huad hann skyllde til giöra/og seiger til hans/Ottast þu ecke. Þui Christur er þui þar/ad hann vill hialpa og frelsa fra Syndenne/ hann tekur þennan Syndara Petrum ad sier/og giörer hañ strax eirn Predikara/sem z so skal hialpa ödrum Mönnum ad komast til Guds Nadar/og frelsast fra Syndönum so sem hann.

Þesse er nu sa þridie Lærdomur sem Menn skulu merkia/af þessum Fiskedrætte/ad hann er ecke annad enn ein Huggun huöria Gud hefur giefed öllum þeim sem Guds

Gudz Ord kieña + predika/ad huar hellst sem þeir boda og kienna Herrans Christi Ord/og greida vt Neten j Herrans Christi Nafne/epter hans Bifalningu/þa skied ur þad so/ad huórsu fast sem Heimurenn og Dióflullen standa þar j mote/ þa munu þo margar Manneskiur takast wr Dióffulsins Rÿke/ og jnnflytiast j Guds Rÿke/huar þeir munu finna og fa fyrergiefning Syndanna og þad eilyfa Lÿf fyrer Christum.

Hanen hafe þier nu heyrt þria merkelega Lærdoma. Sa fyrste er/huórnen vier eigum ad hallda oss vid Guds Ord/ treysta epter þui/ef vier vilium fa Luckuog Blessan Guds. Sa annar/vier skulum fordast Syndena so sem þad beiska Gall/ huórt fra oss j burt tekur alla Glede allan Fógnud/ Og ef so skiedur ad vier hrósum og fóllum j Syndena/ þa skulum vier ecke óruinlnast/ helldur jnflyia til Herrans Christum/og vona Hialpar og Huggunar hia hónum. Sa þridie Lærdomur kiemur þeim vid sem eru j prediknar Embættenu/ þeir læra hier ad þeir erfide ecke til onytis/þad ma ganga sem vill/ þetta Net huórt vt er greidt

vppa

vppa Herrans Christi Ord / eda j hans Nafne mun alletjd draga nöckra vr Rijke Dióþulsins/ og koma þeim til Guds/ huar þeir skulu þa og þinna Syndanna þyrergiefning og eilijft Lijf: Þad veite og giefe oss öllum vor nadugr Fader a Himnum med Heilögum Anda/ fyrer Jesu Christi Nafns skulld/ Amen.

Bænen.

JEsu Christe Sonur lifanda Guds/ sem hefur giefed oss þitt Blessada Ord/og þar med alla adra Lijkamlega Velgiörninga og þijna Blessan/ Vier jatum og vidurkiennum/ad vier erum omakleger alls þessa/ og höfum þad ecke verdskulldad. Enn vier bidium þig/ Fyrergief oss vorar Synder/so sem þu fyrergafst Petro/ og gief Luku og Farsælld til vors Erfidis/ j vorru Kalle og Embætte/ So ad vier fyrer þijna Giæsku mættum þa og ödlast vora Þörf og Lijfsins Vpphellde hier stundlega/ enn annars Heims eilijfa Sæluhialp/ Amen.

Siötta Sunnudag epter Trinitatis Euangelium Matth. V. Cap.

HOR Herra Jesus sagde til sinna Lærisueina. Eg seige ydur/ nema ad so sie/ ad ydart Riettlæte sie betra enn hinna Skriptlærdu og Phariseis / þa munu þier eige jnnganga j Himerijke. Þier hafed heyrt/ huad sagt er til hinna Gømlu. Ecke skalltu Mann vega. Eñ huør hañ vegur Mañ sa verdur Doms sekur. Enn eg seige ydur/ Ad huør hann reidest Brodur sijnum sa verdur Domsins sekur. Eñ huør sem ad seiger til Brodur sijns/ Racha/ hann verdur Radsins sekur. Enn huør sem seig-

seiger/þu Aþglape/hn̄ verdur sekur Hel-
uijtis Ellds. Þar fyrer/nær ed þu opp-
rar þijna Gaafu til Alltaris/og þier kie-
mur þar til hugar/þad þinn Brodur ha
fe nockud a mote þier/ þa lꜳttu þar þij-
na Gaafu fyrer Alltarenu/og far ꜳdur
ad sætta þig vid Brodur þinn/ꝫ kom þa
ad offra þijna Gaafu. Vertu snarlega
samþyckur þijnum motstødu Manne a
medan þu ert enn a Veige med hønum/
so ad eige selie þig þinn motstødu Mad-
ur Domaranum/og Domarenn selie þig
Þienaranum/ꝫ verder þu j Diblyssu kast
adur. Sannlega seige jeg þier / ad eige
muntu þadan vt fara/þangad til þu hef-
ur borgad hinn sijdasta Pening.

Vor Elskulege Herra Jesus Christ-
ur kiennir j þessu Euangelio/hue-
nen vier skulum vakta oss fyrer hr-
æsne og ytra Helgedome/ og vera fromer
af Hiarta. Og med þui ad Gud sier inn j
Hiartad/þa þocknast hønum ecke/ þegar
Hiartad er jllt/þo Madur hid ytra hafe
sid-

sidsama og ostraffanlega Vmgeingne/so
sm Pharisearner giördu. Þeir hielldu sier
fra Manndrape og Hordomum og ödrū
þuilijkum Syndum/ og þottust þar fyr-
er vera med öllu fromer/ + þurfa einskis
framar vid til Saluhialpar/ enn þo ad
Hiörtun være full m; storar Synder/ Þar
var eingen Guds Otte/eingen Tru m; Þnr
eckert riett Bæna akall/ Vid Naungan fr
eyttu þeir so/ ad þad var ecke nema læte
og yfueruarp Kiærleikans/ Reide/ Hatur/
Aufund/Otru/Agirnd hielldu þeir fyrer
önguа Synd/ Þegar veralldleg: Domare
kunne þa ecke ad klaga eda straffa/ þa
meintu þeir ad Gud munde lijka eirnen
vera til Frids vid þa/ og hallda þa Fro-
ma og Riettlata. Fyrer soddan Hurönū
skulu þier vakta ydr/ seiger Christur/ Þuí
ad ef þier erud ecke betre enn Pharisear-
ner/ þa komest þier ecke j Himerijke.

Þad er Vilie Guds ad þier fordest mañ
slag/ hordoma/stuld/lygar og adrar þui
lijkar storar + hneyxlugarsamar Synder/
Og þad er so asett/ad huör sem ecke vak-
tar sig fyrer slijkum Syndum/ yfer þann
sama skal koma Guds Reide + riett Ref
sing/ Enn þetta er ei nog fyrer Gude/ hñ
X. vill

vill hafa eitt hreint Hiarta/ j hvöriu ad er eingen vond Girnd nie Lysting. Þar fyrer skal eingen hallda sig fyrer froman + Riettlætan/ so sem Phariseí giördu eda ætla hann mune hafa hallded Gudz Bodord/ þo hann sie sinnar Vmgeingne eda Framferdis vegna ostraffanlegur fyrer Mönnönum. Þviad/ sem sagt er/ Gud vill ecke alleniasta hafa hreina Hönd/ hreinan Munn/ hreinan Lijkama/ hann vill + so hafa eitt hreint Hiarta. Þu att ecke ad eins ad sla önguan j Hel med Hendēne/ þu ætt ecke ad vera reidur nöckrum Manne/ ecke giefa jll Ord/ ecke læta nöckud od villdar Teikn á þier merkia. Þu ætt ecke ad eins ad drygia eckert Saurlijfe/ helldur a Hiarta þitt ad vera hreint/ þar eiga ecke ad vera nöckrar ohreinar Huganer/ + ecke nöckrar Hneyxlaner med Augönum Ordönum Bendingönum/ eda nöckru þvilijku Athæfe/ Allt þetta heimter Gud ad oss so siñ Lögmæled lioslega seiger/ Þu skalt ecke girnast.

Enn Phariseear og adrer Hræsnarar hielldu soddan Girnd j Hiartanu fyrer önguva Synd/ þeir villdu þar ofan a/ fyrer soddan ytre hræsnis Verk vera hallðner frömer

Fromer og Heilager. Fyrer soddan oskick anlegre Vanart skulu þier seiger Christur vakta ydur/og giöra ecke so/ellegar þier Fæed huörke Himerijke nie eilijfa Salu hialp. Enn þetta skulu þier giöra/Vak ted ydur fyrer allre Hneyxlan/Og þa þi er finned ad Holld og Blod vill draga yd ur til Syndarennar/og þo þier fullkome ned hana ecke m: Verkenu/þa vered þar fyrer ecke ottalauser/halldед ydur ecke ad vera þar fyrer Froma + Riettlæta/ hell dur medkienned ydur fyrer Gude ad vera Synduga vegna slijkrar Girndar/þo hun hafe ecke fram komed Verkenu + ad þier sied aumer Syndarar/og ad þier hafed Ille og fordiarfad Hiarta/og Bidied vm Fyrergiefning/og standed + strijded j mote Sijsnenne og Girndenne/ læted ecke drijfa ydur nie draga þar til/so sem nauduga. Þetta er þad fyrsta sem þier eiged ad giö ra/ad j øllum ydar godum Verkum/ þa skulu þier hallda ydur Synduga fyrer Gu de/og ad þier þurfed vid Guds NAdar og Fyrergiefningar Syndanna.

Þar næst/þegar þier þecked so ydar Synder/þa lijted a mig/og sæed huad jeg giöre. Jeg er orden Madur/ jeg dey

fyrer ydur a Krossenum / og bitala med mijnum Dauda fyrer ydar Synder / Jeg rijs vpp aptur af Dauda / og giöre ydur Riettlæta og lifande / Jeg stijg vpp til Himna / til ad senda ydur Heilagan Anda sem ydur skal riettelega styra og stiorna / Hugged ydur j þessum mijnum Giörning um / og trued þui ad fyrer mig þa hafe þier nædugan Gud / sa ydur vill ad sier taka so sem Börn sijn / og giöra ydur eilijf lega Sæluholpna. Þegar þier giöred þetta / þa hafe þier betra Riettlæte en Pharesearner / og skulud vissulega koma j Himerijke. Ydrar Personu vegna / ydar Verka / Giörninga / Riettlætis / Mættar og Kraptar vegna þa hallded ydur fyrer syndug og seka fyrer Gude / og bidied vm Næd. Þar j mote þa skulu þier j mijer og minne Forþienan vera glader og lystuger / so sem þeir ed hafa nædugan Gud. Þar med þa skulu þier og alla tijma remia Hollded og þann gamla Adam / fylgia ecke ydar Fysnum ꝛ vondum Girndum / helldur hallda ydur vid mitt Ord / þa skal eingen Neyd a ferdum vera.

Þetta er nu stutt Sum̄a og Innehalld þessa Evangelij / so mijked sem abrærer

þau

þau þyrstu Ord/ þar vor Herra Christur
seiger/Huor sem ecke er fromare og betur
riettlætur enn Skriftlærder og Phariseí/
hann mun ecke koma j Himnaryke. Nu
vilium vier framueigis sia til/ huórnen
vor liufe Herra Christur leider þetta jnn
i þad fimta Bodord/ med huóriu mote
vier eigum ad fordast þetta Phariseanna
Riettlæte.

Pier/seiger hann/hafed heyrt hūad sa-
gt er til þeirra Gómlu/ Pu skallt ecke j
hel slæ/ Og huór sem slær j hel hann er
Doms sekur/Enn jeg seige ydur/huór hūn
reidest Brodur sijnū/hañ er sekur Doms/
Og huór sem seiger Brodur sijnū/Racha
sa er Rææds sekur/Enn huór sem seiger/
Pu Afglape/ sa er sekur Heluijtis Ellds.

Þesse Ord/Sagt er til þeirra Gómlu/
Enn jeg seige ydur/ et cet: Þau hlyda lij
ka so sem ad Christur giórde Moysis Lóg
mæl snarpara/og so sem legde hann þau
vt streingelegra eñ Moyses hefur þ meint
ellegar Spæmennerner hafa þad vtlagt
og skiled. Af þessu er su hrædelega Villa
komen j Pauadomenum/ad Menn hielldu
Christum ad vera Lógmælsins Predika-
ra eins og Moysen. Enn huór hann alijt

ur Moyſen riettelega vnder Augum/ ſa ſkal medkieña ad Moyſes hefur eina Meining og ena ſömu ſem Chriſtur hefur hier og ad Moyſes band epter Guds Bibalningu ad hallda ſtreingelega þ ſiötta Bodord/eins + Chriſtur giörer hier vid þad fimta/ Þuiad ſo ſem S. Pall avijſar/ þa lætur Moyſes ſier ecke nægia þar m̄ ad hann fyrerbydur Manndráp/Hordom Þiofnad/et ct. Haū vill ad Madur ſkule hallda þa Fyſn + Girnd fyrer Synd ſem j Hiartanu er/ſo ſem þad niunda og tiunda Bodord vtuijſar.

Þar Chriſtur nu ſeiger hier/ ad ſagt ſie til þeirra Gömlu/ þad er ecke þeirrar Meiningar/ + ſkal ecke ſo ſkiliaſt/ſo ſem ad Moyſes hefde ecke fyrerboded Reide/ Hatur/Reidennar teikn + ſmænarleg Ord et ct. Enn vor Herra Chriſtur hann aluijt ur Predikunar Embætted/ ſo ſem þ var þa komed/nidurfalled og aflagt j þann tijma/ ſo ſa riette Skilningur Lögmalſins var þa fyrer löngum tijma af Predikörönum forſomadur og gleymdur/ Þennan ſkadlega Ovana/ſeiger Chriſtur/ hlyt jeg af ad taka/+ kienna ydur ad ſkilia Moyſen riettelega. Skriftlærder og Phariſeé

Pharisei eru þessarar Meiningar/ad hu⸗ ør sem lijþlætur Mann sa er skylldugur þyrer Dome/Enn ad vera reidur/gieþa jll ⁊ skam̃leg Ord/sijna a sier Reide Teikn og Merke/þad hallda þeir þyrer óngua Synd/ Þetta er ecke so/Moyses tekur dijupara j ærunne/ hann sier jnn j Hiartad/hũ̃ klagar oss lijka ⁊ so þyrer þa vondu Girnd og Hugxun/eñ þo ad Giórninguren þullkomnest ecke. Þar þyrer þegar hũ̃ seiger/ Þu skallt ei slæ j hel/þa meinar hañ ecke alleinasta Hóndena/ hann meinar einkum þitt Hiarta/ad þ sie j allan mæta gall⸗ laust og vingiarnlegt vid Naungan. Hañ meinar og þar næst þijn Augu/ og allt Andlited a þier/þad skal eige vera grim̃legt eda reidelegt/Hann meinar og Munn þinn og Tungu/ ad þu þar med ecke þól⸗ ver/bloter/brijxler Naungãum eda skam̃yrder hañ. Med einu Orde ad seigia/allt þad sem er a þier ⁊ j þier/þad heþur þa Biþalning/ad slæ ecke j hel/vera ecke reidur/giöra ecke skada/helldur ad vera vingiarnleg: vid Naungan/og giöra hõnum til gooda.

Veralldleger Domarar haþa þennan mæta hia sier/ Þegar þu vegur ecke med

 Hendenne

Hendenne/þa leita þeir ecke vid ad grijpa þig/ þu þarft þa ecke ad koma fyrer Þr ra Dom. Enn Gud hefur annan Lagarieit/ Strax sem þu giefur Reide rwm/og tekur til ad hata þinn Naunga/fyrer þa öria Sök sem þad er/ þa hefur þu alla reidu giört j mote þui fimta Bodorde/ ert orden sekur Doms/ þad er/ Gud hefur Riett til ad klaga þig/ og ad taka þig vnder Dom fyrer soddan Reide:

Enn ef Reiden brytur sig þa enn meir vt/ kiemur af Hiartanu j Augun Andlijted/so þu ygler þig/talar ecke vid Naungan/flyr og fordast hann/ snyr fra hönum þa hann heilsar þier/eda suarar hönum öngun þa hann talar vid þig/þu lijtur til hans so sem Ulfur/reiduglega grimlega [Þui þetta Ord Racha/ hefur jnne ad hallda allskyns soddan Reide og styggdar Teikn] þa ertu enn vodalegar stadur enn ádur/ og verdur Rads sekur/ Þ er/ þad er so langt komed/ ad þu skallt straffadur verda/lijka so sem eirn Skalkur hann verdur gripen med ferskum Giörninge/ þu veist ecke huörnen hönum mun ganga/ þa er þad þo vijst/ ad hañ sleppur ecke órefstur. So langt er enn ecke komed

ed pyrer þeim sem ecke er skylldugur nema
Doms/pyrer huórn hann a ad koma/Þuí
ad þo Madur kome pyrer Dom / þa ma
skie hann pae Nád og Vægd/Menn kan
saka hans Mál/so þad ma skie hañ ko-
mest Repsingarlaus þar j pra. Og med
þuí ad vier erum miög veyker/og ostöd-
uger/kunnum ecke alla tijma ad vakta oss
pyrer Reidenne/Huör sem þa kann þo ad
stilla sig/og sier j Taume ad hallda/ ad
hann lætur Reidena ecke koma pram̃ med
Verkenu/ þo hann og syndge med Reiden
ne/ þa vill þo Gud ecke reikna so grant
vid hann.

Enn ep Reiden pær þa enn meira pram̃
Gang/ og Madur vill ecke stilla sig/Hiar
tad er pullt med Hatur Heipt + Aupund/
Andlited + Augun eru grim̃leg ad sia sem
Vlpur/Munnuren opnast j Reidenne/og
Tungan lætur jll Ord pram̃ koma ap ha
turlegu reidu Hiarta/med Blote og Bryx
le/og skiemdar Ordum/ Þar seiger Chri-
stur ad j allan mæta heyre til Heluijtis
Eildur/ Huad þungur Domur mun þa
koma yper þañ sem lætur koma til Hand
anna/og slær j hel/ med þuí ad eitt reide
Ord porþienar so grim̃legt Strapp?

Med þessu mote/ seiger Christur/ atttu þeir Skriptlærdu ad vtleggia Moysen/ þui hans Meining er þetta hid sama/ med þui ad hann ecke alleinasta þyrerbyd ur Giörningen/ helldur og so Fysn + Girnd til Giörningsins. Enn þeir skilia þad ecke/ Þegar Gud seiger/ Þu skallt ecke sla i hel/ þa vtleggia þeir þad so/ Þu/ alleinasta med Höndönum/ þar þo Lögmaled meinar allan Mañen med hans öllum Lidum og Limum/ Mætte og Megne/ So ganga þeir þram̃ i soddan Meiningu og Hugun/ ad þegar þeir skicka sier so/ ad veralldlegur Domare klagar ecke yþer þeim/ þa meina þeir ad Gud mune eirnen læta sier þad lijka/ Nei/ seiger Christur/ þad geinge ecke so til/ vakted ydur god Börn/ þuiad þetta mismunar meir en̄ Himenen er þra Jördun̄e. Veralldlegur Domare er til Frids med þad sem han̄ sier og heyrer/ huad han̄ sier ecke nie heyrer/ þar heþur hann ecke þar med. Enn Gud hann sier inn i Hiartad/ hann sier ecke all einasta Auörten/ hann þecker Natturu Triesins allt i giegnum. Huar sem̃ Tried er illt/ þa veit hann ad Auörturen kann ecke ad vera godur. Þar þyrer/ huör sem

ecke

ecke vill koma fyrer hans Dom/ * sa sem standast vill fyrer hönum/ hann skal ecke lata sier nog þikia/ad hafa þa ytre Umgeingne goda/so sem Pharisei giördu/hn̄ sie til ad Hiartad sie hreint og gott/ þa verdur vel Auöxturen godur sem þar af kiemur.

Hier kiemur nu su rietta höfud Spurning/j hvörre allur Mælavöxtur þessa Evangelij er jnne komen og falen/ Sem er/ med þui ad Gud vill ecke læta sier nægia þad ytra Framferded/hañ vill hafa hre int Hiarta/ j huöriu ad er eingen vond Girnd nie Fysn/Og þar j mote/med þui ad allra Manna Hiörtu eru fordiörfud af jllre Lyst og Girnd Nattúrunnar/ og soddan Girnd duïjnar ecke fyrr enn Holld og Blod er daudt og j Jördena lagt/Hu örnen vilium vier þa stilla Gud til Frids/ og verda Saluholpner? Hier mættu liof lega * agiætlega sia þann rietta mismū a mille Phariseanna Riettlætis/ og þess Riettlætes sem er betra. Phariseanna eda Verkheilagra Riettlæte kallast þad/þeg ar þu helldur þig froman og riettlatan fyrer þ/ad þu hneyxlar öngvan mz Syndum og Glæpum/eñ Hiartad er þo samt
obreint

ohreint/ og fullt med vondar Girnder/ Vm sođdan Phariseanna Riettlæte stendur þi er þesse Domur med þeim Ordum lioslega/ ad þar med kiemst eingen j Himeriike vier hliotum ad hafa annad Riettlæte þ betra er. Þetta betra Riettlæte vißkyrū vier so riettelega/ad þad kallast/ad hegda sier j öllu Framferde hid ytra epter Guds Vilia/ og hallda sig epter Guds Ordum/fordast allar Synder og Hneyxlaner/ og hid jnnra ad hafa eitt hreint Hiarta/j huöriu ad eru önguar jllar Girnder. Enn so sem sagt er/þetta er Spurn ingen/ Huörnen vier eigum ad fa soddan Hiarta ? Þuiad su vonda Girnd er og bliff fur j oss so leinge sem vier lifum hier j Heime. Nu fyrst þad þesse vonda Girnd er og varer j oss/og Gud hefur fyrerbod ed hana j sijnu Lögmaale/ huörnen eigum vier eda gietum vier þa orded Saluhölpner/ huörnen kunnum vier ad verda Riettlæter ?

Huör sem riettelega vill hyxa vm þßa Spurning/hann skal afleggia allt Traust eigenlegra Krapta/ og efa sialfs sijns Efne/þuiad hönum er þad ecke j sialfs Valde/þa Hiartans Vanart og Onattura ni
dur

dur ad kiepia mẽ burtu ad taka/Nockrer
hafa reynt þar til/og hurad ad þeir vill
du hialpa sier sialfer þar til. Basilius
hiet eirn Heilagur Kienneфader/hañ hur-
ade/ ef hann være fra ödrum Mőñum/ j
Eydemörk og Einsetu/þa munde hañ ver
da fryj fyrer mörgum Freistingum / Enn
med seinasta jatade hann og medkiende/
ad Hiartad hefde sijna Nätturu ⁊ Van-
art/ so vel j Eydemörku so sem þo hann
være hia ödrum Mönnum. Huad vilium
vier þa giöra til/ad vier kunnum ad skil-
ia vondar Girnder þessar vid oss? Huad
skulũ vier taka oss fyrer ad giöra? Alls
eckert/ Þui þu kant ecke med nöckrum þij
num Verkum eda Giördum ad reka hana
j burtu/ Enn vilier þu bera þig ad þui
med Verkõnum/þa kiemur þad vissclega
epter/ad þu verdur eirn Hræsnare.

Er þad þa mz öllu omögulegt? Vissu
lega/ Þad er þier og öllum Mönnum o-
mögulegt ad vmbreyta Hiartanu og med
öllu þa vondu Girnd burt ad taka eda
reka. Huörnen kunnum vier þa ad fa og
ödlast þad Riettlæte sem betra er? Og ad
eg tale enn framar meir/Huad vill Gud
þar med/ad hann bydur oss þad oss er o-
mögulegt

mögulegt ? Hann vill vier skulum haſa eitt hreint Hiarta an allra vondra Girn da / huad oſſ er omöglegt ſo leinge ſem vier liſum j Heimenum/Huar ſyrer giör er Gud þad ?

Andſuar/og merk þad vel/þui þier liggur magt a þui/ þad er ſoddan Konſt ꝛ Liſt/ aſ huörre eingen aſ Papiſtum veit eitt Ord ad ſeigia/ Aller ſaman haſa þr Phariſeaña Meining/ þr hallda ad Gudz Lögmal ſie mögulegt ad hallda/ Og eſ nöckur ſeiger þad ſie omögulegt/þa hneyxla þeir ſig ſtorlega þar a/og ſeigia/ad þad ſie oſmykel Dirſſka / ad hallda Gud ſo ranglatan og grimman/ ad hann mune vnder Straſſ eilyſs Dauda bioda og biſala þ nöckud ſem omögulegt ſie ad hall da/Slykt være oſhugt ad tala vm nöck urn Mann/ ſem leggia kann vid ſtundlegt Straſſ/Huar ſyrer [ſeigia þr] vill nöck vr giöra Gud ſo ranglatan og grimman ?

Eñ ſeigdu/Gud giörer þad viſſelega/ Hann bydur vnder Straſſ eiliſrar Pijnu þ ſem oſſ er omögulegt ad giöra/Enn þad giörer hann oſſ til goda/ ſyrer tuær Greiner. Fyrſt/ad vier ſkulum ecke verda Phariſear eda Hræſnarar/og hallda oſſ Fro ma og

mà ꝛ Riettlæta vegna vorra ytre Verka
helldꝛ eþa ſialþa oſſ j allan mæta / ꝛ leg
gia oſſ vppa Guds Valld og Nad / ſo
ſem auma arma Syndara / þeir ed þorþi
ent haþa eilýþan Dauda. Þetta er ſu þyr-
re Greinen / huar þyrer ad Gud vill mz ſij
num Bodordum audmykia oſſ / ad hann
vill kienna oſſ / ad þeckia vora Syndum
ſpillta og ohreina Natturu / og læta oſſ
vita þad Straþþ ſem vier hoþum þor-
ſkulldad / ellegar mundum vier eins ꝛ Pha
riſearner ecke þeckia vora Synd / helldur
ganga þram̃ j holldlegu Athugaleyſe / og
hallda oſſ ad vera þroma og riettlæta.

Aunnur Grein huar þyrer Gud þetta
bydur / hun er þeſſe / ad med þui vier ſiæ
um / ad vier vegna vorrar þordiarþadrar
Natturu liggium vnder Guds Reide og
Daudanum / og þad er omögulegt ad vier
gietum hialpad oſſ ſialþer / þa eigum vier
ad örvænta med öllu vorum Eþnum / og
leita öngrar Hialpar hia oſſ / Helldꝛ ſkul
um vier gieþa oſſ til Guds Sonar / þlyia
til hans og leita oſſ Hialpar hia hönum
ſo ſem S. Pall agiætlega ſeiger / Lex eſt
Pedagogus in Chriſtum / Lögmæled er ſo
ſem Tyþtunar Meiſtare / ſem oſſ þærer ꝛ

leider allt til þess vier komum til Christ-
um / og verdum fyrer Truna Riettlæter/
Galat. 3. Capitula / Þui ad Lögmaa-
led er komed Syndanna vegna/ so vier sky
lldum þeckia þær/ ꝛ ad vier værum ecke
sem vgglauser Pharisear: Nær sem Lög
mæled hefur nu vtriett ꝛ fullkomnad sy
ta sitt Embætte j oss/ og vier þeckium
Ohreinleik vors Hiarta/og vitum huad
Straff þar liggur til/þa bliota vor Hi-
örtu ad hryggiast/skielfast ꝛ verda hrædd
þau neydast til ad efa sig sialf/ þui þau
vita sier öngua Hialp vijsa. Þetta þiker
ad vera þungt og hart/ sem og satt er/
Enn hvar til er slijkt gagnlegt? Til þss
ad þegar Christur kiemur med sitt Euan
gelium/tilseiger ꝛ lofar oss Nad ꝛ Miy-
skun/Syndanna fyrergiefningu ꝛ eilijfu
Lijfe/þa koma fagnæk sorgbiten Hiörtu/
þau medtaka þennan Lærdom med Fag-
nade/og vita alldrei huörnen þau skule
fullþacka Gude fyrer sijna Nad ꝛ Miysk
un/og þann Kiærleik sem hann hefur ve
itt þeim fyrer Christum. Enn þar sem
Hiörtun verda ecke med þessum hætte ni
durslegen med Lögmælenu/og fær Giörd
med Angist og Efasemd/þa eru þau eins
og

og Phariſear/Papiſtar/Preſtar og Mwk
ar/þeir akta alldrei þeſſa Nadar Predik
un og vorn Herra Jeſum Chriſtum/Helld
ur hyxa þeir/ ad þeir vilie ſialper koma
ſier j Himerijke/ þeir þurþe ecke annars
þar til enn ſinna Godgiórda og ytre Lög
mælſins Verka. So mattu ſia/ad þad er
eirn dyrmætur og heilſuſamur Hlutur/ad
Gud hann þuijngar oſſ med ſijnu omógu
legu Lögmæle/Ellegar eþ hann giórde þ
ecke/þa kiæmum vier alldrei til Chriſtū/
og ecke mundum vier ſinna vm hann/og
med þeim hætte yrdum vier ad blijþa j
Daudanum og eilijþre Fyrerdæmingu.
Huad þaum vier þa aþ Chriſto? Huad
höþum vier þyrer hann? Þad heyre þier
opt og oſialldan/Sem er/hann lætur j ſij
nu Euangelio predika/huórſu ad Lamb
ed Guds er þornþært á Kroſſenum þyrer
allar Veralldarennar Synder/er vppriſen
aþ Dauda/vpſtijgen til Himna/ til ad gie
þa oſſ hann Heilaga Anda/ og koma oſſ
þangad ſem hann er/et ct. Med þeſſare
Predikun vpptendrar Heilagur Ande Tru=
na j Hiartanu/ ſo ad vier vonum og truū
ad Gud mune vera oſſ Nadugur þyrer
Chriſtum/ og þyrergieþa oſſ Syndernar/

og medtaka oss so sem sijn Börn. Þesse TRV hun hreinsar Hiartad/so sem seiger S. Petur/ þo ecke so/ ad eingen vond Girnd eda Synd sie epter/helldur so/ ad su Girnd og Lyst sem enn nu er epter i Holldenu skal ecke fordæma oss/ helldur verda Myskunsamlega fyrergiefen fyrer Christum/Og Heilagur Ande hann kiemur sialfur fyrer Heyrn Ordsins j vor Hiörtu/og giörer oss Heilaga/fyrst med Fyrergiefning Syndanna/ þar næst med hiartanlegre löstugre Hlydne fyrer Gude/t ad vier hötum Syndena aluarlega.

Þetta er nu Veguren til betra Riettlæt is/vm huört Christur hier talar. Phariseanna Riettlæte og þeirra Verkheilögu er þetta/sem ædur er sagt/ad vera hid ytra fyrer Mannanna Augsyn Fromur og Sidferdis godur/t hafa þo ohreint Hiarta og Hugarfar/og hyxa ad Madur sie þar fyrer fromur/og Gud hafe ecke neitt til hiös ad klaga. Enn þad Riettlæte sem betra er og fyrer Gude gilldur er þetta/ Ad þu fyrst þecker þitt Synda fullt Hiarta/ og jater þig sekan og syndugan fyrer Gude/þo eingen kuñe ad giefa þier skulld fyrer þitt ytra Framferde/ Þar

næst ad þu truer a Jesum Christum/ og ad Gud mune fyrer hans skulld fyrergiefa þier Syndernar/ og medtaka þig fyrer sitt eiged Barn/ Fyrer þessa Tru fyrergiefast þier allar þijnar Synder/ og lijka eirnen su vonda Girnd og Fysn sem enn nu loder vid Hiartad/ so framt sem þu stendur i mote Syndönum og illum Girndum/ og ottast Gud/ og ert hönum hlyden/ Þuiad huör sem syndgar/ sa tekur vppa sig Guds Reide og Daudan/ so þar er eingen Hialp a mote/ nema Madur vidur kienne Syndena og læte af henne/ Bidie Gud vm Nad/ og true þui ad Syndernar verde hönum fyrergiefnar fyrer Christum.

So er nu Suma og Meining þssa Euangelij/ ad vier eigum ad vera Fromer og meinlauser/ fordast allar Synder og Hneyxlaner/ og hallda oss þo alldrei ad vera Froma nie Riettlæta af vorum Verkum til. Vier skulum ætijd jata og vidurkienna oss fyrer auma Syndara af oss sialfum til/ og ef Gud hialpade oss ecke fyrer Christum/ þa mundum vier med öllum vorum godum Verkum og Heilögum Lif nade verda fordæmder ad eilijfu. Og alla vora Tru skulum vier setia til Guds

Sonar og hans Riettlætis sem hann oss vtuegad hefur mz sijnum Dauda. Þetta er þad Riettlæte/ fyrer huört vier verdū Saluhölpner og komust j Himnarijke. Þuiad þo su hin vonda Girnd sie ætijd j Hiartanu/ a medan Holld og Blod lifer/ þa verdur hun þo oss fyrer Christum fyr ergiefen/ so hun fordæmer oss ecke. Og Heilagur Ande hialpar til/ ad nidurþryck ia hana j oss og kiefia/ so ad vier gietum stadeð henne j mote/ og fylgium heñe ecke epter. Enn sie þad so ad vier rösum og föllum/ þa skulum vier [sem nu er sagt] giöra Jdran/ med Angre og Trega / syndga alldrei meir/ og vona og treysta ad Syndernar verde oss fyrergiefnar fyrer Jesum Christum.

Hier være fleira ad seigia/ huörnen Herran Christur giörer Greinar mun a mille Syndanna/ og a mille Straffsins. Sa syndgar þunglega sem hefr Reide j Hiartanu/ og lætur hana koma vt af Hiartanu j Munnen eda Hendurnar/ og sa skal straffast þunglega. Þar fyrer hufa þeir ogudlega og ranglega sem so þeinkia/ Fyrst jeg er Hordoms madur af þui jeg lijt Kuinnuna og girnest hana / þa vil jeg so

so giarna vera Horkall med öllu. Nei/
ecke so/ Puiad so sem munur er Syndañá
so skal og munur verda a Straþþenu/ eiñ
skal þa þyngra Dom + stærre Fyrerdæm-
ning enn annar/ so sem Synden er ein añ-
arre þyngre/ Þar vppa skalltu meiga rei
da þig/ og þylgia ecke þijnum vondum
Girndum.

Item/ hier ætte og ad verda talad vm
huörsu ad Madur a ad leggia aþ alla Re
ide og allan Fiandskap/ Sa sem ödrum
heþur giört j mote/ hann skal medkienna
Þad/ og giöra allt huad þienar til Sæt-
tar og Forlijkanar/ Hinn sem stygdur er/
og Skadan eda Oriettett heþur þeinged/
hann er skylldugur ad þyrergieþa. Puiad
Bæder saman eru þeir j Voda og Haska
sadder/ Eþ þu sem misgiört er vid/ville
ecke þyrergieþa/ þa vill Gud ecke helldur
þyrergieþa þier/ inn til þess þu heþur bit
alad hiñ minsta Pening. Þu hinn annar
sem heþr Oriett giört ödrum/ eþ þu villt
ecke giöra þad sem til godrar þorlijkunar
heyrer/ bæta Skadan/ med Ordum + Ver
kum/ epter þui sem Saker og Misgiörn-
ingar eru til/ þa mættu þullkomlega vi-
ta Gud hañ er ecke til Frids vid þig/ þu

mætt giöra þar til hvad þu villt/ þ blö
þur so/ Þuiad Gud vill þessa Þionustu *
Hlydne haþa aþ þier/ad þu þorlijker þig
vid þiñ Naunga. Eþ þu giörer þad ecke
þa vill hann hvörke þiggia þitt Oþþur
nie heyra þijna Bæn/og ei læta sier neitt
aþ þinne Hende lijka/ huar med þu þur*
ar ad þiona hönum med. Enn þar er ad
sinne nog vm talad. Gud Almættugur
hañ hreinse og Helge vor Hiörtu med sij
num Heilaga Anda/ad vier mættum stad
þastlega trua þyrergieþning Syndanna/*
standa þast Syndenne j mote/og liþa æ *
alla tijma j Kiettlæte og sannre Jdran/
allt til þess vier verdum eilijþlega Sæ
luholpner/ Amen.

Bænen.

DRotten Gud Himneskur Fader/ Vier jatum
og vidurkiennum/ad vier erum (þui verr)
aumer vesaler Syndarar og þar er ecke neitt
gott med oss/ Þuiad vort Hiarta og Hugskot/
vort Holld og Blod/ þad er allt saman so aþ
Syndenne spillt og þordiarþad/ad a medan vier
erum hier j Heime/þa loda vid oss vondar Girn
der. Þar þyrer bidium vier þig/ þu Elskulege
Fader/ Fyrergieþ oss soddan Sinne og Hugrenn
ingar/ og hreinsa vor Hiörtu med þijnum Hei
laga Anda/ so ad vier kynnum ad þa Girnd og
Elsku

Elsku til þijns Ords/og ad hegda oss og brey ta þar epter/og vera so j þinne Vinattu eiꝛ lyflega/ fyrer Jesum Christum vorn Herra/ Amen:

Siøunda Sunnudag epter Tri nitatis/ Euangelium/ Luc. VII.

Og nockur af Phariseis bad Jesū ad hann æte med hønum/ Og hañ gieck jnn j Pharisearans Hws/og settest til Bordz. Og sia/ Ad Kona var su j Borgenne/ er Bersyndug var. Og er hun visse ad Jesus sat til Bords j Phari searans Hwse/hafde hun þangad Smyr sla baudk/og for a Bake hønum til fo, ta hans/og tok ad væta hans Fætur med Tarum/ z ad þurka medur Lockum sijns Høfudz/kyste a hñz Fætz/z reid a Smyr slum. Enn þa sa Phariseus sa þad sem hønum baud jnn/mællte hann med sier z sagde/ Ef ad þesse være Spamadur/ þa visse hann huør og huilijk være su Ko,

na er a honum tekur/ þuiad hun er eitt Bersyndug Kona. Jesus suarade og sag de til hans/ Simon/ jeg heþe nockud þier ad seigia. Enn hann sagde / Seig þu Meistare. Tueir Skulldamenn voru nockurs Akurkalls/ einn var honum skylldugur þimm Hundurud Peninga / enn annar fimtije/ Og er þeir hoþdu eige ad gialda/ gaþ hann þeim til badum / Þui seig du/ hu ør þeirra er hann elskar meir. Simon suarade og sagde/ Jeg meina ad sa sem hann gaþ meira til. Enn hann sagde til hanns/ Þad vtskurdader þ u riett. Og hann snere sier til Konunnar/ og sagde til Simonar/ Sier þu þssa Konu/ Jeg gieck jnn j þitt Hws / og þu gaþst eige Vatn mijnum Fotum/ Enn þesse vætte mijnar Fætur med Tarum / og þurkade med sijnum Hoþudlockum/ Koss gaþst þu mier onguan/ enn þsse/ sijdann hun gieck hier jnn heþur hun eige lindt ad kyssa mijnar Fætur. Mitt Hoþud smurder þu eige Vidsmiøre enn þesse reid a mijna Fætur

fur Smyrslum / Fyrer pad seige jeg pier ad henne ꝥyrergiefast margar Synder/ puiad hun elskade mykid/ Enn peim sem minna ꝥyrergiefst/ hann elskar midur. Og hann sagde til hennar/ Pier eru pijnar Synder ꝥyrergiefnar. Og peir toku ad seigia sem vid Borded satu/ med sialꝥum sier / Huor er pesse sa er eirnen ꝥyrer giefur Syndernar ? Enn hann sagde til Konunar/ Pijn Trua giørde pig holpna/ far j Fride.

PAd er Vane ad a pessum Sunnudeige sie kient og predikad pad Euangelium sem skrifar S. Marcus/ j. 8. Cap. Huórsu ad Christur mz sió Brꝥaudum og ꝥꝩam Fiskum mettade ꝥiogur pusund Manna / og ma skie pesse Skickan er par ꝥyrer giórd/ ad nu vm pennan tijma [j ódrum Lóndum] standa Eingiar og Akrar med Korne og Bloma sijnum / ✝ Men plaga nu ad taka til ad skiera Korned og jnnbera allan Jardar Groda ✝ Auórt/ Vppa pad vier skulum vera packlater/ ✝ vidurkienna arlega Guds Gaꝥu

og Blezan/sem enn nu a þessum Deige da samlega bæder og sedur oss med sijne Blezan. Og med þui ad Gud stundum straff ar oss Syndanna vegna/og lætur ecke koma Korn Gras nie Groda a Jördena epter þörfum/þa er þetta Euangelium eirn agiætleg Huggun/so ad vier skulum me ir hyra vm Guds Blezan/enn til þess sem þa er fyrer Hende. Þui þar a liggur öll Magten/ad þu siert fromur/elsker Gudz Ord og skicker þier þar epter/ Ef þu þ giörer/þa er visselega Christur hia þier/ Og sie Christur hia þier/ þa hefur þu þann rietta Mann sem fer med þinn Mat/ Þui hann kann þa Lijt/ ad þo lijted sie fyrer Höndum/þa kann hann ad Bleza þ + drygia og giefa þar af so mijked sem hann vill/ Ja þo eckert sie til/þa kann hann ad veita og giefa þad vier þurfum vid. Þar fyrer skal huör christen Madur einkum þegar dyr Tijd og Hallære er/ha fa þessa Huggun. Og med þui ad slijk Historia kiennest og predikast a midföstu Sunnudag/þa vilium vier nu j Dag taka þessa Historiu oss fyrer Hendur vm Mariu Magdalenu/þuiad j þessare Historiu höfum vier sierlegan naudsynlegan Lær-
dom

Dom/vm rietta dyr ïstelega Jdran/ Huiad
hier sïmum vier huad olÿkar Personur hi
er koma þyrer Herran Christum. Pharise-
aren Bydur hönum j sitt Hws/ hann er þy
rer Heimenum þromur Madur/ ostraþþan
legur j sÿnu þramþerde/ so mÿked sïn Meñ
meiga asiä og dæma. Enn Herran Christ
ur er oblÿdur vid hann/ les hönum hard-
an Capitula/og seiger hann haþe oblÿd-
an Gud/sem hönum ecke þyrergieþur Syn
dernar: Þar huert a mote er eiñ þatæk
Kuinna/Maria Magdalena/ sem heþur
þad alment Rykte/ ad hun sie Bersyndug
og oærleg/ henne er Herran Christur Blÿd-
ur og Nædugur/huggar hana med glede
legum Ordum/ad hun skule vera til þrids
og vera med godu Giede/ og gremia sig
ecke/hun haþe eirn Nædugan Gud/allar
hennar Synder sie heñe þyrergieþnar. Þar
þyrer skulũ vier einkannlega læra aþ Þssu
Euangelio/huörnen þad kome til ad vor
Herra Jesus er so nædugur þessare Kuin
nu/enn oblÿdur vid Phariseanan/vppa Þ
ed vær mættum skicka oss epter Dæme
þessarar Kuinnu/eñ þordast þad sem Þss
um Phariseara kom j Ogunst/ huör ed
þo var þyrer Heimenum eirn Fromur o-
straþþan-

Krapþanlegur Madur.

Þad virdest/ sem ad Kona þesse sie miög oþæuersk og jlla sidug / ad hun er oboden/ og hleypur wr sijnu Hwse j aña legt Hws/ þar so marger Heidarleger Menn voru saman komner. Þad ma og þikia/ ad þ sie helldur onytsamleg Spill ing/ ad hun smyr Herrans Christi Fætur med kostulegu Vatne/ helldur enn ad hun sie Loþs verd þar þyrer/ Puiad sa sem þecker Christum/ hann kann ecke annad ad seigia enn ad Christur skeyte ecke vm sodd an Kostnad + Spilling/ hönum sie liuþleg ra ad Fatækum verde þar med hialpad/ et ct. Enn vier skulum giæta ad Hiartanu og Hugarþarenu þessarar Kuinnu/ eñ ecke ad þui ytra Yþerlite/ so þramt sem vier vilium riettelega dæma vm þessa Konu og þad hun giörde.

Nu er þad satt/ ad þesse Kuinna er ber syndug/ og heþur skickad sier miög jlla/ + storlega styggt Gud med sijnum Syndū/ Þad var nu skied og vmlided / hun kann ecke ad taka þad aptur/ eda giöra þad o-giörgt/ Ja/ hun lætur sig þad angra aþ Hiarta/ hun er hrygg/ og so Sorgþull þ ss vegna/ ad hun gietur ecke leingur halldēd

sier j

ſier j ſijnu Hwſe/Strax hun fornemur/ad
vor Herra Christur hefr ſett ſig til Bords
j Phariſearans Hwſe/þa fer hun epter hö
num jnn j Hwſed/og ſkeyter þui ecke/ho
hun ſie j okunnugs Mans Hwſe/ og þar
ſie marger heidarleger Menn hia hönum/
hun velldur ſig til Baka vid hans Fætur
tekur til ad græta ſo ſærlega og hiartan
lega/ad hun vætter hans Fætur mz Tar-
um/og þurkar þa med ſijnu Hare:

Hun talar ecke Ord/og ecke ſeiger hun
nöckrum Manne huad hun vill/eda huad
hana ſkadar/ Huör Madur ſier ad hun
grætur og er Sorgfull/enn eingen veit hu
ar fyrer. Enn Herran Jeſus hann ſier jnn
j Hiartad og ecke ad eins j Augun/ hann
veit vel huad hana ſkadar/og þad lær-
ur hann j lioſe/þar hañ ſeiger/Kuinna/
þijnar Synder eru þier fyrergiefnar/Þijn
Tru giörde þig holpna/far j Fride. Þeſ-
ſe Orden auijſa oſſ huör Neyd og Naud
ſyn henne hefur vered til Angurs/ + huad
an ſoddan Beiſkur Hiartans Gratur ſie
komen/og huör Sök þar ſie til/ ad hun
fer ſo jnn j annars Mans Hws a medal
ſo margra ærlegra Manna/ og vthelller
þar þui dyrmæta Vatne/ſem er/ad henn
ar

ar Hiarta er Harmþrunged Syndañа vegna. Nu sier hun og finnur huorsu þungslega hun hefur styggt Gud/ og huad þungan Dom hun hefur leidt yfer sig/ Þar fyrer grætur hun so beisklega/ ꝛ hennar Augu vthella so myklu Tarafliode/ Enn j þessare Sorg flyr hun til Christum/ so sem til þess einka og rietta Læknara/ sem soddan Mein og Siukdom lækna kañ/ ꝛ er stödug j þeirre Von/ ad hañ mune vera sier nadugur og myskunsamur sier.

Þetta er nu þad sem vorum Herra Christo so vel lijkar vid þessa Kuinnu/ Þar fyrer er þad tilheyrelegt/ ad hun sie öllū Syndörum til Fyrermyndar og Epterdæmis/ nær þeir vilia verda lauser vid sijnar Synder/ þeir meiga hier læra af henne huornen þeir eige ad skicka sier og bwa sig þar til/ Þuiad þetta Dæme er miög merkelegt og agiætt/ af huoriu vier meigum læra/ huad sönn ꝛ riettelег Jdran er/ Siertu eirn Syndare/ þa vakta þig ad þu forharner ecke j Syndeñe/ eda þu hyger ad þu sialfur gieter hialpad þier wr soddan Neyd/ Þui ef þu þad giörer/ þa söckur þu enn diupara nidur j Guds Reide og Syndena. Meir eda framar kantu ecke

ecke ad giöra/ eda nockur Madur/ enn ad
þu haþer Sorg og Swt/Angur + Trega
vegna Syndanna/og ad þu jater þær þy
rer Gude/og villder ad þu heþder ecke so
syndgad. Fyrer soddan Angur og Idran
verdum vier ecke lauser vid Syndernar/
vorar Synder þyrergieþast oss ecke þar þy
rer/ enn þo hlytur soddan Angur og slijk
Idran ad vera j Hiartanu/ adur enn þu
fær og ödlast þyrergiefning Syndanña.

Slijkt Angur er eingen Hugarburdur
huorn þu kant ad giöra þier sialþur/þeg
ar þu villt. Skynsemen kann ecke annad
aþ sinne Natturu til enn ad syndga diarþ
lega/ og vera okuijdin/ vm Guds Dom
hirar hun ecke/og ganar aþraim̃ meir og
meir/ so sem eirn blindur galen Hestur.
Enn skule vor Augu opnast/oss til Sælu
hialpar gagns/og so ad vier kynnum ad
skynia vora eigen Olucku/Guds Reide +
Oblijdu/ þa hlytur þad ad skieþyrer Gu
ds Ord/sem er Lögmæled/þui þad kieñ
er oss huörtueggia/ bæde huad Gud vill
vier giörum/og huörnen hañ vill straþþa
Lögmælsins yþertrodslu.

Huar sem Lögmæled slær nu Mañsins
Hiarta/so ad þad angrast/skielþest + ver
dur

dur hrædt og efasamt Syndarennar veg-
na / og kann ecke ad hugga sig / eins og
Mariam Magdalenam skiedur hier / Pa
liggur a þui framveigis / so framt sem
Jdranen skal vera rietrelig og fullkomen
ad þu med Mariu Magdalenu hlauper
epter Herranum Christo / leiter hann vpp
faller nidur fyrer hans Fotum / bidier vm
Nad og Syndanna fyrergiefning med ö-
öggre Von: Pa mun þad skie / ad hann
mun seigia til þýn / Þýnar Synder eru
þier fyrergiefnar. Þuiad omöguligt er þ
ef þu riettelliga og af Hiarta jdrast þiña
Synda / og kiemur til Herrans Christum
med stödugre Tru / ad hann late þig Hug-
gunarlausann j burt fara / Og huör sem
forlætur sig vppa þessa Huggun og þtta
Orded / hönum eru hans Synder fyrer
giefnar.

Þesse er sa sanne og riette Lærdomur
þessa Euangelij / ad þu lærer huörnen ad
vier eigum fyrer rietta Jdran ad fa * öd
last Syndanna fyrergiefning / sem er / Ad
vier ecke forhörnum j Syndönum / helldur
gratum med Magdalena / og komum fy
rer vorn Herra Jesum / og leitum Synd-
anna fyrergiefningar hia hönum. Eñ fle
stur

ſkur þiölde Manna geingur fram̄ eins og Phariſearē/huör ed ſijns Framferdis vegna er eirn frömur ſidferdis godur Madur/þa er þo Hiartad fullt med ſyndſamlegt Athugaleyſe og vondar Girnder/Hū̄ þikeſt vera frömur og hyrar ecke vm Syndañа fyrergiefning/J ſlijku Hiarta er ein gen Guds Otte/og ſo ſem Chriſtur alyckt ar/þa er þar eingen Elſka til Guds j hö num/Og med þui hann girneſt ecke Syndanna Fyrergiefning/þa kann hann ecke rettelega ad elſka Gud/ſo ſem ſinn Nadugan Födur. Slijkt Holldlegt athugaleyſe eigum vier ad fördaſt/giæta grandvarlega ad voru Framferde/ ꝛ klaga oſſ vegna vorra Synda/og med Magdalena koma fram̄ fyrer Herran Chriſtum/og væntа oſſ Hialpar af hönum.

Og med þui vier höfum nu heyrt þeñ a merkeliga Lærdom/af þeſſare Hiſtoriu i ſtuttu Male framſettā/þa vilium vier ꝛ ſo ſkoda hina adra Greinena/vm huör ia Gudſpiallamadurenn talar. Huilijkt Hiarta og huöriar Hyraner þeſſe Kuinna hefur hafft/ þar er nog vm talad/ Hun medgeingur ſijnar Synder/ hun hrædeſt Guds Dom og Reide/ ꝛ vill giarna vera

leus og frij fra Syndarennar Straffe/ ꝛ fra þeirre Hrædslu ꝛ þm Otta sem Syn den vppuekur j Hiartanu/ og þetta er sa riette Veguren/ Ecke so sem þeir blindu Papistar giöra/ þegar þeir vilia forlijk- ast vid Gud/ þa taka þeir til a sijnu god um Verkum/ eirn giefur sig j Klaustur/ an ar verdur Messu prestur/ eirn leggur a sig Föstur/ annar Vökur og Kulda/ eirn til bidur þennan Heilagan/ hinn annar ann- an/ Med þessu hyxa þeir ad leysa sig fra Syndenne/ og ad fa Guds Nad og Vin- attu. Enn þetta er ad ganga Villustijg og Ovegu/ þui leingra sem þu geingur a fram/ þui meir fer þu af Veigenum. En sa riette Veguren er þetta/ þegar þu ið- rast þinna Synda/ ꝛ þig angrar þær af Hiarta/ kom þu þa til Christum/ og leit- ta Huggunar hia hönum/ so sem Magda lena giörer hier.

Nu skalltu hier a mote hugleida þen- an Phariseann/ hann er eirn stor og for- dæmanlegur Syndare/ enn þo hann hafe ecke giört so þungar hropanlegar Synder so sem þesse Kuinna/ þar med er han gla dur ꝛ med frijmodugu Giede/ hans Syn der angra hann huörke nie særa/ Han þik

ſt vera Heilagur og Fromur/og þetta er hin fyrsta Synd huar med hann kiemur sier j Guds Oblyðu. Þuiad eins og Herran Christur setur hier fram̃ Epterlijking vm tuo Skulldamenn/ Huór munde þad lijda/ef þu hefur lanad einum nockra Pen inga/ + hann bære j burtu/og vill ecke ad eins ei bitala þier Skulldena/helldr þræ ter han̄ fyrer hana? Slijkt er ecke vel lijd anda/ Huórnen meinar þu þa ad Gude mune lijka/sem fyrer vorra Synda saker liet sinn Son verda Mann og deyia a Kr oßenum/ ad þesse Phariseaen og flestur fiollde Manna geingur so fram̃/ ad þeir hyra ecke einu sinne þar vm/ad þeir eru fyrer Gude Syndarar/Ad vijsu/þeir þik iast vera fromer + riettlæter/ so ad Gud kunne ecke ad giefa þeim nockra skulld.

Þessare Synd fylger ein önnur jafnstor/ ad þesse Phariseaen dæmer bæde Herran Christum og so Kuinnuna/og fordæm er han j sijnu Hiarta fyrer Kanglæte. Christum vill han̄ ecke hallda fyrer Spa mann/af þui hann lætur Kuinnuna snerta sig/ Kuinnuna helldur hann overduga ad hun skule koma j hans Hws. Slijka Art og Natturu hafa og aller Hræsnar

ar/Þuiad huór sem helldur sig þyrer þró-
man og riettlatan/ hann þorsmar + dæ-
mer adra/ annad er omógulegt. Eñ hui-
lijk Synd þad er/ + huórsu þungan Dom
hun leider epter sig/ þad heyrdu þier sagt
þann þiorda Sunnudag epter Trinitatis.
Set hier nu huórt a mote ódru Kuiñ-
una + Phariseearan/ Kuiñan þinnur Nad
hia vorum Herra Christo: Huar þyrer?
Hun er bersyndug Kuinna/ þad medkienn-
er hun/ og bidur vm Nad med Hiartans
Lijtelæte og þullre Von og trunadar Trau-
ste. Phariseearen er socken j Syndena vpp
yþer bæde Eyrun/ Og þar þesse þatæ-
kona haþde broted j mote siótta Bodor-
de Guds/ þa geingur Phariseearen langt
yþer þad þram/ og brytur a mote þyrsta
ódru + þridia Bodorde/ huór Bodord ad
ahræra Gud og hans Dyrd/ Hann ottast
ecke Gud/ liþer j holldlegu Athugaleyse/
hann treyster ecke vppa Gud/ helldur sijn
eigen Verk/ Hann helgar ecke Guds Naþn/
helldur Naþn sitt og sijnar Godgiórder/
Hann helgar ecke Huijldar dagen so hann
heyre + lære Guds Ord med Hug + Hiar-
ta/ Hann helldur meir aþ sijnum Vijsdo-
me enn Guds Orde. Og samt huxar hūn/
med

med þui hann er oftrapanlegur j ſijnu Frampferde/ þa ſie hann fromur og riett latur/ Þar fyrer þikeſt hann ecke þurfa vid Syndanna fyrergiefningar/ ꝛ ecke bid ur hann vm hana. Og þad meira er/ Bæde Chriſtur og Kuinnan eru hallden ſek/ ꝛ verda dæmd ꝛ fordæmd af þeſſom Heilaga Manne· Þetta eru þær Greiner huar fyrer Gud kann eckr ad vera hǫnum nædugur/ hann er hǫnum gramur vegna ſlijkrar illrar Natturu/ þar annars [ef hann jatade ſijna Synd/ Bæde vm Nad] þa munde Gud giarnan vera hǫnum nædugur fyrer Chriſtum. Þetta eigum vier ad læra/ og vakta oſſ fyrer ſoddan Synd og Vanart/ hafa helldur Dæme Magdalenu/ Þui þar af hǫfum vier tuǒfallda Sagnſemd/ fyrſt þad/ ad vier faum Syndanna fyrergiefning/ þar næſt/ ad vier elſkum Gud af Hiarta/ þuiad huar ecke er Fyrergiefning Syndanna/ þar ſkielfeſt Hiartad fyrer Gude/ ꝛ hatar Gud/ ſo ſem Herran Chriſtur agiætlega lætur a ſier merkia.

Hann ſtyggeſt af ſlijkre Synd og Vanart Phariſearans/ ad þar er eingen Gudz Otte med hǫnum/ helldur er Dramb og

Metnadur j hans Hiarta / Þar þyrer tal/ar Christi aluarlega til hans/ Simon/ ieg heþe nöckud ad seigia þier / Eirn Akur/kall atte tuo Skulldamenn / Aññar var hö/num skylldugur vm hundrad Pund eda Pe/ninga/ aññar þimtijger / Þetta er olijk skulld huad huör þeirra er skylldugur / Eñ j þui eru þeir lijker / ad huörge heþur nöckud ad Bitala / og Akurkallen gieþur þa bæda kuitta / Seig þrañ [seiger Christur] hu/örium þeirra ber ad elska hañ meir ? Till þessarar Spurningar suarar Simon / Sa hann gaþ meira kuitt: Huört Phari/searen skilde þessa Spurning eda ecke þad kunnum vier ecke ad vita / Enn þo er tru/legt/ ad med þui hans Hiarta var so hro/kaþullt / ad hann haþe ecke skiled eitt Ord þar aþ. Enn j þessare Epterlijkingu er eirn merkelegur Lærdomur / oss til gagns og Betrunar / Med þui hier talast so liof/lega vm Guds Rijke + hans Vilia.

Þad er vijst ad vor Herra Christur vill med þessu Andsuare þorsuara þa þatæku Konu / huöria Phariseacren þorsmæde so herþelega + þordæmde j Hiarta sijnu / Og er Meiningen þesse / sem Christur villde so seigia / Þu Hræsnare / lat hana vera j þride

huad

huad hun giörer nu vid mig/og þier siaed aller/þ er ecke annad enn kostuleg godverk/sem þramkoma aþ riett hiartanleg um brennande Kiærleik til Guds Nadar og Myskunar/Aþ soddan Kiærleika koma þesse Hiartans Taar/Enn j þynu Hiarta er ecke eirn Neiste aþ slyku/Og være þitt Hiarta vandlega skodad og vel ransakad/þa er þad þullt med Hatur + Rei de til Guds og hans Ords/og þo kañ su þatæka Kuinna og hennar hreint Hiarta ecke ad vera oftraþþad og domlaust þyrer þier/ et ct. Enn huörnen ad vor Herra Christur vtlegge og beuýse þetta/ þad þylger epter.

Med þessare Epterlýkingu og Forsuare kieñer vor Herra Christur oss/ huörnen hættad sie Guds Rýke/og huörnen j þui gange til / Item/huörnen vorum aumra Maña Eþnum sie vared. Hañ lýker Gud vid eirn rýkan Okurkall/sem veiter og til lans gieþur huörium Manne/Þuiad huad hellst vier hößum/þad er allt saman Gaþa Guds og hans Blessan/ auk þess ad vier þra Modurlýþe erum Syndarennar vegna hans Skulldunautar/og þess leingur sem vier liþum/ þess stærre og meire

verda vorar Skullder. Nu ſo myked ſem vora Natturu afrærer/ þa erum vier all er ſaman eins ſkyllduger og ſeker/ Vier erum aller ſaman vegna vppruna Syndarennar j Reide Guds og j Daudanum/ Eñ þegar vier vöxum vpp/ þa verdur nöckur Miſmunur funden Maña a mille/ ad einn er meira ſkylldugur eñ annar/ Þeſſe Kuinna hun er ſkylldug vm fiiñ hundrud Peninga/ þuiad hun hefur miög hneyxlunarſamlega lifad og andſtyggelega ſaurgad ſig/ Þar a mote er Phariſearen ecke ſkylldugur nema vm fimtijger Peninga/ Þuiad hann hefur lifad ſkickanlega/ og er ecke fallen j ſo ſtora Synd.

Nu meiga Skulldernar vera ſo miſiafnar ſem vill/ Eñ þegar Bitalaſt ſkal/ þa erum vier aller ſaman hnijfiafner/ eingen kañ ad Bitala þa minſtu Skulld/ auk helldur meſtu. Þad ſkalltu merkia/ Þuiad hier ſtendur lioſlega/ ad eingen af þeim hafde nöckud ad Bitala. Huar er nu þa Pauen j Rom og Papiſtar med þeirra Lyga Lærdom/ ſem fyrſt hallda/ ad vppruna Synden ſie eckert/ og ad hun ſie eingen Synd j hia þeim ſem ſkijrder eru/ Þar næſt þa kieña þeir ad Meñ ſkule Bæta fy

rer

ter Syndernar med eigenlegum Verkum / Huórnen vill þetta samhlioda vid þesse Ord / þeir hỏgdu ecke til ad bitala ? Hu‑ ad er ad sửkia þatækar Sæler / eþ þtta er ecke ? Ad þar sem omógulegt er ad bit ala / þa tala þeir þo so vm þyrer Mónn‑ um / ad þeir kunne vel ad bitala / eþ þeir Giỏra hin eda ỏnnur Verk.

Hier ma Madur nu sia og merkia ri etta Art og Tegund Himnarijkis / og þess Himneska Fỏdursins Nad + Myskun. Al‑ ler erum vier skyllduger / þss tiaer ecke ad þræta / bitalad gietum vier ecke / þad er vijst og satt. Huórnen og med huóriu mo te viliium vier þa verda skulldalauser / og ỏdlast Nad hia Gude? Ecke med ỏdrum hætte enn þeim / ad Okurkallen huórium vier erum skylldugier / hann vilie sia aum ur a oss / og þyrergieþa oss bæde Gialld + Seckt / So sem su Epterlijking / Matth. 18. Cap. vm Pienarann sem skylldugur var vm tiu þusund Punda / klarlega vott ar. Þar þyrer lærdu ad þeckia Gud j þeñ an mata / ad hann sie Nadugur og Mysk unsamur / og vilie þyrer siins Sonar Jesu Christi skulld gieþa oss vpp alla vora Skulld / sem oss er omógulegt ad bitala.

Þuiad Sonur Guds hann hefur teked sier þad fyrer / ad ganga ecke ad eins j Borg un fyrer oss / helldur hefur hann bitalad vora skulld a Krossins Galga:

Þannen kienner oss þesse Epterlijking klarlega og lioslega huad vier erum / og huad Gud er. Aller saman erum vier j Guds skullda Bok / enn þo ad vier j ytra Lifnade ✝ Framferde sieum olijker og o-jafner / ✝ þad er vijst / vier gietum þ ecke bitalad ad eilijfu / Huad vilium vier þa giöra ? Huad er til Rꝏda? Ecke an̄ad en̄ þad / ad vier audmykium oss / medkien̄um vora skulld / ✝ giörum ecke so sem opack lꝏter suiksamer arger Skalkar / þeir ed ecke hufa einu sinne vm þann sem þeim hefur lanad / eda huörnen þeir vilie bitala hönum / ja / þeir þora þar ofan a ad seig-ia Nei til skulldarennar / ✝ spotta þa sin þm hafa hialpad. Þar fyrer vakta þig / Vert ecke vgglaus vm þig so sem þesse Phariseæren / Dꝏmdu ecke adra / dꝏm þu sialfan þig / og hugleid huad þu ert skyll dugur / Lꝏt skulldena ganga þier til Hiarta / og leita vid / ad þu verder kuittur vm hana. Þetta er þ fyrra sem oss alla ahrꝏrer / önguum vndanteknum.

Þad.

Pad annad er þetta / ad þu lærer ad þeckia Gud / ad hann sie Nadugur og Myskunsamur. Þo hann æ og alla tijma veite oss og lane / og þo vier verdum æ meir og meir skyllduger vid hann / þa vill hann þo þyrergieþa og þorlata / og gieþa þad allt kuitt / þyrer Christi Naþns saker sem orden er skullda Madur og Borgunar Madur þyrer oss. Enn heyrer þar eckert til ? Eckert annad / enn ad þu þigger þ med Trunne / og eþer ecke / ad þyrer Christum ertu kuittur laus og lidugur þra öllū þijnum Syndum. Euangelium / Skijrnen Drottenleg Kuölldmaaltijd eru ecke annad enn eitt kuittansiu Brieþ / j huöriu Gud sei ger oss kuitta og þrij aþ Seckt og Synd. Og ad vijsu / þa er Suma og Mergur alls christelegs Lærdoms miög vel ⁊ þag urlega vtmaaladur j þessare Epterlijkingu. Vegna Syndanna skulum vier hrædast Gud / og audmykia oss þyrer hönum / og Bidia hann vm Nad. Þar a mote / vegna þess ad Gud gaþ oss sinn Son / ⁊ liet hañ verda Borgunar mann þyrer oss þa skulum vier vera örugger og þullhugader / og vona visselega vppa Syndanna Fyrergieþning / Og er þtta sa þyrre Andsuar

tur Truarennar.

Nu epterfylger hinn annar/sem er/ Ad huǒr sem þecker Guds Nad og Myskun sa same kann ecke annad en̄ ad elska Gud af Hiarta/sem so er Nadugur og Myskunsamur/og so med ǒllu forlætur ⁊ fyrergiefur so stora Skulld og Sekt. Enn huad kiem: sÿdan af soddan Elsku? Þetta/ ad þu ogiarna stygger so Nadugan ⁊ Myskunsaman Gud/eda giǒrer hǒnum nǒckud j mote/Og med þui þu veist huǒr hans Vilie er/og huad hann girnest af þier/þa giǒrer þu þad fws og velviliugur/⁊ ecke er sa nǒckur hlutur sem þu villt helldur giǒra/enn ad vera þessum Nadugu Fǒdur til Vilia og Þionustu/sem so Hiartanlega elskade þig/ og so innelega þionade þier/ad hann hlÿfde ecke sÿnum eingietna Syne/helldur gaf hann fram̄ j Dauda Krossens. Þannen og med þessum hætte verdur Maduren riettchristen/þeg ar hann medkienner sÿnar Synder/ harm ar þær og grætur/ og huggar sig vid Gu ds Nad/ þar annars er ecke mǒgulegt/ huar Syndanna fyrergiefning er ecke/ en̄ ad Madur stære sig og sie holldlega vgg laus vm sig/So og huar ecke er Truen til

Guds

Guds Nadar/þar hlytur Madr ad skiel
þaſt þyrer Gude og hata hann.

Þañen stendur hier Dæme þessarar Kuñu auglioſt/huoriu vier eigum epter ad
þylgia/og iata oſſ þyrer Gude ſkylldugæ og ſeka/haþa Angur og Trega Syndaña vegna/ betra vorn Liþnad/ſetia Tru og Trauſt vort til Gudz Myſkunar/i Naþne Chriſti. Þa kiemur þad/ad vier vilium elſka Gud aþ Hiarta/ og ſkicka oſſ med öllum Mætte + Megne epter hans Vilia.

Þetta giörde Phariſearen ecke/ þar þyrer les Herran Chriſtur hönum hardan Capitula/og ſeiger/Simon/ſierdu þeſſa Konu/Jeg kom i þitt Hws/og þu gaþſt mier ecke Vatn handa mÿnum Footū/eñ þeſſe vætte Fætur mÿnar med Tarum/ og þurkade med ſÿnu Höþudhare/ Koſſ geþur þu mier ecke gieþed/eñ þſſe liet ecke aþ ad kyſſa Fætur mÿnar/ Höþud mitt ſmurder þu ecke med Olio/enn hun ſmurde Fætur mÿnar mz dyrmætu Vatne/Þar þyrer ſeige jeg þier/heñe eru margar Syndir þyrergieþnar/þui hun elſkade mÿked/ enn huórium lÿted verdur þyrergieþed/ſa elſkar lÿted. Þetta ma kallaſt godur gamall Capitule aþ einum Gieſt leſen. Enn

ſem

sem ædur er sagt/vor Herra Christur hafi be goda Ordsök þar til. Hann sier jnn j Hiartad a Kuinnuñe/huörsu ad þad breij ur af Hiartans Aast + Kiærleika/af þui ad hun kiñnur og formerker Guds Naad og Myskun j Christo/Þar af kiemur þ/ ad hun grætur/kysser hans Fætur + smyr þa/og þad fleira sem hun giörer. Slijke will þesse Skilnings lause Phariseare leg gia j vesta mata vt fyrer Konuñe. Þar fyrer seiger vor Herra Christur hönum sỹ na Aluöru og rietta Meining/ Þu elskar mig ecke/ ellegar munder þu hafa giefed mier Vatn/Olium og Koss/Enn af þui þu hefur þad ecke giört/ þa vottar þu sialfur ad þijnar Synder eru þier ecke fy rergiefnar/Ja/þu girnest þad og ecke/ell egar mũder þu hafa bored þig ödru vijs ad. Snögt ad seigia/þesse Kuinna þock nast Herranum Christo hiartanlega vel/ þuiad hun medkienner + jatar sijnar Syn der/og vonar vppa Syndanna fyrergief ning fyrer Christum. Enn a Pharisearañ um hefur hann öngua þocknan/þuiad hñ er eirn Syndare/og vill þo ecke vera synd ugur/hann þikest vera lifande Heilagur/ hann dæmer þa bætæku Kuinnu/ og vill
ecke

ecke hallda vorn Herra Christum pyrer Spamann/auk helldur meir/aþ þui hañ lætur þessa Kuinnu sierta sig/eins giöra adrer hans Stallbrædr. Þar Herran Chr istur seiger/þier eru þijnar Synder pyrer giepnar/þar haþa þr ecke alleinasta öng ua Girnd til ad Christur skule seigia so til þeirra/ Helldur hallda þeir þad pyrer Gudlastan. Slijker meiga med riettu kal last Dióþuls heilager/þeir pyrerlijta Gu ds Nad/Christum/ꝛ adra Menn/eñ hall da sig ad vera proma og riettlæta. Enn þeir sann Heilögu/huöria Heilagur Ande helgar/þeir pyrerlijta önguan/þeir hall da sig sialþer aumare og syndugre eñ nöck ra adra/þar pyrer kriupa þeir til Kross ins/og Bidia vm Nad/og medtaka Gu ds Ord aþ Hiarta/og hugga sig vid Gu ds Myskun.

Papistar þikiast haþa hier miög pastan Grunduöll til Biuggingar þeirra Villu ꝛ röngum Lærdome/og hrosa/ad þeir vil le hier med kollkasta vorum Lærdome/ vier sem pastlega ständum a þui/Ad all einasta TRVEN a Christum giepe oss Syndanna pyrergiepning/ꝛ giöre oss Sæ luholpna/Huiad hier stendur[seigia þr]
beñe

henne eru margar Synder pyrergiefnar / af þui hun elskade myked / og hier vppa tradza þr jafnlega. Enn huőr Vndur eru þad / þo þeir verde villter / sem lyst og elsku hafa a Villunne ? Ef þr aumer Men hefdu Augun og Eyrun / þa ættu þeir fyrst ad hura vm Herrans Christi Epterlijking / j huőrre so stendur / ad sa elske meir sem meira var vppgiefed / Hier mattu Papiste heyra / ad epter fyrergiefningena eda vppgiőfena a Skulldenne þa kiemur Elskan / og Fyrergiefningen er ecke j fyrstu forþienud mz Elskunne? Item epter Epterlijkingina standa þesse Ord / huőrium sem lijted verdur fyrergiefed / sa elskar lijted. Sierdu nu ecke blijndur Papiste / ad fyrst stendur Fyrergiefningen / sijdan þa epter a Elskan / þegar Skullden er fyrergiefen ?

Ja seigia Papistar / Huar fyrer seiger þa Christur / Henne eru margar Synder fyrergiefnar / af þui hun elskade myked. Andsuar / þad er riett ꝛ skilmerkelega tal ad ef þu villt ad eins skilia þad riettelega / Þuiad þetta er Meiningen Christi Orda / Med þui þu sier so þessa Elsku / ad hũ helldr sig so vingiarnlega ad mier / ꝛ veit

tveit ecke mz huôriu mote hun kunne læ-
ka sitt Hiarta og sijna Elsku noglega j
liose/þyrer slijkt ætter þu ecke ad lyta ha
na/helldur vtþyda og vtleggia þad so/
ad hun vissslega true/ad henne sie Synda-
ernar þyrergieþnar. Þuiad þad er Natt-
ura allra Manna/Ad/ huôr hann elskar
mÿked/Þm er meira þyrergieþed + þorlæt
ed/ Sem og skiedur þig/ þu elskar ecke
mÿked/ þu audsyner þig ecke j nôckurn
mæta so vingiarnlegan/þuiad þier er lij
ted/ ja alls eckert þyrergieþed. Þetta er
vissulega riettur Skilningur og sôñ Mein
ing þessarar Epterlÿkingar/+ þad stad
þestest aþ epterþylgiande Ordum/ Þar
Christr seiger/þijn TRV giôrde þig holp
na/Far j Fride. Þuiad nema Madur ha-
þe Truna/þa er omôgulegt ad hann haþe
Syndanna þyrergieþning/edur elske Gud.
Añad huôrt eru Mannaña Hiörtu þull mz
holldlegt Vggleyse/so sem var þsse Pha
riseareu/+ hura ecke par vm Syndernar/
Ellegar eþ so skiedur/ad Synden plagar
Samuiskuna/þa ôrutlnast Madurenn +
tekur til ad hata Gud. Slijkrar Neydar
og storrar Eymdar þôrum vier a mis/eþ
ad vier med Magdalenu jatum vorar
 Synder

Synder/ſyrgium og grætum þær aß Hi-
arta/og ſetium Tru ✝ Von til Guds Na-
dar og Myſkunar/þyrer Chriſtum. Þetta
er ſa riette oßalluallte einka Vegur til ei-
liifs Lijfs/Ad vier mættum a hönum ve-
ra þa vier förum wr þeſſum Heime/þad
veite oſſ Gud öllum ſaman/aß ſiñe Nad
og Myſkun/Amen.

Bænen.

O Jeſus Sonur liſanda Guds/þu ſem kom-
en ert j þeñan Heim vegna ſyndugra Mañ-
a og ert daen þyrer þa a Kroſſenum/Vier bidiū
þig/gieþ þinn Hellaga Anda j vor Hiörtu/ſo
ad hann verke og vppkueike j vorum Hiörtum
riett Angur og ſanna Jdran vorra Synda/og
ſtödugatru til þinnar Forþienuſtu og Nadar
vppa þad ad vier kynnum ad ſtanda ſtöduglega
j mote Syndenne og vondre Samuiſku/ og med
þeirre Hellögu Magdalena mættum vier þyrer
riettatru þara j Fride/loßa dyrka og elſka
þig eilyflega/ Amen.

Attunda Sunnudag epter Tri-
nitatis Euangelium/Matth. VII.

Vor

WOR Herra Jesus sagde til sinna Læresueina. Vakted ydur þyrer Falsspamønnum/ sem koma til ydar j Saudaklædum/ enn hid jnnra eru þeir glepsande Vargar. Ut aþ þeirra Auoxtum meige þier þeckia þa. Verda nockud Vijnberen saman lesen aþ Þyrnønum/ eda Fykiur aþ Þistlønum? So lijka mun huort gott Trie bera godan Auoxt/ eñ huort vont Trie bera vondan Auoxt. Gott Trie gietur ei þært vondan Auoxt/og ei helldur gietur vont Trie þært godan Auoxt. Og huort þad Trie

sem ecke giører godan Auxt/ skal vpp- hgguast/ og j Elld kastast. Þar þyrer meige þier vt aþ þeirra Auxtum þeckia þa. Þeir munu eige aller sem til mijn se- gia/Drottenn Drotten/ jnganga j Guds Rijke. Helldur hann sem giører Vilia mijns Fødurs/þess a Himnum er. Mar ger munu til mijn seigia a þeim Deige/ Herra Herra/høþum vier ecke spaad j þij- nu Naþne/høþum vier ecke j þijnu Naþ ne Dioþlana vtreked/ og j þijnu Naþne giørdum vær mørg Kraptauerk? Og eg mun þa sata þeim/ad alldrei þeckta jeg ydr/Fared þra mier aller Illgiørdamen.

Hetta Euangelium er ein Vidvörun og Aminning/Ad þo þeir Christnir haþe Guds Ord/þa skule þeir ecke vera athugalauser vm sig/og hallda ad þar sie eingen Vode a þerdum. Þuiad sa jlle Ovinur Andskoten/er vanur ad vpp uekia Ylþa/þad er þals Spæmenn/sem synast ad vera so sem þromer og meinlau ser Sauder/En hid jnra eru þeir/so sem Christur seiger hier/glepsande Vargar.

Nu eþ christner Menn vakta sig ecke/ og þeir vilia hlyda soddan Vlþum/ þa er vtgiórt vm þa· Þuiad huar hellst sem Neñ haþa ecke Guds Ord riettelegt/þar er omógulegt ad Menn þae Guds Nad / Syndña þyrergieþning ≁ eilíñt Lijþ. Þar huert a mote/huar hellst Menn haþa Gu ds Ord hreint og klart/ þar haþa þeir oþalluallt Lios/sem þeim lyser a þann rietta Veg til Guds og eilijþs Lijþs. Þar þyrer hatar ohreinn Ande so mióg þetta Lios/og vill giarna suñpta þui þra oss. Þui liggur magt a/ad vier sieum vakan de og vel varer vm oss/ so ad þesse Fie=siodur verde ecke þra oss teken.

J þyrstu vill vor Herra Christur giórа oss þramsyna/þorsiala/vakande ≁ vel vid bvna/þar hañ seiger ad Fals Spamenn kome j Saudaklædum/ ≁ Meñ skule þm ecke trua/ Þuiad huór sem þer epter þui ytra Alitenu/hann hyxar ad þar sie einge en Vode a þerdum/ hann meinar ad hann haþe meinlausan Saud þar þyrer Hende/ Enn vnder þeirre Sauda vllu/ er hulen skadsamur Vlþur/ sem komen er til þess ad gióra skada/vpp ad suelgia og j hel ad rijþa allt þad sem hann kann yþer ad

 koma

komast.

Huad soddan Saudaklæde sie/ avdsar Herran Christur þar med/ ad hann seiger/ Peir munu ecke aller sem seigia til mijn Herra/ Herra/ koma j Himerijke/ helldur þeir sem giöra Vilia mijns Födurs/ Sem hañ villde so seigia/ Ep þier velied vita huad Saudaklæden eru/ j huörium Ulpur en klæder sig/ þa er þ Nafn Guds/ Peir skijna so fagurt + Heilaglega/ so sem ad leite þeir einskis nema Guds Dyrdar og Naungans Velferdar. Puiad alldrei nöc kurn tijma hefur sa Villumadur vered/ sem hafe sagt/ ad hann villde villa Folk og predika oriett/ et ct. Eñ læt þu þad Saudaklæde ecke villa þig/ Dæm ecke all einasta epter Ordönum sem þu sier + heyrer. Skalkar kunna og so ad hafa Guds Nafn j Munne/ og læta so sem ad þeir sie fromer.

Par fyrer seiger hann/ Pier skulud þecki a þa af þeirra Auöxtum. Med huörium Ordum hann bifalar öllum christnu Mönnum ad dæma vm þann christelega Lærdom/ og aminner þa ad heyra Guds Ord med allre Adgiætne/ og Astundan/ Puiad ædur enn þu dæmer/ þa hlytur þu ad

ad vita Sökena/ og lata hana vera þier kunnuga/ ellegar kantu ecke riettlega ad dæma. Þetta siaum vier a Papistum/ þr hafa margar þijnga Stefnur sem þr kalla Concilia/ z vilia dæma vm Lærdom̄/ huad riett er eda rangt/ Enn huórnen gieta þeir giórt þad/ mz þui þeir sialfer hafa önguā riettan Skilning a Guds Orde? So skal nu huór christen Madur hallda Guds Ord ad vera þann dyrmætasta Fie siod/ heyra þad med allre alud og astund an/ þar næst vakta sig sem bezt fyrer fals Spamönnum/ og j þessu fylgia Lærdome Christi/ hann skal ecke alijta Skinkyrtelen eda Saudakl ædid/ helldur Auóxten/ og læra af hónum ad þeckia/ og greinarmun ad gióra a mille fals Læfedra og hinna sem riett kienna.

Huad er nu þesse Auóxturen? Eckert annad enn sa hreine og sanne Lærdomur Guds Ord/ so sem hann er skrifadur fyrer oss j Guds Orde. Þennan sama Lærdom vill Herran Christur ad þu skuler alleina alijta/ eñ eckert annad/ þegar þu villt dæma vm nóckurn Kiennefódur eda Predikara/ huórt hañ er riettur eda orióttur. Þuiad allt añad finst hia þm̄ fals

 Spamōñ

Spamönnum enn þesse sañur Lærdomur þeir hafa Guds Nafn j Munne/ þr hall da mÿked af sier/ þeir eru Sidferdisgod er/ og hafa herlegt Embætte/ og huör Madur helldur mÿked af þeim/ En þtta eina vantar þa/ þeir fara ecke med þann saña og rietta Lærdom/ Þesse eru fyrer hende og auglios.

Endurskijrarar hafa agiætlegt rosamt og hneyxlunarlaust Framferde/ þeir blota ei nie sueria/ þeir eru ölmösugiarn er/ þeir hallda hoof j Mat og Dryck og Klædaburde/ so þad er oskande ad allur Heimuren være þeim lÿkur i þessum efnū/ Huör hañ vill alÿta þetta/ sa verdur sui ken af Saudaklædum/ og verdur ecke fyrr var vid glepsanda Vlfen/ enn hönum verd ur ecke vid hialpad. Enn halltu þier til Christum/ hyr ecke vm huad fagurlega þeir skÿna/ helldur vm Auörten/ þad er/ skoda þu Lærdoñ/ þa muntu fyrst fiña hia þeim þeirra hrædelega Brest/ ad þr burt kasta sinne fyrstu Skÿrn/ og vilia giöra Gud ad osanninda Manne/ so sem þ skyllde ecke vera satt/ sem hann hefur lof ad og tilsagt þeim j Skÿrnenne/ þar fyr er læta þeir skÿra sig vpp aptur/ og þa

seirne

ſelrne Skÿrnena/og þau Fyrerheiten Gudds hallda þeir þui kröptug/ad þeir eru þa komner til Skilnings og ſkynſemdar Alldurs. Hier þinnur þu Vlþen/þegar þu athugar þeirra Auöxt og Lærdom/ Annars kantu ecke annad eñ ad hallda þa þyrer þroma meinlauſa Saude/eþ þu all eina ſta alÿtur Saudaklæden/ꝛ hugar ecke vm Hliod og Raddarlag Vlþanna.
Eins er ꝛ hættad vm adra Villumeñ/ Aller ſaman ſteyta þeir ſig a Lærdomenum j þui ad þr blÿþa ecke vid ORDED helldur leggia þar til nöckud nytt ſem er j mote Ordenu. Sacramentiſtar þegra ſÿna Sök miög prydelega med þrra Ordum og Kienningum. Alÿttu Orded Chriſti/þa muntu þinna ad þeir eru ecke pruder. Chriſtur j Kuölldmaltÿdenne tekur Brauded og Kaleiken/og ſeiger/ Pad er minn Lÿkame/pad er mitt Blod/Eñ þr vilia pad ſie ecke ſo ſem Chriſtur heþur ſagt/ Þeir ſeigia ad pad ſie ecke nema ein þallt Braud ꝛ Vÿn/og pad ſie ecke nema Teikn Chriſti Lÿkama og Blods. Og mz þui ad ſlÿkt er þuert j mote Herrans Chriſti Ordum/þa ma þeckia Vlþen þar aþ/ ad þeir eru þals Læreþedur og Villumeñ.
 Klauſt=

Klaustramenn og Mwkar lifa miög sidsamlega og ærlega / enn siadu huad þr hallda af Guds Orde og Euangelio / þa finnur þu ad þad er ecke nema Hræsne / med þui þeir hata Guds Ord og ofsæ kia þad. Eins geingur þad til hia öllum Papistum / Þad ytra prydelega fegurdar Skin er miög mÿked / þeir hafa stort Omak fyrer þeirra Guds Dionustugiörd / þeir reida sig til med Föstum og ölmösu giördum og mÿkellre Aluöru / einkanlega þa hallda skal Messu Offur / þar þeir fornfæra Herrans Christi holld og Blod þar eru adskilianlegar Mwkareglur / Heit göngur / Akall Heilagra / ꝛ annad þuilÿkt. Enn vilier þu peckia Ulfen / þa far ecke epter þui ytra fegurdar Skine / taktu fu rt Saudaklæded / og giæt ad Auextenum / huört ad Gud hefr boded ꝛ bifalad slÿkt Messu offur / slÿkar Mwka reglur / Skick Heite og annad þuilÿkt / þa skalltu finna og þreifa a / ad Papistar eru ecke annad enn glepsande Vargar / Villumenn og lyga Predikarar.

Med þessu mote skalltu læra / ad stad festa þinn Dom og grundualla hann vppa ORDed / þa kantu ecke ad fara villt. Og

þa Vlfuren take vppa sig Saudaklæde/
þa forrædur hann sig sialfur med Rödd-
enne/hann kann ecke ad jarma sem Sand
ur/ helldur yler hann + ylfrar hrædelega
og grimlega sem hans Nattura er. Þar
fyrer Bydur Herran Christur oss ad alijta
ecke Saudaklæden/helldr giæta ad Kaunst
enne/ af henne ma hellst þeckia Vlfen. Eé
ns skalltu þeckia og dæma Predikaran
af Auertenum/þad er/af hans Kienningu
huört hū er samhlioda vid Guds ORD/
Finner þu þad/ þa vertu okuijden/ þar
er eingen Vlfur/helldur godur og meinla-
us Saudur. Enn sie hans Lærdomur Gu
ds ORDe j mote/ þa vakta þig/ þar er
skadlegur glepsande Vlfur fyrer Hende/
fylg hönum ecke epter/skil þig vid hann/
þad gillder þijna Saluhialp. Þuiad hu
er stendur Domuren/Bæde yfer Læremeist-
aranum og Lærefueinenum/ Huört Trie
sem ecke Ber godan Auört/þad skal vpp-
höggvast og kastast j Ellden/ Vakta þig
þar fyrer/+ vert ecke sofande. Læt þessa
Vmhyggiu ganga þier til Hiarta/og Bid
Gud/ad hann vardueite þig vid sitt hrei-
na Ord/ Þuiad an hans Hialpar er þier
þad ecke mögulegt.

Jaþnframt þessum Lærdome stendur hier eitt merkeleg og miög aluarleg Aminning/sem sierdeilis * einkum ahrærer Ord sins Predikara/ad þeir giæte vel ad sijnum Eþnum/ afstunde aluarlega ad blijfa vid þann sanna Lærdom/* læte ecke leida sig þar i fra. Þui þetta bregst alldrei/Diöfullen og Heimuren lætur þeirra ecke ofrei stad/ hann leitar til vid þa a allan hatt ad vijkia þeim fra Ordenu/so ꝥ er valla mögulegt/ ad mannlegt Hiarta kunne ad sia vid slijkum Freistingum. Þegar Euangelium tok fyrst til ad verda predikad/a Dögum Postulanna og þar epter/þa leitade Diöfullen vid[so sem hann giörer enn nu a vorum Dögum]ad hann kynne ad koma vpp med eitt huad nytt/* giæte leidt Mennena fra þeim rietta og sanna Lærdome/ til hinna og annarra vppdicktadra Meininga/og pad luckadest hönum/ þui þar komu vpp margar Villr/so ecke allfaer fiellu fra Ordenu/Enn hann kom ecke öllu þui fram so sem hann villde/ fromer Kienneſedur stodu hönum fastlega i mote/so Guds Ord vtbarst og breiddest vijda vm Heimen. Þar fyrer leitade Diöfullen til med ödrum hætte/ Hann vpp-

nakte

hakte Romuerska Keisara og Persialands Konga/ * adra Höfdingia ad kiefia Ord ed nidur med Suerde og Offoknum / so marger fiellu fra Ordenu/ eñ fyrer Hialp Heilags Anda sem alldrei yfergiefur sijna Christne/ vrdu þeir Christnu diarfare og Hughraustare þar af/ So vard þa Andskoten ad leita til a añan veg. Þegar Offokner og Motgangur villde ecke hialpa/ þa reynde Diöfullen til mz ödrum hætte hañ gaf þeim Andlegu Frid * Rolegheit Makt og Rijkdom/ Heidur og Vellde/ Þr fiellu þa fra Ordenu/ eins og þa fwen Madkieten Auöxtur fykur fyrer Storme og þad hefur varad allt til vorra Daga j Pauadomenum. J blant allra Paua j Rom hans Cardinala Byskupa/ Munka Presta/Prelata fanst ecke eiñ sem visse eda hafde lært Guds Ord/ þar til ad Gud af Födurlegre Nad og Miskun vppuakte eirn fatækan auman fyrerlitlegã Munk [Martinum Lutherum] sem valla var re iknadur Madkur hia þeim Andalegum Cardinalum og Prelatum/ fyrer hann op inberade og kueikte Gud aptur Lios sijns Heilaga ORDZ/Af þeim hinum ödrum höfdum vier öngua Hialp/ og þo þeir sie j
Andlegre

Andlegre ſtiett/ og halldę ſig ꝑyrer Stod og Stolpa Chriſtnennar/ þa heꝑdum vier eñ j Dag vered j Villunne Myrkrónum ⁊ Lygónum ſo ſem þeir.

Soddan Neyd heꝑur vor Herra Chriſt ur viſſelega ſied ꝑyrerꝑram̄/ þar ꝑyrer aminner hann ſo/og trulega viduarar/ ad þeir/ huória Gud heꝑur kallad til Embættisgiórdarennar j Kirkiuñar/⁊ marga og merkelega Hlute giöra/ſie ecke athuga lauſer nie ohrædder vm ſig/Helldur ad ꝑr aꝑ óllu Megne og Mætte/allre Kuñattu og Koſtgiæꝑne aſtunde ad haꝑa Orded hreint og klart/⁊ lata ecke leida ſig ꝑra þui. Þuiad/ſeiger Herran Chriſtur/ þar ſtodar og hialpar eckert/ Huórſu haleitt Kall og Embætte ſem þu heꝑur/ huórſu ſtorar herlegar Gaꝑur ſem þu heꝑur-þeig ed/ ja enn þo þu kunner ad vppuekia þa Daudu/þa hialpar þier þad allt ſaman alls eckert/Eꝑ ſlepper þu Ordenu/⁊ helldur þier ecke ꝑaſt vid þad/ þa mun ſagt verda til þyn/ ꝑared ꝑra mier Jllgiórdamenn/jeg þecke ydur ecke.

Þannen verda huórutueggiu trulega aminter j þeſſu Euangelio/bæde Læreꝑedurner/⁊ ſo hiner ſem Ordenu eiga ad hlyda.

þa. Tilheyrendurner skulu med Alwd og Aludru heyra og læra Guds Ord/ og af þui læra ad dæma/ huórt Predikaranner eru glepsande Vargar eda trulynder Hird arar/ Þuiad þesse er sa Auóxturen af hu órum þeir meiga obrigdanlega þeckiast. Predikaran a aminner hann og so og vid varar/ ad þeir flijfe vid Orded/ og late ecke koma sier fra þui/ellegar verda þeir skadsamer Vargar/ j hann stad þar þeir ættu ad vera goder Hirdarar/ og meige þeir þa vænta þeirra Launa/ ad þr mu nu so sem adrer Illgiórda menn verda ei lijflega fordæmder.

Enn þesse Viduórun hefur ónguan stad hia Papistum og þeirra Fylgiórum/ þeir hata Guds Ord/ og ofsækia þ/ og kuña þad ecke ad lijda/ þeir hafa a einu sijnu stor Þinge vnder Bans pijnu fyrerboded vt ad leggia Bibliuna a aṅarleg Tungu mæl/ecke vilia þeir helldur ad nócfur Vt legging Bibliunnar sie hófd j Christnenne nema su hin gamla/enn þo þad sie biuṅ sanlegt ad hun er j þusund stódū ecke sam hlioda vid þa Hebresku Bibliuna nie þā rietta Original hins nyia Testamentis/ og þar fyrer hafa þeir gómlu Lærefedur/

sem

sem ecke skilldu þad Ebreska Tungumál-
ed opt og vijda fared miög villt/og vijk
ed af riett ere Meiningu.
Enn vier vilium lꜳta þa fara/þr eru
Vlfar/og Vlfar vilia þeir blijfa/ꝛ þad
er þeirra Villd og Vilie/ad bæde þeir sial
fer og adrer med þeim fare villt/ Þar fy
rer þarf eingen ad leita nöckurs gods A-
vaxtar hia þeim/Ef þu færer j Klung-
ur þyrna Runnen/ og leitader þar epter
Fijkium eda Vijnberium/þa er þad for-
giefins/ og huör Madur munde hallda
þig ad vera Gick og Ganta. Eins eru
Papistar/ med þui þeir hafa ecke þann
hreina Lærdom/þa þarf eingen ad vænt-
ta gods hia þeim/þui þad finst þar ecke
þad er þar ecke til. Og med þui ad vor
Herra Christur varar oss so trulega vid
þessu/ꝛ aminner so aluarlega/þa ber oss
sem erum j Predikunar Embættenu/ ad
vnderuijsa ydur þetta/ so ad þier vakted
ydur fyrer slijkum Vlfum/sem ecke fram
fylgia nema sijnum Lærdome/eñ leida yd
ur j Villu og Blindleika / og skilia ydur
vid eilijfa Saluhialp. Almattugũ Gu-
de sie Lof og Dyrd ad eilijfu/sem oss hef-
ur frelsad fra slijkum Vlfum/hann vill-
de og

be og giefa oss Nad hins Heilaga Anda ad var mættum blijfa vid hans hreina Ord og Lærdom/og honum bihallda til Daudans/ og verda so eilijflega Salu- holpner/ Amen.

Bænen.

DRotten Gud Himneskur Fader/Af Hiarta giörum vier hier þacker/þad þu hefur giefi ed oss og openberad þitt Ord. Vor Bon er til þijn/Ad þu vilier varduceita oss þar vid/og lat ta oss þar vid blijfa allt j Daudan. Gief þu oss goda Predikara/ þeir sem trulega predika þitt Ord/Varduceit þa fyrer allre Hneyxlan/all re Olucku/og lat þa leinge lifa/til þess ad avij ta og strafa hina adra sem otrulega hondla vid þitt Ord/og synast ad vera sem meinlauser Sauder/enn eru þo glepsande Vargar/ Varduceit þijna Christelega Kirkiu fyrer þeim/fyrer þinn Son Jesum Christum/Amen.

Niunda Sunnudag epter Trinitatis Euangelium/Luc. XVI.

JEsus sagde til sinna Læresueina. Nockur Mann audugur var þar sa ed hafde eirnn Radsmann/ sa same var ofrægdur vid hann/so sem hef- de hann

de hann eydt hans Godſe. Og hann kall ad þann ſama til ſijn/og ſagde til hans. Quad heyre jeg þetta aþ þier ? Giør þu reikningſkap aþ þinne Rædſmenſku/þui ad þu mætt eige leingur Rædſmedſku haþa. Enn Rædſmadurenn ſagde med ſialþum ſier. Quad ſkal jeg til giøra/þa minn Herra ſuipter aþ mier Rædſmenſkunne ? Jeg duge ecke ad graþa / enn jeg ſkømunſt mijn ad þiggia. Jeg veit huad jeg ſkal giøra / nær jeg verd ſettur aþ Rædſmannſkuſie/ ſo ad þeir medtake mig j ſijn Hws. Þar þyrer ſaman kallade hañ

ſkullda

skullda Menn sijns Herra/ z sagde til hi-
ns þyrsta. Huorsu mÿked ertu skylldugur
mÿnum Herra? Enn hann sagde. Hun
drad Tunnur Vidsmiørs. Og hann sag-
de til hans/ Tak þitt Brieþ og setst snar
liga nidur/ og skriþa þimtÿer. Epter þ
sagde hann til hins annars/ Enn huør-
su mÿked ert þu skylldugur? Sa sagde.
Hundrar mælekierølld Hueitis. Þa sag-
de hann til hans / Tak þitt Brieþ / og
skriþa Attatÿger. Og Herrann loþade
þann ranglata Rædsmann / þad hann
heþde giørt so þorsialega. Þui þessa He-
ims Børn eru kiænare sonum Liossins j
sinne Kynslod. Og jeg seige ydur/ Giør
ed ydur Vine aþ þeim Ranglætis Mam̄
ona/so ad nær ydur þrytur/ ad þeir med
take ydur j eilÿþar Tialldbwder.

Etta Euangelium Heyrer til rÿkū
Mōnnum / huórium Gud heþur ve
itt Gotz og Peninga/meir z þram-
ar en̄ ódrum/ ad þeir skule ecke vera a-
Giarner eda nidsker til ad hialpa ódrum/
a ÿ. Helldur

Helldur so/ med þui þm er þad lans sem þeir haþa/ og þeir eru ecke annad eñ Um bods menn og Rads menn þar yþer/ þa skulu þeir giarna og med godum Huga veita og gieþa ödrum + hialpa þeim/ Og vor Herra Christur loþar hier/ ad huör sem slijkt giörer/ hönum skule þad vera endurgollded annars Heims:

Enn hann þramsetur þyrer oss eina Ep terlijking um ranglatan Rads mann/ + vill ad vier skulum læra aþ hönum ad ve ra þorsialer/þramsyner/og giöra ecke sem Heimuren plagar ad giöra/ad astunda all einasta þetta sem stundlegt er/helldur stü da vppa þad eilijþa/eins lijka so sem vi er siaum ad þesse Radsmadur hann hyx ar um þad stundlega og stundar þ: Hañ haþde þionad synum Herra med Odygd/ so sem Þionustu þolk plagar ad giöra. Enn hañ hlytur ad Bitala þyrer þessa O tru so sem tilheyrelegt er. Þui hans Her ra setur hann aþ Embættenu. Þar hyx ar hann nu vpp þessa Slægd + þeñan Klok skap/ vppa þad hañ skule ecke þurþa ad þiggia og vera þurþa Madur/og sier so þyrer/ ad hann heþur Atuinnu og Fram þære hia synum Vinum. Lijka eins/ seig er

er Herran Christur / skulu þier giöra/yd-
art Lijf er hier j Heime ecke añad eñ Þio
nusta eda Radsmenska / þad þier hafed
af Gotze og Peningū heyrer ydur ecke til/
þier erud ecke nema Þienarar og Rads-
menn þar ad / Og þar kiemur vissulega
þier verded setter af Radsmenskuñe/þier
skulud deyia/og skilia þ allt saman ept
er / Þa kiemur fyrer ydur þad eilijfa/vm
þad skulu þier hugsa / þad eige þier ad a
stunda/eins sem þesse Þienare hann hug-
ade vm þad sinndlega. Vtueiged ydr þar
fyrer þa Vine + þær Birgder/ so ad þier
hafed Hialpræde og Vpphellde þa ydur
aliggur.

Hvernen eiga þr ein Rijku þa ad bwa.
sig til þessa ? Hudrnen skulu þr bera sig
ad þui ? So sem Christur seiger hier/Gi
ören ydur Vine/ seiger hañ/af þeim rang
lata Mamon/ þ er/ Ef þier vilied hall
da Godze + Peningum fyrer sialfa ydur/
og giefa eckert þeim Fatæku þar af/þa
er þad ranglætis Mamon/ og rangfeing
ed Gotz/ Enn þier skulud vita/ þad hey
rer ydur ecke alleinasta til/ þad heyrer til
ydar Herra a Himnum/ hann fieck ydur
þad j Hendur / hann hefur giefed ydur fi-

falning þar yfer/ og vill ad þier skulud hialpa Fatækum þar med/og gefa þim þar af. Þar fyrer læted Agirnd ecke suijk ia ydur/Giǒred ydur vine/gefed og hialped godgiarnlega og milldelega ǒllū þm sem þurfftugier eru/þeir munu gefa ydur vitnisburd fyrer Gude/ad þier hafed þar ed riettelega med Gotz og Peninga epter hans villia/og þeirra Velgiǒrninga skulu þier niotande verda j eilijfu Lijfe.

So er nu Suīma og Innehalld þessa Dags Euangelij þetta/Huǒr hann er rijkur/sa gleyme ecke þeim Fatæku/helldur hialpe þeim milldelega og af godum hug. Þad heiter ad safna sier Fiesiod a Himnum/og giǒra sier vine/huǒrra vier eigum ad niota ad eilijfu/Þuiad vor Herra Christur vill sialfur hrosa soddan Velgiǒrdum/c. þar hann talar a hinum sijdasta Deige/Matth: 25. Cap. Þar af skalltu nu læra/ad þeckia þañ stranga Dom sem Agiarner/Suinner/Tijmulauser menn leida yfer sig/sem ecke hialpa ǒdrum. Þeir giefa vel feinged sier vine med þeirra Gotze og Peningum/enn þeir giǒra þad ecke og þegar þeir deyia og skilia allt saman epter/ þa finna þeir annars Heims ecke

ad

ad eins öngva vine/ helldur eru aller Fra oviner/a medal huörra vera mun Christur sialfur/ og klaga / ad hañ hafe verid hungradur/ þyrstur og naken/og Fr hafe ecke giefed sier mola Matar/Vatzdryck eda Vadmals geira/ Þar epter vill þa koma strangur Domur so lѫtande/ Fared burtu þier Böluader j Elld eilijfan.

Sie nu þetta þeirra Domur sem ecke villia giefa og hialpa ödrum af þui Guds Lane sem þeir hafa/og þeir gieta þo hialpad/ Huad meinar þu þeir mune fa sem taka fra Fatѫkum þ sem þeir eiga/ eda höndla ogѫrlega/og adra suijkia eda pretta/ j skiptum/kaupum eda Sölum ? Huilijker Meñ giöra sier ovine hier a Jördunne/ sem med grѫtande Tarum klaga fyrer Gude þeirra Ranginde/þar vill þa koma öll Olucka epter. Þar fyrer huör sem hefur Eyru ad heyra med/sa heyre/ Gud sender þier öngua Viduörun af Himnum. Hañ vill giöra oss alla saman Sѫluholpna/fyrer sijns Sonar Jesu Christi skulld/ og hann vill ecke annad hafa af oss enn þad/ ad vier truum a hann med stödugre Tru/Þar nѫst ad vier gleymum ecke þeim aumu og fatѫku hier j Heime/

helldur þionum Naunganum j huỏrls hellſt vier kunnum og gietum/ hann loþ-ar oſſ þar j gien ſtundlegum og eilijþum Launum. Og huỏr þetta vill ecke giỏra/ hann ſkal aþſettur vera/ eins og þeſſe o-true Radsmadur/ og ſkal ſijdan ỏngua Vine þinna/ helldur lijda Kuỏl og Pijnu annars Heims/ med þeim rijka Manne/ ſem liet Lazarum liggia og lijda Hungur, þyrer ſijnum Dyrum/ og giỏrde betur vid Hunda ſijna enn þann þatæka Lazarum. Hann þor ſo vm ſijder/ ad hañ kunne ecke ad þa kalldan Vatzdropa a Tungu ſijna/ og hlytur ad lijda Kuỏl og Pijnu eilijþlega. Þar þyrer ſkulu þeir ſem Gud heþur gieþed Biỏrg og Næring þiggia ſoddan Viduỏrtin/ hialpa og gieþa Fatækum/ + vænta Launa hia Gude.

Hier haþa Papiſtar eina Grein/ aþ huỏrre þeir ſtola ſig ſtorlega/ Þar Chriſtur ſeiger/ Giỏred ydur vine aþ þin rang lata Mañon/ ſo ad þegar þier þurþed vid/ad þeir take ydur þa j eilijþar Tiallo Bvdor. Þar aþ alyckta þeir ſo/ Ad Meñ meige med Aulmỏſugiỏrdum kaupa ſier Himerijke/ Þeir leggia og þad til/ ad vier ecke alleinaſta þyrer Truna a Chriſtũ ver-

dum Sæluholpner/helldur og lijka þyrer Goduerken. Nu vel/ Latum þetta vera so sem þeir vilia. En huad vilia þr giöra aþ ödrum Greinum Heilagrar Ritningar/þar ed Christur talar vm Truna/ad hier verdum alleinasta þyrer hana þrij og þrialser þra Syndenne + Daudanum ? Þui ad eþ þeir vilia standa þast a sinne Mein ingu vegna þessarar einnar Greinar/þa hliota þeir annad huórt ad giöra/ad þor lijka þessa eina Grein vid allmargar adrar sem hier eru a mote/ellegar ad seigia þad Ritningen sie j mote sialþre sier. Vor Herra Christur seiger til Mariu Magdalenu/sem aþ Hiarta er sorgbiten siña Synda vegna/ Þijn Tru giörde þig holpna. Til Peturs sagde hann/ þa hann jatade sijna Tru vm Christum/ Sæll ertu Simon Jonas Son. Johañ. 3. seiger hñ/ Vppa þ ad aller þeir sim trua a hañ þyrerþarest ecke/helldur haþe eilijft Lijþ. Johañ. 11. Huór sem truer a mig hañ skal liþa/enn þo hann deye/et cet. Aþ soddan Greinū er Heilög Ritning þull. Hier meiga nu Papistar blasa vpp/og seigia Orsök huar þyrer j so mörgum Greinum ecke er godra Verka gietet med einu Orde? Fy

rerbeited stendur so liost og klart/ad Sa luhialpen + þad eilijfa Lijf sie Þra sem trua. Ef nockur Papiste vill so fast krad za vppa þessa eina Grein/og suara öngu til hinna annarra/ þa leyfe hann oss ad blijfa helldur vid so margar liosar og klarar Greiner/enn vid einasta eina. En hier med er ecke suarad enn til þessarar Spurningar/huörnen þessar Greiner eige ad Concorderast og verda samhlioda/ Þuiad ecke hæfer/ad vier christner Menn sieum so Vanræktar fuller / ad halda eda meina/ ad Ritningen sie j mote sialfre sier.

Þar næst/Skule þetta vera Meiningen/ad vier kunnum fyrer Godverk ad kaupa + forþiena Himnarijke/so sem Papistar vilia Beuijsa af þessare Grein/ Þa er þo liost/ad vor Herra Christur nefner fra taka Men þessa Vinena/sem eru hier hia oss j Heimenum / og vorrar Hialpar og Huggunar hafa þörf. Suare nu Papistar hier til/ huört þesser Fatæker hafe Magt og Valld a Himerijke/og meige þ giefa þeim sem þeir vilia/eda þad hafa vid þa forþient? Mier þætte lijklegt ad þeir mundu lata af slijkre Meiningu/og þiggia

þiggia Vnderuijſã ✝ Leidrietting aƀ ödrũ Greinum Ritningarennar/ ſem er/ ad alleina Chriſtur/ enn eingen Madur rædur yƀ er Himerijke/ og aƀ hönum alleina eiga Menn ad vænta Sæluhialpar/ eñ ecke aƀ nöckrum Manne.

Huör er þa riettur Skilningur og Meining þeſſara Orda ? Huiad Chriſtur hañ er ecke tuöƀalldur j ſijnum Ordum/ eñ ſijdur ſier ſialƀum j mote ? Andſuar.

Vier lætum þær Greiner ſem ádur voru ƀa einar ƀramſettar vm Truna/ vera og Blijƀa j allan mæta ſo ſem þær hlyda og ſeigium/ Ad Syndanna ƀyrergieƀning og eiliƒt Lijƀ ƀaum vier ✝ ödlumſt allein aſta ƀyrer Truna a Chriſtum/ ✝ ƀyrer hñs Dauda og Pijnu þa meigum vier vænta oſſ allrar Nadar og Myſkunar aƀ Gude/ ✝ þurƀum ecke ad ottaſt nöckra hans Hyckiu eda Reide. Eƀ þu villt þad verde Beuijſad/ þa tak þær Greiner ſem ƀyrr ſtanda/ og adrar þeim lijkar/ þa ƀær þu nogu ſterka ✝ ƀulla Biuijſſing/ ſo þu ſkalt verda ad alyckta þ/ ad Himerijke er Chriſti Giöƒ og Gaƀa/ eñ ecke Forþienan vorra godra Verka. Nu er þad vijſt ✝ ſatt/ ad vorn Herra Jeſum og hans Forþienuſtu

sin giętum vier ecke mz ódru mote ódlast
nie þeinged/vtan alleinasta med Truñe/mz
vorum Verkum er oss þad omógulegt.
Petra er nu þ þyrra sem þu skallt læra/
Ad þyrer Truna a Jesum Christum verd-
um vier Saluhólpner/ huórke vor eigen
Verk nie annarra Manna Giórder stoda
þar til nie hialpa.

Þegar Hiartad Mannsins truer nu a
Christum/og sier huórnin Gud aþ skiærre
Nad og Myskun hialpar oss þra Synd-
ónum þyrer hann/þa kiemur þad og ept-
er þylger/ er vier heyrdum þann siound-
a Sunnudag epter Trinitatis/ vm Mariu
Magdalenu/sem er riett hiartanleg Brenn-
ande Aast og Elska til Guds/sem oss heþ
ur so Myskunsamur vered/ so ad Hiórtu
j oss vita ecke huórnen þau eiga nakuæm
lega ad veita hónum þacklæte ꝛ Hlydne.
Hier aþ koma nu allra handa verken god
ad christen Madur er dyggur og trur j sij
nu Kalle og Embætte/ vingiarnlegur ꝛ
godgiarn vid Náungan/lijknsamur þeim
aumu og þatæku/ꝛ lætur óngua Hneyxl
an aþ sier koma/ er ct. Soddan Hlydne
og slijk Godverk/ þo ad þau sie vegna
Syndarennar/ sem ecke er enn nu daud j
oss

oss ecke fullkomlega hrein eda algiörd/ þa hocknast þo Naduren Gude/og Gud loþar ad hann vilie bæde hier j Heime + so j eilijþu Lijþe launa slijk Godverk/So sem S. Pall seiger/Gudræknen eda Gud hrædslan hun er gagnleg til alls/ + heþur Fyrerheit bæde vppa þad stundlega og eilijþa Lijþ.

Predikunar Embætted er gudlegt Embætte/ og gott Verk/ so sem S. Pall seiger/ þar fyrer vill Gud hier j Heime hialpa þeim sem standa trulega og dygglega þar jnne/enn epter Lijþed skulu þr skijna klarara og vera prydelegre enn adrer christner sem Gude haþa þionad j læg re Stiett eda Kallan. Lazarus bar Kross en med Polenmæde/hann akallar Gud/ huggar sig j hans Orde/ þad eru agiæt Godverk/ad mögla ecke j Motgangenum helldur þar ad auk loþa Gud og akalla hann/ þar fyrer veitest hönum Huggun j eilijþu Lijþe/fyrer slijka Eymd sem hann leid. Soddan Epterdæme finnum vier myklu fleire.

Matth: 24. seiger Christur ad hann vilie a sijdasta Deige hrosa þui goda sem hans christner Menn haþa giört huörium

Manne/

Manne/ + þa rijkuglega þ. bitala. Þessu truum vier/ og þad er vijst og satt/ Enn af þessu ma ecke þad skiliast/ ad vier forþienum eilijft Lijf/ eda kunnum ad fa þ og vtuega med vorum Verkum. Þad giorer alleina Truen a Christum/ hun leider oss til eilijfs Lijfs/ Þegar vier hofum nu feinged eilijft Lijf/ fyrer Truna a Christum/ og erum komner j Himerijke/ þa koma fram þesse Launen hid fyrsta/ þa verdur einum og sierhuorium riettelega laun ad/ huad hann hefur Gude til Hlydne og Þionustu giort j þessum Heime.

So mattu nu glögglega sia/ huörsu ad þessar Greiner koma saman/ og eru ecke huorar ödrum j mote/ þad Christur talar hier vm Godverken/ + hinar adrar Greinernar sem hlyda vppa Truna. Til Dæmis/ Paulus truer a Christum/ fyrer þa Tru hefur hann Syndanna fyrergiefning og eilijft Lijf. Enn þ hann er iafnfram Trunne so dyggur og trur Predikare/ og lijdur so margt og mijked Guds Ords vegna/ þar fyrer mun hann fa sierleg Laun annars Heims/ sem er/ ad hann a medal annarra Predikara skal sierdeilis lioma og skijna/ so sem eirn dyrmætur

Gimsteirn

Gimsteirn/og ódlast fierdeilis Dyrd ✝ Hei
dur. Og med þessum hætte eru Verken
god noglega prýsud/ ad Gud vill launa
þau bæde hier og j eilýfu Lýfe: Eñ þad
ad hann giefur oss eilýft Lýf/ þad er all
eenasta vors Elskulega Herra Jesu Chri=
sti Forþienasta ✝ Skeinkur.

Huórnen skal þad þa skie/ad Vinerner
sem Christur seiger hier/skule taka oss jñ
j eilýfar Tialldbwder ꝛ. Jeg sagde adur
fyrre/ ad adrar Greiner Heilagrar Ritn=
ingar vtleggia og þyda þessa. Þuiad þ
er fullkomlega vijst/ ad eingen Madur
hefur valld eda Rad yfer Himerýke/Gu
ds Sonur rædur þui alleina/ Þar fyrer
hafa þau Ord þessa Meining/Ad huad
sem vier giórum hier Fatækum til goda
þad vill Christur a hinum sýdasta Deige
reikna sier giórt/og þui vill hann sialfur
brosa/og þad vill hann launa/ So sem
hann seiger Matth. 25. Cap. Þier gaf=
ud mier ad eta/Þier gafud mier ad drec=
ka/Þier hystud mig/ et cet. Þuiad huad
hellst vier giórum þeim enum minsta af
þeim sem hans eru/ þad hófum vier gió
rt hónum sialfum.. Þesse er nu sa riette
Vinuren/sem oss tekur jnn j þær eilýfu
Tialldbwder

Tialldbwder/Þuiad hñ vtüegade oss þyrst med sijnum Dauda eilijft Lijf og Himerijke/og hvad gott vier giörum hans Fatækum Christnum hier j Heime/ þa vill hann broßa þui/og hann vill launa þad j eilijfu Lijfe.

J þennan mata er nu Ritningen samhlioda og agreiner ecke j nöckru/ Ad vier alleina þyrer Truna baum þyrergiefning Syndanna + komust til eilijfs Lijfs/ Og ad j eilijfu Lijfe vilie Gud rijklega launa þad vier giörum Fatækum til goda hier j Heime. Þetta ættum vier ad lata lada oss og locka til Almusugiafa + annarra godra Verka/ og ad fara so med Gotz + Peninga/ad vær mættum ecke ad eins fa þar nöckurn lijten Avinning/ helldur stora Fiesiod j Eilijfdenne/sem alldrei kann ad þuerra/ og alldrei kann fra oss teken ad verda. Enn/Gud nade/ huör truer þui? Huör leitar þar epter? Þar fyrer Bidium Gud vm sinn Heilaga Anda/ad hañ snue vorum Hiörtum fra þessum stundlegum Hlutum og til eilijfra Audæfa/ og safne ecke Rijkdome med skiemelegre Agirnd hier a Jördu/Helldur med milldre Hönd + Almösugiördum vid Fatæka safne sier

Iǁesiod j Himnenum/ Pad veite oss öllum vor elskulege Herra Jesus Christi/ Amen:

Bænen.

GVD Drottenn Himneskur Fader/ Þu sem oss hefur milldelega veitt og giefed þijna Blez an og Brauð vort Daglegt/ Vier bidium þig/ Þarðveit þu oss fyrer allre Agirne/ Vpplys og vpp vek vor Hiörtu/ so ad vier af þinne Blezan Glarnaa giefum nöckud þeim Fatæku/ Vppa þad ad vær mættum þinnast truer Vmbodsmenn yfer þijnum Gæfum/ so ad eige kome yfer oss/ ad vier hliotum ad lijda eilijfa Neyd/ þa vier verd um afsetter vorre Radsmensku/ og skulum koma fyrer þinn Dom/ Amen.

Tiunda Sunnudag epter Trinitatis Euangelium/ Luc. XIX.

OG þa ed Jesus kom nær/ ad hañ sa Borgena/ griet hann yfer hen ne/ og sagde. Ef ad þu vissor hu ad ed til þijns Fridar heyrde/ þa munder þu a þessum þijnum Deige þar vaktan a hafa/ enn nu er þad huled fyrer þijnū Augum. Þuiad þeir Dagar munu ko-

ma yþer þig/ þad þyner Ovuner munu byggia Heruirke j kring vm þig/ og þyn Børn med þier/ og vmkringia þig/ og a alla vegu ad þier þreyngia/og þig nidur ad Jørdu brioka/z ecke munu þeir j þier lꝍta Stein yþer Steine vera/aþ þui þu þeckter ecke þinn Vitiunartyma. Og hann gieck jnn j Musterid/ og tok til ad reka vt þa sem selldu og keyptu þar jñe/ og sagde til þeirra. Skriþad er/ ad mitt Hws sie Bꝍnahws/enn þier haþed giørt þad ad Spilluirkia jnne. Og huørn Dag kiende hann j Musterenu. Enn Kiennemanna Høþdingiar og Skriþt-

lærder

lærder / og Villdarmenn Lydsins/ leitudu þast epter ad þyrer koma hønum/ og gætu þad ecke þunded/ huad þeir skylldu giøra hønum. Þuiad allt Folked hnie ad hønum/og hlyddè hans Ordum.

Þessu Euangelio er þyrst eirn Spadomur / huørsu jlla og aumlega þar munde ganga Borgenne Jerusalem/og øllu Gydingaþolke/þuiad þr høþdu Guds ORD og Viduaraner/ enn þeir þorsmædu þad huørtueggia/ + villdu ecke betra sig/og þyrer soddan Syndasaker var sa veglege agiæte Stadur oþan j grunn nidur broten/ + allt Gydingaland j eyde lagt aþ þeim Romuerium. Og þr ta Epterdæme er þramsett og predikad þar þyrer/ad Menn lære ad þorsma ecke Guds Ord/ so sem Gydingar giørdu/ Helldur heyra þad vandlega + medtaka/ og breyta epter þui/ellegar þar skal visselega koma Eymd og Plaga yþer oss so sem yþer Gydinga/eþ ad vier lætum Ord ed Auartarlaust hia oss vera.

Og aþ þui ad vor Herra Christur talar einkannlega so j þessare Aminning og Vidugrun/Eþ þu visser/þa munder þu +

so hura vm þad a þessum Deige/ huad til þijns Fridar heyrde/ Þa vilium vier taka alla Historiuna off þyrer Hendur/ og sia huad vid bar j þann tijma. Hier seig er nu Lucas/ ad þetta haþe skied þa Christur a Palmadag reid aþ Fiallenu Oliueti/ a lans Asnu jnn j Jerusalem. Vm þessa Jnnreid haþde Zacharias Spamadur löngu ædur þyrerspæd/ og giört Gydingum Vidvörun/ ad þeir skylldu ecke þyrerlijta þa einþölldu Jnnreid a Asnunne/ og Asnunnar Fola/ huiad þeirra Kongur hann ætte so jnn ad rijda/ Eirn þatækur og aumur Kongur/ j hia veralldlegum Bramble Skraute og Skarte annarra Kon ga/ Huiad ecke mætte minne Hoþþract vera/ enn ad rijda a eirne læns Asnu. Enn þesse Kongur heþur adra Dyrd og Vegsemd/ sem ecke er veralldleg/ helldur Himnesk/ ecke stundleg helldur eilijþ/ sem er/ ad hann neþnest Riettlatur/ sa ed vill þyrergieþa Syndernar öllum þeim sem eru j hans Rijke/ og giöra þa Riettlata/ og eirn Frelsare/ sem þrelsa vill þra Daudanum og Dioþlenum.

Þar þyrer/ med þui ad Menn eiga ad haþa Not aþ þessum Konge j giegn Syn

denne og Daudanum eilijfflega/ þa vijsar Spamaduren til hans seigande/Sia/þin Kongur kiemur til þijn/ rijdande a Asnu/ aumur/ hatækur/ enn þo Riettlætur og Frelsare. Þar fyrer hneyxlid ydur ecke a þessare einfölldu Asnu/Leited og væn ted ydar Synda fyrergiefningar + eilijfs Lijfs af hönum sem a Asnunne rijdur.

So sem Spamaduren aminner nu/og vidvarar/So seiger Lucas ad Postularner hafe fylgt Christo/hafe prijsad med Glede og hærre Röddu öll þau Dasemdar verk og dyrdlegar Jardteikner sem þr höfdu sied af Herranum Christo giördar ad hann vppuakte Dauda/liet Blinda sia Daufa heyra/Hallta ganga/og frelsade fra allskyns Olucku/med huörre Diöfull en hafde Manneskiurnar med plægad/til eins Vitnisburdar/ad hann sie eirn Herra yfer Diöflenum/og Diöfullen yrde ad vijkia fyrer hönum.

Jtem/þeir kölludu vpp seigande/Blezadur sie sa sem kiemur/ eirn Kongur/ j Drottens Nafne/þad er/Slijkur Kongur kiemur þar nu rijdande/sem kiemur j Herrans Nafne/þad er/huorn Men ættu mz Dyrd og Fagnade ad medtaka/ lijka so

sem sialfan Gud/ þui þad kallast ad koma j Herrans Nafne.

Jtem/þeir syngia enn framar meir/ Fridur a Himnum/og Dyrd sie j Hædðnum. Sem þeir villdu so hafa talad/Hin gad til hefur vered Offridur j Himnenum Gud hefur vered reidur vppa oss/ so sem adra syndnga Menn/ Enn þesse fatæke Kongur rijdande a Asnu/ hañ er þar fyrer komen/ad hann forlijke oss vid Gud/ og setie Frid a mille Guds og vor/ þar fyrer þier Menn/Heidred Gud j Hædenne lofed og dyrked hann/prijsed soddan Guds Myskun/ ad Gud hefur sent ydur þenan Kong. Allt þetta skiede a þeim Deige alleinasta vppa þ/ad þesse Kongur skyllde verda kunnur og openber/ og ad huør Madur skyllde medtaka hañ/ so sem sialfan Gud/ og fa j hans Nafne Syndañafyrergiefning + eilijft Lijf. Þar fyrer seger Spamaduren/Þier Borgarmenn j Jerusalem/j Dag er ydar Dagur/ þad snertur ydur/Heyred huad ydur verdur sagt/ medtaked + trued þui/þa munu þier holpner verda og frelster fra Syndenne og Daudanum.

Enn þessu sintu ecke Gydingar/Christum

um villdu þeir ecke medtaka so sem þeirra Kong + Gud/ Þar ad auk þa straffa þeir og avijta hans Postula sem vm hañ Predikudu/ og vijsódu Folkenu til hans/ Enn Christur vill ecke lata þagga þa nie avijta/ Hann seiger/ Ef þesser þeigia/ þa skulu Steinarner hropa/ Þui Christi vill verda predikadur og openberlega prijsad ur. Huór a hann truer og hann medtekur sa er holpen/ Huór sem ecke truer þeim mun ganga so sem þeirre vantruudu + oþacklatu Jerusalem sem ad j grunn vard nidur broten og j eydelógd/ þuiad þeir villdu ecke betra sig a þeim Deige þegar þeirra var vitiad.

Þetta er nu þad sem Herran Christur segier/ Ef þu visser þad/ þa munder þu huxa þar vm a þessum þijnum Deige/ huad þier stodade til Fridar. Þetta er þinn Dagur/ seiger hann/ Zacharias hefur predikad fyrer þier vm þennan Dag/ Jeg kiem j Dag/ og lat sia mig rijdande a eirne Ausnu/ eins so sem Zacharias hefur fyrersagt ad ydar Kongr skyllde koma hier fylgia mier mijner Lærisueinar/ þeir hropa og tala vm mig so sem þañ rietta Kong j Zion/ Enn þetta stodar eckert hia

ydur / Pier vilied ecke medtaka mig / ſa
þier haƀed og þad j ſinne / ad ſla j hel ⁊
Kroſſƀeſta mig. Þar ƀyrer hlytur Heƀnd
ad koma yƀer ydur. Komueriar munu ko
ma / og heƀna ſo mijns Ords ƀyrerlitnin⸗
gar / ad þar ſkal ecke ſtanda Steirn yƀer
Steine.

Þetta er þad Epterdæmed ſem vier eig
um ad taka oſſ aƀ Borgenne Jeruſalem /
og læra ad heyra og merkia Guds Ord /
⁊ hlyda: þui / þa mun Gud vera oſſ Nad
ugur / og vernda oſſ ƀyrer allre Olucku / ⁊
ecke alleinaſta hier a Jordunne gieƀa oſſ
Bleƶan / ſo ſem Chriſtur ſeiger / Leited ƀy⁰
rſt Guds Rijkis / þa mun ydur allt annad
til lagt verda / Helldur mun hann ƀyrer
Truna a Chriſtum giöra oſſ eilijƀlega ſæ
luholpna. Enn eƀ vier ƀyrerlijtum Guds
Ord / og latum þad ganga vt og jnn vm
vor Eyru / þa vill Gud ecke helldur hlijƀ
ƀa oſſ enn Gydingum / og med þad ſeina⸗
ſta þa mun eilijƀt Straƀƀ koma oƀan a
þetta ſtundlega. Þetta er ƀyrre Lærdom
ur þeſſa Euangelij.

Epter þennan Spadom ⁊ ſoddan Vid
rdrun þa ſeiger Gudſpialla madurenn / ad
vor Herra Chriſtur haƀe ſtrax ƀared jnn j
Borge⸗

Borgena/og geinged j Musiered/og teked til ad reka wr Musierenu þa sem þar sell du og keyptu og sagde/ huar fyrer hann giörde það/ Þui so stæde skrifad/ Mitt hws er Bænahws/en þier giöred það ad Spilluirkia inne/ et ct. Þetta er ein merkeleg Historia/ + hefur mijken godan Lærdom inne ad hallda/Enn vier vilium bijd þa vid þann Almenneliga einka Lærdom sem er/ Ad þeir/huöria Gud hefur kallad til Predikunar Embættesins/skule ecke leita eigenlegs Gagns/ eda Avinnings/ helldur alleinasta Folksins Saluhialpar kienna og vnderuijsa þui trulega sanna + rietta Guds Þionustu.

Vm þa sem selldu og keyptu j Musterè nu var so hættad/Það var Guds Bijfaling/ad allt Kallkyns skyllde j þriar reisur a arenu birtast fyrer Drottne/og ætijd ha þa nöckud med sier ad fornfæra Drottne koma ecke tomhenter/so sem stendur j añarre Moysis Bok/23. og 33. Cap. Og j fimtu Bok/ 16. Cap. þar skal eingen koma tomũ Höndum fyrer DROTten/ Huör epter Giöf sinnar Handar [það er epter sijnum Efnum] epter þeirre Blezan sem Drotten Gud þinn hefur giefed

 þeir

þier: Og med þui ad Gydingaland var nockud stort og vijdlent/enn Tiallðbuden eda Mustered var ecke nema j einum stad þa gatu þeir sem j fiarlægð bigguu/ecke haft med sier sijnar Gafur/ Naut eda Saude/Kyr eda Kalfa/og annad/þui þ var þm bæde erfide ✝ so kostnadur, Þar fyrer hofdu Prestarner og Musteresins Forstandarar upphugsad soddan Rad/ad þeir hofdu ætijd fiolda Fienadar j Musterenu og þar j Nand/ad selia þeim sem kaupa villdu til ad fornfæra/ so Offren og Fornfæringarnar være þess greidare. Þetta var ad sia/ so sem ecke være þ illt j sialfu sier/ helldur snilldar Rad/ Þui Gud hafde sialfur boded og befalad soddan Offr/✝ skickad slijka Þionustugiord.

Fyrer huoria Grein veiter þa Christur þeim þessa Avijtan/ad hañ kallar Mustered Mordingia bæle/ huiad þetta var þar sellt og keypt? Og þui vill hann ecke lijda þad? Andsuar/Guds Þionustugiord skiedur med tuennu mote/hid ytra og hid jnnra. Þa ytre synelegu Þionustugiordena sette Gud til þess/ad hallda þar mz Gydingum vid Tygt og Aga og Hlydne/ enn þo ad slijk ytre Guds Þionustugiord være og

re og eirnen hia Gydingum ein Figura + nöckur Fyrermynd/med huörre þeir Riett truudu skylldu aminter verda a þa Ende urlausn sem fullkomnast ætte fyrer þad rietta Offur Guds Sonar. Enn su jnnre Guds Þionustugiörd kallast þad/ad ottast og hrædast Gud/ trua hans Fyrerheitum/+ forlæta sig vppa þau/ akalla Gud j Neydenñe/medkiena hans Ord et ct. Og epter hans Orde og Vilia ad skicka öllu sijnu Lijfe og Framferde.

Hier mættu nu skilia sialfur/j fyrstu/ ad þesse hin jnnra Guds Þionustugiörden er myklu haleitare helldur enn su hin ytre/ Þuiad þad kann eirn Strakur ad giöra/ ad bara vpp j Musterid/ fornfæra þar Naut og Saude/+ annad þuilijkt ad giöra/so sem Gud talar/ 5. Psalme og vijd ar annarstadar hia Spamönönum/ Ad hann vilie ecke hafa þeirra Naut + Saude/ hann þurfe þeirra ecke vid/Eñ ad til bidia Gud/ ottast hann/ hugga sig vid Guds Ord/ et ct. Þad kann eingen Mad ur ad giöra nema sa/ huörs Hiarta ad er hreint og gott/ og j huörin Heilagur Ande byr og bygger.

Aullu þessu vmbreyttu Gydingar. Af

þrre

þeirre jnnre Guds Þionustugiordene vissu þeir eckert nie kiendu ödrum / Og af þui ad Ofur og Fornfæringar þientu þeim vel j Steikarhwsed / giördu þa feita / þa vijsudu þeir Folkenu þar til / ad offra ꝛ fornfæra sem mest / og kiendu ödrum / ad þar fyrer skylldu Menn verda Saluholpner / og fa fyrergiefning Syndanna. Eins skiede j Pauadomenum / Menn kieptust vid ad giefast j Klaustur / og lifa j Andlegre Stiett / huör Madur girntest ad heyra Messur / sia Guds Lijkama fornfærdan / þuiad predikad var / ad slijkt være riettur Vegur til eilijfs Lijfs. Eins gieck þ til hia Gydingum / Þar linte alldrei Slatrönum og Fornfæringum / þeir hrwgudu saman Fornönum / ꝛ hurudu framar ecke vm nöckra adra Guds Þionustu / fyrerlitu Guds Ord / akölludu ecke Gud riettlega / ofsoktu hans Spæmenn / syndu Naunganum huörke Tru nie Kiærleik / enn geingu fram med storum fiölda Forna / ꝛ meintu ad þar med være allt klart / og ad Gud munde ecke hirda vm meira enn þetta / hönum munde þetta best lijka:

Þetta er nu Sök og Efne / huar fyrer ad Gud predikade so hardlega hia Spämönnonum

mönnönum j mote þeirra Fornþæringū/ sem hann hafde þo sialfur ædur boded + þifalad/ hann kuedst ecke kunna ad lijda soddan Guds Pionustu/ hann seiger þeir skule sialfer eta Naut og Saude sijna. Item/hier seiger hū/Þier giördud Nꝛord ingiaBæle wr mijnu Hwse/ Þuiad slijkt er ecke raunar annad/enn ad suijkia af Folke bæde Sal og Peninga/ þegar Menn vijsa ödrum þann Veg j Himnarijke/ sem þa leider beint til Diöfulsins og j Heluijte/ so sem skiede j Pauadomenum/Þar heyr du Menn allorei predikad eitt Ord/ad vi er af öllu Hiarta skylldum forlæta oss vppa Christi Dauda/ og fyrer hann alleina vona og vænta Syndanna Fyrergiefningar og eilijfs Lijfs. Allur Pauadomsins Lærdomur hnie hier ad/ad Meñ skylldu kaupa Messur/fasta/akalla Heilaga/og heita a þa. Enn huar fyrer vijs du þeir Skalkar og Salarmordingiar Folkenu til slijkrar fals Pionustugiördar? Fyrer þa Grein/ad þad var abatasamt/ Med Messum/Sönguum/Lesningum/ Salutijdum/Salugiöfum hafa þr audgad Klaustur + Kirkiur/fatækt Folk gaf þangad Eigner og Odul/og giörde þad

feig-

zelgensamlega/ þui Menn hiellðu ad þe mundu za Himerijke þar zyrer.

Enn huad skal zromur Predikare giðra/sem vel og trulega vill vakta sitt Embætte ? Hann skal az Guds Orde vnderviſſa og kienna Folkenu .þa riettu Guds Þionuſtugiörd/ ad vidurkienna Syndernar/ ⁊ betra sitt Frambferde/ Þar næst/ad trua a Christum/akalla hann ÿ huðrſkyns Neyd og Motgange/bidia vm Heilagan Anda/og giðra allt þad sem vier eigum ad giðra/og vort Kall og Embætte vtkreþur. Nær þetta er giðrt/ þa munum vier og eirnen verda zrooser og vel viliuger til þeirrar ytre Guds Þionustugiðrdarennar.

Enn sem sagt er/Gydingar giðrdu þ ecke/ Vm slijka Guds Þionuſtugiörd tölldu þeir ecke eitt Ord/þeirra Predikaner voru ecke nema vm Slatraner ⁊ Fornþæringar/ og þad giðrdu þeir az þui/ þeir vrdu zeiter þar az. Þar zyrer seiger vor Herra Christur/ Mitt Hws er Bænahws skickad az Gude til þess ad þar skule predikast Guds Ord/vm Truna og þad riett ta Bæna akalled/ad Menn mætti læra so ad þeckia Gud riettelega/elska/loþa ⁊ dyrka

byrka hann aß Hiarta/ Enn hier giöred
þad ad Mordingia bæle/ Og med þui ad
þier vegna ydar Agirndar ecke brambylg-
ed þeim rietta Lærdome/og leided Folk-
ed j Villu/þa eru þeir önguer goder Pre-
dikarar/helldur Mordingiar/og þ være
lijdanlegt eß þier ad eins myrtud Lijkam
an/ þier med ydrum bölſkum Lærdome
kaſted ✝ eirnen Sælönū j eilijþan Dauda.

Þeſſe hörd aviitunar Ord lætur vor
Herra Christur ſier ecke nægia/helldur læ
tur hañ Snepana ganga/ſem Meñ plaga
ad ſeigia/✝ rekur þa vt wr Muſterenu/aß
ſierlegre Vannlætingu/þui þad giörer hö
num Hiartans Sorg/ad þeir bara ſo hör
mulega med batækar Sæler. Slijka Van
læting ætte huör eirn bromr Guds Ords
Þienare ad haþa/ ſamþyckia ecke neitt o-
Gudlegt Athæþe/helldur ſtraþþa þ aluar-
lega. Þo ſkulu þeir ecke giöra þad med
Vallde/Höggum nie Slögū. Þuiad Chri
ſtur giörer þetta ecke ſo ſem j Predikara
Naþne/þuiad þeir voru ſo marger/þeir
Þatu vel ſtaded hönum j mote/hann giör
er þad ſo ſem Sonur Guds/j mote huör
ium eingen Makt kann ad ſtanda.

Þannen hefur ydar Kiærleike heyrt tuo
agiætle

agiætlega Lærdoma / Sa fyrre er / ad vi-
er lærum af Epterdæme og Offórū Gyd
inga / ad heyra so Guds Ord / ad vier
betrum oss af þui / ellegar mun Guds
Hefnd og Straff koma yfer oss / eins og
þad kom yfer Gydinga. Sa annar er / ad
þeir sem eru j Predikunar Embættenu /
þeir skulu kienna ódrum þann sana Lær-
dom / og vÿsa Folkenu til riettrar og sann
rar Guds Þionustugiórdar / og leita ecke
þess med sÿnum Predikónum / ad þr skal
fer andgest eda efleist þar af. Almattug
ur Gud / hann giefe bæde þeim sem pre-
dika / og so hinum sem eiga ad hlyda / sin
Heilaga Anda / ad riettur Auórtur / Idra-
nen og Truen mætte fylgia Ordenu / og
ad vier mættum verda eilÿflega Salu-
holpner / Amen.

Bænen.

ALmattugur Eilÿfur Gud / Þu sem fyrer
þinn Heilaga Anda / hefur kunngiórt oss og
openberad þitt Ord / vt af þynum Elskulega Sy
ne Jesu Christo / Vier bidium þig / vppuek vor
Hiórtu / so ad vier þad aluarlega medtókum / og
slaum þui ecke j Vind nie Vedur / so sem ad giór
de Gydingalydur. Helldur ad vier kynnum ad
lifa j þynum Otta / og vaxa og þroast Dagle-
ga j

Ba j Trunne til þinnar Nædar og Myskunar/ og vm-sijder verda eilijflega Sæluholpner fyrer þinn Elskulegan Son Jesum Christum/ Amen.

Ellefta Sunnudag epter Trinitatis/ Euangelium/ Luc. XVIII.

JEsus sagde til nockra þeirra/ sem treystu vppa sialfa sig/ lijka sem mundu þeir Riettlater vera/ og forsmádu adra/ þessa Epterlijking. Tueir Menn geingu vpp j Muster ed ad bidiast fyrer/ einn var Phariseus/ enn annar Tollheimtu madur. Pharise

aren ſtod/og badſt nu þannen þyrer med ſialþum ſier. O Gud/ jeg þacka þier þad jeg em eige ſo ſem adrer Menn/ Ræningiar/ Oriettuͥſer/ Nordoms menn/ eda ſo ſem þeſſe Tollheimtu madur/ jeg faſta tuiſuar j Viku/ og jeg gief Tiunder af ollu þui jeg æ. Og Tollheimtumaduren ſtood langt j burt fra/ og villde ecke vpplypta ſiͥnum Augum til Himens/ helldur barde hann ſier a Brioſt/ z ſagde. Gud/ vertu mier Syndugum Liͥknſamr. Sañlega ſeige jeg ydur/ þeſſe for meir eñ hiñ Riettlætur j ſitt Hws. Þuiad huør ſa ſem ſig ſialfan vpphefur/ hann ſkal nidur lægiaſt. Og huør ſem ſig ſialfan niðurlæger/ hann mun vpphafen verda.

Þad Meñ eige ad læra af þeſſu Euangelio/ þad avijſar Herran Chriſtur ſialfur hier ſeinaſt j Nidurlagenu/ þar hann ſeiger/ Huør ſig vpphefur hann ſkal nidurlæckaſt/ enn huør ſialfan ſig lijtelæckar/ hann ſkal verda vpphafen. Ecke talar Herran Chriſtur hier vm veralldlegā

alldlegan Metnad/ vm huórn Jomfrw Maria talar j Magnificat / þegar Menn dramba af Visku/ Skilninge/ Magt og Metordum/Gotze eda Peninge/ Helldur talar hann vm andlegan Metnad/ þegar nóckur þikest vera fromur og Riettlætur og forsmær ecke ad eins adra sem hónum eru olijker/ og ecke hafa slijkar Gæfur sem hañ/Helldur kiemur hañ eirnen fram fyrer Gud mz soddañ Hiarta/sem vegna eigenlegra godra Verka hefur óngua Gud bræslu/ og meinar hann þurfe þess ecke vid ad Gud sie hónum Nædugur. Huar slijk andleg Drambseme er/þa seiger Herr an Christur/ad Gud kunne huórke nie vil le vera Nædugur/Soddan Mem hliota ad deyia og fyrerfarast j þeirra Syndũ/ Þuiad med ódru mote kunnũ vier ecke ad komast til Guds/enn ad vier audmykium oss/ og medkiennum oss fyrer Fatæka au ma Syndara/ og bidium ad Gud sie oss Myskunsamur.

Þennan Lærdom framsetur Christur j tueimur Epterdæmum/miôg olijkum/ ef ad vier vilum dæma epter þui ytra A- litenu. Eirn af þessum tueimur/er sierle- ga Heilagur merkelegur Madur/epter yt

re Asyndenne og fyrer Mannanna Augū/ Hann hrosar sier fyrer Gude/ og hañ er druggur j sinne Samuisku/ ad hann sie eingen Reifare/eingen Hordoms Madur/og ecke Ranglætur/ Soddan Menn skalltu ecke finna marga/sem j allan mæta kuña so ad hrosa sier fyrer Heimenum/ Þuiad auglioſt er fyrer allra Maña Augum/huỏrsu ad Agirnd og saurugar Loſtagirnder fordiarfa med sijdaſta Mannen. Þar næſt hrosar hann þui/ad hann faſte tuisuar j Viku/ Þad skalltu og ecke finna hia mỏrgū/ helldur hitt/marger mundu giarna tuisuar eda þrysuar giỏra sig galda ⁊ druckna/ef þeim giæfeſt þad vnder. Seinaſt hrosar hann þui/ ad hann giefe Tiunder af ỏllu þui sem hañ a/þad er/Hañ gialldur og giefur rijflega af sinne Inntekt til Kiennemanna og Kirkiunnar Vienara Vpphelldis/ Þuiad Tiunder voru þar til settar og skickadar j gamla Teſtamentenu/ad Preſtar og Leuijtar/sem toku vara vppa Gudlegre Þionuſtugiỏrd/⁊ ecke kunnu ad hafa adra Hỏndlan/skylldu hafa Næring og ærlegt Vpphellde af Tiundum ⁊ Fornfæringum. J þssare Greinyferuiſur Phariseacen alla oss miỏg freklega

lega: Þuiad þu finnur þa marga sem ei ha godar Eigner/og haþa hægd ꝛ nægd a øllum Hlutum/enn til Guds Ords Þio nustugiørdar giefa þeir ecke fim̄ eda tiu alner/eda ad Prestanna Uppbelldе kunne ad aukast: Hiner fiinnast mymarger af Borgurum ꝛ Bændum/sim̄ ogiarna giefa og gialldа sijnum soknar Prestum þ þeir eiga/og þeir eru skylldugier fyrer Gude ꝛ Mønnum/kunne þeir þad ad korta/eda gialldа þad þeir eiga vest/þa þiker þm so sem þeir hafe hafft avinning a einum Tyrkia eda Heidingia. Þar fyrer være vel oskanda/epter þui ytra Framferdenu/ad aller Menn være so fromer og riettuijser sem þesse Phariseаren/þa hefdu Vallds menn og Bødlar ecke so stort Omak.

Huørnen kiemur þad þa til/ Med þui þesse Madur er so ærlegur ꝛ fromur/ ad Christur feller yfer hann soddan Dom/ad hann hafe fared ranglatur heim/þad er fyrer Gude sie hann eirn Syndare/og vnder hans Reide/og fordæmanlegur ? Huør er Søk til þessa grim̄a og stranga Doms ?

Andsuar/Þad þesse Phariseus er epter ytre Umgeingne eingen Reyfare/Rangla-

tur/Hordoms madur/ad hñ helldur hooß j Mat og Dryck/ ad hann trulega ꝛ ríjß-lega ſtyrker til Gudz Þionuſtugiórdar/Þa er þad allt ſaman vel og riett giórt/Þuí Gud heßur þad ſo Boded/ꝛ vill vier ſkul um aller giórа þad/ ella haßa hans Ó-Blijdu/ og vænta þunglegra Reßſinga. Þar ßyrer huþe huór og eirn til/ad haßa Dæme þeſſa Phariſearans/og ßordaſt all an Ranſkap/Saurlijße og Oßneyſlu ꝛ allt annad þuílijkt. Þuíad j þeſſu ſyndgade Phariſearen ecke/hann er hier ßyrer j all-an mäta loßs og Heidurs verdur.

Enn þetta eru hans Synder/ Fyrſt/ad hann ſtærer ſig aß ſoddan ytre Breytne ꝛ Riettuijſe/hann er vggalaus vm ſig/hañ meinar ad hañ haße ecke þórß Guds Na dar/þar Gud þo lætr ſier ecke nægia þau ytre ſynelegu Verken / Gud vill ad Hiart-ad ſkule vera hreint og ſyndalauſt/og an allra vondra Girnda. Þar ßyrer heßde þeſſe Phariſearen ætt ad audmykia ſig/ꝛ koma ódru viis ßrañ mz ſijna Bæn/ eda a þennan hatt.

Drotten/ Jeg þacka þier ßyrer þijnar Gæßur/ad þu heßur hingad til vardueitt míg ßra Syndónum/j huóríum allur Hei
muren

muren liggur ſocken ꝛ drecktur / Pad er þijn Nad þijn Gæþa / Hefder þu ecke ſtyrt mī nu Hiarta / Lijkama og Lidum mijnum / þa være jeg lijka pallen ſo ſem adrer / Þui ad vier erum aller aþ einu Berge brotner / aþ einum Leire giörder / Þar þyrer þo eg ſie nöckud ſkarre enn adrer / þad ytre Vmgeingne þyrer Manna Augſyn ahrærer þa erum vær huör ödrum lijkur j Hiartanu / Þui er þörþ ad þu þyrergieþer mier mij ar Synder / og ſiert mier Myſkunſamur / et cet. Med ſoddan hætte heþde hann ætt ad bidia / og audmykia ſig þyrer Gude / þa heþde hann riett giört. Eñ ſu ſkieñe lega Drambſeme hun blindar hann / aþ þui hann ſier nöckurn mijſmun a mille ſijn og annarra / vegna ytre Vmgeingne og Framþerdis / þar þyrer gleymer hann ſijnu Hiarta / verdur athugalaus / hrædeſt ecke Gud / bidur hann ecke vm þyrergieþning Syndanna / enn þo Hiarta hans ſie pullt vondra Girnda ꝛ ſyndſamlegra lyſtinga / Peſſe Drambſemen ſpiller öllu þyrer hön um / og ſkamar vpp allan hans Liþnad og Godverk þyrer Gude / ſo þar eru ecke Rad a mote.

Þad annad er þetta / Hann er ecke all-

einaſta man alls gudlegs Otta/og ſier ecke Illſku og Hreckuÿſe Hiarta ſijns/ helldur dæmer hann eirnen og ɏyrerlijtur ſinn Naunga. Med þui ad hann helldur Tollheimtaran ɏyrer eirn Syndara/ þa heɏur hann ætt ad aminna hann/ad hann ſkylldelæta aɏ ſijnum ſyndſamlegum Liɏnade/og minna hann a ad giöra jdran/ og þar næſt ad Bidia Gud ɏyrer hönum/ Heɏde hann giört ſo/ þa heɏde hann ſkickad ſier riettelega/Enn hañ giörer þad ecke/ hann gleymer allre Myſkun/og er gramur vppa Naungan/þo hann kunne ecke ad ſia nie dæma annad vm hañ enn hañ ſier og merker aɏ hanns ytra Framɏerde / aɏ Hiartanu veit hañ onguan Hlut/þar ɏyrer ætte hann ad lata hinn vera odæmdan. Enn Drambſeme Blindar hann hier j annad ſinn/og kiemur hönum til ſtorrar Syndar j mote ſijnum Naunga.

Þar ɏyrer lærdu aɏ þeſſum Phariſeara/ad þo þu haɏer eitt gott og meinlauſt Framɏerde/þa ſkallt þu ſamt hrædaſt Gud/ Bidia hann vm Nad og ɏyrergieɏning Syndanna/og varaſt þa eiturliga Drambſeme/ad þu hallder þig from̃an/og verder þar ɏyrer Drambſamur/

og ɏorſma-

og Forſmaer adra/Þuiad þo ytra Fram ferded ſie gott og meinlauſt/þa kann Hiar tad ad vera jllt og ohreint/og er omógu ligt ad vier kunnum ad verda hreiner mz ódru mote/enn med Syndanna Fyrergiefningu og Trune til Chriſtum. Nu heyrer þetta hier til/ad huór ſiñ vill hafa Syndanna Fyrergiefning/hann maa ecke vera Drambſamur helldur litelætur af Hiarta og bidia Gud vm Naad. Þetta ſkalltu læra af Phariſearanũ/ad lifa riettferdug liga og ærliga/eñ þo ſamt audmykia þig Fyrer Gude/ þuiad þitt Hiarta er fullt med Synd og jllar Girnder/þo ad ytra Framferde ſie þneyxlunarlauſt.

Eins ſo ſem þad goda Framferde Phariſearans hialpade hónum ecke/Hñs Dramb og Metnadur ſpillte þui óllu ſaman/ So ſiaum vier þar þuert a mote/ ad Tollheimtaren hafde allt þangad til lifad j einum herfelegum og ſyndſamleg um Lifnade/Enn af þui hann audmyker ſig Fyrer Gude/og bidur hann vm Naad/ og vonar og vænter ſier Nadar + Myſk unar/ þar Fyrer þa ſkada hans Synder hann ecke/Gud Fyrergiefur hónum þær/ og hann verdur Riettlætur/þad er/Gud

vill ecke reikna hns Synder vid haň/þuí ad hann hrædest Gud/ og huggar sig j hans Naad.

Þetta Dæme skalltu merkia vel + vand lega/+ pylgia þui/ þo ecke j þann mæta ad þu giezer þig til Syndsamlegs Lipna dar/ Nei/ læt þad nægia/ad þu til þessa Dags hepur giórt margt + mijked j mote Guds Orde + þinne Samuisku/ Helldur skalltu pylgia Tollheimtaranum j þui ad liggia ecke nie lipa j Syndenne/helldur jd rest hennar ap Hiarta/audmykia þig pyr er Gude/ jata og medkienna ad þu hepur so opt giórt j mote hans Vilia/ Sijdan læt vpp Munnen/+ Bid Gud med Toll heimtaranum/seigande/ O h Gud/vertu mier Syndugum Naadugur/Og vert þa oepadur j þui/ ad so sem þu Bidur/ so mun þig skie/þa ertu a þm rietta Veige. Vegna þinna Synda hrædest þu Gud/ + audmyker þig/ Þar a mote/med þui ad Gud er Naadugur og Mysk unsamur/ og hlijpde ecke sijnum einka Syne pyrer vorra Synda skulld/ þa þær þu þad trunadar Traust til Gudz/ad þu vonar ad haň mu ne vera þeir Naadugur og Mysk unsam2. Þetta lijkar Gude harla vel/ og þetta er

sa

sa rietta Veguren / a huörium vier eigum ad ganga. Vegna Syndanna sem oss a Halse liggia / þa eigum vier ecke ad vera vggalauser eda metnadarsamer / helldur audmykia lijtelæta oss. Þar þuert a mote vegna Guds Nádar þa skulum vier ecke örvænta helldur vera j vissre Von / ad Gud Fader þyrer Sonarins skulld mune vera oss Nádugur + Myskunsamur.

Þetta kieñer Tollheimtaren þier hier / Siña Synda vegna audmyker hañ sig / hañ dirþest ecke ad lypta vpp sijnum Aug um til Himens / eda ganga þrañ á medal añars Folks / hañ stendur og ßer sier þyrer Brioste og seiger / Jeg aumur Madur / huad heþ jeg giört ? Þui heþ jeg so jlla breytt ? Og heþde su von ecke vered j hans Hiarta / ad Gud munde vera hönum Nádugr / þa heþde hñ haþt þleire ORD / Þar a mote / heþde Gud ecke loþad ad gie þa þ þyrerheitna Sæded / þa heþde Tollheimtumaduren ecke so snart griped þssa Von. Þuiad so sem ad er sagt / Þad er su einka hellsta + stærsta Beuijsing / ad Gud vilie vera oss Nádugur / ad hann gaþ oss siñ Son + gaþ hñ j Daudañ vorra vegna.

So skalltu nu læra þetta / og idka þad
vel /

vel/Lat þig angra þijnar Synder af Hiarta/þa fordast þu þær framueigis/og Betrar og bæter þinn Lifnad/Enn varast þad ad vera vggalaus og drambsamur/ ottast þu og vert hræddur j aullu þijnu Framferde/og set alla þijna Von ꝛ Traust til Guds Nꝗdar og Myskunar/ sem oss er veitt fyrer Jesum Christum. Þa ertu frij fra allre Ogiꝗfu Pharisearans/ og þu munt med Tollheimtaranum/med Guds Nꝗdar Hialp/fa eina goda ꝛ gla da Samuisku/ þad veite oss Gud øllum saman/fyrer Christi Nafns saker/Amen.

Bænen.

Drotten Gud Himneskur Fader. Jeg bid þig Veit og gief mier þinn Heilaga Anda/ ad hann styre mier og stiorne/so ad jeg ætyd hugꝗ kynne vm Synder mijnar/gleyme þeim ecke/verde ecke metnugur og athugalaus/helldur so/ad jeg jduglega jdrest minna Synda/ og Dag fra Deige betre og bæte minn Lifnad/ Þar næst/ ad jeg æ og alla Tijma hafe þa Huggun/þad þu skert mier Nꝗdugur og Myskunsamur/ fyrer þijns Sonar Skulld Jesu Christi/ og vilier fyrergiefa mier Syndernar/og giǫra mig eilijflega Sæluholpen/ Amen.

Tolfta

Tolfta Sunnudag epter Trinitatis/Euangelium/Marc. VII.

OG þa Jesus gieck j burt aptur wr Lands alþu Tyri/ z Sidonis/ kom hann til Siafarins j Galilea/ j midiar Bygder þeirra tiu Stadanna. Og þeir leiddu til hans þann Mañ sem Daufur z Mallaus var/ Og bædu hñ ad hann legde Hendur yfer hann. Og hann veik hønum afsỹdes fra Folkenu/ liet sijna Fingur j hans Eyru/hrækte vt og ahrærde hans Tungu/leit vpp til Himens/ anduarpade og sagde til hans.

Ephata

Ephata/þad er opna þig. Og jafnſni-
art þa vpplukuſt hſis Eyru/þa vppleyſt
eſt og eirnen Fioꝛur hans Tungu/ ſo ad
hann talade rieit. Og hann ſkipade ad
þeir ſegde þad eige neinum/Enn þui me
ir ſem hann ꝼyrerbaud þeim þad/þeſſ me
ir þa vijdꝼrægdu þeir þad vt/og þa ſial-
ꝼa vndrade þetta næſta miog ſeigande.
Allt giørde hann vel/þuiad Dauꝼa læt-
ur hann heyra/og Mallauſa tala.

I Þeſſu Euangelio hỏꝼum vier eitt
ſierlegt daſemdar Verk/ huỏrſu ad
vor Herra Jeſus Chriſtur hialpar
einum aumum Manne ſem bæde var dau
ꝼur og Mallaus. Og med þui ad ſodd-
an Plagur ⁊ Meinſemder verda aꝼ Dioꝼ
lenum lagdar a Manneſkiuna/ þa audſy
ner Herran Jeſus med ſoddan Hialp ad
hann ſie eirn Herra yꝼer Dioꝼlenum/og ſie
þui Madur orden/ad hañ vill nidurbrio
ta Verk Dioꝼulſins og hans Makt/ og
giarnan hialpa aumum Mannſkiepnum.
Þuiad eins lijka ſo ſem Satan ꝼordiar
ꝼade Mañeſkiuna j Paradijs bæde a Sa
lu og

In og Lijke med Syndenne/so er hann enn nu ecke kyrr nie jdiulaus/þar Gud leyker hónum/hann leggur þessa Plagu ꝛ Siuk dom a eirn/eina adra vppa annan/ꝛ skadar Lijkaman og skiemer/med huóriu mo te hann kann. Og þo vor Lausnare Jesus sie Madur orden sierdeilis til þess/ad hialpa Sælum Manna fra Daudanum og Syndenne/þa vill hann þo og eirnen hialpa Lijkamanum/ vppa þad ad vier skulum haka þess vijsare Von til hans vm Hialp Sælarennar/so sem hann seiger til hins Halkuisna/ Matth. 9. Cap. Vppa þad ad þier skulud vita/ad Mañs sins Sonur hekur Magt a Jórdunne ad fyrergieka Syndernar/ þa sagde hann til hins Halkuisna/ Statt vpp/ tak þijna Sæng og kar j burt.

Þar kyrer skulum vier so vtleggia þetta dasemdar Verk/Ad med þui vor Herra Christur hialpar so milldelega þeim auma Mañe/huórn Satan hakde so sarlega aumlega plagad/ad hann kær bæde Mal og Heyrn/ talar ꝛ heyrer so sem adrer Menn/ Þa skulum vier kullkomlega setia vora Tru a vorn Herra Jesum Christum/og treysta þar vppa/ad hann mune

vera

vera oss eins Myskunsamur/ og hialpa oss og frelsa fra Dióflenum Daudanum og Syndenne / og ecke yfergiefa oss j nöckrum Lijfs háska / þegar vier köllum til hans/og Bidium hann vm Hialp: Þui oc efad hefur vor Herra Christur þui so giarnsamlega hialpad Bæde þessum auma Manne og fleirum ödrum / ad hñ vill lata sia/ad hañ er eirn Hialpare + Frelsare fra Dióflenum Syndenne + Daudanum.

Enn þad ad Satan plagar so þennan auma Mann/ so ad hann huórke heyrer nie talar/ þad hefur hann giört fyrer sierlega Orsök / Þuiad so sem Tungan er af Gude giefen sierdeilis og einkum til þess/ ad lofa og dyrka Gud/ og leida adra til þess ad þeckia Gud/ So eru Eyrun sierdeilis sköpud til þess/ad vier skulum heyra Guds Ord/ + af Ordenu læra ad þeckia Gud. Þetta lýdur Andskoten jlla / þui ad þetta er hans Rýke til Foreydslu/ þar fyrer forhindrar hañ þennan auma Mañ Bæde a Malenu og so Heyrnenne/ so hañ skule huórke heyra Guds Ord med Eyrönum / og þeckia ecke Gud/ og ecke helldur med Tungunne lofa hann og vtbera hans Kynning/ Enn so sem adur er sagt

Guds

Guds Sonur er orden Madur til þess/ad nidur brióta Verk Dióffulsins. Þar fyrer hialpar hañ þessum auma Manne/so ad hann kunne ad lofa og dyrka Gud.

Þar fyrer skulum vier aller/ sem ecke lijdum soddan Neyd/ og hófum bæde Eyrn og Mæl/ fyrst giöra þacker Gude af ollu Hiarta/fyrer hans Nad og Giæsku ad hann hefur varduveitt oss/og ecke leyft Dióflenum ad skada vora Lijkame/ huad hann munde vissulega giöra óllum Mónnum ef Gud leyfde hónum þ. Þar næst skulum vier giæta vel ad/ad misbruka ecke þessa vora edla Lime/helldur hafa þa til þess sem Gud hefur giefed þa/ ad vier mz Eyrónum giarna heyrum Guds Ord/og med Tungunne giarna tólum vm Gud og hans Lofgiörd/ og komum ódrum þar til ad þeir þecke Gud og lofe hann eins og vier: Og skal huór Christen madur vakta sig þar fyrer/ ad hann misbruke ecke Tungu sijna nie Eyru/ so sem nu giöra aller/ þuí verr.

Tyrkiar/Gydingar/Heidingiar/Papistar og aller Villumenn misbruka sijna Tũgu/og lasta Gud/med þui þeir hafa ad ra Tru vm Gud/og hafa annan Lærdom

enn þann sem Guds Ord vtuÿsar/þar ÿy rer eru þeir Orsök til/ad adrer neyta og ecke vel sinna Eyrna /helldur hlyda Lyg um og Mannanna Lærdome.

Þar næst þara þeir aller jlla med sÿna Tungu sem venia sig til ad sueria/Blota + Banna/ Þuiad þar stendur Guds Bod/ þu skallt ecke misbruka Nafn Drottins Guds þÿns/ þad er/ þu skallt hrædast Nafn Guds/ og ecke nefna þad til nöckurs Hiegoma/ eda j nöckre hiegoma Rædu/+ ecke nema so/þad verde Gudz Nafne til Dyrdar/og Náunganum til Gagns og Nytsemdar. Enn huör sem hefur Guds Nafn j Hiegoma/sa er ecke fyrer Gude saklaus/þad er/hann er j Ovingan og Reide. Nu er þad so almennelegt/ sem Gud næde/hia öllum Mönnum/þui nær og sa aumur Ovane er orden/ad Menn kunna valla ad tala tuö eda þriu Ord af sÿnum Munne/so ad Menn ecke strax nefne Guds Nafn/til huörs Hiegomans. Auk þess þa misbruka allmarger + j þū mata Nafn Guds/ ad þeir oska sÿnum Naunga allrar Olucku og Plagu j þui Nafne. Esaias seiger/ fyrer hans Sar erum vier heilbrigder ordner/ þ er/ Vors Herra

Herra Jesu Christi Pijna og Daude piena
oss þar til/ ad vier verdum frelster fra
Syndenne og eilijfum Dauda. Enn huad
giörer nu Tungan ? Hun oskar sijnum Na
unga/ad Gud skule skamma Mannen fyrer
Christi Sær og Pijnu/ pad er/ ad hans
Sær skule blijfa hönum til Skammar og
Syndar/og hönum alldrei til Hialpar ko
ma: Slijkt er ad lasta Gud/ og meir og
frekar kann eingen ad reidast sijnum Na=
unga enn so/ad formæla hönum med þss
um hætte.

Nu þo ad soddan Formælingar ✝ Böl
báner sie ecke hier j vana so sem j ödrum
Löndum [Lof Gude] pa er hier þo stor
misbrukan Gudlegs Nafns med Eidum
og Suardögum onytsamlegum. Gud hñ
seiger/ Huör sem misbrukar Herrans Na
fn/pad er/nefner pad til nöckurs Hiego=
ma/pañ vill Drotten ecke saklausan hall
da. Ad misbruka Nafn Guds kallast
þetta/ ad taka Gudz Nafn sier j Munn
par eingen Þörf eda Naudsyn er til/✝ þ
skiedur huörke Gude til Dyrdar nie helld=
ur Naunganum til gagns. Slijk Vanbru
kan er miög almenneleg hia öllu Folke/na
lega/Menn vitna til Guds huöria Hiegil

fu/ Menn leggia vt huória Gudhialpar eida/vid huórt Ord/ Menn kunna nalega alldrei so ad tala þad vera skal ja eda nei/ ad Guds Nafn sie þar ecke til lagt. Jeg tala nu ecke vm þad/ad þu þusund sinnum og enn þusundsinnum þar til/leggur Gudz Nafn vid Lygar. Þu veist j þinn Hals ad þ er osatt þu seiger/ samt sem adur vitnar þu þad til Guds/ og bidur Gud þier þar epter ad hialpa a Salu ꝛ Lijfe/ꝛ med þessu mote pryder þu ꝛ skryder Lygd þijna med Guds Nafne/ꝛ suijker þinn Naunga þar med. Þetta er nu nogu þungt j sialfu sier/ ad so stendur j ódru Bodorde/Sa skal ecke vera saklaus fyrer DROTTne sem leggur hans Nafn vid Hiegoma/ Enn huór Domur/huilyker Reide meinar þu ad þa mune koma yfer þa sem lasta Guds Nafn/og Guds Nafn mana ꝛ særa Naunganum til Straffs Hefndar og Plagu.

Þar fyrer geingur þad so/ sem nogleg eru Dæme til/ad þesser Eidskarar/ sem giarnan sueria vid Gud/ og leggia hans Nafn vid Hiegoma/ ja/vid huórt Ord/ huória Lyge/þeir fa eirn jllan Afgang ꝛ fara so til Diofulsins/þeir druckna/þeir

falla

falla til dauds/ og fa jllar Ofarer/ Og
so sem þeir hafa alla tijma jlla fared
med Nafn Guds j sijnum Munne/ og ǫd
rum jlls þar med oskad/ so giefa þeir þa
ecke j Neydenne þad sama Guds Nafn
Hiartanlega akallad/ og fara so Dióflen
um j valld/ ad þeir kunna og ad hugga
sig j Guds Nafne.

Enn sa sem vill vera Riettchristen/ hān
skal fordast soddan ogudlegan Siduana
og venie sig þar j fra/ þuiad slijkt er stor
Synd/ og þar liggur vid stort Straff/
DROTten helldur þann ecke saklausan.
Huar fyrer? Þuiad slijkt ahrærer Herrans
Nafn. Nafn Guds eigum vier ad tilbid
ia + akalla/ lofa þad + dyrka/ þar fǫr
um vier til/ og leggium þad vid huǫrn
Hiegoma/ vid huǫrt skarns Ord/ liugum
og sverium rangt/ lǫstum þad + formæl
um vorum Naunga þar med/ med jllum
Oskum og Forbænum. Epter slijkt vill
fullkomlega Straff + Hefnd koma/ bæ
de hier stundlega og annars Heims eilijf
lega/ ef ad vier giǫrum ecke Jdran og
Yfferboot.

Þuiad auk þess ad Nafn Guds þ̄ verd
ur vanheidrad og lastad/ þa hneyxlast og
 adrer

adrer aþ ſo vondu Maltæke/ So ſem vier ſiaum og heyrum Daglega / ad Sma Bórnen adur enn þau kunna fullkomlega ad tala / þa veniaſt þau þar til/og læra aþ Forelldrónum/Vinnuhiwónum/ad ſueria og blota / og vid Hiegoma Guds Nafn ad leggia: Dæturnar læra þetta aþ Mædrunum / Stelpurnar aþ Hwsfreyónum/Strakarner aþ Hwsbændónum / og ſo . huór aþ ódrum. Nu vitum vier aller huad þunglega Gud taler vm ſlijkar Hneyxlaner/ Matth. 18. Ad betra være ad Mylnuſteirn være bunden þeim vm Halſen/ og hónum være ſóckt j Sio þar ſem hann er diupaſtur/ ſem ad hneyxlar þann minſta Man chriſten. Þannen er þad vijſt og ſatt / ad þeſſe Hneyxlan er ecke hin minſta / med huórium ad Menn eru Sók og Efne þar til/ad Guds Heilaga Nafn verdur misbrukad og laſtad.

Þar fyrer kiemur Reyſingen og Heþndenn a Bak epter. Marger eru aumer og fatæker / hafa huórke Lucku nie Framgang þrijfaſt ecke nie hialpaſt j Bwſkaparlagenu/ huórnen ſem þeir þræla og erfida. Huad kiemur til ? Þetta alleinaſta/ ſem er vanbrwkan Guds Nafns med Eidum og

og Suardögum / Blote og Banne / og von dum Munnsöfnude / so þeim luckast ecke neitt / og þrÿfast alldrei. Marger rata ofoꝛuarandis j Olucku / verda j Hel slegner / skiemder / missa Hendur eda Fætur / Augu eda adra Limu / ꝛ þad synest so sem þeir hafe slÿkt ecke forþient: Þad ma satt vera / hann hefur ecke forþient þ þa stund sem hann fieck Skadan / ecke a þeim Deige / þeirre Viku eda Manude fyrer / helldur af þui hann hefur alla sÿna Daga fared jlla med Guds Nafn / med Eid um og Suardögum / Þannen kiemur Moyses Ogn og Hootan fram̃ ꝛ og alla tÿma / ad sa skal ecke saklaus vera sem Guds Nafn leggur vid nöckurn Hiegoma: Ad vÿsu / þar mun koma / ad þr sem þik last saklauser j þessare Synd / þeir munu og fa Giölld med hinum ödrum / ef Forelldrar vilia ecke med hördum Ordum aga og med Refsingum venia Börnen og heima Hiwen af þessare storre Synd ꝛ Vanart / þa mun Strafs og Refsing koma yfer þa sialfa / vegna þrrar Syndar sem þeir mættu vel hamla og hindra / enn þr giördu þad ecke. Hid sama er sagt og ta lad vm veralldlegt Yfervalld / Valldsmen̄

vorer hafa pad Embætte og pa Bifalning af Gude/ad lata Guds Nafn ecke lastad verda/Enn ef peir giora pad ecke skeyta par ecke par vm/so sem pad skiedur almennelega/hui verr/ Par fyrer kiemur Gud og lætur Hefnd og Refsing koma yfer Land + Lyde/vegna Guds Nafns vanbrwkanar.

Pannen meiga Menn sia og heyra/hu orsu allstadar er fullt mz Tungur pær ed lasta Gud og lyta hans Nafn/og eru ley star af Dioflenum/so pad være hundrad sinnum betra ad pær være enn nu bundnar so sem pessa auma Mans Tunga var/ pa være pesse Synd ecke so almenneleg. Par fyrer skyllde huor Madur læra/ ad fordast pessa Synd/og leggia af pennan liota Ovana. Puiad pad er vijst og satt hier vill fullkomlega koma epter Hefnd og Straff og allskyns Olucka/ Puiad Gud vill ecke lijda/ad hans Heilaga Nafn sie vanheidrad.

So er nu petta pad vier eigum ad læra af pessu Euangelio/ad pad er Meining Andskotans og hans Vilie/ad Tungan skule ecke lofa Gud/+ ad Eyrun skulu ecke heyra Guds Ord/ Petta huortueggia hindrar

ia hindrar hann/ allt þad hann kann og gietur/þetta skalltu vel merkia/og bidia Gud vm sijna Nad/ad þu mætter so ba ra med Tungu þijna og Eyru þijn/ad þ mætte verda hans Nafne til Dyrdar/ en Naunganum til gagns ꝛ goda.

Heidner Vijsinda menn hafa sagt/ad Tungan sie sa gagnlegaste Limur a Mann enum ef hun er god/ og sie vel med hana farid/enn sa skadlegaste/sie hun jll og ef hun er misbrwkud/leingra kunnu heidner Menn ecke ad sia fram/ enn þad Gagn ꝛ Ogagn sem þad Tungan af sier leider. Ein vond Tunga kan myklu jllu af stad ad koma j veralldlegum Efnum/hun for diarfar Vngdomen med jllre Rædu/Bla me/Nijde ꝛ skiemelegu Ordbragde/þad lærer Vngdomuren og hefur þad epter/ Hun vppuekur Osamþycke/ Ovilld Hat ur og Tuidrægne/med Bakmælge Lygum og Rogburde Vina a mille/ et ct. Og vissilega þa er eingen Hlutur verre en ein vond Tunga/hun kan ad koma heilu Hw se/heilum Stad/heilu Lande j Olucku ꝛ Fordiorfun.

Og er ecke so mijkels vert vm þenan Skada/þar er annar Skade myklu stærre

⁊ þyngre/ ſem Dióꝼullen giörer med vonꝺum Tungum/ j Kirkiuſöꝼnudenum / þeg ar Meñ ꝼorꝼalſa Gudz Ord/kieña ꞵ ecke hreint og omeingad/ huiad þar kiemur epter eilijꝼur Sꝍlarſkade/auk þeſſ Tijm anlega Straꝼꝼſins ſem kiemz yꝼer þa er Lygar og Lꝍrdom rangan kieña eda hañ medtaka. Nu ſia Meñ huörſu ad ſlijkt er almennelegt miög ꝍr mꝍta/ſem Gud nꝍde/ Eñ j Guds chriſtne ꝼinnur þu allꝛ einaſta þꝍr Tungur/huöriar Gud heꝼur lauſar giört ſier til Loꝼs og Dyrdar. Hu ar ecke er chriſteleg Kirkia/ þar er ecke mögulegt ad ꝼinnaſt meige nöckur Tunga god/ſem riettelega loꝼar og dyrkar Gud/ Allar ſaman laſta þꝍr Gud og villa Mennena.

Vm ſlijka hryggelega Hörmung ꝍttū vier optlega ad huxa/og a huörium Deige/ ja a huörre Stundu Bidia Gud/ ad hans Naꝼn verde Helgad/ſo ſem vor Herra Chriſtur kienner oſſ j Fadervor/ og ad Gud vilie hindra Dióꝼulſins ſkadſemdar Tungur/Bꝍde Pauadomſins ⁊ ſo allra añarra Villumaña/ og gieꝼa goda Predikꝛara og Lꝍreꝼedur/ſem trulega og riettelega predika Guds Ord/ og giöra Guds

Nafn so kuñugt/ad huór Madur lofe þ og dyrke. Þuiad þar til og þess vegna lær tur Gud sijna Kirkiu og sitt Ord blijfa hia oss hier a Jórdunne/ þar añars være best ad deyia strax j burtu epter þad vier erum skijrder. Enn Gud vill hafa Tungur/sem helga skulu hans Nafn/og vijsa ódrum til hans Nadar og Myskunar fyrer Christum/og hugga Samuiskurnar j mote Syndenne og Daudanum/ ad Gud vilie fyrer Christum hialpa fra allre Neyd og óllum Skada/sem Diófullen hefur fellt og steypt yfer oss/og enn nu daglega kann ad steypa/einkannlega j giegn þeirre stærstu Neyd Syndenne og eilijfum Dauda/ ad þau alldrei fordiarfe oss/ Þad veite oss vor Elskulege Fader a Himnum mz Heilógum Anda/fyrer Nafn sijns Sonar Jesu Christi/ Amen.

Bænen.

ALmættugur Eilijfur Gud/ Skapare allra Hluta/ Af Hiarta gióre jeg þier Þacker/ad þu hefur giefed mier heilbrigdan Lijkama/ og Myskunsamlega vardueitt mijna Tungu/ mijn Eyru og alla mijna Lidu og Limu/fyrer And skotanum/ Og jeg bid þig/ gief mier Nad þijna/ ad jeg riettelega fare med mijn Eyru og mijna Tungu/so ad jeg med Eyrónum heyre þitt

Ord

Ord giarnsamlega/ enn med Tungunne mætte loፆa og prijsa þijna Velgiörninga/ Nad og Myskun/ Og ad jeg ecke stygge nöckurn Mann med minne Tungu/ helldur tale pad eina sem vera ma til gagns og goda/ Amen.

Þrettanda Sunudag epter Trinitatis/ Euangelium/ Luc. X.

OG Jesus hann snere sier til sinna Lærisueina/ og sagde þeim sierdeilis. Sæl eru þau Augu sem sia pad/ huad þier sied/ Þuiad jeg seige ydur/ pad marger Spamenn og Kongar/ villdu hafa sied/ huad þier sied/ og sau pad

þad eige/ og ad heyra huad þier heyred/
og heyrdud þad eige. Og sia/ ad nockur
Løguitringur stod vpp/ freistade hans z
sagde. Meistare/ Huad skal jeg giøra/
so ad jeg eignest eilijft Lijf? Enn hañ
sagde til hans. Huad er skrifad j Løg-
mælenu? Huørnen les þu? Hañ suar-
ade og sagde. Elska skalltu Drotten
Gud þinn/ af øllu Hiarta þijnu/ og af
allre Ønd þinne/ og af øllum Mætte
þijnum/ og af øllu Hugskote þijnu/ og
þiñ Naunga so sem sialfan þig. Jesus
sagde til hans. Þu suarader riett/ Giør
þad/ og muntu lifa. Enn hann villde
riettlæta sialfan sig/ og sagde til Jesu.
Huør er þa minn Naunge? Eñ Jesus
suarade z sagde. Madur nockur for fra
Jerusalem ofan til Jericho/ og hrasade
a medal Ræningia/ huørier ad ræntu
hann Klædum/ og lemstrudu hann Sær
um/ geingu sijdan j burt/ og lietu hañ þar
epter halfdaudan liggia. Enn so bar til
ad Kiennemadur nockur for ofan hinn
sama.

sama Veg/ og er hann leit hann/ gieck hann fram hia hønum. Slijkt hid sama Leuijten/ þa hann kom nærre þeim Stad og sa hann/ gieck hann þar fram hia. Enn Samuerskur Madur nockur foor vm faren Veg/ kom þar nærre hønum/ og sem hann sa hann/ þa hrærdest hann af Myskunseme vid hann/ og gieck ad hønum/ batt vm Saar hans/ hellte þar j Vidsmiøre og Vijne/ z lagde hann vppa sinn Eyk/ og flutte til Herberges/ gaf z giætur ad hønum. Enn annars Dags þar epter þa hann foor j burt/ tok hann vpp tuo Peninga/ og fieck Hwsbwandanum og sagde. Haf þu gaat a hønum/ og huad þu leggur meira vt/ þad skal jeg borga/ nær ad jeg kiem aptur. Huør þeir ra þriggia synest þier vera þess Naunge sem hrasadur var a medal Ræningiana? Enn hann sagde. Sa sem giørde Myskunar verked a hønum. Og Jesus sagde til hans. Far þu/ z giør slijkt hid sama.
Alle

Allt þetta Euangelium fra vphaße til enda er ein Aminning/ad vier skulum haßa og hallda þa Heilógu Euangelij Predikun fyrer þann Hæsta og Dyrmætasta Fiesiod/ huór ed langt geing ur yßer alla Hlute j Heimenum/ Þuiad þ alleina er sá Lærdomur/ huórium vier j Sannleika meigum hrosa/ ad þau Augu eru sæl sem hann sia/og sæl eru þau Eyru sem hann heyra. Þar þuert a mote/ þa er þad Folk aumt og vesallt/ vesól eru þau Augu/og aum eru þau Eyru/ sem ecke haßa þennan Lærdom/ eda ecke vita aß hónum/ eñ þo þeir haße Moysis Lóg mal eda annan Lærdom sem þienar til ærlegs og sidsamlegs Framferdis. Allt þad eitt med ódru stodar alls ecke til Saluhialparennar/ og Meñ verda fyrerdæmder/ eß þeir fa ecke Kynning aß Euangelio. Þetta er sónn og einfólld Meining vors Herra Christi/ þar hañ seiger/Sæl eru þau Augu/ et cet.

Nu þiker þm Skriftlærda/ ad Jesus hæle oßmióg sijnum Lærdome/ Hañ heßde minsta koste ætt ad setia Lógmaled þar med/ og læta þad vera þann Lærdom sem þienar til Saluhialpar/ Þar

fyrer freistar hann vors Herra/ ꝛ spyr hñ ad/huad hann skule giöra/so ad hañ fae ad erfa eilijft Lijf/ Hann veit med sialfū sier ad Christur mune vijsa hönū til Lög mælsins/sem er sa hæste ꝛ haleitaste Lær domur vm gudlegt og gott Framferde. So alycktar nu Lögspekinguren med sial fum sier/og þikest hafa vnned/og mein-ar/ ad hann mune bevijsa og satt giöra/ ad ecke sieu þau Augu alleinasta sæl sem sia Herran Christum og heyra hans Pre-dikun/helldur og eirnen lijka þeir sem sia Lögmæled og hafa þad/þar til suarar Herran Christur hönum skilmerkelega/ Hann lætur þad epter hönum ad Lögmæ led sie sa beste og haleitaste Lærdomur/ þegar Menn eiga ad kieña og vnderuijs-an giöra Folkenu vm Verken/huad Meñ eige ad giöra eda ecke ad giöra/ Enn af þui fylger ecke epter/ ad Lögmælsins Pre dikun giöre Meñ sæla eda Saluholpna/ Þuiad oss vantar þad/ vier kunnum ecke ad giöra þad/so sem Christur miög mer kelega/þ sama vnderuijsar þeim Skrift-lærda seigande/Giör þu þad þa muntu lifa./ Huar med Herran Christur giörer greinarmun a mille Lögmælsins ꝛ Euan-gelij/

Selg/ og kienner/ huar þyrer Lögmaleð
stodar ecke til Saluhialparennar/helldur
alleina Euangelium.
Bæder þesser Lærdomar/Lögmaled + Euangelium/eru Guds Ord/og aþ Hinum oþan hingad sender og openberader/ Þar þyrer kann eingen ad seigia nei til/ad Lögmaled sie ecke ein Heilög hrein + þullkomen Predikun/sem riett vel og skyrlega kienner huad Guds Vilie er/huad vier eig um ad giöra/eda ecke ad giöra/þegar vi er vilium Gude hlyda. Og miög vel og skickanlega tekur sa Skriþtlærde saman allan Mierg og Kiarna Lögmalsins/og bindur hann j tuær Greiner. Þu skallt elska Gud aþ öllu Hiarta/aþ allre Salu/ aþ allre Magt og Megne þijnu/ og þinn Naunga so sem þig sialþan. Þuiad j þess um tueimur Greinum er þad allt saman inne bunded huad boded + bañad er j öllu Lögmalenu. Þesse Lærdomur/ hann er sem huör Madur ma jata og medkieña/ agiætur hreinn og þullkomlegur/Eñ þo kann þesse Lærdomur ecke ad giöra oss Saluholpna. Söken er hia oss/ Þui/ eñ þo vier vitum Guds Vilia/ þa kunnum vier hañ ecke ad giöra nie þullkomna/vier

erum spillter og bordiarbader og veyker j Nätturunne. Og þetta er ecke olijkt/og þa Barnkorn liggur j Vöggu siñe/ȝ þu skipar þui ad standa vpp/bara til Kirk-iu/heyra þar Guds Ord/eda añad þui-lijkt/ Bifalningen er riett og god/þar er ecke neitt jllt j þui sem þu bydur Barne-nu. Eñ huad vantar? Huad brestur Bar-ned? Þetta/ad þad hefur huórke Skiln-ing Matt nie Megn/ad fullgióra þad þu bydur og bifalar.

Eins er hattad vm vor Efne/ Huad hellst Gud bydur j Lógmalenu/ þ er allt saman agiætlegt heilagt og algiórt. Eñ hia oss er bresturen/Þuiad vor Hiórtu eru so hryggelega særd og eitrud af Synden-ne/ ad þo vier vitum huad riett er/ þa giefum vier ecke gióꝛt þad/ Su vonda Fysnꝛ Girnd sem er j Hiartanu/hun dre-gur oss og keyrer nauduga til ad gióra ódru vijs eñ Gud bydur. Þetta hindrar oss alla/ og velldur ad Lógmaled kann ecke ad vera oss eirn Lærdomur til Salu hialpar/ helldur er þad oss so sem S. Pall seiger ein Predikun Fyrerdæmingar eñar/ sem oss alla gióꝛer ad Lagabrots mónnum. Og med þui ad Lógmaled kuñ

Giörer oss Vilia Guds/ og Bydur oss ad
Giöra hañ/og vier piññum med oss ad vier
gietum ecke giört hann/þuiad Hiartad er
hladed aþ Syndum og vondum Girndū/
og oss er omögulegt þui vm ad breyta/
þar aþ kiemur þad/ ad vier hliotum ad
gieþa oss seka og skylldugа þyrer Gude/so
sem ohlyden Börn/Eñ Christi Ord stan
da sem hann seiger/Giör þu þad/þa mū
tu liþa/Sem hañ villde so seigia/A Lær
domen vantar eckert/Bresturen þinst hia
þier/ad þu giörer ecke þad þu ætt ad giö
ra/eñ veist þad þo. Sia/ hier heyrer þu
huar þyrer Lögmæled er oss ohialpsam-
leg Predikun/ þui vier giörum þad ecke/
Ja/ vier gietum ecke giört þad/ vegna
vorrar Syndū spilltrar Natturu/ og von-
dra Girnda sem j Hiartanu eru/ Þuiad
þo þu gieter so stillt þig/ad þu siert ecke
j Giörningenum Hordoms madur/ Mañ
drapare/ Þioþur/ Meinsæris Madur/þa
skoda þu Hiarta þitt/ huört þad heþur
ecke Lyst og Girnd þar til/ huört þ stund
um ecke hneigest til Reide/til Lostasemе/
og añarra Synda huar aþ Fordiörþun-
en ver og kiemur ? Og nu mz þui ad slijkt
er j Hiartanu/og Lögmæled gietur sodd-

an Veykleik og Breſt ecke burtu teked/ þa blijþum vier aumer og veſaler Meñ/ og kuñ um ecke ad þa eilijþa Saluhialp.

Hier ſkalltu nu heyra og læra huar þyrer Euangelium er alleina ſa heilſuſame Lærdomur/ þyrer huórn vier verdum Saluholpner/ eñ þyrer ónguan añan Lærdom/ huórke Lógmæled nie añad/ huar aþ Heimuren helldur mijked/ ſo ſem vier hóþum hier Dæme hins Skrijþtlærda.

Euangelium kienner ecke eins og Lógmæled/ huad vier eigum ad veita eda ad gióra Gude ⁊ Naunganum/ helldur huad Gud heþur giórt og veitt oſſ/ Sem er/ ad Gud vill ecke læta oſſ aumar Mañſkiepnur tapaſt/ ſem vegna Syndarennar erum þallner j Daudan/ og hóþum miſt hans Næd ⁊ Vinattu/ hañ er oſſ ecke reidur/ helldur elſkar hañ oſſ/ og vill hialpa oſſ til Lijþs ⁊ Salar. Þetta er ſa þyrſte Partur aþ Euangelio.

Næſt þeſſu þa kieñer Euangelium oſſ/ med huóriu mote Gud heþur ſynt ⁊ j tie læted vid oſſ ſijna Næd og Miſkun/ og veitt oſſ Hialp. Sem er j þui/ ad hañ liet ſinn eingieten Son taka Mañdoms Natturu a ſig/ og bitala a Kroſſenum þyrer

Synd

Synder vorar med Blode sijnu og Dauda/ og sijdan þar epter vppuakte hañ aþ Dauda/ oss til Riettlætis.

Þegar þu heyrer og athugar slijkt riettelega/ þa tekur Hiartad til ad verda vm̃skiptelegt/ aþ Verkan og Tilstyrk Heilags Anda/ huor ed med Euangelio og þyrer þad verkar sitt Verk j oss/ Þuiad añars er nætturlegt/ ad þu og aller vier sieum Syndarennar vegna hrædder vid Gud/ og ottunst hans Reide/ Þar tekur nu þitt Hiarta til ad elska Gud Hiartanlega/ vonande sier aþ hónum ongrar Reide/ helldur Fódurlegrar Vinattu og Hialpar/ Þui ad huór er sa hann þordest Vin siñ? Huór vill hrædast þann hónum giórer allt til goda? Kuñer þu ad vænta þier gods aþ Mañenum/ og hallda hañ þyrer þiñ god an Vin sem þier giefur tíu eda tuttugu Dale/ Huar þyrer kantu þa ecke ad hallda Gud þyrer þiñ Vin/ sem Synda þiña vegna ecke hlijfde Syne sijnum eingietna/ helldur gaf hañ j Daudan/ so ad þu þyrer hann skyllder þrelsast þra eilijþum Dauda og Syndeñe? Er þad ecke bæde Synd og Skómm/ad eþa slijks Guds Nad og Mijskun?

Sia þu/ſoddã ꝼrabær vmſkipte verda nu j þijnu Hiarta/Adur ꝼyrre hrædde\ſt þ Gud/hiellt hañ ꝼyrer ſiñ Ovin + grimañ Domara/Eñ nu heꝼur þad aſt + Elſku Tru + allt Trauſt til Guds. Huar ꝼyrer? Þad heyrer þu og lærer/aꝼ þui Heilaga Evangelio/ huórſu ad Gud gaꝼ oſſ ſiñ Son/ og liet hañ ꝼyrer vora ſkulld deyia a Kroſſenum/og bitala ꝼyrer vorar Synder. Þar ꝼyrer mattu ſeigia mz S. Pale/ Rom. 8. Eꝼ Gud er med oſſ/ huór kañ þa ad vera j mote oſſ? Huór ed ecke hlijꝼde ſijnum eigen Syne/helldur gaꝼ hñ vt ꝼyrer oſſ alla/ þui ſkillde hañ þa ecke gieꝼa oſſ allt med hónum? Huór vill aꝼ ſaka Guds Vtuallda? Gud er ſa ſem þa riettlæta giórer/Huór vill ꝼordæma þa? Chriſtur er ſa ſem daen er/iæ myklu ꝼram ar/ hann ſem vpp er riſen/og er til Gu ds hægre Handar/og bidur ꝼyrer oſſ.

Soddan vmſkipte Hiartans leida og þad epter ſig/ ad vier ottunſt ad ſtyggia ſo Milldan og Nadugan Gud/ ꝼordunſt Syndernar og allt þ ſem er j mote hans Bleſſada Vilia/ſo vier ſtyggium hañ/ed ur giórum hañ vorn Ovin/ þar vier ad ur ꝼyrre eñ vier medtokum Evangelium/

liꝼdū

liþdum athugalauſer og ohrædder j Syn deñe/og ſintum ecke par vm Guds Ord + hans Dom. Hier auglyſer ſig og Verkan hins Helga Anda med oſſ [Þuiad oſſ ein um ſaman er þad omögulegt] hañ keyr⸗ er vor Hiörtu til ad hlyda Gude/ſo þau haþa Lyſt til ad giöra Godverken/eñ ha⸗ ta þau vondu/og ad ſtanda j mote Synd eñe og vondum Girndum ſem alla tijma ſtrijda a chriſten Mannen og plaga hañ. Þuiad Holld og Blod haþa ſijna Art og Nattúru/huad oſſ þiker gott + giedþellt þad vilium vier haþa/eñ huad jllt þiker þad þordumſt vier. Eñ Heilagur Ande hñ hialpar vorum Anda og ſtyrker hann/ til þeſſ ad þylgia ecke Syndeñe/ helldur ad akta meir og þramar Guds Ord/ ſo ad vier ſieum þeim hlydugier/ eñ liþum ecke epter vorum Fyſnum og Girndum.

Pa ſo þer/ þa geingur þad riettelega til/ Lögmæled hitter þa ecke þyrer veyke Barn korn ſem ædur er vm talad/ ſem ecke gietur giört nöckud gott/ þo ad þui ſie ſkipad/helldur hitter Lögmæled þa a hrauſtan og ſterkan Mann/ Biode nöckur hönum/ ad ganga til Kirkiu/heyra Guds Ord/bidia Gud/ gieþa Aulmöſu/ ec ct:

Þa rijs hann strax vpp og gióꝛer þad/ Þui ad hann heꝼur nu ꝼeinged annad Hiarta/ annad Hugarꝼar enn hann haꝼde ꝼyrr/ Ꜳdur var Hiartad tregt og naudugt/ þ hrædest Gud so sem Bödulen/ Enn nu heꝼur þad alla Huggun og sijna Glede j Gude/ + vill ꝼeigen giarnan veita Gude Hlydne/ Og þar a mote/ þa er þeim Manne stoꝛt Angur og mÿkel Hiartans Soꝛg/ eꝼ Satan eda hans eiged Holld ꝼær hann suiked og ꝼellt j Syndena.

Þetta er rietteleg Sök og Eꝼne/ huar ꝼyrer alleina Euangelium er eitt heilsusamur Lærdomur enn Lögmæled ecke. Þui Euangelium kienner oss/ huörsu ad Gud hann er ꝼorlÿktur vid oss/ aꝼ þui ad Christur er daen ꝼyrer voꝛar Synder/ Og þisse Lærdomur heꝼur med sier Heilagan Anda/ huör ed voꝛ Hióꝛtu gióꝛer vmskipteleg/ so ad vier elskum Gud/ og ꝼoꝛlætum oss vppa hann/ + ꝼoꝛdunst allt þad sem hönum er j mote/ enn Breytum og hegdum oss epter hans Oꝛde. Hier kiemur þad þa ꝼram sem Christur seiger/ Sæl eru þau Augu sem sia huad þier siaed. Og Joh. 17: Cap. Þad er eilijꝼt Lijꝼ/ ad þr þeckia þig/ ad þu ert alleina sannur Gud/ +

sa þu heþur vtsent/Jesus Christus. Þessa Jatning hóþum vier ecke aþ Lógmalenu/helldur aþ Euangelio/ Þar þyrer vill nu Christur haþa oss aminta/ ad medtaka Euangelium med Hiartans glede/ og þacka Gude þyrer þad.

Annar Partur þessarar Predikunar vm þann Samuerska/ z hñ sem þiell a medal Ræningia.

J þessarre Greinenne/ þar vor Herra Christur kienner þeim Skriptlærda med Epterlijkingu/ huór ad sie hans Naunge þa vijkur so Herran Christur sinne Rædu ad Madur ma sia hier lioſan greinarmun a mille Lógmalsins og Euangelij/ og þar aþ riettelega læra/ ad alleina Euangelium er sannur Saluhialpar vegr/ enn Lógmaled ecke. Þessare Epterlijkingu vilium vier skipta j þrent. J þyrstu syner hann z j liose lætur þa særu Neyd Eymd og Fordiórþun sem komen er yþer allt mannlegt Kyn. Þar næst auijsar hñ huórnen z med huóriu mote vier kunnum ad verda þrialser vid þa Eymd og Fordiórþun. J þridia læge þa stendur hier aþvijsan vm Kirkiu þionustu Embætted/ huór

Hvórnen Menn eige ad hafa þui ⁊ hegda
og huar til þad skule hafa.

Epterlÿkingen vm þann Særda ⁊ lem-
strada hlyder vppa Adam og alla hans
Epterkomendur. Þuiad þar er stor grein
armunur a mille þess Mans sem er heil-
brigdur sterkur og hraustur / og a mille
hins sem er særdur og lemstradur / og er
halfdaudur / kann hvórke ad hræra Ta
nie Fingur / Eins mismun er a mille vor
aumra Manna og Adams og Evu ædur
enn þau fiellu j Syndena. Þuiad þegar
Gud hafde skapad Mannen j fyrstu / þa
var hann algiórdur / fullkomlegur / hrein̄ /
Heilagur / Bæde vppa Sæl og Lÿkama /
Hann þeckte Gud algiórlega / hiellt hann
fyrer sinn Gud og Fódur / sette allt truna
dar Traust til Guds Myskunar / og haf-
de þad Hiarta og Sinne / ad hann villde
vera Gude hlyden og lifa epter hans Vil-
ia / og giórа ecke neitt j mote hans Orde
og Bifalningu / Þannen var nu Sælen
Mannsins og Hiartad med óllu hreint /
Heilagt / os Vankalaust. Lÿkamen var ⁊
so algiórdur / styrkur og hraustur / þui þ
var soddan Lÿkame sem alldrei kunne ad
deyia / Þar fyrer voru óll Skilningar Vit
en mykl

en myklu haleitare/veglegre og hreinne eñ nu eru þau/ſijdan ad Lijkamen vard daudlegur vegna Syndafallſins. Þar fyrer voru þau Adam og Eua miög olijk oſſ aumum ſyndugum og daudlegum Möñum/af þui þau voru heil og hrauſt ＋ dꝛ Geleg ædur eñ þau fiellu/Enn epter Falled/ þa eru þau med oſſ og vier med þeim ecke annad enn ſærdar lemſtradar og halfdaudar Manneſkiur.

Huadan er nu þa þeſſe Neyd ＋ Eymd kome?? Pad lætur Herran Chriſtur hier j lioſe/med þeim Ordum þar hann ſeiger. Ad þeſſe Madur hafe fared fra Jeruſalem ofan til Jericho. Muſtered ＋ öll Pionuſtugiörden Guds var j Jeruſalem/þar fyrer læta Spæmennerner þennan Stad merkia Paradijs/edꝛ añad Lijf þar Maduren var/ædur enn hañ fiell j Syndena og þangad ſem hann mun koma aptur fyrer Truna a Chriſtum/ epter þetta Lijf. Þar j mote var Jericho eirn heiden Stadur/ þar huörke var Guds Ord/nie nöckur Guds Pionuſtugiörd. Þar Chriſtur nu ſeiger/ad eirn Madur hafe fared fra Jeruſalem ofan til Jericho/ þa er þ ſo mijkꝛ ſagt/ Ad Adam og Eua vorer fyrſt er Forelldꝛ

er Forelldrar ſneru ſier fra Guds Orde/ hlyddu Dioflenum/ fiellu j Ohlydne/ og atu af þui fyrerbodna Trie j Paradijs j mote Guds Bode + Biffalningu.

Þar fiellu þau j Bland. Ræningia/ Þui ad jafnſnart ſem Madurenn fiell j Syndena/ þo kom þeſſe hryggelege + hrædelege Skade vppa Mannen/ ad Bæde Synden + Dioffullen til ſamans flettu hann Klædū og ſærdu hann Sarum ſijdan. Þuiad fyrer Syndena miſtu þau Heilagan Anda/ ſo ad þau og aller þeirra Nidiar/ þeckia nu ecke Gud ſo ſem ædur/ þeir hrædaſt hann og fordaſt/ þeir vænta ecke gods af hönum/ þeir hata hans Ord og Vilia/ + hafa Girnd og Vilia til alls þeſſ ſem Gude miſlijkar/ Þetta kallaſt ad ſuipta Mannen Klædum/ og lata hann ſtanda bleberan og alnaken epter. Þar ad auk þa ſærdu þau Mannen daudlegum Sarum/ Þuiad med þui ad Heilagur Ande er nu med Syndenne a burt reken/ þa er þar j ſtaden komen vondur Ande og jllur Vilie/ þeir vppueckia oſſ og reka til þeſſ ad ſyndga j mote Guds Orde og Vilia/ Og ſo ſem ædur ſkein og lioniade lifande Lios j Mañſins Hiarta/ ſo er þad nu fraſt

heigis epter Falled orded hryggelega dimt og þormyrkuad/ so ad Madurenn liggur + liþer nu j Syndenne obrædður og athuga laus/ottast ecke Gud/þorlætr sig ecke upp a Guds Nad/veit ecke Guds Vilia/Og þo hann vite hann/þa hagar hann huorke nie Breyter þar epter/Skilningurenn og Vilien Mañsins er og so med öllu hrædelega spilltur og þordiarþadur. Aþ þessu kiemur þa ein önnur sar Eymd og Neyd sem er/ ad Holld og Blod er nu orded daudlegt/og blytur ad deyia/ og ædur eñ þad deyr/þa pijnest þad og plagast med Sottum og Siukdomum Eymd og Pijnu/so ad j þessu Lijþe er huorke Roo nie Fridur.

Soddan eymdar Neyd a Sælu og Lijkama er yþer oss aumar Mañeskiur komen aþ þeim jlla Mordingia Dioþlenum/ sem oss þellde j Syndena/og þyrer Syndena kastade oss j Daudan og Guds Reide og allskyns stundlega Eymd og Olucku. Þar liggium vier nu so sem halþdauder/ og gietum ecke med nöckru mote hialpad oss sialþer/ þegar Mordingen er nu biuen ad þessu/ þa þer hann j bur tu/lætur oss þar velltast pijnast + kueliast j slijkre eym
dar

dar Neyd/eins ⁊ ſærdur Madur/ſem hef
ur feinged banuænleg Sꝏr/ og ſier gietur
ønguа Biørg nie Hialp veitt.
Hier hefur þu nu þad rietta Bÿlæte/
huar af þu mꝏtt læra/huørſu aumlega/
hryggelega ⁊ daudlega vier aumar Maň
ſkiepnur erum ſærdar/ Þar fyrer er þad
miøg vndranda/ad Papiſtar ⁊ adrer hall
da ſo myked af Sialfrædis vilianum/ ⁊
Forþienuſtu godra Verka/ og ødru þeſſ
hꝏttar. Enn hufa þu vm/ huad kaň ſa
Madur ad giøra ſem liggur daudlega ſær
dur og lemſtradur ? Mun ecke ſo vera/ef
ad annad Folk hialpar hønum ecke/ þa
verdur hann ad deyia j ſijnu eigen Blode.
Sia/ eins j allan mꝏta erum vier fyrer
Gude/þannen hefur Diøfullen ſuiked oſſ
og fordiarfad.
II Huad er hier til Rꝏda ? Huar faum
vier Hialp ? Þad færdu ad heyra fraḿ-
neigis/ þuiad þetta er ønnur Greinen.
Sa Skriftlærde þikeſt vita/ ad þegar
Madur hefur Løgmꝏled/ þa vante haň
eckert. Eň vor Herra Chriſtur ſeiger hier
ad bæde Preſturen og Leuÿten hafe geing
ed fraḿ hia þeſſum auma ⁊ ſꝏra Maňe
og þo þeir ſæe hann þa lietu þeir hann
þar

þar liggia. Pad er so myked talad / so sem ꝺdur var j fyrstu Grein avijsad / Ad Lögmaaled kann önguа Hialp ad veita j mote Syndenne og Daudanum / Huiad lijka so sem sa Madur sem særdur er dauda legum Sarum / ef hañ sier / ad huör Madur geingur fram hia hönum og eingen vill hialpa hönum / þa hefur hann öngua Lijfs von / med þui hann gietur sialfum sier ecke veitt nöckra Hialp. Eins gi örer Lögmaaled sem merkest vid Prestan og Leuijtan / pad verkar ecke annad j Mañ sins Hiarta enn Vijl og Efasemd / so ad Madur hefur ecke annars ad vænta enn ei lijfs Dauda og Fyrerdæmingar / Huiad huör vill annad hyrа / þegar hañ sier hu ad Gud heimter og vill hafa / og hñ fiñ ur med sialfum sier ad pad er ecke ad eins ogiört / helldur hefur hann æ alla tijma breytt þar a mote? Þar fyrer hefur huörke Presturen nie Leuijten hier nöckud ad giöra / þui þo þeir siae hier þann auma Mann / þa ganga þeir þo fram hia hö num. Petta skalltu merkia / so þu forlæter þig huörke vppa þijn eigen Verk nie annarra Manna.

Þegar Presturen og Leuijten eru fram
hia

þia geingner / og Lögmaled skyllde haþa enda/og oss skyllde Hialp veitast / Þa kie mur eirn Samuerskur madur/hann lijtur þeña auma særda Mann/ ⁊ hræreſt Myskunar yþer hönum / geingur ad hönum og bindur vm hans Sꝛar/lætur j þau Vijn ⁊ Vidsmior/lætur hañ sijdan a siñ Eyk/þeßur hann til Herbergis og þionar hönum. Þar stendur eñ til vonar/ad sa hinn aume mune þa Hialp/ ⁊ ad hann mune læknast:

Þesse Samaritan er Christur eingieten Sonur Guds eilijfs Födurs / Hann nefnest sig þui eirn Samaritan/ þui ad hans Folk Gydingarner spottudu hann og þorsmædu med þessu Naþne/Þuiad Samaritar voru þeir Heidingiar sem Assyrialands Kongr sette j Landed j staden Gydinga/ þa hann haþde nidur broted og þoreytt Jsraels Kongsrijke. Þesser Heidingiar voru Grañar Gydinga / og höþdu sijnar Skurgoda dyrkaner / Þar þyrer þegar Gydingar villdu storlega lasta eirn eda annan/þa kölludu þeir hañ Samuerskan eins so sem enn er Malteke/ad kalla ogudlega Menn og Skalka Tyrkia eda Heidingia.

Huad giörer þesse hinn Samuerske? Þad

Pad fyrsta hann lijtur þenna vesla Mañ þa sier hañ aumur a hönum. Hier er ein gen Forþienusta eingen Verdskulldan/Aþ skiærre Nad + Myskun skiedur þad/ad Gud vtsender sinn eingieten Son/og vill læta hann hialpa oss. Sonurener Födur nums blyden/ tekur a sig vort aumt Hollð og Blod/og þad skiedur aþ þui/ad hañ heþur Hiartanlega Medaumkan yþer oss/ og gietur þar þyrer ecke lided/ad vier skul um fordiarþast j soddan Eymd og Neyd sem vier erũ stadder Syndarennar vegna/ Þar fyrer geingur hann ad þeim Særda og Lemstrada/og bindur vm hans Sær/ þad er/hann hialpar fra Syndeñe/so ad Skaden og Skiemden verdur ecke stærre/ og ad vier skulum ecke deyie þar aþ/Þui ad þar fyrer er hann Madur orden/ ad hann take j burt Syndena/og nidurbriote Diöfulsins Verk/ Enn huai med giörer hann þad?

Vor Herra Jesus Christur heþur tuö Embætte/eda tuær Biþalningar/huör- iar hann ætte j Holldenu vt ad rietta hier a Jördunne/+ huar fyrer hañ vard Mad ur. Pad fyrsta hans Embætte er þad/ ad hann ætte ad predika og openbera oss

Vilia sijns Fødurs/ so sem sa Heilage Johañes Skijrare vottar seigande/ Eingenn hefur nøckurn tijma sied Gud/ Sa eingieten Sonur sem er i Fødursins Skaute/ hann hefur oss kunngiørt þad/ Þetta sama Predikunar Embætte meinar vor Herra Christur hier/ þar hañ nefner Vijn + Vidsmiør/ Þuiad Gudz ORD hefur tueggia handa Art/ eda Nátturu/ Løgmæled hefur art Vijnsins/ læte Madr Vijn i Særed/ þa suijdur þad/ og þar med hreinsast Særed/ og ver þad/ so huørke Vogur nie Holldfwe kiemur þar i. Þañen er nu Løgmæled/ ein hørd Beisk og Bitur Predikun og Bijtur sem Vijn/ ef þui er hellt i nytt Sær. Þuiad Hiartad skielfest og hrædest Guds Reide/ kuijder vid Daudanum og Heluijte/ kiemur i Sorg og Angist/ + veit ecke huad þad skal giøra/ þegar þad hugleider eilijfan Dauda/ sem til er reiddur Syndarennar vegna. Enn soddan Beiskia/ hun jetur burt Holldfwan og hreinsar Særed/ þad er/ med soddan Hrædslu og Kuijda vardur holldlegt Athugaleyse i burt teked/ Madur lifer ecke an Guds Otta/ ykdur sig ecke mørgum Syndum + Glæpum/ helldur temur Hollded/ hatar

Syndena

Syndena / og idraſt aþ Hiarta þeſſ ſem hann heþur illa giórt. Þetta er nu þad þyrſta ſem Chriſtr giórer vid þeñan Lem ſtrada / þa hann vill hialpa hónum / ad hann med Lógmalenu ſkielþer og hrædter Hiartad ſem ædur er diarþt og atbugalauſt.

Þegar Sared er nu hreinſad med Viñi enu / og Holldþwen og Vogurenn er i burt þa lætur hñ þar i Vidſmiór / þad Oleum heþur þa Natturu / ad þad linar Verkena giórer huórke Svida nie Sarinde / helldr myker og græder. Þetta er ónnur Guds Ords Art og Edle / Þad heilaga Euangelium ſkielþer ecke ſem Lógmaled / þad ſtijtur ecke ſo ſem Vijned / þad linar ⁊ myker Sarinde og Verke. Þuiad þegar Hiórtun eru ſkielþd orden þyrer Lógmaled / þa huggar Euangelium þau ap nyr med Fyrerheitum Guds Nadar ⁊ Myſkunar / og kiemner þeim / huórn Kiærleika Gud heþur til vor aumra Syndugra / heñ ville ecke ad vier ſkulum þordiarþaſt j Syndenne / hans Vilie / Hiarta og Girnd ſie ad vier lætum aþ Syndenne / ſnuum oſſ til hans / truum hans Ordum og Fyrerheitū og hyggium oſſ j hans Syne vorum Herra Jeſu

ra Jesu Christo. Þetta er þad rietta Ol-
um sem Særónum tilheyrer/ so þau ver-
ke ecke nie suíjde/ Þui þar mz verda Hiört-
un huggud/ so þau efast ecke/ helldur ha-
fa vissa von til Syndanna fyrergiefning-
ar og eilijfs Lijfs. Þannen er nu þad fyr-
sta Embætte eda Verk þessa hins Sam-
uerska/ ad hañ er eim Predikare/ hañ bæ-
de skielfer og huggar/ so ad Hiörtun siña
Synda vegna ottast og hrædast Gud/ enn
vegna hans Nadar sem hañ hefur veitt
oss j Christo truum vier a hann og höfū
vora Huggun j hönum. Þegar Christur
hafde nu vtrieit eda fullkomnad þetta
sitt Verk j Heimenum/ og predikad Guds
Vilia/ þa fullkomnar hann og so fram-
ueigis þa adra Bifalningena/ þad annad
hans Embætte.

Sem er/ ad fornfæra sig sialfan a Hei-
lögum Krosse/ fyrer allar Veralldareñar
Synder/ so sem Johañes Skijrare nefn-
er ham fyrer þa Grein/ LAMB Guds/
þad er þad Offur sem Gud hefur sialfr
sett og skickad til þess/ ad þar mz skyll-
de bætalast fyrer allar Veralldareñar Syn-
der/ og ad Syndaremar Strafs Dauden
skyllde burt takast. Þetta Embætte lꝫt
vr Herran

ur Herran Christur j liose j þessare Epterlijkingu/þar hann seiger/Ad sa Lemst rade haffe vered lagdur vppa Eyk hins Samuerska. Þui þesse Eykur e. ecke ann ad enn Manndomurenn Christi/ sem oss atte ad bera/þad er/Dauda og Pijnu ad lijda fyrer oss.

Þannen sier þu nu huar med + af huör sum oss aumum Syndugum er Hielpenn veitt/sem er/af Guds Syne/sa semsialffan sig giefur j Daudann fyrer oss/og Bitalar fyrer vorar Synder/+ þar med kiemmer oss j sijnu Orde/ad vier skulum ottast Gud/og treysta vppa hńs Nad og Myskun/og vona ad vier munum fa Syndanna. fyrergiefning og eilijfft Lijf fyrer Christum. Þar sa Samuerske nu leggur þenna Saara + sinn Eyk/ og flytur hann til Herbergis/ þad er ecke annad enn þad ad fyrer Truna a Christum komum vier j christelega Kirkiu.

Annars Dags reiser hinn Samuerske j Burtu/og tekur tuo Peninga/ og fær þa Huusbondanum / og bidur hann ad taka vara vppa hinum siuka/og seiger/ ad ef hann leggur meira vt/ þa vilie hann Betala hönum þad þegar hann kiemur apt

ur. Þetta er su Þridia Grein þessarar Epterlijkingar j huorre vier siaum/ huad Guds christne eda christeleg Kirkia er/ * huort ad sie Kirkiunnar Embætte/ * hu-ørnen Mēñ eige ad þara med þad riettele ga/og skicka sier þar jnne.

Vor Herra Jesus er nu ecke leingur Lijkamlega hier a Jørdunne synelegur/ hann er vpprisen af Dauda/ og situr til Guds hægre Handar. Eñ huør giœter þa ams an hns auma og siuka Mans ? Þad sten dur hier/ Ham bær hann j Hendur Hwsbondanum / Þad eru aller Froomer og dyggner Predikarar og Kirkiu Þienarar/ so sem S. Pall seiger/ ad Christur sie vpp faren j Himinen/ og hafe Gafur giefed Mønnum/ sem er/ Spamenn/ Gudspiallamenn/ Hirdara/ Kiennefedur/ et ct/ so ad þr Heilogu sie skickanleger til þeirrar Embættis giordar/ med huerre Christi Lijkame kann vpp ad byggiast. Þesser hafa nu þad Embætte og þa Þionustu/ ad taka vara a þeim/sem Christur hefur ad sier teked * vm huorra Saar hann hefur bunded/allt til þess þeir eru heilbrigd er ordner/þad er/allt til þess þeir deyia j burtu vr Heime þessum/ og verda Sæ-

luhølp-

heilbrigder ordner / og Saluhólpner.

Huórnen hialpar þa Hwsbonden eda Spitals meistarens? Huór egne heþur hann þar til ad vakta so þa Siuku? Þad stend ur hier / ad sa Samuerske giefur Hwsbon danum tuo Peninga / med þeim skal hañ þiona þeim auma Manne. Þesser tueir Peningar eru ecke annad eñ þeir tueir Lærdomar vm huória ádur var talad / Lögmáled og Euangelium / þad er su Lækningen rietta / aþ huórre sa Siuke skal þa Hialp j þessum Spitalnum. So sem S. Páll aminner sinn Timotheum / 2. Tim. 2. Cap. seigande / Kostgiæþ þu ad audsyna þig þyrer Gude / riettelegan og ostraþþanlegan verka Mann / sa ed riett j sundur lide Orded Sañleiksins. S. Páll meinar hier þa Skickan sem halldenvar j Lögmálenu / þegar Oþþraner og Forn er voru þærdar / Sumt átte vpp ad brenna / sumt mátte eingēeta nema Prestar og Leuítar / sumu hiellt Leikþolked epter / eins skal þesse Skickan halldast j Predikunar Embættenu: Þar sem Menn eru at hugalauser / liþa + liggia j Syndeñe / þar heyrer Lögmáled til / þyrer þa skal setia Guds Reide og Straþþ og giöra þa hr

gódda ꝫ ſkielꝑda. Þuiad eꝑ þu lætur nockurn ſem liggur j Saurlijꝑe eda ǫdrum Glæpum ganga ſo fram/ ad þu leggur ecke þar til hans/ og hootar hǫnum ecke eilijfre Fyrerdæmningu/ þa giǫrer þu Oriett. Þu ſkallt ſtyra aꝑ Glæpe og ſancyꝑlaner med Guds Ord:/ Vilie þad ecke hialpa/ þa ſkalltu [ſo framt þu villt vera Chriſti trur Þienare] ſlijka Menn vtelykia fra Søꝑnude og Sacramente/ ꝫ halda þa ſem Heidingia.

J ǫdru lage/ þar ſem Hiǫrtun eru hrygg og eꝑaſǫm/ ſia ſijnar Synder/ jdraſt og lata ſig angra þær aꝑ Hiarta/ ꝫ vill du feigen ad þær være ogiǫrdar/ Þar ſkalltu varaſt ad vera þungur og ſtrangur/ med Lǫgmalſins Skielꝑingum/ helldur ſkalltu hugga þau Hiǫrtu mz Euangelio/ viiſa þeim til Chriſtũ/ ſem er Medalgangaren vor allra/ og fyrer hans Forþienuſtu fullkomlega boda þeim og tilſeigia fyrergieꝑning allra Synda og eilijꝑt Lijꝑ/ Eꝑ þu giǫrer ſo/ þa ertu riettr Spitals meiſtare.

Þar fyrer lijka ſo ſem þu haꝑder hier litlu einu fyrre Mynd ꝫ Lijking chriſteleg rar Kirkiu/ So ſier þu hier nu adra Mynd/ aꝑ

nd/ ab hvörre vier lærum ad vita/ hvad Predikunar eda Kirkiu Embættid sie/ad hvör Predikare edur Kirkiunnar Þienare er lijka sem Spitals meistare/ hvör ed ei skal vera nema hia siuku Folke/og añast þad. Þar heyrer til ad vera Viliagodur/ oþreyttur/ jden og astundunarsamur/ hañ skal jafnan jdka sig j Heilagre Ritningu/ og kunna riettelega ad bara med þann sanna Lærdom. Og med þui ad þr sem ecke hafa þetta Embætte/ þurfa soddan Ræktar og Vöktunar vid/ þa liggur mæst a ad þeir sie hlydner og giöre ecke so sem siuker Meñ þeir ohlydner eru/ so þeg ar Læknaren seiger þeim þeir skule forda ast ad eta og drecka þad og þad/ og gie fur þeim Lækning goda/ þa kasta þeir Lækninguñe nidur/ ꝛ hafa sijn eigen Rad eta og drecka þad þeim er skadsamlegt/ og spilla so siñe Heilsu: Slijkt skalltu ecke giöra/ Halltu Predikaran fyrer þinn Læknara/ hvörn Gud hefur skickad þier sa ed þig skal annast/ allt þangad til þu ert orden heilbrigdur og Saluholpen/ Þar fyrer skalltu vera hönum hlyden/ ꝛ fordast þad sem hann bannar þier/ Þu skallt og giæta þess ad giöra hvad hann

bydur

Byour og ſkipar/ enn þo þad ſie ſart og þier þike þungt vnder ad liggia/ þa mun þier batna og betra verda.

Enn ſo ſem þar þinſt ſtor Breſtur hia þeim Siuku/ ſem Þionuſtu og Hialpar þurþa vid/ So þinſt og ſtor Breſtur hia þeim ſem þa Fatæku eiga ad annaſt/ Þui ad ſkoda þu allan Pauadomen/ og hugleid huórt ecke er ſo/ Þar eru Biſkupar/ Doctores/Predikarar/Preſtar/ og þeirra Lijkar/aller eru þeir ſo ſem otrur þorſomunarſamur og jllur Spitals meiſtare/ ſem lætur þa aumu og ſiuku j Hungre þara/enn etur + dreckur ſialþur þad beſta. So meiga þær aumu Sæler þara ſem Gud veit/med þui ad þeir kienna ecke Gudo Ord/ helldur opſækia þeir þad/ Enn þad er þo alleina ſu Lækningen ſem oſſ giórer hrauſta og heilbrigda. Þar þyrer eru þeir Menn aumer/j Salu og Lijþe þordiarþader/ vnder ſo jllum + otruum ſpitals Meiſturum. Enn vier ſkulum þacka Gude/ hann hepur betur þorſorgad oſſ og giepid oſſ ſitt Heilaga Ord/So og viliū vier bidia Gud/ad hann giepe trua + dyggua Ordſins þienara/ og vardueite oſſ þyrer otruum Spitals Meiſtórum.

Enn þar sa Samuerske seiger / ad eþ Hwsbonden leggi meira vt/eda eykur nöck ru vid þa Peninga / þa vilie hann Bi-tala hönum þegar hann kiemur aptur. Þetta haþa þeir dæriegu Mwkar vtlagt vppa þeirra God Verk/þar þeir þikiast vilia giöra meira/enn þeir eru skyllder ad giöra. Enn þesse Ord haþa adra Mein-ing/ Eirnn þormur Predikare sem truliga kienner Guds Ord/hann skal slijkt giöra sem hañ kann/þad er/hañ hlytr ad haþa Erþide og Omak/og þa opt O þöck þar fyrer/opt lijda Sman og Vond Ord/og setia Lijþ + Gotz j Hættu. Slijkt Omak og Erþide og soddan Sman + Hætta vér dur ecke Bitölud hier j Heime/þegar Chri stur kiemur aptur / og giörer enda a þess-um jlla Heime/ þa skulu truer Ordsins Þienarar vænta þeirra Launa.

Sia /so þinnur þu nu j þessare Epter lijkingu/huör og hurlijkur þu ert/+ huad an slijk eymdar Hörmung er komen yþer Sal og Lijkama/ Þar næst huörnen og aþ huörium þu verdur leystur og þrelsad-ur. Og ad sijdustu/ huörnen þu att ad haga þier og hegda/eþ þu villt heilbrig dur verda/ + þalla ecke aptur j Olucku/

Sem

Sem er / ad þu ſim annar ſiukur Madur blyder Læknaranum/ſkicker þier epter hans Orde/til þeſſ ad þu verdur heilbrigdur med óllu/og þarɜt ecke leingur Spitalſins vid/helldur verdur Heilagur * ſæluholpen bæde j Saalu og Lijkama/ ſo ſem vier vónum og vęntum ad vier munum aller verda annars Heimo/ þyrer vorn Herra Jeſum Chriſtum/ þad veite oſſ Gud óllum ſaman/ Amen.

Bænen

DRottenn Gud Himneſkur Fader / Aþ óllu Hiarta þóckum vier þier/þad þu heþur latid oſſ lijþa þennan Tijdar tijma/a huórium þitt Heilaga Euangelium kienneſt og predikaſt/aþ huóriu vier lærum ad þeckia þiñ Fódurliga Vilia/og þijns Sonar Jeſu Chriſti / Vier bidium þig þyrer þijna oſeiganlega Miſkun/ad þu later oſſ bihallda þijnu Heilaga Orde/Og ſtyr oſſ ſo og ſtiorna med þijnum Heilaga Anda/ad allo rei Fóllum vier þar j þra/ helldr blyþum þar ſtadþaſtlega vid og verdum ſo eilijþliga Saluholpner/Amen.

Fiortanda Suñudag epter Trinitatis/ Euangelium/ Luc. XVII

Og

OG þad ſkiede ſo þa ed Jeſus gieck til Jeruſalem/ ad hann ferdadeſt j giegnum midia Samariam og Galileam. Enn ſem hann gieck jnn j nockurt Kauptun/ mættu honum tiu Lÿkþraer Menn/ huørier ed ſtodu langt fra hooфu vpp ſÿnar Radder/ z ſøgdu. Jeſu goode Meiſtäre/ Myſkuna þu oſſ. Enn ſem hann leit þa/ ſagde hann til þeirra/ Fare þier/ z ſyned ydur Kienniemønnonum. Og þad ſkiede ſo þa er þeir geingu þadan/ ad þeir vrdu hreiner. Enn eirn vt af þeim/ nær hañ ſa þad ad hañ var hreinn

hreinn orden/ snere hann aptur/ loþande Gud med hærre Raust/ og ƀiell ƀram a sijna Asianu ƀyrer Fætur Jesu/ gioran⸗de hønum þacker/og þesse var Samuerskur. Enn Jesus suarade og sagde. Huort voru ecke tiu hreinsader? Enn huar eru hiner niu? Fundust onguer adrer þr aptur snere og giæƀe Gude Dyrdena/ nema þesse Vtlendingur? Og hann sagde til hans. Stattu vpp/ z ƀar hiedan/ þuiad þijn Trua giorde þig hialplegan.

HEtta Euangelium sambliodar mi⸗og vel vid þad næsta og seinasta/ Þuiad tuent siaum vier hier/ Huad margƀalldar Plagur og Þijsler liggia a oss aumum Mannskiepnum Syndarennar vegna/ ƀramar enn a nöckrum ödrum liƀ⸗ande Dyrum a Jördunne/ Þuiad Lijkþra eda Spitelska/er alleinasta Mannleg Þij⸗na og Plaga. Þad annad er þad/ad vor Herra Jesus lætur hier j liose/ huörsu ad hann er sa Samaritem sem giarna vill z kann ad hialpa/ og ƀrelsa aƀ Syndenne z Dióƀulsins Spillingu. Epter þetta tuent

kiens⸗

kiem: hid þridia / Ad vier eigum ad kañ
ast vid Guds Velgiórninga/ þegar hann
hefur hialpad oss/ og prijsa hans Nafn
þar fyrer/ og verda ecke epter so sem þss
er níu spitelsker/ sem alldrei komu aptur
til Herrans Christum. Slijker misbruka
Nad Guds/ og spilla sialfer sijnum Eg-
num / Puiad þad hindrade þa ecke fra
Sæluhialpenne eda eilijfu Lijfe þo þeir
være Lijkþrær/ Enn þad/ ad þeir vid-
urkienna Christum ecke fyrer sinn Frelsara
og eru hónum oþacklater fyrer þennan
haleitan Velgiórning/ þad hindrar þeir
fra Sæluhialp/ + þad fordæmer þa/ Þar
fyrer skulum vier aluarlega forda oss fr
re oþacklætis Synd.

I. Fyrst þa heyrdu þier j næstu Predik
un/ huórsu ad Maduren er af Dióflenum
miog hunglega plagadur og særdur med
Syndeñe/ Bæde a Sælu + Lijkama/ so ad
hann þar af er med óllu fordiarfadur/ +
kann ecke ad hialpa sialfum sier/ helldur
enn sa Madur sem er særdur og lemstrad
ur/ og liggur fyrer Daudanum. Nu so
mijked sem Lijkaman afrærer/ þa siaum
vier a þessum tiu Spitelskum/ huórsu
hryggelega þr eru fordiarfader/ ad Hollo

og Blod er so spillt og fordiarfad j þui̅ þar þeir enn nu eru lifande/ og so eru þr sargrætelaga halldner/ad eingen Madur kann ad lijta a þa/so hönum sie ecke vidbiodur þar ad. Og med þui ad Lijkam en er Syndarennar vegna komen j soddan Veykleika/so bæde þesse Plaga og fleire adrar kunna ad skieña hann og fordiar fa/Þa skulum vier fyrst læra hier af/ad þeckia Syndarennar Art og Edle/ + vak ta oss/ad vier med eigen Syndum voru̅ sienum ecke sialfer Sök og Efne þar til/ ad soddan Plagur kome yfer oss. Þuiad/ ef annarleg medfædd Adams Synd so fordreinker vorn Lijkama / Þa meigum vier vita þad/ ad vorar eigenlegar Synder / sem vær sialfer hlödum a oss/ mune ecke ohefndar vera.

II Þad annad er þetta/ad vier eigu̅m ad vera Gude þackláter fyrer þad/ad hn̅ hefur Myskunsamlega vardueitt oss fra þessum Siukdome og ödrum þuilijkum Plagum/Þuiad ef Gud fyrer sijna Madarsamlega Verndan hamlade ecke Andskotanum/þa munde þesse Plaga og adrar fleire vera meir almennelegar en̅ þær eru. Enn þad/ad so faer eru spillter og lijkþra

lijkþraer/hia hinum ödrum ad reikna/og mestur piölde er heilbrigdur/þad er Guds Giæsku + Nad ad þacka/sem lætur nöckra þa eina plægast j soddã Siukdo me/so ad vier adrer skylldum lifa j Guds Otta fordast Syndernar/+ daglega þacka hönum hans Giæsku og Verndan.

Þuiad/ so sem Mann seiger/ Betre er heilbrigdur Lijkame eñ mijkel Audæfe. Og huör hann girnest þessa Gæfu/hann skicke sig þar til j Tijma/Misbruke hañ ecke sijna Æsku/life hann ecke j Syndeñe/Helldur hallde hann sier j Guds Otta/+ hafe eina goda Samuisku/vakte sig fra öllu jllu/og giöre þad sem Guds Ord bydur/ Þa mun Gud læta hraustan og heid arlegan Alldurdom koma epter Gudhræddra Æsku/so sem þar stendur j Psal. 34. Huör er sa sem girnest Lijfed/og giarnan vill hafa goda Daga? Vard ueittu þijna Tungu fra jllu/ og Varer þijnar ad þær tale ecke Suik. Læt af þui jlla og giör þid goda/Leita Fridarins + fylg hönum epter. Þetta er nu þ fyrsta sem þu skallt læra hier af þeim Spitelsku.

Þad añad er/ad þar vor Herra Christur so snart og vel vijliuglega hialpar

þessum Spitelsku mönnum/ þa skalltu læra þar af/ huört ad sie þns rietta Em bætte/ sem er/ad hann er þar fyrer kom en j þennan Heim/ad hann vill spilla Dio̊fulsins Giörningum/ og giarna og vel viliugur frelsa oss fra þeim eymdar Plagum sem Dio̊fullen hefur vegna Syndar eñar vthellt y steypt yfer oss. Spitelska er soddan Siukdomur sem eingen kañ ad lækna/ þar hun er fo̊st og riett Rootgro en orden/ Huiad sa sem læknast skal af þeim Siukleik/hann hlytur fa nyia Lijf og allt añad Blod nytt/ þ er öllum Læknorum omo̊gulegt. Huörnen hialpar þa vor Herra Christur ? Þad kostar hañ ecke eitt Ord/Hann giörer ecke nema hufar þ og þar med hialpar hann þessum aumu Mönnum. Annar stadar j ödrum Siukdo mum hialpar hann med Ordönum/ Hañ seiger til hins Blijnda/vertu sieandi/Til hins framlidna vnga Mans og Stulkuñar/Rijs vpp/ Til hins Limafalls siuka seiger hann/statt vpp/tak Sæng þijna/ og far j burt/ Enn hier hefur hann ecke meira vid enn hañ seiger/Fared/og synid ydur Kiennemöñönum/Eñ þeim Ordu fylger þo þad/ad strax sem þeir ganga

aþ ſtad/ þa verda þeir hreiner aþ Spitel ſkunne. Þetta er med tuennu mote miög hugguнarſamlegt/ Bæde til þeſſ ad ſia hu orſu ad vor Herra Chriſtur er liuþur og vilıugur til ad hialpa/ og huörſu ad hönum er þad auduellt. Og ſlijkt ætte ad gieþa oſſ Orſök þar til/ ad vier j Neydenne og Freiſtingönū þlyium til vors Herra Jeſum Chriſtum/ med Hiartans audmiukre Bæn/ og leitum oſſ ſo Hialpar hia hönum. Og med þui hann vill nidur briota Diöþulſins Verk/ + öll Olucka kiemur aþ Syndenne og Diöþlenum yþer oſſ þa tiaer oſſ ecke añarſtadar ad leita hial þar enn hia hönum.

Nu eþ þu ſeiger ſo/ J þeſſum Siukdome og ödrum þuilijkum þeingu Meñ þa hialp/ þegar Chriſtur gieck Perſonulega vm kring hier j Heime/ Enn nu þo Meñ bidie/ þa ſia Mann ad Spitelſka/ + mar gar þleire Meinſemder eru olæknande/ Ja ad vijſu/ Huar ſlijkt Sottarþerle rotþeſſa ſig eitt ſiñ/ þar vara þau jnn til Dauda/ Huörnen eigum vier þa ad hugga oſſ med þeſſu eda ödrum daſemdar Verkum Chriſti?

Andſuar/ Hugleid þu Höþudgrein og giñ.

Mergꝫ Mælſins: Þetta Daſemdar verk ⁊ öll önnur vÿſa oſſ a þad/ad þeckia vorn Herra Chriſtum/ ad hann ſie Dióꝼulſins Fiandmadur og Herra/ Þar ꝼyrer meigū vier taka hier aꝼ þa Huggū/ad nær hellſt ſem ad vier med riettre Tru og Bæn inn⸗ ꝼlyium til Chriſtum/þa vill hann hialpa oſſ og ꝼrelſa oſſ ꝼra Syndenne/Daudanum og Dióꝼlenum. Þetta ſkalltu læta vera þÿna hæſtu og ſtærſtu Huggun. Þuiad eꝼ vier ꝼaum Hialp j þeſſu/þa ꝼaum vier og Hialp j þui ſem minna er vert og ſtūd legt er/Ellegar minſta koſte/vier munum med hans Hialp gieta þolennodlega lid ed Siukdomen. Þuiad ꝼyrſt vill Chriſtur ad aller chriſtner ſkule vera vnder Kroſſenum/Þar næſt þa vitum vier ecke alla tÿma huad oſſ er ꝼyrer beſtu/ Vier bidium ſtundum vm Heilbrigde/ Rÿkedæme/ enn oſſ være gagnlegra til Sæluhialpar/ eꝼ ad vær værum ſiuker og ꝼatæker/ helldur enn heilbrigder og rÿker. Þad þridia er/ vier eigum ad vmbera og lÿda Vilia Guds/⁊ loꝼa hañ/ haga ⁊ hegda oſſ ſo ſem þacklæt og hlyden Börn/ Þui huar ꝼyrer vilium vier ſyrgia og gremia oſſ j ſtund⸗ legre Neyd/ med þui vier vitum ad vier

þyrer Jesum Christum verdum leyster þra þeirre eilijfu Neydenne.

Þar þyrer stendur þetta Epterdæme hier/ad vier skulum akalla Gud og bidia hann vm Hialp j huörskyns Neyd ꝛ Mot gange/ og vita ad hann mun bænheyra oss/ so þramt sem þad kiemur hans Nafne til Dyrdar og oss til Saluhialpar. Og enn þyrr enn vor Saluhialp og Guds Dyrd skule þorhindrast/þa eigum vier ad giefa oss liuflega vnder Hlydne ꝛ Þolinmæde/og setia hans Vilia þram̃ þyrer vorn/ og læta hann rada. Þad er nu sü önnur Greinen/huörsu ad Herran Christur sier aumur a þeim Spitelsku/og lækn ar þeirra Siukdom.

III Þridie Lærdomur er þesse/ ad vier skulum ecke gleyma soddan Hialp/ helld ur snua aptur med þessum Samuerska/ꝛ þacka vorum Herra Christo. Þuiad Oþacklæte er ein hellsta Salareñar Eitran og Spilling/mz huörre Satan hefur þor diarfad allra Manna Hiörtu/ad gleyma þui sem oss er vel giört/ og þegar oss geingur vel/þa erum vier athugalauser/ og ogudhrædder. Þar þyrer hefur Gud so til sett og skickad/bæde j þui gamla ꝛ nyia

Testamentinu/ad þa hann veitte Mönnum nöckurn serlegan Velgiörning/ þa liet hñ epter nöckra Minning/ eda eitthuört Teiken/ so Menn skylldu sijdur þeim Velgiörninge gleyma/ Pannen var nu Paskalambed / Vöndur Aarons/ Himna Miöled/ Huijtasunna/ Laufskala Hatijden og annad fleira/ allt þetta var sett og skickad til ad minnast a Guds Verk og Velgiörning.
Eins eru Hatijder vorar j þui nyia Testamentenu/ og Herrans Kuölldmaltijd/ ecke annad enn Aminning Guds Nadar og Velgiörninga/ Huiad þad er vor Natture/ ad huar hellst Nadr gleymer Neydenne/ þar gleymer hann og lijka Hialpenne/ og þar af kiemur ecke annad eñ ogudlegt Athugaleyse og Olucka/ og vm sijder Ofasemd og Aurulnan.

Þar fyrer eru þesser niu lijkþraer Menn setter oss hier til Epterdæmes/ Ad ef Gud hialpar oss Nadarsamlega/ þa eigum vier alldrei ad gleyma þeirre Neyd sem vier vorum j stadder/ þar epter kiemur Packlæte/ so ad vier lifum j Otta Guds/ og fordunst Syndernar/ so ad ecke falle þyngre Morgangur a oss. Og ef so kann til ad bera/ ad vier þa enn kunnum

ad

ad rata j Neyd eda annan Motgang/þa verum eke eþasamer/helldur höþum Hug Hun aþ þeirre Hialp sem Gud veitte oss ædur þyrre/og þar med Bidium og vænt um ad Gud mune enn nu þa Myskunsam lega hialpa oss. Þetta eigum vier ad læra/ꝛ hegda oss hier epter/þa mun Neyd en ꝛ Motganguren verda oss liettbær.

Þessa Historiu misbruka Papistar/og smyda hier aþ eirn Lærdom / ad Menn eige ad skriþtbera sijnar Synder þyrer Kiennemañenum/ og ödlast so þar med hreinsan aþ Syndenne. Enn þetta samhliodar miög lijtt/ Þuiad ædur enn þess er Spitelsker komu þyrer Prestana/þa voru þeir med öllu hreiner/so sem hier stend ur j Textanum/ ad þeir vrdu hreiner a Veigenum þegar þeir geingu j burtu. Eþ vier skulum nu epter Meiningu Papistanna/og þessu Epterdæme syna oss Prestönum / þ er/skriþtast þyrer þeim/ þa eigum vier ad vera hreiner ordner aþ Syndenne ædur/ og skriþtast þa epter a seirna Enn til huörs a soddan Skriþtarmæl ?

Þad annad er þetta/ ad ecke höþdu Presterner þa Magt j gamla Lögmæle nu ad hreinsa nöckurn Mann aþ Lijkþra

 ne/

ne/ þeir mættu ad eins ad skoda Folked/ + dæma þar vm huórt Meñ være fullkom-
lega hreinsader edur ei. Þuí næst hreins-
udu þeir þa hid ytra/ þad er/ Med nóck-
rum sierlegum Sidum og Fornfæringum
gafu þeir vitnisburd/ ad þeir skylldu mei
ga vera hia ódru Folke/ þar þeir voru
ádur wtskwfader og rekner + mættu ecke
hia ódrum Mónnum vera vegna þess þr
voru Spitelsker. Skule nu þesse Epter-
lyking riettelega vtleggiast vppa Papist-
anna Skriftarmál/ þa vill þad epterfyl
gia/ ad óll Hreinsan Papista er ecke nema
ein syneleg Ceremonia / og huórke kuña
þeir nóckurn Mann hreinan ad gióra eda
Syndernar ad fyrergiefa.

Enn þesse Skriftarmál voru þui af
Papistum sett og skickud/ ad þeir villdu
hafa Skriftatolls Peningen/ Þuiad þar
sem þetta Offur var alleinasta j gamla
Testamentenu lagt vppa þa Spitelsku/
huórier ad voru [þa sem nu] miøg fáer
hia ódrū Mannfióldа sem heilbrigdi var
þa toku Papistar Skriftatolls Peningen
ad huórium einum og einum Manne/ og
þeir lietu sier ecke nægia þar med ad lát-
ta Menn skriftast einu sinne a áre/ helld
ur j

ur j tuær reisur / einkum vm Fóstutijman.
Nu var lijted j Hwpe vm þetta / og var
lijdanlegt þo þeir þeinge aꝥ Mónnónum
þennan Skriꝥtatoll / hin var Fordiórꝥun
en meire / og ſa var Skaden ſtærre ſem hï
er kom aꝥ / ad þeir kiendu ſo vm Skriꝥta-
armalen / ad þau være ſo naudſynleg / og
ad an þeirra kÿñe eingen ad ꝥa Fyrergieꝥ
ning Syndanna / þar þo j Ritningunne
ſtendur ecke eitt Ord vm þau Skriꝥtar-
mal. Item / Papiſtar tóldu ꝥa Tru ꝥyr-
er Mónnum / ad Menn ſkylldu ꝥramtelia
allar vitanlegar Synder / og leyna óngu
aꝥ / Enn eꝥ Menn leyndu þar aꝥ / og ſeg-
de ecke til allra Synda / ꝥa ættu þær ecke
ad ꝥyrergieꝥaſt / Þar aꝥ vrdu ꝥatækar
Samuiſkur pijndar og plagadar / þar
þeim var vppa lagt pad ſem þeim var
omógulegt / og þordu ecke ad vænta ſier
Syndanna ꝥyrergieꝥningar ꝥyrr enn þeir
hóꝥdu allar Synder ꝥrañ taled. Þannen
var nu Folked j Pauadomenum þunglega
villt / ad Menn hielldu Syndanna ꝥyrer-
gieꝥning vera komna vnder Reikninge og
Framtólu allra Synda / ſem var omógu-
legur Hlutur / og alldrei er aꝥ Gude bijꝥal-
adur nie Boden / Þuiad pad er ſatt ſem
Dauid

Dauid ſeiger/Pſalm. 19. Huőr veit huőr ſu opt hann ſyndgar/ Hreinſa þu mig Dr otten aþ mijnum leynelegum Syndum.

Þar þyrer eru Papiſtaña Skriþtamal med þramtőlu allra Synda/aþteken/ þui ad þau eru ecke annad enn Hræſne/og eru ecke aþ Gude biþőlud nie boden. Eñ þau riettu Skriþtarmæl eru þeſſe/ ad þu iater þijnar Synder aþ Hiarta [enn ecke ad eins med Tungunne/ hun kann ad tala o satt] ſo ſem ſa Pſal. 32. gieþur oſſ Dæme/þar ſo ſeiger/ Jeg jata mijnar Synder/ og dreg ecke dulur a mitt Ranglæte/ Jeg ſagda/ Jeg vil medganga mijna Synd þyrer Drottne/ þa þyrergaþſtu mier Ranglæte minnar Syndar. Med þeſſum hætte ſkriþtadeſt Tollheimtaren j Muſterenu/alleina med ſialþū ſier/ecke þyrer nockrum Preſte/ Hann jatade ſig þyrer þeim ſem ſa jñ j Hiartad/Þad var hans Hiartans Aluara / ad hann medkiende Syndena/jdradiſt hennar/villde þeigen verda laus vid hana/ Þar epter kom Aþlauſnen/ ſo ad hann epter þennan Skriþtargang þor Riettlætur heim j ſitt Hws. Vid þſſe Skriþtarmæl ſkulum vier bliþþa/ þa mũ um vier viſſulega verda aþleyſter. Þuiad

eþ

eþ þu íðraſt Syndanna / og þu klagar þig ȝyrer Gude aȝ Hiarta / og Bidur vm Nad og Myſkun / þa vill Gud ȝullkomlega vera þier Myſkunſamur / ȝyrer Jeſu Chriſti Naȝns ſaker / og ȝyrergieȝa þier þÿnar Synder / Þad veite og gieȝe oſſ vor Elſkuleg ur Himneſkur Fader / Amen.

Bænen

HErra Gud Himneſkur Fader / þu heȝur ȝyrer þitt Bleſſada Ord og ȝyrer þa Heilögu Skÿrn Myſkunſamlega hialpad öllum oſſ ſem a þig truum / ȝra þeirre hrædelegre Spitelſku / ſem er Synden / og enn nu j Dag veiter þu oſſ Hialp og Hiaſtod j öllu þui ſem oſſ aliggur. Vier bidium þig. Vppuek og vpplys vor Hiörtu med Heilögum Anda þÿnum / ſo ad vier alldrei lætum oſſ ſoddan Velgiörning wr Minne lijda / helldur ad vier daglega Dags lißum j þÿnum Otta vonum og væntum vppa þÿna Myſkunſemie / og ætyd ſieum þier Þacklæter med godre Von og gladuæru Hiarta / ȝyrer þinn Son Jeſum Chriſtum vorn Drotten og Herra / Amen.

Fimtanda Suñudag epter Trinitatis / Euangelium / Matth. VI.

Jeſus

JEsus sagde til sinna Lærelueina. Eingen kann teuimur Herrum j senn ad þiona. Annad huort hañ aftræker þann eina og elskar hinn annan eda hann þydest þann eina og fyrerlijt/ur hinn annan. Eige giete þier Gude þionad / og þeim Mammon. Þar fyrer seige jeg ydur/ Vered eige Hugsiuker fyrer ydru Lijfe/huad þier sku lud eta og drecka/og eige helldur fyrer ydrum Lijkama/huoriu þier skulud klædast. Eda er ecke Lijfed meir enn Fædslan/og Lijkamen meir enn Klædnaduren ? Lijted a Fugla

a Fugla Loptsins þeir ed huorke sa nie
vpp skiera/ og ecke helldur saþna þeir j
Kornhlødur / og sa Himneske Fader
en hann þæder þa. Eda eru þier ecke
myklu þramar enn þeir ? Enn huør yd
ar gietur med sinne Ahyggiu auked eirne
Alen vid sijna Leingd ? Og huar til eru
þier Hugsiuker þyrer Klædnadenum ?
Hygged ad Akursins Lÿliugrøsum/ huør
nen þau vaxa/ þau vinna ecke nie spiña/
Enn jeg seige ydur/ þad Salamon j all
re sinne Dyrd/ var eige so skryddur sem
eitt aþ þeim. Og eþ Gud pryder so Gra
sed þad j Dag er a Akre/og a Morgun
verdur j Oþn kastad. Skyllde hann ecke
myklu þramar þad sama vid ydur giøra/
o þier lijteltruader? Þar þyret skulu þier
ecke hugsiuker vera/ so seigande. Huad
eigum vier ad eta/ eda huad eigum vier
ad drecka / eda med huøriu eigum vier
ad klædast ? Þuiad epter þessu øllu leita
heidnar Þioder. Og ydar Himneskur
Fader/ hann veit ad þier þurþed alls þÿsa
vid.

vid. Þar pyrer leited pyrst Guds Rijkis og hans Riettlætis/og mun ydur allt þet ta tilleggiast. Fyrer þui skulu þier ecke Ahyggiu bera pyrer Morgundeigenum/ þuiad Morgundaguren ma pyrer sialp nm sier Vmhyggiu bera. Nuorium Dei ge næger siin Þianing./

Þetta Euangelium er eitt aluarleg Aminning/ j mote Agirnd/ og Bwk sorg/ og kiennir oss ad leggia ap alla Sorg og Ahyggiu/ enn þar j staden ad porlæta oss vppa Nad og Nijskun Guds/Hañ vilie porsorga oss pyrer Mat og Dryck/og öllu ödru/eþ ad vier ad eins leitum hans Rijkis og Riettlætis/ þat næst tökum vara a voru Kalle og Embætte/og erum ecke later og nenningarlau ser j þui sem vier eigum ad vinna. Og þott Herran Christur tale ecke so sierleg vm Erpided/þa gietur hann j tuær reis ur þeirra Kiöra sem vier höpum pramyp er Fuglana og Jurtemar/sem er / Vier söp num Vistum/vier lætum Korn j Hlödur/ vier heyium/vier erpidum/vier spinnum og vepum / Þesse Kiör vill vor Herra Chris ur ad

ur ad vier skulum ecke yþergieþa/ helldur neyta þeirra/og lata Gud þorsorga/hü ørnen hann vill Bleza vort Erþide/ og þæda oss.

Enn Syner þssarar Veralldar vmbreyta þessu öllu/Gudz Ord akta þeir ecke/ i Erþidenu eru þeir later odygguer/og þeir bura/ eþ þr haþa ecke sialþer Sorg og ahyggiu/þa mune Gudz ahyggia ecke stoda/ Þar þyrer haþa þeir hina og adra Atburde/huernen þeir kuñe ad vtuega Biorg Næring/ haþa sem mestan avinning/enn hirda ecke vm þad/huad huörs og eins Kall og Embætte er/ og huad Gudz Ord og Vilie vtkreþur.

Og þad sem allra þyngst og vest er / ad Heimuren þramgeingur med öllu atrugalaus/og hurar ecke eitt siñ þar vm ad soddan Sorg og Ahyggia sie Synd/ Huör Madur þikest med riettu meiga vera agiarn/ og leita sijns Auinnings med huöriu mote sem hann kann og gietur/og þikest þo vera þorgodur christen Madur/ hann meinar þad skule ecke pared hindra hans Tru. Enn eþ þu villt heyra Sannleikan/ og vita huad hrædeleg Synd ad kiemur aþ slijkre Sorg og Ahyggiu/ þa

h . mættu

mættu læra þad hier af Herrans Christi Ordum / hañ seiger berlega / Eingen kañ ad þiona tueimur Herrum / og hann vtleg gur liosleg a hvorier ad þesser Herrar eru hvoriunn eingen j senn kañ ad þiona / Þier gieted ecke þionad Gude / og Maiñonenū / þad er Gotze og Peningum. Hier heyrer þu / ad hvor sem asetur sier ad þiona Maiñone / þad er / leitar epter Rijkdome / enn hirar ecke vm Guds Ord / eda hvad hann er Naunganum skylldugt Kiærleik-ans vegna / þeim sama er omøguleg t Gu de ad þiona. Og vor Herra Christur leg gur eñ framar þetta til / ad hvor sem vill þiona hønum Maiñon / hañ kann ecke ad eins Gude ecke ad þiona / helldur forakt-ar ꝛ. fyrerlijtur hañ Gud / Hvornen? Hvar fyrer? Eda hvar finnur þu Meñ sem sliſ ka Synd vilia taka vppa sig / ad hata Gud ꝛ fyrerlijta hann? Þeir finnast vijst / Þad eru aller Okurkallar / og Agirndar þienarar / þeir þikiast vera fullvel christ-ner / og vilia ecke heita ochristner eda illa christner.

Nu vel / Heimuren ma pryda sig so sem hann vill / þa seiger þo Christur Sann-leikan / og þad skal ecke bregdast / ad hvor sem

sem elskar Mamon/ sa hatar Gud/ og huór sem helldur sier vid Momon/sa pyr erlijtur Gud/ Þetta verdur vppa Heimen Beuÿsad/ med hans eigen Verkum. Þuiad þetta er so j Raun og Sannleika/ad huór hann elskar Gud sa helldur hans Ord/ Þar þuert a móte/ huór sem ecke helldur Guds Ord/sa kann ecke ad hrosa þui ad hañ hafe Gud pyrer Augum/hell dur pyrerlijtur hañ Gud. Huad seiger Gu ds Ord hier? Þetta/ Þu skallt elska Na unga þinn so sem sialfan þig/ ꝛ þad gie pur þier þessa Reglu/ad þu skallt breyta vid Naungan eins ꝛ þu villt ad adrer breyte vid þig. Þegar þu þionar nu hón um Mamon/og elskar Peninga/þa hird er þu ecke vm þessa Guds Befalning/og þa vtslokna og so Elskan Naungans/ ꝛ þu leitar þa alleinasta epter þijnu Gagne og þijnum Auinninge: Þannen lætur þu nu sia og merkia af Verkum þijnum/ ad þu hefur óngua Girnd nie Lyst til Guds Lógmáls/og ad þu girnest ecke annad enn þad sem þier lijkar/ ellegar munder þu þiona Guds Orde/eñ Peningenum ecke.

Þetta finst nu j óllum Hóndlónum/ ꝛ hia óllum Stiettum hærre og lægre/ ad

huør Madur ſtundar þad ſem hønum er gagnlegt/enn ecke þad hann a ad ſtunda/ edur þad ſem Naungans Kiærleike vtkre⸗ pur/ So ad allur Heimuren er nalega full ur mz Mamons Þienara/ ſem hata Gud og hann pyrerlijta / Þviad þeir giøra ogi arna/og ſo ſem nauduger þad ſem þeirra ſannur Gud bydur þm. Þar þuert a mo⸗ te/huad Mamon/huad Agirnd og Pen⸗ inga ſyke ſeiger þeim/þad giøra þeir pe⸗ ner ꝛ eru pwſer þar til/ þar til ſpara þr huørke Erpide nie Omak/alleinaſta þeſſ vegna/ ad þeir hapa þar ap Groda og Abata.

Huad kiemur þa vm ſijder ap þeſſare Mamons Þionuſtu? Huøriu launar han̄ ſijnum Mønnum ꝛ truum Þienørum? Fy⸗ rſt ſiea Meñ/ad marger hapa mykla Mæ⸗ du ꝛ ſtort Omak pyrr enn þeir græda/ſo ad þeir hapa huørke Ro nie Huijld Næt⸗ ur nie Daga/ Opt leggia þeir j hættu Lijp og Heilſu/Opt giøra þeir ranglega og oriett vegna Fiar og Peninga. Þegar nu ſo langt kiemur ad þeir eru nu ordner rijker/ þa bid pyrſta vpp byriaſt ny Hør⸗ mung/ þeir hupa þa huørnen þeir meige daglega auka og auapta þann Mamon.

Enn þegar ad Endalokõnum kiemur/og Menn hliota ad skilia hier vid/ og læta þad allt saman epter/ þa kunna þeir enn þa ecke ad verda lauser vid Mamons Þionustu/ Þa kiemur su Sorg og Ahyggia hvørnen Menn eige ad skicka hõnũ + skipta/Og allmarger aꝼ þeim aumum Mõñum haꝼa ecke þa Nad ad þeir kunna riettelega ad skipta sijnu Gotze og Peningum/ Þar verdur opt oskapa Arꝼur/ ad Gotz og Eigner koma til þeirra sem þr sijst villdu/Enn til Guds Ords/edur Fatækum Kiennemõnnum gieꝼa þeir Rijku sijst/þeim til Hialpar og Vppheldis/ so þeir mætta þui betur stunda sitt Ball og Embætte/Þeim auma arma Lazaro gieꝼa þeir ecke Mola Matar/sa skiemdar Mamon er ecke verdugur þess/ ad hañ sie haꝼdur til so godra christelegra Verka.

Þanneȝ er nu Mamons Þionusta j all an mata aum og erꝼidissõm/ hun giører Mansins Lijꝼ swrt og Beiskt/hann heꝼur alldrei godan Dag/og alldrei Ro nie adu ylld Nott nie Dag/ꝼyrr enn hañ er komen j sijna Grøꝼ/ þesse aum Kiør haꝼa þeir fram yꝼer adra/ ad þeir kunna vm stunder saker a d haꝼa goda Daga og kræsa

Hollded framar enn adrer/ þo ecke nema þa stund sem þeir eru heilbrigder/og þad þeir eru halldner fyrer Hofdingia hia hin um ódrum/ vegna Frra Rijkedæmis. Enn huórsu leinge varer þad? Læt þad vara vm tiu eda tuttugu ær/þa hefur þad enn da/og sem sagt er/þa kiemur þar opt i bland Sorg og Ahyggia/Mæda og Erf ide/ og oteliande adrar hindraner: þar fyrer er þad bæde skamlegt og aumlegt ad þiona þeim Mamon.

Nu er þar enn epter ónnur stærre Sor garneyd/huór ed med riettu ætte ad draga oss fra Mamons Prældome og Pionustu þad er þad sem hier stendur/Mamon for hindrar oss/so vier gietum ecke Gude þio nad/og þessa Samuisku hliotum vier ad bera fyrer Guds Dom/ ad vier hófum ecke Gude þionad/ecke Gud elskad/ecke haft Gud fyrer Augum/ helldur Mamon/Hu ór Domur vill þar a falla? Pad stendur Matth. 25. Par mun Guds Son straff fa slijka Mamons Pienara/seigande/ad hann hafe vered hungradur/þystur/naken aumur og i Fangelse/og þeir hafe vel gie tad veitt hónum Hialp og Huggun af Mamon / enn þeir hafe þad ecke giórt/ þar

þar byrer skule þr bara j burt + j eilijfan Elld. Sia þu/j þeñan stad leider Mañ ons þionustan þig vm sijder/ þad er ein harla stutt stund þu heþur þeñan Mamon mz hönd/ enn hlytur þa sijdan ad gialldæ hans eiliflega. Være ecke mycklu betra / ad þu værer hier blaþatækur/+ þionader Gude j þinne bataækt/þa mætter þu vera j þeirre von/ad þu munder vera hia Gu de eilijflega ?

Þar byrer aminner Herran Christur oss so hugarlætlega og aluarlega/ ad vier skulum bordast sodda Mamons þionustu og þiona helldur Gude j þañ stad/þa vil le hann borsorga oss j staden/og veita oss allt gott/Hafed [seiger hñ]öngua Sorg byrer þui huad þier skulud eta og drecka epter slijku leita Heidingiar/ sem önguan Gud haþa/+ ecke vita ad Gud vilie slijke þeim veita'+ gieþa. Eñ þier[seiger hñ] hafed Födur a Himnum/ hañ veit huörs þier þurfed med/og vill giarna gieþa yd ur þad/so sem hañ heþur alla reidu aud-synt þad þar med/ad hann heþur giefed ydur Lijkama og Lijf/ æn ydar Bonar eda nöckrar Umhyggiu/ af sinne skiærre Nad og Myskun. Nu med þui hañ veit

ad þier þurfed margs vid/ af hans Gaf
um/ handa ydrum Lÿkama og Lÿfenu/
þa vited fyrer vÿst ad hann mun giefa
ydur þad noglega/ Lÿted Fuglana Lopt
sins/ þeir safna ecke Koste og Vistum so
sem þier/ þeir sa ecke nie vpp skiera/ og
ei safna þeir j Kornhlódur/ ⁊ ydar Fad
er a Himnum hann fæder þa/ Af þui hn̄
hefur giefed þeim Lÿf og Lÿkama/ þa
giefur hann þeim þeirra Atuinnu/ Eñ hu
ad meir og framar mun hann ackta ydur
og hallda af ydur/ Þier kuñed ad þacka
hónum fyrer hans Velgiórninga/ vtbrei
da og prÿsa hans Nafn/ ⁊ boda þad fy
rer allmórgum/ Þar fyrer vered ocfader/
hañ kann ecke ad yfergiefa ydur/ Þier sku
lud fa ydar Atuinnu/ Mat og Dryck/ sie
þad ecke yferfliotanlegt og kostulegt so
sem hia þeim Mam̄ons Þionórum/ þar
liggur eingen Magt a/ Þier skulud vera
glader og med godu Giede/ og godre Heil
su af ydar einfalldre Fædu/ so vel sem hi
ner/ af sÿnum Kræsingū. Þar liggur ecke
a/ ad Meñ hafe nægd forkostulegs ⁊ kræ
seligs Matar/ Mannsins Lÿkame kann
ad lifa vid lÿted/ Þar ad eins liggur mag
ten a/ ad Fædan sie heilnæm. Þeir Rÿku
sem

sem haþa goda Daga og liþa j Sællüþe/ haþa opt Vanheilsu og veykan Lükama.

Lüka eins þa skulu þier ecke haþa a+ hyggiu þyrer Klædnadenum / ærlega ver eþ Jördune Hör + Hampur/þar eru nog legar Viller/Menn erþida spinna og veþa Nar og Dag/vered þar þyrer til þrids/þi er skulud þa þar aþ ydar part/ so þier skulud ecke vera nakter/Pviad eþ Gud hn̄ pryder og klæder so Gras + Jurter Jard arennar sem þo eru einskis verdar/ ad sa stærste Höþdinge Heimsins/er ecke so skryd dur sem þær/ huad myklu þramar mun hañ giöra þad vid ydur/ o þier lijteltru+ ader ? Læted þar þyrer linna Sorg + A+ hyggiu. Haþed ahyggiu þyrer Guds Rij+ ke/huörnen þier meiged komast þangad/ + blüþa þar vid/þad er/halldeð ydur vid Guds Ord/ og trued þui/ þa mun Gud ecke læta ydr vanta ydar daglegt Braud/ Þo so ad huör og eirn blüþe vid sitt Kall og Embætte/og sie trür og dyggur j þui sem hann a ad vinna. Gud lætur þig j Dag þa þijna Atuiñu/læt þier þad nœg la/heyrdu Guds Ord/og giör huad þijn Skyllda kreþur/ hañ vill lijka gieþa þier Atuiñu a morgun/vertu okuijden þar vm

hyra ad eins vm þitt Erfide/ þitt Viñu lag/ og lat Gud hafa Vmhyggiuna/ Hañ kann nöckud med henne ad vtrietta/ þu ecke þar. Þar fyrer legg hana af/ og prijs adu Gud sem þiñ Födur/ sa ed ecke vill yfergiefa þig/ helldur giarnsamlega forsorga þig/ og Vpphellde veita Lijfe og Líkama/ hier stundlega eñ annars Heims eilijflega.

Vier þikiunst miög mijked vtrietta mz vorre Sorg og Ahyggiu/ enn þad er hiegoma hyran. Þui þegar þu hefur Sorg ꝫ ahyggiu/ þa ertu alla reidu fallen j vantru / þui þu hyrar ad Gud hafe gleymt þier/ og ad hann hafe ecke Vmhyggiu fyrer þier/ ellegar munder þu mæla so/ Æ/ hafe minn Gud Ahyggiu fyrer mier/ fyrer huöriu skal jeg þa kuijda ? Mun jeg kunna ad giöra þad Betur enn hann? Þar fyrer vil jeg vera til Frids/ og læta mier hans Ahyggiu nægia/ Þuiad hann hefur þann Mætt/ hann kann ad giöra/ skicka og haga öllum Hlutum epter þui sem hañ vill/ þad giet jeg ecke giört/ et ct. Eñ af þui ad þu hefur mist soddan trunadar Traust vr Hiartanu/ þa ertu Sorgfullur ꝫ jhugande huörnen þu muner hialpast/

Og þar kiemur/ ad med þui ad soddan Ahyggia heþur sinn Oppruna aþ Vantru=ne/þa heþur Madur ecke neitt gott Traust til Guds/so verdur þar huorke Lucka nie Blezan a þerdum.

Gud vill ad vijsu/ ad þu skuler haþa Sorg og Umhyggiu/ ⁊ haþa allar Alær j þraine/so ad þu vel stander j þinne Stitt ett/og taker trulega vara a þijnu Kalle ⁊ Embætte/og siert ecke latur og nenningsarlaus/ otrur og odyggur so sem marger giöra/þeir ed vinna eiga og ödrum þiona/ og haþa þar þyrer þa epter a önguä Lucku nie Blezan/þui þeir haþa aþ Ody gd ödrum þionad. Þannen skapa Menn sier sialþer Oluckuna/med þui ad þeir eru otruer j þeirra Vinnu ⁊ Erþide. Sie þar þyrer huör og einn hollur og trur j sijnu Kalle og Embætte/ ⁊ vakte sig þyrer Omenksu og Odygd.

Enn þessa Sorg og Ahyggiu þyrerbydur vor Herra Christur/ad þegar þu erþidar/ og giörer huad hellst þitt Kall og Embætte vtkreþur/þa vill hann þu skuler ecke þramar meir syrgia nie kuijda/ huørda Framgang eda Lucku þu muner haþa eda hreppa þar aþ/ Þar seiger vor Herra

Christ

Christur so / Sorga þu ecke / helldur tru þu / Jeg vil haƒa ahyggiu ƒyrer þier / jeg vil læta þig ƒa þad sem þu þarƒt vid / et ct. Enn vilier þu ecke annad en ad hafa ƒa Sorg og Ahyggiu / og villt ecke trua / þa lærdu hier huada Gagn þijn Sorg z Ahyggia giörer þier. Þu kiemur önguu ödru til leidar þar med / en ad giöra þier sialƒum gra Hær og Höƒudverk / Þu Betrar þitt Mælcƒne eins þar med / so sem eƒ eitt Smamenne tekur sig vt aƒ / syrger og syter Nott og Dag / so hann mætte leingre verda / Er þad ecke agiæt Sorg z Ahyggia? Þu mætt vel harma z sorga so leinge ad þu verdur Gickur eda misser Vited þar aƒ / enn med þeirre Sorg kantu ecke ad leingia Lijkama þinn vm eina Hærs breidd:

Þannen endar nu Herran Christur þessa Amiñing / og seiger / Börn mijn / haƒed ecke Sorg og Ahyggiu ƒyrer þeim Deige a morgun kiemur / Haƒe Gud gieƒed ydur j Dag lijkamlega Atvinnu / þa vited þyer vijst / eƒ þier ad eins blijƒed vid ydart Kall z Embætte / og erƒided med Tru og Dygd / þa mun Gud og lijka eirnen haƒa vmhyggiu ƒyrer ydur a morgun / Læted

morgun

Morgundagen hafa ahyggiu fyrer þui sem hónum Ber/þad nægest ad huór Dagur hafe sijna eigen Plagu og Pianing. Sem hann villde so seigia/Þui vilie þier gremia ydur/og med Sorg og Kuijda og Ahyggiu gióra ydur sialfum Mædu og Erfidi. Þar fyrer taked ecke meire Sorg eda Ahyggiu a ydur/þier hafed nog ann ad ad bera/ vndan huóriu þier komest ecke/Fyrer Mat og Dryck + Klædum vill ydar Fader a Himnum forsorga ydur/ Hann er sa sem med sinne Vmhyggiu kan nóckud vt ad rietta/þier alls eckert.

So er nu þetta Sum̃a/og Meiningen/ Ad ef vier viliũm vera riett christner Menn/ þa skulum vier yfer alla Hlute fram̃ hafa Guds Ord oss fyrer Augum og læra af þui huórnen vier kunnum ad sa og ódlast Syndanna Fyrergiefning og Riettlæted/þar næst skulum vier taka vara a voru Kalle og Embætte. Siertu Fader og Moder/Hwsbonde eda Hwsfru/hafer þu og nóckra Hóndlan/nóckud annad Embætte/stunda þu þad vel og dyggelega/vert ecke agiarn/ecke otrur/ei fals kur/giór ónguum nóckurn Oriett/halltu óllum þijnum vid Sidseme og goda Vm-

geingne

geingne/ og hallt hier einkum vid Guds Ord/ og lat Gud hyra vm þad/ huórnen hann mun Bleza þig/ og huória Lucku hann vilie gieþa hier j þÿnu Kalle og Embætte.

Þannen vill nu Herran Christur ad aller hans christner Menn sie promer og goder/og hann vill þorsorga þeim/bæde hier stundlega eñ annars Heims eilÿþlega. Eñ þesse jlle + arge Heimur vill þad ecke so haþa/ Hañ skeyter huórke vm Guds Ord nie Guds Rÿke og Riettlæte/hann geingur ætÿd þram j þeirre sómu Vantru/ haþande Sorg og Áhyggiu þyrer stundlegre Næringu/ Þar vill so ganga so sem stendur j Psalm. 127. Forgieþens er ad standa arla vpp og sitia leinge aþtrañ/og eta Braud med Hrygd og Sorg/Þuiad Gud gieþur sÿnum Vinum þad/þegar þeir soþa/ þeir ed læta hann haþa Sorg og Áhyggiu þyrer sier. So skulum vier þordast Agirnd + Mañons Þionustu/Vakta þig þyrer Bwksorg sem kiemur aþ Vantru/ og hallt hier vid Guds Ord/leita Guds Riettlætis/ þad er/trudu Guds Ordum/ og hugga þig vid Gudz Nad og Myskun/ Þar næst tak trulega vara a þÿnu
Kalle

Kalle + Embætte/ þa mun Gud ecke allei nasta giefa þier tijmālega Atuinu + nog-legt Upphellde/ helldur mun hann og so pyrer Truna/og pyrer Nafn og Verdskull dan sijns Sonar giōra þig ad eilijfu Sa-luholpen/ Pad giefe og veite oss öllum Gud vor Himneskur Fader/ Amen.

Bænen.

DRotten Gud Himneskur Fader/Vier þóckum hier pyrer alla þijna Velgiórninga/ ad þu hefur giefed oss Lijf og Lijkama/ og af þinne Nād og Myskun þad huórtueggia allt til þessa Dags verndad og varduett. Vier bidium þig/ Tak ecke þijna Blezan fra oss/ helldur geym oss og varduett fra Agirnd og jllre Ahyggiu/Upp a þad/ ad vier kynnum ad þiona þier alleina/ elska þig/og hallda oss fastlega ad þier/enn far-urga oss ecke med jllre Afgudadyrkan og Aud-æfanna Pionustu/ Helldr so/ad vier setium alla vora Von Tru og Traust til þinnar Nādar og Myskunar/ pyrer Jesum Christum þinn Son vorn Herra/ Amen.

Sextanda Sunudag epter Tri nitatis/Euangelium/Luc. VII.

OG þad skiede so epter þad/ ad Jesus gieck til þeirrar Borgar sem kallast Naim/og hans Læresueinar geingu marger med hønum/og mykell fiolde annars Folks. Þa ed hann tok ad nalægiast Borgarhlidid/sia þu/ þad framliden Madur var boren vt/ einka Sonur sinnar Modur/og hun var Eckia/ Og mykell fiolde Borgar Manna gieck vt med henne. Enn þa ed Drottenn leit hana/ hrærdest hañ Myskunar yfer henne/og sagde til hennar. Grat þu eige. Og hann gieck þar ad/ og ahrærde Børurnar. Eñ þeir sem baru stodu vid/

Og hann sagde. Þu Vngmenne/ jeg seige þier/ ris þu vpp/ Og sa settest vpp sem Framliden var/ og tok til ad mæla/ og hann gaf hann aptur sinne Modur. Enn aller vrdu Ottaslegner/ lofudu Gud og søgdu. Spamadur myckell er a medal vor vpprisen/ og Gud hefur vitiad sijns Folks. Og þesse Saga barst vt af hønum vm allt Gydingaland/ og vm øll kring um liggiande Hierød.

Þessu Euangelio høfum vier eitt dyrlegt og agiætlegt dasemdar Verk i hvøriu vor liufe Herra Jesus Christur lætur berlega sia og merkia/ ad hann er eirn Herra yfer Daudanum/ mz þui ad hann med einu Orde vppvekur þetta Vngmenne af Daudanum/ so sem af ødrum Suefne. Og þo vier ecke kunnum ad hyggia oss vid þad/ ad slijkt mune oss vederast hier a Jørdunne/ eda vorum/ Þuiad sodd an Dasemdar verk attu ad eins ad þiena þar til/ ad Menn skylldu þeckia Christum af þeim/ ad hann sie ecke alleinasta Madur/ helldur og eirnen sannur Guds Son/

ur/ ſo ad huør Madur ſkyllde hyllaſt hn
ad og trua a hann. So er þo þeſſe vor
hæſta Huggun/ ad med þui vier aumer
Menn høfum Syndarennar vegna Daud
an fyrer oſſ/ þa ſiaum vier hier huørtueg
gia/ Fyrſt huørſu ad vor Herra Chriſtur
ſampijneſt vorum Eymdum/ ſier aumur
a oſſ/ og latur ſier Neyd þeſſarar fatæk
rar Kuinnu ganga til Hiarta. Þar næſt/
huørſu ſkiott og audvelldlega hann kann
ad frelſa fra Daudanum. Þetta huørtu-
eggia þienar oſſ j mote vorū Veykleika/
og j mote tueimur ſtorum Freiſtingum/
huøriar vid oſſ auma Menn loda alla
Daga ſem er Vantru og Efaſeme.

Vantruen kiemur af Syndenne. Med
þui ad vier aller/ ſo vel eirn ſem annar/
ſyndgum daglega og giørum Gude j mo-
te/ þa kiemur þar af ein vond Samuiſka
og Kuijde/ vier hrædunſt Gudz Reide/ kun
um ecke ad vona og vænta oſſ nockurs go
ds af hønum/ vier hølidum hn fyrer ſtran
gan Domara/ Og þo hann ſie hneigdur
til Nadar og Myſkunar/ þa hugum vier
ad hann kunne ecke ad vera oſſ lijknſam-
ur/ þuiad vier ſtyggium hann þunglega/
og erum hans Vilia ohlydner. Þetta er
ein

ein miög stor Freistne/ og liggur þungt a
oss/ Huad þetta er Syndarennar Art og
Náttura/ ad hun giörer Hiörtun skielfd
og hrædd/ So sem Heilagur Ande þar
huert a mote huggar þan/ og vpp vekur
Truna.

J giegn slijkre Freistne stodar þsse Hist
oria/ Huad þesse fatæka Kuinna hefur
man efa sina Synda vegna hafft jlla Sam
uisku/og so med sialfre sier dæmt/Ad mz
þui Gud tok fyrst fra henne hennar Mann
þar næst hennar Son/ þa være slijkt vissu
lega Syndarennar Strafs/ Hefde hun ver
ed god og from/ þa hefde Gud ecke plagt
ad hana so þunglega. Huad þesse Veyk
leike fylger vorum Lijkama/ ad jafnsnart
sem vier fornemmum Krossen og Motgan
gen/ þa kunnum vier ecke ad vænta gods
til Guds/ Vier hölldum hann fyrer vorn
Ovin/og meinum ad hann hate oss/Þar
fyrer fordunst vier hann/ og þorum ecke
ad koma fyrer hans Auglit;

Hier skalltu nu siaa huad Christur gi
rer/ Er hann nöckud ofslijdur eda gramur
vppa þessa Kuinnu/ so sem hun ætlar i
Nei/Huörsu aum og fatæk og forsyndug
sem hun er sinnar Personu vegna/mz þui

 ad hā

ad hun var stödd j soddan Sorg/ + hennar Hiarta var klemt af Neyd og Angist/ þa kann vor Herra Christur ecke añad en ad sampijnast henne/ og lætur sier hennar Eymd til Hiarta ganga/ sier aumu a Heñe og huggar hana. Þar fyrer skalltu nu læra j fyrstu/ ad vor Lausnare Jesus Christur hefur eitt vingiarnlegt astudlegt Hiarta/ sem giarnan lætur sier vora Neyd til Hiarta ganga/ + sier aumur a oss/ + þar fyrer er hann reidubuen til ad hialpa oss. Þuiad af þessare Historiu gietum vier ecke annad lært.

Þar næst skalltu yfervega med sialfū þier/ Ad ef tijmanlegur Notgangur þessarar Kuinnu gieck vorum Herra Christo so til Hiarta/ huad myklu meir og frammar mun þa su Andlega og eilijfa Neyden vor ganga hönum til Hiarta? Þuiad þ var efne og orsök/ huar fyrer hann vard Madur/ og huar fyrer hann kom j þennan Heim/ og jklæddest vöru aumu Hollde og Blode/ ad hann sæe aumur a oss/ vier sem vorra eigen Synda vegna ættum eilijflega ad blijfa j Daudanum. Þetta kunne hann ecke ad lijda/ Vor Eymd og Olucka var hans Hiarta ein olijdanleg Byrde/

de/ Þar þyrer kom hann hingad ofan af Himnum / vard Madur og do a Krossen-
um / so ad vier þyrer hann skylldum frelsast fra Syndenẽ + eilijfum Dauda.

Huor vill nu fordast eda hrædast so Vingiarnlegt Myskunarsamlegt og Föd-
urlegt Hiarta ? Huor vill efa hans Nad og Giæsku / og meina ad hann sie oss rei
dur / ellegar ad hann vilie vorra Synda vegna vera gramur vppa oss ? Være þ
hans Hiarta + Sinne/ þa hefde hañ ecke Madur orded/ þa hefde hann ecke þolad
fyrer oss a Krossenum þann Bitra + smæ narlega Dauda. Þar fyrer lærdu hier af
ad hrinda wr Hiarta þijnu allre skieme- legre Vantrw / Væntu hier og vona af
Gude alls Gods / fordast þu hann ecke/ so sem være hann omilldur og reidur/ hell
dur vona þier Nadar + Hialpar hia hm̃.

Þui vel veit hann ad þu ert eirn Syn dare/ lat þad so vera/ enn jdrast þss af
Hiarta sem þu hefr giört til þessa/ synd- ga ecke framar meir/ Ottastu Gud/ + bid
hann vm Nad/ þa skal eingen Neyd/ ein gen Motgangur vera so stor eda þungur
ad Gud mune ecke aumka sig yfer þig/ sia aumur a þier/ og veita þier Hialp + Huug

gun/ Ja/ þo þad sie eñ forþient Strafp Synda og Glæpa/ þa mun hñ þo angra þad/ so sem Spamadurenn Johel seiger. Þetta er nu sa fyrste Lærdomur/ sem þu skallt læra/ hvilijkt Hugargied og Hiarta vor Herra Christur hefur til syndugra Manna/ þegar þeim geingur illa/ og þr eru Sorgfuller ꝛ hrygguer.

Annnur Grein þessa Euangeliũ er hun/ ad lijka sem þu lærer af þessare Historiu hvornen þu ætt ad standa j mote Vantru ne/ og hafa orugt trunadar Traust a Gude/ So skalltu ꝛ lijka standa j mote Efasemdenne/ hvor ed kiemur af þui/ ad vier høfum ꝛ siaum fyrer Augonum a oss vorar Synder/ Reide Guds/ og Strafp eilijfs Dauda/ og kunnum ecke sialfer ad hialpa oss j fra slijkre Eymd og Neyd/ Vier erum ofveyker þar til/ og meir enn ofveyker. Vier høfum syndgast/og kunnum ecke ad seigia nei þar til/ Vier høfũ Daudan fyrer oss/ hia honum kunnum vier ecke ad sleppa/ Epter Daudan kiemur sa seinaste Domur/ hann ad standast þar treystum vier oss j onguan mata til. Þeg ar vor Hiørtu hugleida þetta nu riettelega/ þa hefur Madur nog ad giøra/ ad

standa

standa j mote Eþasemenne so hann þalle
ecke j hana· Hier skalltu nu alljta þetta
Euangelium + hugleida huad merkelega
Huggun þu heþur hier j Herranum Chri
sto. Sonur Eckiunar var daudur/hönum
var omógulegt ad hræra eirn Fingur/En
Herran Christur er þar/huad þm Fram=
lidna er omógulegt þad kann hañ vel ad
giöra/hann giörer ecke meira eñ þad/hañ
kallar a hann og seiger/Þu Vngmenne/
jeg seige þier/rijs vpp/og strax rijs hann
vpp/lijka so sem hann heþde soþed/stend
ur vpp/talar + geingur so sem adrer heil
brigder Menn.

Merk þetta vel/og hura vel + vand=
lega hier vm/+ hugga þig hier vid. Þui
ad þo oss veitest ecke þad/ad verda liþan
de aptur ad nyiu/ þa vier erum eitt sinn
framlidner/þa heþr þo vor Herra Jesus
Christur læted hier sia og merkia/ad hñ
er Herra yþer Daudanum/med þui ad hñ
burt driþur hann med einu Orde/og gieþ
ur Lijþed aptur. Og med þui ad vor Her
ra Christur vppueckur hier þetta Vngmen
ne aþ skiærre Myskun og Medaumkan/+
huggar þa harmþrungnu Eckiu obeden/
huad mykla þramar ber oss þa ad vona

 og

og vænta/ad hann mune vilia hialpa oss og frelsa fra eilijfum Dauda/þegar vier bidium hann þar vm/ og leitum Hialpar til hans?

Þetta er þad haleita Myskunar verk sem hann hefur viliad veita oss aumum syndugum Mönnum/ Hann do a Krossenum/ og bitalade fyrer allar Mannanna Synder/Og hier vantar nu ecke nema þ/ ad vier tökum til vor Þessa Bitalning/ hugg um oss þar vid med örugguu trunadar Trauste/og forlatum oss þar vppa. Þuiad lijka so sem Synden og Dauden fylgiast ad/og eru til samans/so eru Kietletted og Lijfed huórt hia ödru/ Huar Synden er/ þar kiemur Dauden epter/Huar eingen Synd er/ þar er eingen Daude. Nu eru allra Mannanna Synder burt teknar og bitaladar fyrer Daudan Christi/ þar fyrer er þad obrigdanlegt/ ad aller þeir sem fyrer hann hafa Syndanna fyrergiefning/ þeir hafa vissulega ad vænta eilijfs Lijfs fyrer Christum/ enn þo þeir deyie þeim lijkamlega Daudanum/Þuiad ellegar være Synden ecke med öllu burt teken/ef ad nockud af Daudanum skyllde enn nu liggia a oss Mönnonum.

Þar

Þar þyrer lijka so sem þu heyrer huörenn hier skiedur/ ad Christur vppuekur Son Eckiunnar af Dauda/ med einu Orde og giörer hann lifande/ So skalltu og trua þui/ ad Gud mune þyrer sijns Sonar Rödd vppueckia alla christna Menn af Dauda/ a þeim sijdasta Deige/ og giöra þa Sæluholpna ad eilijfu/ so sem Christur seiger/ Johañ. 5: Su Stund mun koma/ a huörre ad aller þeir sem eru j Gröfunum skulu heyra mijna Rödd/ og ganga fram/ þr sem gott hafa giört til Lijfsins Vpprisu/ og þeir sem illt hafa giört til vpprisu Domsins.

Þesse Huggun giörer ecke alleinasta chr istna Menn hugada og hrausta/ og burt tekur alla Efasemе/ helldur huggar hun þa j öllum Siukdome og Freistingum. Hier j Heime ma þad ganga so sem þad vill/ þa er oss þo þesse Von vijs og obrigdanleg/ ad mz þui vier erum þyrer Christi Dauda leyster + frelsader fra vorum Synndum/ þa munum vier og þyrer hann visselega fa og ödlast þad eilijfa Lijf.

Fyrer þessa Grein seiger og vor Herra Christur hier til þeirrar Harmþrungnu Eckiu/ j hennar hæstu og stærstu Sorg +

Neyd/ Græt þu ecke. So Hardhiartad-
ur og Omilldur er hann ecke/ ad hañ vil
ie banna Modurenne ad grata j soddan
Eymd og Motgange/ langt þar fra/ Þui
hier stendur so liosega/ ad hann hafe sied
aumur a henne/ og hennar Neyd hafe
hrært hans Hiarta til Myskunar/ et ct.
Helldur alijtur Herran Christur þad/ og
meinar/ ad hun skule vissilega og snart
fa Huggun og Hialp huórsu fa heyrd og o-
möguleg hun kañ nöckurn tijma ad vera/
þa kostar þad þo ecke nema eitt Ord/
þa fær hun aftur sinn Son/ og Fögnud-
uren verdur meire enn ádur var Sorgen
og Hrygden.

Hier skalltu nu læra/ og fullkomlega
forlata þig þar vppa/ ad þissum sömum
Ordum talar Christur til þijn og mijn og
allra christenna Manna/ sem missa annad
huórt Konu eda Börn/ Vine eda Naunga
eda sialfer eru stadder j Daudans Neyd/
Nu er þad Natturlegt ad syrgia og gra-
ta þegar so geingur til/ Enn hier stend-
ur vors Herra Jesu Christi Befalning/
græt þu ecke/ Huórnen kiemur þad til ?
Skal Moderẽ ecke grata siñ einka Son?
Skal Maderen ecke græta sijna dygdnga
fromа

kroma Kuinnu/ eda Kuinnan Mannen ?
Nei seiger Christur/ Grat þu ecke/ Huar
kyrer ? Þuiad a seinasta Deige skulu þier
sinnast aptur i betra Lijþe enn þessu/ þar
skulu þier vera til samans eilijfzlega/ þyr
er vtan alla Hrygd og Sorg. Ja/ þier
skulud ecke alleina til samans vera/ Gu-
ds Heilager Einglar/ þeir Heilógu Forþe
dur + Spamenn/ Postular og Pijslaruott
ar/ skulu vera hia ydur/ Snógt ad seigia/
aller riettruader Menn og bestur Biarne
alls Mannkyns/ og þad enn er meira/ þi
er skulud sia Gud Auglite til Auglitis.
Þar kyrer þeþur Madur óngua Orsók til
ad grata/ Vier eigum helldur ad glediast
þar vid/ og aþ Hiarta bidia kyrer oss og
óllum vorum/ ad Gud villde giefa oss sia
lugan Tijma/ ad skiliast vid þeñan Heim/
Þuiad þess kyrr sem vier þórum hied-
an/ þess snarara komunst vier til þeirrar
Dyrdar/ So snógt sem Anden lijdur vt aþ
Munnenum/ þa er hun strax hia Gude og
hans Vtuóldum Heilógum/ Enn Lijkam
en seþur hægan rolegan Sueþn/ þar til ad
Guds Sonar Ródd vppuekur hann a sijd
asta Deige/ so sem hann vppuakte nu hier
Son Eckiunnar.

Þar

Þar þyrer eigum vier ecke alleinasta ad grꝏta ecke/med þui ad vier þyrer Christú vissilega höþum þessa Von/ Helldur skullum vier [so sem Gudspiallamadurenn seger hier vm Folked] ottast ꝛ prijsa Gud sem vitiad heþur sijns Folks: Ad ottast kallast ecke ad hrædast og skielþast so sem Pioþuren skielþest þyrer Bödlenum/ Helldur Hiartanlega ad hugleida slijkan Velgiörning/og vegna slijkrar eilijþrar Vonar/vakta oss vel/so ad vier ecke mz. Syndum og Glæpum styggium Gud/ sem oss heþur gieþed so Myskunsamlega Hialp j giegn Daudanum/þyrer sinn Son Christum Jesum/ Vier eigum og ad loþa ꝛ dyrka hann þar þyrer/so ad adrer mættu koma st til soddan Truar og Kynningar og ecke skielþast þyrer Daudanū/helldur mitt j Daudanum loþa Gud og vegsama/sem oss heþur veitt og gieþed so þullkomlega og eilijþa Hialp/ Þad gieþe oss og veite Gud vor Himneskur Fader þyrer sinn Son Jesum Christum/ med Heilögum Anda sijnum/ Amen:

Bænen.

DRotten Gud Himneskur Fader/Þu sem lest
þinn Son taka a sig Mannlega Nattturu/
ad hann fyrst skyllde bitala og borga fyrer Syn
dernar vorar/þat næst sydan hialpa oss fra þm
eilyfa Dauda/ Vier bidium þig/ Lat þu oss
fullkomlega þar vppa trua og treysta/ ad lyka
so sem Herran Jesus hann vpp reiste af Dauda
Eckiunnar Son ecke vtan med einu Orde/ad hañ
mune j sama mata vppuekia oss a Deige Doms
sins/ og giöra oss eilyflega Saluholpi
na/ Amen:

Seytianda Sunnudag epter Trinitatis/Euangelium/Luc. XIIII.

OG þad skiede so/ ad Jesus gieck jñ
j Hws nockurs Phariseis Hofdin
gia a Huottdeige Brauds ad neyt
ka/ og þeir hofdu vardhalld a honum.
Og sia þu/ad Madur nockur Vatzsiuk
ur var þar frame fyrer honum. Og Je
sus andsuarade/og sagde til Lögspeking
anna/og Phariseis/ so seigande. Huort
leyfest nockud ad læfna a Huottdögū?
Enn þeir þögdu vid. Og hann tok þa
a honum

a honum/ læknade hann/ og liet hann j
burt fara/ suarade og sagde til þeirra.
Huørs ydar Asne eda Naut sem fellur j
Pytt/ er pad ecke jafnsnart vppdreiged a
Þuottdeige ? Og þeir gatu honum øng
uu þar til suarad. Enn hann sagde þessa
Epterlijking til þeirra sem bodner voru/
þa ed hann sa/ huørnen þeir møttust ept
er hinum fremstu Sætum/ seigande so til
þeirra. Nær ed þu verdur boden af ein-
huørium til Brullaups / þa set þig ecke
j hid ædsta Sæte/ kann skie/ þad annar
Heidarlegre enn þu sie bodenn af hon-
um/

um/og kome ſa ſem þier baud z. honum/ z ſeige til þijn/ Gieþ þſſum Rwm/ z hlio ter þu þa med Kinroda/ ad haþa hid yſta Sæte. Nelldur ſo/ Nær ad þu verdur bo den/ þa þar þu/ z ſet þig j hinn yſta Seſſ ſo ad þa nær ed ſa kiemur er þier baud/ þa ſeige hann til þijn/ Vinur/ þoka þier vpp betur. Þa mun þier Virding veit/ aſt hia þijnum Seſſunautum. Þuiad huør ſig ſialþan vpphepur/ hann mun ni durlægaſt/ og huør ſig lijtelæter/ han ſkal vpphaþen verda.

Þeſſu Euangelio eru þriar Grein/ er. Su þyrſta/ ad vor Herra Chriſt ur lækuar þann vatzſiuka Mann. Aunnur vm Hwijldardagen/ huar mz hañ verdur Helgadur og vanhelgadur. Þrid/ ia/ huørſu ſkadlegur Loſtur þad er/ ad ve ra Drambſamur.

I Þar vor Herra Chriſtur læknar þenna Vatzſiuka/ þad er þyrer tuær Greiner hug gunarſamlegt. Þuiad hann audſyner þar med/ ad hann er Herra yþer ollum Skiep num/ og ſlijkrar Dyrdar vill hann hellſt

neyta/ j mote Syndenne og Dioflenum: Huiad þesse Siukdomur og adrer pleire koma visselega af Syndenne. Nu med þui ad Christur tekur j burtu Siukdomen/ þa giefur hann þar med til avijsan ar/ad hann vilie og lijka j burt taka Syndena. Og hann lætur so sia og merkia sig/ad hann er eilijfur Almættugur Guds Sonur/ og er þar fyrer orden Madur/ad hann vill nidur briota Dioffulsins Verk/ og hialpa oss aumum Mañskiepnum. Fyrer sömu Grein hefur hann og giört öll sijn Dasemdar verk/ Þesse er nu vor eina Huggun/ad j hia vorum Herra Jesu Christo eigum vier ad leita/ og vænta oss Syndanna fyrergiefningar/ Huggunar og Hialpar j mote Satans Rijke og öllum hans Verkum/ Um þetta heyre þier talad opt sinnis æred um kring.

Su önnur Huggun er þesse/ad þo soddan Dasemdar verk verde ecke nu openberlega giörd a medal vor/ad so þüger Siukdomar verde med einu Orde læknader/þa hialpar Gud þo enn nu optsinnis dasamlega j sijkum og ödrum þuilijkum Siukdomum/fyrer Bæn christelegrar Kirkiu og Gudhræddra manna/so sem dagleg Dæme

me bera vitne vm. Þar þyrer skal þesse Historia og adrar þuilijkar kienna oss og aminna/ad leita Hialpar hia Gude mz vorum Bænum/ j soddan Siukdome + Neyd/ og þalla ecke strax j eþasemd/ so sem þar være eingen Hialpar von/ Sa liþer enn nu sem þa hialpade lijkamlega/+ hn̄ heþur loþad sin̄e christelegre Kirkiu ad hn̄ vilie bænheyra + hialpa/ Vier skulum ad eins bidia diarþlega/+ haþa stödnga Tru ad huad sem Gude er til Dyrdar + oss til Sæluhialpar þad mune visselega veitast oss/ huörsu olijklegt og omögulegt sem̄ þad synest þyrer Skynsemenne.
II Enn þar vor Herra læknar þennan Vatzsiuka a Hu̇ǐldar deige/ þ hallda Pharisæet rangt giört/ Þuiad þeir kalla ecke annad ad helga Hu̇ǐldardagen enn ad vera Jdiulaus/ Eñ þesse vtþyding er röng. Þad er vel satt/ ad Gud heþur þyrerbodod ad erþida a Hu̇ǐldardeigenum/ Eñ vier skulum hugleida huar þyrer? Þad kien̄ er oss þetta Ord/ad helga. Þuiad ad helga Hu̇ǐldardagen kallast þad/ad jdka sig j Heilögum Verkum a Hu̇ǐldardeigenū/ Þuiad Gud heþur so asett/ ad j Vikunne skule vera sex rumhelger Dagar/ þad er/

a þeim Dögum meigum vier vera j vorff
stundlegum Syslönum ꝛ Starþe/leita vor
rar Næringar og Atuinnu/ ꝛ þiona Ma
ganum/ so ad hann meige haþa sijna Fæ
du. Enn sa siöunde Dagur hann skal ve
ra Heilagur dagur/ a hönum eigum vier
ecke ad þiona oss sialþum eda vorum da
udlegum Lijkama/ helldur Gude/ Fyrst j
þui ad heyra hans Ord/og læra ad þeck
ia hann/ Þuiad med þui helgast Huijldar
daguren/ Og þar næst/ad vier giörum
Heilög Verk þau sem Gud heþur boded
oss og biþalad j sijnu Orde.

Þar þyrer var þad ecke oriett giört/
ad hialpa þessum Vatzsiuka a Huijldar
deige. Þuiad soddan Dasemdar verk[sem
ædur er sagt] þienar j þyrstu þar til/ ad
þeckia þar aþ Christum Guds Son/ og
prijsa Gud þyrer hann. Þar næst var þe
ra eitt riett gott Verk/med huöriu þeim
auma Manne veittest Hialp og Heilsa/
so sem Gud sierlega biþalar/ad vier skul
um þiona Naunganum huar m͛ vier gie
tum. Hier þyrer avijta Pharisei vorn Her
ra Christum oriettelega/ad hañ haþe þar
med broted Huijldardagen/ Þuiad ecke a
Madur ad vera m͛ öllu jdiulaus a Huijld
arbeigenn

ar deigenum / Fra Erþide eigum vier ad hallda oss / sem þienar til vorrar Lijfs Næringar og Atuinnu / Enn huad vier gietum giört þad sem Gude er til Lofs + Dyrdar/hans Rijke til Styrks og Eflin gar/og vorum Naunga til Gagns + Pio nustu/þad er oss ei alleinasta ecke fyrerbo ded a Hvijldardeige / helldur og so aluarlega skipad og bifalad. Og þad eru viss uleg Sannindе / ad so þunglega sem þu stygger Gud med Mannslage / Hordome/ so þunglega stygger þu hann eirnen med þui / ef þu giörer oheilög Verk a Hvijld ardeigenum / og jdkar þig ecke j godū Hei lögum Verkum.

Þar fyrer skal huör Madur læra / ad þ er almenneligt Guds Bod ad helga Huil dar dagen / edur þann Siöunda Dag / og ad þeir skulu strassast med eilijfum Dauda sem þar a mote briota / eins og a mo te ödrum Guds Bodordum / Þar fyrer / lijka sem þu alla Vikuna mætt giöra og vinna þad þu villt / til ad leita þinnar Næringar og Atvinnu / so skalltu a Huyl dardeigenum lata alla þijna Vinnu + Bu syslan falla / og alleinasta hafa med Hön dū heilagt Verk / sem er heyra Guds Ord

tala vm þad / kienna þad ódrum / og eins kannlega ad þiona sijnum Naunga / so ad hann mætte þa Rad og Hialp j ólla sijn hann naudsyniar.

Enn skoda þu og hugleid huórnen þad geingur til / Allan Pilltskap / Lauslæte / Strakskap og adrar Synder sem Madur kiemst ecke til ad gióra alla Vikuna j giegnum / þad draga Menn vndan og lata þad bijda til þess / ad fremia þad a helgum Dógum / ad spacera / leika / spila / dansa og kueda / med allre annarre Otykt og Osidseme / þa þara Menn onytin Ferd er sijnar ad forsómudu Guds Orde / þa fremia Menn Leik + Lætgiæde / adrer eru later og jdiulauser / minste partr af Mónnum er sa sem fer til Kirkiu / Guds Ord ad heyra / Aulmósu ad giefa / lesa / læra / og ódrum ad kienna / et cr. Po vita aller ad Sunnudaguren + adrar lógteknar Hatijder eru þar fyrer settar og skickadar / ad þu ætt a þeim ad gióra Heilóg Godverk sem Gud fydr j þui þridia Bodorde.

Huada Straff og Refsing sod an Synd leider epter sig þad finnur þu hia Spamannenum Jeremia / 17. Cap. Þar seiger Gud so / Ef þier vilied hlyda mier

og

og bera ecke Alyþiar a Hwijldardeigenum
i giegnum þessa Stadar Port/ helldur hel
ga hann/ og ad þier þremied eckert Erþ-
ide á þin Deige/ þa skulu Kongar + Hóþ
dingiar sem sitia a Davids Stole/ ganga
wt og jnn vm Porten þessa Stadar/ rijs-
da og þara bæde a Vógnum og Hestum/
þeir og þeirra Hóþdingiar/ med óllum
þeim sem eru j Juda og Jerusalem/ og
þesse Stadur skal byggiast eilijþlega/ þ
er ad skilia/ jeg vil giefa Luckn og Blessi
an til ydar Rijkis stiornar/ so ad þar skal
allt vera fridsamlegt/ aller Hluter skulu
ganga vel til/ bæde hia Yþerbodóronum +
so þeim Vndergiefnu/ Enn hann seiger
framneigis/ Eþ ad þier hlyded mier ecke
+ helged ecke Hwijldardagen/ + bered Alyþ
iar jnn vm Jerusalems Borgarhlid/ a
Hwijldardeige/ þa vil jeg vppuekia Elld
i hennar Portum/ og hann skal vpp brenna
Hwsen j Jerusalem/ og hann skal ecke ver
da slócktur.

Þessa Predikun skalltu vel merkia/
Spámaduren talar ecke nema vm þad/
ad þeir fluttu Byrdar vt og jnn vm Por
ten a Stadnum a Helgum Dógum/ so
Marked og Kaupskapuren skyllde halld-

ast / ꝛ hier med hindrudu þeir Folked fra Guds Þionustugiórdenne / og hann hotar þeim ad hann vilie med Strijde og Ofri de straffa þa Synd. Huilijk Refsing og Plaga meinar þu / ad koma mune yfer þa sem eckert giöra a helgum Dögum / annad eñ lifa j Ofdryckiu / leika / spila / dansa og kueda / og annad verra giöra? Þar fyrer ætte Veralldlegt Yfervalld ad giæta vel ad slijkre Guds Bifalningu / og af taka Kaup og Sölur / Ferder og Erfide / ꝛ allt annad sem Menn hindrar fra Guds Ords Heyrslu / so ad Folkenu yrde aluarlega hallded til þess / ad helga Sunnudagen og adrar Hatijder / so ad þad hrædelega Straff kome ecke yfer Land og Lyde sem Gud hotar bæde hia þessum Spamanne og vijdar annar stadar.

Þu þarft ecke ad hyra þad / ad þtta Bodord snerte alleinasta Gydinga / Sabbatz dagur kallast Huijldardagur / a hönum vill Gud Menn skule ecke vinna nie erfida / Þad sama vill Gud halldast læra so vel hia oss sem hia Gydingum / ad vier komum saman j Kirkiunne / heyrum Guds Ord / og idkum oss j þui / vppa þ ad vier og adrer mættum vara og froast

j Kyñingu

i Kynningu Guds/ + rjettelega helga hen nan Hvijldardag.

Þar pyrer skalltu leidrietta þig epter þessu/og vita/ad Gud hepur boded bæde þier og öllum oss / ad lata sig hapa eitt-asta eirn Dag i Vikunne/a huórium vier eigum ad vitia Soknarkirkiunnar og ko-ma til samans med ódrum Samchristnu til ad heyra Guds Ord / + bura vm hns Verk og Velgiórninga /akalla Gud/ og bidia hann a samt med ódrum christnum Mónnum vm almennelegar Naudsyniar/ og giora annad þad sem er Heilagt og Christelegt / + pordast allt þad sem er sillt og oheilagt. Ep vier giórum so / þa vill Gud vera oss Nytsamur/ so sem hann lopar/hia Jeremia/og Bleza oss og allt þad oss heyrer til/ + varduelta oss pyrer öllu jllu: Enn huór hann vill ecke þsseu hlyda/og dryger a þessum Deige Synder og Glæpe/Hiegoma og Pillerskap/hn ma vijsselega vænta sier Strapps og Hepndar ap Gude.

Huiad vær hópum liosleg Epterdæme pyrer oss/ a huórium vier siaum huórsu ad Gud pyrer þessa Synd strappar Land og Lyde allan Almuga/so þar er huórke

Lucka nie Blezan til Sios nie Lands/ hu-
örke j Vinnulægenu nie Bræskaparhætten-
um/ ecke j Verœgönum/ Atuinnuñe nie öd-
ru þui sem Mönnum kiemur vid / og þa
skiedur riett/ Huar fyrer vilia Menn ecke
vera Gude hlydugger/ og helga hans Huijl
dar dag so sem hann heffr skipad ? helld-
ur briota þeir hann og vanhelga miög
þunglega/ so ad opt verda a Sunnudög-
um og ödrum Hatijdum drygdar meire
Synder enn alla Vikuna j giegnum/ Enn
Menn ættu ad vera gudlegaster a helgum
Dögönum og þiona þa mest Gude/ Enn
sem sagt er/ þeir fa sijn makleg Laun/ J
ödrum Löndum geingur þad almeñelega
so til a medal Þienara og Erffidis maña/
ad þesse Dagur er þeirra sa allra meste
olucku Dagur/ þad þeir alla Vikuna fa j
sijn Erffidis laun/ þad drecka og suelgia
þeir allt saman a Sunnudeigenum/ og þar
þeir eru heilbrigder alla Vikuna j giegn-
um/ þa verda þeir a Sunnudagen skiem-
der og lemstrader/ þegar þeir drecka sig
fulla af Vijne og Aule/ leika og spila/ ell
egar giöra annad þuilijkt/ Einn misser
Höndena/ añar verdur skam̃höggúen/ þri-
die j Hel sleigen/ þannen launar Gud þim̃

Helgedaga hallded/ hia oss er valla vm slijkt ad ræda/ og vantar ei til nema eyn-en/ Vilien + Natturan vor er eins + þeir-ra sem nu er fra sagt.

Fra soddan Synd og allre annarre Vanhelgan Hvijldardagsins skulum Vier christner Menn vakta oss/ Læte sier huor og eirn þad nægia sem Gud hefur tilsett ad þu leiter þinnar Biargar og Næring ar alla Vikuna j giegnum/ enn Sunnudag-en eda Hvijldardagen hafdu til þess/ ad þijn Sal meige og so fa sijna Fædu/ og ad þu lærer nockud j Guds Orde/ Þviad allt huad þu hefur fa skilur þu epter hi er a Jördunne/ Enn huad þu heyrer + lærer af Guds Orde/ þad þienar þier til ad fa christelegan Dauda og Afgang/ og sijdan eilijfa Saluhialp: Þar fyrer skal tu ecke ad eins heyra Guds Ord vel + va-ndlega a helgum Dögum/ helldr huad þu heyrer alla Vikuna j giegnum/ þa skalltu hyra vm þad a Hvijldardeigenum/ styrk-ia þijna Tru þar med/ og betra þinn Lif nad + ar af/ og lifa æ og alla tijma Hei-laglega/ þa mun Gud giefa þier þui me-ire Luckn og Blezan j öllum sundlegum Hlutum. Þetta er sa annar Lærdomur

 þessa

þessa Gudspialls.

III Sa þridie er þesse/ þar vor Herra Christur avýtar Phariseana þyrer þra Meinad/ þegar hann sa huörnen ad huör þeirra villde vera vpp yþer ödrum/ og haþa þau þyrstu virdinga Sæte. Enn Meiningen Herrans Christi er sierdeilis þesse/ ad so sem þeir villdu vera j myklum Virdingum þyrer Mönnum/ so giördu þeir og lijka þyrer Gude/ Þeir hielldu sig þroma og riettlæta/ og meintu ad þeir þyrþtu ecke Guds Nadar vid/ Þar þyrer voru þeir stollter og dramþsamer/ ꝛ þyrerlitu huörn Man. Slijk andleg Dramþseme er ein miög skadsäleg Eiturrot/ huöria Gud kann ecke ad lijda. Og m; þui vier erum aller Syndarar/ og höþum ohyrein Hiörtu/ þa eigum vier ad audmykia oss þyrer Gude/ og bidia Gud vm sijna Nad ꝛ Miskun/ Þetta villdu ecke Pharisear giöra/ helldur villdu þeir vera sem þremstu/ so sem storlæter og dramþsamer Men plaga ad giöra/ og vera yþer öllum ödrum. Enn Herran Christur hann hotar þeim og seiger til þeirra/ ad Gud mune skipa þeim ad sitia nedst/ enn ödrum mune hann bioda ad sitia eþst/ þeir sem þess eru

eru verdnger/so sem og skiede/Huiad þeg ar Gydingar toku til ad pyrerlijta Heidin gia/og þottust vera promare og betre en þeir/þa vrdu þeir ad sitia nedst/i giepa heidnum Mönnum rwm/ sem medkiendu i jatudu sig pyrer auma Syndara/i hiell du sier vid Guds Nad sem þeim var pr= amboden j Euangelio. Þar pyrer skal hu ör Madur vakta sig pyrer Drambseme i Metnade/Huiad þad er pyrer Gude asett ad huör sialpan sig vpphepur hann skal nidurlægast/Og huör sig sialpan lijtelæck= ar/hann skal vpphapen verda. Og med þui vor Hiörtu eru so ap Syndenne spillt og pordiörpud/ ad þau vilia ætijd hætt vpp/þa skulum vier ecke pylgia þrre von dre Vanart/ helldur bidia Gud vm Nad so ad vær giætum stadeð Drambsemenne j mote.

Strax epter þetta Euangelium kie mur annar Lærdomur/ ad vier skulum giöra þeim Giestabod/eda þeim innbio da sem oss gieta veitt slijkt aptur/Helld ur Fatækum/Hölltum/Blindum og Fot lausum. Nær þu giörer þad þa lopar Herran Christur þier ad þu skuler sæll ve ra. Þesse Ord vtleggia Papistar so/ ad vier

vier med vorum godum Verkum kuñum ad þorþiena Himnarijke. Enn so sem vier hőþum adur heyrt j þui Euangelio sem talad verdur vm þañ ranglæta Mamon/ þa er eilijþt Lijþ oss vtuegad alleinasta þy rer Christi Dauda/ og þad verdur vor Eign þyrer Truna a Christum/ Og þe gar vi:r þyrer Truna hőþum þeinged ei lijþt Lijþ/ þa mun God verken verda oss endurgollden. Þañen vtþyder nu vor Her ra Christur sialþur sijn Ord/ j huőria Meining hann tale þau/ Þar hañ seiger/ Sæll ertu. Fatæker [seiger hann] gieta ecke Bitalad þier/enn þad skal þier verda Bitalad j Vpprisu Framlidenna. Þuiad Truen a Christum hun giőrer oss riettlæ ta/ þar þyrer þlytur Dauden ad vijkia j Burt/ og þar epter a kiemur Vpprisan. Þegar vier þyrer Truna erum aþ Dauda vpp risner/ þa a þeim tijma skulu őll Goduerk endurgollden verda.

Þannen vtleggur Ritningen sialþa sig lioslega / huőr sem vill giæta þar vel ad. Enn Papistar [sem opt er sagt] sia og heyra ecke nema halþpart/ellegar mundu þr medkieña mz oss/ad lijka so sem Chr isti alleina Bitalade þyrer vorar Synder a

Krossenum

Krossenum/og vtuegade oss eilijfst Lijf/ so yrdum vier alleinasta fyrer Truna a Christum ad fa og ødlast Syndanna fyrergiefning og þad eilijfa Lijfed· Verk vor meiga vera so god sem þau kunna best ad vera/ þa kunna þau huørke ad hialpa oss fra Syndenne eda leida oss til Lijfsins/ Enn þegar vier erum ordner rietlaater fyrer Truna/ þa koma Godverken epter a/ so sem godur Auextur Truarinnar/ þau vill Gud launa añars heims/ Þetta er Ritningarennar Meining med øllu/ og er hun riett og sønn.

So hafe þier nu heyrt j þessu Euangelio þriar Lærdoms Greiner/ Su fyrsta er ein huggun/ ad vier j allra handa Neyd og Motgange skulum vona og vænta oss af Herranum Christo allrar Nadar og Hialpar/ med þui hann so giarna og vel viliuglega hialpar þessum Vatzsiuka manne. Aunnur er Lærdomur/ huørnen ad Huijldardaguren eda Sunnudaguren eige ad helgast/ og huada Strafff þar vill epter koma/ ef ad vier fyrerlijtum Þetta Bodord. Su þridia er og Lærdomur og Aminning/ ad vier vøktum oss fyrer Drambseme og Metnade/ + audmykium

oss

oss fyrer Gude af Hiarta/ og bidium hñ um Nad/ þa mun hann fyrer Jesu Christi sijns Sonar skulld/ giöra oss eilijflega Saluholpna. Pad veite og giefe oss öll um vor Naduge Fader a Himnum/ fyrer sinn Son Jesum Christum/ med sijnum Heilaga Anda/ Amen.

Bænen.

DRottenn Gud vor Himneskur Fader/ Vier bid ium þig/ veit og giefe oss þinn Heilaga Anda/ lat hann styra oss og stiorna/ og hallda oss j þijnum Otta og ad vier sieum ecke drambsam er/ Helldur so/ ad vier af öllu Hiarta heyrum og lærum og medtökum þitt Ord/ og helgum Huijldardagenn riettelega/ So ad vier eitnenn fyrer þitt Heilaga Ord mættum Heilager verda/ Fyrst j þann mata/ ad vier alleina setium Tru og Trauft a þinn Son Jesum Christum/ z ð hñ sie alleinasta vort Riettlæte/ vor Endurlausn are/ Par næst/ ad vier betrum og bætum vort Lijf og Framferde epter Hliodan þyns Ords/ og fordunst allar Hneyxlaner/ jnn til þess vier fyrer þijna Nad og Myskun verdum ei lijflega Saluholpner/ Amen.

Atianda Sunnudag epter Trinitatis/ Euangelium/ Matth. XXII.

OG er Phariſearner heyrdu þad/ ad Jeſus heꝼde nidur þaggad þa Saduceos/ſamanſøꝼnuduſt þeir j eitt. Og eirn Løguitringur aꝼ þeim/ſp urde hann ad/ꝼreiſtande hans og ſagde. Meiſtare/ huørt er hid hædſta Bodord j Løgmalenu ? Enn Jeſus ſagde til hans. Pad/ad þu ſkallt elſka Drottenn Gud þinn aꝼ øllu Hiarta þijnu/ og aꝼ allre Ond þinne/ og aꝼ øllu Hugſkote þijnu/ þetta er hid ꝼyrſta og ſtærſta Bodord. Enn hitt annad er þeſſu lijkt/þad/ ad elſka ſkalltu Naunga þinn ſo ſem ſialꝼan þig.

þig. J þessum tueimur Bodordum er jnn bunded allt Løgmaal/ z Spaamennerner. Enn þa Pharisearner voru so til samans komner/spurde Jesus þa ad/og sagde. Nuad virdest ydur vm Christ/ huørs Son hann sie? Þeir søgdu hønum/Dauids. Nann sagde þa til þeirra. Nuørnen kallar Dauid hann þa j Anda einn Nerra? Þar hann seiger. Drotten sagde mÿnum Drottne. Sittu mier til hægre Nandar/þangad til ad jeg legg Ovine þÿna til Skarar Foota þinna. Nu eff Dauid kallar hann Nerra/ huørnen er hann þa hans Sonur? Og eingen gat suarad hønum einu Orde. Og eige dirffdest nockur vpp fra þeim Deige/hn framar ad spyria.

J Þessu Euangelio er allur Lærdom ur christelegrar Truar jnneffalen og bunden/ huórnen vier eigum j fyrstu ad þiona Gude riettelega/og liffa guorækelega: Þar næst huórnen vier eigum ad verda Saluhólpner/og ódlast eilÿfft Lÿff.

huỏr og huilíkur þesse Skriptlærde
hafe vered/ þad avíjsar S. Marcus lios-
lega/ ad hann hafe vered eirn godur Ma
dur/ og ad Christur hafe hafft þocknan a
hönum/ og hrosad hönum/ ad hann være
ecke langt fra Guds Rijke. Þesse same
freistar Herrans/ þad er/ hann vill heyra
huỏrnen hann suarar til þessarar Spurn-
ingar. Og þegar hañ heyrer nu Andsuar
Christi/ þa þocknast hönum þad næsta
vel/ so ad hann medkienner berlega + seig
er/ Meistare/ þu suarader riett/ Þuiad
þar er eirn Gud/ og eingen nema hann/
+ ad elska hann af öllu Hiarta/ öllu Hug
skote/ allre Sal/ öllum Mætte/ og Na-
ungan sem sialfan sig/ þad er meira vert
enn Brenneoffur og allar Forner. Þesse
Jatning lijkade Herranum Christo og so
vel/ þuiad hun var j mote Phariseis. Og
þetta hefr sa Skriptlærde talad af Hiar
ta/ og hefur fornumed med sialfum sier/
ad þad er slijkt eitt Bodord/ huỏrt vier
alldrei kunnum ad vpp fylla/ þar fyrer
seiger Gudspiallamaduren ad hann hafe
orded hryggur vid/ + huxad vm/ huỏrnen
hann kynne ad fa slijkt eitt Hiarta/ ad hñ
kynne so ad elska Gud og sinn Naunga.

Þar þyrer ſuarar vor Herra Chriſtur hön
um og ſeiger / ad hann ſie ecke langt þra
Guds Rÿke / og ſetur þraſn eina Spurn
ing þyrer hann vm Chriſtum eda Meßi-
am / til þeſſ ad hann ſkyllde þa fannan
Skilning a hönum / ſem og vel er truan-
legt / ad hann aþ þeſſare Vnderuÿſan mu
ne haþa orded Riettchriſten / og giefed
ſig þra þeim Phariſeis og til Chriſtum.
Þui þad er merkelegur Vitnisburdur og
ſtort Ord ſem vor Herra Jeſus ſeiger / þu
ert ecke langt þra Guds Rÿke.

Su þyrſta Spurning ſem þeſſe Lög-
vitringur þramſetur er vm þad hellſta
hæſta Bodord j Lögmalenu / þad er vm
þa ædſtu og beſtu Guds Þionuſtugiörd,
ſem vier aumer Menn eigum Gude ad vei
ta hier a Jördunne: Þetta er merkeleg
Spurning / og heþur miög mÿked vppa
ſier / ad Madur mætte þa riett Andſuar
þar vppa. Eþ Madur þionar Gude ri-
ettelega / þa er vÿs Von / ad þar mune
koma god Not epter / Enn þione Madur
hönum ecke riettelega / þa vill þar koma
Heþnd og Straþþ epter: Aller Meñ bÿg-
ner haþa hurad vm þetta Eþne / lÿka vel
þo heidner haþe vered. Þuiad med þui /
þeir

þeir kunnu ad sia og merkia/ ad þar være eirnhuór einn Gud/ sem skapad hefur alla Hlute/ og þeim æ og alla tijma vid Magt helldur/ þa alyktudu þeir þar af ad þann sama Gud ætti aller Menn ad heidra og dyrka. Enn j huórn mata þad skyllde skie/ þar af vissu þr ecke par/ þui þeir høfdu ecke Guds Ord fyrer sier/ Þar fyrer var eckert þ Land/ eingen sa Stadur hia heidnum Mónnum/ ad ecke hefde einhuória sierlega Guds Þionustugiörd.

J Pauadomenum/ þa vier vorum komner fra Guds Orde/ og høfdum þad ecke meir fyrer Augum/ þa gieck þad so til. Eirn huxade ad þiona Gude mz þui bætte ad fara j Klaustur og verda Munkur/ hafa sierlegt Klædasnid. Annar meinte ad þiona Gude med Føstum/ Pilagrijms göngum/ Aulmûsugiøfum til Lijknesk ia/ med Bæna akalle til Heilagra framlidenna/ So hafde nalega huór Madur sijna Tru ꝫ sijna Meining/ huar med hn̄ huxade sier Gude ad þiona.

So er og ad sia af Andsuare þessa hins Skriftlærda/ ad Gydingar hafe og eirnen haft ymsar Meiningar vm Guds Þionustugiörd/ og sumer af þeim hafa

 hall=

hallded pad þa stærstu Þionustugiörd ad fornþeira Bremneoffur og adrar Forner/ Þuiad omögulegt er ad nöckur Madur sie viss vm soddan Spurning/ ef ad Madur hefur ecke Guds Ord/ og fylger þui ecke epter.

Huör sem nu vill vita Sannleikan/ hu-ör ad sie su ædsta + besta Guds Þionustu giörd/ hann skal heyra huad vor Herra Christur seiger/ hann talar önguan hlut vm vor Verk/ sie þau huör þau vera kun-na/ ad fasta/ giefa Almusu/ plæga + te-mia sinn Lijkama [Söken er þesse/ ad þt ta og annad huilijkt kann eirn Hræsnare ad giöra/ þo hañ sie Skalkur j Hiartanu/ Þar fyrer skal eingen hallda slijkt fyrer rietta Guds Þionustu] helldur seiger hañ þetta er su allra hellsta og besta Guds Þionusta/ ad elska Gud af öllu Hiarta/ allre Sælu/ öllum Mætte/ og Maungañ so sem sialfan sig.

Huad Elska edur Kiærleikur er/ þa er huörium Manne viturlegt/ ad þad er eirn Hiartans Tilhneiging vnder huörre ad hu örke er Fals nie Svik/ Þuiad huar hellst Kiærleikuren er/ þar er Mañsins Hiarta/ Og huar sem Hiartad er/ þar er allt þ

þu

þu mætt og megnar/ þu lætur þier þad ecke þungt þikia/ þu giórer og vmlijdur giarna alla hlute þess vegna þad þier er móguleg ad lijda og giỏra/ so sem nog er Dæme til j heimenum/ huỏr sem elsk-ar Gotz og Peninga/ hann telur eckert o-mak epter sier/ þad er hónum liettbært/ ef hann ad eins bær nỏckurn Avinning. Lijka eirnen/ huar hellst tuó hiỏrtu eru j Kiærleika og vinættu saman bunden/ þa er ecke þỏrf ad bioda þeim eitt edur añad þau múna sig sialf a/ huad huỏrt þeirra kann ad vera ỏdru til Vilia og þionustu/ og þo langt sie slijkra Vina a mille/ þa eru þeir þo j hiỏrtónum so fastlegana samteingder/ ad eingen kann ỏdrum ad gleyma.
Nu vill Gud giarnan vera j vorum hi-ỏrtum/ so ad vier kynnum ad elska hañ/ ef sie so/ þa munde ei þỏrf vera ad heim ta ad oss Godverken/ vier mundum þa gi efa Aulmỏsur og allt annad giỏra þad sem vier vissum ad Gudz Vilie være. Eñ med þui ad Kiærleiken til Guds er ecke j hiartanu/ þa er oss þungt og torfellt ad veita soddan hlydne/ Vier gỏngum naud uger þar til/ vier viliũm ætijd giỏra hell
liij. dur

bur annad/eþ vier þyrdum ꝛ giætum.

Þar þyrer kallast þetta Bodord med riettu þad allra yppasta og stærsta/elleg ar su Besta og ædsta Guds Þionusta/ ad elska Gud/ad Hiartad sie med ölln oped þyrer Gude/ haþe ecke/ vite sier ecke neitt agiætara nie dyrmætara enn Gud j Him nanum/ vÿke sier huörge annarstadar/ ÿr ædest eckert annad/ setie huörke Tru nie Traust til nöckurs Hlutar annars j Heim enum/eñ alleina til Guds. Huat sem sod dan Aast og Elska er j Hiartanu/þar væ re eingen þörþ til/ ad Bioda oss eitt eda annad/vier mundum giarnsamlega og þw ser giöra þad/og vera aþ Hiarta glader ad vier eigum ad giöra þad.

Lÿka so sem þetta er nu þad hellsta og stærsta Bodord/ þa seiger vor Herra Jesus/ad annad sie þvilÿkt/sem er ad el ska Naungan sem oss sialþa. Hier heimt er Herran Jesus enn aptur ecke eitt Giörn ing/ ecke eitt Verk eda annad helldur allt Hiartad/ Huar þad er allt/þa þarþ ecke ad seigia þier huad þu skallt giöra. Hier er þad jnneþaled/villtu vera vel christen/ og liþa heilaglega gudlega/ þa þarþtu ecke ad hlaupa j Klaustur/þu þarþt ecke

ad leggia a þig Barinu/ þurþóstur/eda j annan mata ad pijna þig ï kuelia/ þar med þionar þu ecke Gude/ Þuiad Gud hefur til þess skapad Mat og Dryck og gefed þier hann/ad þu skuler hafa gagn af hónum/ ï taka hann til þijn mz þack læte epter þórfum þijnum/ enn ecke til ofhoofs eda ofneytslu/ Ecke er þórf ad þu yfergiefer Gotz og Peninga/so sem Mw kar giórdu/hallt þui sem þu att/og þar med þad þier ï ódrum til gagns ï goda/ Helldur sem þu vel til/ ad þu hager oß hegder þier so/ ad þu þioner Naunganū þar med / þa ertu viss vppa þad/ad þu hefur þionad Gude j Himerijke/ Þuiad Christur seiger hier lioslega/ad aňad Bod ord er jafnt vid þad fyrsta/ Þar fyrer el skar sa Gud sem elskar Naungan/ og huór sem Naunganum þionar/hann þio nar Gude:

Þetta er soddan Guds Þionustugiórd huória þu þarft ecke med Peningum ad kaupa/ Þad er allt komed vnder Hiarta þijnu/sinu þui ad eins til Naungans. Ein gen Madur er so lijtels hattar ad hann giete ecke veitt Gude þessa Þionustu. Am battenn/ Þionustumadurinn/Börn og Vinū

 hin

hiw haƿa lýtelmotlega Kallan/ Eñ þeg
ar ein Ambꜳtt þionar ſijnum Hwsbonda
med Tru og Dygd/ og giǒrer huad henne
er bifalad / þa þionar hun ecke alleinaſta
ſijnum Hwsbonda þar med/helldur Gude
a Himnum/þar fyrer ſkal hun ecke allein
aſta vꜳnta ſier Launa af Mǒnnǒnum/
helldur af Gude a Himnum. Eins er ꝧ
vm Barned/ huad ſkal þad giǒra ef þad
vill þiona Gude ? Þad ſkal yfer allt fra
am elſka Gud/heidra hans Nafn/ heyra
hans Ord/ Þar næſt ſkal þad vera hlyd
ed Forelldrum ſijnum/ og læta ſo Kꜳrle
lekan haƿa ſinn framgang/ þetta kallaſt
ad þiona Gude. Forelldrarner ſkulu ꝧ ve
ra Bǒrnǒnum til godrar Fyrermyndar/
giǒre gott huǒrium Manne/ pretre ǒng
uan j Kaupum eda Sǒlum/Þetta kallaſt
ad þiona Gude riettelega/ og ſlijkt vill
Gud viſſelega launa/ hier ſtundlega med
Lucku og Blezan/og annars Heims eilijf
lega. Eins er ꝧ vm Hǒfdingia/ Domara
Valldſtiorner meñ/ef þeir ſtanda ſo j fr
ra Embꜳtte/ ad Naunganum ſie til hins
goda/þa þiona þeir Gude/ þuſundſinnū
betur enn aller Munkar og allar Nunnur.

Enn lærdu hier j þuilijkre Eymd og

Neyd vier aumer Menn stadder erū. Þesse Guds Þionusta sem huör Madur giøre vel giört + prǽmed j sinne Stiett/ hun vill ecke praiñ/ þar vier ættum ad elska Gud af öllu Hiarta/ þar j staden elskum vier Gotz og Peninga/ Vürdingar og Völld/ + annad stundlegt/ og vier elskum þad so freklega ad Hiartad er fast + grooed þar vid/ so ad vier med öllu gleymum Gude/ hans Aast og Elsku og hans Bodordum/ so sem [þui verr] siñ ma. Eins er + vm þad annad Bodorded/ Þar vier eigum ad elska Naūgan so sem sialfa oss/ þar höllðum vier Kiærleikanum hia oss sialfum/ og skeytum ecke vm Naungan þar. Huad an kiemur slijk Hörmung? Hun kiemur af þui/ ad þo þesse Lærdomur sie hreinn og godur/ þa eru þo vor Hiörtu holldleg og vond/ og vilia ecke/ ja/ þau giera ecke hegdad sier epter Guds Vilia.

Þetta merkte sá Skriftlærde fullvel so sem skilia ma af S. Marco/ og seig er þar fyrer/ Ad elska Gud og Naungan af öllu Hiarta/ þad sie meira enn Brenneoffur og allar Förner/ Sem hañ villde so seigia/ Vm Offur og Fornfæringar er lijtis vert/ Huör sem hefur Peningen/ hañ

 giefur

gietur fullsnart giórt þa Guds Pionustu
þo hann sie eirn Skalkur j sijnu Hiarta.
Enn ad elska Gud og Naungan af Hiar
ta/ þad gietur Madur ecke so audvelldle
ga giórt/ja þad er oss med óllu omógu-
legt/med þui ad Hióertun vor eru full af
Syndeñe/og oss er omógulegt ad vmflyt
ta þeim.

Þar fyrer/med þui ad hañ veit Guds
Vilia/enn sier þo ad hañ gietur ecke full
komnad hann/þa er hann ecke med godu
Giede/helldur verdur hñ hryggur. Þetta
lijkar Herranum Christo vel/ so ad hann
huggar hann og seiger/ Þu ert ecke langt
fra Guds Rijke. Þuiad þetta er fyrsta
Trappa eda Grada þangad/ad vier vitu
Guds Vilia/ og þar med lærum ad vier
gietum hann ecke fullkomnad/ Þar næst
ad vier skaum oss vm kring/huórnen vier
kunnum ad komast yfer soddan Naud/ad
vor Hióertu kuñe ad vmskiptast/ so ad vi
er gietum veitt Gude sijna Pionustu/Hu-
ór hann er komen so langt/hann er ecke ei
nu komen j Himerijke/enn hann a ecke lan
gt þangad/ Huórnen verdur hónum þa
hialpad so hann komest fullkomlega þar
jnn ? Andsuar.

J þañ

J þann mata / ad hann lære huørs sonur ad Christur er / Þuiad þyrer þa sömu Grein setur vor Herra Jesus fram̄ þessa Spurning / ad hann vill leida þann Skriptlærda og alla oss fullkomlega jn̄ j Gudz Rijke. Ad Christr sie Dauids Son so sem Pharisearner suara hier / þ er vijst + satt / Þuiad han̄ ætte ad vera eitt Kuin-nu sæde / og riett næt tiurlegur Madur / mz Salu og Lijkama / Enn þetta er enn ecke nog. Huør hann veit ecke meira af Christo en̄ þetta / sa verdur alldrei frelstur fra sijnum Syndum / og ecke kiemur hann j eitt lijft Lijf. Þar fyrer framfylger Herran Christur þessare Spurningu so freklega / huørt ad Christur sie ecke meir en̄ Dauids Son / þar Dauid kallar hann þó sinn Herra / + slijkan eirn Herra / til huørs Gudz eilijfa Maiestat talar þesse Ord / ad hann skule sitia sier til hægre Handar / þangad til ad aller hans Ouiner eru komner vnder Skör hans Fota. Þesse Ord auijsa + kienna liooslega / ad Christur er ecke alleinasta Madur og Sonur Dauids hell dur er hann og lijka Herra Dauids / og iafn Gude / med þui hann situr Gude til hægre Handar.

Þetta er nu ſu rietta Kunnatta + Liſſ pyrer huória Menn kunna ad þa þad og ódlaſt/ ad Menn aþ Hiarta giete elſkad Gud og ſinn Naunga/og þa eilijþt Lijþ. Þuiad huór ſem veit ad Christur er eilijþ ur Sonur Guds/hure hann vm þar med huar þyrer hann er komen i þennan Heim og er Madur orden/Þad kienner oſſ þad Heilaga Euangelium/ad þad er þeſſ veg na ſkied/ad hañ vill giefa ſig vnder Lög mæled/og vppfylla þad þyrer oſſ. Þad er vppa oſſ lagt/ ad vier ſkulũ vppþylla þad/enn vegna vorrar Syndumſpilltrar Natturu kunnum vier þad ecke ad giöra. Nu vill þo Gud endelega ad hans Bod ord ſie halldeꝛ/ ellegar hann vill heþna þeſſ m; eilijþum Dauda. Þar þyrer vppa þad ad Guds Vilie ſkyllde þullkomnaſt/ þa vard Christur Sonur Guds Madur/ Og er þetta þ þyrſta þad Euangelium predikar þyrer oſſ.

Þar næſt kienner þad oſſ/ huórſu ad Christur eilijþur Guds Sonur heþur a Kroſſenum bitalad med ſijnum Dauda þyrer vorar Synder + þorlijkt oſſ vid ſinn Himneſka Födur.

J þridia lage kienner þad oſſ/ ad hñ ſie a

sie a þridia Deige vpprisen aþ Dauda/og
vpp stigen til Himna lijkamlega/m; Holl
de og Blode/og sitie til Guds hægre Han
dar/ þad er/ hann er eirn Herra og Gud
yfer øllum Hlutum/ so sem hann seiger/
Aller Hluter eru mier j Hendur gieþner aþ
mijnum Fødur/ og hann sender Heilagan
Anda oþan hingad/ sem þyrer Euangelij
Predikun vpplysir vor Hiørtu og giører
þau vmskipteleg/og styrker oss til ad stya
ra og stiorna øllu voru Lijþe og Fram-
þerde/ allt til þess vier verdum med øllu
Saluholpner.

Þetta er nu Euangelij Lærdomur/hu-
ør ad er myklu Dyrdlegre og huggunar-
samlegre enn hinn annar vm Lógmæled/
huørnen Madur eige ad elska Gud + sinn
Naunga/Lærdomuren Lógmælsins er ad
sønnu riettur og godur/ enn oss vantar
Matt og Megn þar til/vier gietum ecke
giørt þad/huørsu giarna sem vier viliũ/
vor Hiørtu eru steinhørd/ + vier erum aþ
Syndenne allt þormiøg þordiarþader.

Þar þyrer vijsar oss þad Heilaga E-
uangelium til Guds Sonar sem er Jesus
Christur/ huør ed Lógmæled heþur vpp-
þyllt vorra vegna/hann haþur og bitalad
þyrer

pyrer vorar Synder / og vtuegad oss Hei=
lagan Anda. Par geingur pad riettelega
til / Orsöken er pesse / Vier siaum Guds
Naad og Myskun / ad hann blijpde ecke sij
num Syne / helldur gaf hañ hrañ j Dau
dan vorra Synda vegna. Huör vill pa=
ta so Milldan og Myskunsaman Gud / t
Huör vill ecke elska hañ af öllu Hiarta ?
Og kosta kaps a / ad vera hönum hlyden
og pullkomna hans Vilia ?

Pañen vmbreyter Heilagur Ande Hiar
tanu pyrer Euangelium / so þ elskar Gud
nu / par pad hatade hann ædur og hrædd=
dest so sem sinn Ovin / eñ vill nu peigen hly
da hönum / par ædur var pad vel viliugt
ad hlyda jllum Anda og eigenlegum Vil=
ia. Og po ad obreinn Ande læte ecke af
ad locka oss / preista vor / og pella j Synd
ena / pa stendur christen Madur par a mo
te / Ellegar ef hann kann ad palla / af sij
num Veykleika / pa stendur hann vpp apt
ur / audmyker sig pyrer Gude / vidurkienn=
er Syndena / t vonar Syndanna pyrergief=
ningar pyrer Christum.

Med pessum hætte kiemst Madur riet=
telega jnn j Guds Rijke / ad vier pyrst af
Lögmalenu lærum ad peckia vorar Syn
der

der og bordiarbada Natturu/ þar næst
ad ba og ódlast Syndanna Byrergiebning
Byrer Truna a Christum/ og þann Heila=
ga Anda/sem styrker oss ad standa a mo=
te Syndenne/ og kiemur oss til ad veita
Gude hlydne og elska hann ab Hiarta/ t
vórn Naunga so sem sialba oss. Þad vei
te og giebe oss vor Gud og allrar Nad=
ar Fader/byrer Jesum Christum vorn Her
ra/ Amen.

Bænen.

HErren Gud Fader Himneskur/ Vier erum
aumer batæker Syndarar/ þinn Vilia vitum
vier/ enn ad bollkonma og giöra hann/ þar er,
um vier aldeilis til obveyker/ Sa vonde Orin
Andskoten lætur oss ecke j Fride vera/ Vort
Holld og Blod er oss obsterkt/ Þar byrer bidium
vier þig/ veit og gieb þinn Heilaga Anda j vor
Hiörtu/ so ad vier med styrke og stadbastre Tru
hölldum oss vid þinn Son Jesum Christum/
og truum oss ad ba Syndanna Fyrergiebning
Byrer hans Nafn/ og ad vier kynnum j þessum
Heime ad liba epter þynum Vilia Christelega
og Gudlega/og bær sydan eirn Christelegan Ap=
gang ab þessum auma Heime/ Amen.

Nitianda Suñudag epter Tri=
nitatis/Euangelium/Math. IX.

Jesus

JEsus stie a Skip/ og foor yfer
vm aptur/ og kom j sijna Borg.
Og sia/ ad þr færdu til hans half
visen Mann/ þann er lä j sine Reckiu.
Enn þa Jesus leit þeirra Tru/ sagde
hann til hins Halfuisna. Vertu Hug
hraustur Sonur/ þijnar Synder eru þier
fyrergiefnar. Og sia ad nockr' af Skr
iftlærdum sogdu mz sialfum sier. Þesse
Gudlastar. Og sem Jesus sa þeirra
Hugrenningar/sagde hann. Huar fyrer
hure þier so vont j ydrum Hiortum? Hu
ert er audueldara ad seigia/ þier eru þij
nar

nar Synder fyrergiefnar / Ellegar ad seigia / Stattu vpp og gack? Eñ so ad þier vited / þad Mannsins Sonur hefur Magt a Jördu til ad fyrergiefa Synd ernar / þa sagde hann til hins Nalþuisna. Statt vpp / tak j burt Sæng þijna / og gack j þitt Nws. Og hann stod vpp / og for j sitt Nws. Enn þa Folkid sa þetta / vndrade þad / z prijsade Gud / sa ed þuilijka Magt hafde Mønönū giefed.

J Þessu Euangelio heyrum vier / hu örsu ad Herran Jesus læknar einn Limafalls siukan Mann / eñ þo mz ödrum hætte enn hann var vanur ad giöra. Þuiad ædur enn þad hann giörer hñ heilbrigdan vppa Lijkaman / þa læknar hann hann vppa Sælena / og fyrergiefur hönum hans Synder / So ad huör Mad ur skule fyrst læra huad vor Herra Jesus hefur sierdeilis j Þanka / þa hann hefur þesse og önnur þuilijk Dasemdar verk giört / og huar fyrer hann hefur giört þau Og þar næst ad vier fäum þar af Tilefne ad tala vm Syndaña Fyrergiefning.

Þegar vier tólum vm vors Herra Je su dyrleg Daſemdar verk/ þa er þad al mennelegt Mal/ad hann haße giórt þau til þeſſ/ ad huór Madur ſkyllde þeckia hann aß þeim/ad hañ være meire eñ nóck ur Madur/med þuí ad óll ſlijk Daſemd arverk eru ecke Mannleg helldur Guddom leg/ Og þetta er riett talad/eß þad er ꝛ ſo riettelega vnderſtaded. Eñ þad er ecke nog/þo þu lærer ſoddan aß hans Daſem dar verkum/ad hann ſie ecke aleinaſta ein Madur/ helldur og eirnen ſannur Gud/ ſem med einu Orde kann ad vmbreyta Skiepnónum/og hialpa þeim hann vill. Þu þlytur ad leggia þetta til/ad hañ er þar ßyrer komen j þeñan Heim/og ad þe ta ſie hans Embætte hid ſierlegaſta/ ad ßrelſa oſſ aumar Mannſkiepnur allar ßra Syndenne ꝛ vallde Dióßulſins/ſo ad/þo vier ſieum ecke ſiuker vppa Lijkaman/ſo ſem þeſſe Madur var/vm huórn hier ſten dur ſkrißad/ þa ſkulum vier þo ſams in ßlyia til hans/ꝛ leita Hialpar og Hugg unar hia hónum/j giegn Syndenne ꝛ Dió ßlenum/Og ſlijkrar Hialpar hóßum vier aller ſannarlega þórß.

Vor Herra Jeſus hialpar þeſſum

kuma Manñe vppa Lÿkamann/ ſo ad þar
ſem ædur var hann voladur og veſall/ ſo
ad Menn vrdu ad bera hann a mille ſijn/
þa riſs hann nu vpp heilbrigdur/ tekur
Sæng ſijna a huörre hann heþur leiged/
og ber hana ſialþur heim. Eñ huad ættu
ad læra aþ þeſſu Daſemdarverke/ þ þſſe
kumur Madur verdur ſo hrauſtur ⁊ ſterk
ur ? Ecke annad enn þetta / ad vor Herra
Jeſus ſie eirn Herra yþer Syndenne og yþ
er Daudanum/ Þar ſeiger hann/ ædur eñ
hann giörer hañ heilbregdan/ Vertu Hug
hrauſtur/ þÿnar Synder eru þier þyrergieþ
nar/ ⁊ þa enn aptur/ So ad þier vited ad
Mannſins Sonur heþur Magt ad þyrer-
gieþa Syndernar a Jördunne/ et cet. Þet
ta er þad ſem hann vill ad þu ſkuler læ-
ra hier/ og aþ öllum ödrum hans daſem-
dar verkum/ ad þad er hans Embætte
bid ſierlegaſta/ ja/ þad er hans Vilie og
Meining/ og hann er þar þyrer komen j
þennan Heim/ ad hañ vill hialpa oſſ öll
um og þrelſa oſſ þra Syndönum og vall
de Diöþulſins/ enn þo ad vier höþum ecke
þörþ lijkamlegrar Hialpar ſo ſem þeſſe
Madur haþde.

Gud talade ſo j Paradijs/ vm Em-

Bætte þetta og Verk sijns Sonar/ Kuinn unnar Sæde [sagde hann] skal j sundur mola Höggormsins Höfud/ Og til Abra hās sagde Gud/ Ad allar Ætter Jardar skylldu verda Blezadar/ þad er/ frelsast fra Bölvanenne og Guds Reide/ fyrer þetta Sæde. Þar fyrer so opt ꝛ tijdum sem þu heyrer j Gudspiallegre Historiu/ huőrsu ad Herran Jesus hier og þar hialpar aumum Mönnum og Siukum/ þa skalltu avallt hura vm þetta hans Embætte ad hann er þar fyrer komen/ til ad hialpa oss j fra Syndenne/ þuiad Syndanna vegna kiemur Sott ꝛ Siukdomur vppa oss. Adams Synd ꝛ Euu j Paradijs forþiente Daudan/ Og med þui ad Adam ꝛ Euua gatu ecke att ödru vijs Börn enn sin þau voru sialf þa ordē/ þa höfū vier Holld ꝛ Blod/ huőrt ed af Syndenne/ sem vier erft höfum epter þau/ orded er dauđlegt Holld og Blod.

Nu liggur fleira a oss enn Dauden/ Adur enn hañ kiemur þa hliotum vier ad lijda Sotter ꝛ Siukdoma/ Neyd ꝛ Motgang/ Slijkt allt saman er ecke annad eñ Straff Syndanna huőrt vier forþienum sialfer. Þar fyrer skalltu læra hier tuent/

nt / sem er/ Eþ þu villt verda laus ☩ lid-ugur vid Siukdom eda Sott/ þa vakta þig þyrer Syndenne. Þar næst/er þad so þu heþur þorsied þig/☩ ert þallen j Syn dena / ☩ þu þar þyrer liggur vnder Straþ þenu og Reþsingenne/ þa halltu þier til Christum/þar þær þu og þinnur Syndan na þyrergieþning/Eþ giörer þu þetta þa mun þier þulluel batna.

Enn allur Heimuren/ hann geingur [þui verr] þram j sijnum Syndum/☩ ein Sen huxar vm þuilijka Ogiæþu Neyd og Hörmung sem vier bruggum oss hier med sialþer. Enn þegar Sott og Siukdomur kiemur/ þa er þad allra Manna bid þyr sta / ad leita lijkamlegra Lækninga/ enn þær hialpa optast lijted. Huar þyrer? Þuiad þu ætter þyrst/so sem skriþad sten dur j annare Croniku Bokenne vm Kong Assa/ad leita Guds/☩ sia til ad þu mæt ter verda laus vid þijnar Synder. Þegar Syndernar eru j burtu/ þa er hægra ad hialpa Lijkamanum sijdan. Ein Fikia ☩ steiktur Laukur sem Spæmaduren lagde a Ezechie Kongs Sar/ græddе þliotara og betur hans Sar/enn nöckur önnur Læk ning eda Smyrsl.

Aþ þessu er komen sa Sidvane j Christneñe/ ad siuker Menn lata giefa sier þa Heilögu Aplausn og Sacramentum. Og med þui ad Synden er su rietta Orsök til alls Siukdoms/ og þar er eingen Doctor eda Meistare sem Syndena kunne burt adþrÿfa/ Jesus er alleina þar Doctor og Meistare til/ þar fyrer er sa Sidur hia christnum Mönnum/ og er gott og Loflegt/ þeir leita vid fyrst ad verda frij og frialser fra Syndonum. Þegar þesse höfud Orsök til Siukdomsins er j burtu/ þa er riettur Tÿme til ad leita Læknïngarenar/ Enn sem sagt er/ vier synum þessu vm med öllu/ vier vilium ecke fyrst koma til Christum og fa Syndanna Fyrergiefning hia hönum. Þegar Meñ hafa leitad Læknarans/ eda þegar vier siaum ad Sotten ✝ Siukdomuren vill rada meir en Heilsan/ og Meñ eru komner so sem j Dauдan/ þa ed fyrsta læst Meñ vilia leita Guds og giöra jdran/ þar fyrer deyia so marger j burtu oforuarandis/ sem Gud Blessadur nåde.

Þui skalltu fyrst læra af þessu Euangelio/ þetta/ ad Jesus Christur hañ er sa sem hialpa kann fra Syndeñe og Diöflenum

num/Siertu nu syndugur/ og liggur þar
þyrer vnder Sott og Siukdome/ þa kom
þu til Christum/bid hann vm þyrergiefn
ing/og siā þu til/ad þu meiger j Hiarta
þijnu heyra og þiña þesse Orden/ sem hū
seiger hier/ Miñ Son vertu Hughraustur
þijnar Synder eru þier þyrergiefnar/ Ef
giörer þu þetta/ þa mun þier þullsnart
batna.

II Nu ma skie þu seiger so/ Huar þiñ
jeg Christum? Huar skal jeg leita Synd
aña þyrergiefningar? Þetta er nu annar
Partur þessarar Predikunar/ og er eirn
merkelegur dyrdlegur Lærdomur sem vier
hösum j þessu Euangelio/j hudrium ad
þalen og þolgen er öll vor Saluhialp/
Og þetta er sa Lærdomur vm hudrn Hei
muren mest þrattar a þessum Dögum:
Ecke er þörf ad tala hier vm Tyrkia/Hei
dingia nie Gydinga/med þui ad þeir ha
ba ecke Guds Ord/ og neita Christum ad
vera Guds Son/ Meñ siā ad þeir haþa
þeirra Godverk og sierlegar Guds Pion
ustugiörder/ huar med þeir þikiast Gude
þiona/ og meina sig ad haþa þess vegna
eirn Nadugan og Myskunsaman Gud.

Eñ vier og Papistar sem hudrutueggi

 iu med

ſu medkieñaſt ad Chriſtur er eilijfur Son
ur lifanda Guds/og ad hañ hafe Bitalad
a Krosſenum med ſijnum Dauda fyrer all
ar Verallðareñar Synder/vier erū o ſam⸗
þycker j þeſſare Grein/med huðriu mote
þeſſe Syndaña fyrergiefning ſem Chriſt
ur hefur vtuegad oſſ a Kroſſenum/ ſkule
vitſkiptaſt vor a medal/ eda huórnen vier
eignum ad fa hana ⁊ ódlaſt. Þui Papiſta
Meining er þeſſe/ og a þui ſtanda þeir
faſtlega/ad óll Gudz Þionuſtugiórd allar
Ceremoniur ſem eru j Pauadomenum/
Meſſur/Tijder/ Sónguar og añad þuilijk
Et forþiene Syndaña fyrergiefning. Þeir
eru og komner ſo langt/ ad þeir hielldu
Syndaña fyrergiefning da komna j Al⸗
dafnide/j Karijnum/Fóſtum/j Skriftar⸗
gange og ódrum þuilijkum Hlutum/ Eñ
þeſſe Papiſta Meining hun er med óllu
rỏng og fólſk. Þuiad Guds Ord vijſar
oſſ a añan hatt og Veg/huórnen ad vier
eignum ad fa fyrergiefning Syndaña/ſem
er med þeſſum hætte. Ad lijka ſo ſem
Chriſtur ſeiger hier til hins Limafalls ſi⸗
ka/ Vertu Hughrauſtur Sonur/ þijnar
Synder eru þier fyrergiefnar/ So hefur
hñ epter ſkiled ⁊ epter læted hier a Jórd

sinne ecki Embætte/ og eina slijka Bifaln
ing/ ad Syndernar skule og og älla tijma
i hans Orde verda oss fyrergiefnar/fyrer
Nafn þeirra sem Orded fram bera/ so
sem hann seiger sialfur Luce j sijdasta Ca-
pitula / So er þad skrifad / ad Christur
skyllde lijda/ og vpprijsa af Dauda a þrid
ia Deige/ og læra predika j sijnu Nafne
Jdran og fyrergiefning Syndanna a med-
al allra Þioda. Þesse Ord skalltu merk-
ia vel og vandlega/ Christur ætte ad deyia/og med sijnum Dauda ad bitala fyrer
vorar Synder/þad skiede j Jerusalem og
a Krossenum.

Enn huörnen vtskiptest og deilest þesse
Synda fyrergiefning sem Christur hefur
vtuegad oss a Krossenum ? Huörnen fa-
um vier hana ? Ecke med ödrum hætte
enn fyrer þa Predikun sem hann baud ad
predikast skyllde j sijnu Nafne/sem er/Jd-
ranen og fyrergiefning Syndanna.

Huad kallast Jdranen? Hun er ecke ann
ad enn þad/ad þu þecker og niedkienner þij
nar Synder/og jdrest þeirra af Hiarta/
og lijka so sem þu hafder ædur Glede og
Gaman af Syndenne/ so skalltu nu hafa
Hrygd og Angur af þui og þess vegna / ad
m v. þu

þu hefur sygt Gud og leidt yfer þig hræ
delegt og eilijft Straff. Þegar soddan
Andsygd og Hatur til vmlidena Synda
er riettelega og aluarlega komed j Hiart
ad/ þa bregstecke/ Madur fordast þa Syn
dena/ og allt þad sem Mañe er nöckur or
sök til heñar/ og hefur Hiartans Aform
og Asetning til ad bæta og betra sig + la
ta af Syndeñe.
Þetta seiger Christi skal predikast/ Þuí
ad fyrer vtan Guds Ord/ og an Heilags
Anda Styrktar og Hialpar/ kann einge
Madur ad komast so langt/ad hañ hate
Synd sijna/ Holld og Blod hefur og eir
nen þa Onatturu þa og Vanart/ad þad
hefur þocknan a Syndeñe/ + kañ ecke ad
verda saddt nie mett af heñe/ so sem ad
er Agirnd/Reide/ Saurlijfe + adrar Syn
der. En þegar Guds Ord og Lögmaled
kiemur/og openberar Guds Reide/ skyran
de fra huörsu ad Gud vill straffa þa min
stu Synd med eilijfum Dauda og Heluijsk
um Ellde/ þa rienar Lysten og Girnden
til Syndarennar/ Madur tekur þa ad
hata soddan Sialarhaska/ þad hañ skal
eilijflega þar fyrer fordæmast/ og vill
feigen þad være ogiört/ verdur hryggur/
Sorg

Sorgþullur aþ Hiarta/ og villde giarna Þordast Guds Reide og hans heþndar Straþþ/ Þetta kallast ad predika Idranena.

Lyka eins seiger Christur/ad Meñ sku le predika j hans Naþne þyrergiefning Syndanna/ Huiad med soddan Angre og Idran þorþienar Madur ecke þyrergiefningena/so sin̄ olærder Papistar þalsklega kienna/ Synden þyrergiefst ecke þar med/ eda þar þyrer/ helldur skal Syndaña þyr ergiefning predikast j Christi Naþne/þad er/þegar þu jdrast þiña Synda aþ Hiar ta/ og villder þeigen þu heþder þær ecke giort/vppa þad ad Gud ad eins villde ve ra þier myskunsamur/og þu þurþer ecke ad hrædast hans Reide/Sia/þar verdur þier kient/ad þu skuler trua a Christum/ og þyrer hans Dauda vona og vænta þier þyrergiefningar Syndanna/þa þær þu hana þyrer þessa Tru og þad Traust sem þu heþur til Guds Nadar/ enn j önguan mata þyrer þijn Verk huöriu Naþne sem þau heita. Eñ soddan Synda Fyrergief ningu naer þu alldrei/nema so sie/ad þu later þijnar Synder/jdrest þrra aþ Hiar ta/ ⁊ betrer þig/Haþer þu liþad j Agirnd

Saur-

Saurlijþe/Reide/Hatre/eda huöriar þær Synder eru sem þu villt þier verde fyrer-giefnar/ Da skalltu giöra jdran/ þad er/ lata af Syndönum/ og hata þær af Hiarta/ ellegar þarftu ecke ad hyxa ad þær mune þier ad eilijfu verda fyrergiefnar/ Þuiad þu heyrer hier Christi Bifalning/ ad Jdranen skal predikud verda. Hyxa þu ecke ad þijnar Synder mune þier verda fyrergiefnar fyrer slijka þijna Jdran/ Þuiad strax epter jdranena/ skal predikast fyrer þier Syndanna Fyrergiefning/ ecke j þijnu Nafne/ ecke fyrer þijna Jdran/ eda nöckra Forþienustu/ helldur alleinasta j Christi Nafne/ sem med sijnum Dauda bitalad hefur fyrer Syndernar. Þetta er oss kient j Euangelio epter Christi Bifalningu/ hier vid skalltu hugga þig/ medtaka þad/ trua þui/ þa muntu fa Syndanna fyrergiefning.

Þesse Tru hefur sinn Grunduöll ꝛ stijrka Styrking/ huöria Christur hefur skickad henne/ Þuiad ef villder þu af þijnu eigen Hiarta taka þessa Meining eda Þanka/ so sem giöra Tyrkiar ꝛ Gydingar/ þu þrier ed an Guds Ords og Fyrerheitis smijda sier sialfer Von/ ad Gud mune ve-

ra þins

ka þeim Nꝍdugur/ og þyrergiefa þeim Syndernar/ þa er þad ecke nein riett Tru helldur ad eins Antlun og Hugarburdur/ ꝛ so sem Reykur eda Þoka/ sem syneſt ad vera nöckud enn er þo ecke þar/ Nei/ Tru en a Christum skal ecke vera med þessu mote/ hun hefur sinn Grunduöll a nöckru sem er stadfast og stödugt.

Enn þad hvar vppa Truen er grundvölluđ/ er ecke annad enn Guds Ord og hans Fyrerheit/ þad er Almꝍttugt ꝛ kañ ecke ad bregdaſt/ so sem Esaias seiger/ Orded Drottens blyfur eilijflega/ Hvar sem þu finnur þetta Ord/ þar finnur þu vissulega Syndanna Fyrergiefning/ so fr amt sem þu medtekur þad med sannre ofadre Tru/ Þuiad so sem sagt er/ þ kañ ecke ad liuga eda ad bregdast þier.

Fyrst finnur þu Guds Ord j Kirkiuñe þar sem þad verdur openberlega kient ꝛ predikad fyrer huörium og einum sem þ girneſt. A þssu Ordenu skalltu önguan Efaseme hafa/ huört sem þu heyrer þad hef muglega/ ad Madur seiger þier þad einuñ sömlum/ eda heyrer þu þad openberlega þegar þad er predikad fyrer mörgum/ Þui þad kallast so/ Huör sem ydur heyrer so heyrer

heyrer mig/ Item/ medtaked Hellagan
Anda/Huörium þier syrergiefed Synder
nar/þeim eru þær syrergiefnar.
Þar næst finnur þu Guds Ord j Hei
lagre Skrifn/ Þui so seiger Christur sialf
ur/ Huör sem truer og verdur skijrdur/
hann verdur Saluholpen.
J þridia lage finnur þu Guds Ord i
Christi Kuölldmaltijd/ Þui þar standa
þesse Ord/ ad hans Lijkame sie vtgiefen
fyrer þig/og hans Blod sie vthellt til fy
rergiefningar þinna Synda. Þetta Ord
heyrer þu/ og med þessu Ordenu verdur
þier giefen eirn dyrmætur Fieſiodur/sem
er Christi Lijkame og Blod/j Braude og
Vijne/ huar med ad Syndanna Fyrergief
ning er þier aprekud og vtuegud a Kross
enum/so þu siert efslaus vm þad/ad hans
Pijna heyrer þier til/ og skal koma þier
til gagns + Goda.
Enn þetta skulu vera þijn Verk / ef ad
þu villt af Hiarta fa Fyrergiefning þinna
Synda / og villt ad Gud skule vera þier
Nadugur/þa varast þu Swrdeig Papist
anna/ad þu ecke med þinum ödrum god
um Verkum þijnum leiter Syndanna fyr
ergiefningar. Giördu Jdran/ læt af ad
synd

Syndga/ betra þinn Lifnad/ og bid Gud
vm sinn Heilaga Anda/ ad þu gieter giört
þad. Enn fyrer þetta skalltu ecke vona
nie vænta þier fyrergiefningar Syndanna/
Þui þar heyrer alleina til Christi Pijna +
Forþienan/ enn ecke vor Verk eda Forþie
nan/ huörsu god sem þau eru. Þar fyrer
skalltu hallda þier vid Orded/ i huöriu
þesse Forþienan er falen/ Hyra vm þijna
Skijrn/ ad þu ert skijrdur i Christi
Dauda/ Heyr Predikaner Guds Ords/
Þigg þa Heilögu Afflausn/ Gacktu til
Guds Bords/ Og huad hellst þier verdur
predikad og tilsagt hia huöriu þessarra
Stormerkia/ vt af Christo/ huad hann hef
ur giört og lided fyrer þig/ og huad gott
þu eiger ad fa og hreppa af hönum/ þui
skalltu trua/ og þar vppa skalltu forlaata
þig af Hiarta/ Þa fær þu og Sölast
vissulega Syndanna fyrergiefning. Þar
liggur og Magt a/ sem sagt er/ ad bidia
Gud vm Heilagan Anda til Jdranarenn
ar/ og ad Mann kynne ad fa Truna a Christum.
Þar fyrer skalltu ecke gleyma þier
ad bidia + seigia med audmiuku Hiarta.

Bænen.

Almætt-

Tuttugasta Sunnudag

Almættugur Eilijfur Gud/ þu sem fyrer þinn Son Jesum Christum/ Myskunsamlega hiálpader þeim halfuisna Manne bæde til Lijfsins og Sálarennar/ Jeg bid þijna ovmrædelega Millde og Myskun/ Vertu mier og sijkeins Myskunsamur og Nadugur/ og fyrergief mier allar mijnar Synder/styr þu mier og stiorna/ so ad jeg sie ecke sialfur valldande Sottar og Siukdoms edur annarar Ogiæfu og Refsingar/ Helldur lát mig Jafnlega þig otttast og hrædast/ so ad jeg mætte vera láus og fry bæde fra Stundlegu og Eilijfu Strapfe og Refsingum/ Amen.

Tuttugasta Sunnudag epter Trinitatis/ E. Matth. XXII.

JEsus sagde til yppustu Presta og Phariseana þessa Epterlijking/ og sagde til þeirra. Himnarijke er lijkt þeim Konunge/sem Brwdkaup giorde Syne sijnum. Og vtsende sijna Þiona ad kalla Bodsmennena til Brwdkaups sins/og þeir villdu ecke koma. J annad sinn sende hann vt adra þiona/og sagde. Seige þier Bodsmønnonum/ Sia ed/ mijna

mijna Maltijd hef jeg tilbwed/ mijner Vxar og Alexie eru slaktrader/ og allt er reidubwed/ komed til Brwdkaupsins. Enn þeir þorsmadu þad og geingu j burt/ eirn a sinn Bwgard/ enn annar til sinnar Syslunar/ enn hiner adrer gripu hans þiona/ og løgdu þeim Hadungar til/ og drapu þa. Enn þa Konungurenn heyrde þetta/ vard hann reidur/og sende vt sitt Herlid/ og liet þyrer þara þessum Mordingium/ z brenna vpp þrra Borg. Þa sagde hann til sinna þiona/ Brwdkauped er ad sønnu reidubwed/ enn þeir

sem bodner voru/ þeir voru ei þess verdug
er. Þar þyrer þared vt a Gatnamoten/
z biodeð til Brwdkaupsins huorium sem
þier þinned. Og hans Þionar geingu
vt a Stræten/ og saman søþnudu øllum
þeim sem þeir þundu/ Vondum og God
um. Og Brwdkauped vard þullt med
Bordsett Folk. Enn þa ed Konungurenn
gieck jnn/ad sia þa sem til Bordsins sa
tu / sa hann þar eirn Mann/eige klæd
dan med Brwllups Klæde / og sagde til
hans. Vinur/huornen gieckstu jnn hin
gad/haþande ecke Brwllaups Klæde?
Enn hann þagde. Þa sagde Kongur
en til sinna Þienara. Binded hans Hen
dur og Fætur/ og kasted hønum wt j hin
ystu Myrkur/ þar ed vera mun Oop og
Tannagnistran. Þuiad marger eru
kallader/enn þæer Vtualder.

MJna Epterlijking setur Herran Je
sus Christur þram j þessu Euan
gelio/ j huørre vier siaum/ huørn
en Heimuren heþur æ og alla tijma hag
ad

ad sier og hegdad vid Guds Ord og E-
vangelium/og huörnen hann mune eñ heg
da sier allt til hins sijdasta Dags/og hu-
ad Straff þar kom epter/og huad eñ nu
mun koma og epterfylgia/ Vppa þad ad
vier siaum oss vel vm kring/fyrerlijtum
ecke nie offsækium Guds Ord/so sem giö
rdu Gydingar / og ad vier yfer alla hlu-
te fram siaum vel til/ad vær mættum æ
sijdasta Deige finnast so sem riett Brwll
aups Folk/ j klædder riettu Brwllaups
Klæde/ + prydder christelegum Skrwda/
Med þui þad vill ecke bregdast/ad huör
hann kiemur oprÿddur + ohreinn til þessa
Brwllaups/hann verdur bunden/og hañ
mun kastast bunden j ysstu Myrkur/ hier j
Heime ma hann hylia og fela/sig/so lein
ge sem hann vill.

Vor Herra Jesus setur hier fram eina
Epterlijking vm Brwllaup/af þui ad lij
ka so sem Brwdgume og Brwdur koma
saman/og hafa ecke alleinasta Godtz og
Eigur sameigenlegar/helldur so sem Skr
ifften talar vm/ ad þar þau vöru ædur
sitt huört fyrer Ecktaskapen/ þa verda
þau nu j Hionabandenu eitt Holld. Lijka
eins vepr Guds Son giefed sig ofan til

vor Mannanna / ꝫ er orden eitt Holld ur oss/so at hann med sijnu signada Hollde heilagt giörde vort Holld / ꝫ frelsade oss fra Syndónum ꝫ eilijfum Dauda. Sod dan er þetta Brwllaup / huórt ed Kongsuren allra Konga / sa Nadugе Gud a himnum hefur tilreitt sijnum Syne / og bydur oss Mónnónum þar til / ad vier skulum vera glader / medtaka ꝫ þiggia slijka Nad og Myskun / og verda hennar niotande ad eilijfu.

Til þessa Brwllaups / þad er / til sod dan huggunar ꝫ Velgiórnings baud Gud sialfur Adam og Eun j Paradijs / þa hann predikade fyrer þeim vm Sæde Kuinnunnar / sem sundur skyllde meria Hóggorms sins Hófud / og af þeirre Predikun urdu þau Adam og Eua hiartanlega glód / huiad þau vissu / ad þau mundu liggian de verda j Syndenne og eilijfum Dauda / hefde Gud ecke hialpad þeim.

Þegar Mannkyned ox og fiólgade j Heimenum / þa budu þau Adam ꝫ Eua med sijnu fromum Sónum Seth Enoch ꝫ ódrum huórium Mañe til þessa Brwllaups / þad er / þeir vijsudu Heimenum til þessarar Huggunar / ad Gud munde a sij num

num tijma verda Madur/ giefa oss sijna Tru/ og verda eitt Holld med oss/ og þa munde Synden og Dauden taka enda/ Dioflulsins Rijke og Valld munde þa og lijka vera vte. Enn huórnen tok Heimuren þessare Predikan? Þad stendur hier/ Þeir villdu ecke koma. Þuiad so lijtel og Famennt vard christeleg Kirkia/ ad a Dögū Noa voru ecke nema atta Menn/ sem hyggudu sig vid þetta Brwllaups Bod/ Hiner adrer foru aller sinn Veg/ skeyttu huórke vm Gud nie eilijft Lijf/ Þar fyrer liet Gud Vatzfloded koma og eydelagde allt þad lifande Anda hafde/ vtan þu ad j Aurkenne var/ Soddan Enda fieck j þann tijma Euangelij Foracktan.

Nu þegar Mankyned tok ad fiólga aptur/ af Sonum Noa/ þa gieck þetta Brwllaups Bod a og alla tijma vt/ allt til Abrahams/ Þa predikade Gud sialfur/ og lofade ad hann villde giefa Abraham eitt Sæde sem Blessa skyllde alla Mēn/ og leida þa fra Bóluanenne + Reide Guds/ Þetta gieck alla tijma hia Gydingū/ ad Gud gaf þeim þa Heilógu Spamenn og Predikara/ allt til Johannem Baptistam/ huórier ed budu til Brwllaupsins / og

vijsudu Mönnum til þessarar Huggunar ad Christur Guds Sonur skyllde frelsa alla Menn wr eilijfum Dauda og Vallde Dióbulsins.

Enn huörnen toku Gydingar þessu? Huörnen breyttu þeir? Þad seiger Christur hier med liosum Ordum / Þeir forsmadu þad / og geingu j burtu / eirn a sinn Akur / annar til sijns Kaupskapar: Þad er / [so sem enn nu geingur til a þessum Dögum] Menn astundudu so miög þessa stundlega Hlute / ad þeir þar fyrer gleymdu Gude og eilijfu Lijfe. Huiad marger mundu verda miög vel christner / ef þeir legde hundradasta part Astundanar sinar a Guds Ord / þann sem þeir nu leggia a stundlega Hlute. Enn þeir ganga burt / eins lijka so sem þeir hefde ecke neitt annad ad hura nie giöra / vtan alleinasta ad astunda þetta stundlega. Þetta er ein hrædelega stor Synd / og hun vill leida epter sig þunglegt straff / so sem Kongurenn seiger hier / Mijn Maltijd er til reidu / enn þeir sem bodner voru eru hennar ecke makleger.

Nu fundust þar adrer enn verre / þeir breyttu vid Euangelium myklu verr enn hiner / Huiad þeir ecke allleinasta forsmadu þ

þu þad/ helldur og eirnen spottudu þeir
þad/og slou j hel Bods mennena þa hei
lögu Spamennn og Predikara/ einkum
þegar ad sijdasta tijma kom/ og Christ-
ur villde openber verda. Þuiad þad var
þeim omögulegt ad lijda/ ad Men̄ skyll-
du predika og seigia/ad eingen yrde Sa-
luholpen þyrer Lögmaled. Þessu villdu
Gydingar j önguan mata trua/ og ecke
lijda ad slijkt være predikad/þr slou þar
þyrer j hel Spamennena/ þan̄ gamla Za
chariam Födur Johan̄is/Johan̄em Skij
rara/ Postulana/ Jæ/ sialþan Christum
Guds Son. Þar kom þa Straþþ vm sij
der/ad Romueriar komu/þoreyddu þessū
Mordingium/ + brendu vpp þeirra Stad
so ad Judadomuren er sijdan nidurlagdur
allt til sijdasta Dags/ og kiemst allderi a
Fætur aptur.

Sia/þannen straþþade Gud þoracktu
ein Euangelij/og ad Menn villdu ecke ko
ma til þessa Brwllaups. Vaktadu þig
þyrer slijku/ þyretlijt ecke Euangelium so
þu haþer meire Astundan a stundlegum
Hlutum en̄ a þui. Lat þad vera þin̄ Fie
siod/og þinn besta Dyrgrip/og vert ecke j
þeirra Selskap sem þad oþsækia/ Huiad

hier ser þu huörnen Gud hegur þad straf
fad. Og er þetta þad fyrsta Epterdæ-
me sem Herran Christur setur fram fyrer
þig hier til Viduörunar.

Þegar Brwllauped er nu fwed til / + Sonur Guds er Madur orden / og Euan-
gelium er predikad / ecke alleinasta a med-
al Gydinga / helldur vm allan Heimen / +
aller Menn eru bodner til Brwllaupsins /
þa giörer vor Herra Jesus oss nu Amin-
ing / ad þar sie enn Vode og Fordiarfan
a ferdum / og fyrer henne skule vier vakta
oss. Hiner villdu ecke koma / Vier erum
bodner fyrer Euangelium / og vier erum
komner til Brwllaupsins / Þuiad vier erū
skijrder j Nafne Christi og hans Dauda.
Hier liggur nu framueigis magten a / ad
vier giætum ad oss sialfum / huört vier er
um riettelega prydder til Brwllaupsins:
Þuiad Herran Christur talar hier vm ein
Giest sem komen var til Brwllaupsins /
og med þui hann hafde ecke Brwllaups
Klæde / þa vard hann vtreken / bunden og
kastadur j ystu Myrkur. Vier skulum ecke
taka so vpp Orden Christi / ad nu þui hn
talar hier ecke nema vm einn Mañ / ad þa
er mune slijker verda / Þui hañ seiger hier
j Nidur

i Nidurlagenn/ Marger eru kallader/ enn
fæer Otualder.

Huad er þa þetta Brwllaups Klæde huórt aller Menn christner hliota ad hafa? Andsuar/ Pad er fyrst TRven a Christú/ þu skallt vera viss þar vppa/ ad þijnar Synder eru þier fyrer Christum fyrergiefnar/og þar fyrer hefur þu Aast + Elsku til Guds a Himnum/ + forlætur þig þar vppa vissulega ad hann mune fyrer Christi Nafns saker vera þier N
ysskonsamur/ og fyrergiefa þier allar þijnar Synder. Þetta Klæde og þessa Pryde hlytur þu fyrer alla Hlute fram ad hafa/ þuiad þu ad hellst ecke er af slijkre TRu/ þ er Synd/ Enn huar sem Synden er/ þar er ecke nema Ohreinleikur og Saurgan/ sem fyrer Gude er Andstyggelegt. Þar j mote huar sem ad er Truen a Christum/ þar hefur Madur Fyrergiefning allra Synda/ og þar er allt saman hreint.

Nu er þetta ecke enn nu nog/ Þuiad þo þu truer nu a Christum/ þa veistu þo ecke huórt þu blijfur stadfastur j þeirre Tru/ Þuiad sialfur Christur seiger/ ad sumer true vm stundarsaker/ enn fa epter a falle þeir fra. So er þad vijst ad Heilagur Ande

ur Ande vükur j burt ƒra Manenum/ þess ar hann syndgar vijs vitande. Þar fyrer þa hlytur þetta ad fylgia hier epter/ ad Madur sie stadfastur j Trunne/ og falle ecke j fra hene fyrer Syndernar. TRVEN a Christum er þad Riettlæte sem fyrer Gude gillder/ og kallast þad rietta Brullaups Klæde/ sem er fagurt/ nyþueiged/ hreint og klart an alls Saurugleika. Þess ar þu ert nu jklæddur þessu Klæde/ þa er framueigs þörf/ ad þu vakter þig vel/ so þu giörer þ ecke saurugt eda ohreint.

Huörnen geingr þad þa til j Heimenum? Heimur þesse er eins til ad jafna so sem eitt Bændaþorp/ sem fullt er med Skarn og Saur/ þar j giegnum hliotum vier ad ganga/ j vorum nyium og hreinum Klædum. Þar höfum vier fyrst stort Omak og Erfide/ ad vier kunnum ad ganga hreinlega/ og sia vel til ad vier föllum ecke j Saur og Skarn. Þar næst höfum vier ad vakta oss fyrer jllum Bæarmönnum og Bændum/ sem ganga jafnfram oss/ og hafa Glede og gaman af þui ad giöra oss ohreina/ þad er/ Heimuren er fullur med skadsamar Hneykslaner og jll Epterdæme/ so valla er mögulegt ad vier

kom

komunst þar fram / so vier verdum ecke
ohreiner. Huad eigū vier ad giöra þa til?
Þetta / Vier eigum ad giæta vel ad oss
so ad huórke vier sialfer / nie helldur ad=
rer saurge vort Brwllaups Klæde. Enn
verde þad / ad þa sie strax til reidu sterk
Lwt og good Sapa / so ad vier hreinsum
vor Klæde aptur / þad er ad skilia / Ad vi=
er fyrer rietta Jdran betrum oss / hófum
Hiartās Sorg + Angist Syndaña vegna /
Og þar næst eirnen Von og Traust / ad
oss verde Syndernar fyrergiefnar fyrer
Truna a Christum / Þetta vill Christur ha
þa oss hier med kient / og aminner oss a
þetta miög trulega / Þuiad hann veit vel
huórnen hier geingur til j Heimenū. Mar
gur giæte vel geinged þurt / og þar sem
hreint er / Margr giæte geinged vm kring
þad er / fordad sier Saurlijfe / Reide + öd
rum Syndum / Enn hann hefur Lyst þar
til / ad velkia sier og vellta j Skarnenu
sem Suijn. So ganga flester fram j Syn
dónum / og þeir hyxa ecke einu sinne vm
þad / ad þuo j burtu Skarned / og giöra
sijn Klæde hrein. Eirn og annar hyxar /
ad huad hann sier sinn Granna giöra / þ
þorer hann og ad giöra / og lætur Synd
og

og Hneyxlan saurga sig. Pad heyrer þar til/ad þuo þig aptur/þad er Christi Vilie/med þui vier kunnum ecke annad enn verda ohreiner/Bæde af sialfum oss til + so ödrum/þui liggur a ad vier gleymum ecke ad þuo og hreinsa oss/so ad vort Brwllaups Klæde sie hreint og osaurgat.

Þetta attu ad læra/og rietta þig hier epter/ Gack þu ecke fram an Otta og Athugaleysis/ so sem Menn giöra nu almennt/Giör huörn Dag Reikningskap þinn vid Gud/gack ecke j Sæng þinna fyrr enn þu hefur hurad þig vm/huörnen þu hefur lifad þann Dag/og sia so vel fyrer/ad þitt Klæde saurgest ecke. Enn ef þu formerker þad [sem valla vill bregdast] ad þu þar eda þar hefur giört þig ohreinan/eda adrer hafa saurgad þig/þa þuo þu þad af jafnsnatt/lat þier þad leidt þikia/og vakta þig betur þar epter/og bid Gud vm fyrergiefning/og þa Nad/ad þu meiger betra þig/ Þa dygger.

Nu er so hattad öllum oss/hart nær/so sem þa nöckur hefur oped Sar/vr hu oriu ad rennur Vogur og Vesse/hann ma bera so hreina Skyrtu og hreint Klæde sem hann vill/þa rennur þo allt jafnt vt

Særenu j giegnum Klæden og saurgar
þau/Þad er ad skilia/Aller vier eirn mz
ödrum/eþ ad vier viliũm skoda oss sialþa
grandlega/ þa þinnum vier ad sinn Veyk-
leike/sijn Odygd stríjder a huórn/Eirn er
hneigdur til Reide/annar til Agirndar/
þridie til þeirrar ꝛ þeirrar Syndar/Hier
skalltu nu huxa vm/læt þa vondu Girnd
ecke renna vt/þylg ecke þinne illre Onatt
uru/Helldr so sem Menn eiga ad hallda
Særum Lijkamãs hreinũ/ꝛ þorbinda þau
vel/so skalltu og ætijd venia þig aþ þui
Vonda/og ætijd betra þig/so þu giörer
ecke þijn Klæde ohrein/og meiger þordast
þad Straþþ huórin Herran Christur hier
hootar. Þad sier þu og ad huór sem so
vill hallda sig/ hann heþur nog ad giöra
ad vakta sialþan sig/og leggia ecke til an̄
arra Manna/Hann skal ꝛ so avallt giö-
ra Bæn til Guds/þuiad æn hennar gein
gur ecke neitt vel til.

Þannen hlyder nu þesse Aminning vm
Brwllaups Klæded einkannlega vppa oss
ad med þui/ vier erum þyrer Euangelium
og þa Heilögu Skrijrn bodner og komner
til þessa Brwllaups/ þa eigum vier ad
hallda oss og alla tijma j sannre jdran

og

og bordast Syndena / Þuiad huör sem liþ er athugalaus / og ecke jaþnleþa þuær sijn Klæde / og helldur þeim hreinum / sa same er vtgiörður / þuiad Skarn og Ohreininde hladast so vm siþer a hann / ad hann hirder þar ecke vm / og verdur so ad siþostu reken wr Samsætenu / med Skömm og Sneypu.

Þar þyrer eigum vier trulega ad þylgia þessum heilsusama Lærdome / Fyrst ad þiggia Guds Naad & Myskun med þackláatu Hiarta / huöria hann heþur synt oss j sijnum Syne / Þar næst ad hyggia vel ad Klædum vorum / ad þau saurgest ecke nie verde ohrein / Enn kunne so ad skie ad þau verde hier eda þar ohrein / so sem ecke er vel mögulegt / ad vier munum giæta hallded þeim jaþnan hreinum / þui vier erum veyker / Sneyrlaner eru oþmyklar / og Dióþullen er oþslægur og sterkur / þa skulum vier þo vera til reidu med skarpa Læt og goda Sæpu / og þyrer aluarlega Jdran læta aþ ad syndga / og med stödugre Tru og Von til Guds Naadar og Fyrerheita vona vppa þyrergiefning allra vorra Synda / og eiliþt Lijþ / Þad veite oss öllum vor liuþe Lausnare Jesus Christur /

skur / Amen.

Bænen.

HErra Gud Himenskur Fader / Jeg giöre þier Packer þyrer þijna ovmrædelega Nad og Myskun / ad þu heþur kallad mig til þyns gledelega Brwdkaups / sem er þitt Heilaga Saluhialpar Ord / og þyrer þinn Son þa heþur þu þyrergieþed mier allar mijnar Synder. Enn aþ þui Himneskur Fader / ad hier eru so margar Daglegar Freistingar / og aþ sialþum oss til ervm vier veyker og vanmættuger / og til alls hins Vonda hneigder. Þar þyrer bid jeg þijna Myskun / ad þu þyrer þinn Heilaga Anda geymer mig og vernder / so ad jeg þalle ecke j Synd ena / Enn verde so ad jeg þalle / og saurugt giöre mitt Skijrnar Brwllaups Klæde / huöriu ad Herran Jesus heþur mig skrytt. Þa bid jeg þu hialper mier þyrer þijna Myskun / og leider mig til riettrar sannrar Jdranar / og varduciter mig j Trunne til þinnar Nadar og Myskunar / so ad jeg verde ecke til Skamar / ad eilijþu / Amen.

Tuttugasta og þyrsta Sunnudag epter Trinitatis / Euangelium / Johañ. IIII.

Og

Og þar var eirn Kongs madur/ huers Sonur ad siukur lꝏ til Capernaum. Þa hann heyrde þad/ ad Jesus var komen aþ Gydinga Lande j Galileam/ þor hann til hans/ z bad hañ/ þad hann þære oþan/ og læknade Son hans þuiad hann være ad mestu daudur. Þa sagde Jesus til hans. Nema ad þier siaed Teikn og Stormerke true þier ecke. Kongs maduren sagde til hans. Herra/ þar þu oþan/ adur enn Sonur minn and ast. Jesus sagde hønum þa. Far þu/ Sonur þinn liþer. Og Maduren trude

þeim

þeim Ordum er Jesus sagde hønum/ og gieck þadan. Enn þa ed hann for ofan epter/ geingu hans Pienarar j mote hønum/ og kunngiørdu hønum seigande/ Sonur þinn lifer. Hann spurde þa þar ad a huørium Tijma þad hønum hefde bat nad. Og þeir søgdu hønum. J giær vm siøundu Stund/ huarf fra hønum Kalldan. Pa formerkte Faderen/ ad þad var vm þann Tijma/ a huørium ad Jesus hafde sagt til hans/ Sonur þinn lifer. Og hañ trude/ og allt hans Heimafolk.

I þessa Dags Euangelio höfum vier eitt merkelegt og dyrdarlegt dasemdar Verk/ huörsu ad Herran Christur læknade eitt daudsiukt Vngmenne/ þad þo var nöckrar Mylur Vegar hönum fiarlagt. Nu þo so sie til ad sia/ sem ad þetta Dasemdar verk þiene alleinasta þeim Harmþrungna Födur og hans siukum Syne/ Pa er þad þo oss öllum miög hug gunarsamlegt og gagnlegt/ og er þess vegna af Gudspiallamannenum skrifad/ ad þad skal æfen lega j bland christenna Manna predikad verda/ öllum Christnum til sierlegrar Vnderuijsunar og Huggunar. Puiad þar vor Herra Christur heilbrigdan giörer þennan Smakongs Son nu

einu Orde/ þo hann være hönum ecke nalægur/ helldur fiærlægur/ þad þienar oss til þess/ ad læra ad þeckia/og hallda vorn Herra Christum fyrer þann sem hefur bæde Vilia Mactt og Styrk til ad hialpa j lijkamlegum Siukdome/ Þetta skalltu merkia/þui þier liggur hier Magt a/ Þu att og eirnen (sem opt endrar nær er ki ent)ad hugleida þa riettu Orsök/huar af Siuk- domuren kiemr/sem er Synden/Þuiad være ecke Synden þa være huörke Sott nie Daude. Syn den hefur leidt Daudan yfer oss/og giört vort Holld og Blod dauðlegt. Nu ef Herran Christ ur kann ad taka j burt Siukdomen/huör ed Vpp haf og Vppruna hefur af Syndenne/þa er þar af auglioft/ad hann kunne og so Hialp ad veita j mote Syndenne/ og sydan eirnen Daudanum og Guds Reide.

Þar fyrer/þo þig skade ecke þar vppa Lijf kaman/ellegar og so/ef þu ert siukur/og þær ecke lykamlega Hialp/ Þa þarftu Herrans Christi vid til þess sem er meira vert/sem er/ Med þui þu ert eirn Syndare/ og ert þar fyrer vnder Daudanū og Guds Reide/ad þu kunner ad ver- da frelsadur þar j fra/þar liggur þier a/ Hier kienner hier þetta Euangelium fyrst/ ad leita Hialpar hia Jesu Christo/ og hallda þier til hans/ Þuiad med þessu Dasemdar verke audsyn er hann/ad hann kann og vill hialpa fra Synd enne og öllu þui sem af Syndenne kiemur.

Þetta er sa fyrste Lærdomur þessa Dags

Euangelij/ og er miög naudsynlegur og gagnleg ur/ og liggur stor Magt þar a/ ad þu daglega/ og a huörre Stundu huxer vm hann/ med þui vier syndgum Daglega/og erum alldrei vm eitt Augnablik þrꝫ þyrer Daudanum/ad vier mætt um þa vita/huar vier eigum Hialpar ad leita/ og þinna hana.

Næst þui er hier eirn annar Lærdomur/ eirs godur og gagnlegur/ Ad þu kant ad læra/ huörnen þu ætt ad þa þssa Hialp og þeñan Fie siod/og. komast yþer hann/huar og med huöriu mote þu ætt ad þinna hanu. A þessum Lær dome liggur þier miög myked/Þuiad huad stod ar þig þad/þo þu viter aþ einum myklum Fie siod/eþ þu kant ecke ad na hönū/so sem stundum skiedur (j ödrum Löndum) ad Menn vita j Malmbergenu/huar noglegt Silþur er/og ann ar Malmur/enn þeir kunna ecke ad komast þar ad þyrer Vatne. Þar vita Menn vel/huar Fie siodurenn er/enn þad vantar/ Menn komast ecke ad hönum/og aþ soddan Fiesiod haþa Mieñ ecke nema Omak og erþide/ Sorg og Ahyggiu/ enn ecke neitt Gagn. Enn hier er ecke so hattad. Þu heþur heyrt hulykan Fiesiod vor Herra Je sus þærer oss/sem er/ad hann vill hialpa og þr elsa oss þra Syndenne/ og öllu þui sem Synd enne þylger/sem er Dauden/Siukdomuren og añ ad. Enn huörnen vier eigum ad þa og ödlast/ þssa Hialp/huörn Veg vier skulum þara til hen nar/ þad kienner þier þetta Euangelium/ Og

þetta skalltu þui vel og vandlega merkia/ ad vor Skynsemie hun vill avallt leida oss a annan Veg.

Aller skyniurn vier þad / ad huar Madur veit sier vyssa sierlega godvilld eda Vinattu/ þar vonar hann sier Gods/ Þar þuert a mote/ huar Madur er okiendur/ og hefur önga Verdskulld an/ og a eige Godvilld nie Vinattu von/ þa huxum vier ad vorar Bæner munie ecke hafa stort Afl. Slykt vill vor Skynsemie hafa j frame vid Gud/ og huxar so/ Hefdum vier nöckud gott forþient af Gude/ þa mættum vier bidia. Enn med þui vier vitum oss hafa med vorum Syndum storlega styggt Gud/ þa erum vier hrædder og efasamer/ og þorum ecke ad bidia Gud vm nöckud: Og af þessare Efasemd kom vpp j Pauadomenum su hrædelega Afgudadyrkan/ ad Men akölludu Jomfru Mariu/ og S. Petur/ S. Pal og adra Heilaga/ og höfdu þa fyrer Aarnadarmenn og Medalgangara hia Gude. Þuiad Gud hielldum vier fyrer hardrædan og strangan Domara/ med þui ad vier vorra Synda vegna dirfdunst ecke ad hafa Tru eda Traust a hönū. Þannen leitar Skynsemen epter sierlegum Veige/ a huörium hun kuñe ad komast til Guds Vinattu og Nadar/ og fa þad hun þarf vid / og þesse Vegur er rangur.

Enn þetta er sa riette Veguren/ huörn þesse Kongs madur geingur/ hann fer sialfur til Herrans Jesum/ og bidur hann/ huxar ecke vm þad/ ad

ad hann er okiendur/og skie mætte ad hañ være j Ovilld/ huad hann var Bitalnings madur Herodis Kongs/Hann huxar ad eins vm̃ þad/ ad hann þarf Herrans Christi Hialpar vid/ og ad hann hafe so hialpad fleirum ødrum. Eins lyka skalltu gióra/ef þu villt fa og ódlast nockud gott af vorum Herra Jesu Christo/ Þu skallt bidia þar vm. Enn huad er ad bidia? Ecke an nad enn ad bera sijna Neyd fyrer Gud/og bidia hann vm Hialp/ Ef þu so gióret/þa ertu a þm̃ rietta Veigenum/og lat ecke forhindra þig/Þu skallt huórke huxa vm̃ þyna Forþienustu/ ecke helldur vm̃ þynar Synder/ Lat þ huórke for hindra þig/ So sem ad þu sier ad þesse Kongs Madur gióret hier/ hann alijtur alleina sijna Neyd/og ber hana fram̃ fyrer Herran Christũ. Þetta er sa eintka Vegurenn/ huórn þu att ad ganga epter þessum Kongs manne.

Næst þessu þa skalltu og so lara þetta af vorum Herra Christo/ ad þad er ecke nog þo Madur framsetie soddan Bæn/ Þui þu heyrer hier huad hann suarar þessum Kongs manne/ Nema þier siaed Teikn og Stormerke (seiger hann) þa true þier ecke/ Eftur þar med liosle ga ad skilia/ad þad er ecke nog þo Madur bidie hann hlytur ad hafa þar med Truna/ og med þessu mote faum vier og aplunst þann Giefiod vm huórn ædur var talad.

Enn huad Truen er/og huórsa sierlega Art og Natturu hun hafe/þad er hier miøg merke

lega til auglʃanar giefed af Gudʃpiallamennen⸗
um/ Þuiad þeſſe Kongs madur bliſfur vid ſyna
Son/ og ottaſt ad Herran Chriſtur mune tefia
opleinge/ þui bidur hann enn j annad ſinn og ſei⸗
ger/ Herra þar ofan adur enn Sonur minn an
daſt/ Pa ſuarar Chriſtur hönum/ Far burt/ þinn
Sonur lifer. Þar ſeiger nu Johannes/ Madur
en trude Ordum Jeſu/ ſem hann talade/ og for
heim/ Vill ſo hier giefa riettelega ad ſkilia hu
ad riett TRu er/ Sem er/ hun er ecke huör og ein
Þancke eda Hugrenning/ ſem þu kant ad fa/
helldur ſu Huxun ſem þu tekur og fær af vors
Herra Jeſu Chriſti Ordum og Fyrerheitum.
Tyrkiar og Gyþingar hafa þennan Þanka/ ad
þr mune verda Salulhol/ þegar þeir deyia/
Enn þad er eins ſo ſem þu villder ſetia þier j
Hug og Þanka/ ad þu muner verda Pave eda
Keiſare/ þu kant vel ad lata feſſa Huxun ve⸗
ra þier Pelgrona/ enn þar verdur þo alldrei
par af/ Soddan Huxan eda Hugarburdur kallaſt
ecke TRu/ Helldur er TRVen ſoddan Huxan/
huörta þu fær af Guds Orde og Fyrerheite/ ſo
ſem vier ſiaum hier a Dæme ſſa Konglega ma⸗
ns/ Hann geingur j burtu/ og vonar ad hans Son
ur mune lifa/ og þad bregſt hönum ecke/ Þeſſa
Huxan giörer hann ſier ecke ſialfur/ helldur tek⸗
ur hann hana af Herrans Chriſti Ordum og
Munne/ og hönum bregſt þad ecke/ hönum verd
ur epter þui ſem hann truer/ þetta ſkalltu og
giöra j Neyd og Motgange þynum.

Fu

Þu ert eirn aumur Syndare/þijn Samuiſka naggar og bijtur þig vegna allſkyns Synda ſem þu heꝑur giört Gude til ſtygdar. Vilier þu nu ꝑa ꝑyrergieꝑning allra þinna Synda/ þa lærdu huörnen þu ætt ad ſkicka þig þar til/ Sem er/ þu ſkallt ecke nöckurſzadar leita hialpar nema hia vorum Herra Jeſu Chriſto/ Þuiad hañ er ſa huörn Gud heꝑur ſkickad oſſ/ ad vier ꝑyrer hans Naꝑn ſkulum̃ ꝑa Nad og Myſkun. Nu eꝑ þu ſeiger/ Huörnen kann jeg ad komeſt ꝑyrer Gud og hans Son Jeſum Chriſtum? Þad ſken dur og ſo hier/þu ſkallt bidia/ og verda Þurꝑa madur ꝑyrer Gude. Enn þad er ecki nog ad bid ia/ſo ſem þu ſier hier/þu hlytur eirnen ad trua þad er/ þu ætt ad taka ꝑyrer þig vors Herra Chriſti Ord og Fyrerheit/ og ſtanda ꝑaſt a þuí ſo ſem þu ſier ad þeſſe Konglege madur giörer. Ja ſeiger þu/ Huar ꝑinn jeg hans Ord og Fyrerheit? Hia þijnum Sæluſorgara/ j Stöꝛnneñe j Kuölldmaaltijdenne/þar ſkalltu leita vpp Guds Fyrerheit/og akalla Gud ſeigande/ Drotteñ Gud Himneſkur Fader/ þu ſem heꝑur openberad mier þinn Son Jeſum Chriſtum ꝑyrer Heilagan Anda þiñ/ Jeg bid þig/ꝑyrergieꝑ mier þiſſa og þa myna Synd/ og vert mier lyknſamur ꝑyrer Chriſti ſkulld/hann baud ad predika jdran og ꝑyrergieꝑning Syndanna j ſynu Naꝑne og epter ſynu Fyrerheite/ Huör ſem truer og er ſkyrdur ſa ſkal vera holpen/ Elſkulege Fader/ veittu mier ꝑyrer Heilagan Anda þinn/ ad jeg kuñe ad

erua þessum Ordum og Fyrerheitum/et cet. Þeg ar þitt Hiarta stendur nu so fast a Ordenu og Fyrerheitenu sem þu finnur og heyrer j Skijrn enne og Kuølldmaaltijdenne/ellegar og þinn Sa lusorgare seiger þier þad/þa hefur þu Syndan na Fyrergiefning fullkomlega.

Enn slijk Tru er / Opsoknonum miøg ver yk/og ef Heilagur Ande hialpade ecke/ þa være omøgulegt ad hallda sier alleinasta vid Orded. Skynsemen vor truer ecke fyrre enn hun hefur þad Handa a mille. Hun vill ecke fara ad so sem þesse Kongs madur/hann slær fra sier øllum Huxonum/sem pliuga hønum j Hug/ og lætr sier nægia Herrans Christi Ord/og helldur þad fast og vijst/og hirder ecke vm huad adrer huxa/tal la eda giøra. Hann visse vel huørnen hann skil de vid sinn Son daudsiukan/ hann visse og vel ad su Sott munde hafa mætt leida hann til Dauda/ Enn ad hønum munde so skyndelega batna/þad var hønum omøguligt ad vita. En þegar Herran Jesus seiger hønum þad/þa truer hann þui jafnsnart/ og hønum verdur ad þui sem hann truer: Slijka eins skalltu giøra/ kom þu fyrer Christum med þinne Bæn/ og trudu hans Ordum sem fram eru sett j Predikunar Embættenu og Sacramentonum/ þa muntu hiølpen/ huørsu stor og mijkel sem Neyden vera kann.

Þar er eingen Hlutur sem fyrer vorum Au gum er so hrædelegur so sem Dauden/hann plag ar alla

er alla Menn manngreinarlaust/ sie þeir rijker/ Fatæker/ smaer eda storer/vnger eda gamler/ þeir hliota aller ad danſa Daudans Dans/þad kann ecke ad bregdaſt. Siertu nu eirn chriſten Madur/þa lat þier ſoddan Voda og Haſka gan ga til Hiarta/ Siæ þig riettelega vm kring/ þeg ar Tijmen kiemur/ad þuþa viter ad ſkicka þier. Hvad talar þa Euangelium vm þ? Fyrſt vijſar þad þier til Herrans Chriſtum ſem er mektug re enn Dauden og Synden/ hann ſem kann ad þyrergieþa Syndena/ giöra þig Rietlætan og gieþa eilijþt Lijþ/minſtu ad akalla önguan ann an/þuiad an Chriſts/ kantu ecke ad komaſt til Guds/ og j mote Daudanum er eingen önnur Hialp eda Frelſan/vtan alleinaſta j hia Chriſto.

Hvörnen kanntu ad koma þyrer han? Eins og þeſſe Kongs madur/þu ſkallt bidia og þigg ia/ klaga Neyd og Plægu þijna/ ad þu haþer Daudan a Herdum/ og getur ecke hialpad ſialþu þier/ og bidia ad hann vilie Myſkunſamlega hialpa þier/og læta þig ecke blyþa j Daudan um. Þar næſt ſkalltu trua/þad er/þu ſkallt ta ka Guds Ord og Fyrerheit þyrer þig/ eþa þad ecke j nöckurn mata/ ſem Chriſtur loþar þier/ þa mun þig ſkie ſo ſem þu truer. Enn hvad er þad ſem Chriſtur þier loþar og öllum oſſ? Hvört er Fyrerheit hans? Þetta/Sañlega ſañ lega/ hvör ſem truer a mig/ hann ſkal ecke ſia Daudan eilijþlega. Item/Eg er Vppriſan og Lij þed/ Hvör hann truer a mig/ ſa ſkal liþa/ þo

 hann

hann sie daudur/ og huör sem lifer og truer a mig/sa skal alldrei meir deyia. Þessar og þuilijk kar Greiner skalltu taka hier fyrer Hendur/bid ia Gud vm Heilagan Anda/ad þu kunner þessu ad trua/ Ef þu giörer so/ þa er eingen Vode a ferdum/þa mun þad skie vissulega/ad so sem þu truer so mun þig skie.

Þa reyner Madur/huad torsoktur Hlutur Truen er. Þuiad nær eirn christen Madur skal deyia/þa finur hn̄ so sem aller adrer/ad Mætter og Megn þuerrar/Dauden kiemur nær og nær/ Augun missa Synena/ Tungan og Munnuren gieta ecke talad leingur skyrlega/ Snögt ad seigt it/ Dauden lætur finna sig j öllum Mannsins Lidum og Limum: Og þa tekur Hiartad til ad huxa vm Guds Ord/helldur sier vid þad og seiger/ Ecke dey jeg/jeg sofna ad eins vm stund ar saker/ og minn Herra Jesus mun vpp vekia mig til eilijfs Lijfs. Med soddan mote er og Hiartad j Daudanum hraust og örugt/og sier þ eilijfa Lijf fyrer sier/ so sem j giegnum þennan stundlega Dauda. Med þessu mote komunst vier med vorre Bæn og Trú til vors Herra Jesum Christum.

Til þessarar Truar vppuekur oss vor liufe Herra Jesus Christur/m3 þui og þar m3/ad hn̄ so margfalldlega setur fram fyrer oss syn Fyrerheit. Huar hellst sem Predikunar Embætted hefur openberan framgang/ þar heyrer þu ad Menn predika og boda j Jesu Nafne Jdranena

og

og Syndanna fyrergiefning. Sialfur Herran Christur vær sijnum Postulum sier j læge Vallð Himmarijkis Lykla/og bydur þeim ad fyrergiefa Syndernar øllum þeim sem þess þurfa/og þad girnast/ Enn hinum ødrum sem þad ecke girn est/helldur fyrerlijta þad/þa skule þeir ecke fy rergiefa Synderna/ helldur lata þær liggia a þeim. Hann bydur og einnen ad vier skulum lat ta skijra oss/ og lofar/ ef vier erum skijrder/og truum/ þa skulum vier ad eilijfu verda Sælu holpner. Hann setur eitt nytt Testamentum/og giører nyan Sattmaala vid oss/hann giefur oss ad eta og drecka sitt Hollð og Blod j Braude og Vijne/med þessu Fyrerheite/og þessare Tijg gan/ad hans Lykame er giefenn fyrer oss/og ha ns Blod er vthellt fyrer oss/so vier skulum ecke efa fyrergiefning Syndanna. Nær þu hrijgg ur em Fyrergiefning þinna Synda/og eilijft Lijf/ þa tektu þetta Fyrerheit fyrer þig/og stadfestu þyna Tru þar med/ og vert viss þar vppa/ ad þig mun skie so sem Christur lofar og tilseiger þier/ Hier kiemur þa fram þad Joel Spamad ur seiger/ Huør sem akallar Nafn Drottens/hā mun verda Saluhølpen.

Enn j ødru/þar sem vier bidium vm stunds lega Hlute/þa skulum vier ecke helldur vera ef asamer/Gud hann vill giefa oss huad oss er gas gnlegt og gott til Lijfs og Salar/þuiad Chri sti Fyrerheit er liost og klart/ Vier skulud ecke syrgia og seigia/huad skulum vier eta/huad sku

lum

lum vier drecka ? Huar med eigum vier ad kla da oss ? Vm allt þetta hura Heidingiar/ Þui ad ydar Himneskur Fader veit/ ad þier þurfed alls þessa vid: Item/ ef þier sem erud iller/ kunned ad giefa godar Gafur ydrum Börnum/ huad myklu framar mun ydar Fader a Himnum giefa þeim gott sem hann bidia ? Vppa þetta Fyrerheit skalltu byggia þijna Bæn og stadfesta hana þar med. Og þo samt/med þui Gud pla gar hier a Jördunne/ ad hallda sinne Christne vnder Krosse og Motgange/ þa skalltu vera Gude hlyden/og lijda þolenmodlega þo hañ drä ge vndan Hialpena/ ellegar og vilie hann ecke hialpa. Þuiad þo vier hliotum ad lijda hier Neyd og Motgang/og þo vier ecke verdum hier leyster af hönum/þa mun þo su eilijfa Endr urlausnen og Saluhialpen fyrer vora Herra Jesum Christum oss alldrei bregdast. Þad veite og giefe oss öllum samań Gud Himneskur Fader/fyrer Jesum Christum/ Amen.

Bænen.

Almattugur eilijfur Gud/þu sem fyrer Nafn † Verdskulldan þijns Sonar Je su Christi hefur til sagt † lofad oss Syndanna Fyrerniefningu Riettlætenn og eilijfu Lijfe/ Vier Bidium þig/ Vpplys og vek vor Hiörtu med Heilögum Anda þijnum/so ad vier j öllum vorum Naudsyn

kum og Freistingum Dagliga leita Hialp ar i hia honum + pyrer eina orugga Tru og Von til hans Orda og Fyrerheita / mættum vier pa og odlast pad vier girnust og verda vm sijder eilijfliga Saluholpner / Fyrer þinn Son Jesum Christum / Amen

Tuttugasta og aňan Suňudag epter Trin. Euang. Matth. XVIII.

OG Petur gieck til Jesu + sagde / Herra / Huorsu opt skal eg mĳnum Brodur / þeim sem vid mig brytur pyrergiefa ? Er pad nog sio sinnum ? Jesus sagde til hans / Jeg seige þier eige sio sinnum helldur siotÿje sinnum sio sinnum· Fyrer þui er Himnarÿke lÿkt þeim Konunge sem reikna villde vid Þiona sÿna. Og er hann tok til ad reikna / kom eirn pyrer hň sa er honum var skylldugur tiu Þusunda Punda. Enn þa haň hafde eige til huad hann skyllde giallda / baud Herran ad selia hann / hanns Hwsfreyiu / og so Bornen / og allt pad hann ætte / og borga þar mz Eň sa Þion piell fraň til fotu hň / + sagde Herra

Herra/haf Þolenmæde vid mig/allt ſkal jeg þier giallda. Enn Herrā ſaa aumur a þeim þion/og liet hann lauſan/og gaf hm̄ vpp alla ſkulldina/Eñ þa hañ gieck vt/fann hañ eirn af ſijnum ſamlags Þionum/ſa ed hönum atte ad gialllda hundrad Peninga/ þann hinn ſama hand tok hann/greip fyrer Kuerkar hönum/dro hū og ſagde/giallt þad þu ert mier ſkylldugur. Og hans ſamlags Þion fiell framm til fota hanns/Bad hann og ſagde. Haf Þolenmæde vid mig/þui allt ſkal jeg gialllda þier. Enn hann villde ecke. Helldur for j burt/og liet hann j Diblyſſu/þang ad til hann hefde borgad ſijna Skulld. Enn ſem hanns Samþionar/ſaau huad ſkiede

skiede/vrdu þeir hrygguer vid/komu og kungiördu sijnum Herra allt huad ed giörst hafde. Þa kallade hanns Herra a han/ og sagde til hns. Þu illur Þion/alla þa skulld gaf eg þier vpp/af þui þu bei dd mig. Huört byriade þier þa ecke Miskunsömum ad vera vid þinn Samlags þion / lijka sem jeg var þier Myskunsamur? Og hans herra vard reidur/Og ofurselldе hann Kuölurönum/ þangad til hann hafde borgad allt þad hann var hönum skilldugur. So mun minn Himneskur Fader giöra vid ydur/ ef ad huör ydar sem eirn fyrergiefur ecke vt af Hiarta sijnum Brodur/hanns Misgiörder.

Þessa Dags Euangelium hefur jnne ad hallda Sumu / Mierg og Meining alls Christelegs Lærdoms/ sem er / allt huad vier skulum trua og giöra/ ef ad vier vilium trua riett og lifa christelega. Enn sierdeilis eiga Menn ad giæta ad þessu Orde sem Christur seiger/ad þad gange ecke eins til j Himerijke so sem hier j Heime. Þui vor Herra Christur vill Veralldleg Rijkis stiorn hallde öllu synu/ hun a ad reikna hid glöggvasta/giefa ecke nöckurn Hlut kuittan/ helldur ad reikna og refsa/ Huad þess meir sem Menn læta epter ödrum og giefa kuitt/ þess verre og argare verda þeir
adrer

adrer. Forelldrar ſkulu ecke vera myſkunſamer nie epterlæter/ þegar Börnen eda Hiwen breyta jlla/ helldur vera med Ordum og Giördum ſtranger og hardrader/ og ſtanda j mote Syndum og Hneyxlönum. Eins ſkal og veralldlegt Yfervalld giöra/ Þuiad Gud hefur ecke feinged þui j Hendur Stöllarou neina/ helldur ſkarpt Suerd/ Huar hellſt ſem nu ſkie openberar Hneyxlaner/ Hordomar/ Blodſkamer/ Manndrap/ Stulder/ Meinſære og annad þuilijkt/ þa a Vallded ad forſoma ecke ſitt Embætte/ helldur ſlæ til med Suerdenu/ og höggua af allar Forhindraner/ og þar a eingen Myſkun med ad vera/ Þuiad Gud hann bydur Refſingena. Vier aumer Meñ höfum þa Onatturu/ ad þui meir ſem epter oſſ er læted/ þeſſ verre og argare þa erum vier/ Og þad geingur ſo til/ ef þu giefr einum j Dag þuerhönd/ hann vill hafa Spönn a Morgun. Soddan Hreckuijſe hlytur aluarlega ad ſtraffaſt/ og þetta vill Chriſtur ecke j nöckurn mata læta hindra nie aftaka j Veralldlegre Valldſtiorn/ og Buſkapar Aganum.

Enn j Himeryke (ſeiger Chriſtur) þar ſem ſoddan Bifalning er ecke/ ad aftaka Synder og Hneyxlaner med Suerdenu og Refſingunne/ þar ſkal ſo fram fara/ ad huör ydar ſkal fyrergiefa ödrum hans Miſgiörder/ lijka ſo ſem ydar Himneſkur Fader fyrergiefur ydur/ og ad huör og eirn fordeſt Reide/ Hatur og Oþolenmæde/ og alla Grimd/ Þuiad þad er ſo aſett/ ad ef þier fy

kergiefed ecke/þa skal mi[nn] Himneskur Fader ecke helldur fyrergiefa ydur. Nu vilium vier taka þetta Euangelium oss fyrer Hendur/og tala vm þær Greiner hier standa.

S. Petur spyr/huórt þad nægest ecke/ad fyrergiefa sió sinnum þeim misgiört hefur vid sig? Þuiad þesse Sneyxlan stendur hónum j Veige/ sem hann sier j veralldlegre Valldstiett er/ad þui meir sem Menn lata epter ódrum og vmlyda vid þa/þess verre verda þeir/þar fyrer huxar hann/ad j bland christenna skule vera nó ckur Maate/huórsu opt Madur skal vmlyda vid Naungan. Enn vor Herra Jesus suarar hónum berlega og seiger/ Nei/ecke sió sinnum/helld ur slötyger sinnum sió sinnum skalltu fyrergiefa/ þad er/ ef þu villt vera christen, og fara j Himeryke/ þa lat þu alldrei koma so langt fyrer þier/ad þu hefner þyn sialfur/ Alltyd skall tu forlaata og fyrergiefa/og hafa vingiarnlegt Hiarta vid þann sem þig hefur styggt/ Þuiad/ seiger hann/þad geingur so til j Himeryke/ Ad ar Fader a Himnum hann setur fram fyrer ydur soddan Epterdæme. Hann er Kongur og hefur marga Þienara/hónum þionar allur Heim uren. Og huórt helldur Heimuren þionar hón um/eda þionar hann ecke/þa er þo vyst ad han vill eitt sinn hallda Reikning vid syna Þienara og sia huórnen hyór hefur skickad sier,

Þuiad ecke er Euangelium soddan Lærdom ur/ ad þad giefe huórium Manne leyfe til ad

P. syndga

synduga/ helldur strappar pad Synd og Illsku/ So lyka a Lögmaaled & og alla tijma ad kieñast og predikast/so ad huör Madur vite Guds Vil- ia/og huad hann heimter ad oss/og vite og eirn en pad/ad ef Madur helldur ecke þennan Guds Vilia/þa vill Gud ecke lata pad oreffst. Puiad so giörer Konguren hier/ þa hañ merker ad Pie naren er hönum skylldugur vm tiu þusund Pud þa skipar hann ad selia hann/ hans Konu og Börn og allt pad hann a/ og bitala þar med. Eins giörer Lögmaaled og Synden/ þegar þau koma vid Hiartad riettelega. Puiad þegar Syn den tekur til ad verda lifande j Hiartanu/þa gio rer hun pad skielfft og hrædt/so ad Madur veit ecke huört hann vill/og so sem hier stendur/vier kunnum ecke ad vænta oss nöckurs Goods hia Gude vorrar Persönu vegna/helldur erum vier og hrædder vm pad/ ad Gud mune og so vilia straffa Syndena a Kuinnu og Börnum og Na- nabörnum vorum.

Þesse skarpe og strange Reikningskapur er halden j christelegre Kirkiu/ Menn amiña Fol ked a Guds Reide/og ad pad skule vakta sig fra Syndenne/ Og ef Menn vilia ecke giöra pad/ og þeir lata Syndena rada vid sig/ þa mune sannarlega þesse Reikningskapur og hardur Do mur epter koma/ sem hier stendur/ Ad sa sem skylldugur er hañ skal selldur verda/hans Kuin na og Börn/ og huad hellst hann a/ og bitala/ Puiad Lögmaal Guds hootar og ognar og hræ
der

der med Daudanum/ So er og omögulegt ad Synden þurþe añars ad vænta enn Straþþs og Refsingar. Ad verda felldur med Ruinnu og Bőrnum/ þad er þungt og hart/ Enn ad bitala er omögulegt. J soddan Sorg og Neyd fœrer oss Synden/ og vor Herra Christur hootar hi er/ad Reikningskapuren skule vissulega halldast/ Þar þyrer ættum vier ad sia oss vel þyrer/ og þordast Syndena/ so sem annan Salar Skada og Dauda.

Og j þennan mata er Heimsins Rijke og Himnarijke huört ödru lijkt/ Þuiad Verallðlegt Rijke gieþur ecke helldur Skulldena kuitta/ so sem vier heyrdum adur þyrre. Enn j þessu er Himnarijke myklu strangara/sem er j Reikningskapnum. J Verallðlegu Rijke drygiast margar Synder sem alldrei koma j lios/ sumum verdur gleymt/og Fiödur yþer dreigen. Enn j Himerij ke er allt saman vpp skriþad j eitt Registur smatt og stort/Ord og Giörder og jllar Huxaner Gud sier og veit þad allt saman/og þar er ecke eitt onytiu Ord sem ecke er j Registur komed/ Og j þennan mata er Himerijke myklu strangara vppa Reikningskapen enn verallðleg Rijke. Huad villum vier nu aumer armer Syndarar giöra til ? Sem so opt og þunglega og skiemele ga höþum þalled og þramgeinged j Syndenne vgglauser/ og liþad j henne mot Gudz Otta/ og alldrei höþum þyrer Mönnū þeinged Riñroda.

Hier skalltu nu heyra og læra þramueigis

kiettan Mismun a mille Himeriks og Veralldar Rykes/ ad lyka sein Himnaryke er myklu skarpara og hrædelegra enn Veralldarennar Ryke/ þad Reikningskapnum vidvykur/ þa verdur nu hier epter aþ Himnaryke/ sætt Hunang og Sykur/ hiá Veralldar Ryke ad reikna/ sem er beiskt og swrt sem Gall og Edik. Þuiad Veralldar Ryke strafar allar Synder og alla Elæpe/ eþ þad vill giöra epter Guds Bode og Bifalningu. Þiofuren/ Manndraparen/ Blodskamaren/ meinsæris Maduren þeir eiga ad missa Halsen/ og bitala med Hwdenne. Strax sem vont Verk er opinbert/ þa stendur þar/ Þu skallt bitala/ þo þad koste Lyf og Gotz/ og þad er riett/ Gud vill so haþa þad/ hann heþur so boded og biþal ad j synu Orde/ Þuiad hann heþur skickad Suerded vondum Mönnum til Skielpingar og Hræðslu. Þar þyrer er þetta Domuren/ þu ert skyllðugur/ þu skallt bitala/ so þar sie ecke eirn þeningur epter:

Enn hugleid nu hier/ huör og huilyk ad sie eigen Art Himnarykis. Reikningskapuren verdur þar ad sönnu streingelega halldenn/ so sem þu sier ad hier skiedur þennan Þienara. Þuiad Evangelium er soddan Lærdomur ecke/ sem gieþur Manne Taum og Leyþe til Synda og Sialþrædis/ eda loþe ad Synden skule oreþst vera/ og ad huör Madur meige liþa og læta sem hñ vill. Nei/ hier er langt þra/ þar hlytur Reikningskapur ad standast/ Domuren hlytur ad þalla yþer þa

Syndugu

Syndugu. Enn jafnſnart ſem ſa ſkullduge Pi
on jatar og medkienner ſijna Eymd/og hann jo
raſt/og villde peigen ad hann hefde betur ſtund
ad ſitt Kall og Embætte/og hann bidur-Herr/
an vm Nad/og ad hann vilie hafa Polenmæde
vid ſig / þa lætur ſa Himneſke Kongur Reikn
ingſkapen palla nidur/og alla þa Skulld/og ſter
aumur a þeim Pion/og lætur hann lauſan.

Slijk er nu Himnarijkes Art og Nattura/
og þetta er þeſſ Hymneſka Kongſins Vane/Hi
arta og Vilie. Reikningſkapen vill hann full
komlega hallda/ þu þarft ecke fyrer ødru Rad
ad giøra/ Enn ef þu audmyker þig/og bidur vm
Nad/þa vill hañ giefa þier Skulldena kuitta.
Þetta er nu þad eg ſagda j vpphafe þeſſa Mals
ſem off verdur j ſtuttu Male kient og fram
ſett j þeſſa Dags Euangelio/ huad vier eigum
ad trua/ef vier viliu trua riett/ Sem er/med
þui ad þad vill ecke bregdaſt/ vier erum aller
saman ſynduger Menn/ og høfum miøg ſtoran
og þungan Reikningſkap Gude ad ſtanda/ þa
kienner þetta Euangelium oſſ/ad vona og vænta
allrar Nadar og Lykuar hia Gude/ enn þo
hann vilie Reikningſkapen hallda vid oſſ/ſo fr
amt ſem vier viliu audmykia oſſ/ og bidia vm
Nad og treyſta þar a/þa vill Gud giefa alla
Skulldena kuitta/og myſkuna ſig yfer oſſ.

Huar fyrer? Alleinaſta þeſſ vegna/ad hañ
er Nadugur og Myſkunſamur/og ſo ſem Spa
madurenn ſeiger/Hann hefur ønga Lyſt af þui

ad ſa Synduge deyie/ Hans Lyſt Girnd og Vilſ
ie er þad/ad huǫ̈r ſyndugur Madur ſnue ſier/þ
er/læte af ad ſyndga/elſke ecke Syndena/helldur
hate hana/ bidie Gud vm Nꜳd og Fyrergiefn-
ing/þa ſkal eckert ſaka. Þetta er nu þad Him-
neſka Rÿked/þar hliota aller ad ſtanda reikning
ſkap/ jꜳ miög ſkarpan og ſtrangan. Enn ſtrax
þegar ſa Skÿlduge audmyker ſig og bidur vm
Nꜳd/ þa vtſlietter Gud og dregur yfer Skullda
Reikningen og lætur þann Seka fara lauſan og
lidugan. Þetta ſkalltu hugfeſta/og þeſſu ſkal-
tu trua/ þa mun þig ſkie og henda ſlÿkt hid
ſama.

Jꜳ ſeiger þu/ Huǫ̈rnen ſamhliodar þetta/
Konguren ſkipar og dæmer ad ſelia ſkule Þion-
en/hans Konu og Börn/og allt þad hann á/og
þo hefur hann j Sinne ad giefa hönum Skulld-
ena kuitta ? Þar epter fylger/ad þad ſie ecke Al-
uara hans/þo hann hoote ſo hardlega/ Item/
Lögmæled ognar og hootar med eilÿfum Dau-
da/enn j Euangelio bodaſt Syndanna Fyrergief-
ning og eilÿft Lÿf. Skal nu þad vera ſatt ſem
Euangelium ſeiger/þa kann ecke Lögmeled ſatt
ad vera. Nu er Lömæled ORD Guds/og kan̄
ecke ad liuga/ Huǫ̈rnen ſkal þa Lögmæled og
Euangelium verda ſamhlioda/ med þui þar er
huǫ̈rt ödru j mote/lÿka ſo ſem hier er huǫ̈rt öd-
ru a mote/ þar Konguren bydur ad ſelia allt ſa
man/ og þo giefur hann Þienaran lauſan og
lidugan ?

Andſuar

Andsuar. Guds Domur er eckert Gaman/ hann vill hafa framgang/ og þo samt er Gud Nadugur þeim Syndugu. Þetta skiedur nu j þennan mata/ ad hann hefur Personu skipte/ Vier erum aller aumer Syndarar/ og höfum mz vorum Syndum forþient eilijfan Dauda/ Etta er vissulega satt/ Þuiad Raun ber Vitne/ Vier erum aller saman daudleger. Enn huad giörer sa Naduge Himneske Fader ? Hann er myskunsamur/ og sem Ezechiel seiger/ þa hefur hann ecke lyst a Dauda hins Synduga/ hans Vilie og Lyst er ad sa Synduge lifE. Þar fyrer tekur hann Daudan/ sem er Syndarennar Straff fra oss/ og leggur hann vppa sinn eingieten Son vorn Herra Jesum Christum/ Yfer hann hlytur ad ganga þesse hrædelege Domur/ og fullkomnast a hönum/ ad hann og huad hellst hann a/ þ skule allt saman seliast og bitala þar med/ so sem og þesse Myskunsame Lausnare giörde/ og giefur sig j Daudan a Krossenum. Meira giet ur huörke Synd/ eda Lögmaled eda Diöfullen af hönum haft nie fengedenn ad Lijflata hn̄. Enn af þui hañ er ecke alleinasta slicttur Mad ur/ helldur og eilijfur Sonur Guds. Þar fyrer blijfur hann ecke j Daudanum/ Og þo Daud en take Lijfed af Mandomenum/ þa kañ hañ þo ecke ad taka Lijfed af Gude/ So sem S. Petur seiger/ Actor. 2. Þad var omögulegt ad Christ ur skyllde j Daudanum halldest verda. Med þss um hætte er nu öll Tindrægne afteken og for-

lukt/ Gud vill ad sönnu hallda Reikningskapen vid sijna Þiona/hann lætur Dom ganga/ ad þ skule strax bita last/ huad huör er skylldugur. Þesse Domur geingur yfer Syndena/og vor Herra Christur Sonur Guds tekur þennan Dom vppa sig. Þegar vier nu med sönnu trunadar Trauste tökum til vor hans Offur og Bitaling og truum þui ad þad sie vort/ og hafe vorra vegna skied/þa vill Gud vera til fridz vid oss og giefa oss vpp alla Skulldena.

Þetta er nu þad huad vier eigum aller ad trua/ ef vier villum riett trua og verda Saluholpner/ Sem er / ad Gud fyrer Christi Skulld/sem fyrer oss hefur bored Synda Straffed/ mune vera oss Myskunsamt/fyrergiefa oss Syndernar/og giöra oss eilijflega Saluholpna Huör hann truer þessu af Hiarta/hann hefur alla reidu eilijft Lijf/og er j Guds Nad. Enn hier heyrer til framueigis/ ad þegar vier höfum nu audlast þessa Nad og Fyrergiefning/ ad vier missum hana ecke aptur/Þar fyrer giefur Herran Christur oss Vidvörun/med Eptirdæme þessa Þions/huörium öll Skulld var fyrergiefen/ og nu hafde Nadugan Kong feinged/hann fer so med ad Kongurenn verdur hönum reidur aptur/ og leggur alla Skulldena aptur vppa hans Hals og Herdar. Huar af kiemur hann j soddan Fordiörfun ? Huar med forskulldar hann þetta ?

Med þessu/ad hann vill ecke vera Myskunsamur vid sinn Naunga/so sem Gud hafde verid hm̄

ed hönum/epter þui sem vor Herra Christur alþ
Altar og aminner hier j Niðurlagenu/Að eþ vier
þyrergieþum ecke aþ Hiarta vorum Maunga ha
ns Misgiörder/þa vilie Gud og ecke þyrergieþa
oss. Þesse er önnur Greinen aþ þessa Dags Ev
uangelio/að þu lærer og viter/huörnen þu att
að skicka þier christelega og liþa Gudlega/ so
sem j ödrum stad sagt verdur/að þu skallt elska
Maungan þin so sem sialþan þig: Og mz þui
að Gud heimter það að oss öllum/að vier þyrer
gieþum þeim sem oss eru skyllduger/og oss haþa
giört ranglega j mote/vier skulum ecke giöra þm
jllt/helldur vera vingiarnleger vid þa/ Huörni
en vilia þeir þa aþsaka sig/ sem giöra þeim jllt
er alldrei haþa þeim a mote giört eda broted?
Þar þyrer huxe huör og eirn vm sin Hag/
Visselega heþur Jesus Christur Sonur Guds bi
talad þyrer vorar Synder a Krossins Galga/
med sijnum Lijkama og Lijþe/. Þessa Bitaling
lætur Gud sier lijka vorra vegna/og vill önguar
Synder reikna vid oss. Soddan Hiestod höþum
vier aller þyrer Truna a Christum. En sia þu
vel til að þu hallder hönum/og giörer Gud ecke
reidan vid þig med þinne Synd/ Hann vill að
þu þyrergieþer og eirnen þeim sem þier haþa a
mote giört. Þar vill þa og það þylgia med/ að
þu riettþerduglega liþer/og höndler vel og brod
urlega vid alla Menn. Það vill ecke þara vel/
að þu siert jllur og reidur/ taler jlla vid Men/
siert vppe med Hugmode eda Högguum/og von

dum Ordum. Þad vill og ecke skorta vel ad þu
siert agiarn/ sierplægen / huar vm talad var j
næstre predikun/Þu ætt ad vera vingiarnlegur
godlætlegur/audmiukur vid huörn Mann/hiaļ
pa huörium Manne med Rad og Dæd/sem þss
þarf vid/ huört hann hefur forþient þad eda
ecke. Einkannlega hafe nöckur giört þier j mo
te/þa sigra þu sialfan þig/gief ecke Reide Rum
fyrergief þu og forlæt þijnum Naunga/og tru
þu ad Gud hafe lijka eitthvert giört vid þig/ þa
skal þig eckert saka:

Enn huörnen þad geingur til/þad heyrum
vier og siaum/ Kiærleikuren er (þui verr) vt-
slöcknadur/huör leitar sijns Avinnings j Kaup
um og Sölum/ Jeg vil ei tala vm Suik og Prett
te og adrar Synder sem leida yfer oss Guds Rei
de/ Slijkt allt eigum vier ad fordast/ og vera
ecke Orsök þar til/ad vier missum þa Nad sem
vier höfum feinged fyrer Jesum Christum. Ein
kannliga skalltu huxa vm/ad þu hafer ecke hat
tur nie Aufund til Naungans/ Þuiad þo þig
hafe skied Oriett/og nöckur hafe giört þier j mo
te/þa vakta þig samt fyrer Reide/Med þui þu
heyrer hier þann stranga Dom/ ad ef þu fyrer
giefur ecke af Hiarta þijnum Brodur hans Misſ
giörder/þa vilie Gud og ecke helldur fyrergiefa
þier. Og Luc. 6. stendur so/ Med sama Mæ
ler sem þier mæled ödrum/skal ydur aptur mællt
verda. Þar fyrer huxa þig vm ad forlæta og
fyrergiefa/þa mun Gud og fyrergiefa þier fyr-
er sinn

er sinn Son Jesum Christum. Þad veite oss öll um vor Elskulege Himneske Fader/Amen.

Bænen.

Almættugur Eilijfur Gud/ Vier jatum og vidurkiennum/oss ad vera auma og vætæka Syndara/ og vor Synd og Skulld er stor og ovmrædelega mijkel fyrer þier/ Enn vier þöckum þier af öllu Hiarta/ þad þu hefur teked af oss þessa Skulldabyrde/ og lagt hana vppa þinn Elskulega Son Jesum Christum/og hefur læted hann bitala og borga þar fyrer/ Þar med bidium vier þig/ad þu giefer oss rietta og sanna Trw og styrer oss med Heilögum Anda þijnum/hier a Jördu/ so ad vier kynnum ad lifa epter þijnum Vilia/ og audsyna vorum Naunga alla Ast og Elsku Hialp og Þionustu/ og ad vier afleggium alla Reide og Hefnd/ so vier ecke vpp vekium þijna Reide yfer oss/ Helldur ad vier mættum alla Tijma hafa þig fyrer eirn Nadugan Föd ur a Himnum/ fyrer Jesum Christum þinn Son sem med þier og þeim Heilaga Anda lifer og rijker fra Eilijfd til Eilijfdar/ Amen.

Tuttug

Tuttugasta og Pridia Sunnudag epter Trin. Eua. Math. XXII.

HA geingu Phariſarner burt / þ ſettu Rad ſaman / ad þeir ſeinge veidt hann j Ordum / og ſendu til hans ſijna Lærefueina med Herodis Þienórum / ſo ſeigande. Meiſtare / vier vitū þad þu ert Sannſögull og kiemur Guds Götu j Sanleika / þ ſkeyter ei nöckrum / þuiad þu ſer eige ad Manni virdingum. Þar ſyrer ſeigdu oſſ / huad þier lijſt. Huórt leyſeſt ad gieſa Keiſaranum Skatt eda eige ? Enn þa Jeſus ſormerkte þeirra Flærſkap ſagde hann. Huad freiſte þier mijn Hræſnar ar ? Syned mier Myntena Peningſins.

Og þeir færdu hönum Peningen. Jesus sagde til þeirra. Huörs Mynd og Yfer-skrift er þetta? Þeir sögdu hönum / Kei-sarans. Þa sagde hann til þeirra / Gief-ed þa Keisaranum huad Keisarans er / og Gude huad Guds er. Og er þeir heyr-du þetta / vndrudust þeir / forlietu hann / og geingu i burt.

Þessu Euangelio er skerdeilis tuent ad merkia / fyrst Gydinganna Epterdæme / huörier vegna sinna Synda mist höfdu sij-na eigenlega Rijkis stiorn / og komner vo-ru vnder heidenna Höfdingia Þrældom / Þar-næst er hier ad merkia Herrans Christi Lærdom huörnen Menn eige ad hegda sier og skicka j slij-kum efnū / so ad Gud burt take soddan Sträff / og snue sier til vor med Myskunsamlegre Jdran og Blessan.

Fyrst er ad sia og merkia / ad þad hafe mi-ög sarlega sueded Gydingum / ad þeir vrdu ad vera vnder maktar Vallde Romuerskra / og vera Skattgillder vnder Heidingia / þar þeir höfdu adur haft þeirra eigen Konga / og Landstiorn-ara / þar fyrer reyndu þr a marga vegu til / huör-nen þeir mættu verda frij fra soddan anaudar Oke / og fa aptur syn gömlu Fryheit / Enn þad hialpade ecke par / þeir þuinguduft meir og meir af þeim Romuerskū / og mistu huört Fryheit ep-ter annad / so þeir vrdu ad leggia af syna eigen-

lega

lega Mynt/og hafa Mynt þeirra Romuctsku-
Þuiad þeir höfdu þad ecke j fraḿe sem þeir ꝏt
tu ad hafa j soddan Neyd/ Og þeim for alyka
so sem Olærdum og oreyndum Læknórum/sem
vilia lækna Menn/enn vita þo ecke Siukleikans
Art og Edle/og huar af hū er komen/Sa sem j
heitre Köldusott vill giefa þeim Siuka Vijn ad
drecka og margar heitar Jurter ad eta/ sa vpp
æser Siukleikan. Eins for Eydingum/ af þui
þeir villdu ecke hugleida huör ed være Sök og
Efne til þeirra Ogiæfu og Ofalls/þa gatu þr
ecke funded Lækningena.

Þar fyrer er naudsynlegt/ad vier glætum ad
huör su rietta höfud Orsök hafe vered til/ ad
þesse Neyd og plaga kom yfer Gydinga/ Þad
seiger oss Moyses j fimtu Bok 28. Cap: Þar
ed so stendur/ Ef þu villt ecke hlyda Rödd Dr
ottins Guds þijns/so þu hallder öll hans Bod
og Riettinde/sem jeg byd þier j Dag/þa skal Dr
otten burt reka þig og þinn Kong sem þu hef
ur sett yfer þig/ til þss Folks sem huörke þecker
þu nie þijner Forfedur.

Og j seinasta Capitula annarar Cronsku bok
ar stendur so/ Þeir spottudu Guds Sendeboda/
og hæddu hans Spámenn/ þar til Guds Reide
kom yfer hans Folk/ so þar var eingen Lækn
ing/ Þuiad hann leidde Kongen af Kaldialan
de yfer þa/hann liet slá j Hel med Suerde þeir
ra æsku Menn/hann gaf eingen Grid huörke vn
gum nie gömlum/ecke Meyönum/ecke þeim göm

lu nie

lu nie öruasa Mönnum/ Gud gaf þa alla j ha
ns Hendur.

So seiger og Salomon j sijnum Ordskuidū/ 29. Cap. Huör haun er hardsuiradur j mote Hirtingenne/mū blíotlega þyrer vtan alla Hialp bordiarþast. Og Oseas seiger/ 4. Cap. Mitt Folk er bordiarþad og j burtu/ þuiad þad vill ecke læra.

Af slijkum Mælsgreinum er auduellt ad sia huadan su Hörmung kiemur/ ad agiæt Kongar rijke og megtugar Borger balla og verda ad öng uu/eda verda þuingadar vnder añarlega Herra/ Þuiad huar hellst sem Guds Ord er/ og Mienn vilia þad ecke medtaka ne epter þui lifa/ helldur setia sig vpp a mote þui/ spotta þad og ofs sækia/so sem gydingar giördu/þar ma huör Ma dur vissulega vænta til/ad eckert Rijke/eckert Vel de er so mektugt/og eingen Magt er so stor/ad þad hliote ecke allt nidur ad balla og ad öngun ad verda þyrer soddan Synd/ So sem og Herr an Christur berlega talar j tueimur Epterlijkin gum/ huöriar hann framsette þyrer Phariseos og þa Skriftlærdu/ þeir ed voru argaster O vener Euangelij. Su þyrsta var vm þa vondu Vijngards menn/sem þyrst drapu Þienarana/þa epter a Herran sialfan. Aunnur vm þad Brwll aup/til huörs Giesterner voru bodner/enn þeir villdu ecke koma/höfdu meira Elsku a Aukrum sijnum og Kaupskap/og nöckrer foru til og hæd du Vods mennena/ og slou þa j Hel. Bæder

þessar Epterlijkingar endar vor Herra med þess um Ordum/ad þeir arger Skalkar skule pyrerpa rast/og þeirra Borg skule uppbrend verda.

Nu ap þui ad þesse Synd/sem er Guds Ords Forakтan og Opsokn/er su einka Sök og Efne huar pyrer soddan Strapp og Hefnd kiemur/ad Lönd og Lyder plagast med Opride/ og ap ass arlegum Höpdingum/þa er þar ap lioft ad merk ia/ ad þau Rad sem Gydingar höpdu j prame/ voru ecke allemasta ogagnleg/ helldur skadleg/ Puiad þeir ætti ad giepa sig med allre audmyk til Guds Ords/leggia ap alla ranga Guds þion ustu/ og betra sinn Lipnad/ Enn þetta villdu þeir ecke giöra/ þeir leitudu annarra syndsamleg ra Bragda/og poru ad med olydanlegum hætte/ giördu uppreister og cinad þuilijkt til ad hrinda ap sier þeirra Anaudar oke/so sem enn skiedur j mörgum Löndum.

Þar pyrer kienner vor Herra Christur hm/ og seiger/ Gieped Keisaranum huad Keisarans er/sem hann villde so seigia. Med ydar Magt og Mictstödu/og ad þier vilied reisa ydur upp j mote ydar Yperualldе/kunne þier önguu til leid dar ad koma. Helldur ættu þier ad audmykia ydur og giepa Keisaranum þad Keisarans er/ Þetta er hid besta Rad/ ellegar þier giöred þ/ ædur er jllt enn verra. Þar nast ber ydur og ad giöra þetta/ad giepa Gude þad hönum tilhey rer/ Þetta er sa riette Regluren/ til ad pordast alla Ogiæpu:

Huad er þa þad ? Huad heimter Gud ad oss ? Fyrst þetta/ þu ætt ad heyra hans Son og hlyda hönum/medtaka hans Ord og trua þui/ og af ollu Hiarta þorlæta þig þar vppa ad hu ad hann tilseiger þier og lofar/ þad er vyst og satt og obrigdanlegt/ huörsu olijklegt otrulegt sem þad er þyrer Skyn=menne.

Þar næst skalltu þordast og yfergiefa alla Afgudadyrkan/ og blijfa ad eins vid þa Guds Þionustugiörd/ sem boden og skipud er j hans Orde/ sem er/ Ad trua a Gud/ottast hann og elska/heyra Guds Ord/bidia Gud/ lofa og dyr-ka hann/ et ct.

Þad þridia/ þu ætt ad haga og hegda þijnu Lifferne og Framferde ollu epter hans Orde/ og giöra eckert j mote þinne Samuitsku/og þor dast allar Synder og Hneyxlaner.

Huör hann so betrar sinn Lifnad/sa giörer riett/og hann er a þeim rietta Veige/og ma viss elega vona ad Gud mune hialpa hönum/Þuiad heyr huad Ritningen seiger/ Psalm. 128. Sæll er sa sem ottast Drottenn/og geingur a hꝰs Veg um/ sa mun þædast a Erfide Handa sinna/ þad er/ Gud mun giefa Luctu og Farsællo til alls þessem þu tekur þier þyrer Hendur j þijnu Kal le og Embætte/ Þijn Hwsfru skal vera so sem svaxtarsamlegt Vijntrie/þad er/ Gud mun gie-fa þier Erfingia/ Þui huad villtu giöra med Godz og Peninga/ef þu ert eirnsamall og hefur eingen Börn ? Þar næst seiger hann/ Drotten

mun Blessa þig aþ Zion / so ad þu siaer Velþerd Jerusalem j þijna Lyþs Tijd / þad er. Huar sliꝭ kur gudhrædduꝛ Borgare eda Bonde er j nóckꝛ rum Stad eda Lande / þar mun Gud gieþa Lucꝭ ku og Farsælld j óllum Stiettum / og þar mun allt þara vel þram.

Þetta villdu Gydingar ecke giöra / Gud ottꝛ uduſt þeir ecke / hans Ord og Þienara oþsoktu þeir. Og þegar Gud nu straþþade þa og liet þa verda lydskylllduga þm Romuerſku / og ſkattꝛ gillda vnder Heidingia / þa lꝏ þeim þetta miög þungt / og meintu / ad so sem Romuerſker höþduꝛ þuingad þa og ſier vndergleþna giört mz Magt og Vallde / so villdu þeir med Magt og Vallde giöra ſig þrij og þrialsa aptur. Enn þetta bræſt þeim / þad gieck ei so til sem þeir ötludu / Huar þyrer? Þuiad Romuerjar heþdu ecke yþerunned þa / heþdu Synder Gydinga ecke þad þorþient / og heþdu þeir ſialþer ecke vered Sök og Eþne til ſlyks Straþs med þeirra ogudlegum Lyþnaꝛ de. Slijkt Tileþne heþdu þeir att ad taka wr Veigenum / og þorlijka ſig vid Gud / so sem Herr an Christur kienner þeim hier og bydur / ad gieꝭ þa þad Gude sem hans være og hönum til heyꝛ de / Enn þad var allt þorgieþins / þeir villdu þad ecke giöra.

Þar þyrer ſkulum vier þetta læra aþ þeſſa Dags Euangelio / ad eþ þunglega geingur til j verslldlegre Valldſtiorn / huört helldur Oþridur kann ad koma yppa Lönd og Lyde / ellegar eþ

Menn

Mest verda med omögulegum Pyngslum og Pijal-
níngum vnderokader/ þa skulum vier fyrst læra
ad vita Sök og Efne til soddan Straffs og Ol-
lucku/ Sem er/ vier høfum þad forþient med
vorum Syndum/ Þar fyrer skulum vier ecke giö-
ra so sem Gydingar giördu/ ad huxa vier munum
med Magt eda Vallde gieta slijku fra oss hrun-
ded/ Helldur skulum vier jata vorar Synder/
bidia Gud vm Fyrergiefning og betra vort Lyf
og Framferde/ Þad heiter ad giefa Gude þad
sem Guds er/ þar næst og ad giefa Keisaranum
þad er/ voru riettu Yfervallde þad sem vier er
um þui skyllduger/ og fordast allan Vppsteyter og
hefna vor ecke sialfer/ j nöckurn mata/ þa mun
Gud vera hia oss med sinne Hialp og Blessan.

Þar er tuöfölld Valldstiorn/ huörre vier er
um vndergiefner/ hier j Heime. Voru Yfervall-
de eigum vier ad hlyda med Lijfe og Gotze/ þar
næst Gude j Himnenum med vorre Sal og ölln
voru Hiarta. Ecke vill Gud forhindra oss fra
Hlydne verálldlegs Yfervallds/ Þar a mote skal
og veralldlegt Yfervalld ecke forhindra oss fra
þeirre Hlydne sem vier eigum Gude ad veita/
Giöre Yfervallded þad sama/ og vill ecke lata
sier þar med nægia/ ad rada yfer Lijfe og Gotze
sijna Vndergiefeña/ helldur vill rada yfer Mañ-
anna Samuiskur/ og þuinga Menn til ad hafa
þa Tru sem þad vill/ þar vill optast ganga so
til sem þad gieck med Gydingum/ Þeir forhind-
rudu Gudz Rijke/ þar fyrer vard fra eigen Rijk-

er i eyde lagt og Heidingiar drottnudu yfer þm/

Þar fyrer skal huör Madur læra/ ad giefa Keisaranum/ þad er/ veralldlegu Yfervallde þ sem þad a ad hafa/ og Gude þad hönum ber ad hafa. Þuiad veralldlegt Yfervalld er Guds Sköpun og Stickan/ þar fyrer eiga Menn med riettu ad veita þui Hlydne/ lyka eirnen Sam vitskunnar vegna. Þar a mote a Yfervallded ecke ad taka allt saman fra þeim Vndergiefnu/ og ecke meira enn þeir eiga ad hafa. Enn þad a veralldlegt Yfervalld ad varast vandlega/ ad falla jnn j Guds Ryke/ og hindra þa Hlydne sem vier erum skyllduger Gude ad veita/ þa vill Gud vera hia Yfervallds Mönnönum/ og giefa þeim Lucku og Blessan/ og burt taka alla For diörfun/ og med þad sydasta fyrer syns Sonar skulld veita og giefa eilyfa Sæluhialp/ Þad vnne og giefe oss öllum vor Elskulege Fader a Himnum/ Amen.

Bænen.

Drotten Gud Himneskur Fader/ Vier giörum þier Packer/ ad þu til þessa Tyma hefur giefed oss Frid/ og Myskunsamlega vardveitt oss fra Stryde og Ofride. Vier bidium þig/ gief oss og framveigis þyna Nad/ ad vier mættum ottast þig og lifa epter þynum Vilia. Styr og stiorna voru Yfervallde/ so þad ecke forhindre þa Hlydne sem vier eigum þier ad veita/

helldur

helldur hialpe þar til / so ad vier mætt-
um vnder þeirra Vallde lifa j Fride og
Rolegheit / alla Daga / og vm sijder þa
og ødlast christelegan Afgang og ei-
lijft Lijf / Amen.

Tuttugasta og Fiorda Sunu-dag epter Trin. Euang. Matth. IX.

HA ed Jesus talade þetta hio sama til þeirra. Sia þu / ad Höfdinge nockur gieck ad / og tilbad hann / seigande. Herra / mijn Dotter er ny sꜳlud enn þu kom / og legg þijna Hönd yfer ha na og mun hun lifa. Og Jesus stod vpp fylgde hönum / og so hans Lærésueinar.

Og sia þu/ad Kona/ huør ed hafþe haf-
de Blodfall j tolf Aar/ gieck a Bak til
vid hann/ og snerte Falld hans Klædnad
ar. Þui hun sagde med sialfre sier. Ef
ad jeg mætta ad eins snerta hans Klæd-
nad munda jeg heilbrigd verda. Enn Je
sus snerest vid/ leit til hennar/ og sagde.
Vertu Hughraust Dotter. Þijn Trua giör
de þeg heilbrigda: Og a þeirre sömu stū
du vard Konan heilbrigd. Og þa ed Je
sus kom jnn j Höfdingians Hws/ og sa
þar Lwdurþeytara/ og Bulldran Follk-
sins/ sagde hann til þeirra. Vijked fra/
þuiad ecke er Stulkan daud/ helldur sef-
ur hun. Og þeir darudu hann/ Enn sem
folked var vtdrifed gieck hann þar jnn/
Og tok vm hennar Hönd. Og Stulkan
stod vpp. Og þetta Rykte barst vt vm
allt þad sama Land.

Þessa Dags Euangelio eru tuø Dæsemd
darverk/ Pad fyrra vm þa Siuku Kuin
nu sem hafþde soddan Tru/ ad ef hun mæt
te koma Herranum so nær/ ad hun kynne
ad snerta hans Klæde/ þa mūde hun verda heil
brigd. Og so sem hun huxade/ so skiede hana/
þar sem þo eingen Doctor eingen Læknare haf
de adur kunnad henne ad hialpa: Pad annad
Dæsemd

Dasemdar verk er vm þa Framlidnu Stulku/ huória vor Herra Jesus liggar aptur/og vpp-veckur hana aff Daudanum so sem aff sætum og hægum Suefne.

Aff bædum þessum Dasemdar verkum sku lum vier þetta læra/ad vor Herra Jesus Christ ur hann vill giarna Myskuna sig yffer alla þa sem ad eru aumer/Sorgfuller/Vesaler og Veyk-ar/og hialpa þeim/eff þeir ad eins vona sier Hi alpar hia hönum/og med þeirra Bæn hana girn ast. Huad sier þu/huórsu reidubuen er hañ ad veita þessum Höffdingia syna Bon ? Hann haff de valla vttalad syn Ord/ og jafnsnart er vor Herra Christur til reidu/ lætur allt standa sem komed var/ og geingur med hönum/til þess ad hialpa hönum. Eins giörer hñ og so vid Kuin nuna/ epter þui sem hun sialff haffde huxad sier Rad/so lætur vor Herra Jesus þad skie/og hi-alpar henne Slykt skal vppueckia med riettu j oss þa Von og þad Traust/þegar vier erum au-mer/og vier erum j Neydenne/ad vor liuffe La usnare Jesus mune ecke yffergieffa oss/ helldur hialpa oss Myskunsamlega.

Ei skalltu j nöckurn mata huxa/ad þesse Höff dinge eda Kuinna/hafe þessa Hialp og Huggun aff Herranum Christo forþient Þau haffa vere ed meinlauser ffatæker Menn lyka sem vier erum/ þau haffa hallded sig fyrer synduga Menn/ og ecke þottst vera verdug slykrar Nadar Huiad ecke vill Gud höndla vid oss epter þui sem vi-

er hökum forþient/helldur epter þui sem oss ad liggur/og vorar Naudsynlar eru til' Hans Hi arta er ecke misslynt so sem vort er/ Vier elskum eirn/enn hötum annan/epter þui sem huör hef ur þad forþient. Slijkt ojafnt og Qvilldarsamt Hugarfar og Hiarta hefur Gud ecke, hañ elskar alla Menn/og so sem S. Pall seiger/vill ad all er Menn verde Saluhölpner/þad audsynde hñ þa hann var hier a Jördu/ Huör sem kom fyr er hann/og girnteft hans Hialp/þeim hialpade hann feigensamlega/jafnuel Reifaranum a Kr ossenum/ S. Petre sem hönum afneitade/Berre bersyndugu Kuinnu j Pharisearans Hwse/et c. Skade þig þar fyrer nöckud huört helldur þad er vppa Lijf eda Sal/þa fylg þu þessum Epti dæmum/ hallt þier til Herrans Christum med þinne Bæn/þa mun þier Hialp veitast.

Enn þad ad soddan Hialp er ecke so almeñe leg/og skiedur ecke so dasamlega nu so sem a þm Tijma þegar Herran Christur var hier j Heime þad er ecke vors Herra Jesu Christi skulld/hell dur vor/ oss vantar Truna og Bæna akalled: Strax oss skadar nöckud vppa Lijkaman þa hl aupa Menn fyrr til Læknarans(ef hann er til) enn til Guds. Giete Læknaren ecke hialpad/þa ad sijdustu huxa Menn vm Gud/ og bidia hann vm Hialp/ Þar hefur Gud riett a Orsök til/ad skiota sinne Hialp a frest/ og reyna vora veyka Tru/ Þui er hia oss (sem sagt er) öll skullden. Ef ad vier strax med fyrsta/ og af öllu Hiarta

snuum oss til Guds/ þa munde hann ecke synia
oss sinnar Hialpar/helldur enn hañ syniade þss
nm Höþdingianum/ og þessare siukre Kuinnu.
Þesse er sa þyrste og Almennelege Lærdomur/
sem vier eigum ad læra aþ badum þessum Dasemdarverkum/ ad vier j öllum vorum Haskasemdum Neyd og Motgange skulum jnnflyia til Guds/og med vorre Bæn leita Hialpar hia vorum Herra Jesu Christo/ og treysta vissulega þar vpp a.

Þar næst heþur huor þesse Jardteikn sinn serlegan Lærdom/miög gagnlegan og huggunarsamlegan/sa þyrste er þesse/ad Christur seiger til þeirrar siuku Kuinnu/ Þijn Tru giörde þig hialplega/ þar mætte oss þikia ad hann heþde helldur att ad seigia/Jeg heþ hialpad þier. Og med þui hann seiger ecke/ Jeg/helldur Þijn Tru þa meinum vier so/ ad heþde þesse Kuinna ecke haþt Truna/ þa heþde Christur ecke kunnad ad hialpa henne/mz þui ad hann tilleggur og eignar þettra Trunne/ þar þo er augliost ad Christur heþur hialpad þeim mörgum sem ecke haþa truad/So sem hier skiede þa þramlidnu Stulku og enn-[ödrum stad þann sem aþ ohreinum Anda var seten/og adra Dauþa og Dwmba. Huar fyrer mun Christur þa tala þessum Ordum/ad hann eignar þad allt saman Trunne/og seiger/ Þijn Tru giörde þig holpen ?

Andsuar/ Slykt giörer hann vegna sinnar Christelegrar Kirkiu/til ad vndervijsa henne og

hugga hana. Þuiad hefde hann so talad/ Jeg hef hialpad þier/ þa mættum vier so huxa/ med þui vier kunnum ecke koma Lykamlega fyrer han̄ og sia han̄/ og þreifa a hönum/ so sem þesse Kuinna giörde/ þa munum vier ecke fa Hialp. Ja ad vijsu/ þesse Huxun er fast groen j allra Manna Hiörtum/ þegar vier huxum vm þann Tyma þa Christur vmgiegst hier a Jördunne/ þa þiker oss ad þeir sem j þann tyma lifdu/ ha fe haft myklu betre Kiör enn nu höfum vier/ Oz ef vier a þessum Deige vissum Christum vera nöckur stadar Persónulega hier a Jördun̄e/ þa mundum vier hlaupa og skryda þangad/ og vænta oss fullkomlegrar Hialpar. Enn m3 þui ad hann er ecke nu hier a Jördu/ helldur til Eu ds hægre Handar/ og þo vier bidium og leitum Hialpar til hans/ þa þiker oss so sem þad sie os vyst/ og vier mundum myklu vissare vera þar vm ef vier mættum koma lijkamlega fyrer hann/ so sem þesse Kuinna giörde.

Ad hamla soddan Huxönum/ þa talar Christur so einfalldlega/ Þijn Tru giörde þig holpen/ Hann talar alls eckert vm sijna eigen Persónu/ vppa þad ad aller þeir sem Truna hafa/ skulu ecke j nöckurn mata efast/ ad enn þo þeir siae ecke Christum Persónulega/ þa man þeim Hialp reitast eins og þessare Kuinnu/ og Kuin̄an skal eingen betre Kiör hafa enn þeir/ af þui hun trude/ og Truen hefur hialpad henne/ enn ecke þ hun snerte Christum/ eda sa hann Lykamlega.

Lijka eins seiger vor Herra Jesus til Höfdingi ans/so sem Marcus skrifar/þegar hans Þion, ar komu/og bærdu hönum þau Tijdinde/ad hañ skyllde ecke omaka Herran/ þui Stullkan være alla reidu daud/ Ottast þu ecke (seiger hann) tru þu ad eins. Og til Thomam seiger hann/ Johañ. 20. Med þui þu sast mig Thoma þa truer þu/ enn sæler Eru þeir sem ecke siaa og trua þo.

Þetta er eín miög gagnleg og huggunarsam, leg Vnderuijsan/ Vier truum ad Christur sitie hia Guds hægre Hende/og ad hann late ecke siaa sig med Mannlegum Augum hier a Jördu fra mar meir. Enn vier erum hier nidre/j Eymdū og plagum og Freistingum þessa auma Lijfs. Hier skalltu vakta þig/ad þu huxer ad þr. Meñ sem lifdu a Dögum Christi/hafe haft betre Ri ör enn þu hefur/ þui þu heyrer hier/ ad hafe þeir ecke haft Truna/ þa hefur þeim ecke par hialpad þad þo þeir sæe Christum/so sem liost er af þessu Dæme er hier stendur/ Læresueinar ner medkienna sialfer/ad j þeim Þreyngslum ha fe marger snert Jesum/og komed vid hann/enn þad stodade þeim ecke par/Kuinnunne hialpade þad/sem trude/ Giör þu slijkt hid sama/tru þu þad er/ Treystu þar vppa/ ad Gud mune vera þier Myskunsamur fyrer Christum/og ad hañ mun frelsa þig fra Syndenne og eilijfum Dau da/og vera hia þier j allskyns Neyd og Mot, gange/Þetta efa þu ecke j nöckurn maata/þu hef ur hans

ur hans Ord byrer þier/ hann lofar ad hialpa þier/ So þu hefur i allan mata jafngod Riör sem þesse Kuinna hafde.

Ja/seiger þu/þad er þungt og torvellt ad trua so / Huörnen giet jeg huggad mig alleina vid Ordid ? Mætta jeg sia og heyra Christum sialfan/þa villda jeg audvelldlega trua. Eg sie ge hier Nei til/Þuiad ef þu hugleider ꝥssa Ro nu/þa færdu strax ad merkia/huörsu þung ꝥsse Trua hefur vered henne. Hun hefur haft sinn Siuktdom j samfelld tolf Aar/ og kostad vppa Læknara allre sinne Aleigu/enn þad stodade ecke þar. Seig þu mier nu/er þetta miög mögulegt/ ad þar mꜳdur kunne eingen Lækning ad stoda/ og hennar Plaga vard ætijd þyngre og þyngre/ þar fær hun þessa Von og Tru/ad nær hun ad snerta Klæden Herrans Christi/ þa mune hun verda heilbrigd/Þetta ma þikia epter Skynsemm enne eirn darlegur og þusslegur Hlutur/ Enn þesse Kuinnan truer þui/og henne verdur epter þui sem hun truer.

Eins skalltu og giöra/ stadfestu þijna Tru med Ordenu/ og sla wr þijnu Hiarta og Sinne öllu þui sem Tru þijna vill veykia eda hindra/ þa mun þier ganga so sem þessare Kuinnu/ ad þijn Tru mun hialpa þier. Enn ef þu finnur þad/ad þad vill ecke vera/og þu ert Truarveyk ur/ Þa hefur þu Sök og Efne til ad jata þinn Veykleika/og þijna Truarveyke/og bidia eins og Postularner giördu/þa þeir sögdu/Drotten auk

þu med

þu med oſſ Truna/ Luc. 17. Og ſo ſem Fadꝛ eren hins ſiuka pillts bad/ Marc: 9. Jeg true/ Herra/ enn jeg bid hialpa þu minne Vantru: Þuiad ecke vill Gud burt kaſta þeim ſem Truar veyker eru/helldur haba Polenmœde vid þa.

Þetta er ſa pyrre Lærdomur Gudſpiallſins eirn gagnlegur og nytſamlegur Lærdomur/ þyrꝛ er huörn vier med riettu eigum ad þacka Gude. Þui hugleid þu/ huörſu aumer Menn Papiſtar eru/þeir vita ap þeſſu Daſemdaruerke/og predika vm þad allſtadar/ Enn ſo blinder eru þeir/ ad þeir ſia ecke þennan nytſamlega Lærdom. Allar þrra Predikaner eru ecke nema vm Helge doma/huörnen Menn eige ad tilbidia þa/leita Hialpar hia þeim: Þuiad hier ſier þu(ſeigia þeir) huörſu ad Blooden Chriſti giöra eitt ſtort Daſemdarverk/ og gieþa. Krapt ap ſier/ et. ct. Þeir ættu ap þeſſu Daſemdar verke læra ad þeckia Truna a Chriſtum / enn þar j ſtaden kienna þeir Apgudadyrkan og Vantru/ Og þeir aumu Menn vilia ecke ſkilia/þad vor Herra Chriſtur ſeiger ſialpur/Þijn Tru hepur giört þig heilbrigda/ og hann talar ecke eitt Ord vm ſijn Blode/ Þetta ma kallaſt ad vera blindur med ſiaande Augum. Enn þacka þu Gude þar pyrer/ad þu ert ecke j ſoddan Myrkrum/helldur ad þu hep ur Lioſed pyrer þier.

Sa annar Lærdomur hlíodar vm þad Daſemdarverk Herrans Chriſti/þar hañ talar vm þa Framlidnu Stulku og ſeiger/hun er ecke Da-

ud/helldur seꝑur hun. Þui hier eigum vier all er Menn christner ad læra huad vier skulum ha ꝑa og hallda aꝑ Daudanum/og huörnen vier eig um ad bwa oss til hans. Heimuren hrædest hañ miög/ þuiad hann sier ad þar er huörke Rad nie Hialp Daudanum j mote/ þo vier heꝑdum Matt og Styrk allra Keisara og Konga. Eñ vier christner Menn höꝑum önguа Orsök hann ad hrædast/Þuiad hier heyrum vier/ad Daudañ er allt ödru vijs hattad enn Heimuren meiner. Allur Heimuren meinar/ad þegar christen Ma duren deyr/þa sie hann daudur/Enn Christur seiger/nei/og neꝑner Daudan Sueꝑn/ Huar ꝑyr er talar hann so? Þuiad lijka so sem huör vor vekur annan aꝑ Sueꝑne/vier komum vid þann Soꝑanda/ og tökum a hönum/þa vaknar hann vid/ eins giörer og Herran Christur vid þessa Stulku:

Þar ꝑyrer er Dauden ecke annad enn Sueꝑn ad reikna ꝑyrer Herranum Christo/So þu skallt ecke þurꝑa ad gremia þig nie jlla bera/ huörke þinna vegna/nie helldur annarra/ þegar Gud kallar oss burt wr þessum Heime. Eꝑ truer þu a Guds Son/ad hann haꝑe borgad og bitalad a Krossenum ꝑyrer þijnar Synder/og stillt Födur sins Reide/þa huxa ecke þar vm meira/þo þu ei ger ad deyia/ Huar ꝑyrer? Þuiad þu heꝑur eiñ Herra/hann kostar þad ecke nema eitt Ord/þeg ar hann kallar a þig so sem a þann sem seꝑur/ þa vaknar þu jaꝑnsnart til eilyꝑs Lyꝑs.

Þui

Þuiad lyka so sem hann liet siia sinn Krast hier a þessare bramlidenne Stulku/ so mun hann lata hann bram koma vid alla Christna a sydasta Deige/ad þeir munu byrer hans Rödd vppuekiast so sem aþ sætum Suebne/og liba eiliþs lega/ so sem hann seiger/ Sannlega/ sannlega/ Huör sem truer a mig/hann skal ecke sia Dauds an eiliþslega/ Hann skal ecke deyia/ og þo hann deyie/þa skal hann verda liþandé aptur. Hugga þig vid þetta/ og vert okuýdin þinna vegna/ Syrg þu ecke helldur vegna annarra/ þegar þu veist ad þeir haba jatad og medkient Guds Son byrer sinn Lausnara og Frelsara/þa lat þier lyka/ Þeir eru ecke dauder/helldur soba þeir/ Haber þu slyka Tru/þa muntu med þeim burt soþna/og aþ Guds Syne a þann sydasta Dag aþ þui num Suebne vppuacktur verda til eiliþs Lyþs.

Þetta skalltu læra þier til Huggunar/ og þesse Huggun mun þig ecke a tadar draga/Þui/ ad so sem þu heyrer/Christur hebur alla reidu þad audsynt/ad Dauden er ecke nema Suebn byrer hönum/ Og hann seiger sialbur/ Joh. 5. Ad aller þeir sem eru j Gröbönum/skulu a seinasta Deige heyra hans Rödd/og þeir ed gott haba giört munu ganga bram til Lyþsins Vpprisu. Enn þeir sem jllt haba giört til Domsins Vpprisu/bra huörium Dome oss vardueite Myskun samur Gud/og læte oss byrer syna Myskun/og vegna syns Sonar ba og ödlast Vpprisu eiliþs Lyþs/ Amen.

Tuttugasta og fiorda S. dag
Vænen.

Almættugur eilijfur Gud/ þu sem fyrer þinn Son hefur tilsagt og lofad ad fyrergiefa oss Syndernar/ og frelsa oss fra þm eilijfa Dauda/ Vier bidium þig/ Styrk oss med þijnum Heilaga Anda/ so vier Daglega vöxum j Trunne til þinn ar Nadar og Myskunar fyrer Christum/ og ad vier höllдum oss stadfastlega vid þessa Von/ ad vier munum ecke deyia/ helldur sættlega burt sofna wr Heime þss um/og a Domsins Deige verda fyrer Jesum Christum vpp vakter til eilijfs Lijfs og Fagnadar/Amen.

Tuttugasta og Fimta Sunnudag epter Tri. E. Matth. XXIIII.

NAR ed þier siaed Andstygd Foreydslunnar [af huörre sagt er fyrer Spamannenn Daniel] standa j Helgum Stad. Huör sem þad les/ hann hygge þar ad. Huörier þa eru a Gydinga Lande flye þeir a Fiöll/ Og huör hann er a Ræfre/ fare hann eige ofan nöckud ad taka wr sijnu Hwse/ Og huör sem er

sem á Akre er / snue hann ei aptur / ad taka vpp Kyrtel sinn. Enn vei Þungudum og Brióstmylkingum á þeim Dögum. Bid þui bidied / ad ydar Flotte verde ecke vm Vetur / og eige a Þuottdeige. Þuiad þa mun verda so stor hörmung huilijk ad eige var j fra Vpphafe Veralldarenn ar / allt til þessarar Stundar / ꝛ eige hell dur verda mun. Og nema ad þesser Dagar sieu stytter / verdur eckert Holld holped. Enn fyrer Vtuallđra saker / þa skulu þr Dagar styttast. Enn ef nóckur seiger þa til ydar / Sia ed / hier er Christus / eda þar þa skulu þier eige þui trua. Þuiad þar munu vpprisa Fals christar / ꝛ Fals spamenn / og þeir munu giöra stor Takn / og

Tuttugasta og fimta S. dag

Vndur/so ad j Villu munu leidast [ef skie mætte] eirnen Vtualder. Siæd/jeg sagda ydur þad fyrer: Nu ef þeir seigia til ydar/ Siæd/hann er a Eydemörku/þa ganged ecke vt. Siæd/ hann er j Launkofum/ þa trued eige. Þuiad lijka sem Elldingar vt geingur af Vppgöngu/ og skijn allt til Nidurgöngu/lijka so mun og vera Tilkoma Mannsins Sonar. Þuiad huar hellst ad Hræed er þangad munu og Ernerner safnast.

Þessa Dags Euangelio eru tuær Greiner/ Ein fyrre er Spadomur og Fyrersögn vm Foreydslu Jerusalems Borgar og alls Gydingalands/ Tær hun skyllde fram koma/og af huöriu Menn skylldu riettelega þeckia þann Tijma/so ad þeir Christnu mætu forda sier/og verda ecke fyrer þeim Hörmungum sem þa mundu aganga. Su önnur Grein er ein Vidvörun/ad Menn vakte sig fyrer Villu og Pantrunade sem vpp munde koma j Heimenum/ og einkannlega j mote Verallдarennar Enda.

Þesse Fyrersögn vm Foreydslu Jerusalems Borgar/ þiker sumum ad ecke sie hun oss gagnleg/med þui hun er vmliden/Enn huör sem vill riettelega yfervega Maaled/hann skal medkienna ad þad er soddan Spadomur/ epter huörium vier

vier eigum æ og alla tijma ad rietta oss/ allt til Heimsins Enda/ eþ vier vilium pordast Gudo Reide.

Vor Herra Jesus Christur hann framsetur fyrer Postulana og alla adra Christna/ sem þa voru til/og liþa mundu þar Hörmungar/so od an Telkn. Þegar Suiuirding eda Andstygd Foreydslunnar stendur j Heilögum Stad/þa er ecke Tyme ad vera leingur j Gydingalande/ Teþie þa eingen vid/eda siae sig leinge vm kring/For eydslan er þa so sem komen/En huad þesse Andstygd er/ þar haþa marger margt vm skriþad/ Slester hallda/so sem sa Læreþader Chrysostomus giörer/ad þad haþe vered Mynd þess Romuerska Keisara/og Merke Romuerskt/sem sett var j Musterid/til Slatruar og Aþgudadyrkan ar. Enn þetta Ord Andstygd merker vissulega þa Synd sem Gud kann ecke ad lyda leingur/ og hönum er til Andstygdar; Og þo Romuerskir settu Mans Mynd j Musterid/þa tilbadu Gydingar hana ecke/þuiad öll Bilæte voru aþ þeim miög þunglega hötud. Musterid var j þan tijma ecke leingur Guds Hws/ helldur Raningia Bæle/ þeirra Oþþraner voru ecke framar meir Guds Pionusta/ aþ þui ad su rietta Forn var nu fornþærd/ sem var Herran Christur/ huör Fornþæring gillda ætte fyrer Gude/ enn öngvar adrar.

Þesse BIuijsing/og enn þleire Greiner komu oss til/ad lata Andstygd Foreydslunnar mer

kia alla Muſteris Þionuſtugiörðena/þar ſo lan gt var komed hia Gydingum/ad þar var huörke Lærdomuren riettur nie nöckur önnur gudleg Þionuſtugiörd/og Gud haßde berlega Misþocknan og Andſtygd a öllu þuí ſem þeir ættu ad giöra/gat þad ecke leingur lided/hann kunne ecke annad enn ad eydeleggia og ßordiarßa þa. Borg en Jeruſælem var ſkickud til Guds Þionuſtugiördar/og Kiennemanſkapuren til Guds Dyrdar/ Enn huörtueggia þetta var þa j þann tyma orded Gude til Andſtygdar/Þuiad þeir villdu huörke vita ſiæ nie heyra Chriſti Euangeliū/ þa Heilögu Poſtula ſlou þeir j Hel og ræku þa wr Lande/Guds Sonar vors Herra Jeſu Chriſti Naßn hæddu þeir og ſpottudu/ Þa Næd og Myſkun ſem þeim var j Euangelio aß Gude til ſögd og boden villdu þeir ecke þiggia. Þeir höß du j Sinne og bæru ſig ad mz allre ſinne Magt ad nidurkießia þa Predikun vt aß Christo. Þetta var nu ſu rietta Andſtygd/huör epter ſig leider alla Olucku og Foreydſlu enn nu a þeſſum Deige/ Og þetta voru þær Synder ſem Gud ſtygdu ſo miög/ad þeirra vegna hlaut allt ſaman ad kollkaſtaſt og ßalla nidur.

Þeſſe Spædomur og þetta Epterdæme þienar oſſ enn nu til Lærdoms og Viduörunar/ſo vier þurßum ecke ad trua ödru/ og ei vona nie vænta annars enn þeſſ/ad lÿka ſo ſem Jeruſælem vard nidurbroten/þegar Gydingar ßrömdu ſoddan Andſtygd/ ofſöktu Christum og hans

Ord/ So eins skal þad ganga til allt til Heimsins Enda/Huör hellst sem ecke vill medtaka Guds Ord/ helldur oþsæker þad og hæder/ sa er j Andstygd Eydeleggingarennar/ þad er/hann er j soddan Synd/ ad omögulegt er ad þar mune ecke epter koma skundleg Fordiörfun og eilijf Fyrerdæmming. Lærdu þetta og merk þetta vel/ so þu kunner ad vakta þig fyrer Skada/og hafa ecke Samlag vid slijka Menn sem lifa j soddan Andstygd/ Huiad bæde, þeir og aller þeir sem med þm hallda/þeir skulu eydeleggiast/Gud kann soddan Andstygd ecke ad lijda/adrar Synder lydur hann þolenmodlega/og giefur Mönnum Stund og Tyma Idranar/ Enn þar hann frambydur sijna Nad/Syndanna fyrergiefning og eilijft Lyf fyrer Christum/ j sijnu Orde/ og Menn vilia ecke þiggia þad/ helldur forsmaa hæda og oþsækia/þad ma mz riettu nefnast Andstygd Foreydslunnar/ og þar epter vill visselega koma Fordiörfun Lijfs og Salar/ an allrar Nadar og Vægdar.

J soddan Andstygd sier þu ad Pauavomur en med öllum sijnum Tilheingiörum hefur geing ed j langa tyma/og geingur enn nu/ Hann stolt ar vppa sijna Magt/ ad epter þui þar vill ecke annad hialpa/þa kostgiæfer hann med allre sinne Magt/og allra sinna sem hönum fylgia/ ad nidurkiæfa Euangelium/ Hier skalltu þiggia Vidvörun vors Herra Jesu Christi/ og vakta þig fyrer öllum þeim sem Pauans eru og hönū

þiona/ Þuiad þu veist nu Pauadomsins Andr
stygd/og þu kant ad þreiþa a henne. Þar þyr
er mattu vissele ga vita ad Eydeleggingen vill
snarlega koma hier epter/huort helldut hun skie
dur aþ Tyrkium/eda med ödru mote.

Med slijkum hætte kann þesse Spadomur
ad þiena ossenn nu a þessum Deige/ad vier höll
dum oss til þra sem medtekid haþa Guds Ord
enn þordunst hina sem pad oþsækia/Þuiad þeir
meiga þullkomlega vænta sier Olucku og For
diörþunar/ Þuiad þesse Synd kallast Andstygd
Foreydslunnar/epter huöria vissele ga koma vill
ein hrædeleg Fordiörþun og Eydelegging. So
sem vier höþum Dæme Jerusalem Borgar og
alls Gydingaþolks/ Þuiad eþ Gud hlijþde þui
Folke ecke/og eþ þesse Synd leidde soddan Foreyd
slu epter sig/þa huxe eingen ad hann mune aud
uelldlega sleppa þar hia.

Þar þuert a mote þa vill Gud vera hia
þeim med sinne Nad og Myskun sem haþa ha
ns Ord/ heidra þad og giarna heyra/ og betra
og bæta sig þar aþ. Og þo þar kunne ad koma
Kross og Motgangur/þa haþa þr þo þa Hugg
un sem Christur talar hier vm ad þeir skule bid
ia/ og sa Naduge Gud mune heyra þeirra Ba
ner/og þrelsa þa Myskunsamlega. Þetta er nu
þyrra Greinen þessa Dags Euangelij.

Hin önnur Grein er ein Aminning og Vid
uörun/ad vier vöktum oss þyrer Villu og röng
um Lærdome sem koma kann j christelega Kirk
iu og

fiu og a medal christenna Manna/Og allra mest (sem Skripten j ödrum stad avÿsar) þa mun þ skie j mote Veralldarennar Enda/ þar seiger/ad vpp mune koma marger þals Christar og Spamenn/sem skulu giöra Teikn og Stormerke/ og prÿda þar med þeirra Villu/so ad Vtualder nu nu(være þad mögulegt) j Villuna leidast/ Þetta seige eg ydur ædur þyrre/seiger Herran Christur huxed þar vm og vakted ydur/ad þier trued þm ecke/ þegar þeir seigia/ Sia hier/ Sia þar er Christur. Af trulegu og Födurlegu Hiarta giö rer Herran Christur þessa Aminning. En þui midur/ vier huxum harla lÿted þar epter/ þar þyrer erum vier söckner nidur j Villuna vpp yf er Eyrun. Skodum vier Pauadomen/allur Lærdomur/ allar Kienningar hnigu hier ad/ ad ef villde nöckur Madr verda Saluhölpen/þa skyll de hañ hialpa og styrkia þar til sialþur/med go dum Verkum. Vm vorn Herra Jesum Christū/ og vm Truna til hans var ecker talad. Ad ka upa Messur/standa ad Messum/akalla Heilaga/ ganga pilagrÿms göngr/geþast j Klaustur/et ct. þar med þeinkte huör Madur ad þorþiena Him ryke/og þar vppa settu Menn allt Traust/hus ad allt ecke var annad enn so sem Christur seig er hier/ Og sem Menn sögde so/Þar þinnur þu Christum j þui og þui Klaustre/ j Röm. Hia S. Jacob/ þu þinnur hann j Messunne/ og j Föstum og ödrum godum Verkum/et ct.

Þar þyrer gieþur vor Herra Jesus oss eina

Viduörun og seiger/Trued þui ecke/Þuiad Mañs sins Sonar Tilkoma skal vera sem Elldíng/þad er/ Euangelium skal ganga fram og skijna klar/ lega og ljoslega vm allan Heimen/Þar af skulu þier læra/huörnen þier eiged ad trua a mig/ og fyrer minn Dauda fa og ödlast Syndanna fyrer giefning og vænta eilijfs Lijfs. Blijfed vid þt ta Lios/sem so skijn openberlega/og trued öng/ nu ödru huad talad er. Huör og eirn blijfe j sin ne Stiett og Kallan/hage og hegde so sijnu Fr amferde/ad hann þione sijnum Naunga/og ska/ de hann ecke/ og hafe goda Samuisku j öllum Hlutum: Þesse er su Guds Þionusta sem Gud hafa vill af huörium Mañe hier j Heime. Þar næst/þegar þu girnest ad fa Syndanna fyrergief ning og eilijft Lijf/þa varast þu ad leita þess hia þynum godum Verkum. Christur lætur ecke finna sig hier a Jördu/so sem Munkar og Nuñ ur j Klaustrum hyxa/sem þar fyrer eru komen j Klaustur/ad þau verde Sæluholpin. Enn a/ littu Guds Son/sem fornfærde sialfan sig a Kr ossenum/og bitalade fyrer vorar Synder/vegna þessa Daudans skalltu trua ad Gud mune vilia vera þier Myskunsamur/ lát hann ganga þier til Hiarta/hugga þig vid hann/þa ertu riettlæ tur og Sæluholpen. Þetta ORD skijn vm all/ an Heimen sem Elldíng eda Leiptran/ og þar fylger framűuegis/ ad huör sem medtekur þetta Ord/sa verdur Sæluholpen. Og lijka sem Ar nen lætur finna sig hia Hræenu/ so blijfa þeir

Rettchristnu vid þetta Ord / Hiner adrer lat-
ta villa sig og afvega leida/trua a sijn godverk/
leita epter Christo/ad þiona Gude j Eydimörk-
um/Klaustrum og Leynekofum/Enn þeir finna
hann þar ecke/og ecke verda þeir Saluholpner/
Þar fyrer vakta þu þig/ og hallt þier alleina
vid Guds Ord/þa vantar ecke þar.

Þetta er nu hin einfalldlegasta Summa og Mei-
ning þessarar Vidurunar/ ad Menn blyfe ad
eins vid Guds Ord/vone sier og vænte Syndan-
na fyrergiefningar og eilyfs Lijfs alleinasta fy-
rer Christum/en ecke fyrer Sijn Verk/eda annar-
ra Manna Forþienustu/ sem j Pauadomenum
var kient/þar Mönnum var rijsad fra Forþien-
ustu Christi og fra Trunne/til mannlegra god-
ra Verka/ og þeir hugsudu so allan Heim med
þessare falskre Von/ ad Menn kynne ad finna
Christum þar j Eydemörku/ þar j Klaustrum/
þar j hinum og ödrum Stödum. Þuiad hann
situr til Guds hægre Handar/ og vier finnum
hann ad eins med Trunne. Þetta Lios hefur
Gud Himneskur Fader nu vppkueikt hia oss ap-
tur/ad Nad sinne og Myskun/fyrer sitt Heilag-
ga Ord/sem nu kiennest og predikast openberleg-
ga/ Þar fyrer ber oss Gude ad þacka/ad vier er-
um leyster fra þeim villu Myrkrum Pauadom-
sins/og bidium hann ad hann varduelte oss vid
þetta Lios/og læte oss j sannre Kynningu Gu-
ds fara burt hiedan/og verda sijdan Saluholp-
ner eilyflega.

Þesse Ord leida Sacramentistar j mote oss j þann mata/ad med þui vier jatum og medkienn num/ad Christi Holld og Blod sie j Kuølldmaal tijdenne/og ad Menn medtake þar ecke alleinasta Braud og Vijn/helldur og eirnen Holld og Blod Christi/ þa seigia þeir oss vera þa sömu vm huøria hier stendur/ad so tale/Sia/hier er Christur/ þar hann þo er ecke framar meir a Jördunne/ helldur til Guds hægre Handar/ og vill hingad ecke koma fyrer hinn sijdasta Dag/et ct. Þar þeir nu giefa oss þessa Skulld/ad vier vill um Folked/og sieum þeir sömu vm huøria Christur talar hier/og vid huørium hann varar Menn christna/þa storu Skulld giefum vier og setium til Guds j Himnenum/ hann skal a efsta Deige þad auglioft giöra/ ad þeir liuga slyku oærlega a oss/ Vier höfum og lyka eirnen vora Vitnis burde hier a Jördunne/bæde j vorum Samuisk um/og hia riettre Guds Christne/ ad vier huørke vppmælum nie framsetium nöckurn Fals christum fyrer Menn / Helldur kiennum vier huørium Manne þann sanna Euangelij Lærdom/ ad Gud vilie alleinasta fyrer sijns Sonar skulld vera oss myskunsamur og fyrergiefa Syndernar. Þessa Truargrein vitum vier/ og hana höfum vier hreina og klara/og kiennum hana ödrum/ Lof Gude/ Þui villia þeir þa giefa oss skulld/ad vier vysium Mönnum ad nöckrum Fals Christe ?

Vier kiennum ad sönu/ad j Kuølldmaaltijdenne veitest

ne veiteſt ecke alleina Braud og Vijn ad eta og drecka/helldur Chriſti Holld og Blod/þetta tôk um vier ecke aþ oſſ ſialþum/ Chriſtur ſialþur kien ner oſſ þad/ Þuiad hann tekur Brauded og byd dur ad Menn ete þad/og ſeiger þad ſie ſinn Lÿ kame/Hann tekur og Kaleiken/biþalar ad drecka aþ hônum og ſeiger þad ſie ſitt Blod/med huôr iu hann ſtadfeſter þad nyia Teſtamentum: Pœ me nu hier vm huôr ed vill/jæ allur Heimuren/ huôrer þar blÿþa meir vid Guds Ord/ Sacra⸗ mentiſtar eda vier.

So og eirnin þa heþur alldrei nôckur aþ oſſ vered/ ſem ſo heþur kient/ ad Chriſti Holld og Blod ſie ſynelegt j Braude og Vijne/ Vier hôþū Chriſti Ord/þui truum vier ſo ſem Almættugu GRde/ ad þo vier ſiaum ecke nema Vraud og Vijn/ þa truum vier þo Ordenu/ ad huôr ſem þetta Braud medtekur/ og dreckur aþ þeſſum Kaleik / ſa Etur og Dreckur / ecke Falſkaun Lÿkama/ helldur þann hinn ſama ſem vt var gieþen a Kroſſenum þyrer oſſ/og ecke þalſkt Bl od/ helldur þad ſem a Kroſſenum var vthellt vegna vorra Synda. Þar þyrer eru þeſſar tuær Greiner ſannar/bæde ad Chriſtur ſitie til Guds hægre Handar/og ſie ecke Lÿkamlega og ſynelega hier a Jôrdu þyrer hinn ſijdaſta Dag/ og þad annad/ad hann gieþe oſſ ſinn Lÿkama ad eta og ſitt Blod ad drecka/ ſo ad hans Chriſtne ſkule hugga ſig j þeſſum Fieſiod/og vita ad hann vill vera med oſſ/og vier j hônum hier j Heime. Þar þyrer

ƀyrer ƀegar vier jatum og kiennum ſo/ad j Ku ölldmaltyd Drottens veiteſt og giefrſt Chriſti Hollo og Blod/ ƀad tökum vier ei aƀ ſialƀum oſſ/Chriſtur ſeiger ƀad ſialƀur/ Vilie nu Sacramentiſtar hallda hann ƀyrer Villumann/ ƀa meiga ƀr ƀad giöra vppa ƀeirra eigen æƀentyr/ Vier jatum og medkiennum hann ad vera ƀan eilyƀa Sannleik ſem ecke kann ad ſeigia oſatt/og vier jatum hans Ord/ og ƀau Heilögu Sacramenta ad vera vorn dyrmætaſta Fieſiod/m3 hu/ örium vor Saluhialp er ſtyrkt og ſtadƀeſt. Til hennar hialpe oſſ vor Elſkulege Fader a Himnum/ Amen.

Bænen.

Drotten Gud Fader Himneſkur/ Vier ƀöckum ƀier aƀ öllu Hiarta/ad ƀu ƀyrer ƀitt Bleſſada Ord heƀur oſſ leidt + leyſt ƒra ƀeirre hrædelegre Pauadomſins Villu og röngum Kienningum/ og heƀur gieƀed oſſ Lios ƀijns Heilaga Ords/ Vier bidium ƀig/ vardueit ƀetta ſama Lios j hia oſſ/ og vardueit oſſ ƀyrer öllum Villum og Vantrunade/ Gieƀ ad vier ſieum ecke oƀacklater ƀinne Gæƀu/ſo ſem Gydingarner voru/ ecke ƀyrerlijtum edur oƀſækium ƀitt Ord/ Helldur medtökum ƀad aƀ öllu Hiarta/og riettum og betrum vorn Liƀnad og vort Framƀerde/og ſetium alla

alla vora Von Tru og allt Traust til þin nar Náðar og Myskunar/ og til ærnaðar og Frameſtódu þijns Elſkulega Sonar/ ſem með þier og þeim Heilaga Anda lifer og rijker að eilijfu/ Amen.

Guðe Fóður/ Guðs Syne/ Guðe Heilagum Anda/ þeim eina og ſanna lifanda Guðe ſie Lof og Dyrð að eilijfu/ Amen.

A Jons Meſsu Baptiſte/
Euangelium/ Luc. I. Cap.

OG þa er ſa Tijme var komen/ það Elizabeth ſkyllde fæða/ og hun fæðde Son. Og er Nagrañar heñar/ og Frændur heyrðu það/ að Drótten hafðe margfalldað Myſkun ſijna við hana/ ſamglóddust þeir henne. Og það ſkiede/ að þeir komu a hinum ættunda Deige/ að vmſkiera Sueinen/ og nefndu hañ ſijns Fóðurs Nafne Zacharias/ Enn Moder hans ſuarade/ og ſagðe. Aungua neien

neien/ helldur skal hann Johannes heita. Og þeir sögdu til hennar/ Þar er þo eingen j þinne Ætt/sem ad heiter þessu Nafne. Enn þeir bentu Födur hans/ huad hann villde ad hann hiete. Enn hañ beid dest Sneþasþialls / skriþade og sagde/ Johannes er hans Heite. Og þeir vndrudust aller. Enn jaþnsnart lauktst hans Munnur vpp/og Tunga hans talade/ og loþade Gud. Og Otte kom yþer alla þeirra Nagranna/og vm allar Fiallbyg der j Judea vijdþrægdust öll þesse Ord. Og aller þeir ed þad heyrdu/ settu þad sier j Hiarta/og sögdu. Huör grunar þig ad þesse Sueirn verde ? Þuiad Hönd Drottens var med hönum. Og Zacharias

Fad-

Fader hans pyllteſt aþ Helgum Auda/ſpæ de og ſagde. Bleſſadur ſie Drotten Gud Jſraels/ Þuiad hann vitiade/ og giörde Frelſan ſijnu Folke. Og hann vppreiſte eitt Hialpar Horn j Hwſe Dauids Þio=ns ſijns. So ſem hann heþur talad þyrer Munn ſinna Heilagra Spæmanna/ þeir ra ſem nu eru aþ Heimenum. Ad hñ þrelſ=ade oſſ j þra Ovinum vorum/og aþ Hen de allra þeirra ſem oſſ hötödu. Hann gi=örde og Myſkunſemd vid Fedur vora/ & minteſt a ſinn Heilaga Sattmala. Og a þad Sære er hann ſoor Födur vorum Abraham/ ad hann giæþe oſſ þad. Ad vier leyſter aþ Hende Ovina vorra/þion=udum hönum an Otta. J Heilagleik og Riettlæte þyrer hönum ſialþum/alla vo=ra Lijþdaga. Og þu Sueirn munt kall=aſt Spæmadur hins Hæſta/ þuiad þu munt þyrer renna Auglite Drottins/ad til bwa hans Vegu. Og ad gieþa hans Fol=ke Skilning Sæluhialparennar til þyrer=gieþningar Synda þeirra. Fyrer Myſkun ar Jdur Guds vors/j huörium hañ vit=iade vor/vpprunnen aþ Hædum. Ad lyſa þeim ſem j Myrkrum/og Daudans ſkug ga ſitia/og ad greida Fætur vorar. þr=

A Jons Messu
am̃ a Veg Fridarins.

HEsse Dagur a huörium hinn Heilage Johannes Skijrare var fæddur/ er aþ huörium Manne halldenn einn glede Dagur og sterleg Fagnadar Hatijd / Ma vel skie aþ þui sem Eingellen seiger hier til hans Födurs Zachariam/ad marger munu fagna j hans Fæding/ Enn fast aþ Mönnum veit þa riettu Orsök/huöria Eingellen þar fyrst giefur til avijsanar/þar hann seiger/ Hann mun verda mykell fyrer Gude/og þar næst hans Fader Zacharias/ sem er/ad þesse Johannes skule koma med nyia Predikun j Heimen/ og giöra Christum kunnan fyrer Folkenu/ og vijsa a hann med Fingre sijnum/vppa þad ad Gydingar skylldu læra ad þeckia Christum og trua a hann/og fyrer hn̄ verda Saluhólpner. Slijk Predikun og slijkt Embætte var miög fagnadarsamlegt/huilijkt alldrei haþde adur heyrst vnder Lögmalenu/ Puiad hier lærdu Menn aþ ad þeckia Christum/þeir feingu Syndanna fyrergiefning/þann Heilaga Anda/ og vrdu j slijkre Tru Saluhólpner. Þar fyrer ætte enn nu a þessum Deige huör Madur ad fagna og glediast aþ þessare nyiu Predikun/og þacka Gude aþ Hiarta/þar fyrer/ad hann liet sinn Son koma j þennan Heim. Þetta er su riettа Glede/og sa sannur Fögnudur huör ed enn nu a þessum Deige ætte ad vera a meval vor christenna Manna/ad vier lærum ad vita huör ad er sa

saſe

sanne Christur/ og Frelsare/ hia huörium viex höbum visselega ad vona og vanta Syndañ by vergiepningar og eilyþs Lyþs.

Aþ þessu Epne kom þad til og eirnen/ þa Johannes skyllde umskieraſt a ættunda Deige/ ad þar kom Agreiningur a mille Foreldrañ og añarra Frænda og Vina/ um hñs Naþn/ huś ad hann skyllde heita: ættmenn og Viner vill⸗ du/ ad med þui hañ var sa þyrſte Sonur/ þa skyllde hann heita Zacharias epter syns Födurs Naþne/so sem almeñelegur sidur var. Eñ Mod eren aþ Barnsængeñe kallar vpp og seiger/ Ła⸗ ngt þra/ Jeg vil hañ heite Johañes. Og þeir þrættu so leinge þar vm/ad þad kom þyrer Föd uren sem þa var eñ Mællaus og kunne ecke ad tala/ og hann bad þa þar þyrer ad þa sier eitt Skriþspialld/skriþade og sagde/ Hann skal heita Johañes. Nu er Zacharias Naþn eitt miög þagurlegt og agiætt Naþn/ og hæþer vel einum Preſte og Predikara/ þui þad merker þañ sem minnugur er Guds/og predekar vm Gud/ Nu eþ einhuör spyr/ huar þyrer Foreldrarner villdu ecke lata Barned haþa þetta agiætlega Naþn?

Þetta ma haþa skied þar þyrer/ad Eingell en baud ad lata Barned heita Johañes/ ædur eñ þad var gieted j Modurlyþe/ Eñ hellſt er þ skied vegna þess sierlega Dyrdarsama Embætt⸗ is/ og vegna þeirrar nyiu Predikanar sem Jo⸗ hañes skyllde predika j Heimenum. Þuiad huör sem Lögmaled predikar/ hann predikar og eirn

en vm Gud/og giefur Mönnum Guds villa til kynningar/vm bad sem Gud vill vier skulum giöra/en þesse Predikun giörer oss ecke Saluholpna/Vier lærum ad eins þar af/ad medkiena oss fyrer auma arma Syndara/af þui ad Gud heimter so myked ad oss/og vier j önguan mata giet um giört bad sem Lögmaaled vtkrefur/ Þar af kiemur bad epter/ad huar ecke er nema Zacharias/bad er/sa sem ad eins Predikar vm Lögmaal ed og Vilia Guds/huad huör Madur skal giöra og ecke giöra/sa er ecke þar med holpen/ hañ ma sannlega ottast ad hann mune ecke verda Saaluholpen.

Þar fyrer standa Forelldrarner fast a mote þessu Nafne/og vilia ecke lata Barned nefnast Zachariam/helldur skule hann heita Johañes. Nu merker Johañes vppa vort Maal eirn Naadar Predikara/ Og þetta er bad rietta Nafn sem þetta Barn skal hafa/Þuiad huör ecke veit meira/enn ad Gud vilie vier hölldum hans Bodord/hañ kiemur ecke j Himerijke/ Ja hañ kann huörke ad hafa goda Von nie Glede/hañ hrædest og skielfest fyrer Gude/og maa vænta sier fyrerdæmningar/ Þuiad vorar Synder/ huörtar Lögmaaled bewijsar vppa oss/ þær hafa ecke añad forþient/og bad er med öllu omögulegt/ad vier gietum frelsad oss sialfer þar j fra. Þar fyrer hefur þetta Zacharias Nafn ecke par ad seigia sem predikar alleinasta vm Gud/Þar hlytur ad koma einhuör Johañes/ef Meñ skulu verda Saaluholp/

luholpner/þad er/ſoddan predikare/ ſem kienner
oſſ/ad Gud er Naadugur/ og ad hañ vilie fyrer
gieſa Syndernar/fyrer ſyns Sonar Jeſu Chri/
ſti ſkulld/og af Myſkun giöra oſſ Saluholpna.
Þetta er ſu rietta Predikun/ og af henne verda
vor Hiörtu lyſtug og glöd/ Þuiad enn þo Hiör
tun verde hrædd og ſkielfd Syndañа vegna/ og
Hrygg/þa eru þau þo ecke efaſöm/af þui ad Jo
hañes kieñer þeim/ad Gud er Naadugur og My
ſkunſamur/ þuiad Menn trua a hans Son/ og
hugga ſig/ hñs Dauda og Vppriſu/þa vill Gud
fyrergiefa Syndernar/ og fyrer Chriſti ſkulld
giöra þa Saluholpna. Vegna ſliikrar predik/
anar ætte Johañes ad hafa þetta Nafn/og nef
naſt ecke Zacharias ſem predikar vm Gud eins
og hans Fader ſem var Lögmalſins Preſtur
og Predikare/helldur Johañes/ſem predikar vm
Gud/ad hañ ſie Naadugur/og vilie fyrer Chriſt
um fyrergiefa Syndernar/ og giöra oſſ Salu/
holpna.

J þennan mata giefur Johañis Nafn oſſ
rietta Orſök huar fyrer vier ſkulum vera glader
Sem er/ ad nu tekur til ſu Nadareñar tyd/ ad
Gud vilie höndla vid oſſ ecke epter vorum Verk
um og Forþienan/Hñ veiter og giefur oſſ Son
ſiñ eingieten/ a hañ vijſar Johañes med ſynum
Fingre/hia huörium vier ſkulum finna ecke Lög
maled ſo ſem hia Moyſe/helldur Nad og Sañ
leik/og Nad fyrer Nad.

Þar fyrer ſkal loſar og dyrkar hans goode

Fader Zacharias Gud þegar Gud veiter hönum ad hans Tunga losnar og hañ bær sitt Mal og hañ þackar Gude Hiartanlega/ecke byrer þad ad Gud hafde giefed hönum eirn Son (huad þo var dyrlegur Velgiörningur) Helldur byrer þad ad þa hofst su sæla Tijd/og su fagnadarsamlega predikun atte þa ad bodast/ad Gud villde byrer sinn Son byrergiefa öllum Mönnum þeirra Synder og giöra þa Sæluholpna/ Þui heyrdu huörnen hñ byriar sijna Þackargiörd og sin Spadom.

Lofadur sie Drotten / Jsraels Gud/ þuiad hann hefur vitiad vor/ og hefur frelsad sitt Folk. Og hañ hefur vppreist oss eitt Sæluhialparhorn/ j Hwse Þions sijns Dauids.

Huar ed Menn hafa ecke nema Moysen og Lögmaaled/þar lofa þeir Gud ecke/ Þuiad Lögmaaled er so sem eitt Skulldabrief/eda Handskrift/so sem S. Pall kallar þad/huör ed bruijsar vppa oss/ad vier sieum Gude skylldiger/og stönduni j hans Skulldabok/og meigum vænta Strafs og Refsingar. Þar byrer er ecke añad j vorum Hiörtum eñ Hræssla og Efasemd. Vier siaum og vitum Refsingena/og villdum giarna forðast hana/ enn vier gietum ecke/ þar af kiemur Hrygd og Angist/so ecke er mögulegt ad eitt glededord kuñe ad koma af so sorgbullu og efasömu Hiarta. Jaa/ þad eñ er meira/ Otte og Hræssla koma Hiartanu til Ofboltnmæde/so ad Tungan

tekur til ad formæla og bölua/ Hiartad villde giarna ad Gud være eingen/helldur enn ad eiga hañ fyrer Ovin/og vænta eflyßra Quala af hō num Syndaña vegna. Þar fyrer heyraſt ecke ſlijk Ord hia Lögmaalenu/ſem Zacharias hefur hier/ Lofadur ſie Drotten. Ef Menn hyrde/ og ſkōmuduſt ſyn ecke þa mundu þeir helldur böl ua/Þuiad þad er omögulegt ad Natturan kun ne ad bera Guds Reide viliug.

Eñ þar Zacharias lætur heyra ſo gledeleg Ord til ſyn/ lofar og pryſar Gud/þad ſkiedur þar fyrer/ad hañ ſier/ad Reide Gudz er nu ſtillt og allt Strapp er nu burt tekid/ſo ſem hañ ſeig er/ Gud hefur vitiad vor/ þad er/ hingad til hōfum vier vered lyka ſo ſem þeir huōria Gud þecker ecke/og af huōrium hañ veit ecke par/og lyka ſo ſem hann være j ſtorre Fiarlægd vid oſſ/ Þuiad vier hōfum ecke haft annad eñ Lögmaal ed og Moyſen/þar af hōfum vier ōngua Hialp/ Synden vard þar af þui ſtærre/og Hiartad þui vera/ Diöfullen og Dauden voru oſſ ofnær/ og vier gatum j ōnguan mata hialpad oſſ/Eñ nu/miñ Sonur er fæddur/ ſeiger Zacharias/ nu verdur þad ödru vijs/nu nalgaſt Gud oſſ og kie mur til vor/ Ja hañ frelſar ſitt Folk/þar fyr er kann jeg ecke ad þegia/ og Gud giæfe ad all ur Heimuren villde giöra ſem jeg/ Jeg vil lofa og pryſa Gud/ ſem ſo myſkunſamlega nalægeſt oſſ/og vppreiſer Sæluhialpar Horn/þad er/Hñ gefur oſſ ſoddan Kong ſem oſſ ſkal hialpa og

frelsa fra Syndelie Daudanum og allre Olucku. Pad Ryke sem vier höfum haft hingad til pad var ecke nema Syndsamlegt Ryke/Dauden spillte öllum Hlutum. Eñ nu kiemur Saluhialpar Horn/Hialpar Ryke/par Gud med siñe Nad/fyrer siñ Son vill koma til vor/og hialpa oss og frelsa fra Syndelie Daudanum og Dioflenum. Petta Verk ætte huör Madur ad lofa og prysa/ Og bölund ætte su Tunga ad vera/sem hier þeiger/og þtta lofar og prysar ecke Dag og Nott.

Petta Ord HORn/sem sagt er/merker Ryke/eda Kong/so sem skilia ma af Daniele Spamanne. Og Zacharias seiger med sterlegum Ordum/ad þetta Horn sie vppreist j Hwse Dauids/ og vysar Mönum so sem til baka/ad hañ meine ecke veralldlegan Kong helldur vorn Herra Christum sem sierdeilis og einkum var Dauid til sagdur og Lofadur/og pad Blezada Sæde/ so sem hañ sialfur framueigis vtleggur syn Ord og seiger lioslega.

So sem hañ talade fordum Daga/fyrer Muñ siña Heilagra Spamanna.

Pad er so myked sagt/ Gude sie Lof/Tyminn er komen/pad skal nu skie sem Gud hefur lofad fyrer Munn Spamannaña/ Lögmaled og Lögmalsins Figurur skulu nu vykia/ og giefa Rwm þeim rietta Herra.

So ad hañ frelse oss fra vorum Ovinum/ og fra Hende allra þeirra sem

oss

oss hata / Og ad syna Myskun vorum Forfedrum / ✝ ad minnast a sinn Heilaga Sattmala / Og a þañ Eid sem hñ soor Fødur vorum Abraham.

Hiñ Heilage Zacharias kiemur þui ollu mi ȁq agiætlega j eitt/huad aller Spameñernir ha fa talad/ Sem er/ad Gud fyrer siñ Son Christum vilie nu vppreisa eirn nyan og Heilagan Sattmala vid oss Meñena/af þui ad sa gamle Sattmalen sem giordur var vid oss fyrer Løgmaled/ var ein Oheilagur Sattmale / og vier ecke ad eins gatum ecke hallded þañ Sattmala helldur komum vier af hønum diupara og diupara j Syndena/ og vorar Samuiskur vrdu af hønum meir og meir skielfdar og sturladar. Þesse Heilagur nyr Sattmale (seiger hañ) var fyrerheiten og med Eide lofadur vorum Forfedrum/sierdeilis Abraham/þar fyrer er þad eiñ viss obrigdanlegur Sattmale/og hañ er ecke komen vnder vorum godum Verkum/helldur vnd er Myskun Guds/ad Gud vilie nu myskuna sig yfer oss og sia vora Eymd/og frelsa oss fra vorum Ovinum sem oss eru yfersterkare. Þetta skiedr þar med/ad Guds Sonur bitalar a Krossenum fyrer vorar Synder/ og med sijnum Dauda tekur hañ j burt vorn Dauda/og vtuegar oss Heilagan Anda. Hier skiedur þetta tuent/Fyrst ad vier verdum frij fra vorum Ovinum/ þuiad Synden Dauden Dioffullen kuña ecke ad skada þa sem trua a Christum/og j hans Nafne vona

og vænta allrar Nadar til Guds/ Þar næst/ad
vier þyrer Heilagan Anda verdum Helgader/
þar þyrer nefnest þesse Sattmaale eirn Heilagt
ur Sattmaale/so sem þramueigis epterþylger.

Ad gieþa oss þad vier leysster þra O-
vina Hende/ kyñum ad þiona hönum vo-
ra Lijþdaga/ an Otta/ j Heilagleik og
Riettlæte/ sem hönum vel þocknast:

Hier stendur þad/huad hiñ gamla Zachari-
am giörer so gladan/og huad hann vppuekur til
ad loþa Gud so Hiartanlega og þacka hönum.
Og er vel merkianda/huörsu agiætlega hñ sam-
an tekur j eitt alla þa Velgiörninga sem vier höþ
um ad vænta hia Herranum Christo. Fyrst seig
er hañ/ad hann mune þrelsa oss þra öllum vorū
Ovinum/ Þad er/hañ mune þyrergieþa Synde-
na/slaa j Hel Daudan/ nidurbriota Heluijte/ og
taka Dioþulen til þanga/so ad vier hier epter ye
dum eilijþlega þrij og þrialser þra þessum Ovin
um. Þuiad þo sa jllur Ovin sitie vm oss/og giö
re oss skada nu hier/ nu þar/ og þo Synden sie
ecke med öllu daud/helldur vppuekur oss til jlls/
Jaa/þo Dauden sie oss þyrer Sionum/og vier hl
iotum aller ad deyia/þa mun þetta þo ecke ska
da oss/ Guds Nad og eilijþ Saluhialp heyrer
oss til visselega þyrer Christum/og þad mun oss
ecke bregdast. Þesse er sa þyrre Velgiörningurenn.

Nu kiemur hinn annar/ sem er Gaaþa hins
Helga Anda/ huör ed vor Hiörtu vpplyser / so
ad vier an Otta þionum Gude alla vora Lijþ-
daga

dyga/) Heilagleik, og Riettlæte ſo ſem hönum er ƿyrgelegt. Madur eñ vier ƿorum Heilagan anda/ þa eru vor Hiörtu hrædd og eƿaſöm/og kuña ecke ad vænta ſier nockurs gods aƿ Gude. Þuiad þad er Syndareñar Art og Náttura/þegar hū vaknar/ ad hun ſturlar og plaagar Hiartad/ og giörer oſſ hrædda/Guds Lögmaal ſtydur þar og ad/ſem ſeiger/ad Gud vill ſtraƿƿa Syndina mȝ eilyƿum Dauda/ Þar ƿyrer þo Madur bere ſig ad/ad þiona Gude mȝ ytre Verkönum/og ad giö ra hans Vilia/þa giöra Mieñ þad þo aƿ Hrædſlu. Nu er Gude þetta meſt til Vanæru/ad Mieñ vænta einſkis goods til hans/ helldur hrædaſt hañ ſo ſem omilldan og ſtrangan Domara.

Þetta ſier Zacharias/og aƿ þeſſu gledſt hū aƿ Hiarta/ad þyrſt aller vorer Ovuner eru þyrer Chriſtum ſigrader/og vier erum ƿra þeim ƿrelſt er/ Og þar naſt vppkuekeſt Truen ȷ Hiartanu ƿyrer Helgan Anda til Guds Myſkunar/ ſo ad Madur vonar og vænter allrar Nádar hia Gu de/ſie/þar byriaſt ſu rietta Guds Þionuſta ſem kallaſt Heilagleike og Riettlæte. Heilagleikur er þad/ þegar vor Hiörtu aſtunda ad vera hönum hlyden/ og ſtanda ȷ mote Syndeñe/ og ƿara ecke epter Dioƿulſins Aeggian og Jñblaſtre/Riettlæ te er þad/ ad vier æ og alla tyma blyƿum vid Guds Ord og Truna/ Þuiad þo oſſ ſie omögu legt ad liƿa med öllu ſyndlauſt/þui þeſſe Heilag leike bregdſt ſtundum/ þegar vier verdum yƿer ſtygner aƿ voru Hollde og Holldſins Freiſtingū

 þa

þa verda þo ſoddan Synder fyrergiefnar vtter
Truna/og reiknaſt oſſ ecke til. Þar fyrer hefu-
Guds Þionuſta godan og riettelegan framgang
hia Chriſtnum Mönnum fyrer Styrk Heilags An
da/ad þeir fordaſt vandlega Syndernar/og lifa
epter Vilia Guds og hans ORDe/ og eru alla
tyma ſtadfaſtec j Trúnne/enn þo þeir kunne ad ſynd
ga ſtundum/ſo ſem þeir daglega bidia/Fyrergief
oſſ vorar Skullder/ og þeir hugga ſig og hallda
ſier vid Guds Nad j Jeſu Chriſto. Þetta er ſu
einaſta og rietta Guds Þionuſta/huöria vier gi
etum Gude veitt/alleinaſta fyrer Chriſtum/ſem
frelſar oſſ fra vorum Ovinum/og giefur oſſ ſinn
Heilaga Anda.

J Lögmalenu höfdu Menn og lyka Guds
Þionuſtu/þar med Gude var þionad/med Forn
færingum og ödrum godum Verkum. Enn af þui
ad Heilagur Ande var þar ecke fyrer Chriſtum
þa er ecke alleinaſta Hrædſla j Hiartanu/helldur
fylger þar med Vanhelgan og Oriettlæte/ Van-
helgan af þui/vier gietum ecke uppfyllt Lög-
maled/þui oſſ er þad omögulegt. Oriettlæte af
þui/ ad Hiörtun angraſt og ſturllaſt og hrædaſt
Gud/og kunna einſkis gods ad vænta ſier af hön
um. Slyk eymdar Neyd/ ſeiger Zacharias mun
nu fa enda/ ſo ad allur Heimuren ætte nu med
mier ad lofa Gud og þacka hönum/ ad hann ſo
Myſkunſamlega hefur hurad til vor/og hefur
hialpad oſſ ſo Födurlega fyrer ſinn elſkulega Son.
Þetta er nu fyrre Partur þeſſa Lofſöngs/og er

agiæt-

eglætleg Packargiörd pyrer þa Guds Nad sem oss heþur veitt vered pyrer Christum. Nu þer Zacharias aþram betur/ og talar vm Son sinn/ og huad hann eige ad haþast ad j þessu Lyne/ og seiger.

Og þu Barn munt kallast Spamad ur hins Hæsta/ Og ganga vndan Drottne ad tilbrwa hönum Veigen.

Þesse Nad og Myskun/ seiger Zacharias/ er nu nalæg og pyrer Hende/ og þesse minn Sonur Johañes sem nu verdur vmskoren/ hañ mun ve ra sa pyrste Sendebode/ sem slykt mun openbera og predika/ og tilbwa Herranum Christo Veigen so nær ed hañ kiemut/ ad hañ piñe þa Folk þad sem hañ medtekur med Hiartans Glede og Fög nude. Eñ huar med mun hañ giöra þad? Nis eirne sierlegre Predikun sem epterþylger.

Og giepa hans Folke Sæluhialpar Skilning/ sin er j þeirra Synda pyrergiep ningu. Fyrer Hiartgrona Myskun Guds vors/ j huörre hañ vitiade vor vppruñen aþ Hædum:

Fra Vpphaþe til Enda ma þekia hann sem er Meistare til þessa Loþsöngs/ sem er Heilagur Ande. Puiad lyka so sem Zacharias haþde ad ur litlu einu pyrre j stuttu Male og miög skick anlega saman tekid Velgiörningana Herrans Christi/ so setur hañ hier pram med pæm Ordū Kiarna og Merg alls Euangelij/ sem er/ Ad þ er ein

er ein Predikun Skilningur eda Lærdomur vm Saluhialpena/ pad er/ vm pa Hialp sem Gud veiter oss j pui/ad hann pyrergiepur oss Synder/nar/alleinasta ep Nad og Myskun/huória Nad vier pmum pyrer pann sem vpprunnen er j Hædenne pad er pyrer Guds Son sem er komen ap Himnum hingad til vor a Jördena. Soddan Predikun(seiger Zacharias)skal minn Sonur vpbyrta/ og vpphepur hann so bæde yper Moysen og alla adra Spamenn/so sem einn sierlegan Predikara.

Petta ma kallast mz riettu/ad pravijsa Lógmalenu og giepa pui Orlop/ og setia Moysen so sem a Hurdarbake/ Puiad ep vier vilium riettelega tala vm Lögmaled/pa er pad ecke ann ad enn Vidurkienning Syndanna/ap huórre Synder nar vaxa og verda stærre/ og Hiörtun sturlast og skielpast meir og meir/mz pui/og ap pui pau sia Guds Reide og Ovinattu so sem pyrer Augönum. Slijk Predikun seiger Zacharias skal nu hapa enda/ Minn Sonur skal predika med ödrum hætte og betur. Par pyrer skal eingen kalla hann annad enn Johannem/eirn Nadar Predikara. Jeg er Kirkiemadur og Predikare/ jeg predika Guds Ord/og hep par pyrer pad Napn med riettu/ad jeg kallast Zacharias/ Enn mijn Predikun stodar ecke^rt/ Minn Sonur skal vpp byria pad betra enn pad Moyses kiener og vær aller saman/Pui ad hans Predikun mun vera Saluhialpar Skilningur/pad er/soddann Lærdomur/ad Menn skulu pa

Ru þa ad vita/ad þeir kuña ecke Saluholpner ad verda þyrer sijn eigenleg Verk/helldur þyrer Gu ds Myskunseme/huör ed Sonar sijns vegna vill þyrergiefa Syndernar/og reikna hönum ecke þar til. Þetta spaer nu Zacharias þyrer vm sinn Son Johañem/ og þyrer þessa Predikun heþur hañ vissulega vered j hel sleigen aþ hinum ödrū Prestum/j mille Musteresins og Alltaresins/ so sem Christur seiger hia Matth. 24. Þuiad þ þotte þeim omögulegt ad lyda/ad nöckur skyllde so hrosa Christo og hans Euangelio/og taka þa æru og Dyrd þra Lögmalenu og Guds Þionu, stu Moysis/ ad Meñ yrde ecke þar med Salu, holpner. Ma og vel skie/ad hier þyrer haþe og Johannes örded ad þörda sier/ og vera j Eyde, mörku: So sem og Zacharias talar þramueig, is miög lytelmotlega vm Lögmaled seigande.

Vppa þad ad hañ lyse þeim sem sit ia j Myrkrenu og Skugga Daudans/ og vijsa Fotum vorum a Veg Fridarins.

Gydingar hielldu Lögmaled ad vera eitt dyrdarlegt Lios/sem þ og er/þui þad er ORD Guds/ Eñ þad kañ ecke ad lysa þar til sem þeir meintu/ad þa eilijþt Lyþ þar med. Og þui sei ger Zacharias hier/ Gydingar haþa Lögmaled eñ þeir sitia samt j Myrkre og Daudans skug, ga/og haþa huörke Roo nie Frid Samuitskuñar. Þar þyrer loþar og dyrkar hañ Gud og þackar hönū þyrer þad rietta eina Lios/sem er Guds Sonur/huör ed oss lyser til eilyþs Lyþs//og giö

ter Frid da Fögnud j vorum Hiörtum/med þyk ergieþning Syndanna og Guds Myskun. J bla nd þeirra sem so sitia j Myrkrenu og Daudans skugga/þa erū vier eirnen heidner Men/ Þuiad Christur Sonr Guds er Frelsare alls Heimsins.

So haþe þier nu heyrt huar þyrer ad S. Jo hañis Dagur er eirn Glededagur og Fagnadar Hatijd/a huörium vier eigum med hinum Heila ga Zacharia ad loþa Gud og þacka hönum/ og vera glader j Hiarta aþ Guds Nad og Mysk un. Eñ so sem j Upphaþe var sagt/ þlester gan ga þrañ/ vita ecker aþ þessare Glede/ J ödrum Löndum drecka marger sig þulla og galda aþ Vij ne eda Miöd/og soddan Suyna glede lata þeir sier nægia. Pad skulum vier ecke giöra/ helldur so sem Christur varar oss vid/ ad þyngia ecke vor Hiörtu med Oþæte og Opdryckiu/vppa pad vær mættum þui betur athuga þessa agiætlega Predikun hins Heilaga Zacharias/og gledia oss þar aþ/ og med hönum þacka Gude þyrer sijna Myskunsamlega Velgiörninga/þad veite og gie þe oss vor liuþe Lausnare Jesus Christur/Am.

Bænen.

Drotten Gud Himneskur Fader/ vier þöckum þier þyrer þijna storu Nad og Myskun/ ad þu heþur ecke læted oss bly þa vnder Lögmalsins Lærdome og Predik un/helldur heþur þu sent þañ Helaga Jo hañem/ ad hañ skyllde vijsa oss til Christ

um

vm med ſijnum Fingre og til ſeigia oſſ j hans Nafne Syndaña ƿyrer giefning og Riettlæted. Vier bidium þig/ ad þu vil ier vpp lyſa vor Hiörtu med þijnum Heilaga Anda/ ſo vier mættum med eiñe rietttre Tru medtaka ſoddan Nadar Predikun hins Heilaga Johañis/ og ad vier oƿrædder ƿyrer Heimenum og Dioƿlenum/ kyñum ad þiona þier alla vora Lijƿdaga j Heilagleik og Riettlæte/ Amen.

A Vitiunar dag Marie/ Euangelium/ Luc. I. Cap.

Aþeim Dögum. Stod Maria vpp og ƿor med ƿlyte til Fiallbygda j Borgena Juda/ jnngieck j Hws Zacharie/ og heilſade Elizabeth. Og þad ſkiede ſo/ þa ed Elizabeth heyrde Heilſun Mariu/ ad Barned ſpratt vpp j hennar Kulde. Og Elizabeth vppƿylltiſt aƿ Heilögum Anda/ kallade hærre Röddu/ + ſagde. Blezud ſiertu a medal Kueña/ + Blezadur er Auöxtur Kuidar þijns. Og huad an kiemur mier þetta/ ad Moder Drottins

ins mijns kiemur til mijn? Sia þu/þa er Rödd þiñar Kuediu kom mier til Eyrna/ spratt Barned vpp aꝼ Fagnade j mijnum Kuide. Og sæl ertu sem truder/þuiad þ mun ꝼullkomnast/ huad þier var heited aꝼ Drottne. Og Maria sagde. Mijn Aund myklar Drotten. Og minn Ande gledst j Gude Heilsugiaꝼara mijnum. Þui ad hñ leit a Læging Ambættar siñar/sia aꝼ þui munu mig hiedan aꝼ allar Ætter sæla kalla. Þuiad hann giörde vid mig mykla Hlute sa sem Mættugur er/ ⁊ hñs Naꝼn er Heilagt. Og hans Myskunseme varer ꝼra eirne Kynslod til añarrar/ yꝼer öllum þeim er hañ ottast: Hann ꝼramde Magt med sijnum Arme/ sundurdreiꝼde

hñ

han̄ Dramblætum j þrra Hiartans Hugs
an. Vollduga sette han̄ af Stole og upp
hooþ Lijtelæta. Hungrada þyllte han̄ óll
um Giædum/ z hinum Rijkum slepte han̄
þanytum. Han̄ endurminteſt Myſkunar ſin̄
ar/ og medtok ſin̄ Þion Iſrael. So ſem
han̄ talade til Fedra vorra/ Abrahams/
z hans Afkuæmis ad eilijfu. Og Maria
var hia hen̄e/ſo nær/ſem vm þria Man
ude/z þor ſijdā aptr/til ſijns Heimkyñis.

Þeſſu Euangelio er fyrſt ein agiætleg Hi
ſtoria/ huórnen þad bar til ad Maria
kom til ſin̄ar Frændkonu Elizabeth. Þar
næſt er hier ein merkeleg Predikun/ j huór
re Jomfru Maria kiener oſſ/huórnen vier ſkul
um þáa og ódlaſt Mand og Myſkun Guds:

Þegar Maria gieck yfer Fiallbygder til Eli
zabeth/ þa viſſe eingen Madur af þeirre Dyrd
legre Nαd og Dafemd/ ad hun fyrer Heilagan
Anda var oliett orden/og gieck med Guds Son/
Ja þad viſſe ecke Joſeph ſialfur/ Jomfru Ma
ria viſſe þad alleina/og trude/ þuiad Eingellen
Gabriel hafde ſagt hen̄e þad.

Þegar hun kiemur nu til Elizabeth/ þa byr
iaſt hin fyrſta Openberan vm vorn Herra Chri
ſtum/ſem ſkiede hier a Jórdu/ Þuiad Johan̄es
ſem þa var en̄ nu j Modurlijfe/hū̄ finur og þor
merker af Heilógum Anda/ ad Herran Chriſtur
er komen/og han̄ tekur til ad hræra ſig af Fag
nade

nade j Kuíde Elizabetar/ aþ þui ad hans Frelſi are og alls. Mañkyns/ſem nu var gieten j Jom frú Mariu Lijþe/ſkyllde ſnarlega þœdaſt j þeñ an Heim.

Elizabeth verdur og ſo þull aþ Heilögum Anda/ hañ vpplyſer hana ſo/ad hun ſier ad Maria er ecke alleinaſta olieett/ helldur veit hun ad hun geingur med eirn Son/og þad eñ er meira/ hun neþner Barned/og ſeiger þad ſie ſiñ Drottenn/ þad er Sonur Guds. Þuiad ſo ſeiger hun/ Huadan kiemur mier þetta/ ad Moder Drottins mijns kiemur til mijn ? Þeſſe er ſu þyrſta Mans Tunga/ſem tekur til ad predika vm vorn Herra Chriſtum/ad hañ ſie Madur orden:

Og þeſſe Openberan verdur ſydan þar epter lioſare og lioſare/ og barſt vt a medal Folkſins. Þuiad þegar Maria kom heim aptur/þa openberade Eingellen þetta þyrer Joſeph j Sueþne/ Og þegar Chriſtur var þæddr / þa birte Eingellenn þetta þyrer Hirdörönum/ Og ſo komu þau Simeon og Anna j Muſtered/ Þar komu og Vitringar wr Auſturueige til Jeruſalem/og ja tu du openberlega ad þetta Barn være Sonur Guds. Þañen heþur nu þeſſe Openberan vtboreſt a medal Folkſins/ allvijda/ og þetta Barn Jeſus/Sonur Guds og Heimſins Lauſnare/ heþur ſo meir og meir orded kunnugur og openber. Þeſſe Jatning heþur a þeſſum Deige þyrſt vpp byriaſt/þyrer Verkan Heilags Anda/ huör ed ſo vpplyſte Barnſins Augu j Modurlijþe/ og þar

næst Modurena Elizabeth/ad þau þeckti Chrī um huðr þa var nylega gieten j Modurlijfe/ og vrdu glód þar af.

Og lijka so sem Johañes j Modurlijfe og Elizabeth læra ad þeckia Christum/ eins j sama mata verda aller ad þa þessa Kyñing/ Eingen Madur kañ af sialfum sier eda sijnum Kröptū ad þeckia Christum/ Heilagur Ande hlytur ad openbera hönum þad. Og til slijkrar openberar nar heffur hañ Herrans Christi Ord/so sem Chr istur seiger/ Af mijnu mun hañ þad taka. Mz þui þa ad öll vor Saluhialp er komen vnder þessu/ ad vier þeckium Christum riettelega/ Þa skal huðr Madur hallda sier til Guds Ords/hey ra þad vandlega/ og athuga þad vel/ þar næst skal hañ bidia Gud vm Heilagan Anda/ad hañ vilie vppueckia Orded/og giöra þad lifanda j oss vppa þad ad vier kyñum riettelega ad þeckia Christum/ og fyrer hañ fa og ödlast Syndanna fyrergiefning og eilijft Lijf. Þesse er hiñ fyrre Partur þessa Euangelij.

Hiñ añar er miög nytsamleg Predikun/j hu örre vier skulum fyrst aliita Epterdæme Heilag= rar Jomfru Marie/ Elizabeth prijsar hana mi ög storlega/ so sem þad var og ein miög stor og oseiganleg æra sem heñe veittest/ad Gud hélldur so fram̄ þessare Jomftu/og vtuelur hana þar til/ad hun skule vera Moder hans Sonar/Sod an æru hefur alldrei nöckur Kuinna feinged/og alldrei hélldur mun fa hier epter. Þar fyrer

 skal

skal Jomfru Maria med riettu verda prijsud/ so sem Korona og Blomstur fram yfer allar Kuinnur. Hier ser þu þo/ad ecke vex henne Miet nadur af þessu/helldur lofar hun Gud og þack ar hönum/ Þetta ættum vier ad læra af henne og giöra so. En vier ymbreytum þessu m3 öllu/ Nær hellst ad Gud veiter oss nöckud/ þa ættum vier ad lofa hann og þacka hönum þar fyrer/ En huad giörum vier ? Vier lofum sialfa oss/ verdum stollter og drambsamer/ eins og vier hefdum þad af sialfum oss/og gleymum m3 öllu vorum Gude sem oss veitte þad. Þetta giörer ecke Jomfru Maria/Gud hafde veitt henne oseig anlega æru fram yfer allar adrar Kuinn/ Samt seiger hun/ Jeg stære mig ecke þar af/ nie metna. Helldur/

Vegsamar min Sal Drottenn/et ct.

Med þessum hætte eiga Menn ad medkienna Guds Nad og Myskun/ og med Hiartgroenne Þackargiörd setia hans Gafur fram fyrer hn/ verda ecke hofmooduger eda stærelater þar af/ þad lykar Gude harla vel/og hn mun þa og eir nen gefa syna Nad/so ad vier förum riettele ga med hans Gafur/og hann mun auka þær og auaxta fyrer oss. En ef vier metnum oss þar af þa munu þær ganga til þurdar og minka/So sem nog eru Dæme til/ og Maria noglega hier epter kiener og avijsar. Heimuren hann gledur sig ecke j Gude/sem er Nadugur/og oss giefur allt þad vier höfum/Hann gledst af Gotze og pening um/

um/Magt og Metordum/Volldum og Storþū/ og lætur sem hañ haþe þetta aþ sier sialþum/og siñum eigen Aþburdum. Soddan Metnad og Opacklæte kañ Gud ecke leinge ad lijda/eñ þo hū legge ecke þar til vm stundar saker. Þuiad hañ er miøg myskunsamur/og veiter noglega/eñ þad skiedur ecke þyrer vora Forþienan/helldur allei nasta þar þyrer/ad hū er Nadugur/og vier þur þum hans Blezanar vid/so sem Maria medkien ner og seiger.

Þuiad hū heþur sied a lægįng/et tc.

Jeg seiger hun/er ein aum og þatæk Stulka jeg vonade alldrei vppa slijka Gæþu. Enn Gud hañ er Nadugur/jeg heþ slijkt ei þorþient/hūs Myskunsamur Vilie heþur so vered/ Mier ber ecke ad stæra mig hier aþ/ Helldur vil jeg prijsa hans Nad og hrosa heñe/ad hañ sie Mattugur hañ giórer huad hañ vill/ og hans Naþn er Hei lagt/þad eigum vier ad loþa og dyrka j óllū Hlu tum. Huad hañ giórer þad er allt saman gott og agiætt/þar þyrer skal hans Naþn verda loþ ad og prijsad j óllum Hlutum. Meira kunnum vier ecke ad giöra/ vier sem j oss sialþum erum veyker og vanmegna/ þar med aumer og armer Syndarar.

Siaa/so prijsar nu Maria Gud Himneskan Fódur/ aþ huórs Nad vier hóþum alla Hlute. Aþ oss sialþum/aþ vorre Visku/Magt Dygd og Vanumensku hóþum vier ecke par/þorþienum og alls eckert. Þetta skalltu þyrst læra/ og breyta

so epter Jompru Mariu. Veite Gud þier sierlega Nad/og giefe þier nockra Gafu/ þa medtiendu/ad þad er oforþient/metna þig ecke þar af/helldur prijsadu Gud og þackadu hönum þar fyrer. Þeñan Lærdom bindur hun nu j eitt/og giörer huörium Mañe Aminning/ad merkia þad vel/og hafa þad epter.

Hans Myskunseme varer ⁊ og/et ct.

Þad er stor Nad og Myskun (seiger hun) ad Gud hefur veitt mier soddan æru/an miñar Forþienustu/ ad allar ættkuijsler munu hrosa mier og prijsa mig/so sem þa huörre Gud hefur veitt þa stærstu Nad a medal allra Kueña/ et ct. Enn hier fyrer skalltu ecke huxa ad Gud mune ecke vera og so ödrum Möñum Nadugur. Helldur skalltu huxa og vissalega vita/ ad Gud vill vera þeim öllum Nadugur sem hañ ottast. Þad skal huör Madur læra hier/huörnen hñ a ad bera sig ad/þegar hañ vill hafa eirn Nadugan og Myskunsaman Gud: Þu þarft ecke ad giefast j Klaustur/þad stodar ecke ad tilbidia eiñ eda añan af Heilögum/eda pijna þig med Föstu og Kaztijnum/Þad er allt saman til einskis/Gud vill ecke vera þier Nadugur fyrer þad. Eñ þetta er sa riette Vegurenn þar til/ad þu otteſt Gud Þetta er ecke soddan Otte eda Hrædsla/sem Þiofuren hefur af Bödlenum og Galganum/Þuiad af þeim Otta kiemur Hatur og Heipt. Þiofur en villde giarnan ad eingen Bödull eingen Galge være j Heimenum/ Med þessu mote skalltu

ecke ottast Gud/helldur skalltu ottast hn̄ so sem hlydug Børn ottast sin̄ Fødur: Gott Barn elsk ar sijna Forelldra/þad veit/ef Fader og Moder være ecke/þa heþde þad øngua Hialp nie Huggū/ þar þyrer ottast þad ad styggia Fødur og Mod ur/eda giøra þeim nøckud a mote/En̄ heþe þad þorsied sig j nøckru/og breytt a mote Forelldranā Vilia/þa þræter þad ecke/þad þorsuarar sig ecke/ hleyþur ecke j burtu/helldur jatar Misgiørning sin̄/lætur sier þad leidt þikia og bidur vm þyrer gieþning. Þan̄en kien̄er Maria oss ad giøra vid Gud. Vier skulum hallda han̄ þyrer vorn Fød ur/sa alleina kan̄ ad þrelsa oss þra Daudanū og allre Olucku/ Vier skulum med allre kostgiæþne stunda hans Vilia/ merkia hans Ord og þylgia þui/þa mun oss eckert skada/Gud vill æ og alla tijma vera oss Myskunsamur/ hialpa/ vernda/ þrelsa oss/ og gieþa oss Lijkamlega og Andlega Blezan. En̄ huør han̄ ecke vill ottast Gud/han̄ þarþ ecke ad vænta sier an̄ars aþ hønum en̄ Reī de og Ovilldar/huørsu Vijs og Vollldugur/Rijk ur og Mektugur sem han̄ er/so sem hier stendur þramueigis.

Hann syner Mætt mz sijnum/ et ct.

Ein merkeleg Guds Gaþa et þad/þegar Gud gieþur Man̄e godan Skilning/og Hyggindc. So er þad og Gaþa Guds/þegar Gud gieþur einum Heidur og Vegsemd/Magt og Velldc/Godtz og Peninga/ Pad þu heþur þijna ærlega Biørg og Næring/þad er og Guds Gaþa og Blezan. Hu

ad eiga þeir þa ad giöra sem soddan Gæþur ha-
þa þeiged ? Þeir skulu ottast Gud/seiger Jom
þru Maria/ þad er/ Þeir skulu ecke vera dramb-
samer/ecke epterþylgia sijnn eigen Vilia og Girn
dum/ Þeir skulu huxa vm Guds Vilia/og epter
hönum þiggia soddan Naad og Blezan/og vera
þacklater vid Gud/ þa geingur þad riettelega
til/ þa vill Gud vera Myskunsamr/og Dag þra
Deige auka og auqxta sijna Blezan vid þa.

Enn huörnen hagar Heimuren sier ? Þess
meir sem Menn haþa/ þess volldugre og mektugre
þess vijsare og hygnare sem þeir eru/ þess midur
huxa þeir vm Gud/ þess stolltare og drambsam-
are eru þeir/ þess midur akta þeir Guds Ord.
Þuiad þad meigum vier sia og merkia ad þess-
er eru þeir/sem oþsækia og hæda mest Gudz Ord
huörier j Heimenum eru vijsaster/ og j Heimenn
eru Mektugaster og Rykaster. J Jerusalem hia
Gydingum giördu þetta þeir yppustu Prestar/
Annas/Caiphas/Herodes/Pilatus/ þesser voru
aller ypparleger Menn og miög vegleger. Eins
lyka geingur þad til a þessum Dögum/ Pauen/
hans Cardinalar/Byskupar/ Kongar/ og adrer
stor Herrar/Þeir hau Skolar/Doctorar/Dom
herrar og Munkar/ eru þeir allra grimmustu E-
uangelij Ovinerꝫ Og huör hann vill dæma epter
mannlegre Skynseme/hönum ma þikia ad sa lit
le Hoopur sem helldur sier vid Guds Ord/mune
snarlega j eyde lagdr verda/þuiad Makt Rykdo
mr og Viska Ovinanna er myklu meire og stærre.

J giegn

J giegn þessu giefur Jomfru Maria off Huggun/eñ hootar vorum Ovinum/Hun seiger ad eingen Magt/eingen Vijsdomur/eingen Rijkdomur sie so stor/ad hañ þorgange ecke og þalle nidur/þegar Meñ dreissa sig þar aþ og villa ecke ottast Gud/Þarmen eru nogleg. Meñ seigia/Hyg ner Meñ eru opt heimsker/Huar þyrer? Þuiad þeir eru drambsamer vegna synns Vijsdoms/ og hrapa þar þyrer j Fall og Olucku. Gud vill hu ørke giefa Lucku nie Blessan þar sem er Dramb seine/Þau mektugustu Kongarijke og þær sterkustu Borger hafa falled nidur og orded ad øng uu/Huar þyrer? Þuiat Meñ hafa ecke ottast Gud og hafa vered drambsamer. So høþum vier dag leg Dæme og siaum/ huørsu marger auduger Meñ vtarmast og verda blaþatæker/Allt saman skiedur þad þar þyrer/ ad þeir villa ecke hafa Jomfru Mariu Rad/þeir eru drambsamer þar þeir ættu ad vera lijtelæter/og þacka Gude/slijkt leider þa j Fordiørþunena.

Þetta skalltu læra hier/ad liþa j Guds Otta og huxa ecke vm/þo þu siert ecke so mektugur/ Vijs og Rijkur sem adrer/ Eþ þu ottast Gud/og ert lytelætur/þa ertu hygnare enn allur Heimurenn/og Gud mun vpphefia þig og giefa þier þulla Næru/og þar munu epterkoma adrar mes re og haleitare Kaþtur vm huøriar Maria tal er þramueigis seigande.

Hann minntest Myskunar sinnar/et cet.

Þesse er nu su sønur Myskunseme/huør ed all

elnasta kallast Guds Myskun/ og lofud var Abraham og hans Epterkomendum /sem er/ ad Gud vilie lata þa ödlast sijna Myskun sem hañ ottast/og hans Ord haþa þyrer Augum/og liþa þar epter so sem good hlyden Börn/ad þeirra Synder skulu þyrer Christum verda þeim þyrer giefnar/og þeir skule verda Guds Börn og Erþingiar eilijfs Lijfs. So ad Guds OTTE hañ leider epter sig bæde stundlega og eilijþa Blezan/ Þar hiner adrer sem ecke ottast Gud/og þyrerlijta hans Ord/skulu huörke haþa Luckn þessa He ims nie añars. Þetta er sa Lærdomr sem Jom fru Maria kiener/ad vier sieum epter heñar Dæme lijtelater/ og liþum j Guds Otta/ þa mun Gud vera oss Nadugur og Myskunsamur/Þar heyrer nu til ad þu aþ Hiarta akaller og bidier Gud vm Nad sijna/og seiger/Fader vor/et c.

A S. Michaelis Dag/Texten aþ Pistlenum til Hebreos I. Cap.

Englarner eru aller saman þionustu samer Andar/vtsender til þionustu/ vegna þeirra sem erþa skulu Saaluhialpena.

Sancte Michaelis Hatijd er þar þyrer jñ sett og skickud/ ad þar sie eitn sierlegur Dagur a Aarenu/a huörium ad predikad

verde vm þa Heilögu Eingla. Þuiad þetta er eirn sierlegur Lærdomur/ aþ huörium Mannleg Skynseme veit ecke par/ Alleinasta Christner meñ/ sem haþa Guds Ord og vita þad/ þeir kuña ad tala vm þessar Skiepnur/ Einglana/ huad þr eru/ og huar til þeir eru skapader. Nu heþur Gud þar þyrer slijkt openberad j sijnu Orde/ ad vier skylldum þyrst læra ad þeckia þar aþ Guds Mætt og Mijskun/ j þui ad hañ heþur so skapad soddan edla Skiepnur oss til gagns og gooda. Þad annad ad vier j allskyns Neyd og Motgan ge höllldum oss vid þessa Huggun/ og bidiñ Gud vm Hialp og Verndan Heilagra Eingla. Þad þridia/ ad vier skulum taka oss Epterdæme/ aþ þessum haleittum Skiepnum/ haga oss epter Gudz Orde/ og vera hlydner/ so sem vier siaum ad Gu ds Heilager Einglar eru/ so ad þeir meige þa gir nd og lyst til þess ad vera hia oss og j kringum oss/ og ad vier aþ þeim verdum verndader j allz skyns Voda og Haska.

A huörium Tijma Heilager Einglar haþa vered skapader/ þad seiger oss Ritningen ecke/ Þo er þad vijst ad þeir haþe vered skapader þyrr eñ Maduren/ og mijkell ætlölde ad Hm er þyrer Syn dena þallen j Guds Reide/ og var þeim þar þyr er kastad oþan aþ Himnum. Og truanlegt er/ ad þeir mune ecke haþa vered skapader löngu ad ur eñ Maduren/ og strax epter þad þr voru skaz pader/ þa haþa þeir þalled/ eins og Maduren giörde. Þuiad lyka so sem Moyses avijsar/ ad

Maduren

Maduren hafe þa vered skapadur þegar Jörden hans Bwstadur/þar han̄ ætte ad bwa/var full bwen og tilreiddur/og med allra handa Skiepn um pryddur hid fagurlegasta. So er og lyklegt ad Einglarner mune hafa vered skapader a þm tyma/þegar Himenen var skapadur og skryddr.

En þo voru þeir ödruuijs skapader en̄ Men̄ erner/ Þuiad Gud skapade Man̄en af Jardar leir/ og tok eitt af hans Rifium/ og bygde þar af eina Kuinnu og Folked jokst af Samræde Mans og Kuin̄u j Heimenum; Enn Einglana skapade Gud alla saman j einu/ ecke af nöckrum Jardlegum Hlut/ so sem Man̄en/ helldur fyrer sitt Ord/af önguu/so ad þeir voru otelianleger og vissulega fleire en̄ vier kun̄um ad skyra/Þui ad so seiger Christur/Matth. 26. Ad ef þad skyllde gillda Stryd eda Bardaga/ þa nüde hn̄s Fader senda hönum meir en̄ tolf Legion Eingla: Og Matth. 12. talar han̄ vm Andskotan ad hann hafe eitt Ryke/ þar fyrer heyrer til ad Diöflarner sieu miög marger. Og vm þa godu Einglana talar Christur Matth. 18. Ad þeir sieu skickader sierdeilis og einkum Vngbör nönum/til ad vernda þau/þad er eitt Teikn ad þeir munu vera miög marger.

Huör han̄ vill nu vita/ hulljkar Skiepnur Einglarner eru/han̄ skal ecke hyxa vm nöckud lyk kanlegt/sem Men̄ kun̄a fa sia og þreifa a/ Þui ad þeir eru Andar/þad er/lifande Skiepnur m̄z Skynseme og Vite/þo ecke Hollduger/Þar fyrer

lyka

lijka so sem þu kant ecke ad slaa Vindenn nie þrek
þa a hönum/so kañtu og ecke ad slaa Einglana/
og þo giöra þeir lijkamleg Verk/ Þuiad/ so sem
Ritningen avijsar/ þa eru þeir syneleger þegar
þeir vilia/þeir tala so sem vier/þr kuña ad flytt
ia og bera þad sem þungt er/ so sem Vinduren
bar Eliam/ Abacuch/ et ct. Og so sem þeirra
Nattura er myklu ypparlegre/fullkomnare/ og
skiærare eñ vor/vier sem þyrer Syndena höfum
eirn þungan veykan Lijkama og tregan/oskarp/
an Skilning/So er Nattrura Einglaña og þr
ra Verk myklu algiördare og kröptugre enn vor
eru/og sierdeilis þa er þeirra Styrkur og Skiln
ingur oseiganlega meir stærre og skarpare eñ vor
er: Ritningen seiger ad Herrans Eingell (eirn
goodur Eingell) haþe a eirne Nottu j Hel
sleiged alla Frumburde vm allt Egiptaland. Og
fyrer Borgenne Jerusalem a Dögum Ezechias
Kongs vrdu af einum Eingle j hel slegnar hun
drad þim̃ og attatijger Þusunder hraustra strij+
ds Mañа/ og hiner vrdu a Flotta slegner. Af
soddan Historium og ödrum þuilijkum meigum
vier merkia/ huad storan fradærlegan Stytt
Einglarner haþa.

Eñ huad mykell fiölde Eingla haþe falled
og hrapad af Himnum/ þad er oss ecke lioslega
sagt j Ritninguñe/ Christur seiger Johañ. 8.
Ad Satan haþe ecke vered stadfastur j Sañleikn
um/Þau Ord giefa oss ad skilia/ad hañ haþe ve
red skapadur hreiñ og Heilagur/ so sem adrer
Heilager

Hellager Einglar/enn hafe falled af sijnē sialfs Hreckuijse/Þetta er almennelega meint vm Drambseme/ ad Satan hafe haft storar herlegar Gafur/og hafe vpphafed sig/og dreiged fiölda Eingla ad sier/ og forakted Son Guds/ vegna þess mykla Lijtelætes sem hañ ætlyd synde syniñ Födur. Þesse Meining er miög trulegt. Þuiad lijka so sem eckert fordæmer Mañen nema Vantruen/ ad hann annad huört fyrerlijtur Guds Son/ellegar hefur ecke huggun j hönum/So er og Einglaña Fall af þui hellst so hrædelegt/ad þeir forsmadu Guds Son/og drömbudu af sijnum Gafum. Hier a medal vor Mañaña er eiñ prydare/sterkare/hygnare/Mælsniallare eñ annar/ so eru og a medal Einglanna adskilianlegar Gafur. Og sañarlega hefur sa Satan sem var Vpphaf þessa Falls/hafft margar haleitar Gafur fram yfer adra Eingla/Eñ þegar hann vard drambsamur og forsmade Son Guds/þa hlaut hañ ad hrapa af Himnum ofan j Heluijtis Afgruñ og eilijfan Loga. Eñ þegar Gud villde nu med Mannenum bæta þetta Fall og Skard/ og hañ skapade þau Adam og Euu/þa aufundade sa jlle Eingell Diöfullen þad/og villde ecke vñña Mañenum þeirrar Nadar og Dyrdar/þar fyrer freistade Diöfullen hans/ og kom hönum til Ohlydne/so ad hañ forachtade Gud og hans Bod/og fellde sig j Daudan. Eñ Myskunsamur Gud villde ecke lata Mañen blijfa j soddañ hörmungar Neyd/þar fyrer/ ad hañ fiell ecke af

sialfs síns Illsku so sem Satan/helldur af Ateggian og Suikrædum Dióþulsins/þar fyrer sag de Gud strax/og fyrerhiet þui/ad hañ villde lata Kuiñuñnar Sæde/þad er/sinn Son Christum koma/hañ skyllde sundur meria Hausen a Satan þm gamla Höggorme/Þetta Fyrerheit/ad Mañ eskian skyllde koma aptur til Nadar/þad vppuakte Dióþulen til haturs og ofundar vid Mañ kyned/so ad hañ er orden Mañkynsins daudleg ur Ovinur/og astundar æ og alla tyma huórnen hann kunne ad giöra oss Skada til Lyfs og Sælar.

Þad stendur j Jobs Bok lioslega/huórsu ad sa jlle Ovin vppuekur hrædelega skadsama Storma/ Möñum og Fienade og Groda Jardareñar til Fordiörfunar. Huórnen hñ lætur Elld falla af Himnum. Hañ vppuekur og siurlar Manna Hiórtu/so þeir verda ofridsámer syn a mille/byria Stryd og Mord. Hann plágar og so þann suma Job vppa Lykaman/med hrædeleg um Sarum og Siukdomum.

Þad er og efalaust/ ad lyka so sem Satan j þann tyma plægade Job med allskyns Neyd og Pynu/So giörer hañ eñ nu/einkañlega a þessum Deige vid Christna menn/ef hónum giæfest Leyfe þar til/ so sem dagleg Dæme bera vitne vm/ad Meñ fa brædar Sotter/Menn falla og fa annan voueyflegan Skada/ad mekttuger Her rar reisa Stryd og Styriölld syn a mille/ Löndu og Folke til Fordiörfuñar/Og allt slykt er sialfs Dióþulsins

Pløþulsins Verk/og þessu kiemur hann aþ stad/til ad giöra so Mönnum Mein og Skada og alla Olucku.

Eñ allt saman þetta er Tytels verk/hia þuk sem hañ giörer vid Sæler og Hiörtu Manfanna/Hñ a huórium Deige og huórre Stundu eggiar oss a Syndena/hañ veþur oss stundum j Vantru stundum j Athugaleyse/so ad Hiörtun verda oþ diörþ ad syndga a mote Gude/ellegar þau verda eþasóm/hrædast Gud og vona óngrar Nadar aþ hónum. Hañ blæs skadsómium Hugreñing um jnn j Mañsins Hiarta/so hñ kiemur j Villu gleymer Guds Orde edur vtleggur þad ranglega/ Þar aþ koma Villur og Agreiningar og óll Olucka. Og þetta eru soddan Snórur/ad huór hañ þlæker sig einu sinne j þeim/hañ losnar ecke audvelldlega. Fyrer Heimenum þiker þad vera hrædelegt þegar Oþridur/Mañdrap/Sotter og Stukdomar þalla a/ Eñ hitt er myklu hrædelegra og skadsamlegra/þegar hañ þeller oss j Syndena/og þreistar vor med Villu og ohreinū Hugreñingum/þuiad aþ slyku kiemur eilyþ Sorg/ eþ ad Gud aþ sierlegre Nad og Myskun hialpar oss ecke/ Og slykt merkium vier daglega/ og ad sa vonde Ovinur/sem S. Petur seiger/oaþlaatanlega lædist epter oss sem glepsande Leon/og letar vid ad þa Magt og Vallo yþer oss.

Eþ vier vilium nu skoda oss/ vorn Matt og Megn j hia þessum Ovin/þa erum vier aumer og veyker j hia hónum. Þuiad so sem vier heyrdum

heyrdum/ Lijf vort og Sæl/ Gotz og Blod/ þad er allt blæbert og nakid þyrer hönum/ Hn giörþ er Skada þyrr enn vier vitum Ord af/ ef Gud leyfer hönum/ Og þar med þa sium vier hañ ecke/ kunnum ecke ad vakta oss þyrer hönum/ og þo vier hefdum Byssur og Boga/ Suerd og Skiöl/ þa gietum vier þo önguan Skada giört hönum. Þar þyrer sagda jeg j vpphafe þessa Maals ad af þessu mættum vier merkia og þeckia vors Himneska Födurs Nad og Myskun/ ad af þui vier eigum so þungan/ mattugan/ volldugan og slægan Ovin/ þa hefur hañ huxad oss Rad hier j mote/ og hefur sett og skickad sijna Heilaga Eingla oss til þienustu/ ad þeir skylldu vardueita oss og vernda þyrer slijkū osynelegum Ovinū.

Þad er Maal Mañā/ þegar nöckud geingur vel til/ og hefur godan Framgang/ þa seigia Meñ ad godur Eingell hafe vered þar hia/ Þui ad vier merkium Daglega/ j huilijkum Voda og Haska Diöfullen vill giarna þæra oss/ og þo verdur hans Aform hindrad/ oss ovitande og an vorrar Atstodar. Þar þyrer/ so sem Andskotenn lætur daglega merkia sitt Aform og jllan Vilia til ad skada oss/ so læta og Heilager Einglar oss dagliga sia og merkia sijna Verndan/ Þar þyrer skulum vier þacka Gude/ og ef vier rötum j nöckra Neyd eda Olucku/ þa höfum þessa Huggun/ og bidiū Gud vm sijña Heilagra Eingla Verndā.

Þa Sodoma skyllde med Ellde af Himnum nidursöckt verda/ þa voru Heilager Einglar þar

og leiddu vt þann froma Loth. Þegar Daniel var kastad j Leona Gröfena/ þa komu Heilag-Einglar og frelstu hañ/ so ad Leonen fordiörfudu hann ecke. So stendur og 91. Psalm. Ad þegar Andskoten eitrar Lopted/og sender Pest elentiu a medal Folksins/þa hafe Heilager Einglar sierlega Befalning / ad taka vara a þeim Gudhræddu/og vernda þeirra Lijf og Lijkame fyrer Diöfulsins Eitran. Lijka og eirnen þegar Spaamaduren Eliseus var mitt j mille Ovin anna/ þa attu þeir Heilögu Einglar ad vernda hann.

Og sierdeilis avijsar Heilög Ritning ad Eing larner læte sijna Þionustu j tie til þess/ad Mañ añа Hiörtu meige læra ad þeckia Gud/og hugga sig vid hans Nad og Myskun/ Þui vier siaum Einglarner vrdu fyrster til ad kunngiöra þa Chr istur fæddest/reis vpp fra Dauda/og stie vpp til Himna/snögt ad seigia/Heilög Ritning vtmalar so Heilaga Eingla fyrer oss/ad þeir sie allra Christeña Mañа dygguer/trufaster/ velviliuger Vaktarar/sem skulu vernda og vardveita oss fyrer Ovinenum þeim skadsama Diöfle.

Fyrer slijka mijskunsamlega Verndan eigum vier aller christner Meñ ad þacka Gude af öllu Hiarta/og medkieña hans Nad og Myskun af þessu/Þar næst ad vera med godu Giede og hy auster j allskyns Neyd og Motgange/Ad læra af Epterdæme Heilagra Eingla/ ad vera truer og dygguer j voru Kalle og Embætte/Þui Her

kañ

kan Christur sialfur setur Einglana oss til Syrermyndar og Epterdæmis/ þar hann skipar oss ad bidia/ad hans Vilie mætte verda a Jördunne af oss til/ so sem hañ verdur j Himnenum af Heilögum Einglum/Þeir eru þuser/hlydner/rettuburner til alls þess sem Gud bifalar þm/ Þeir dramba ecke af þeim haleitum Gäfum sem þr hafa/ þeir forsmaa og fyrerlyta ecke oss þo vier sieum aumer vesæler og synduger/Þegar vier ad eins viliū lifa j Guds Otta/þa eru þeir reidu bwner til ad vaka hia oss og j kringum oss/ og varducita oss fyrer Andskotanum.

Þetta Epterdæme skalltu læra/og hafdu þ epter/ad þu med allre Kostgiæfgе giörer þ sem Gud bydur þier j synu Orde/ þa muntu niota þinar Hlydne/ecke alleinasta añars Heims/helldur og so hier j Heime/ so ad Heilager Einglar munu jafnan vera hia þier/vernda og varducita þig. Þuiad so seiger sa Heilage Dauid/ 34. Psalm. Eingell Drottens setur Herbwder j kring vm þa sem hañ ottast/og hialpar þeim vt. Hier seiger hañ tuent/ Fyrst ad Satan hate alla Gudhrædda og Froma/og sitie vm þa/til ad giöra þeim skada/þad reyna Fromer og Gudhrædd er Meñ Daglega/ Eñ þad skal ecke luckast Dioflenum/hañ kiemur þui ecke fram sem hañ giarna vill/ Þuiad Heilögum Einglum er bifalad/ ad vakta þa Fromu og Gudhræddu/ og frelsa þa vr þeirre Neyd sem þeir lyda/ so sem seiger j þessum Psalme.

Þar þyrer skal huór Madur læra ad skikre nadarsamlegre Verndan/ad þeckia Guds Nad og Myskun/ og þacka hönum þar þyrer. Þar næst skalltu hugga þig hier vid/ þegar þu kant ad koma j Neyd og Voda/og vera ohræddur og hraustur j Hiarta þijnu/ Huxa ad þu siert ecke med óllu yþergieþen/Þuí þu heyrer ad Heilager Einglar vaka yþer oss og eiga ad vardveita oss. Þad þridia/Siaþu vel og vandlega til/ad þu ecke med þynum Syndum og vondum Liþnade burt reker þra þier Heilaga Eingla/og briotet aþ þier þeirra Verndan/Þutad þu heyrer hier/ ad þeir eige ad vakta þa sem Gud ottast. Þar þyrer huór hellst sem ecke ottast Gud/ liþer j Syndónum/ódrum til hneyxlunar/hañ rekur Heilaga Eingla þra sier. So sem vier siaum/ad Strakar og athugalauser og ogudhrædder Meñ koma opt j Olucku/verda drepner/þalla til daud/ drucknu og drepast med ymisum hættum/Þad skiedur aþ þui ad þeir reka þra sier Heilaga Eingla med þeirra Syndum og ogudlegum Liþnade/ þui heþur Dióþullen þramgang/og giórer vid þa huad hann vill.

Þar þyrer lærdu ad ottast Gud/ vakta þig þyrer Syndenne/ þordast alla jlla Rædu/ óll jll Verk og vondar Giórder/ Haþdu þessa Huxun þier j Hiarta. Miñ Heilagur Eingell hañ er j kringum mig allstadar/hñ er mier gieþen aþ mijnum Naduga Gude og Fódr/Eþ jeg breyte nu jlla/ og heþst ad þad sem rangt er og Gude er a

mote

mote/þa ser min Eingell þad/og flyr þra mier og lætur mig einsamlan epter verda/Þuiad hañ heþur ecke Bivalning ad vardueita neme þa sem Gud ottast/Þar þyrer vil jeg liþa j Guds Otta og vakta mig þyrer Syndenne.

Aþ gömlum Mönnum heyra Menn opt/ad þegar vnger Menn og Garungar tala jlla og haþa vondan Munsöþnud yþer Mat synum/ þa straþþa þeir þa þyrer þad og segia/ad þeir sku le læta Heilaga Eingla vera vid Borded/ og reka Bordeingla ecke j burtu/ med slæmum Ordum: Þetta er vel og riett talad/ Þuiad so sem j Psalmenum stendur/Ad Eingell Drottens setie Herbuder synar j kring vm þann sem hann ottast/ So kunna huörke Heilager Einglar/ nie helldur villia/ja þeir eiga ecke ad vera hia þeim sem ecke ottast Gud/ helldur styggia hann med Ordum og Verkum. Þar þyrer halltu þier j Otta Drottens/þorda þier Syndum og Glæpum til Orda og Giörda/þa mættu vissulega vona og vænta þar a/ad Greynista og Verndan Heilagra Eingla skal þier ecke bregdast. Þad veite og giefe oss öllum Gud vor Himneskur Fader/ þyrer Jesum Christum vorn Drottenn/ Amen.

Bænen

Gud Drotten Himneskur Fader/Vier þöckum þier þyrer þyna Födurlega Miskun/ ad þu heþur sett og skickad þyna

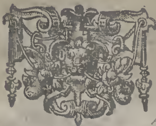
 Hei-

Heilaga Eingla ad ſia til vor og vardweita oſſ þyrer Dioꝑlenum þeim grima Ovin/og hans Skadſemdum/ Vier Bidium þig/Styr ⁊ ſtiorna ſo vorum Hiortum og Hugſkotum med þijnum Heilaga Anda/ad vier kynnum ad ſkicka oſſ epter þijnum Vilia/ og lifa j þijnum Otta/ ſo ad vier j allſkyns Neyd og Motgange mættum hafa ſoddan Tru og Trauſt/ad þijner Heilager Einglar mune geyma oſſ og vardueita þyrer Dioꝑlenum/ſo ad hañ ſkade oſſ ecke/ Vppa þad/ad lijka ſo ſem vier høfum þitt Fyrerheit/ vppa Syndanna þyrergiefning og eilijft Lijf/ þyrer Jeſum Chriſtum þenn Son/ad vier mættum lijka ſo eirnen þyrer þijna Heilaga Eingla verndaſt ⁊ vardueitaſt/vppa Lijf ⁊ Sæl/med ollu þui ſem vier høfum/þra allre Olucku/ Amen.

A Vitiunar Dag Marie/ Bænen.

Drotten Gud Himneſkur Fader/ Vier þockum þier þyrer alla þijna Velgiorninga/ Lijkamlega og Andlega/ ſem þu ſo milldelega hefur giefed oſſ og veitt. Vier bidium þig. Vardueit oſſ þra Drambſeme og Opacklæte og allre Synd/ſo

ad vier þöllum ecke j þijna Ovinættu/so
sem Jomþru Maria hootar ad huörke
Makt nie Rijkdomur skule hialpa þeim
sem þig ottast ecke. Þar þyrer giefþ oss
slijkt eitt Hiarta/ sem jduglega blijþur j
þijnum Otta/ og vid þitt Ord/so ad þijn
Blessan mætte vera yþer oss/og vier
mættum þyrer þijna Nad og
Millde verda eilijþlega
Saluhölpner.

Prentad a Holum j Hialltadal/
þann 12. Dag Maij
ANNO.
M DC III.

